

AKP artık çok rahat!

Ayhan Aktar 21.03.2008

Ünlü fizikçi Albert Einstein'ın çok anlamlı bulduğum bir sözü var: Deli, sürekli olarak aynı şeyi yapan ve her defasında farklı bir sonuç alacağını zanneden birisidir. Son on yıl içinde ülkemizde yapılan çılgınca işleri bir hatırlayalım: □ 28 Şubat sürecinde Refah Partisi'nin kapatılması ve içindeki 'yenilikçi' grubun o çizgiden koparak AKP'yi kurmasına zemin hazırlanması, □ 3 Kasım 2002 seçimlerinden on gün önce Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Sabih Kanadoğlu'nun AKP'yi kapatmak üzere dava açması ve bunun AKP'nin yüzde 34'lük seçim zaferine katkı yapması, □ 27 Nisan 2007 akşamı Genelkurmay web-sitesinde yayımlanan elektronik muhtıra ile 22 Temmuz seçimlerinde AKP'nin yüzde 47'lik zaferine ciddi katkı yapılması, □ Son olarak da, üç gün önce AKP'nin kapatılması talebi ve Cumhurbaşkanı, Başbakan ve eski TBMM Başkanı dahil 71 kişinin siyasi yasaklı sayılması amacıyla Anayasa Mahkemesi'ne dava açılması. Dikkat ederseniz, saydığımız bütün bu çılgınlıkların ortak noktasında siyaset dışı olması beklenen kurumların siyasete müdahale ederek kendilerince "istenmeyen" gelişmeleri ortadan kaldırma niyetleri bulunmaktadır. Peki, "istenmeyen" gelişmeler siyasete müdahale sonucunda ortadan kalkmış mıdır? Hayır, her seferinde tam tersi olmuştur. Şimdi son müdahalenin muhtemel siyasi sonuçları hakkında bir ufuk turu yapalım. 1. Bu günden itibaren, Temmuz 2007 seçimlerinden sonra AB reformları konusunda hiçbir adım atmayan ve Kürt meselesi, yeni Anayasa, TCK 301. madde gibi konularda demir tarayan bir görüntü sergileyen AKP'ye yönelik eleştirilerin dozu hem içeride hem de dışarıda azalacaktır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Aman, kaos geliyor!

Ayhan Aktar 21.03.2008

Geçen hafta, 'pusu kültürü'nün Türk siyasal hayatının ayrılmaz bir parçası olduğunu anlatmış ve farklı siyasi görüşteki kesimlerin birbirine puslu kurarak siyasal mücadeleyi sürdürdüklerini vurgulamıştık. Üniversitelerde fiilen sürdürülen başörtüsü yasağını kaldırmayı amaçlayan Anayasa değişikliği ile ilgili son gelişmeler maalesef bu tespitleri doğrular nitelikte oldu. İlk olarak, CHP Anayasanın 10. ve 42. maddelerinde yapılan değişikliklerin "yok hükmünde" sayılması amacıyla Anayasa Mahkemesi'ne dava açtı. Eğer Anayasa Mahkemesi CHP'nin istediği yönde karar verirse, tıpkı geçen yıl aldığı karara benzer bir karar almış olacak. Hatırlarsınız, Anayasa Mahkemesi Cumhurbaşkanı seçimi ile ilgili aldığı kararında seçime başlamak için TBMM'de 367 milletvekilinin hazır bulunması şartını koymuştu. Daha sonra AKP, Cumhurbaşkanı seçiminin artık halk tarafından yapılması konusunda Anayasa değişikliği yapmış ve bu değişik ekim ayındaki referandumda yüzde 69'luk oy oranı ile kabul edilmişti. İkinci olarak, geçtiğimiz hafta içinde puslu kültürüne uygun davranan bazı üniversite yöneticileri fiili yasağı devam ettirerek başörtülü öğrencilerin üniversiteye girmelerini engellediler. Ayrıca, 28 Şubat günü toplanan Üniversitelerarası Kurul üniversitelerde "kaos yaşandığını" belirten bir bildiri yayınlayarak YÖK Başkanı Prof. Özcan'ın görevden alınmasını istedi. Bu toplantıya 198 üyenin davet edildiğini, fakat sadece 115 üyenin katıldığını biliyoruz. Toplantıya katılan 30 rektörün 23 tanesinin görev süresinin Temmuz 2008'de dolacağını ve bu üniversitelerde yaz aylarında seçim yapılacağı da yazıldı (29 Şubat 2007, Yeni Şafak).

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pusu kültürü

Ayhan Aktar 21.03.2008

Çetin Altan üstadımızın yıllar önce yazdığı bir yazıdan oturaklı bir cümle: 'Türklerde düello geleneği yoktur. Onun yerine pusu kurma alışkanlığı gelişmiştir.' Bunu ilk okuduğumda İngiltere'deki öğrencilik yıllarımda izlediğim bir düello/kavgayı hatırlamıştım. Yıl 1978, Londra'da İrlandalıların takıldığı bir mekândayız. Epey bira içtikten sonra iki genç --sanıyorum kız meselesinden dolayı- birbirine giriyorlar. Pub'ın sahibi iri yarı İrlandalı ve müşteriler iki genci paketleyip dışarı çıkarıyorlar. Sokakta iki genç kollarını sıvayıp boks yaparak kozlarını paylaşıyorlar. Müşteriler ellerinde bira bardakları ile kavga edenlerin etrafında daire oluşturmuş seyreliyorlar. Kimse kavgaya karışmıyor ve dövüşenleri ayırmaya da teşebbüs etmiyor. Dövüşenlerin arkadaşları 'patakla onu' gibilerden çığlıklar atıyorlar. Uzaktan iki polis gözüküyor. Polisler de uzaktan bakıp durumu izlemekle yetiniyorlar. Müdahale eden yok. Sonunda çilli suratlı genç aldığı bir yumrukla yere devriliyor. Diğeri ise dimdik ayakta, "Hadi, kalksana!" diye bağıyor. Çilli genç yerden kafasını kaldırıp rakibine bakıyor ve eğer ayağa kalkarsa daha ciddi dayak yiyeceğini anlıyor. Yerde yatmayı sürdürüyor, rakibi ise yerdekine vurmuyor. Kavganın kuralı var: yere düşene vurulmaz! Kavga/düello bitmiştir artık. Yere düşenin arkadaşları barmenden naylon torba içinde buz alıp, yüzü şişen arkadaşlarını tedavi ediyorlar. Dayak yiyen evine yollanıyor. Gece hiçbir şey olmamış gibi devam ediyor. Biz de Londra'da çatışma çözümü konusunda uygulamalı ders görmüş oluyoruz. Gecenin geri kalan kısmında, şahit olduğumuz kavga/düello'nun bizim topraklarda cereyan etmesi durumunda neler olacağını arkadaşım ile tartışıyoruz. Böyle bir kavga cennet vatanımızda çıksa neler olur? 1. Meyhanede kavga çıksa ilk olarak şişeler, sandalyeler havada uçuşur ve cam çerçeve iner. Muhtemelen, birisi eline bıçak geçirip diğerini şişlemeye kalkar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Talim ve de Terbiye!

Ayhan Aktar 21.03.2008

Son günlerde AKP Hükümeti'nin görevden aldığı her bürokrat, merkez medyada "Devrim ?ehidi Kubilay" muamelesi görüyor. Nitekim, geçtiğimiz günlerde Talim Terbiye Kurulu (TTK) Başkanlığı'ndan ayrılan Prof. İrfan Erdoğan ile yapılan söyleşi 3 Mart 2008 tarihli Milliyet gazetesinde manşetten verildi. Prof. Erdoğan akademik kariyerdan gelen birisi. Doktorasını da ABD'de Columbia Üniversitesi'nde yapmış. Çevresinde sosyal demokrat olarak biliniyor. İlginçtir, kendisini AKP Hükümeti göreve getirmiş. 18 ay sonra da Bakan Hüseyin Çelik ile görüş ayrılığına düşüp, istifa etmiş. Bilindiği gibi, TTK devletimizin ideolojik aygıtlarının en önemlilerinden biridir. TTK Başkanı üçlü kararname ile (Cumhurbaşkanı, Başbakan, ME Bakanı) atanır. Hatırlatalım: TTK, 12 Eylül cuntasının emri ile Türk-İslâm Sentezi doğrultusunda bir eğitim felsefesini hayata geçirmek amacıyla "Milli Tarih" ve "Milli Coğrafya" ders kitaplarını yazdırtan kurumdur. Ülkemizde 600 bin öğretmenin çalıştığı ve 17 milyon öğrencinin devam ettiği okullardaki ders içeriklerini belirleyen ve buna uygun ders kitaplarını seçen kuruluştur.

Günümüzde eğitilmiş olarak kabul ettiğimiz lise mezunu gençlerin sürekli paranoyalar içinde kavrulmasında, bunların ülkenin tekrar itilaf devletleri tarafından işgal edileceğini düşünmelerinde, etrafımızın düşmanlarla çevrili olduğuna inanmalarında da TTK tarafından belirlenen eğitim standartlarının katkısı vardır diye düşünüyorum. Bu sistemin ürünü olan gençlere yıllarca üniversitenin birinci sınıfında sosyoloji öğretmiş ve toplum hakkında analitik düşünme alışkanlığı kazandırmaya çalışmış biri olarak, ders anlatırken sık sık Osmanlıların şu tespiti aklıma gelirdi: "Cehaletin bu kadarı, ancak tahsil ile mümkündür!" Prof.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bahar Temizliği...

Ayhan Aktar 24.03.2008

Benim gibi çocukluğunu büyük aile düzeni içinde ve ahşap evlerde geçirmiş olanlar bahar temizliği yapılan günleri hatırlarlar. Evin kurulu düzeninin yerinden oynadığı, halıların bahçeye çıkarılıp vurulduğu, ahşap tahtaların kazınarak temizlendiği, tuvaletlerin kezzap ile ovulduğu ve camların sirkeli sularla silinip parlatıldığı günlerdi onlar. Evin kurulu düzeninin elden geçmesi hane halkı için bir huzursuzluk kaynağı olurdu. Evde o gün yemek pişmezdi. Çocuklar da ayakaltında dolaşmasınlar diye günübirliğine yakın akrabalara postalanırdı. Baharın gelişini müjdeleyen Nevruz Bayramı ile aynı günde başlayan ikinci Ergenekon operasyonu ile ilgili haberleri okurken çocukluğumun bu hareketli günleri aklıma geldi. Galiba, devlet içinde bir bahar temizliği ile karşı karşıyayız. Ankara'da artık kılıçlar çekildi. Devlet aygıtının içinde bir zamanlar soğuk savaş mantığı doğrultusunda kurulmuş gizli unsurlar tasfiye ediliyor. Ergenekon soruşturmasının ilk aşamasında, siyaseten "ulusalcı" ve "Kuvayı Milliyeci" ideoloji ekseninde örgütlenmiş maceraperest emekli subaylardan ve bunların alt düzeydeki kalemşorlarından oluşan kadrolar gözaltına alınmıştı. İkinci aşamada ise, Ergenekon örgütlenmesinin fikir babaları toparlandı. Fikir babaları kamuoyunda "eski solcu" olarak bilinen kişiler. 1990'lardan itibaren eski solcuların giderek ülkücülere yakınlaştıklarını ve "Kızılçelebi Koalisyonu" kurduklarını görüyoruz. Ruşen Çakır'ın Nereye gitti bu Ülkücüler? (Metis yayınları, 2003) başlıklı röportajları gazetede yayımlanırken, kendisine mektup yollayan bir ülkücü şöyle diyordu: "Ülkücülerin boşluğa düştükleri sırada, bu boşluğu gerçek bir ülkücü yapıyla doldurarak hislerime tercüman olan .

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Recep İvedik: 'Kıllı göbeğini kaşıyan adam'

Ayhan Aktar 01.04.2008

Mizah, nükte ve şaka tek başına ele alınacak işler değildir. Mizah, her zaman toplumda egemen olan söylemlerin ve hiyerarşik ilişkilerin gölgesinde şekillenir. Toplumda 'öteki' olarak kabul edilenlerin içine girdikleri bazı ortamlar mizahın yeşermesi için uygun zemini sağlar. Örneğin, "Temel bir gün uzay mekiğinde giderken" diye başlayan bir hikaye ilk andan itibaren mizah yüklüdür. Toplumda farklı olarak damgalanan bir kesimin bazı özellikleri abartılır ve makaraya alınır. 'Öteki' olarak kabul edilenlerle alay eden ve onları mizah konusu yapan bireyler, böylece kendilerini toplumda muteber sayılan ve saygı duyulan kesim içine dahil

etmeye çalışırlar. Hiç tesadüf değildir, en güzel Laz hikâyelerini anlatanlar gerçek Karadenizlilerdir. Laz hikâyesi anlatan Karadenizli artık Lazlıktan çıkmış ve kendisini makaraya alanların safına geçmiş sayılır. Prof. Ayşe Öncü'nün karikatür dergileri üzerinde yaptığı çalışma bize mizahın toplumsal temelleri hakkında ipuçları sağlıyor. Prof. Öncü'ye göre, 1950'lerin karikatür dergilerindeki görgüsüz 'Hacığa' karakterleri, 1980'lerin 'arabesk' tipler ve nihayet 1990'ların maganda tipi, 'kaba kuvvete yaslanan, bedeni kıllı, içine girdiği toplumsal çevrelerin kültürel ortamını zehirleyen ve kirleten bir tiptir.' Araştırmada Gırgır, Limon, Hıbrır ve Leman gibi haftalık mizah dergilerinde çizilen maganda karikatürlerinin ortak özellikleri de şöyle özetleniyor: 'Maganda, içimizdeki hayvandır, mutlak ötekidir, fiziksel iğrençliği, aşağılık cinsel dürtülerin cisimleşmesidir.' Bütün bu özelliklerinden ötürü de maganda 'safkan' İstanbullu, orta sınıf, mürekkep yalamış, beyaz Türklerin sahip oldukları hayat tarzı açısından bir tehdit kaynağıdır. Prof. Öncü, 1990'larda ekonomik durumları giderek sarsılan ve mülksüzleşen kentli orta sınıfların bir yandan yeni zenginlerin zevk yoksunu gösterişçi tüketimine karşı, diğer yandan da alt sınıfların içine girdiği kitle tüketiminin bayağılığına karşı bir kültürel savaş içine girdiklerini belirtiyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gak ve Guguk!

Ayhan Aktar 07.04.2008

Aziz Nesin merhum, 1970'lerde Boğaziçi Üniversitesi'nde öğrenci iken yaptığı bir konuşmada ülkemizde 'hak ve hukuk' terimlerinin 'gak ve guguk' sözlerinden türetildiğini söylemişti. Geçtiğimiz hafta ülkemizde Aziz Nesin'in bu tespitini doğrulayan gelişmeler oldu. Türk siyasal hayatının ayrılmaz bir parçası olan 'pusu kültürü' tekrar devreye girdi. 31 mart günü Anayasa Mahkemesi tıpkı geçen yıl mayıs ayında aldığı 367 kararına benzer bir hukuki süreci başlatarak siyaseti kilitlemiş oldu. Böylece son bir yıl içinde ikinci kez, yüksek mahkeme siyasal iktidara karşı kurulmuş pusunun tetikçisi rolüne soyundu. Anayasa Mahkemesi, Urfalı Abdurrahman Bey ve onun gibi düşünenlerin paranoya ve korkularının yazılı ifadesi olan ve bu özelliği ile ancak psikologların ilgisini çekmesi gereken bir iddianameyi ciddiye alıp AKP hakkındaki kapatma davasını oybirliği ile başlattı. Buna ilaveten, Anayasa Mahkemesi Emre Aköz dostumuzun deyimi ile "anayasa ihlali" içine girerek Cumhurbaşkanı Gül'ün yargılanmasının da yolunu açtı. Bu gelişmelerden sonra basındaki bazı kalemler ve televizyonlardaki tartışma programlarına katılan 'devletlû' hukukçular yaşadıklarımızın sanki bir 'hukuki süreç' olduğuna bizleri inandırmaya çalıştılar. Sonra da gevrek gevrek gülererek, "Yargıya güvenin" dediler. Hatta bazı aklıevveller hiç endişeye yer olmadığını ve işin sonunda AKP'nin aklanacağını bile iddia ettiler. Birileri de küstahlığı ele alıp, 'şeriatın kestiği parmak acımaz' temalarını işlediler. Bendeniz, bu işin en hafif deyimle bir 'hukuk parodisi' olduğunu düşünüyorum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hacı Salih Lokantası

Ayhan Aktar 14.04.2008

İstanbul, 2010 yılında Avrupa'nın Kültür Başkenti olacak. Böylece İstanbul'un tarihi, turistik ve kültürel özellikleri tekrar tekrar gündeme getirilecek. Bu organizasyonun iki büyük imparatorluğa payitaht olmuş İstanbul'un tanıtımı için büyük fırsatlar yaratacağı kesin.

Bir kentin tanıtımında yiyecek-içecek sektörünün payı büyüktür. Nasıl ki Paris aynı zamanda Fransız mutfağının merkezi ise, İstanbul'un da Türk mutfağının başkenti olduğunu söyleyebiliriz. Fakat son yıllarda yiyecek-içecek sektöründe yaşanan yeni eğilimlerin İstanbul'un kendine has mutfağını yıprattığı gözlemek mümkün.

İstanbul'un yiyecek-içecek sektöründe bir yandan Avrupa (İtalyan, Fransız) ve Uzak Doğu (Çin, Japon, Tayland) mutfaklarının seçkin ürünlerinin servis edildiği yeni mekânlar açılırken, aynı zamanda kentin mutfak kültürünün en önemli taşıyıcısı olan esnaf lokantaları birer birer kapanıyor. Artan maliyetler ve emlak spekülasyonu sonucu tahliyeler nedeniyle, İstanbul yemek kültürünün kaleleri teker teker düşmeye başladı. Bunların yerine açılan Kafe-Bar'larda tatsız tuzsuz 'alaminüt' yemekler sunuluyor. İçine aklınıza gelen her türlü otun ve tadları birbiri ile çelişen her türlü nesnenin konduğu salataların servis edildiği mekânlar pek rağbette şimdilerde. Malûm, hesapta sağlıklı yaşıyoruz ya!

İstanbul esnaf lokantalarının yıldızı olan Hacı Salih Lokantası geçtiğimiz yıl kapandı. İlk olarak 1944 yılında Hacı Salih tarafından açılan ve 1984 yılından bu yana Beyoğlu, Atlas Sineması'nın yanındaki Anadolu Pasajı'nda İstanbul mutfağının enfes tadlarını bize sunan bu müessese artık yok. Merhum Hacı Salih'in oğlu Abdullah Movit Bey yönetiminde bir aile işletmesi olan bu mekân kiracı olarak bulunduğu binanın satılması nedeniyle artık maalesef tarih oldu. Taze buğdaydan yapılan Ferik Pilavı, taflan suyu ile terbiye edilmiş keşkül, zeytinyağlı yer elması, şerbeti kesildikten sonra içine portakal kabuğu rendelenmiş ırmık helvası, terbiyeli pazı çorbası, sakızlı muhallebi gibi İstanbul mutfağının özgün tadlarının sunulduğu Hacı Salih Lokantası artık anılarımızda yaşayacak.

Dükkânından tahliye edilen Abdullah Bey'e, Taksim'deki Gezi Pastahanesi'nin kadirbilir sahipleri kucak açmışlar. Geçen hafta öğlen saatlerinde Abdullah Bey'in orada pişirdiği tabldot yemeğinin tadına baktım. 17.50 YTL karşılığında üç kaptan oluşan düzgün bir öğlen yemeği yedim. Çok güzeldi, ama ben Hacı Salih'in kendi mekânında yemek yemeyi tercih ederdim. Yemekten sonra Taksim Gezisi'nin yanındaki mülkiyeti İstanbul Belediyesi'ne ait olan dükkânların önünden geçtim. Sevimsiz birahaneler, deve hamuru gibi hamburgerleri kızarmış patatesle birlikte sunan 'tıkınma mekânları' arasından Elmadağ'a doğru yürüdüm.

Ekonomik hayatta rekabet ilkesine samimi olarak inanan biriyim. Rekabet gücünü kaybetmiş şirketlerin kamu kaynakları kullanarak kurtarılmasına da karşıyım. Ama iş kültürel devamlılığı sürdüren müesseselere gelince, piyasanın hoyratlığı ve gayrimenkul spekülasyonu sonucu yerinden edilen Hacı Salih Lokantası'nın yok olmasına da gönlüm razı olmuyor. Yanlış anlaşılmasın, Hacı Salih Lokantası'na doğrudan para yardımı yapılmasını savunmuyorum. Ama belediyenin veya vakıfların mülkiyetindeki dükkânlar makul bir kira ile bu tip kültürel devamlılığı sürdüren müesseselere kiralanabilir. 1944'den beri kalitesinden hiç ödün vermeyen, İstanbul mutfağında bir lezzet standardı oluşturan Hacı Salih Lokantası'na sınırlı bir destek verilmesini istemek çok mudur?

Kendisini 'muhafazakâr-demokrat' olarak tanımlayan, İstanbul'un AKP'li Belediye Başkanı Dr. Kadir Topbaş'a 'çoktan seçmeli' bir sorum var:

-- Avrupa Kültür Başkenti İstanbul'a 2010 yılında gelecek yabancılara İstanbul mutfak kültürünün seçkin ürünleri olarak aşağıdakilerin hangisini yedirmeyi düşünüyorsunuz?

- a. Adana Kebap
- b. Hamburger
- c. Sezar Salata
- d. Lahmacun
- e. Sushi

Siyasete girmeden önce, İstanbul'un sütlü tatlı geleneğini mükemmel bir şekilde 'muhafaza eden' bir lezzet abidesinin (Saray Muhallebicisi) yöneticisi olan Sn. Topbaş'ın bu soru üzerine biraz düşüneceğini umuyorum.

Son olarak, size yıllar önce Abdullah Bey'den alıp denediğim nefis bir çorba tarifi veriyorum:

Baharatlı Kış orbası --Hacı Salih usulü-.

4 Litre et veya tavuk suyu

1/2 Su bardağı kırmızı mercimek

1/2 Su bardağı pirinç

1/2 Su bardağı ince bulgur

1 orba kaşığı irmik

Tuz

Et suyunu kaynatınız. Mercimek, pirinç, bulgur, irmik ve tuzunu ilave ediniz. 18-20 dakika sonra pirinçlerin iyice piştiğinden emin olduktan sonra ateşten indiriniz.

Terbiye için:

1 Yumurtanın sarısı

1/4 limonun suyu

3 kaşık un

Hepsini bir kasede karıştırınız. Yavaş yavaş bir bardak et suyunu karışımın içine ilave ediniz. Çırpma teli ile iyice ırpıttıktan ve pürüzsüz hale getirdikten sonra çorbaya boca ediniz.

Baharat Karışımı

1 orba kaşığı kuru nane

1 orba kaşığı kekik

1/2 çay kaşığı karabiber

1 tatlı kaşığı yeni bahar

1/2 çorba kaşığı tereyağı

Yağı küçük bir sahanda eritiniz. Baharatları ilave edip hafifçe sote ettikten sonra çorbaya karıştırınız. Çorbayı tercihan kızarmış ekmekle servis ediniz. Afiyet olsun!

14.04.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Orta Anadolu'dan kadın manzaraları

Ayhan Aktar 21.04.2008

Geçen akşam yoğun trafikte Dolmabahçe'den Ortaköy'e doğru ilerlerken, Beşiktaş Belediyesi'nin yolun sol tarafındaki duvarlara yerleştirmiş olduğı ve akşamları ışıklandırılan Atatürk fotoğraflarına bakıyorum. Cumhuriyeti kuran asker ve sivil kadrolar en iyi ve modern kıyafetleri ile karşımdalar. Eşleri ve çocukları ile alafranga kıyafetler içinde poz vermişler. Cumhuriyetin ilk yıllarında orta sınıf kentli kadınlar evin dışına adımlarını atıyorlar, kocalarına eklemiş ve 'mevcutlu olarak' toplumsal hayata katılıyorlardı. O dönemde, kentli ve modern bir kadın olmanın tanımı şöyledi: başı açık olarak eşinin yanında yer alan, kamusal alana çıkması teşvik edilen, oy kullanan fakat esas olarak rejim tarafından yüceltilen 'iyi anne - sadık eş' rolünün dışına çıkamayan kadınlar. Cumhuriyet kadını, eğer eğitim görüp meslek sahibi olacak ise, çoğunlukla öğretmen, avukat, doktor gibi meslekleri benimsiyordu. Böylece, 'iyi anne - sadık eş' tanımının kamusal hayatta uzantısı olan 'öğretmen hanım'lar yeni nesillere Cumhuriyetin faziletlerini öğretirken, 'doktor hanım'lar da gençlerin gürbüz ve sağlıklı yetişmesi için gerekli tedbirleri alıyorlardı. Prof. Deniz Kandiyoti'nin özlü ifadesi ile Cumhuriyet reformlarının yarattığı Türk kadını, "kurtulmuş ama özgürleşememiştir." Gecenin bir vakti eve

döndükten sonra Ahmet Altan ile Yasemin Çongar'ın Orta Anadolu izlenimlerini okuyorum. Kayseri ve Konya'da gördüklerini şöyle özetliyor Yasemin Çongar: "Kayseri eskiden tanıdığınız Kayseri, Konya bildiğiniz Konya değil artık. Zamanın kanatlarında uçmuş bu iki şehir. Gözle görülür bir zenginleşme, bayındırlaşma içinde, yerinde duramayan iki metropole dönüşmüşler. Ve bu kıpır kıpır hayatın her parçasında kadınlar var. ? ehirlileştikçe sekülerleşen... Sekülerleştikçe dünyalılaştan... Çeşit çeşit, kıpır kıpır kadınlar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tabur İmamı

Ayhan Aktar 29.04.2008

Geçtiğimiz hafta gazeteci Nâgehan Alçı, İslâmcı şair İsmet Özel ile bir mülakat yaptı. İsmet Özel, Türk olmanın temel özelliğinin Müslüman olmaktan geçtiğini vurguluyordu. Sorular ve cevaplar şöyle: -- Sizin tanımınıza göre Türk, kâfirle çatışmayı göze alan Müslüman, değil mi? -- Evet, göze almak yeterli. Çatışma şart değil. -- Ama Müslüman olmak şart? -- Evet, Müslüman olmayan Türk olmaz. -- Yâni bu ülkede yaşayan Ermeni ve Rumlar Türk tanımına girmez. -- Girmez. Onlar azınlık. Bu insanların dinlerini, dillerini yok etmemekle yükümlü Türkiye devleti (Akşam, 21 nisan). İsmet Özel'in cevapları son derece samimi ve açıktır. Özel'e göre Türk ulusu, esas olarak Sünni-Müslümanlardan oluşur. Gayrimüslim azınlıklar ulusal topluluğun içinde yer alamazlar, onlar çoğunluk olan Sünni-Müslüman kesime zimmetlenmişlerdir. Yâni, kitaplı dinlere inanan gayrimüslimler aynen eski İslâm toplumlarında olduğu gibi devlet koruması altında olmalıdır, fakat modern anlamda vatandaşlık haklarını kullanmaları söz konusu değildir. Onlar 1924 Anayasasının 88. maddesinde tanımlandığı gibi sadece 'vatandaşlık bakımından,' yâni 'kâğıt üzerinde' Türk sayılırlar. Devlet memuru olmaları, dernek kurmaları ve vakıflarını şenlendirmeleri pek hoş karşılanmaz. Ne de olsa, 'biz'den değildirler. Türk milliyetçiliğinin ortaya çıktığı yıllarda, özellikle 1912 Balkan Savaşları sonrasında milliyetçi düşünceye en ciddi eleştiri İslâmcı aydınlardan gelmişti. Milliyetçiliğin bir anlamda 'kabile' ideolojisini temsil ettiği, milliyetçiliğin Müslümanlar arasında (Türk, Kürt, Arap, Arnavut, Çerkes vb.) ayrılıkçılığı tetikleyeceği ve İslâmın temsil ettiği üniversal dünya görüşünü zedeleyeceği dile getirilmiştir. Birçok İslâmcı düşünür milliyetçiliği bir tür gericilik olarak algılamıştır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP değişebilir mi?

Ayhan Aktar 23.05.2008

Geçtiğimiz günlerde yapılan CHP kurultayında Deniz Baykal tekrar genel başkanlığa seçildi. Kurultayı izleyen Prof. Fuat Keyman, kurultayda Baykal'ın konuşmasını şöyle özetliyor: "İçeriği bakımından laikliğin ve ulusal devletin korunmasından bahseden bir konuşmaydı ve o anlamda geriye dönük bir konuşmaydı. 'CHP nasıl iktidara gelir' meselesi, bu ana muhalefet partisinin kurultayı olmasına rağmen ilginç bir şekilde, bir kere bile dile getirilmedi ... Genel başkanın 2 saat 45 dakikalık konuşmasında bir kere bile 'iktidar olacağız' dememesi de ilginçti." Prof. Keyman, CHP'nin 'özgürlükçü sol' bir partiye dönüşebileceği iddiasını ve ümidini de dile getiriyor: "CHP'nin üst kademesinde tepkici milliyetçi bir yaklaşım var. Bu eksen de sıkışmış yedi küsur

milyonluk CHP seçmeni var. Benim 'CHP'yle olmuyor'dan 'tekrar CHP'nin denenmesi gerekir'e gelmemin nedeni bu yedi küsur milyon kişinin CHP'ye verdiği oyla, yönetici kadronun siyasi söyleminin bire bir çakışmadığını düşünüyor olmam" (Radikal - Kitap, 2 nisan). Acaba, CHP'de Baykal ve yakın çevresi parti yönetiminden uzaklaştırılrsa CHP değişir mi? Benim bu soruya cevabım koskoca bir HAYIR! Veya daha açık söylemek gerekirse, artık çok geç! Neden geç olduğunu anlatayım: 12 Eylül cuntası tarafından kapatıldıktan sonra, Eylül 1992'de Baykal yönetiminde tekrar açılan CHP 'sol -liberal' anlayış doğrultusunda yeniden yapılandırılmaya çalışılıyordu. Bu proje içinde aktif olarak çalışan ?ahin Alpay, o günlerde CHP'de yaşadıklarını şöyle özetliyor: "Baykal, beni CHP'ye davet etti. 15 ?ubat 1993'te CHP Genel Başkan ve Grup danışmanı ve de Araştırma Merkezi Direktörü olarak işe başladım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Helâl olsun, Badem'e...

Ayhan Aktar 23.05.2008

Çok güldüğüm bir Laz hikâyesi vardır: Temel ile Hüsmen yanlarında bir penguen ile polis karakoluna giderler. Bunları gören komiser, "Onu sakın buraya getirmeyin. Hemen, hayvanat bahçesine götürün!" diye söylenir. Akşam mesaiden sonra evine doğru yürüyen komiser, yolda Temel ve Hüsmen'e rastlar. Yanlarında yine penguen vardır. "Yahu, ne laftan anlamaz adamlarsınız siz?" diye veriştirir. Temel'in cevabı şöyledir: "Sabah 'Hayvanat bahçesine götürün' dedin, götürdük. Ama orada biraz sıkıldı, şimdi de sinemaya götürüyoruz!" Temel ile Hüsmen'in penguene insan muamelesi yapmaları ve penguenin siyah palto giymiş bir insana benzer görüntüsü hikâyenin püf noktasıdır. Son yıllarda, büyük kentlerdeki 'yeni orta sınıflar' olarak kabul ettiğimiz tabakaya dahil kişilerle onların besledikleri evcil hayvanlar arasındaki ilişkide ciddi bir dönüşümün yaşandığını izliyoruz. Benim gibi çocukluğunu ahşap evlerde geçirmiş olanlar, evcil hayvanların özellikle güvenlik ve temizlik gibi işlevleri yerine getirdikleri için beslendiklerini hatırlarlar. O günlerde, bir omuz konulduğunda bahçe kapısı açılan ve bu nedenle hırsızlara 'cazip' gelebilecek bahçeli evlerde köpek beslenmesi çok doğaldı. Aynı şekilde, farelerin mekânı olan ahşap evlerde de kedi beslenirdi. Fare tutmak konusunda son derece usta olan tekir kedimiz Hüsnügüzel'in her başarılı operasyondan sonra ciğer ile ödüllendirildiğini hatırlarım. Ayrıca, komşumuz Melahat Hanım'ın mutfağında fare çıktığı zaman kedimiz Hüsnügüzel'in komşuya birkaç kez 'gece yatisına yollanması' da komşuluk hukuku bakımından olağan sayılırdı. Kısacası, eskiden evcil hayvanlar esas olarak içgüdülerinden kaynaklanan koruma ve avcılık gibi işlevleri nedeniyle beslenirdi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Zengin evinde, fakir akraba!

Ayhan Aktar 23.05.2008

Sonunda takke düştü; kel göründü. AKP ön savunmasını Anayasa Mahkemesi'ne sunarak kendisini sadece hukuki planda savunacağını sinyallerini verdi. Böylece, parti kapatmayı zorlaştıracak ve Anayasa Mahkemesi'nin TBMM'nin üzerinde sanki bir 'senato' gibi çalışmasını engellemek amacıyla mahkemenin

kompozisyonunu değiştirecek anayasa değişikliklerinden vazgeçildiği de anlaşıldı. Başbakan Erdoğan'ın TBMM içinde uzlaşma arayışı içinde olmadığı da 23 Nisan trenleri sırasında DTP lideri Ahmet Türk'e elini uzatmamasından anlaşılmıştı. 1 Nisan günü AKP grubunda yaptığı konuşmada Erdoğan şunları söylemişti: "Bizim kişişel bir devamız yok. Bizim devamız millet davası. Kazanan demokrasi olsun. Kazanan Türkiye olsun, biz kaybedelim." Koskoca Başbakan'ın ilkokul çocukları gibi 'varlığım Türk varlığına armağan olsun' havası içine girmiş olmasını anlamak çok zor. Önümüzdeki günlerde, AKP savunmasını yapacak ve karar ne olursa olsun sonuçlara razı olacak. Basında çıkan haberlere bakıldığı zaman AKP'lilerin 'toplumu germeyelim' mazereti arkasına sığınarak anayasa değişikliklerinden vazgeçtiklerini ve böylece anti-demokratik glere boyun eğdiklerini görüyoruz. Peki, TBMM'de 339 kişişilik grubu olan AKP bu noktaya nasıl geldi? nce TBMM'den başlayalım. Kendinizi bir an için iddianamedeki 71 kişişilik yasaklı listesinde olmayan sıradan bir AKP milletvekili yerine koyunuz: "Yahu, seçimde çok para harcadık. Seçimden çıkalı sekiz ay oldu, devletten bir ihale bile alamadık. Anayasa değişikliği gibi işlere girersek gerilim çıkar. Bir de darbe olursa ortada kalırız vallahi! Biz en iyisi hukuki savunma yapalım, AKP kapatılsa bile benim milletvekilliğim kapı gibi yerinde durur. Sonrası, Allah kerim!" lkemizde seçimler sonucunda sadece iktidarın değiştiğini, siyasal kültürün aynen yerinde durduğunu düşündüğümüz zaman bu tip akıl yürütmeleri normal karşılamak lazım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hadi, kapat bakalım!

Ayhan Aktar 26.05.2008

Başbakan Erdoğan ve AKP st yönetiminin kapatma davası sürecinde izledikleri siyasal strateji netleşmeye başladı. İsterseniz, bu stratejinin ana unsurlarını sıralayalım: 1. AKP'nin kısa dönemde parti kapatmayı zorlaştıracak ve Anayasa Mahkemesi'nin TBMM'nin üzerinde sanki bir 'senato' gibi çalışmasını engellemek amacıyla mahkemenin kompozisyonunu değiştirecek anayasa değişikliklerinden vazgeçtiğini görüyoruz. AKP'nin bu konularda DTP ile anlaşmaya da niyeti yok, herhalde kamuoyunda fazla 'Krtsever' olarak görünmek istemiyorlar. 2. AKP'nin anayasa değişikliğine gitmemesinin çeşitli sebepleri var. İlk akla gelen, değişiklik oylaması sırasında 339 kişişilik AKP grubunda fire verilmesi. Bu durum, parti içinde bölünmelere de yol açabilir. Ama bence en önemli neden, reformcu-muhafazakâr siyasetin sınırlarına dayanmış olan AKP ve seçmeninin kurulu düzen ile kavgayı göze alamıyor olması. Bu hissiyat, AKP çevrelerinde 'aman gerilim olmasın!' veya 'huzur ortamı ve ekonomik istikrar bozulmasın!' temennileri ile ifade ediliyor. 3. Kapatma davasının açıldığı 14 mart gününden bu yana, yurt dışından gelen tepkiler AKP'nin kapatılmasını isteyen zihniyetin hiç tahmin etmediği bir düzeye ulaştı. AB Komisyon Başkanı Barroso'nun Ankara gezisinden ve AB'nin çeşitli düzeylerdeki st düzey temsilcilerinin konuşmalarından anladığımız kadarıyla, Avrupalılar kapatma davasının esas hedefinin AKP değil, aslında Türkiye'nin AB'ye üyelik projesi olduğunun farkına vardılar. Ayrıca, lkemizde her zaman askerî müdahalelerin kotarılmasında 'yeşil ışık' yakması istenen ABD de son gelişmelerde Avrupalıların yanında yer alıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Postal kokusu...

Ayhan Aktar 02.06.2008

Bir 27 Mayıs daha geçti. '7anl  darbemizin' 48. yild n m nde basında çıkan bazı yazılarda ve TV'deki tartişma programlarında "27 Mayıs 1960'da çocuklar gibi şendik; o gün dev gibi bir orduyla iktidara geldik" havaları estirildi. Ülkemizdeki tüm sorunların ancak askerlerin on yılda bir siyasi sisteme 'balans ayarı' yapması ile düzeleceğine inananlar mâlum görüşlerini dile getirdiler. 27 Mayıs'ı hâlâ savununların sığındıkları temel mazeret şudur: 27 Mayıs darbesi ülkemize 1961 Anayasası'nı hediye etmiş ve böylece ülkemizde hukuk devletinin yerleşmesinde önemli bir işlev görmüştür. Bu iddia ile ilgili en iyi değerlendirmeyi Taraf'ta Neşe Düzel ile konuşan Doç. Dr. Serap Yazıcı yaptı. Sn. Yazıcı şunları söylüyor: "1961 Anayasası, seçilmiş iktidarı sınırlamak isteyen bir anlayişla hazırlandı. Yargı burada, yasama ve yürütmenin iktidarını sınırlamanın bir güvencesi olarak algılandı." (Taraf, 26 Mayıs 2008) Gerçekten de 1961 Anayasası'nın getirdiği 'yeni' kurumlara bir göz attığımızda, bunların seçilmişlerin iktidarını biçmek üzere kurgulandığını görüyoruz. Demirel'in bir zamanlar söylediği gibi "Davul bizim boynumuzda ama tokmak başkalarının elinde" durumu 1961 Anayasası ile kesinlik ve süreklilik kazandı. Şimdi, 27 Mayıs aşıklarının pek bayıldığı düzenlemelere bir göz atalım. 1. 1961 Anayasası askerî bürokrasiyi seçimle gelen hükümetlerin iktidarına ortak etmiştir. Bazı safdillerin bir danışma organı gibi görmek istedikleri Milli Güvenlik Kurulu (MGK) ilk olarak 1961 Anayasası'nda ortaya çıkmış ve anayasa metninde 'yürütme' başlığı altında yer almıştır. Bir tür üst-kabine biçiminde  alışan MGK'nın yetkileri 1982 Anayasası ile daha da artırılmış, MGK'nın aldığı kararların "Bakanlar Kurulunca öncelikle dikkate alınacağı" direktifi anayasa metnine girmiştir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Otorite ile kafa bulmak...

Ayhan Aktar 09.06.2008

Dünkü gazetelere göz atınca Anayasa Mahkemesi'nin son kararı üzerine yazılacak bir şey kalmadığını gördüm. Artık ciddiyetin sınırlarına dayandık, bundan sonra zihni dengemizi korumak için mizah duygumuzu harekete geçirmemiz gerekiyor. Özellikle, Ahmet Turan Alkan'ın "AKP kapansın; Sümerbank açılsın!" başlıklı yazısını okuyunca, darbe günlerinde toplumsal muhalefetin üslubunun biraz mizah yüklü olması gerektiğine ikna oldum.

Sn. Alkan yapılması gerekenleri şöyle özetliyor: "AK Parti kendi kendini intihar etsin; binayı boşaltıp süpermarkete kiraya versinler. MHP dursun, l zım olur. Üniversitelerde laikliğe karşı odak olma ihtim li fikirler taşıyan erkek öğrencileri tespit etmek için tahkikat komisyonları kurulsun; bu kerataların soyları soplaları araştırılsın, ailede çürük elma var mı, yok mu, bakkala, muhtara, t p  ye sorulsun. 'Yaşasın, imtihanı kazandım' diye her ipini kıran okuyamasın; gitsin sanayide kaportacı  rağı olsun. Başörtüsü ile gezmek, ... hepten yasaklansın; haciemmi takkesiyle gezenlere de  apka Kanunu uygulansın, ... İnternet kapatılsın, 6. Filo defolsun; Halkevleri açılsın. Bir Türk Lirası onbin yüz milyon dolar olsun. Kıbrıs'ın hepsini alalım... Ha, az kalsın unutuyordum; Sabih [Kanadoğlu] Bey AB'yi, IMF'yi, OECD'yi kapatsın; bizi [uzaydan] gözleyen ve dinleyen uyduları tüfekle vurup düşürelim." (Zaman, 7 haziran).

Bu satırları okuduktan sonra, ünlü ressam merhum Erol Akyavaş'ın bir söyleşisini hatırladım. Erol Akyavaş, ABD'de mimarlık eğitimini tamamladıktan sonra, bir ara Türkiye'ye dönüp mimarlık yaparak hayatını kazanmak ister.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rejime serum takmak...

Ayhan Aktar 16.06.2008

Anayasa Mahkemesi'nin son kararı üzerine yazılmayan kalmadı. Özellikle bir medya grubunun 'Amiral Gemisi' ve onun yakın akrabası olan gazetelerde çıkan olumlu haber ve yorumlar, okuyanları düşündürmek yerine artık gülümsetmeye başladı. Yaşanan hukuksal darbe sürecini normalleştirme amacı ile yazılıp çizilenleri okudukça, insan 'vah vah' deyip bazı yazarlar adına üzülüyor.

Aslında son karar hakkında sevinçlerini gizlemeyenlerin yazılarını okuduğumuz zaman içinde yaşadığımız süreci daha iyi değerlendiriyoruz. Başörtüsü hakkında verilen son karar ile vesayetçi bürokratik seçkinler grubu kendi iktidarlarını ve 12 Eylül cuntasının kurmuş olduğu anayasal düzeni sürdürmek amacıyla rejime 'serum' taktılar. Böylece, suni yollarla hastayı bir miktar daha yaşatmaya çalışıyorlar. Ama görmek istemedikleri bir şey var: Her 'serum takma operasyonu' sonucunda (e-muhtıra, 367 kararı, AKP'yi kapatma davası, son başörtüsü kararı) üzerinde yükseldikleri sistemin meşruiyet temellerine bir dinamit daha koyuyorlar. Taktıkları her serum, hastayı tedavi etmek yerine ölüme biraz daha yaklaştırıyor.

Aklı başında herkesin söylediği gibi, muhtemelen yaz sonunda AKP kapatılacak ve Türkiye yine seçim ortamına girecek. En geç Mart 2009'da sandık önümüze konacak. Seçimlerden sonra, AKP'nin yerine kurulacak parti aklını başına toplayıp düzgün bir anayasa yapmayı başarır ise, 12 Eylül rejiminin cenazesi kalkmış olacaktır. Yeni anayasanın referanduma sunulması ise, seçmene "merhumu nasıl bilirdiniz" sorusunun sorulmasından ibarettir. Cevabı da zaten bellidir.

Bu noktada benim üzerinde kafa yorduğum mesele şu: Acaba, son günlerde 'bir kısım medya'da yazılıp çizilenleri okuyan ve kendi siyasal görüşlerinin bu yorumlarda yansıdığını düşünen kişiler nasıl bir insan malzemesi oluşturuyorlar? Kısacası, bizlerin 'vah vah' diye acıyıp gülümseyerek okuduğumuz yazıların esas müşterisi kim?

Kuşkusuz, bu yazılarda kendini bulanlar sadece 'karar mevkiinde' bulunan bazı üst düzey devlet görevlileri ve bürokratlar değildir, bu fikriyatın toplumsal tabanı daha geniştir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Herkesi budala zannetmek...

Ayhan Aktar 23.06.2008

TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi'nin geçen hafta yaptığı toplantıda, "Anayasa Konvansiyonu nedir? Neden gereklidir?" başlıklı bir metin basın mensuplarında dağıtıldı. Bu metinde, 1982 Anayasasının "hiçbir toplumsal/siyasal kesimin oluşumuna katılmaması, hem de demokrasi seviyesi bakımından asgari standartların altında olması nedeniyle" toplumda pek kabul görmediği anlatılıyor. Ardından, anayasaların birer "toplumsal

sözleşme belgesi" olduğu belirtilerek, bir anayasanın toplumun bütün kesimlerinin katıldığı bir süreç sonucunda ortaya çıkmış olmasının önemi vurgulanıyor. Demokratik biçimde hazırlanan anayasaların "siyasal krizlere dayanıklı ve uzun ömürlü" olacağı ifade ediliyor.

Bilindiği gibi, TÜSİAD'ın eleştirdiği 1982 Anayasası, görünüşte 12 Eylül cuntasının tayin ettiği "cici çocuklar" (Danışma Meclisi) tarafından hazırlanmış, fakat aslında Prof. Orhan Aldıkaçtı'nın elinden çıkmıştır. Prof. Aldıkaçtı, bu anayasayı o kadar kendi eseri gibi kabul ederdi ki sevdiği asistanlara anayasa kitapçığını imzalayıp takdim ederdi.

1982 Anayasası hakkında bu eleştirileri dile getiren TÜSİAD yönetimi, yeni bir anayasa yapımı için bir "Anayasa Konvansiyonu" kurulmasını öneriyor. TÜSİAD'ın önerisinde, bildiğimiz "kurucu meclis" terimi, "konvansiyon" olarak tercüme ediliyor. Konvansiyon veya kurucu meclis oluşturarak anayasa hazırlama yönteminin neden Türkiye için daha "uygun" olacağı TÜSİAD'ın metninde pek belirtilmiyor. Yâni seçmenlerin yüzde 82'sinin katılımı ve tüm siyasal partilerin temsil edildiği seçilmiş bir parlamento varken, neden kurucu meclis gibi genellikle askerî rejimlerin tercih ettiği yöntemle başvurulduğunu anlamış değiliz. İkinci Dünya Savaşı sonrasında Nazi etkisinden kurtarılan Fransa, İtalya ve Almanya gibi ülkelerde genel oyla ve tüm siyasi partilerin katıldığı seçimlerle oluşturulmuş olan kurucu meclisler anayasaları hazırladılar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ÖSS ve derslane mafyası...

Ayhan Aktar 30.06.2008

15 haziran günü 1.530.000 aday üniversite sınavında ter dökerken Başbakan Erdoğan İzmir'de yaptığı bir konuşmada şunları söylemiş: "Niçin acaba öğrenciler üniversite hazırlık kurslarına giderler? Bunu anlamakta biraz zorlanıyorum, anlıyorum da. Bu sistem nasıl oluşturulmuş? ?imdi bunu kaldırmaya kalktığınız zaman acaba hangi bariyerlerle karşı karşıya kalacaksınız? Öyle bir sistem var ki öğrenci okulda öğrendiği bilgiden imtihan edilmiyor, onun dışında farklı bilgiden soru soruluyor. Bu bilgiyi kim veriyor? Üniversiteye hazırlık kursu veriyor. Bunlar kalkacak ama milletçe buna karşı mücadeleyi vermemiz gerekiyor. Biz akıl, insaf, ızan sahibi olanları bu noktada dayanışmaya, desteğe davet ediyoruz. Belki bu birilerinin çıkarına menfaatine ters düşebilir ama milletimin menfaatine uygun düşecektir. Çünkü bunlar çok ciddi paralar. Bunun bedelini ödeyen var, ödeyemeyen var. Öğrenci, en güçlü liseden fen lisesi, Anadolu lisesinden mezun oluyor, o bile üniversite hazırlık kursuna gidiyor. Bu bir garabet!" (Radikal, 16 haziran).

Türk Eğitim Derneği'nin (TED) üniversite giriş sistemi üzerine hazırlattığı rapor Başbakan Erdoğan'ın tespitlerini doğruluyor. TED'in raporuna göre, ÖSS adaylarının aileleri 2005 yılında yaklaşık 11 milyar YTL para harcamışlar. TED'in çeşitli illerde yaptırdığı saha araştırmasının sonuçlarına göre, bir aday üniversiteye girebilmek için ortalama iki yıl dershaneye devam ediyor. Lise son sınıftaki her üç öğrenciden biri, yeniden sınava giriyor. Üniversiteyi kazanan her beş öğrenciden biri de, yeri beğenmeyip yeniden sınava giriyor. Sistem böyle sürdüğünde 2011 yılında 2,5 milyon, 2023 yılında ise altı milyon gencin üniversite kapısında yığılması bekleniyor.

Bugün bir çocuğun üniversiteye hazırlanmasının maliyeti yaklaşık 20 - 25 bin YTL civarında. Yani sıfır kilometre, orta karar bir otomobil parası. Bilginin değil, test çözme yeteneğinin ölçüldüğü bu sınavda başarılı olmak için,

artık iyi liselerin öğrencileri de dershanelere gitmek zorunda. ÖSS kâbusunu atlatıp üniversite sıralarına gelenlerin kalitesi ise her geçen gün biraz daha düşüyor. Yaklaşık 25 yıl bir devlet üniversitesinde çalışmış biri olarak, ülkemizde orta eğitim sisteminin çöktüğünü rahatlıkla söyleyebilirim.

Bu çöküşten nemalanan dershane sektörü zaman içinde giderek semirdi. Büyük dershaneler artık özel liseler ve üniversiteler açıyorlar. Yanlış anlaşılmasın, vakıf üniversitelerine karşı değilim. Eğitimde devlet tekelinin kırılması bakımından vakıf üniversitelerini vazgeçilmez olarak görüyorum. Fakat, burada esas mesele 'dershaneci kafası' ile vakıf üniversitesi açılıyor olmasıdır. Yerleşik bir öğretim üyesi kadrosu olmayan, kütüphanesinde kitap bulunmayan, ama kantinin pek "cool" olarak dizayn edildiği bu işletmelerin ülkemizin ilim ve irfanına katkı sağlayacağını pek düşünmüyorum.

YÖK de sırf kapasite artsın diye görünüşte vakıf üniversitesi gibi olan, ama düpedüz şirket mantığı ile çalışan bu işletmelerin açılmasına göz yumuyor. Bunların çoğu, eskilerin deyimi ile "boğaza nazır; diploma hazır" üniversiteler. Çocuğu ilkokuldan alıp, liseden mezun ettikten sonra bir de kendi dershanelerinde ÖSS'ye hazırlıyorlar. Puanlar açıklandıktan sonra "bizim kolejlerden mezun olan öğrenciye üniversitemizde yüzde 15 indirim yapıyoruz" türünden pazarlama teknikleri ile çocukları kendi üniversitelerini tercihe zorluyorlar. Veliler açısından ise tam anlamı ile "elini kaptıran, kolunu kurtaramıyor" durumu var. Üniversiteye hazırlama sektörü içinde elde edilen kârlar tekrar eğitimin daha alt (lise, kolej) veya daha üst (vakıf üniversitesi) seviyelerine yatırılıyor.

Burada rekabet hukukuna göre 'dikey entegrasyon' yolu ile elde edilen bir piyasa hakimiyeti söz konusu. Yani bir çocuğu özel kolej, dershane ve üniversite devamlılığı içinde 7 yaşından 22 yaşına kadar kapalı devre içinde tutan ve maddi teşvikler yolu ile kendi tekeli sisteminin dışına çıkmasını engelleyen bir piyasa egemenliği tesis edilmiş. Aileler ise çaresiz. Bu çarka çocuklarını bir defa soktuklarında dışına çıkabilmeleri neredeyse imkânsız. Aslında, duruma Rekabet Kurulu'nun el koyması gerekiyor. Çünkü eğitim hizmeti verilen piyasadaki rekabet kurallarının altüst edildiği bir durum söz konusu.

Her yıl bir buçuk milyon öğrencinin sınava girdiği, sınavda lise müfredatında okutulmayan –ancak dershanede para karşılığında öğretilen!- konular hakkında sorular sorulduğu sürece dershanelerden kurtulmak mümkün değildir. Ülkemizde sınav sistemi o kadar acımasızdır ki lise sıralarında dört yılını harcadığımız bir genci üç saatlik bir sınava sokuyoruz. Kazanamayınca da şöyle diyoruz: "Yavrucuğum, siz herhalde biraz salaksınız. Anlaşılan babanızın parası da yok ki sizi dershaneye de gönderememiş. Size hayatta başarılar dilerim!" 18 yaşından sonra bu insan ne yapar, pek düşünen yok.

Başbakan Erdoğan meselenin farkında görünüyor. Ama devlet yönetmek adaletsizliğe ve soyguna "dur" diyebilme cesaretine sahip olmak demektir. Göreceğiz.

30.06.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Madımak Oteli'nde alınan gaz!

Ayhan Aktar 07.07.2008

2 Temmuz 1993 günü Pir Sultan Abdal Kültür  enlikleri için Sivas'ta toplanan aydın ve sanatçıların kaldıkları Madımak Oteli azgın kalabalıklar tarafından ateşe verildi. Otelde mahsur kalan 37 kişi yanarak öldü. Geçtiğimiz hafta olayın 15. yild n m nde konuşan Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Başkanı Fevzi G m  : "Madımak zihniyetini yaratanlar bugün iktidarda. Unutmak ihanettir, asla unutmayaca ız. Madımak Oteli müze olana kadar Sivas'a gelmeye devam edeceğiz" demiş (Radikal, 3 Temmuz).

1993'de DYP - SHP koalisyonu iktidardadır. Tansu  iller Başbakan, merhum Erdal Inönü de Başbakan Yardımcısı'dır. Olaydan iki gün önce Sivas'ta "Müslüman Kamuoyuna" başlıklı bildiri dağıtılır. Bildiride Aziz Nesin'in Kur'an-ı Kerim'e dil uzattığı ve Müslümanlara hakaret ettiği belirtilmektedir. Olay günü dağıtılan diğer bir bildiride ise, "Müslüman halkımızdan bu konularda duyarlı olup, İslam'ın değer yargılarını alaya alanlara izin vermemeleri" hatırlatılır. Şimdi, 2 Temmuz 1993 günü olanları kısaca anlatalım:

Saat 13.30 - Cuma namazı çıkışında  enli in yapıldığı Kültür Merkezi önünde kalabalıklar toplanır. Daha sonra vilayet binasına yönelirler. Bu arada Halk Ozanları Heykeli tahrip edilir. Azgın kalabalıklar artık otelin önüne gelmişlerdir. Oteldekiler arasında bulunan eski SHP milletvekili Arif Sa  telefonla milletvekillerini ve bakanları arayarak saldırının korkun lu unu anlatır. Aziz Nesin de Erdal Inönü ile görüşerek can güvenliklerinin sağlanması ister. Vali Ahmet Karabilgin, 13.45'te Tugay'dan askerî kuvvet talebinde bulunur.

Saat 14.30 - Vali Karabilgin de Başbakan'ı ve İçişleri Bakanı'nı telefonla arayarak bilgi verir. Saat 14.40'ta yeniden İçişleri Bakanı'nı ve m     arını arar, saldırının artık bir katliama dönüşmekte olduğunu bildirir. Saat 18.45'te Başbakan'ı ve İçişleri Bakanı'nı tekrar arar ve mutlaka yardım edilmesi gerektiğini bildirir.  evre illerden de yardım istenmektedir. Sivas Tugay Komutanı 6.000 kişilik asker mevcudundan yalnızca 30-40 acemi er göndermiştir. Askerler saldırganların arkasında bir yerde nöbet tutarcasına bekletilir. Bir ara Tugay Komutanı da olay yerine gelir ve sağa sola bir göz attıktan sonra ayrılır.

Madımak Oteli'ne sı ınmı  yüzlerce kişi, pencerelerden saldırganların oteli yakmaya  alı tı ını izlemekte, korku içinde beklemektedir. Karanlık   km  , elektrikler de kesilmiştir. Saldırganlardan kimileri, otelin önündeki arabaları ters çevirerek ateşe vermekte, kimisi de bidonlarla benzin taşıyarak otelin içine atmaktadır. Alevler, otelin giriş ve alt katlarını sarmaya ba lamı tır. Sivas İtfaiyesi gecikmeli de olsa yangın yerine gelmiş, ancak hortumlar kesilerek itfaiyenin çalışması engellenir.

Saat 19.10 - Vali Karabilgin telefonla Genelkurmay Başkanı Org. Doğan G re  ile konuşur: "Genelkurmay Başkanı Doğan G re  beni aradı ve 'Orada 6 bin mevcudum var, hepsi emrinde' dedi. G re  Paşa'ya, 'Pa am bunları bana söylemeyin. Yanımda Tugay Komutanı Tu general Ahmet Yücetürk var. Telefonu ona veriyorum. Ona söyleyin' dedim. Tugay Komutanı telefonu aldı, 'Ba   t ne komutanım' dedi ve gitti." Sonunda 20 - 30 asker geldi, hükümet meydanına... Ama Orduevi'ni koruyacak şekilde mevzi aldılar. Bunları maalesef ben yaşadım, gördüm (Milliyet, 2 Temmuz 2002). Sonunda İl Jandarma Komutanı'nın emri ile Jandarma timinin havaya ateş açması sonucunda azgın kalabalık panik içinde dağılır. Ama olan olmuş, 37 kişi yanarak can vermiştir.

Sivas Katliamı ile ilgili olarak toplam 124 kişi "Cumhuriyete karşı örgütlü kalkı ma girişiminde bulunma" suçu ile yargılanmı tır. Katliamın 13. yılında içeride olan sanık sayısı sadece 33 kişidir. Sekiz sanık ise halen firarda olup, birkaçının Almanya'da d nercilik yaptığı tespit edilmiştir. İçin ilginç tarafı, hiçbir kamu görevlisi Sivas'ta görevi kötüye kullanmak, ihmal ve gerekli tedbirleri zamanında almadığı için  l me sebebiyet vermek suçlarından mahkemeye  ıkarılmamı tır.

Gazeteci Oral  alı lar yıllar sonra Erdal Inönü ile bu konuyu g r   r: "Sohbetimiz sırasında kendisine 'Sivas Katliamı'nı da sordum. Çünkü o dönemde h k mette Başbakan Yardımcısı'ydı. Katliamın gelişmesinde yeterince etkin davranmadı ı için hep ele tirilmi ti... Sivas Katliamı'nı devletin seyrettiği ve gelişmeleri kendi

haline bıraktığı şeklindeki yorumuma ilginç bir cevap vermişti: “Bir MİT yetkilisine ben de ‘neden geç kalındı’ sorusunu sordum. Bana, ‘bazen bazı kuvvetlerin gazını almak için olayların gelişmesi kendi haline bırakılır’ şeklinde bir cevap vermişti” (Cumhuriyet, 2 Kasım 2007).

Bazı Alevi vatandaşlarımız kusura bakmasınlar ama, 37 kişinin ölümünü “gaz almak” olarak yorumlayan kamu görevlileri hâlâ afra tavra içinde etrafta dolaşırken Madımak Otelі’nin altındaki kebabçı dükkânı ‘Hoşgörü ve Aydınlanma Müzesi’ olsa, ne yazar? Bu öneri, CHP, Atütürkçü Düşünce Derneği, Cem Vakfı, Eğitim İş Sendikası ve Cumhuriyet Kadınları Derneği’nin birlikte düzenlediği anma programında CHP Milletvekili Hakkı Süha Okay tarafından dile getirilmiş. Alevi dostlarımız da kimlerle omuz omuza halay çektiklerini artık biraz anlasalar iyi olur!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ergenekon ve medyada temizlik

Ayhan Aktar 14.07.2008

Geçen akşam Avrasya TV’de Ergenekon soruşturması nedeniyle gözaltına alınan ve sonra tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılan Mustafa Balbay’ın Emin Çölaşan’la birlikte yaptığı “Ankara Rüzgârı” isimli programı izledim. Çok ilginç bir programdı, bir daha gösterirlerse izlemenizi tavsiye ederim. Program bittikten sonra, o programın genel havası hakkında epey düşündüm. Sosyal bilimci mantığımı çalıştırıp, biraz da “empati” yeteneğimi kullanarak “Kemalist darbecilik” olarak ifade edebileceğimiz fikriyatın temel varsayımlarını düşündüm. Önce bir soru ile başlayalım: akli başında kabul ettiğimiz bir insan, acaba neden kendisini darbecilere yakın bulur. Her şeyden evvel, bu ülkenin vatandaşlarının çoğunun cahil, eğitimsiz, iki çuval kömüre oyunu satan ve kendi çıkarlarının nerede olduğunu bilmeyen bir “salak sürüsü” olduğunu düşünür. Tabii ki bu garibanların --yâni kıllı göbeklerini kaşıyan adamların!- siyasal tercihleri de kaçınılmaz olarak yanlış olacaktır. Ama darbecilere destek verenler --yâni eğitilmiş, laik yaşam tarzını benimsemiş Aydın Beyler ve Münevver Hanımlar!- bu halka çağdaş değerleri benimsetmek zorunda hissederler kendilerini. Kısacası, darbecilerle sokaktaki adam arasında bir asimetrik ilişki vardır. O garibanlar evrim şemasının biraz altında yer alırlar, darbeciler ise epey yukarıda. İşte tam bu noktada “ayol, dağdaki çobanla benim oyum bir olur mu?” muhabbeti devreye girer. Bir kez bu asimetrik ilişki kurulduktan sonra, darbe yaparak toplumu seçkinlerin tercihleri doğrultusunda değişime zorlamak ve buna direnen bazı satılmışların icabına bakmak son derece meşru görülebilir. Hatta vatani bir görevdir bu. Bundan sonrası örgütlenmeye ilişkindir ve sadece bir “kurmay zekâsı” gerektirmektedir. Tekrar programa dönersek, Çölaşan, Ergenekon soruşturmasında gözaltına alınanlar için “Bunlar pırıl pırıl, dört dörtlük insanlar. Bunlarda yolsuzluk yok, ihalelere fesat karıştırmak yok!” gibi övgüler düzdü. Ayrıca, bütün suçlamaların “hayal” olduğunu ifade etti. Sonra da kendi gibi olanlara izafe edilen “darbe yanlısı” sıfatına da cevap olarak, “Ne yâni TSK’yı sevmek suç mu? Bunlar Yunan ordusu mu?” diye heyheylendi. Balbay da sık sık Çölaşan’ın sözünü keserek, “Abi, ben 9 saat sorgulandım!” diye sızlandı. Eğer, Balbay’ın silahlı çete oluşturmak suçundan tutuksuz yargılanacağını bilmesek, kendisinin Hırvatistan maçından sonra havaya ateş açmak gibi basit bir suçtan içeri alındığını zannedecektik! Ama bence Balbay’a Çölaşan’ın sorduğu en can alıcı soru şuydu: “Polislerin AKP hükümetine bakışı nasıl.” Cevap ise, evlerle şenlik: “Hükümete hurafesal bir kutsallık içinde bakıyorlar!” Son günlerde, Ergenekon’un medya bağlantıları çeşitli yazarlar tarafından dile getirildi. Örneğin, Hüseyin Gülerce dostumuz geçen gün bazı kritik sorular soruyordu: “Gölbaşı’ndaki darbe toplantılarına kimler katıldı. Darbecilerle, İstanbul’dan giden hangi gazeteciler iş tuttu.” Ve devam ediyordu, “Kimin eli kimin cebinde? ... Ergenekon’un medya ayağında sahi ne var?” (Zaman, 10 temmuz). Bence bu tip soruları sormanın bir anlamı kalmadı. Mesele, tek tek kişiler düzeyinde ele alınamayacak kadar karmaşık çünkü. Artık, belli tür bir gazetecilik anlayışının tasfiye olma sürecini yaşıyoruz

galiba. Nedir bu gazetecilik anlayışı? Kısaca anlatayım. Siyasal iktidarın kaynağını seçilmişlerde değil de atanmışlarda gören, istihbarat örgütlerinden aldıkları fotoğrafları "Eşkıyayı ininde görüntüledik" başlığı içinde sunan, düzgün habercilik yaparak iktidarı eleştirmek yerine "Genç subaylar rahatsız" manşeti atan bir gazetecilik anlayışı Ergenekon soruşturması ile tarihin çöplüğüne atılıyor. Bu tür gazetecilik anlayışının takipçileri Ergenekon soruşturması için "Heryerekon, hayal, fos çıkacak!" diye bağırıp çağırırsalar bile, onların haber kaynakları kurudu. "Ağır ağabeyler"ın karizması çizildi ve artık kimse bu gazetecilere bilgi ulaştırma zahmetine girişmeyecek. Çünkü o bilgilerin "kıymet-i harbiyyesi" yok oluyor ve "minik kuşlar" hiç geri dönmek üzere başka bir ülkeye göçüyorlar artık. İçinizden, "ama bu gazetecilere bir şey olmadı, yerlerinde duruyorlar" dediğinizi duyar gibi oluyorum. Biraz daha sabredin, lütfen. Eğer Aydın Doğan bir gazete patronu olarak son darbe girişimlerine tam destek vermediyse, darbecilerin Türkiye'yi dünyadan koparmaya ilişkin senaryolarına karşı AB'den yana olduğunu ifade ettiyse bunun üzerinde biraz düşünmek lazımdır. Unutmayalım, gazete patronları da işin sonunda birer kapitalist girişimcidir. 70 milyonluk bir memlekette, Hürriyet gazetesi en az 1.000.000 satması gerekirken bunun yarısı kadar satıyor ise, gazeteyi "zamanın ruhu" doğrultusunda yenilemeyi düşünecek kişi de o gazetenin patronudur. Hiçbir gazete patronu darbecilerden hesap sorulduğu bir dönemde, "postal kokusuna güzelleme yaparak" kariyerini sürdüren gazetecilerle çalışamaz artık. Patronlar, sürekli para ve itibar kaybına dayanamazlar çünkü. Hiç merak etmeyin, Ergenekon soruşturması medyadaki bazı kalelerin gümbür gümbür yıkılmasına sebep olacaktır. Göreceksiniz, medyada "dokunulmaz" zannedilen kişiler yakında ortada kalacaklar.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

II. Meşrutiyet 100 yaşında!

Ayhan Aktar 21.07.2008

Yüz yıl önce bu günlerde II. Meşrutiyet devrimi gerçekleşmişti. 24 Temmuz 1908'de Sultan II. Abdülhamid 1878 yılında rafa kaldırdığı Kanun-u Esasiyi tekrar yürürlüğe koymak zorunda kalmış ve Mebusan Meclisi'nin açılacağını ilan etmişti. İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin temelleri 1889 yılında Askerî Tıbbiye Mektebi'nde kurulan gizli örgüte dayanır. Daha sonra çalışmalarını Avrupa'da sürdüren gizli cemiyet nihayet ordu içinde örgütlenerek 1908'de Makedonya'da isyan bayrağını açmış ve II. Meşrutiyet devrimini gerçekleştirmiştir. 1913 yılında darbe yaparak bir diktatörlük rejimi kuran, muhaliflerini Sinop'a süren, ülkeyi Almanya ile birlikte I. Dünya Savaşı'na sokan ve Ermeni kıyımını gerçekleştiren İttihat ve Terakki Partisi'nin siyasal kültürümüz üzerindeki etkileri daha çok tartışılacaktır. Önümüzdeki günlerde çeşitli etkinlikler düzenlenecek ve 1923'de Cumhuriyet'i kuran kadroların İttihatçı geleneğin devamı olup olmadığı meselesi tekrar gündeme gelecektir.

100. yıl münasebetiyle, bundan yaklaşık 90 yıl önce 5 Kasım 1918 günü *Zaman* gazetesinde yayınlanmış biraz duygu yüklü bir İttihat ve Terakki değerlendirmesini dikkatinize sunuyorum. Değerlendirmenin yazarı Refik Halid Karay (1888 - 1965) inkılâptan hemen sonra gazeteciliğe başlamış, İttihatçı fedailerin gazeteci arkadaşı Ahmet Samim'i öldürmelerinden sonra muhalefetin dozunu arttırmıştır. Hürriyet ve İtilaf Partisi yandaşı olan Refik Halid Bey, diğer muhaliflerle birlikte Sinop'a sürgüne yollanmıştır. Beş yıl sürgünde kaldıktan sonra 1918'de İstanbul'a dönmüş ve tekrar gazeteciliğe başlamıştır.

Yazının yazıldığı dönem önemlidir: Talat Paşa kabinesi 8 Ekim 1918 günü istifa etmiş ve 30 Ekim'de Mondros Mütarekesi imzalanarak savaşın kaybedildiği tescil edilmiştir. 1 Kasım günü İttihat ve Terakki son kongresini toplayarak kendisini feshetmiştir. Artık İstanbul'un işgali beklenmektedir. 2 Kasım gecesi üst düzey İttihatçılar bir Alman torpidosuna binerek ülkeyi gizlice terk ederler. O gece ülkeyi terk eden kadroda şu isimler vardır: Enver Paşa (Harbiye Nazırı ve Genelkurmay Başkanı), Talat Paşa (Sadrazam ve Dahiliye Nazırı), Cemal Paşa

(Bahriye Nazırı), Bedri ve Azmi Beyler (Polis Müdürleri), Dr. Bahaeddin Şakir, Dr. Nâzım, Dr. Rüsuhi Beyler (Teşkilat-ı Mahsusa Şefleri). Refik Halid Bey'in yazısı İttihatçıların kaçıışı üzerine kaleme alınmıştır.

Artık sözü, duru Türkçenin büyük üstadı, Refik Halid Karay'a bırakıyor ve anısı önünde saygıyla eğiliyoruz.

Efendiler Nereye?

Ziyafet bitti, fakat ağzınızı silmeden, elinizi yıkamadan, bir de acı kahvemizi içmeden efendiler nereye?

Yaz başlangıcında sırtı karnına yapışmış, sarı, sıska, cansız birtakım tahtakuruları çıkar, iğne gibi vücudumuza batarlar, derimizi haşlarlar, kanımızı emerler, sonra sabaha karşı etli canlı, iri yarı şuraya buraya kaçarlar... Galiba şafak attı, güneş doğuyor; tahtakuruları nereye?

Kedisiz evlerde fareler vardır; kilerlere girerler, dolapları delerler, şunu, bunu kemirip, sağa sola koşuşup baş köşede gezerler, bir pıtırı olunca deliklere girerler... Galiba koku aldınız, kedi geliyor; koca fareler nereye?

Dul annelerin haylaz çocukları vardır; sandıkları kırarlar, paraları çalarlar, bohçaları aşırıp Yahudi [eskiciye] satarlar ve sonra korkup sokak sokak kaçarlar... Galiba foyanız meydana çıktı, yakanız ele geçecek, ziyankâr evlatlar nereye?

Vurdular, kırdılar; yaktılar, yıktılar; astılar, kestiler; kastılar, kavurdular; nihayet leşimizi meydanlara sererek yılan gibi kaçtılar; memlekete düşmanları sokarak üzerimizden aştılar...

Eli sopalı, beli palalı, gözü kanlı paşalar damdan dama nereye?

Siz âmir olmadınız, sergerdelik [kabadayılık] ettiniz... Siz valilik yapmadınız, asesbaşılık [polis şefliği] ettiniz... Efelere, taş çıkardınız; zorbalara parmak ısırttınız...

"As" deyince sıra sıra darağaçları kurulur, "yak" deyince alev alev meşaleler tutuşur, "bas!" deyince tabur tabur jandarmalar üşüşürdü... Elinizde zindan anahtarları, belinizde idam ipleri, sırtınızda darağaçları vilâyet vilâyet dolaştınız... Beş senedir her tarafta kargalara insan leşinden öbek öbek ziyafetler çektiniz; akbabaları çocuk ölüsü ile besleyip kartalları artık Âdem etinden tiksindirdiniz.

Muhelif mi? Al aşağı... Muharrir mi? Vur başına... Türk mü? Sür ölüme... Rum mu? İste parasını... Ermeni mi? Kes kafasını... Arap mı? Çek ipe... Kadın mı? Gönder eve... Haydut mu? Buyurun köşeye... Külhanbeyi mi? Gelsin yanıma... Yahudi mi? Sor fikrini... Kalan kimseye at sopayı... Paraları koy cebine... İşte sizin programınız bu!

Palalarla sopalarla işe girdiniz; sürülerle insanları dağ başlarına götürüp satırlardan geçirdiniz; babaları, evlatları yoktan yere harcayarak Anadolu içerisinde dul kadından, yoksul yetimden başkasını bırakmadınız. Ne oluyordunuz? Bu kanlı işgüzarlıklar, bu canavar akını, bu fitne ve fesat siyaseti ne fayda verecekti? Ne kazanacaktık? Dünyayı mı alacaktık, Mısır'a sultan mı olacak, Hind'e şah mı gidecektik?

Sizin sadrazamlıkla, seraskerlikle, nâzırlıkla gözleriniz doymamıştı, a padişah heveslileri... Şam'da, Halep'te az daha namınıza hutbe okutup, isminize sikke kestirecektiniz. Yiğitlik sizde, kahramanlık sizde, avurt zavurt sizde, caka tavır, hepsi sizdeydi... Şimdi böyle sinsî sansar gibi tavandan tavana nereye?

Evet, nereye gidiyorlar? Mahalle kahvesinden bir adımda sadârete, meyhane peykesinden bir basışta nezârete, tulumbacı koğuşundan bir hamlede vilâyete eren bu türediler nereye gidiyorlar? Kendileri kürklere büründüler, milletin derisini soydular... Anamıza sövdüler, babamızı dövdüler, hulâsa bacağından yakalayıp bu devleti yerden yere vurdular, paçavraya çevirdiler.

İşte milleti artık büsbütün öldürdüklerinden emin olsunlar... kollarımızda bir zerre kuvvet kalmış olsaydı, yakalarından yapışır öcümüzü alırdık... Halbuki kollarını sallıya sallıya, yüzümüze tüküre tüküre gittiler.

Aşkolsun! At da size yaraşır; meydan da. Bizde bu ölü kan, sizde o yaman surat olduktan sonra bir gün olur yine gelirsiniz... Biz size: "Kırk katır mı, kırk satır mı?" diye soramadık; yarın sizin bize:

- Ölümlerden ölüm beğen!

Demek artık hakkınızdır. Lâyıkımız olan paşalar! Topumuzun başını bir kılıçla çıkarmadan [uçurmadan] nereye?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Takke düştü, kel göründü!

Ayhan Aktar 28.07.2008

Ergenekon iddianamesinin açıklanmasından sonra, herkes iddianame üzerinde yazıp çizmeye başladı. Ben hukukçu değilim, bu nedenle şimdilik iddianamenin içeriği hakkında teknik yorum yapmak istemiyorum. Ama iddianame hakkında bazı gözlemlerimi ve yargılama sürecine dönük bazı tahminlerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

İddianamede gözümüze çarpan ilk özellik, Ergenekon çetesinde gözlemlenen fütursuzluk ve pervasızlık hâli oldu. "Fütursuzluk" terimini rahatlık ve umursamazlık anlamında kullanıyorum. Çete mensuplarının aralarındaki telefon konuşmalarına göz attığımız zaman, darbe yapmak üzere yan yana gelmiş kişilerin hiçbir tedirginlik duymadan telefonda "geyik muhabbeti" yaptıklarını gözlemliyoruz. Örneğin, İstanbul Üniversitesi eski Rektörü sanık Kemal Alemdaroğlu'nun Org. Hüseyin Kıvrıkoğlu ile yaptığı görüşmenin kayıtlarına bakalım: "Ama bir şey söyleyeyim mi komutanım? Bu iş, bu demokrasi oyunuyla bir yere varılamaz", "olacaksa olsun bir şey, hepimiz bilelim ne olduğunu", "artık elime silah alıp dağa mı çıkacağım yani!" (*Radikal*, 26 temmuz).

Telefonda "hangi çılgın beni dinleyebilirmiş şaşarım?" edası içinde rahat rahat konuşan Alemdaroğlu'nun 25 Ekim 2003 tarihinde katıldığı Atatürkçü Düşünce Derneği mitingi ise iddianamede şöyle yer alıyor: "Dosyada mevcut telefon görüşmelerinde birçok üst düzey üniversite yöneticileriyle yaptıkları görüşmelerde yapılacak toplumsal eylemlerin ve örgütün amacına ulaşmak için oluşturulacak ortamın oluşmasını sağladıkları, dosyada mevcut tutanak ve fotoğraflarda Ankara'da yapılan "ORDU GÖREVE" yazılı pankartların taşındığı mitingde şüpheli Kemal Alemdaroğlu'nun ön saflarda yer aldığı ve öncülük ettiği anlaşılmaktadır." Yani bir yandan emekli askerlerle telefonda darbe muhabbeti yapacaksınız, aynı dönemde de elinizde orduyu darbe yapmaya teşvik eden pankartlarla meydanlarda boy göstereceksiniz. Bu ne rahatlık ve pervasızlık!

Acaba, Alemdaroğlu bu rahatlığını neye borçlu? Herhalde, bugüne kadar birçok darbe teşebbüsünün hiç soruşturulmamış ve bu işlere kalkışanların "bizim çocuk biraz haylazdır" hoşgörüsü içinde algılanmış olması, kısacası bu işlere girişenlerin yaptıklarının "hep yanlarında kalması" bu hazretlere rahatlık ve iç huzuru veriyor.

İkinci olarak, kendilerinin bu kadar "dokunulmaz" olduğunu zanneden sanıklar zabıta tarafından derdest edilip cezaevine kondukları zaman ne hissederler acaba? Hemen söyleyeyim, derin bir hayal kırıklığı ve yoğun bir

“bize de mi?” duygusu! Kendilerini bir zamanlar “dokunulmazlık zırhı” ile kuşanmış olarak hisseden sanıkların ilk duruşmalarının 20 ekim tarihinde başlayacağını biliyoruz. Duruşmalarda eski banka patronlarından, hâlen tutuklu mafya üyelerine kadar geniş bir tanık grubunun dinleneceğini öğrendik. Basında çıkan haberlere göre, “bunlar dışında davanın tanık koruma programına alınan 17 gizli tanığı bulunuyor” (*Hürriyet*, 26 temmuz).

Son olarak, 20 ekim tarihinde başlayacak mahkeme süreci üzerinde durmak istiyorum. Şurası kesin olarak belli ki yargılama esnasında “gizli tanık ifadeleri” sanıkların mahkûm edilmesinde stratejik bir rol oynayacaktır. Gizli tanıkların, bir zamanlar Ergenekon çetesi yöneticilerinin çok yakınlarında bulunan kimselerden oluştuğunu tahmin edebiliriz. Duruşma esnasında gizli tanıklar çıkıp “şu gün bana sanıklardan biri, Hablemitoğlu cinayeti ile ilgili olarak şöyle dedi” diye başlayan cümlelerle olanı biteni “görgü tanığı” olarak anlatacaklardır. Bu kişilerin can güvenliğini korumak amacıyla neden “tanık koruma programı” içine dahil edildiklerini de böylece anlıyoruz.

İşte bu noktada bir zamanlar son derece pervasız ve rahat, daha sonra da olan bitene biraz kırılmış olan sanıkların o andaki tepkileri yargılamanın sonucunu belirleyecektir. O noktada, “kayış sıyrıp” tanıkların üzerine saldıranlar olacak, “dışarı çıkarsam, seni fena yaparım” diye tehditler savuracaklardır. Çünkü sadece telefon dinleme kayıtları değil, bizzat kanlı canlı insanların ifadeleri sayesinde sanıkların mahkûm olacağını tahmin ediyorum. Böylece, Ergenekon sanığı “ağır abilerin” hayatlarının geri kalan kısmını “ağırlaştırılmış müebbet” hapis cezası ile dört duvar arasında geçirmeleri mümkün olacaktır.

Tabii ki içlerinden bazıları pabucun pahalı olduğunu görüp, “ötmeye” karar verebilirler. İşte o zaman, ilginç günler yaşayacağız. Örneğin yargılama sırasında, sanki “Kurtlar Vadisi” dizisinden fırlamış bir bitirim gibi fotoğraf veren Ergenekon tetikçilerinden biri “artık hiçbir büyüğünün onu kurtaramayacağını” anlar ve ömrünün geri kalan yıllarını hapiste geçireceğini görürse, hemen itirafçı olmaya karar verebilir. Paraya, silaha, güce ve kısacası iktidara tapan, akli kıt ve adaleleri gelişkin delikanlıların “ötmesi” sonucunda, bugün bilemediğimiz bazı derin bağlantılar ortaya çıkabilir. İşte, o noktada yargılamanın çok şenleneceğini düşünebiliriz.

Böyle bir duruşma gününün ertesinde, *Cumhuriyet* gazetesinin nasıl bir manşet atacağını pek merak ediyorum doğrusu... İddianame açıklandıktan sonra, “Av tüfeğiyle darbe” başlığını atarak olayı hafifletmeye çalışan bu gazetenin o günkü manşeti herhalde şöyle olur: “Daha daha neler, Maydanozlu köfteler!”

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yanılmışım!

Ayhan Aktar 04.08.2008

AK Parti’nin kapatılması için Anayasa Mahkemesi’ne dava açıldığı günden itibaren ben partinin kapatılacağını düşünüyordum. Çevremde fikrimi soran dostlara davanın siyasi niteliğinin altını çizerek, “eğer bu dava 9 üyenin kabul ve sadece 2 üyenin ret oyu ile yüksek mahkemenin gündemine taşındı ise, sonuç şimdiden bellidir. Kapatırlar!” diyordum. Özeleştiriy yapıyorum: Yanılmışım!

Çarşamba akşamı karar açıklandıktan sonra, “acaba nerede yanıldım” diye kendimi sorgulamaya başladım. Sosyolog olmanın getirdiği bazı mesleki sakatlıkların (professional deformations) beni yanılgıya sürüklediğini sanıyorum. Biz sosyologlar bireyin verdiği kararların kendi sınıfsal konumu, aldığı eğitim, sosyalleşme süreci ve içinde yaşadığı kültürel çevre tarafından şekillendiğini düşünürüz. Sosyal bilimci kafası böyle çalışır. Kapatma davası mahkemenin gündemine taşındığı gün, bendeniz Anayasa Mahkemesi’nin web sitesine girerek üyelerin

özgeçmişlerine göz atmıştım. Özgeçmişlerden kalkınarak, “bu heyet AKP’yi kapatır” kanaatine varmıştım. Yanılmışım!

Demek ki benim yaklaşımım, yüksek mahkeme üyelerinin her şeyden önce hukuka olan bağlılıklarını yeteri kadar ciddiye almamıştı. Hangi üyenin nasıl oy kullandığı basında yer aldığına göre, önce “AKP kapatılsın” diyen üyelerin özgeçmişlerini özetleyelim:

Z. Ayla Perктаş, (Ankara Hukuk Fakültesi, Danıştay Üyesi).

Fulya Kantarcıoğlu, (Ankara Hukuk Fakültesi, Danıştay Üyesi).

Şevket Apalak, (Ankara Hukuk Fakültesi, Danıştay, İdare Mahkemesi Üyesi).

Mehmet Erten, (İstanbul Hukuk Fakültesi, Ceza Hâkimi, Yargıtay Üyesi).

A. Necmi Özler, (İstanbul Hukuk Fakültesi, Askerî Hâkim, Askerî Yargıtay Üyesi).

Osman Paksüt, (Ankara Hukuk Fakültesi, Emekli Büyükelçi).

Yukarıda görüldüğü gibi, “AKP kapatılsın” diyen üyeler ağırlıklı olarak Danıştay kökenli. Danıştay ve İdare Mahkemeleri’nde bildiğimiz usulde insanların hâkim karşısında çıktığı türde yargılama olmaz. İdare Hukuku’nda kararlar dosya tetkik edilerek verilir. Danıştay üyeleri de ağırlıklı olarak ‘idare’nin menfaatlerini kollayan bir hukuk formasyonuna sahiptir. Bu üyelerin neden kapatma yönünde oy kullandıklarını açıklamak kolaylaşmaktadır. Önceden meslekten diplomat, Yargıtay ve Askerî Yargıtay üyesi olan üyeleri de bu gruba ilave ettiğimiz zaman “AKP kapatılsın” diyen altı üyenin tavrı benim ‘sosyolojik analizlerim ile uyumlu’ sonuç arz ediyor. Gelelim, analizlerin çuvalıdığı noktaya. Yâni, “AKP kapatılmasın, ama parası kesilsin” diyen üyelere:

Serdar Özgüldür, (Kara Harp Okulu - İstanbul Hukuk Fakültesi, Askerî Hâkim, Askerî İdare Mahkemesi üyesi)

Prof. Sacit Adalı, (Ankara Üniversitesi, SBF, Öğretim Üyesi)

Ahmet Akyalçın, (Ankara Hukuk Fakültesi, Savcı ve Ceza Hâkimi, Yargıtay Üyesi)

Serruh Kaleli, (Ankara Hukuk Fakültesi, Serbest Avukat, Barolar Birliği kontenjanından üye)

Dikkat ederseniz, bu dört üyeden sadece bir tanesi “AKP kapatılsın” diyen grubun yanında yer alsın ve o yönde oy kullansa, nitelikli çoğunluk sağlanacak ve AKP kapatılacaktı. Örneğin, kariyerine Foça Amfibi Deniz Piyade Alay Komutanlığı’nda başlayan ve daha sonra hukuk fakültesini dışarıdan bitirerek askerî hâkimlik ve savcılık mesleğine intisap eden Sn. Serdar Özgüldür’ün aldığı eğitim dolayısıyla ‘laiklik karşıtı faaliyetlere odak olma’ konusunda daha sert davranacağını tahmin etmiştim. Herhalde, Cemil Çiçek’in AKP için yaptığı hukuki savunma o kadar ikna edici oldu ki bazı üyeler kapatma yönünde oy kullanmaktan vazgeçtiler. Yanılmışım!

Son olarak, birkaç ay önce “bu dava Anayasa Mahkemesi’nin önüne gelmesin!” yönünde Haşim Kılıç ile birlikte oy kullanan Prof. Sacit Adalı’nın kararını açıklamakta güçlük çekiyorum. Bu durum gazeteci Mehmet Tezkan’ın da dikkatini çekmiş, Sn. Adalı’yı şöyle anlatıyor: “İslami kesime yakınlığıyla biliniyor. Muhafazakâr, mütedeyyin bir yaşam tarzı var. Yıllardır önemli kararlarda Haşim Kılıç ile Sacit Adalı adını hep duymuşsunuzdur. ... Türban değişikliği Anayasa’ya aykırı değildir diyen iki üye kim? Haşim Kılıç ve Sacit Adalı. ... Bu kez farklı davrandı. ... AKP kapatılsın demedi ama laiklik karşıtı eylemlerin odağı haline gelmiştir kararına da imza attı” (*Vatan*, 31 temmuz). Evet, benim sosyolojik analiz burada da çuvalladı. Başsavcı Abdurrahman Bey’in “Google iddianamesi” diye basında “tu kaka” edilen iddianamesi muhakkak Prof. Adalı’yı etkilemiş olmalı diye düşünüyorum. Velhasıl, yine yanılmışım!

Ama bu vesile ile bazılarının hakkını teslim etmek gerekiyor. İşte Bilal Çetin'in **karardan bir gün önce Vatan**'da yazdığı yazı: "Önceki gün Anayasa Mahkemesi'nin toplantıya başladığı saatlerde, çok güvendiğim ... bir haber kaynağım telefon etti: Anayasa Mahkemesi'nin 11 üyesi AKP'nin, laiklik karşıtı eylemlerin odağı haline gelip gelmediği yönünde uzun tartışmalar yapacak. Ve sonuçta kapatma eğilimi ağır basacak ve oylamaya geçilecek. **Oylama sonunda da karar, 6'ya 5 kapatma yönünde çıkacak.** Ama tabii ki Anayasa gereği nitelikli çoğunluk olan 7 oy çıkmadığı için AKP kapatılmayacak. **AKP kapatılmayacak ama ciddi bir imaj ve prestij kaybına uğrattırılacak. Toplum ve kamuoyu nazarında sicili zedelenmiş olacak. Çok ciddi bir uyarı almış olacak.** Bundan sonraki süreçte iktidar partisi imajını düzeltebilmek, laikliğe duyarlılığı kesimlerin güvenini yeniden kazanabilmek için daha dikkatli hareket etmek, imajını düzeltmek zorunda kalacak..."

Ah keşke, benim de "her şeyi önceden bilen" haber kaynaklarım olsaydı da sosyolojik analizlerimle etrafımı yanıltmasaydım! Kıskançlıktan çatlamak üzereyim...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rektörlük aile içinde kalsın!

Ayhan Aktar 11.08.2008

Yıllar evvel Yeditepe Üniversitesi'nde ek ders veriyordum. Bir gün koridorda Rektör Prof. Ahmet Serpil ile karşılaştım. Biraz morali bozuktu. "Neyin var," diye sorduğumda şöyle cevap verdi: "Ayhancığım, Bedrettin Dalan bu üniversitede tıp fakültesi açmak istiyor." Ben de, "Yahu, bunda üzülecek ne var? Yatırımı yapacak olan Dalan, sen ne üzüyorsun kendini," dedim. Bana gülerek baktı ve bir soru sordu: "Say bakalım, Türkiye'nin en iyi üç üniversitesini." Ben de biraz düşündükten sonra "Boğaziçi, Bilkent ve ODTÜ" olarak sıralamayı verdim. Bir soru daha geldi: "Peki, bunların herhangi birinde tıp fakültesi var mı?" Ben "yok," dedim. Prof. Serpil devam etti: "Tabii yok! Çünkü bir üniversiteye tıp fakültesi açtığın andan itibaren, tıp fakültesi o üniversitenin bütün kaynaklarını tüketir. Malzeme, cihaz ve gereç ihtiyacı hiç bitmez bunların. Kütüphaneye kitap ismarlayacak para kalmaz bütçede. Başka fakültelere hiç yatırım yapamazsın. Zamanında Hacettepe'yi kurmuş olan Prof. İhsan Doğramacı, kendi üniversitesi olan Bilkent'e tıp fakültesi açamaz mıydı? İstese, en iyisini açardı. Ama Doğramacı, tıp fakültesinin Bilkent'i geberteceğini bilecek kadar akıllı adamdır. Tıp fakültesi olan bir üniversitenin iki yakası bir araya gelmez. Mesela, İstanbul Üniversitesi çoktan ruhunu teslim etmiştir. Çünkü orada bir değil, iki tıp fakültesi (Cerrahpaşa ve Çapa) var. Bu iki fakülte birleşip sürekli tıp kökenli rektör seçerek tüm üniversitenin kaynaklarını kendi fakülteleri lehine sömürürler. Kısacası, içinde tıp fakültesi olan üniversite yavaş yavaş ölür. Benim de sıkıntım bu!" Deneyimli bir işletme hocası olarak Ahmet Bey problemi iyi tespit etmişti. Şimdi bu hikâye nereden aklıma geldi, onu anlatayım.

Birçok üniversitede rektör seçimleri yapıldı. Yasaya göre, bir kişi en fazla iki dönem üst üste (4+4=8 yıl) rektörlük yapabiliyor. Bursa Uludağ Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mustafa Yurtkuran'ın eşi, Prof. Dr. Merih Yurtkuran'ın rektör seçimine girip seçimde en fazla oyu basından aldığını öğrendik. Fakat, YÖK, rektörlüğün eşler arasında paslaşarak yapılmasının "etik olmadığı" iddiası ile Merih Hanım'ın ismini Cumhurbaşkanı'na gidecek listeden çıkartmış. Bunun üzerine Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi yönetimi topluca istifa etmişler. Fakülte yönetimi, yazdıkları bildiride rektörlük seçimlerinde haksızlık yapıldığını iddia ederek, "Rektör hocamızın bize verdiği görevi yerine getirdik ve onunla birlikte bayrağı devrediyoruz. Rektörlük seçimlerinde Prof. Dr. Merih Yurtkuran'ın en fazla oyu almasına rağmen Cumhurbaşkanı'na isminin gönderilmemesi bizi elbette üzmüştür. Ancak bizim istifa gerekçemiz bunlarla alakalı değil" demişler (*Zaman*, 4 temmuz). Herhalde anlamışsınızdır, hem eski rektör Mustafa Bey hem de eşi Merih Hanım tıp fakültesi kökenlidir. Yoksa, doktor takımı durup dururken celâllenip ve de bildiri yazıp topluca istifa etmezdi.

Bu işlerin dışında olanlar şu soruyu sorabilir: Yahu, bir üniversitede rektör olmak neden bu kadar önemli? Efendim, 12 Eylül cuntasının hediyesi olan YÖK sistemi rektör olarak atanan zât-ı muhtereme aşırı yetki ve iktidar vermiştir. Rektörün imzası olmadan bırakın asistan almayı, bölümünüze çaycı bile tayin ettiremezsiniz. Ayrıca, rektörün "itâ amiri" olarak imzası olmadan üniversiteye toplu iğne bile satın alamazsınız. Ankara'daki devletlû takımı, üniversiteler üzerindeki denetimi rektörü atayarak sağlar; rektör de üniversiteyi zapturapt altına alır. İşin formülü budur.

Ama, işin bir de parasal boyutu var. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Yönetim Kurulu'nun bildirisinde fakülte hastanesinin **aylık** cirosunun 10 milyon YTL olduğu ifade ederek, yine **ayda** yaklaşık 2.500 hastayı ameliyat ettiklerini belirtmişler. Yani Tıp Fakültesi'ni bir şirket gibi düşünürsek, yıllık ciro ve kârlılık bakımından Bursa'daki birçok sanayi kuruluşunu geride bırakır. Kısacası, pastanın çapı hayli büyük. Eh, böyle bir kuruluşu da "hanıma emanet etmekten" daha doğal ne olabilir?

Benzer bir durum, Diyarbakır Dicle Üniversitesi'nde söz konusu. Orada da Rektör Prof. Fikri Canoruç'un eşi Prof. Naime Canoruç da seçimde 148 oy alarak birinci olmuş. Söylemeye gerek yok, Fikri Bey de tıp fakültesi kökenli. Eşi Naime Hanım da aynı fakültenin biyokimya kürsüsünden. Bu arada Dicle Üniversitesi'nde toplam doktor oyunun 204 olduğunu belirtelim. Yani üniversitenin yönetimini ele geçirmek için "doktorlar arası dayanışma" hiç fena değil. Tıpçıların çoğu rektörün hanımına oy vermişler.

İşler güzel güzel "demokratik kurallar içinde" cereyan ederken, "hızır YÖK" bu sefer de Prof. Naime Canoruç'u listeden silmiş. Kendisini tahtın vârisi bir kraliçe gibi algılayan Naime Hanım, Canoruç hanedanının üstün vasıflarını vurgulayan bir demeç vermiş : "Aldığım oyla liste dışı bırakılmamı etik bulmuyorum. Beni öğretim üyeleri seçiyor. Demek ki eşim iki dönemdir Dicle Üniversitesi'nde iyi işler yapmış ki, bu görevi eşimin yerine benim sürdürmem isteniliyor. Bu nedenle oyların çoğunluğunu ben alıyorum" (*Diyarbakır Olay*, 23 temmuz). Bu arada, eski Rektör Prof. Fikri Canoruç ve 19 öğretim üyesinin Tıp Fakültesi Merkez Laboratuvarı'na malzeme alımında usulsüzlük yaptıkları iddiasıyla Diyarbakır 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılandıklarını basından öğreniyoruz (*Zaman*, 28 Ekim 2005). Eminim bu iddiaların aslı yoktur, muhakkak aklanacaklardır. Fakat anlaşılan Diyarbakır'daki pasta da epey büyük!

Velhasıl, rektörlük bir "ehliyet" meselesidir ve her ipini koparan rektör olamaz! Muhakkak aile içinde kalmalıdır! Öyle değil mi, efendim?

Meraklısına not:

Uludağ Üniversitesi'ne Prof. Medet Mete Cengiz ve Dicle Üniversitesi'ne de Prof. Ayşegül Jale Saraç Cumhurbaşkanı Gül tarafından rektör olarak atandı. Merak etmeyin değişen çok bir şey yok. Çünkü iki rektör de tıp fakültesinden...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Futbol ve diplomasi

Ayhan Aktar 25.08.2008

6 Nisan 1971 tarihinde Japonya'nın Nagoya kentinde 31. Dünya Ping Pong Şampiyonası yapıyordu. ABD milli takımından Glenn Cowan ile Çinli milli sporcu Zhuang Zedong'un turnuva esnasında gelişen dostluğu gazetecilerin dikkatini çekmiş, iki sporcunun fotoğrafları dünya basınında yer almıştı. Çin Halk Cumhuriyeti o yıllarda dünya politikasının dışındaydı. ABD ile Çin arasında 1949 yılından beri tam anlamıyla bir soğuk savaş yaşanıyor. İki ülke birbirini tanııyordu, ayrıca Çin Halk Cumhuriyeti Birleşmiş Milletler'e üye değildi.

İki sporcu arasında başlayan dostluk ABD ile Çin arasındaki yakınlaşmayı tetikledi. Fırsatı iyi değerlendiren Başkan Mao ve Başbakan Çu En Lay, Amerikan takımını hemen Çin'e davet ettiler. 10 nisan günü ABD ping pong milli takımı, yöneticiler ve gazeteciler Hong Kong'dan Çin'e geçtiler ve 17 nisan tarihine kadar Çin milli takımı ile gösteri maçları yaptılar, Çin Seddi'ni ziyaret ettiler ve Çin balesi izlediler. Böylece 1949 yılından beri ABD ile Çin arasında ilk resmî temas gerçekleşmiş oldu. Bu olay, diplomasi tarihinde "ping pong diplomasisi" olarak bilinir.

Aynı yılın temmuz ayında, ABD Başkanı Richard Nixon'ın Ulusal Güvenlik Danışmanı Prof. Henry Kissinger gizlice Pekin'e giderek iki ülke arasındaki ilk temasları başlattı. Bundan sonra ABD - Çin ilişkileri son derece hızlı gelişme gösterdi. Başkan Nixon ve Henry Kissinger, 21 Şubat 1972 günü Pekin'e ilk resmî ziyaretlerini yaptılar. Nixon - Kissinger ikilisinin Çin ziyareti dünya basınında bir bomba gibi patladı. Tarihî ziyaretin sonucunda 28 Şubat 1972 günü ünlü "Şanghay Bildirisi" yayınlandı ve ABD ile Çin arasındaki en ciddi sorun olan Taiwan meselesi için bir ara çözüm kabul edildi. ABD, Çin Halk Cumhuriyeti yönetimini Çin'in meşru hükümeti olarak tanıdı ve zaman içinde Taiwan'daki askerî varlığını azaltma kararı aldı. Böylece, Çin dünya politikasında önemli bir güç haline geldi.

Bütün bunları neden anlatıyorum? Bilindiği gibi, 2010 Dünya Kupası elemelerinde aynı grupta yer alan Türkiye ile Ermenistan milli futbol takımlarının maçı 6 Eylül'de Erivan'da oynanacak. Geçenlerde, Ermenistan'ın yeni Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyan Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü Erivan'a maç izlemeye davet etti. Sn. Gül'ün bu daveti kabul edip etmeyeceğini henüz bilmiyoruz. Mehmet Ali Birand, "Erivan'a gidip, gitmeme kararı" üzerine şunları yazıyor:

"Gitmemek, kimseyi şaşırtmayacaktır. Ermeniler'in, Türkiye hakkında yaymaya çalıştıkları ve doğrusu bir çok ülkede de kabul edilen görüntü aynen şöyle: Tepeden bakan, büyük gücünü küçükük Ermenistan üstünde kullanan, sınır kapısını kapatarak cezalandıran, Ermeniler'e kötü muamele etmiş, çok sayıda Ermeni'nin ölmesine neden olmakla kalmamış, soykırım yapmasına rağmen hiçbir şeyi kabul etmeye yanaşmayan bir ülke. Bu imaja sahip olduğumuzdan dolayı, Erivan'a gidilmediği takdirde kimse şaşırmayacaktır. Ankara'dan beklenen budur. Erivan'ın açılımlarını eliyle itip reddeden ülke..." (Milliyet, 22 temmuz)

Birand'ın bu yazısından sonra, Kafkasya'da Gürcistan ile Rusya arasında ortaya çıkan son kriz de Cumhurbaşkanı Gül'ün Erivan'a gitmesini ve Ermenistan ile Türkiye arasında bir diyalog başlatmasını gerekli kılıyor. Fakat, 1990'lardan beri Türkiye'nin Kafkaslar politikası maalesef Azerbaycan'a endekslenmiştir. 1991 yılında dönemin Ermenistan Cumhurbaşkanı Ter Petrosyan'ın Türkiye ile yakınlaşma çabalarını DYP-SHP koalisyonunun başbakanı Demirel'e geri püskürttüren zihniyet, bugün de "Gül, Erivan'a gitmesin!" diye Ankara'da elinden geleni yapıyordur diye düşünüyorum.

Bu konuda Cumhurbaşkanı Gül'e açık mektup yazan Amberin Zaman şunları söylüyor: "'Kardeş Azerbaycan ne der?' sorusuna gelince, Kafkasya'daki son kriz artık bölgesel barışın ne kadar ivedi olduğunu herkesin gözleri önüne serdi. Bakü - Ceyhan boru hattındaki patlama yüzünden Azerbaycan haftalardır petrolünün önemli bir kısmını ihraç edemiyordu. Rus kuvvetlerinin geçtiğimiz günlerde Tiflis yakınlarındaki demiryolu köprüsünü tahrip etmesiyle birlikte Azerbaycan artık demiryoluyla Gürcistan'ın Karadeniz limanlarına taşınan petrolünü de satamıyor. Oysa Bakü - Ceyhan hattının Ermenistan üzerinden yedek bir çıkışı olsaydı bu kadar sıkıntı yaşanmazdı. Köprü'nün uçurulması aynı zamanda Ermenistan'ı da kritik bir durumla karşı karşıya getirdi. Ermenistan'ın kullandığı mazot ve uçak yakıtının neredeyse hepsi Gürcistan limanları üzerinden geliyor. Tükettiği tahılların da çoğu aynı güzergâh üzerinden geliyor. Ancak krizin patlak vermesiyle birlikte sevkiyatlar önemli ölçüde durdu. Bu durumda İran haricinde Ermenistan'ı dünyaya bağlayan bütün yollar tıkanmış bulunuyor... Ben diyorum ki, ve burada birçok insan diyor ki, en azından geçici olarak Türkiye Kars - Gümrü demiryolu hattını yeniden açsa. Böylece sadece Ermenistan'ı değil, Gürcistan ve Azerbaycan'ı da kriz çözümlene

dek rahatlatmış oluruz. Özellikle Gürcistan'ın mahsur kalan bölgelerine, Gori'ye, demiryoluyla yardımın ulaşmasını sağlamış oluruz. Türkiye gibi büyük bir devlete de yakışan bu değil mi?" (*Taraf*, 22 ağustos)

Anlaşılan, siyasi akıl ve basiret Cumhurbaşkanı Gül'ün Erivan'a gitmesini gerektiriyor. Ama hükümet kanadından birileri "Efendim, 2009'da seçim var. Ermenistan ile olan yakınlaşma tabanımızda tepki yaratır ve bize seçim kaybettirebilir" iddiasını ileri sürebilir. Böyle düşünenlere bir çift lafım var: Cumhuriyetçi Parti'nin adayı Richard Nixon, Çin'e gittikten dokuz ay sonra girdiği seçimde toplam oyların yüzde 60,7'sini alarak rakibini ezip geçmişti. Unutmayalım, dış politikada barış, diyalog ve yumuşama arayışları orta yolcu seçmen tarafından her zaman ödüllendirilir. Korkudan titremeye hiç gerek yok!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nur ve Muhannad

Ayhan Aktar 01.09.2008

Yıllar önce, Harvard Üniversitesi'nde çalışan tarihçi dostum Prof. Cemal Kafadar Suriye'ye gitmişti. O günlerde cennet vatanımızdan Suriye'ye turist olarak gidenlerin sayısı pek fazla değildi. Malûm, yüzü batıya dönük olan Atatürk çocuklarının Suriye'de ne işleri olabilirdi? Kısacası, bizden daha doğuda yaşayan halkları "ne Şam'ın şekeri; ne Arab'ın yüzü" deyip aşağılamak âdetten sayılırdı.

Prof. Kafadar, gezisi esnasında Şam'ın eski mahallelerinde Osmanlı'dan kalan eserleri ziyaret ediyormuş. Mahallenin çocukları da Cemal'in turist olduğunu anlayıp peşine takılmışlar ve nereli olduğunu sormuşlar. Türk olduğunu söylediğinde veletler kahkahalar atıp, sol ellerinin baş ve işaret parmaklarını bir halka haline getirip, sağ ellerinin orta parmağını o halkanın içine sokup çıkararak "Şov Tivi, Şov Tivi" diye çığlıklar atmışlar.

Prof. Kafadar ilk anda çocukların neden kendisine böyle müstehcen el hareketleri yaptıklarını pek anlayamamış. Durumu Suriyeli bir arkadaşına sorduğunda, adamcağız utanıp sıkılarak, o günlerde piyasaya yeni girmiş olan *Show TV*'nin Arap ülkelerinde yaygın olarak izlendiğini ve gece yarısından sonra *Show TV*'nin gösterdiği 'kırmızı noktalı' filmlerin Suriye ahalisi arasında Türkler'in imajını olumsuz etkilediğini söylemiş. Prof. Kafadar'ın arkadaşı sözlerini şöyle tamamlamış: "Cemal Bey, bu günlerde Arap dünyasında birine edebileceğiniz en ağır küfür 'anani geçen akşam *Show TV*'de görmüşler' sözüdür" demiş. Reyting uğruna "soft-porno" filmleri gösteren dönemin *Show TV* yönetimi, böylece Türkiye'nin tanıtımı konusunda kendi meşrebine göre bir katkıda bulunmuş anlaşılan.

Artık işler değişmeye başladı. Bir zamanlar *Show TV* tarafından Arap dünyasına yapılan "yanlış" tanıtımın olumsuz izleri, yine bir TV dizisi sayesinde siliniyor. **Gümüş** isimli Türk dizisi Arapça dublajla **Nur** ismi altında Fas'tan Basra körfezine, Suriye'den Yemen'e kadar tüm Arap dünyasına yayın yapan uydu kanalı *MBC*'de gösteriliyor. Dizi yayınlandığında Filistin'de Gazze Şeridi ve Batı Şeria'da sokaklar boşalıyor. Dizinin başrollerini Mehmet karakterini canlandıran mavi gözlü, sarışın manken Kıvanç Tatlıtuğ ile dizideki eşi Gümüş'ü canlandıran Songül Öden oynuyor. Ama Arap seyirciler için Mehmet'in ismi değişerek "Muhannad," Gümüş ise "Nur" olmuş. Muhannad'ın fotoğraflarının bulunduğu t-shirtler, posterler ve diğer hediyelik eşyalar her köşede satılıyor, birçok Arap kadınının cep telefonları Kıvanç Tatlıtuğ'un fotoğrafı ile açılıyor. Kısacası, Arap kadınları arasında bir "Muhannad çılgınlığı" yaşanıyor.

Arap dünyasında son yıllarda yaşanan toplumsal değişimin izlerini bu dizinin milyonlarca insanı TV karşısına mihlamasından izlemek mümkün. Toplumsal yapı değiştiğinde aile içindeki toplumsal cinsiyet rolleri de değişmeye başlar. "Dediğim dedik" havasındaki geleneksel koca yerine, karısını toplumsal hayata katılması

yönünde destekleyen yeni bir eş tipi ortaya çıkar. Alfred Hackensberger'in haberine göre "dizinin en önemli özelliği, eski bir manken olan Tatlıtuğ'un çekiciliği değil sadece. Kıvanç Tatlıtuğ'un canlandığı Muhannad karakteri karısına fırsat eşitliği sunuyor, modacı olma yolunda ona destek oluyor ve ona sevgi ve anlayış göstermekten geri durmuyor". Ayrıca, Arap uydu kanalı MBC'nin yöneticileri dizinin dublajını klasik ve ağıdalı Arapça yerine, sokakta konuşulan gündelik Arapça ile yapmışlar. Böylece, her kesimden kadın izleyicilerinin sayısı artmış (<http://www.qantara.de>).

Gümüş

dizisi sayesinde ülkemize gelen Arap turistlerin sayısı artmış. Dizinin çekildiği Kandilli'deki Abud Efendi yalısı yapımcı firma tarafından müze haline getirilmiş. Arap turistler için turlar yapılmaya başlanmış ve uçaklarda yer bulunmuyor imiş. Bu gelişmeler aslında bizler için pek bildik şeyler. Bir zamanlar reyting rekorları kıran **Asmalı Konak** dizisinin çekildiği mekânı görmek isteyenler için Göreme'ye otobüs turları düzenleniyordu.

Peki, **Gümüş** dizisinin ticari başarısı bizim basında nasıl ele alındı? Kendisi de bir TV dizisinin senaristi olan (Avrupa Yakası), oyuncu, köşeyazarı, Boğaziçi iktisat mezunu ve "yetenek kumkuması" Gülse Birsell bakın "Muhannad çılgınlığı" olgusunu nasıl değerlendiriyor: "Garibim Arap kadınları, Müslüman kadınların birçok hakka sahip olduğu, çıkıp gezdiği, okuduğu, çalıştığı, para kazandığı, eğlendiği, aşk yaşadığı, kendi kararlarını verdiği bir hayatı, böyle bir ülkeyi televizyondan hayran hayran seyredip, hayallere dalıp, çamaşırı bulaşığı unuttular. Maalesef bizim kanıksadığımız özgürlükler, onlar için ulaşılmaz hayallerdi çünkü! ...eleştirip durduğumuz dizilerimiz, Arap ülkelerinde sanat harikası muamelesi görüyor. O ölçüsüz zenginliğin ortasında senarist, yönetmen, oyuncu, yetiştirip eli yüzü düzgün televizyon dizisi yapmaktan bile acizler çünkü... O garibanların bir Atatürk'ü ve Atatürk devrimleri olmadı ne yazık..." (*Sabah-Pazar*, 24 Ağustos).

Gülse Birsell'in yazısı, "Ay vallahi, biz çok ileriyiz; gariban Araplar pek geri!" lafazanlığının son örneklerinden birisi. Kendisi de bu sektörde çalışan Sn. Birsell'in "dizi sektörünü" göklere çıkarmasını anlıyorum da **Gümüş**'ün Arap dünyasındaki ticari başarısını işin sonunda getirip Atatürk'e ve inkılâplara bağlamasını pek doğru bulmuyorum. Çünkü, mesele o kadar basit değil. Türkiye'nin imajı ile ilgili her olumlu gelişmeyi Atatürk'e bağlamak iki tarafı keskin bir bıçak gibidir. Gün olur, devran değişir ve Türk medyası yıllar evvel *Show TV*'nin yaptığına benzer hırtlıkları tekrarlayabilir. O zaman da Arap dünyasında birileri "bütün bunlar Atatürk devrimleri yüzünden oluyor" derse ne diyeceğiz? Dikkat etmek lazım, aksi takdirde Atatürk'ün anısına saygısızlık etmiş oluruz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kafalar değişiyor galiba!

Ayhan Aktar 08.09.2008

Cumartesi gecesi tarihî ziyaretini tamamlayarak yurda dönen Cumhurbaşkanı Gül şunları söyledi: "İkili ilişkilerimizin gelişmesinin önündeki engellerin de karşılıklı diyalog yoluyla ortadan kaldırılmasının sağlanması gerektiği konusunda Ermenistan tarafıyla görüş birliği içinde olduğumuzu gördüm." Bu sözler, Ermenistan politikasında yeni bir dönemin başladığını müjdeliyor. Şimdi, nasıl bu noktaya geldiğimize bakalım.

1993 yılından bu yana, Ermenistan'a karşı uygulanan Türk dış politikası Karabağ sorunu nedeniyle Azerbaycan'a endekslenmiş durumdaydı. Bence bu durum, sadece Ankara yönetiminin "Azeri

kardeşlerini” çok sevmesi ve Azerbaycan’ın Karabağ bölgesini işgal etmiş olan Ermenistan’a karşı yaptırım uygulaması ile açıklanamaz. Ermenistan ile ilişkileri dondurma kararının arkasında bazı duygusal faktörler olduğunu düşünüyorum. Ankara’daki devletlû takımı, 1973- 994 arasında Türk diplomatlarını öldürmüş olan ASALA örgütüne karşı duyduğu hınç ve nefreti maalesef tüm Ermeniler’e yansıtmıştır. Kâğıt üzerinde Azerbaycan’a destek amaçlı olarak kurgulanan ambargo, bir noktadan sonra bütün Ermeniler’e “hadlerini bildirme” amaçlıdır. Farkında olarak veya olmayarak, o dönemde hükümetlere uzlaşmazlık tavsiye eden diplomatlar, sanki bireysel düzeyde ölen arkadaşlarının kan davasını sürdürmüşlerdir.

Bu davranış kalıbı, 1915-1918 yılları arasında İttihat ve Terakki yönetiminin I. Dünya Savaşı sırasında uyguladığı politika ile benzerlik gösterir. Tıpkı Rus ordusuna yardım eden Ermeni çetecileri cezalandırmak için cepheden 1500 km uzaktaki günahsız Eskişehir Ermenileri’nin tehcir edilerek Suriye çöllerine sürülmesi gibi bir karardır. Ortadoğu siyasal kültüründe başıbozukların isyanını cezalandırmak amacıyla o grubun tüm mensuplarına kan kusturulması normal sayılır.

1993’ten beri Türkiye’nin Ermenistan’a karşı ekonomik ambargo uygulaması ve bu küçük ülkeyi dünyadan izole ederek “burnunu sürtmeye” çalışması herhalde Ankara’da birilerinin yüreklerini soğutmuş olmalıdır. 1991 yılında, DYP-SHP koalisyonunun başbakanı Süleyman Demirel’e zeytin dalı uzatmış olan dönemin Ermenistan Cumhurbaşkanı Levon Ter Petrosyan’ın barış çabalarını geri püskürtmek için bazı diplomatlar epey çaba göstermişti. Geçenlerde *Sabah* muhabiri ile görüşen eski Dışişleri Bakanı Hikmet Çetin o günleri şöyle hatırlıyor: “Petrosyan’dan övgüyle söz edip, ‘Ulusal bir liderdi’ diyen Çetin, son seçimlerde Cumhurbaşkanlığı yarışını kaybeden Petrosyan’ı şöyle anlatıyor: “Diasporaya prim vermiyor, Türkiye’yle ilişkileri geliştirmek istiyordu. Karabağ sorununu çözmek istiyordu ama seçimi kaybetti” (5 eylül). Dış politikasını Türkiye ile ilişkileri düzeltmek üzere kuran Ter Petrosyan’ın geri püskürtülmesinde başrolü oynayanlardan biri de dönemin başbakanı Demirel’dir. Bakın, Demirel o günlerde Ter Petrosyan’a neler demiş:

“Siz Ermenistan’da yaşıyorsunuz. Arjantin’deki, Kaliforniya’daki Ermeniler’in sizi idare etmesine izin vermeyin. Onları dinlerseniz siz zarar görürsünüz. Diaspora zarar görmeyeceği için size sorumsuz işler yaptırırlar.” Peki, Petrosyan neden başarılı olamadı ve devrildi? Demirel, “Çünkü Ter Petrosyan aşırı milliyetçi hareketler içinde değildi. Bu yüzden devrildi. Netice itibariyle Türk düşmanlığını aşamadılar.”

Hazret ne kadar pişkin, değil mi? Önce, Ter Petrosyan’ın altındaki halıyı çekip yere oturtuyor ve ambargo uyguluyor. Sonra da “diasporanın idaresine girdi ve Türk düşmanlığını aşamadılar” mazeretinin ardına sığınıyor. Şimdi de bu politikanın sonuçlarını gözden geçirelim.

1. Son 15 yılda uygulanan ambargo sonucunda, zaten doğal kaynakları kısıtlı olan Ermenistan ekonomisi dibe vurmuştur. 1989 yılında yaklaşık 3,5 milyon olan Ermenistan nüfusu günümüzde iki milyona düşmüş ve eğitilmiş insanlar dışarı göç etmişlerdir. Bugün geçim sıkıntısı çeken yaklaşık 50 bin Ermeni kadını İstanbul’da ev hizmetlerinde çalışmaktadır.

2. Fakirleşme sonucunda Ermenistan diasporaya “her bakımdan bağımlı” hale gelmiştir. Günümüzde Ermenistan milli gelirinin yaklaşık yüzde 30’u diaspora Ermenileri’nin yolladığı yardımlardan oluşmaktadır. Yâni Demirel’in şikâyet ettiği her şey, kendisinin başlattığı ambargo sayesinde katlanarak artmış ve Ermenistan’da yaşayan fakir Ermeniler, Amerika’daki zengin Ermeniler’in sadakasına muhtaç

hale gelmişlerdir. Doğallıkla, “parayı veren düdüğü çalmakta” ve Erivan yönetimi diasporanın dümen suyunda hareket etmektedir.

3. Peki, 1993’ten beri uygulanan ambargo sayesinde Ermeniler “soykırım iddialarından” vazgeçtiler mi? Hayır, tam tersi oldu! Birçok ülkeyi 1915’te Anadolu’da soykırım yapıldığına ikna ettiler! 1991 yılında sadece Kıbrıs Rum Cumhuriyeti parlamentosu soykırım tasarısını kabul etmiş iken bugün bu listeye 18 ülke ve üç uluslararası örgüt eklenmiştir. Liste şöyle: Avusturya, Belçika, Fransa, İsviçre, İtalya, Litvanya, Hollanda, Polonya, Rusya, Slovakya, Vatikan, Yunanistan, Kanada, Arjantin, Şili, Uruguay, Venezuela ve Lübnan. Amerikan Kongresi’ne sunulan soykırım tasarıları bugüne kadar engellendi. Ama Barack Obama Başkan seçildikten sonra ne olur, bilemem. Hele, Obama’nın yardımcısı Senatör Biden’in bu konudaki katı tavrı düşünüldüğünde durum hiç parlak gözüküyor.

Winston Churchill, galiba Stalin’in ölümünden sonra “eğer yaşlanma ve ölüm varsa; umut da vardır” demiş. Arkadaşlarının kan davasını güden büyükelçiler, şükürler olsun “yaş haddinden emekli” oldular. Onlar artık engin deneyimleri ile CHP ve MHP’nin ufkunu aydınlatıyorlar! Anlaşılan, Ankara’da bir dönüşüm yaşanıyor. Belli ki Dışişleri’nde kan değişimi başladı, yeni nesil diplomatlar göreve geliyorlar. Son politika değişikliğini yeni diplomat kadrosunun basiretine, AKP’nin azmine ve Cumhurbaşkanı Gül’ün cesaretine borçluyuz!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürt meselesinde ‘utangaç’ politikalar...

Ayhan Aktar 15.09.2008

Sizlere bu yazıyı Diyarbakır’dan yazmayı düşünüyordum, ama kismet değilmiş. Yaklaşık iki ay önce, Abant Platformu tarafından düzenlenen “Kürt Sorunu: Barış ve Geleceği Birlikte Aramak” isimli toplantıya katılmışım. Çok farklı siyaset ve kökenlerden gelen aydınlar iki gün boyunca Kürt meselesini tartışmış ve kamuoyuna bir de sonuç bildirgesi açıklanmıştı. Kürt meselesinin tartışılmasını bile denetlemek isteyen DTP’liler ise Abant toplantısını boykot etmişlerdi. Ama hesapları şaştı. Diyarbakır’da bir yerel TV kanalı toplantıyı başından sonuna naklen yayınlayınca, bölgede kahvehaneler dolup taşmış ve halk Abant’taki tartışmaları sonuna kadar izlemişti!

Abant'taki seviyeli tartışma ortamı bölgeden gelen dostlarımızı etkilemiş olmalı ki, bu sefer de Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası (DTSO) öncülüğünde altı sivil toplum kuruluşu geçtiğimiz hafta sonu bizleri Diyarbakır'a davet ettiler. Fakat, bu davet anlaşılan bazı 'siyasi komiser'lerin hoşuna gitmemiş ki kimin sözcüsü oldukları bölgede iyi bilinen bir internet sitesinde yayımlanan tehditler sonucunda Diyarbakırlı işadamları bu daveti son anda iptal etmek zorunda kaldılar.

Diyarbakır sivil toplum kuruluşlarının ortak basın açıklaması şöyle: "Diyarbakır'da bugün yapmayı planladığımız 'Kürt Sorunu: Barış ve Geleceği Birlikte Aramak' konulu Abant Platformu Sonuç Bildirgesi'nin tartışılacağı toplantının yapılmaması için; kendileri dışındaki hiçbir düşünceye tahammül edemeyen bir anlayış tarafından gerek çağrıcılara, gerekse davetlilere yoğun baskı ve tehditlerde bulunulmuştur. Kürt sorunun çözümü noktasında; yıllardır iyi niyetli, demokratik öz taşıyan her türlü girişime destek verdik... Bizler, her zaman sorunun değil, çözümün bir parçası olmaya özen gösterdik. Çok önemli bir sorumluluk taşıdığımız bir dönemde, gerginliğin tarafı olmamak amacıyla... ve davetlileri zor durumda bırakmamak adına, toplantıyı şimdilik iptal etmiş bulunuyoruz" (*Zaman*, 13 Eylül). Diyarbakırlı dostlarımızın kararını saygı ile karşılıyoruz, ama bu vesile ile Kürt siyaseti üzerine iki çift laf etmek de gerekiyor.

Görebildiğim kadarıyla, yaklaşan belediye seçimleri Kürt meselesi etrafında ciddi bir hesaplaşmaya sahne olacak. Bir yanda son seçimlerde bölge halkının büyük kısmının oylarını alarak seçilen DTP'li yerel yönetimler var. Seçildikleri günden beri, belediye başkanı olmayı sadece Kürtçe eğitimi hayata geçirmek, kültür festivali düzenlemek ve coşkulu kalabalıklara nutuklar atmak zanneden yerel yöneticiler bunlar. Fakirliğin ve işsizliğin devasa boyutlarda olduğu şehirlerde suyu akıtmak, halkın çöpünü toplamak, yollara asfalt döşemek, istihdam yaratmak ve kısaca insanların hayat kalitesini yükseltmek konusunda DTP'li belediyelerin biraz geri kaldıkları anlaşıyor. DTP'li yerel yönetimler daha çok 'genel olarak Kürt meselesini' ve kimlik politikalarını gündemde tutarak iktidarda kalmayı düşünüyorlar herhalde.

Diğer yanda ise, kadrolarının çoğu yerel yönetimlerden gelen bir parti Ankara'da merkezî yönetimin başında. AKP iktidarı, Ankara'da hangi muslukları kapattığı zaman taşra belediyelerinin başına ne geleceğini çok iyi biliyor ve gerekeni de yapıyor. Bölge hakkındaki gözlemlerini her zaman ilgi ile okuduğum Bejan Matur'un altını çizdiği önemli bir tavır değişikliği de var: "AKP Güneydoğu'daki etkinliğini il ya da ilçe teşkilatları aracılığıyla değil, bölgeye atanan kamu görevlilerinin değişen profili sayesinde artırıyor. Başbakan'ın 'bölgedeki fakir vatandaş valiler tespit edecek. Bölgede görevli valiler ellerine paket alıp bizzat halka yardım götürecekler' derken aslında yeni devlet anlayışının hizmet adamı profilini de belirliyor. Bugün özellikle Güneydoğu'ya yapılan atamalarda valilikler ve belediyeler arasındaki farklılığı, gerilimi aşan kamu görevlilerinin tayin edilmesi, iktidar partisinin bölgedeki hedeflerini uzun vadeli yaptığının işareti" (*Zaman*, 2 Eylül). Kısacası, bölge insanına hizmet vermek için çaba gösteren, onları hakir görmeyen yeni bir idare anlayışını hayata geçiren AKP bölgede gücünü artırıyor ve DTP'li belediyelerle yarışıyor.

Ankara'da 11 Eylül günü önemli bir toplantı yapıldı. Murat Yetkin toplantıyı şöyle değerlendiriyor: "Toplantıdan kapsamlı bir bakış yenilenmesi beklemek gerçekçi olmaz. Anayasa Mahkemesi kararıyla yaralanmış bir AK Parti hükümeti, yaklaşan yerel seçimler ve askerin her ne kadar bakış açısını genişletmeye çalışsa da keskin virajlar almaya müsait olmaması, kapsamlı bir siyaset yenilenmesine izin vermez. Ancak GAP çerçevesinde ve başka yatırım biçimlerinde Mart 2009 yerel seçimleri öncesinde bölgeye akıtılacak paradan, PKK'nın eleman kaynağı olan bölge halkına yaklaşıma dek pek çok konuya

[1]değiniildiği anlaşıyor” (*Radikal*, 12 Eylül).

Başbakan Erdoğan’ın Kürt politikası esas olarak ‘utangaç’ bir politika. ‘Kürt meselesi için kapsamlı plan’ sözü telaffuz edilemediği için bölgeye yapılacak yatırımlar “GAP Eylem Planı” içine sokuluyor. “Kürtçe yayın temel haktır” denilemediği için, Orta Doğu halklarının konuştuğu dillerde (Arapça, Farsça, Kürtçe) yayın yapacak bir TRT kanalı kuruluyor. Ama bölge halkının siyaseten hassas ve çok uyanık olduğunu biliyoruz. Kürtler bu ‘utangaç’ politikanın amacının ‘askerlerin tepkisini çekmeden iş bitirmek’ olduğunu farkındalar.

Hükümet, AKP yerel örgütlerini, valiliği, GAP yatırımlarını ve din kardeşliği temalarını kullanarak bölgede belediye seçimleri kazanırsa benim için sürpriz olmaz. Ama seçimlerden önce yeni bir ‘Kuzey Irak Operasyonu’ yapılırsa, bunun halk arasında yaratacağı duygusal tepki ile Kürtler tekrar DTP’ye oy verebilir. Kısacası, bölgede dengeler çok hassas!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Sadaka ekonomisi’ ve Deniz Feneri...

Ayhan Aktar 22.09.2008

Yıllardır Türkiye’de sosyal politikalar üzerinde çalışan Prof. Ayşe Buğra dostumuz İslâmi dernek ve vakıfların faaliyetleri üzerine şu tespitleri yapmıştı: “Özellikle AKP’nin iktidara gelmesinden sonra, düzensiz, keyfi ve çoğu zaman aynı nitelikleriyle sosyal hak kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayan yoksul yardımları, seçim süreçlerini belirlemekte önemli bir rol oynadılar. Giderek, gönüllü girişimler yoksullukla mücadele alanında önemli aktörler haline geldiler ve onların faaliyetleri de seçim sonuçlarını etkileyebilecek bir nitelik kazandı. Bu gönüllü girişimler, her zaman faaliyetleri ve siyasi iktidarla ilişkileri denetlenebilir olan dernekler veya vakıflar değil. Hayırsever şahıslar veya dinî cemaatler de, bu alanda yürüttükleri tamamen denetim dışı yardım faaliyetleriyle siyasetin içinde yer alabiliyorlar.” (*Radikal İki*, 23 Mart 2008).

Geçtiğimiz hafta Almanya’daki Deniz Feneri Derneği yöneticilerinin 18,6 milyon avroluk yolsuzlukları mahkemede kanıtlandı ve yöneticiler mahkûm oldular. Deniz Feneri ile ilgili haberlerin Aydın Doğan medyasında öne çıkarılması Başbakan Erdoğan ile Aydın Doğan arasında bir kavgaya neden oldu. Bu kavganın nedenleri üzerinde biraz durmak istiyorum.

1. İslâmi dernek ve vakıflara para vererek ‘iç huzuru bulan’ kişilerin çoğu, devlete ödedikleri vergilerin doğru yerlere harcanmadığını düşünürler. Bu kişilerin devletle aralarında bir ‘güven bunalımı’ vardır. Sosyolojik olarak küçük girişimci kesiminde yer alan, devlete vergi vermemek için ‘çift defter tutan’ bu insanlar, aynı zamanda ‘kayıt dışı’ ilişkilerin tam göbeğinde bulunurlar. İslâmi dernek ve vakıflara Ramazan ayında verdikleri ‘zekât ve fitre’ paralarının doğrudan esas ihtiyaç sahiplerine ulaştırılacağını düşünürler. Deniz Feneri davasında ortaya

ıkan yolsuzluk nedeniyle, özellikle içinde bulunduğumuz Ramazan ayında bu kişilerin İslâmi derneklere yapacağı yardımın azalacağını tahmin edebiliriz. Bu nedenle, Aydın Doğın medyasındaki yayınların ve Almanya'daki davanın zamanlaması çok manidar!

Hasan Celal Güzel ortaya çıkacak güven bunalımını şöyle anlatıyor: "Ortaya ıkarılan yolsuzlukta üzücü olan, sadece inançlı ve yardımsever insanımızın istismarı değildir. Daha da kötüsü, milletimizin yardımseverlik hislerine gölge düşürülmesi ve hamiyetperverlik gayretine set çekilmesidir. Nitekim, Bosna mezalimi esnasında toplanan yardımlar üzerinde şüphe uyandırılınca, Çeçenistan için yardım toplanması zorlaşmıştı" (*Radikal*, 19 Eylül).

2. Dernek ve vakıfların bu tip yardım faaliyetlerini örgütlemesi kuşkusuz her iktidarın işine gelir. Çünkü, kk paraların hayırsever vatandaşların gayreti ile dağıtılması iktidarın büyük fonları daha büyük yatırımlara (yol, sulama, baraj vs.) yönlendirme şansını arttırmaktadır. AKP hükümeti onbinlerce insanın İslâmi dernek ve vakıflar tarafından sevindirilmesinin rantını belediye seçimlerinde toplama niyeti içindeydi. Bu nedenle, Başbakan Erdoğan'ın öfkesini anlamak kolaylaşıyor.

3. Eğer, Deniz Feneri'ndeki yolsuzluk sonucunda İslâmi dernek ve vakıfların faaliyetleri sınırlanırsa ve hükümet bu kuruluşları daha sıkı bir denetime sokarsa ne olur? Veya ortaya çıkan güven bunalımı sonucunda İslâmi dernek ve vakıflara akan paralar azalırsa fakir fukarayı kim sevindirecektir? Bunlar önemli sorulardır.

Eğer, hükümet açısından 'fakir-fukarayı İslâmi dernekler sevindirsin, biz büyük yatırımlara bakalım' rahatlığı ortadan kalkarsa AKP iktidarı fon sıkıntısı içine girecektir. Ankara'da yeni 'Türk Ticaret Kanunu' ve 'Vergi Yasası' tasarıları hazırlanıyor. Hatta ilgili Bakan Nazım Ekren başkanlığındaki bürokratların İstanbul'daki büyük şirketlerin yöneticilerine brifing verdiğini ve bu yasalarla 'kayıt dışı' işlemlerin ortadan kalkmasının hedeflendiğini de biliyoruz. Önümüzdeki yıllarda 'kayıt dışı' işlemler yavaş yavaş tasfiye edilecek ve ülkemizde modern bir vergi toplama/denetim sisteminin temelleri atılacaktır. Ama seçim öncesi bu kanunları çıkarmak AKP hükümetinin işine gelir mi? Pek sanmıyorum!

4. Kayıt dışı gelir musluğu kapanırsa, çoğunlukla AKP'ye oy veren ve 'ben bu devlete vergi vermem, ama zekâtımı İslâmi dernek ve vakıflara veririm' diyen kk esnafın işinin zorlaşacağını tahmin edebiliriz. Bırakın İslâmi dernek ve vakıflara destek olmayı, bu kesimi oluşturan insanların çoğu piyasadan silinecektir. Tiyatrocu Ferhan şensoy'un yıllar evvel oynadığı oyun, bu sefer AKP tarafından tekrar sahneye konacaktır: "Kahraman Bakkal, Süpermarket'e karşı!"

5. Son olarak, AKP'nin Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılmasının memleketimizin tek kurtuluşu olduğunu düşünen bazı aklıevvellerin de Deniz Feneri yolsuzluğu ile bayram havasına girdiklerini hatırlatalım. Onların derdi, Almanya'da ortadan kaybolan milyonların AKP'nin kasasına girdiğini ispatlamak! Böylece Anayasa'nın 69. maddesini uyarınca, AKP'ye yurt dışından para aldığı gerekçesiyle tekrar kapatma davası açmak mümkün

olacak. Böyle haberleri okuduğum zaman, hep rahmetli Saadet Halamın bir özdeyişi aklıma gelir: “ayının bildiği iki türkü vardır; ikisi de armut üzerinedir” derdi merhum. Hiç değişmiyorlar vesselam!

Bütün bu faktörleri hesaba kattığımızda, Başbakan Erdoğan’ın Deniz Feneri konusundaki öfkesini sadece onun ‘Kasımpaşalı’ olması ile izah etmek mümkün değil. Deniz Feneri yolsuzluğu ile bazı ekonomik ve siyasal taşlar yerinden oynadı. Belki de bu gelişmeler AKP hükümetini ekonomi politikaları açısından ‘erken doğum’a zorlayacak. Bekleyelim, görelim.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bütün Muhafazakârlar Birleşin!

Ayhan Aktar 29.09.2008

Türkiye’de ‘muhafazakâr’ olarak nitelendireceğimiz insanların en genel özelliğinin ‘toplumsal değişmeye karşı çıkmak’ veya ‘değişime direnmek’ olduğunu söyleyebiliriz. Geçenlerde Neşe Düzel’in kamuoyu araştırmacısı Sn. Adil Gür’le yaptığı mülakat ülkemizdeki muhafazakârlık olgusunu mercek altında alıyordu.

Adil Gür, AKP iktidarında gerçekleşen ekonomik büyümenin toplumsal ve ekonomik sonuçlarını şöyle özetliyor: “AK Parti iktidarının muhafazakâr kesimlerin ekonomik olarak kalkınmasına bir faydası oldu. Düne kadar evlerinde, kendi mahallelerinde kapalı olanlar, şimdi çocuklarını Robert Kolej’de, Galatasaray’da okutmaya, kendileri de başörtüleriyle Bağdat Caddesi’nde, Nişantaşı’nda dolaşmaya başladılar. Muhafazakâr kesimler oran olarak artmadılar ama onlar hayatın içinde daha görünür hale geldiler” (*Taraf*, 15 Eylül).

Son yıllarda zenginleşen ve tüketime yönelen muhafazakâr kesimler şehrin lüks tüketim alanlarında daha “görünür hale geldikçe” Bağdat Caddesi’nin ve Nişantaşı’nın çıtkırıldım laikleri ‘İran gibi oluyoruz!’ diye feryat etmeye başladılar.

Halbuki, Sn. Gür’ün analizi çok net: “Türkiye’de ‘ben muhafazakâрім’ diyenlerin de, ‘Türkiye laik bir devlet düzeninden ılımlı İslam devletine gidiyor’ diye düşünenlerin de sayıları artıyor ama... Araştırma sonuçları da şunu gösteriyor. Türkiye’de namaz kılanların, oruç tutanların, başını örtenlerin oranı azalıyor... Eğitim ve gelir seviyesi yükseldikçe insanların hayata bakışları ve değer yargıları değişiyor... Bizim araştırmamıza göre, Türkiye’de muhafazakârlık görünürde artıyor.”

Adil Gür devam ediyor: “Yaptığımız araştırmaya göre Türkiye muhafazakârlaşmıyor aksine modernleşiyor. Zaten bu nasıl muhafazakâr bir ülkedir ki, Ramazan ayında tek bir dinî program bile en çok izlenen ilk 20 program arasına girmiyor. Yayınlanan diziler belli... Her yüz kişiden otuzu her hafta düzenli olarak televizyondaki dizileri takip ediyor.”

Çok ilginç değil mi? Sn. Gür'ün analizine göre, toplumsal değişme ve modernleşme sonucunda zenginleşen ve artık kendi mahallelerinin dışına çıkan, alışveriş yapan, bazı lokantaların iftar programlarına katılan yeni orta sınıflar ve özellikle başı bağlı kadınlar etrafta göründükçe laik kesim de bu değişimden korkmaya başlıyor. Aslında, laik kesimin dışında da değişimden rahatsız olanlar var. Geçtiğimiz hafta Saadet Partisi'ne yakınlığı ile bilinen *Milli Gazete*'nin İslâmcı yazarı Sn. Mehmet Şevket Eygi yaşanan modernleşmeden rahatsızlığını şöyle dile getirdi:

“Müslümanlar çağdaş, modern/asri hayata, züccaciye dükkânına giren fil gibi girdiler... Eline para ve imkân geçiren bir kısım Müslümanlar lüks, israf, sefahat, saçıp savurma, gösteriş, gurur, kibir, aşırı tüketim, aşırı konfor bataklıklarına yuvarlandı. Son 25 yıl içinde lüks meskenlere, lüks binitlere, lüks dekorasyona, lüks yazlıklara, lüks giyim kuşama, lüks yemeğe içmeye trilyonlarca dolar harcandı... Müslümanlar para, mal, servet, zenginlik tuzağına düştüler. İslâmî hareket ve siyasal İslâm kirlendi, kirletildi... Bazıları o kadar kudurdular ki, evlerinin banyo musluklarını altınla kaplattılar. Yerli taşı beğenmediler, Brezilya'dan gelme “lüks” granit satın aldılar. Otomobilleriyle gururlandılar. Yazlıklarıyla gururlandılar. Servetleriyle gururlandılar. Elbiseleri ve ayakkabılarıyla gururlandılar. Bunların aldatıcı dünya oyuncakları olduğunu düşünmediler. Kur'an'ı, Sünneti, hikmeti (bilgeliliği) dinlemediler. Beş yıldızlı otelleri beğenmediler, yedi yıldızlı otellerde caka sattılar. Şeriat hükümlerini ve İslâm ahlâkının hiçe saydılar. Müslüman'a yakışmayan hedonist ahlâk ile ahlâklandılar” (*Milli Gazete*, 24 Eylül).

Dikkat ederseniz, Adil Gür'ün araştırmacı olarak ortaya koyduğu verileri Mehmet Şevket Eygi İslâmi hareketin içinden bakarak doğruluyor ve eleştiriyor. Toplumsal değişme ve modernleşme sürecinin sonuçlarından biri olan ‘tüketime yönelme’ olgusunu yerden yere vuruyor. Mehmet Şevket Eygi'nin yazısından ‘Kur'an, Sünnet, Müslüman ve İslâmi’ terimlerini çıkarsanız, yerlerine ‘Atatürk ilkeleri, Türk ulusu, Halk ve Halkçılık’ terimlerini koysanız CHP’li ve Ulusalçı seçmen açısından itiraz edecek şey kalmaz herhalde.

Bilindiği gibi, Saadet Partisi (SP) 1972’de kurulmuş olan Milli Selâmet Partisi’nin (MSP) devamıdır. Orta yaşlı okurlar hatırlayacaktır, 1973 seçimlerinden sonra CHP ile MSP koalisyon hükümeti kurulmuştu. Dönemin CHP lideri Bülent Ecevit, MSP ile ortaklığın; dindarlıkla laikliğin ve dindarlıkla ‘özellikle ekonomik alandaki ilericiliğin’ çeliştiği yolundaki ‘tarihsel yanlış’ı gidereceği iddia ediyordu. 1974’deki Ecevit-Erbakan koalisyon hükümetinin TBMM’de okunan programındaki şu cümleler çok anlamlıdır:

“CHP ile MSP’nin kurdukları hükümet ortaklığı, uzun süre milli bütünlüğümüzü zedelemiş, kalkınma hamlelerimizi güçleştirmiş bazı tarihî yanlışların doğurduğu suni ayrılıklara da son veren yeni bir dönem açmaktadır ülkemizde... Böyle bir oluşumun bir mutlu belirtisidir bu hükümet.” Hatırlatmakta yarar var, o hükümetin Maliye Bakanı Deniz Baykal’dı. 1974 yazında Başbakan Ecevit ‘Kıbrıs Fatih’i olunca, Kıbrıs harekâtının yarattığı olumlu havayı oya döndürmek amacıyla koalisyonu bozmuştu.

Ne dersiniz, ‘toplumsal değişmeden nem kapan’ laik kesimin siyasi temsilcisi CHP ile, ‘bir lokma bir hırka’ sofuluğundan uzaklaşıp modernleşen muhafazakârlara gıcık olanların örgütü SP acaba tekrar bir ortaklık kuramazlar mı?

Bence çok güzel olur. Böylece, ‘suni ayrılıklar’ giderilir ve tüm gerçek muhafazakârlar birleşir! Artık ‘nikâh tazeleme zamanı gelmiştir’ diye düşünüyorum!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

“Uydu Yayını Kardeşliği” üzerine...

Ayhan Aktar 06.10.2008

Cumartesi sabahı, Şemdinli’nin Aktütün Sınır Karakolu’na yapılan PKK baskını haberi ile sarsıldık. Olay hakkında yorum yapmadan önce, bu saldırıda hayatını kaybedenlere Tanrıdan rahmet ve yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Tabii ki bu eylem hakkında çok konuşulacaktır. Fakat, her şeyden önce “Türk Silahlı Kuvvetleri’nin... sınırötesi harekât ve müdahalede bulunmak üzere Irak’ın PKK teröristlerinin yuvalandıkları Kuzey bölgesine gönderilmesi için hükümete verilen bir yıllık izin süresinin 17 Ekim 2008 tarihinden itibaren bir yıl süreyle uzatılması” hakkındaki tezkerenin TBMM’de bu hafta oylanacağını hatırlatmak istiyorum.

Tahmin edebileceğiniz gibi, son saldırı sayesinde tezkere TBMM’de ciddi bir tartışma olmadan kabul edilecektir. Belki de biz bu filmi daha önceden görmüştük de diyebilirsiniz. Aslında hep tekrarlanan bir oyundan bahsediyoruz. Hatırlarsınız, 1990’larda dört ayda bir “Doğu ve Güneydoğu illerimizde Olağanüstü Hâlin uzatılması” ile ilgili tezkerelerin TBMM’de görüşülmesinden hemen önce hep PKK’nın kanlı bir eylemi ile Türkiye sarsılırdı. Dolayısıyla, aynı mekanizma bu kez de “sınırötesi harekât” ile ilgili olarak tekrarlanmaktadır. Hiç kafanızı yormayın, PKK bu tezkerenin geçmesini istemektedir ve son saldırı ile işin psikolojik alt yapısını hazırlamıştır.

Bölgeyi biraz bilen asker-sivil herkesin farkında olduğu bir sosyolojik süreci anlatmak istiyorum: PKK, baskı ve şiddetten beslenen ve esas olarak Kürt milliyetçisi bir örgüttür. Merkezî otoriteden kaynaklanan baskılar sayesinde, etnik milliyetçiliği benimsemiş örgütler ayakta kalır ve ancak bu sayede yeni kadrolar devşirilir. Unutmayalım, PKK’nın ilk militanları 12 Eylül’ün Diyarbakır Cezaevi cehenneminden geçmiş ve dağa çıkmış insanlardır. Yumuşama ve demokratikleşme süreçleri hızlandığı zaman PKK tipindeki örgütlerde çözümler yaşanır. Dağdakiler, birbirlerine “Yahu, biz burada ne yapıyoruz,” sorusunu sormaya başlarlar. Ortalama bir PKK militanını dağda tutan ruh hali, ovada yaşanan baskıcı sistemden nemalanır.

Bu noktada, Kürt meselesinin iletişim teknolojisi ile ilgili yeni bir boyutuna dikkat çekmek istiyorum. ABD’nin Irak’ı işgali ve Saddam rejiminin devrilmesi sonucunda Kuzey Irak’ta ortaya çıkan otonom Kürt yönetimi kendi televizyon kanallarını kurdu. Böylece, sınırlarımızın güneyinde yaşayan Irak Kürtleri ile Kürt kökenli TC vatandaşları arasında uydu yayın dünyasında gelişip serpilen bir kardeşlik ve dayanışma havası oluştu. Evvelden Diyarbakır’da yaşayan ve Irak’ta olan biteni izleyenler, oradaki Kürtlerin Saddam rejimi altında inlediklerini bilir ve “Vallahi biz daha iyiyiz; Irak’takilerin hâli felâket,” derlerdi. Her şeye rağmen, Türkiye’nin demokrasi karnesi Saddam rejimine göre daha

düzgündü. Ama artık durum değişti. Kuzey Irak'ta kurulan Kürt yönetimi, Türkiye ve İran'daki Kürtler için bir cazibe merkezi olmaya başladı. İnsanlar, kırık dökük ve acemice de olsa, orada yeni bir dünya kurulduğunun farkındalar.

Akşam saatlerinde ekran başına geçen bölge insanı, sadece PKK'nın *Roj TV*'sini izlemiyor. Aynı kara kutunun içinden çıkan ve tümü uydudan Kürtçe yayın yapan başka kanallar da var. Eline uzaktan kumandayı alan herkes *Kürtsat* (Talabani yanlısı), *Kürdistan TV* (Barzani yanlısı) ve İran'dan yayın yapan birkaç Kürtçe kanal arasında geziniyor. Uydu yayın teknolojisi sayesinde birbirinden haberdar olan bu insanlar, artık yeni bir cemaatin parçası olduklarının farkına varıyorlar. Bu işlem, her akşam milyonlarca insanın evlerinden katıldığı bir âyin gibi tekrarlanıyor.

Nasıl ki, 1996'da Katar'da kurulan ve uydudan Arapça yayın yapan *El-Cezire* kanalı sayesinde Atlantik kıyısındaki Fas'ta yaşayan bir Arap ile Basra Körfezi kıyısında yaşayan başka bir Arap arasında "uydu yayını ile kardeşlik ilişkisi" kuruldu ise, benzer bir durum Güney Doğu'da yaşanıyor. Kendi dilinde yayın yapan kanallar sayesinde bölge insanı dünyadan haberdar oluyor. Böylece, kendilerini daha geniş bir topluluğun parçası olarak hissediyorlar. Bu kanallarda sadece "Kürtçe türküler ve oyun havaları" programları olduğunu zannetmeyin. Bölgeyi ilgilendiren her konu, Kürt kanallarında sansürsüz bir biçimde tartışılıyor.

Bu hafta mâlum tezkere TBMM'de kabul edilecek. Belki de Anayasa Mahkemesi'ndeki DTP davası da kapatma ile sonuçlanacak. Sonraki hamleler de belli: Kuzey Irak'ta "PKK'yı takip" operasyonları yapılacak ve uçaklar dağıtılıp bombalayacak. Askerî harekât Kürt kanallarından 'canlı' yayınlanacak. Yine büyük gazetemiz "eşkiyayı ininde vurduk" diye manşet atacak. Belki de en kötüsü, geçen hafta Altınova'da yaşananlar birkaç yerde daha tekrarlanacak!

15 eylül tarihinde şunları yazmıştım: "Hükümet, AKP yerel örgütlerini, valiliği, GAP yatırımlarını ve din kardeşliği temalarını kullanarak bölgede belediye seçimleri kazanırsa benim için sürpriz olmaz. Ama seçimlerden önce yeni bir 'Kuzey Irak Operasyonu' yapılırsa, bunun halk arasında yaratacağı duygusal tepki ile Kürtler tekrar DTP'ye oy verebilir."

Evet, gidişat artık belli. PKK ilk hamleyi yaptı, bölge halkının belediye seçimlerindeki tercihini şekillendirmeye başladı bile. Oyunda tarafların karşılıklı olarak yapacakları hamleleri yukarıda sıraladık. Bana "cesetlerle başlayan seçim kampanyası olur mu" diye sormayın. Bölgede siyaset gençlerin cesetleri üzerinden yapılıyor maalesef.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Korkunun imparatorluğu ve kriz

Ayhan Aktar 13.10.2008

Wall Street'te başlayan sarsıntı tüm dünya borsalarını etkiledi. Ekranlardaki, başını iki elinin arasına almış ve çaresizlik içinde kıvranan borsacı görüntülerine artık alıştık. Basında krizin kökeni hakkında bir sürü yazı yayımlandı. Hatta bazıları, "Amerikalılar bile bankaları ve sigorta şirketlerini kamulaştırıyorlar. Kapitalizm çöktü valla!" gibi derinlikli analizler de yaptılar. Sümerbank'ın veya Et Balık Kurumu'nun varlığını sosyalizm zanneden Kemalistlerin hayal ürünleri bunlar.

1980'lerde özelleştirmeler başladığı zaman sosyalist olduğunu iddia eden –aslında safkan bir Kemalist olan- bir dostumuz her alanda özelleştirmelere karşı çıkıyor ve gazetelere bu minvalde yazılar yazıyordu. Kendisine, "Yahu, hep KİT'leri savunuyorsun. Sen bu kuruluşlardan alışveriş ediyor musun," diye sorduğumda bana dert yanımtı. Dostumuz o günlerde Sümerbank'ın Eminönü'ndeki mağazasından ayakkabı almak istemiş. Mağazada çalışanlar kendilerini "devlet memuru" olarak gördükleri için kendisinin önüne iki çift ayakkabı atıp, "alırsan al, yoksa keyfin bilir!" tavrı içine girmişler. Bizimki de sinirlenmiş ve Atatürk'ün mirası KİT'leri savunduğunu ve üniversitede iktisat asistanı olarak her yerde özelleştirmeye karşı çıktığını anlatmış. Ama "satış memuru" kadrosunda çalışan tezgâhtarlar hiç orali olmamışlar. Onlar devletlû kesiminin mensubu olduklarının bilinci içinde bu arkadaşımıza hafiften "salak muamelesi" yapmaya devam etmişler. Dostumuz bu durumu "bilinç eksikliği" olarak yorumlamıştı, ona göre KİT çalışanlarının bilinç düzeyi yükseldikçe sorunlar çözülecekti. İşin komik tarafı, Sümerbank'tan aldığı ayakkabı ayağını vurmuş ve bir hafta sonra özel sektörden yeni bir ayakkabı almak zorunda kalmıştı!

Tabii ki bu kafada olanlar hâlâ devlet kapitalizmini veya devletin ekonomiye müdahalesini sosyalizm zannediyorlar. ABD yönetimi, özellikle emeklilik fonlarını yöneten bazı finans kuruluşlarını kamulaştırdığı zaman da kapitalizm bitti sanıyorlar. İsmet Berkan pazar günkü yazısında şunları anlatıyor: "Dehşet içinde şunu görüyorum, kendi etrafımda, televizyonlara çıkıp bilgiç bilgiç konuşanlarda, gazete köşe yazarlarında: Para ekonomisini anlayamıyorlar, kafaları buna basmıyor! Ama zaten 'ekonomi' denen bilim dalının ne olduğu, ne hakkında olduğu konusunda bu kadar az fikir sahibi insan varken, 'para ekonomisi' gibi şeyler bir hayli sofistike başlıklar... Bu insanlar, gerçekte 1940 öncesinde yaşıyorlar" (*Radikal*, 12 ekim).

Son yaşanan krizle ilgili en ciddi yazılardan birini kaleme alan sevgili Süleyman Yaşar, 1929 Büyük Buhranı'nı ve 1987'de Wall Street'in dibe vurmasını anlattıktan sonra son gelişmeleri şöyle yorumluyor: "Gelelim 2008 krizine... Bu krizin nedenleri ise öncekilerden farklı. Yaşanan krizi 11 Eylül 2001 terörist atağına bağlamak mümkün. Çünkü yapılan terör atağının ardından Amerikan halkının korkularını gidermek için ona rahat bir yaşam imkânı sağlamak çözüm olarak düşünüldü. Rahat ekonomik yaşam ise ancak faizler düşürülerek sağlanabilirdi. Bu nedenle faizler yüzde birin altına kadar düşürüldü. Amerikalılar ucuz konut, araba ve kredi kartlarıyla terörist atağın korkusundan uzak tutulurken bu defa enflasyon korkusu başladı. Enflasyonu önlemek için birdenbire faizler arttırılınca mutluluk sona erdi. İşte bu nedenle yaşanan bu ekonomik kriz diğer krizlerde olduğu gibi sadece ekonomik gelişmelerden kaynaklanmıyor. Amerikan halkını korkudan uzak tutmak için hazırlanan siyasi senaryoların bir sonucu" (*Taraf*, 9 ekim).

21. yüzyılın başında iletişim teknolojilerinde yaşanan büyük gelişmeler sonucunda özellikle Batı dünyasında her şeyden anında haberi olan insanlar haline geldik. Sadece PKK'nın karakol baskını veya borsanın çökmesi vs. gibi önemli olaylar değil; çantası kapkaççılar tarafından çalınan kadınların yerlerde sürüklenmesi, tinerci çocukların saldırısı gibi eskilerin deyimi ile "zabıtayı ilgilendiren hadiseler" de artık TV ekranlarında kanlı canlı görüntülenmeye başladı. Dünyada olup

bitenlerden anında haberdar olurken, diğerk yandan da ekranda gördüklerimizin yarattığı korkunun ve çaresizliğin esiri haline geldik.

Türkiye’de yaşayan insanlar olarak, eski Cumhurbaşkanı Celal Bayar’ın “Bu kış komünizm gelecek!” veya Kemalistlerin “Amanın, şeriat hortluyor” türündeki gazlarına alışık durumdaydık. Ama bildik korku salma politikalarının TV ekranlarında ses, görüntü ve bunları destekleyici yorumlarla birlikte sunulması ile ortalama insanların giderek kendi içine kapandığını, sindiğini ve güvensizlik duygusuna kapıldığını görüyoruz. Artık Türkiye’de kentli orta sınıflar bile üç sokak ilerideki ilkokullara çocuklarını servis araçları ile göndermeye başladılar.

Batı dünyasında “korku salarak yönetme” biçimi egemen hale geldikçe, korkudan ödü patlayan insanlara sunulan tek ilacın tüketerek rahatlamak olduğunu görüyoruz. 11 Eylül sonrasında kredi faizlerinin düşürülmesi sonucunda maddi temeli çürük bir mutluluk duygusu içine giren Amerikalı tüketiciler açısından artık deniz bitmiş gibi görünüyor. Kredi kartı faizleri artacağı için artık daha az alışveriş yapacaklar, arabalarını değiştirirken iki defa düşünecekler ve tatile çıkamayacaklar.

Son gelişmelerin Türkiye ekonomisi üzerindeki etkileri de olumsuz olacak diye düşünüyorum. Tüketimi kırmak zorunda kalacak olan Batı dünyasına ihracat yapan Türkiye ekonomisi de daralma içine girecek ve muhtemelen ülkemizde içe kapanmacı veya ulusalcı eğilimler güçlenecektir. Devlet müdahalesini sosyalizm zanneden Kemalistlerin önümüzdeki yıllarda otoriter arayışlar ve içe kapanmacı eğilimler içine girmelerine şaşırmmamak lazım.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘İyi saatte olsunlar’ rahatsız!

Ayhan Aktar 20.10.2008

Efendim, ben bu “köşecilik” işinde yeni olduğum için büyüklerimizin mesleklerini nasıl icra ettiklerini izlemeye çalışıyorum. Mesela, Hasan Pulur üstadımız böyle yoğun gelişmelerin yaşandığı günlerde yazısında bir Laz hikâyesi veya Bektaşî fıkrası anlatıyor. Maksat, okuru rahatlatmak. Ben de yazıma bir Laz hikâyesi ile başlıyorum:

Temel yaşlanmış. Hele eşinin vakitsiz ölümünden sonra tamamen keyfi kaçmış. Birkaç sene yalnız yaşadktan sonra, akrabaların baskısı ile yeniden evlenmeye karar vermiş. Temel’e hemen köyden kendisinden 30 yaş genç bir hanım bulmuşlar. Hanımı beğenmiş ve evlenmişler. İlk aylarda Temel’in yüzünde güller açmış. Fakat ‘cicim ayları’ geçtikten sonra Temel’de bazı ‘performans sıkıntıları’ ortaya çıkmış. Ama genç hanım bir ateş parçası, yerinde duramıyor maşallah.

Temel’in karşı dairesinde oturan yeğeni İdris, yengesinin bakkaldan istediği şeyleri getiren Çırak Ahmet’in günde birkaç kez dairenin kapısını çaldığını, içeri girip epey uzun kaldığını ve evden tuhaf seslerin geldiğini tespit etmiş. Malum, böyle şeyler ciddi bir kanıt olmadan dile getirilemez. İdris, beklemiş. Sıcak bir günde yine Çırak Ahmet yine siparişleri getirmiş. İdris de arka balkondan sarkarak amcasının yatak odasının aralık kalan kapısından içeriyi dikizlemeye başlamış. Bakmış ki, Çırak Ahmet’le Yenge Hanım iş üstündeler. Hemen fotoğraf makinesini almış ve olayı en ince ayrıntısına kadar fotoğraflamış.

Ertesi gün fotoğrafları bastıran İdris, amcası Temel'in dükkânına gitmiş. Durumu anlatıp, resimleri Temel'in önüne koymuş. Temel gözlüklerini takıp bakmış. Önce kıpkırmızı olmuş, ardından ter boşanmış. Sonra da ayağa kalkıp, İdris'e bir tokat patlatmış.

- İdris, "Amca bana niye vuruyorsun, benim günahım ne?" diye bağırınca.

- Temel: "Ulan, şerefsiz! Utanmıyor musun röntgencilik yapıp, yengenin çıplak kıçının resmini çekmeye!" demiş.

* * *

Gelelim gündeme...

Son günlerde 'devletin esas sahiplerinin' asabını bozacak bazı gelişmeler yaşandı memleketimizde. Aktütün saldırısından sonra Güneydoğu illerimizde OHAL ilanı ihtimali tartışılırken salı günü yapılan toplantıda önemli kararlar alındı. AB normları doğrultusunda, Terörle Mücadele ile ilgili koordinasyonun "İçişleri Bakanlığı'na devredilmesi" kararlaştırıldı. Alınan karar çerçevesinde bakanlık bünyesinde yeni bir birim kurulacak. Birim hem Emniyet hem de Jandarma kuvvetlerini sevk ve idare edebilecek 'güçlü bir yapı'da olacak. Teröristlere yönelik olarak yapılan operasyonlar artık çok sayıda askerden oluşan birliklerle değil, Emniyet Özel Harekât timleri ve Jandarma Özel Harekât ekipleri ile yürütülecek" (*Zaman*, 15 ekim).

Terörle mücadelede ağırlığın Genelkurmay'dan İçişleri Bakanlığı'na kayması askerlerin bu işte bir miktar zemin kaybetmesi anlamına gelmektedir. Özellikle, Başbakan Erdoğan'ın sorunu hem "demokrasi, hem hukuk ve hem de diplomasi içinde" çözmeye niyetini ortaya koymuş olması OHAL isteyerek bölgeyi tekrar cehenneme çevirme niyeti olan şahinlerin keyfini kaçırmıştır.

Ama acaba Başbakan Erdoğan farklı davranabilir miydi? Ben pek ihtimal vermiyorum. AKP şu anda TBMM'deki partiler içinde en büyük Kürt kökenli milletvekili gurubuna sahiptir. OHAL ilanı için hükümete yetki verilmesi için yapılacak oylamada AKP içindeki Kürt kökenli milletvekillerinin ne yönde oy kullanacakları hiç belli olmaz. Dolayısıyla, seçimlerinden önce parti içinde çatlamalar olabilirdi. Ayrıca şu anda bölgede OHAL ilan etmek, siyasi intihar anlamına gelir.

Aynı gün, Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin, Metris Cezaevi'nde tutukluymken, işkence sonucu ölen Engin Ceber'in yakınlarından devlet ve hükümet adına özür diledi. Şahin olayla ilgili 19 kişinin görevlerinden uzaklaştırıldığını açıkladı. Olayı çok yakından izlediğini belirten Şahin "Bu dönemde böyle bir olayın meydana gelmesinden dolayı Adalet Bakanı olarak büyük üzüntü duyuyorum. Devlet ve hükümetim adına yakınlarından özür diliyorum. Sorumlular bulunacak, hak ettikleri cezayı alacaklardır. Bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın" dedi (*Sabah*, 14 ekim).

Devletin özür dilemesine bugüne kadar hiç şahit olmamış TC vatandaşları açısından bu çok sevindirici bir gelişmeydi. Fakat merhum Engin Ceber'in ailesini kuru bir özür tatmin eder mi? Hiç sanmıyorum. Eminim, onlar da tazminat davası açacaklardır. Tabii ki bu özür dileme eyleminin New York'ta Türkiye'nin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ne üye seçilmesini sağlayacak oylamadan birkaç gün önce yapılması da biraz manidar. BM üyelerinin bir kısmı gözaltında insanların öldüğü bir ülkenin Güvenlik Konseyi'ne üye olması için oy vermeyebilirdi. Ama sebebi ne olursa olsun, bu özür için "hiç yoktan iyidir" diyoruz.

Adalet Bakanı'nın ilk kez işkence, kötü muamele veya kısaca kamunun 'hizmet kusurunu' itiraf ederek vatandaşlardan özür dilemiş olması, Ankara'da kendilerini 'devletin esas sahibi' olarak gören takımın hiç hoşuna gitmemiştir. Onların en büyük korkusu, Adalet Bakanı Şahin'in başlattığı özür dileme dalgasının başka bakanları da etkilemesidir. Örneğin, Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül, Dağlica ve Aktütün baskınlarında ölen gençlerin ailelerinden ve kamuoyundan özür diler mi? Ne dersiniz, acaba o günleri de görecektir miyiz?

İstiklal Marşı müsameresi...

Ayhan Aktar 27.10.2008

Bendeniz klasik Türk müziğini pek severim, özellikle de eski kayıtlara bayılırım. Naçizâne bir taşplak koleksiyonum da vardır. Taşplaklarım içinde en nadide parçalardan birisi Ali Rıfat Çağatay merhumun Acemaşîrân makamında ve Nim Sofyan usulünde bestesi olan İstiklal Marşı'dır (Orfeon Record, 13289). Hânende İbrahim Efendi tarafından plağa okunmuştur. Gelelim, plağın hikâyesine.

1921 yılında TBMM'de yapılan oylama ile Mehmet Akif'in şiiri milli marşımızın güftesi olarak belirlenir ve beste yarışması açılır. Yaklaşık iki yıl sonra, jüri 55 eser arasından Ali Rıfat Bey'in bestesini milli marş olarak seçer. Bu bestenin hem söylenmesi kolay, hem de prozodisi (söz-müzik uyumu) mükemmeldir. Ama Acemaşîrân makamında olduğu için, yeteri kadar 'Batılı' ve 'çağdaş' olmadığı söylenmektedir. Kolay çalınan, rahat söylenen ve plağı bile yapılmış milli marşımız varken arayışlar devam eder.

Nihayet, 1930'da Riyaset-i Cumhur Musiki Heyetinde başkemancı Osman Zeki Üngör'ün bugün de kullanılan bestesi 'milli marş' olarak kabul edilir. Bestecinin Çankaya'da Atatürk'ün maiyetinde olması kadar, bugün kullanılan bestenin hayli ağır ve Batılı üslupta bestelenmiş olması tercih sebebi olmuştur. Ama bugün bir milli maça giderseniz, bir 'İstiklal Marşı curcunası' yaşarsınız. Kimse bandoya kulak vermez. Numaralı tribün 'Korkmaaaa sönmez' derken, açık tribün '...lardaaa' diye devam eder. Derken bir 'Obe' patlar, sonra kapalı tribün 'nimmilletimin' diye kaptırır. Kısacası, Osman Zeki Bey'in bestesi halkın kulağına o kadar yabancı ve prozodisi o kadar bozuk bir marştır ki, insanın coşkusu köreltir. Her maça gittiğimde, 12 Eylül hapishanelerinde mahkûmlara ceza olarak neden marş söyletildiğini anlarım.

Cuma akşamı Lütfi Kırdar salonunda 'İstiklal Marşımızın Tarihine Yolculuk' isimli gösteriye gittim. Keşke gitmez olaydım, çünkü içim karardı. Tekfen Vakfı tarafından finanse edilen gösterinin konusu şu: 1923'deki yarışmaya yollanan 55 besteden 12 tanesinin arşivde notaları bulunmuş. Bu eserler o gece seslendirildi.

Böyle bir gösteri öncesi ne düşünürsünüz? Notalar işi bilen bir müzisyene verilecek ve eserler bestelendiği dönemin müzik normları içinde yeniden yorumlanacak sanırsınız, değil mi? Nitekim, İstanbul Belediyesi'nin yaptığı **Bestelenen Şiirleri ile Mehmet Akif** isimli CD'de Ali Rıfat Çağatay'ın (Acemaşîrân), Ahmet Yektâ Madran'ın (Nihâvend), Muallim İsmail Hakkı'nın (Rast) ve Eyyubi Mustafa Sunar'ın (Rast) İstiklal Marşı besteleri bestelendiği gibi, alaturka olarak yorumlanmıştı.

Cuma akşamı ise, önce karşımıza 54 kişilik Tekfen Filarmoni Orkestrası ile TRT İstanbul Gençlik Korosu çıktı. Ayrıca her beste bir 'değerli' bestecimizin eline verilmiş, 'orquestra düzenlemesi' adı altında besteler tanınmayacak hale gelmişti.

Önceden dinlediğim ‘rast’ makamındaki eser, olmuş size bir İtalyan capriccio’su veya bir Schubert lied’i. Prozodi ise tam felaket, profesyonel tenor ve soprano’nun bile ne dediği anlaşılmıyor.

Ayrıca, her marş arasında iki tiyatrocunun müsamere havasında milli mücadeleyi anlatıyorlar. Örneğin, İnönü savaşı sırasında Mustafa Kemal Paşa’nın İsmet Paşa’ya çektiği “düşmanı değil, milletin makûs talihini yendiniz” sözünün geçtiği telgraf okunuyor, salon alkıştan yıkılıyor. Her marş arasında besteciler tanıtılırken, bestelerin alaturka makam özellikleri (makamı ‘rast’ ve usulü ‘nim sofyan’ vb.) hiç belirtilmiyor. Niyet belli! Salondakiler, değişik İstiklal Marşı bestelerinin sanki o gece sunulduğu gibi –çoksesli koro, soprano ve tenor düşünülerek- bestelendiklerini zannetsinler. Müsamerenin sonunda, milli marşımız bugünkü biçimiyle çalındığında ise davetliler ‘Aman, verilmiş sadakamız varmış. Ya tenorların bile söylemekte zorlandıkları bestelerden birini her maçıta söylemek zorunda kalsaydık!’ diye rahatlayacaklar. Yani önce eşeği kaybedeceğiz, sonra bulup sevineceğiz. Hesap bu!

Müsamere ile âyin arasında kalan bu gösteri bittiğinde ne Tekfen’in harcadığı paralara; ne de düzgün bir iş yapılabilecek iken kaçan fırsata üzüldüm. Sadece, hepsi rahmetli olmuş bestecilere çok acıdım. Züccaciye dükkânına girmiş fil gibi davranılarak, bu insanların 1921’de yaptıkları besteler ‘kötü-ötesi’ düzenlemelerle çalınmıştı. Bir de işin CD’si hazırlanacak ve bu rezalet ölümsüzlük kazanacaktı. Eğer mirasçılardan izin alınarak bu iş yapıldı ise, yazıklar olsun bu izni veren torunlara...

Ama eğer proje için yasal izin alınmadı ise, bu pervâsızlık cezasız kalmamalıdır.

KALAN Müzik yöneticisi sevgili Hasan Saltık ile görüştüm: Telif hakkının bestecinin ölümünden 70 yıl sonrasına kadar mirasçılarında olduğunu söyledi. Bestecilerin ölüm tarihlerine baktığımızda ise, sadece İsmail Hakkı Aksoy, İsmail Zühtü Ateş ve Ali Rıfat Çağatay’ın ölümlerinin üzerinden 70 yıl geçmiş. Demek ki diğerleri dava açabilir!

Fakat, bu iş sırf dava ile olmaz, holding parasına tamah edip ‘kötü-ötesi’ düzenlemeleri yapan ‘çağdaş’ arkadaşlara bir ders vermeliyiz. Bence, her birinin bir ‘çağdaş müzik’ bestesini seçip, alaturka sazlar için yeniden ‘düzenlemesi’ yapılmalı ve ‘Üsküdar Musiki Cemiyeti’ne de konser verdirmeli. Üsküdarlı müzisyenlerin provalarda baygınlık geçireceklerini biliyorum, ama değmez mi? Açılacak davaların ve projenin finansmanını düşünerek hemen sayısal loto oynadım, bu hafta 5 milyar çıkmadı. Ama haftaya yine oynayacağım, bu sefer Allah Kerim!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Can Dünder’in Mustafa’sı...

Ayhan Aktar 03.11.2008

Can Dünder’in **Mustafa** filmini izledim. Çıktıktan sonra merhum Büyükelçi Fuat Bayramoğlu’nun anlattığı bir olayı hatırladım. Merhum Bayramoğlu, Cumhurbaşkanı Korutürk’ün (1973-1980) Genel Sekreterliği görevinde

iken Hollywood'dan Amerikalı filmciler kendisi ziyaret eder. Atatürk hakkında film yapmak istediklerini söylerler. Saraylarda, tarihî mekânlarda film çekmek ve savaş sahnelerinde ordu birliklerini kullanmak için izin isterler. Atatürk'e çok benzeyen İngiliz aktörü Richard Burton başrolü oynayacaktır. Ünlü aktör, Lord Kinross'un Atatürk biyografisini okumuş ve çok etkilenmiştir. Zaten yapımcıları ikna eden de Burton olmuştur. Senaryo için Kinross'un kitabı esas alınacaktır.

Rahmetli Bayramoğlu, böyle bir filmin Türkiye'nin tanıtımı için önemini kavrar. Gerekli izinlerin alınması için hemen temaslara başlar. Fakat, bir direnç vardır: O güne kadar hiçbir Allahın kulu Atatürk'ü sahnede canlandırmamıştır. Hem siviller; hem de askerler Atatürk filminin çekilmesine "Katiyyen olmaz! O'nun hatırasına saygısızlık olur" diyerek karşı çıkarlar. Rahmetli Bayramoğlu, bana "Azizim, Atatürk'ü tanrılaştırarak onun hatırasına en büyük saygısızlığı biz yapmıştık. Atatürk'ün arkasına saklanarak maalesef onu tabulaştırmışız" demişti. Artık dünya değişti, 1998'de çekilen **Kurtuluş** dizisinde Atatürk'ü Rutkay Aziz oynamıştı.

Her filmde yönetmenin öne çıkarmak istediği bazı şeyler vardır. Yorumsuz "docu-drama" yapılamaz. Gelelim, Can Dündar'ın **Mustafa** filmindeki Atatürk yorumuna:

1. Son yıllarda, İslâmcı çevrelerde "küffara karşı" Çanakkale'de vatani savunan, İzmir'de "gâvurları denize döken" bir Gazi Mustafa Kemal Paşa imajı çizildi. İslâmcılar Çanakkale'ye günlük turlar düzenleyerek "İslâmın Kılıcı Kemal Paşa" imajını pompalıyorlardı. **Mustafa**'da ise Atatürk'ün İslâmiyete bakışı şöyle: "Askerlerin dinî inancı onları Çanakkale'de ölüme yollarken işe yarıyor!" Filmde TBMM'nin açılışını "mübarek Cuma gününe alan" ve "o gün dayanmak zorunda kaldığı güçlerle, yarın hesaplaşan" kısaca dini araç olarak kullanan bir Atatürk portresi çiziliyor. "İslâmiyetin milli bağları gevşettiği, milli hisleri uyuşturduğuna inanan" Atatürk'ün Cumhuriyet'i kurarak, iktidarı "gökyüzünden, yeryüzüne indirdiği" vurgulanıyor. **Mustafa** İslâmcıların oyuncağını ellerinden alıyor!

2. 12 Eylül cuntasının eğitim politikasından anladığı şeyin, "Atatürk'ü balyoz olarak kullanıp gençlerin kafasına vurmak" olduğunu biliyoruz. Artık bu politika da ters tepti: Gençler, "Yeter artık! Sıktınız bel!" cevabını veriyorlar. Demokrasi taleplerinin artmasıyla, Tek Parti Dönemi eleştirileri liberal kesimde olduğu kadar, İslâmcılar arasında da rağbette. **Mustafa**'da ise Atatürk'ün heykellerinin her yere dikildiği, muhalefetin silindiği ve kısaca "Tek Adam" etrafında dönen bir rejim kurulduğu anlatılıyor. Ama aynı zamanda, "Atatürk demokrasiyi oturtamadı, ama alt-yapısını hazırladı" dengesi vurgulanıyor.

3. **Mustafa** filmiyle, artık "Üstün İnsan Atatürk" imajının dışına çıkıldığını söyleyebiliriz. Zaten bu imajın inandırıcılığı kalmamıştı. Filmde Atatürk, babası erken yaşta ölen bir yetim, Zübeyde Hanım'ın ana kuzusu, çapkınlık yapan ama Latife Hanım'dan ayrılınca "ordular idare ettim; ama bir kadını idare edemedim" diyerek özeleştiri yapan bir erkek olarak yeniden kurgulanıyor. Atatürk'ün günde 15 kahve, üç paket sigara ve her gece bir büyük rakı içen ve yalnızlıktan bunalan bir insan olarak anlatılması bir yandan onun zaaflarını vurgularken, diğer yandan da geçerliliğini yitirmiş "Üstün İnsan" imajını siliyor. Film birlikte seyrettiğimiz, Siyaset Bilimci Ayşe Kadioğlu'nun tespiti şöyle: "Özel hayatlar ve insani değerler günümüzde öne çıktı. Artık milli kahramanlar bazı zaafları ile yeniden kurgulanıyor. Böylece toplumda geçerliliği olabilecek bir Atatürk imajı, dönemin beklentilerine göre yeniden üretiliyor."

Mustafa filmi hakkında "tabuları yıktı" iddiası da geçersiz. Tabular zaten yıkılmıştı, onları "azgın ulusalcılar" dışında kimse ciddiye almıyordu! Deniz Baykal'ın "film, Ergenekon sürecinin etkisinde kalmış" suçlaması büyük haksızlık! Unutmayalım, Ergenekon soruşturmasına Can Dündar "Heryerekon" demişti (*Milliyet*, 2 temmuz). Bence, Atatürk'ün imajını yenilediği için "akıllı" Kemalistlerin Can Dündar'ı kutlaması gerekir. Ama nerdeeee!

Günümüzde, "Kemalizm" ve "akıl" nâdiren yan yana geliyor!

Filmde kullanılan orijinal görüntüler çok iyi! Müzikler de hoş, ama finaldeki "Yalnız Çocuk" aryası bir felaket! Herhalde, bazı Kemalistler hüngürdesinler diye konulmuş. Eksik ve hata yok mu? Tabii ki var: Atatürk'ün İttihatçılığı pas geçiliyor, Enver Paşa ile rekabeti anlatılmıyor. Ayrıca, Serbest Fırka kapatıldıktan sonra Atatürk'ün çıktığı yurt gezisi üç **hafta** değil, üç **ay** sürmüştür. Ama bu kadar kusur, Kadı kızında da olur. Bundan sonra, her 10 Kasım'da okul çocukları mecburen **Mustafa** filmini seyredeceklerdir herhalde...

NOT: Ölümünden sonra, Atatürk'ün şahsi evrâkına askerler el koymuştur. Üzerinden 70 yıl geçmesine rağmen, Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı'nın (ATASE) elindeki günlükler, mektuplar, notlar eksiksiz olarak yayınlanmamıştır. Bu düpedüz ayıptır! **Mustafa** dolayısıyla bazı belgelerin ilk kez ortaya çıktığını Can Dündar günlerdir *Milliyet*'te ballandırarak anlatıyor. Anlaşılan, ATASE görevini yapmaktan âcizdir! Tek Parti Dönemi üzerine çalışan bir akademisyen olarak, Cumhurbaşkanı Gül'ü göreve davet ediyorum: Lütfen, Atatürk'ün evrâkını Çankaya'daki Cumhurbaşkanlığı Arşivi'ne geri isteyiniz ve hemen yayına hazırlatınız! ATASE'nin elinde 70 yıldır rehine gibi duran Atatürk evrâkının –ve de hatırasının(!)- özgürlüğe kavuşmasının vakti gelmiştir artık.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Obama yahut Arabın İntikamı!

Ayhan Aktar 10.11.2008

Barack Obama'nın seçilmesinden sonra gazetelerde "Ay vallahi, bir Obama'mız bile yok!" muhabbeti başladı. Herhalde, ABD'nin kendini yenileme kabiliyeti karşısında bazıları eziklik duygusuna kapılıyor. Gazetesine "Herkes kendi Obama'sını arıyor" manşetini atan Ertuğrul Özkök önemli bir soru sordu: "Bir Türk, açık açık 'Ben Kürdüm' diyen birini cumhurbaşkanı seçmek için oy verir mi?" (*Hürriyet*, 6 kasım). Özkök'ün cevabı da şöyle: "**Obama**'nın seçim zaferi, dünyada '**etnik**' veya '**ırksal**' siyasetin zaferi değil, tam aksine '**hezimet**'i olmuştur. Eğer **Obama**, devlet yönetiminde de başarılı olur, bu '**hezimet**'i ispatlayabilirse, ırkçı ve etnik siyasetlerin tabutuna son çiviye çakabilir. İşte o zaman, sadece etnik aidiyete dayandırılan; sadece türbana, imam hatip okuluna; sadece ilkel bir milliyetçiliğe indirgenen siyasetler yıkılacak ve yıkılan o duvarların arkasından, şehirlerdeki çirkinliği, pisliği, yollara akan kanalizasyonları, akmayan suları, delik deşik yolları göreceğiz" (*Hürriyet*, 7 kasım).

Ama mesele hiç Özkök'ün anlattığı gibi değil! Sadece Obama'nın Chicago konuşmasını izlemiş olmak, bu konudaki çarpıtmaları görmeye yeter. 'Osmanlı Dram Kumpanyası'nda oynanan Shakespeare'in eserlerini tercüme eden Minakyan Efendi (1839-1920) halka tiyatroyu sevdirmek için oyunları yerelleştirmeye çalışmış. Örneğin, Othello piyesi Direklerarası'nda "Othello yahut Arabın İntikamı" adıyla sahnelenmiştir. İzninizle ben de Minakyan Efendi gibi yaparak, Obama deneyimini doğru değerlendirmek için yerelleştirmeye çalışacağım.

Örneğin, 2022'de yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimine Tarık Öztürk isimli bir adayın girdiğini hayal edelim. 1975 Diyarbakır doğumlu olan Tarık, Türkçeyi ilkokulda öğrenmiştir. 1992'de köyü boşaltılmış ve ailesiyle Diyarbakır'a göçmüştür. Berlin'de işçi olan amcasının yanına giden Tarık orada tıp eğitimi almıştır. İyi bir cerrah olan Tarık, önce Diyarbakır Devlet Hastanesi'ne başhekim olur. Sonra da Diyarbakır'a belediye başkanı seçilir. Tarık Öztürk Kürtlüğünden dolayı hiç eziklik duymayan, Kürtçe konuşan, halay çeken fakat Türkiye'nin değişim

arzusunu dile getiren bir liderdir. Seçimi kazanan Tarık Öztürk –yanına **türbanlı** eşi Fatma ve çocuklarını alarak!- Saracoğlu Stadi’nda konuşma yapar. Tıpkı Obama’nın konuşmasında 106 yaşındaki siyahî Ann Nixon Cooper’i anlatırken yaptığı gibi, şunları söyler:

“Bu seçimde unutulmaz olaylar yaşandı. Fakat bir tanesi var ki beni çok etkiledi. 1916 Erzincan doğumlu Hatice Nine bugün oy kullandı. Babasının kırımdan kurtarıp nikâhladığı Ermeni kızı Anuş’un çocuğuydu. Doğduğu evde gaz lambası bile yoktu. Çocukken Şeyh Sait isyanı patladı, köyü boşaltıldı. Ailesi ile Kütahya’ya sürgüne yollandı. Açlığı ve jandarma baskısını yaşadı. 16 yaşında evlendirildi, 9 çocuk doğurdu. Hiç okula gitmedi: Çünkü yaşadığı yerlerde okul yoktu, ayrıca kızlar okula gönderilmezdi. Okuma yazmayı ilkokula giden oğlundan, Türkçeyi ise sürgünde komşularından öğrendi.”

“Bu gece, Hatice Nine’nin 100 yıl içinde yaşadıklarını düşünüyorum: acı ve umut, mücadele ve ilerleme. Onun gibilerin taleplerine hep “Yasak!” diyenlere karşı, “Hayır! Hakkımızdır” diyen bir azim ve direnç. Hatice Nine 1950’de ilk defa oy kullandı. On yıl sonra elektriği gördü ve radyo ile tanıştı. Şehre göç eden oğulları sayesinde, 60 yaşında ilk kez denizi gördü. İnsanoğlunun aya gitmesine ve çok güçlü sandığı Rusların, İstanbul’da işportacılık yapmalarına şahit oldu.”

“Askerî darbeleri, idam ve işkenceleri yaşadı. Köylerin boşaltılmasına ağladı. Leyla Zana ve arkadaşlarının hapse atılmalarını televizyondan seyretti. Çatışmada ölenlere ağıt yaktı. Kürtçe eğitim için verilen mücadeleyi yüreğinde hissetti. Türklerin ve Kürtlerin barışı yeniden kurmak için verdikleri mücadeleyi gördü. Sonra, ilk defa İzmirli kaymakam kendisine anadilinde “ça wayi başı” (nasılsın?) dediğinde ağlayarak adamın boynuna sarıldı. Hatice Nine bugün oy kullandı. O ülkemizin nereden gelip, nereye gittiğini iyi biliyor. O’nun hikâyesi, insanlarımızın nelere kâdir olduklarını anlatıyor. Fakat, daha yapılacak çok iş var. Ve biz yapabiliriz!”

Obama’nın Chicago konuşmasında 106 yaşındaki siyahî kadının hikâyesinden kalkınarak Amerikan tarihini özetlediği bölümü, Türkiye’ye adapte edersek yukarıdaki gibi bir konuşma çıkar. Şimdi soruyorum: “önemli olan Kürt adayın kişiliği” diyen Özkök, böyle birine oy verir mi? Hiç sanmam!

Gelelim diğer meseleye... Obama’nın zaferi Özkök’ün sandığı gibi ABD’de etnik aidiyet politikalarının **hezimetini** göstermez! Tam tersine siyahların 1960’lardan itibaren sürdürdüğü ‘vatandaşlık hakları’ mücadelesinin kazanıldığı için öneminin kaybolduğunu gösterir. Beyaz çoğunluk, siyah azınlığın ‘ırk ayrımcılığının son bulması’ ve ‘fırsat eşitliği’ taleplerini kabul etmiştir. 1968’de Martin Luther King öldürüldüğünde yanında olan Jesse Jackson, Obama Chicago’da konuşurken hıçkırarak ağlıyordu. Kolay değil, 40 yıllık mücadele sonucunda siyahî başkan seçilmişti. Geçen yıl Obama, “bugün başkanlık yarışına girme imkânına sahip isem bu Jesse Jackson gibi insanlar sayesinde olmuştur” demişti (*Chicago Sun Times*, 30. 3. 2007).

Siz Özkök’ün palavralarına kanmayın! ABD’de 1960’larda yaşananlar Türkiye’de ancak şimdi yaşanıyor. Vatandaşlık hakları bakımından, biz onlardan en az 40 yıl gerideyiz. Türkler ve Kürtler ‘birlik ve beraberliklerini’ yeni bir anlayışla tazelemeden bizden Obama falan çıkmaz. Çıkmağa kalkarsa, ona ilk taşı Ertuğrul Özkök gibiler atacaktır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ben oradaydım!

Ayhan Aktar 24.11.2008

15 kasım cumartesi akşamı *Taraf*'ın birinci yıldönümü partisi vardı. Son derece mütevazı bir menü (çerez, köfte-ekmek ve bira) eşliğinde genç gazetecilerle o akşam hep *Taraf*'ı konuştuk. Çalışanlarının çoğu, gazeteciliğe *Taraf*'ta başlamışlardı. O akşam, gazetenin çalışanlarından, yazarlarından ve davetlilerden tek bir mesaj aldım: "Bu gazete kapanmayacak! Zaten 50 bin satan bir gazete kapanamaz, hedef 100 bin olmalıdır."

Ahmet Altan gazetenin yaşgünü pastasını kesmeden önce şunları söyledi: "Aslında burası gazete değil; bir tımarhâne! Türkiye'nin bütün delileri yan yana gelerek bu gazeteyi çıkardılar ve bir mucizeyi gerçekleştirdiler. Hiç merak etmeyin, bu mucize yaşayacak ve bundan sonra *Taraf*'ın daha çok yaşgünü kutlayacağız!"

O gece üzerinde en çok durulan mesele, gazetenin reklam gelirleriydi... Özellikle, Başbakan Erdoğan için "Paşasının Başbakanı" manşeti atıldıktan sonra *Taraf*'ın reklam gelirleri dibe vurmuştu. 'Durumdan vazife çıkaran' bazı şirketler, hükümetin kendilerini cezalandırmasından korkarak *Taraf*'a reklam vermekten vazgeçmişlerdi. Malûm, 'sermaye' ürkek bir kuştur! Reklamların azalmasından ve gazetenin içine girdiği mali darboğazın ilk sayfadan duyurulmasından sonra, *Taraf* okurları yeni bir mucize gerçekleştirdiler. Gazeteye irili ufaklı ilanlar vererek hem çalışanların moralini düzelttiler, hem de nakit para girişi oldu. Peki, neden böyle davrandılar? Elimde *Taraf* okurları hakkında yapılmış bir araştırma yok, sadece izlenimlerimi dile getiriyorum.

22 Temmuz 2007 seçimlerinden bu yana yaşananları yan yana koyduğumuz zaman şunu görüyoruz: Bütün hücreleriyle toplumsal değişimin sarsıntısını içinde hisseden ve değişime kendi üslubunca ayak uydurmaya çalışan bir toplum ve bu değişimi yönetmekten aciz olan siyaset sınıfı... Birçok konuda dünyanın parçası olmaya can atan bir insan malzemesi, fakat bu insanları dışarıdaki öcüler ve karabasanlarla korkutarak zapturapt altına almaya çalışan "devletlû" takımı.

Açıkkçası, bu siyasi tablonun herkesin üzerinde bir 'bıkkınlık hâli' yarattığını düşünüyorum. Sürekli olarak bir şeyler yapmak için yerinden fırlayan, fakat karga tulumba yakalanıp zorla yerine oturtulan insanların içine düştüğü bezginlik duygusu çoğumuzu sarıp sarmalıyor. Sabah gazetelere göz attığımızda veya akşamları TV karşısına geçtiğimizde, çoğu zaman şaşırma duygusunu kaybetmiş insanların yaşadığı bezginlik ve bıkkınlık hâli içine giriyoruz.

Galiba *Taraf*'ın başarısı bu bıkkınlık hâlet-i rûhiyesini her gün tekrar tekrar yıkmak oldu. Ahmet Altan devletlû takımına "bırakın palavrayı, işinizi doğru yapın" dediği veya "siz bizimle böyle konuşamazsınız, terbiyenizi takının!" diye posta koyduğu zaman titreyip kendimize geldik. "Oh bel!" dedik. Ama İkitelli'deki lüks plazalarında 'gazetecilik oynayanlar' bundan rahatsız oldular. Bazıları da "Ayol, deli mi bunlar? Başımıza taş yağacak vallahi" diye söylendiler. Elinizdeki gazete, okurlarını bıkkınlık ve bezginlik havasından kurtarmak için çok uğraştı ve başarılı oldu. Bu nedenle, geçtiğimiz yıl ardından en çok konuşulan ve hakkında en fazla dedikodu üretilen gazete *Taraf* oldu.

Taraf gazetesi yaptığı yayınlar, attığı manşetler ve yayınladığı belgelerle bıkkınlık duygusu tarafından esir alınmaya çalışılan bu toplumda yeni bir **trend**'i temsil ediyor. Sürekli olarak evde "iyi aile çocuğu" olması için nasihat edilen, ama hâlâ akli dışarıda olan haşarı çocukların sinir uçlarına dokunuyor. Onlara her sabah yalnız olmadıklarını hatırlatıyor. Bu nedenle, etrafta olup bitenlerden rahatsız, memnuniyetsizliğini dile getiren ve itaatsiz duruşunu her fırsatta ortaya koyanların gazetesi *Taraf* oldu. Bence *Taraf*'ın mucizesini sadece cesur çıkışlarında değil, bu cesaretin toplumda yankı bulmasında aramak lazım.

İşin ilginç tarafı, bu gazetenin okurları tek bir siyasi görüş altında toplanamayacak kadar çeşitlilik arz ediyor. *Taraf* okurlarını tek bir siyasi kategori içine sokmanın imkânsız olduğunu düşünüyorum. Eğer bir tanımlama gerekirse, *Taraf* bezginliğe teslim olmak istemeyenlerin gazetesidir. Şüphesiz, olup bitenlere itirazı olanlar da değişimi en çok arzu edenlerdir. İşte bu nedenle de *Taraf*, değişimi isteyenlerin markası haline dönüştü. Gökhan Özgün, Türkiye’de bir ‘Marka Konferansı’ düzenlendiğini fakat *Taraf*’ın bu konferansa davet edilmediğini hatırlatarak şunları söylüyordu:

“Gelin görün ki böyle bir ülkede, *Taraf* diye bir gazete, beğenin beğenmeyin, bir yılda marka olmuştur. Dünyanın en prestijli, en ‘merkezî’, tekrar ediyorum en ‘merkezî’ yayınlarında *Taraf*’tan sitayişle, saygıyla, takdirle söz edilmiştir... Reklamverenimiz farkını dünyanın farketmediği bu markaya, çok farklı nedenlerle olsa gerek, reklam vermemekte ısrar etmektedir. Peki, öyle olsun. Ama ne hikmetse, *Taraf* gibi bir marka, “çok değişik perspektifli bir marka konferansına” davet edilmeye de layık bulunmamıştır” (20 kasım).

Reklamcıların bu yeni ‘trend’i keşfedecekleri güne kadar, okurlarımızın ilan desteği bize yeter. Reklamcılar şunu iyi bilsinler ki *Taraf*’taki delilerin taviz vermeye niyeti yok. Ayrıca deliliğin, gazete okumakla bulaşan sâri bir hastalık olduğunu anlamışlardır herhalde! *Taraf*’ta “deli kadrosunda” çalışanların niyeti çok açık. Yıllar sonra çocuklarına şöyle diyecekler: “Biliyor musun, *Taraf*’taki o delilerin arasında ben de vardım!” **Adam olana**, bu kadarı da yeter zaten.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Varoşlarda korku içinde yaşamak...

Ayhan Aktar 01.12.2008

KONDA’nın yaptığı ‘Hayat Tarzları’ araştırmasının büyük kentlerin varoşlarında oturan kitlelerle ilgili sonuçları *Radikal*’de yayınlandı (23 - 27 kasım). Türkiye nüfusunu oturdukları yere göre ayrıştırdığımızda, ülkemizdeki 15 yaş ve üstünde toplam 52 milyon yetişkin insan var. Bu nüfusun 17,3 milyonu köylerde, 12,2 milyonu kentlerde, 7,9 milyonu varoşlarda, 12,2 milyonu kentsel alanlarda, 1,1 milyonu lüks alanlarda oturanlardan oluşuyor.

Eskiden gecekondu mahallesi olarak bilinen yerlerde 1980’lerden itibaren gecekondu kat çıkma izni verilmesi ile bir tür ‘apartmanlaşma’ yaşandı. Böylece, büyük şehirleri çevreleyen ve günümüzde ‘varoş’ olarak adlandırılan semtler veya bölgeler oluştu. Araştırmada gündelik hayatın 11 ayrı alanında insanların davranış biçimleri ile ilgili sorular sorulmuş. Bu alanlar şöyle: ibadet, alışveriş, eğlence, tatil, moda-giyim, makyaj, bankacılık, ilgi alanları, ev içi roller, tüketim, medya. Örneğin, 11 ayrı alanda kırdan kente ve kentlerden de büyük şehirlerin merkezine doğru yaklaştığımız zaman belli bir değişim ve yoğunlaşma gözleniyor. Yani, köylerden kentlere ve kentlerden de büyük şehirlerin lüks semtlerine gittikçe insanlar belli malları daha fazla tüketiyor, tatile gidiyor, bankada hesap açtırıyor vs.

Araştırmanın sonuçlarına göre, değişim trendinin tek bozulduğu yer varoşlar. Varoşlardaki yaşam biçimlerine ve davranışlarına bakıldığında köylerde oturanlarla hemen hemen aynı davranış kalıpları gözlemleniyor. Yani büyük kentlerde yaşıyor olmak, varsayıldığı gibi kentleşme ve modernleşme getirmiyor. KONDA Araştırmasının bazı çarpıcı sonuçlarını sıralayalım:

- * Varoşlarda yaşayanların yüzde 53'ü doğduğundan beri orada yaşamakta iken, yüzde 37'si 10 yıldan daha uzun süredir orada yaşıyor.
- * Varoşlardaki insanlar kentte kalıcı olmaya kararlı. Örneğin, evlerinin duvarlarına memleketlerini, köylerini çağırıtıracak fotoğraf ve resimleri pek asmıyorlar.
- * Varoşlarda işsizlik oranı yüzde 17. Hiçbir sosyal güvenlik kurumunun koruması altında olmayanların oranı ise Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşiyor: yüzde 18. Gelir bakımından ise, Türkiye'nin en yoksulları varoşlarda yaşıyor. Eğitim düzeyleri de çok düşük: Varoşlarda yaşayanların yüzde 60'ı en fazla ilkokul mezunu veya hiç okula gitmemiş insanlar.
- * Muhafazakârlık-yenilikçilik eksenindeki değerlere bakıldığında varoşlar yeniliklere karşı en dirençli grup olarak dikkat çekiyorlar. Yeni fıkirlere, ürünlere ve teknolojilere köylerde yaşayanlardan bile daha kapalı insanlar.
- * Varoşlarda yaşayanlar, nüfus içinde en dışarıya kapalı olan grup. "Ülke ekonomisinin dışarıya açılması" veya "Türkiye'nin dünyadaki sorunlara aktif olarak müdahil olması" gibi konularda en yüksek oranda olumsuz tepki verenler varoşlarda oturuyorlar. Siyaset ile pek ilgilenmiyorlar ve siyasi tepkileri çok sınırlı.
- * Türkiye'nin AB üyeliğini en az destekleyenler de varoşlarda yaşayanlar. Varoşlarda oturanlara "Türkî devletlerle kurulacak birlik" AB'den daha cazip geliyor.
- * Varoşlarda yaşayanlar Türkiye'nin en kötümser ve en umutsuz insanları. Hem ülkenin hem de kendi hayatlarının "geçmiş beş yılda kötüleştiğini", "gelecek beş yılda da kötüleşmeye devam edeceğini" düşünüyorlar.
- * Varoşlardaki kadınların yüzde 49'u ömründe hiç makyaj yapmamış, yüzde 60'ı hiç kolsuz bluz giymemiş, yüzde 71'i ise hiç mayo giymemiş.
- * Varoşlarda oturanların yüzde 37'si hiç arkadaşlarıyla dışarıda yemek yememiş, yüzde 52'si hiç sinemaya gitmemişler. Çoğunlukla TV'de dizi izliyorlar.
- * Varoşlarda yaşayanların bireysel hayatları için korkularına bakıldığında, ülkenin en çok korkan kesimi oldukları görülüyor. Korku sıralamaları genel ülke sıralamasına benziyor, fakat korkunun dozu diğer tüm kesimlere göre çok daha yüksek. Sırasıyla "çocuğumun veya aile bireylerimin istediği eğitimi alamaması", "Bağ-Kur, Emekli Sandığı gibi bir sosyal güvencenin olmaması veya bu güvenceyi kaybetmek", daha sonra da "parasız kalıp, ellere muhtaç olmak" korkusu geliyor. Türkiye ile ilgili en büyük korkuları ise "kuraklık, hava kirliliği gibi sorunlar" ile "ekonomik kriz." Daha sonra, ülkenin "geleneklerinden kopması" ve "bölünme tehlikesi" onları korkutuyor.
- * Varoşlarda yaşayanlar, sanılanın aksine tek bir partiye oy vermiyorlar. Varoşlarda oturanların parti tercihi, ülkedeki genel siyasi tercihlere neredeyse aynı oranlarda gerçekleşiyor. Yani AKP, CHP ya da MHP genel olarak ülkede hangi oranda oy alıyorsa varoşlarda da aynı oranlarda oy alıyorlar.
- * Yardım alarak geçinebilenlerin siyasi tercihlerine bakıldığında tümünün tek bir partiye oy verdiği tamamen bir seçim efsanesi. Yani "AKP kömür dağıtarak oy alıyor" iddiası geçersiz!

1950-1980 yılları arasında gecekondular mahallelerine şebeke suyu, yol, kanalizasyon, otobüs hattı vaat ederek ve gençleri belediyede işe alarak seçim kazanmak mümkündü. 1980 sonrasında ise işler değişti. Özal döneminde artık imar izni vererek, tapu tahsis belgesi dağıtarak bu insanların oylarını almak mümkün olabildi. Şimdi "sizin çöpünüzü en iyi biz topluyoruz" lafının bir anlamı yok, zaten toplanıyor. Artık varoşlarda yaşayan yaklaşık sekiz milyon insanın korkularını ortadan kaldıracak ve onlara güvence verecek bir şeyler yapmak gerekiyor. Bu da yerel yönetimin değil; merkezî hükümetin işidir. Önümüzdeki seçimde partilerin seçim kampanyalarında 'yerel hizmet' temasının geriye itileceğini, onun yerine ülkenin geneline dönük bazı seçim vaatlerinin dile getirileceğini tahmin ediyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hadi beyler, hodri meydan!

Ayhan Aktar 08.12.2008

Dokuz ay önce, AKP için kapatma davası açıldığı günlerde şunları yazmıştım: "Hiç hafife almıyorum, parti kapatma tehdidi siyasetin nefesinin kısılması demektir. Böyle bir tehdit altında sürdürülen siyasi faaliyet artık risk almaktan korkan ve sadece 'günlük işleri idare eden' bir düzeye çekilir. Eğer böyle bir yolu tercih ederse, AKP'nin 2002-2005 arasında sergilediği reformcu özellikleri yok olur ve AKP'nin siyasi yaratıcılığı iğdiş edilmiş olur. AKP, kısa zamanda Mesut Yılmaz'ın ANAP'ı haline dönüşebilir. Eğer AKP, Türkiye'deki değişim sürecini yönetme iddiasından vazgeçerse yalnız ihale dağıtan ve kendi çevresinde yeni zenginler yaratan bir parti olur." (*Taraf*, 17 Mart 2008)

Tahminlerimiz doğrulandı ve AKP, Mesut Yılmaz'ın ANAP'ına benzedi artık. AKP'nin seviye kaybındaki son aşama ise, İhale Yasası'ndaki değişikliklerle gerçekleşti. *Taraf* dışındaki gazetelerin görmezden geldiği –Doğan grubunda çıt yok, maaşallah!– son değişiklikler üzerinde durmak istiyorum.

Malûm, ülkemizde siyasal kirliliğin temelinde devlet ihaleleri yatar. Double yol yapımından toplu konut inşaatına, hastanelere tıbbi malzeme alımından, makine-teçhizat satın alımına kadar akla gelebilecek her türlü yatırım ve harcamalardan bahsediyoruz. Milyarlarca dolarlık bu ihaleleri, siyasi partiler eskiden beri kendi yandaşları olan işadamlarına vermeye uğraşırlar. Bu yolla verilen ihalelerle yandaşlarına güç ve büyük gelir sağlarlar. İhaleleri alan partili müteahhitler de kazandıklarının bir kısmını partilere iade ederek çarpık sistemi finanse ederler. Yapılan inşaatlar doğru dürüst denetlenmediği için, ilk depremde devlet binaları, okullar, yollar çöker. Kimseye hesap sorulmaz.

Neşe Düzel ile görüşen İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Serdar Harp yasadaki son değişiklikleri yorumladı: "AKP yaptığı her değişiklikle serbest rekabeti ve şeffaflığı törpüledi... Oysa AB, Türkiye'den şeffaflık ve rekabet talep ediyor. Son İhale Kanunu'yla AB kriterlerinden tamamen uzaklaşıldı. Okuldan konut inşaatına, fabrikadan köprü, baraj yapımına, devlete makine, malzeme, gıda alımlarından otobüs alımlarına kadar kamuda ihale konusu olan her şey muafiyet kapsamına alındı. İhale Kanunu öyle bir hale getirildi ki, artık üç firma davet edilecek ve birine ihale verilecek." (*Taraf*, 1 aralık).

Mart ayında yapılacak belediye seçimleri öncesinde Kamu İhale Yasası'nda değişikliğe gidilmesi çok anlamlı. Malûm, seçim kampanyası masraflı bir iştir. Serdar Harp, İstanbul Belediyesi'nin açtığı tünel ihalesinin

hikâyesini şöyle anlatıyor:

“Üç milyar dolarlık ‘Yedi Tepeye Yedi Tünel’ projesinin ihalesi davet usulüyle yapıldı. Biz Kamu İhale Kurumu’na (KİK) başvurduk ve ihalenin açık yapılmamış olmasına itiraz ettik. Ama karşımıza ‘Acil işler, genel ihale şartlarının dışındadır. Bu işler için açık ihale yapılmaz. İşler, davet usulü verilir’ maddesi çıktı. Peki, acil işler neydi? Savaş, salgın, afet, deprem, dış politika gibi durumlardı. İstanbul Belediyesi ‘Yedi Tepeye Yedi Tünel’ ihalesini deprem kapsamına sokup davet usulü yaptı. İşte biz buna itiraz ettik. KİK de araştırıp kararını verdi. ‘Bu projenin depremle ilgisi yok. Bu ihale yanlış’ dedi. Ama ihaleye girenler firmalardan hiçbiri bu ihaleye itiraz etmediği için KİK ihaleyi iptal edemedi. Çünkü davet usulüyle yapılan ihale usulsüz olsa da, eğer katılan firmalar itiraz etmezse KİK tarafından denetlenemiyor. Dışarıdan itiraz yapılamıyor. Biz Mühendisler Odası olarak ihalelere itiraz edemiyoruz. Hele hele Cumhurbaşkanı’nın onayına sunulan son İhale Kanunu daha da ileriye gitti. Bütün kamu ihaleleri gerçek bir denetimden muaf hale geldi. KİK’in denetleme yetkisini tamamen ortadan kaldırdı.”

Cumhurbaşkanı Gül de bu yasayı onayladığına göre, bu rezilliğin önünü almak için tek çare kaldı. O da CHP’nin bu değişiklikleri Anayasa Mahkemesi’ne götürüp iptal ettirmesi. Bundan birkaç ay evvel “müzmin laikperest” Özdemir İnce, CHP’nin ne kadar cansiperâne bir muhalefet yaptığı konusunda bizleri aydınlatmak için “yolsuzlukların baş takipçisi” CHP’li Kemal Kılıçdaroğlu’ndan aldığı bilgileri köşesinde yayınlamıştı. Sn. Kılıçdaroğlu övünerek anlatıyor:

“AKP döneminde toplam 111 yasa dolayısıyla Anayasa Mahkemesi’ne **iptal ve yürürlüğün durdurulması** istemiyle başvurduk. Bu başvurulardan 62’si sonuçlandı. Bu 62 karardan 36’sında iptal kararı, 11’i için de yürürlüğün durdurulması kararı verildi. Buna karşılık, 13 dava CHP’nin başvurusu aleyhine sonuçlanarak, Anayasa Mahkemesi’nce reddedildi. Ayrıca 2 davada da yürürlüğün durdurulması istemi kabul edilmedi. 49 dava ise halen devam etmektedir” (*Hürriyet*, 14 temmuz).

CHP’nin muhalefet anlayışının “hukuk bürosu gibi çalışıp iptal dilekçesi yazmaktan ibaret” olduğunu biliyoruz. Şimdi uzmanlıklarını sergileyecekleri bir konu var: İhale Yasası’ndaki değişikliklerin iptali için Anayasa Mahkemesi’ne dava açmaları gerekiyor!

Eğer CHP son değişiklikleri Anayasa Mahkemesi’ne götürmez ise, AKP’nin kurguladığı yolsuzluk ve talan sistemini el altından destekliyor demektir. Baykal’ın başına geçmek için zırt-vırt kurultay yaptırdığı SHP’nin 1993 yılındaki İSKİ yolsuzluğunu biz unutmadık. CHP’li belediyelere iş yapan ‘kanalizasyon müteahhitleri’ son değişikliklerden memnundur herhalde. Eğer CHP’liler dava açmazlar ise, artık “dürüstlük ve namus” nutukları atmasınlar. Çünkü bu rezillğe ortak olmuş olacaklar. Hadi beyler, hodri meydan!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Na vuliaksi o Dunyas!*

Ayhan Aktar 15.12.2008

Atina’da 15 yaşındaki bir gencin polis kurşunu ile öldürülmesinden sonra çıkan olaylar basınımızda hayret ve hayranlık uyandırdı. Cennet vatanımızda son iki yılda 20’den fazla insanın polis kurşunu ile ölmüş olmasına rağmen hiç çatlak ses çıkmamış, hiçbir bürokrat istifaya yeltenmemişti. Halbuki Yunanistan’da bu olaydan

sonra içişleri bakanı istifasını sunmuş, başbakan açıkça özür dilemiş ve katil polis de içeri tıkmıştı. Bazı köşe yazarları "Yahu, Yunanistan kadar olamadık!" diye hayıflanıyor, komşudaki demokratik olgunluğa hayran oluyorlardı.

Diğer yandan Atina'nın merkezinde 1 milyar dolarlık tahribat olurken, Karamanlis hükümeti olayları durdurmak için "olağanüstü hal" ilan etmiyordu. Halbuki bizde böyle bir isyan çıksa, hemen sıkıyönetim ilan edilirdi: "Helal olsun Yunanlılara. Orduyu göreve davet etmeyi düşünmüyorlar bile!" dendi.

Yunanistan'da olup bitenler görüldüğünden daha karmaşık. Önce, öğrencilerin Yunan toplumundaki konumlarından başlayalım. Yunanistan'da askerî diktatörlük sırasında (1967-74) en ciddi sivil itaatsizlik örneği Atina Teknik Üniversitesi'nde gerçekleşti. 14 Kasım 1973 günü öğrenciler üniversiteyi işgal ettiler ve halkı direnişe çağıran radyo yayınına başladılar. 17 Kasım'da tanklar okulun bahçesine girdi işgal sona erdirildi. Bu olay, öğrencilere bir tür "devrimci öncü" rolü yüklenmesine neden oldu.

Günümüzde, 17 Kasım direnişi haddinden fazla büyütülür ve her yıl törenler yapılır. Sanki Cunta, öğrenciler tarafından devrilmiş gibi bir "anlatı" geliştirilmiştir. Bu anlatıyı örneklendirelim: "Atina'dan ilk gelen haberler beni şaşırtmamıştı. Yunan milletin isyancı bir karaktere sahip olduğu bilinir. Cunta'ya karşı 1973'te yaşanan ve kanlı bir şekilde bastırılan, yine de darbecilerin nihai yenilgisine zemin hazırlayan Politeknik işgali bunu iyi anlatır" (Banu Güven, *Radikal Cumartesi*, 13 aralık).

Halbuki, Yunan cuntası aslında Kıbrıs krizi yüzünden devrildi. 20 Temmuz 1974'de Türk ordusu Kıbrıs'a çıkınca, Cunta lideri Albay Ioannides ya Türkiye'ye savaş açacak veya iktidarı sivil siyasetçilere bırakacaktı. Özellikle, Selanik'teki 3. Ordu'nun verdiği muhtıradan sonra Ioannides savaşa cesaret edemedi ve iktidarı sivillere bıraktı. Ecevit'in "Demokrasinin beşiği olan Yunanistan'a da demokrasiyi biz götürdük" sözleri aslında gerçeği yansıtmaktadır. Ama bu gerçek, Yunan milliyetçilerinin canını acıtan ve kolay kaldıramayacakları bir gerçektir. Dolayısıyla, öğrencilerin Cunta'ya karşı "şanlı 17 Kasım direnişi" Yunan milliyetçi ideolojisinin merkezine oturtuldu. İşte bu nedenle, Başbakan Karamanlis orduyu göreve davet edemez. Orduyu devreye sokmak, günümüz Yunan siyasetinde "cuntaya davetiye çıkarmak" demektir.

1974'de sürgünde olduğu Paris'ten gelen Konstantin Karamanlis (1907-1998) Yunan demokrasisini yeniden kurdu ve ülkeyi AB üyesi yaptı. Papandreu'nun PASOK iktidarında ise, 1946 - 49 arasındaki Yunan iç savaşını kaybeden sol örgütlerin (EAM-ELAS) Doğu Bloku ülkelerine göç etmiş olan mensuplarının geri dönüşü sağlandı. Böylece, Yunan siyasetinde muhalif gruplarla devlet arasında bir "helâlleşme" yaşandı. Yunan demokrasisinin yeniden kurulduğu yıllarda öğrenciler en fazla kullanan toplumsal gruplardan biri oldular. Atina'da yaşayan Herkül Millas bu durumu şöyle anlatıyor:

"20 yıldır polis üniversitelerin bahçesine adımını atamamıştır. Bu arada her türlü örgütlü ya da anarşist grup onlarca kez Atina'nın merkezindeki üniversite binasını basmış, yağmalamış, ateşe vermiştir. Öğrenci olmayanlar bile gelip bu binalardan bilgisayar gibi donanımı hiçbir engelle karşılaşmadan alıp götürmüştür... Suç işleyenler hâkim karşısına çıkarılıp ceza almamıştır. Üniversitenin yöneticileri polisi üniversite dahiline davet etme hakkını bir kez bile kullanmamıştır: Toplu harekete karşı çıkmak cuntacılık sayılacağından ya da daha kötüsü, öğrencilerin kızmalarından korktuklarından. Çünkü üniversite hocalarının terfilerinde öğrencilerin çok büyük oranda oy hakları var."

"Bu tür haklar lise öğrencilerine ve daha sonra ortaokul öğrencilerine de verildi... Örneğin, küçük bir grup öğrenci ... şikâyetlerini dile getirmek için (kantindeki börek taze değildir, diyerek) okullarını işgal edebilirler,

kapısına kilit vurup kapatabilirler. Buna hiç kimse müdahale etmez... Sonunda işgal biter ama bu kez de... hocaların büroları, teçhizatları, kitap ve notları yok olmuştur. Bunlar Yunanistan'da olağan olaylar sayılmakta ve toplumun büyük bir kesimi bu tutumu demokrasinin gereği saymaktadır" (*Zaman*, 11 Aralık).

Yunanistan sürekli yolsuzluklarla sarsılan, sanayi üretimi sınırlı, 18-25 yaş grubunda işsizliğin yüzde 25'e çıktığı, bir milyondan fazla kaçak işçinin pis işleri yaptığı, sınıf atlama imkânlarının azaldığı bir ülke. Yunan devleti yıllardır, AB'den alınan paraları halka dağıtarak toplumsal barışı sağlamaya çalıştı. Artık dağıtılacak bir şey kalmadı. Yunan devletinin reforma ihtiyacı var, ama bunu gerçekleştirecek siyasi irade yok.

Yunanlı gençlerin ileriye dönük hayalleri ve umutları kalmadı. Gençler nefretlerini vitrinleri kırarak, yakarak ve dükkânları yağmalayarak ortaya koyuyorlar. Orta sınıfların isyanı bu! Umutsuzluğun yarattığı nihilizmin ileriye dönük bir toplumsal projesi veya siyasi ütopyası olamaz, o sadece bir varoluş biçimidir. Atina'da yaşayan İstanbullu Rum arkadaşım Hristo Elmacıoğlu'nun annesi Yoanna Hanım geçen gün şöyle demiş: "Oğlum, 6-7 Eylül de böyle bir şeydi!" Yaşananlar hiç unutulmuyor, galiba.

* Batsın bu dünya!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sâyenizde, Sayın Büyükelçim!

Ayhan Aktar 22.12.2008

Ermeni meselesi üzerine bir yazımı şöyle tamamlamıştım: "Unutmayalım, dünyada milli marşı '**Korkma!**' sözcüğü ile başlayan tek ulus biziz. Cesaretle 'bizi biz yapan' korkularımızın üzerine gitmemiz ve artık büyüdüğümüz konusunda herkesten önce kendimizi ikna etmemiz gerekiyor... Bunu gerçekleştirdiğimiz zaman, bu ülkede Ermeni kırımını dahil her şeyi soğukkanlılıkla tartışacak olgunluğa ulaşılacağını düşünüyorum."

Vicdanlarının sesini dinleyenlerin başlattığı "özür diliyorum" kampanyası hâlâ korkularımızın esiri olduğumuzu gözler önüne serdi. İmzalanan metinde 'soykırım' terimi yoktu. İmzalar sadece sahiplerini bağlıyor, devlete sorumluluk yüklemiyordu. Ama sonuç değişmedi, imza sahipleri kamuoyunda 'hıyanet-i vataniye' ile yargılandı. Özür metninin bulunduğu internet sitesi, imzaların toplamı 13.500 civarında iken 'derinlerden gelen' bir salvo ile torpillendi. 2005 yılında düzenlenen 'Ermeni Konferansı'nda benzer tepkiler ortaya çıkmış, ona da "soykırım konferansı" denilmişti. Aynı şekilde, imza kampanyası da "bazı satılmışlar soykırımı kabul ediyorlar" çılgınlıkları ile boğuldu.

Ermeni meselesi açıldığında hep olduğu gibi, emekli büyükelçiler korusu TV ekranlarına arz-ı endâm ettiler ve tartışma programları birden Etiler, Emekli Sandığı Huzurevi'nin kantini gibi oldu. Büyükelçilerimiz, elemli suratlarla bizlere 'hizâ ve istikâmet' gösterdiler. Ayrıca 'karşı bildiri' hazırlayarak, özür girişiminin ASALA tarafından öldürülen diplomatların anısına "ihanet etmek" anlamına geldiğini hatırlattılar.

Çoğu kariyerlerinin zirvesine 1973-1986 yılları arasında ulaşmış olan diplomatlarımızın, neden dellendiklerini anlamak zor değil. Sanki, Marlon Brando'nun oynadığı **Baba** filminin alaturka versiyonunu seyreder gibiyiz. Ama karşımızda Sicilyalı bir aile yerine, 65-85 yaş grubunda emekli büyükelçiler var. Bizlere arkadaşlarını kaybettikleri çatışmanın aslında bir 'kan davası' olduğunu hatırlatıyorlar. Efendim vicdan, acıların paylaşımı,

özür de neymiş? TC vatandaşları olarak, bizler onların kan davasının takipçileri ve hatta tetikçileri olmalıydık! Türk-Ermeni ilişkilerinin yumuşaması ne demek? Onların kan davasının önceliği vardı, bizim özrümüz onların kan davasının önüne geçemezdi!

Emekli büyükelçilerin görevde oldukları yıllarda Türkiye'nin resmî tezleri biçimlenmişti. 1973'te ilk diplomatımız Los Angeles'ta vurulduğunda çıkıp şunları söylemek mümkündü: "Evet, 1915'te korkunç şeyler oldu. Anadolu Ermenilerinin bir bölümü İttihat Terakki komitesinin yönlendirdiği Teşkilatı Mahsusa çeteleri tarafından katledildiler. Bütün bu olaylardan dolayı çok üzgünüz, özür dileriz! Ama biliyorsunuz, Türkiye Cumhuriyeti 1923'de kuruldu. Osmanlı döneminde yapılanlardan bizleri sorumlu tutamazsınız! Zaten Atatürk, Ermenilerin başına gelenler için TBMM'de "fazahat" (utanç verici iş) demişti. İttihatçılar, 1919-1922 arasında Milli Mücadele'yi yönetenlere de karşıydılar. Atatürk'e karşı İzmir'de suikast tertip ettiler." Ama, bunları söylemek için artık çok geç. Atı alan, Üsküdar'ı geçti!

Yukarıdaki gibi insani bir yaklaşımı benimsemek yerine "Ermeniler isyan ettiler, biz de Doğu vilayetlerinde tehcir yaptık. Onlar yollarda soğuktan ve tifüsten öldüler. Katliam olmadı!" gibi tek fiskele çöken savunmalar yaptılar. Şimdi televizyona çıkan, karşı bildiri hazırlayan büyükelçilerin çoğu zamanın iktidarlarına sertlik ve uzlaşmazlık tavsiye etmişlerdir. Hiçbiri de çıkıp, "Yâhu, biz ne yapıyoruz? Hilafetini, Saltanatını, tekkesini, medresesini ve hatta alfabesini tarihe gömdüğümüz Osmanlı'nın katliamlarını neden savunuyoruz?" demediler. Veya bunu açıkça dile getirmedi. Bu nedenle tek bir diplomat bile istifa etmedi! Bush'un Irak politikasını "yanlış" bularak istifa eden Amerikalı diplomatlar kadar bile olmadılar. Maalesef, bizimkiler hem kendilerini, hem de bütün toplumu aldattılar.

Şimdi de dönüp "bize soykırım lekesini süremezsiniz" diyorlar. Sayın Büyükelçim, eğer öyle bir şey oluyor ise sâyenizde olmuştur! 1970'lerden beri bu ülkedeki Ermeni politikasını **biz** değil, **siz** tespit ettiniz! Lobi şirketlerine milyonlarca dolar dağıttınız. Kongre'deki "soykırım" tasarılarını ABD'deki Yahudi lobisinin marifeti ile göğüslediniz. Türkiye'nin dış politikasını İsrail'e bağımlı hale getirdiniz. Peki, ne elde ettiniz? Hemen söyleyeyim: 19 ülkenin ulusal meclisi ve üç uluslararası örgüt –Avrupa Parlamentosu dahil!- Ermenilerin "soykırım"a uğradığını kabul etti. Yâni, sonuç tam bir hezimet! Sakın, "tezlerimizi pazarlayamadık" mazeretine sığınmayın, önce satmaya çalıştığınız mala bakın lütfen!

Bu arada, Dışişleri Bakanlığı'nda görev yapan genç diplomatlara örnek olacak bir davranışla iki emekli büyükelçinin (*Taraf* yazarı Temel İskit, ve Ünal Ünsal) özür metnini imzaladıklarını hatırlatayım. Büyükelçi Volkan Vural imzalamadı ama televizyonda "devletin özür dilemesi ve Ermenilere pasaport vermesi" gerektiğini söyledi. Hepsine saygılarımı sunuyorum.

Özür metnini imzalamış biri olarak, sözlerimi 1919'da İstanbul'da katliam suçu ile yargılanan Yozgat-Boğazlıyan Kaymakamı Kemal Bey'in davasında şahitlik yapan, Müftü Abdullahzâde Mehmet Efendi'nin ifadesinden bir bölüm ile bitiriyorum:

"Erkekler tutuklanıyor ve sürgüne gönderiliyordu, fakat nereye gönderilmekteydiler? Hiç kimse, bir şey bilmiyordu. Sonunda işittik ki; onları öldürüyorlardı. Erkeklerin ardından, kadınlar ve çocuklar da sürgüne gönderildi ve katledildi. Dine karşı bu ağır suçlardan dolayı fazlasıyla üzülmüştüm. Kemal Bey bu durumu fark etti ve bir gün; 'Müftü Efendi, neden bu kadar üzgünsünüz, siz hükümetten daha mı merhametlisiniz?' Ben de, 'Hayır, üzgün değilim, ancak Allah'ın gazâbından korkarım' diye cevapladım!" (*Alemdar*, 19 Şubat 1919).

Boğazlıyan Müftüsü, Abdullahzâde Mehmet Efendi merhumun hâtırası önünde saygı ile eğiliyorum!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul Üniversitesi nasıl kurtulur?

Ayhan Aktar 29.12.2008

İstanbul Üniversitesi'ndeki rektörlük seçimleri tartışılıyor. AKP'ye yakınlığı ile bilinen Prof. Yunus Söylet'in seçimde ikinci gelmesine rağmen, Cumhurbaşkanı Gül'ün tercihinə sunulmak üzere YÖK'te yapılan sıralamada birinci sıraya yerleştirilmesi basında eleştiriliyor. Cumhurbaşkanı Gül, herhalde Prof. Yunus Söylet'i rektör atayacak.

Basınımızın "Amiral Gemisi" haberi şöyle vermiş: "YÖK, İstanbul Üniversitesi için Köşk'e gidecek üç kişiyi belirledi. YÖK Genel Kurulu dünkü toplantısında, üniversitedeki seçimlerde birinci olan Prof. Dr. Ali Akyüz'ü ikinci sıraya çekti. Akyüz'ün yerine Başbakan Tayyip Erdoğan'ın aile doktoru ve 'Türbana özgürlük bildirisi'nin mimarlarından eski YÖK üyesi Prof. Dr. Yunus Söylet birinci sıraya getirildi... Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, bu üç kişiden birini rektör olarak atayacak" (*Hürriyet*, 23 aralık).

Bu yorumlar artık 'kabak tadı' verdi. Yasal, fakat antidemokratik mekanizmalar sonucunda, 'bizim kafada' biri rektör olursa ne âlâ! Cumhurbaşkanı Sezer döneminde Gazi, Fırat, Erciyes, Cumhuriyet ve Trakya üniversitelerinde, seçim sonuçları hiç ciddiye alınmadan "çağdaş görünümlü birileri" rektör olarak atandı. Laikperest takımından çıt çıkmadı. Şimdi ise devran değişti, Çankaya'da başkası var. Dolayısıyla, "yandım Allah!" edebiyatı.

Şimdi gelelim, esas meseleye... İstanbul Üniversitesi'nde yapılan seçime yaklaşık 2500 öğretim üyesi katılmıştı. En fazla oyu alan adaylar ve bağlı oldukları fakülteler şöyle:

1. Prof. Ali AKYÜZ, **Çapa Tıp** Fakültesi, Genel Cerrahi (483 oy)
2. Prof. Yunus SÖYLET, **Cerrahpaşa Tıp** Fakültesi, Çocuk Hastalıkları (467 oy)
3. Prof. Melih BOYDAK, Orman Fakültesi (365 oy)
4. Prof. Ahat ANDİCAN, **Cerrahpaşa Tıp** Fakültesi, Genel Cerrahi (328 oy)
5. Prof. Faruk ERZENGIN, **Çapa Tıp** Fakültesi, Kalp Hastalıkları (250 oy)
6. Prof. Erhun EYÜPOĞLU, **Cerrahpaşa Tıp** Fakültesi, Genel Cerrahi (181 oy)

Yukarıdaki tabloda ilk göze çarpan şey, altı adaydan beşinin "Tıp kökenli" olmasıdır. Bu durum, bünyesinde Tıp Fakültesi barındıran üniversitelerin tümünde aynen tekrarlanmaktadır. Daha önce yayınlanmış yazımda bu durumun tuhaflığını anlatmış ve bir zamanlar kendi üniversitesinde Tıp Fakültesi açılmasına itiraz eden Yeditepe Üniversitesi Rektörü, Prof. Ahmet Serpil'in tespitlerine yer vermiştim. Prof. Serpil'in tespitlerini tekrar hatırlatalım:

“Bir üniversiteye tıp fakültesi açtığın andan itibaren, tıp fakültesi o üniversitenin bütün kaynaklarını tüketir. Malzeme, cihaz ve gereç ihtiyacı hiç bitmez bunların. Kütüphaneye kitap ısmarlayacak para kalmaz bütçede. Başka fakültelere hiç yatırım yapamazsın. Zamanında Hacettepe’yi kurmuş olan Prof. İhsan Doğramacı, kendi üniversitesi olan Bilkent’e tıp fakültesi açamaz mıydı? İstese, en iyisini açardı. Ama Doğramacı, tıp fakültesinin Bilkent’i geberteceğini bilecek kadar akıllı adamdır. Tıp fakültesi olan bir üniversitenin iki yakası biraraya gelmez. Mesela, İstanbul Üniversitesi çoktan ruhunu teslim etmiştir. Çünkü orada bir değil, iki tıp fakültesi (Cerrahpaşa ve Çapa) var. Bu iki fakülte birleşip sürekli tıp kökenli rektör seçerek tüm üniversitenin kaynaklarını kendi fakülteleri lehine sömürürler. Kısacası, içinde tıp fakültesi olan üniversite yavaş yavaş ölür” (*Taraf*, 17 ağustos).

Yukarıdaki tespitler doğrultusunda seçim sonuçlarını değerlendirirsek, İstanbul Üniversitesi’nin başına yine “Tıp kökenli” birinin atanması, tıp camiası dışındakiler bakımından “ruh teslimi” durumunun devamı anlamına gelecektir.

Unutmayalım ki İstanbul Üniversitesi’nin Çapa ve Cerrahpaşa Tıp Fakülteleri dışında 15 fakültesi vardır. Toplam öğrenci sayısı ise 55.000 civarındadır. Üniversitelerin bütçeleri Maliye Bakanlığı tarafından belirlenirken, öğrenci sayısı esas alınır. Maliye, öğrenci başına yakın zamana kadar 10.000 YTL ödüyordu. Yâni, 12.000 öğrencisi olan bir üniversitenin bütçesi yaklaşık 120 milyon YTL civarındadır. Tıpcı rektörlerin yaptığı şudur: Başında bulundukları üniversitelerin hukuk ve iktisat fakültelerine öğrenci doldurup Maliye’den aldıkları bütçeyi yükseltmek! Devletten alınan paraları da tıp fakültelerine harcayıp milyon dolarlık MR, tomografi cihazları satın almak. Ama Hukuk Fakültesi kütüphanesine alınacak bir dergi için “bütçede para yok” denir!

“Tek Adam” anlayışı yolsuzluğa da açıktır. Örneğin, Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof. Süleyman Okudan (kendisi göz doktorudur!) geçenlerde meşhur oldu! “İhaleye fesat karıştırmak, rüşvet almak ve çıkar amaçlı suç örgütü yönetmek” suçlarından gözaltına alınan Prof. Okudan’ın konutunda yapılan aramada bulunan 1 milyon YTL’ye el konuldu” (*Milliyet*, 18 kasım). Selçuk Üniversitesi gibi 60.000 öğrencinin bulunduğu koca kurumu tek kişinin eline vererseniz, olacağı budur! Dolayısıyla, hantal üniversiteleri acilen bölmek lazımdır. Aynı şekilde, İstanbul Üniversitesi’ni ciddi bir eğitim kurumu haline getirmek isterseniz, en azından dörde bölünüz. Benim önerim, şöyle:

1. Çapa Üniversitesi (Tıp, Eczacılık ve Su Ürünleri Fakülteleri)
2. Cerrahpaşa Üniversitesi (Tıp, Dişçilik, Orman, Veteriner Fakülteleri)
3. Avcılar Üniversitesi (İşletme, Mühendislik Fakülteleri)
4. Beyazıt Üniversitesi (Hukuk, Edebiyat, Fen, İktisat, Siyasal Bilgiler, İletişim, İlâhiyat ve Eğitim Fakülteleri)

1971 yılında Fransa’da Edgar Faure’nin önyak olduğu eğitim reformu ile koskoca Paris Üniversitesi 13’e bölündü. Dünyanın da sonu olmadı! İstanbul Üniversitesi de dörde bölünür ise, bilim ve eğitim açısından çağdaş bir kurum olma şansı vardır. Yoksa, şimdiki gibi nal toplar. Maruzatım budur, efendim!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

TRT Şeş...

Ayhan Aktar 05.01.2009

Sanıyorum, 1989 yılıydı. Cumhurbaşkanlığı makamından kısa süre sonra ayrılacak olan Kenan Evren, dünya gözü ile Amerika'yı da görmek istemişti. Baba Bush'un davetlisi olarak Washington'a gitti ve Beyaz Saray'a kabul edildi. TRT geniş bir kadro ile geziyi takip ediyordu. Biz de o gün arkadaşlarla birlikte haberleri izliyorduk. Bush-Evren görüşmesinden sonra, TRT o zamanlar *Hürriyet*'in Washington temsilcisi olan Sedat Ergin ile mülakat yaptı. Sedat Ergin, iki liderin gündeminde "Kürt meselesi" olduğunu söyleyiverdi! Biz bu sözleri duyunca donup kaldık. Yahu, Sedat Ergin canlı yayında "Kürt" demişti! Aramızda gazeteci Nilay Karman vardı. Nilay hemen telefona sarıldı ve hemen Sedat Ergin'i aradı. Hepimiz TRT'de "Kürt" kelimesini kullanmaya cesaret ettiği için Sedat'ı kutladık. Konu ancak 1991 yılında Demirel-İnönü ikilisinin "Kürt realitesini tanıyoruz" açıklamasından sonra, siyaseten tartışılmaya başlandı. Ama Kürt dili üzerindeki baskılar kalkmadı.

Daha iki ay önce kendisi ile yapılan mülakatta Kürt aydını Muhsin Kızılkaya şunları söylüyordu: "Kızım Lian'ı geçen gün yuvaya götürürken taksiye bindik. Aramızda Kürtçe konuşurken, taksi şoförü büyük şaşkınlıkla 'Kürtçe konuşuyor' dedi. Kendisi de Mardinliyim. Taksiyi hemen kenara çekti, 'Kürtçe konuşuyor' diye ağlamaya başladı. İnerken bizden para almamaya kalktı. Bu olayı insanlara anlatamazsınız. Bunu ancak ve ancak dili bu kadar haksızlığa uğramış, incitilmiş bir halk anlar." (*Taraf*, 9 kasım)

Geçen hafta *TRT Şeş*'in açılışı ile ilgili haberleri seyrederken bunları hatırladım. Özellikle, AKP Van Milletvekili Gülşen Orhan, Şivan Perwer'in "Dotmam" (Amca kızı) isimli türküsünü söylerken gözüm Dengir Mir Mehmet Fırat'a ilişti. Yüzünde güller açıyordu. Kolay değil, memlekette devrim oluyordu. Devlet televizyonunda Kürtçe yayın başlamıştı! Kürt kimliğinin tanınmasının daha açık ifadesi ne olabilirdi ki?

Birden 1960'lardaki Doğu Mitingleri'ni, 12 Mart'ın DDKO Davası'nı, 12 Eylül'de Kürtçe konuşan herkesin tıkıldığı Diyarbakır Cezaevi cehennemini düşündüm. Anadilini konuşmaktan başka bir suçu olmayan insanların uğradığı baskı, zulüm ve işkenceyi tekrar hatırladım, tüylerim ürperdi. Nereden, nereye gelinmişti.

Gazetelere göz attığımda, bu gelişmelerden endişe duyanların olduğunu gördüm. Örneğin, Taha Akyol köşesinde iki gün üst üste yazı yazarak ülkemizin en önemli sorununun 'Kürt meselesi' olduğunu, bu sorunun temelinde etnik milliyetçiliğin yattığını belirterek şunları söylüyordu: "Tarih laboratuvarı gösteriyor ki, etnik milliyetçi talepleri kabul etmek ve o yönde reformlar yapmak bazen bu hareketleri sakinleştirmiş ama bazen de ayırışmayı, 'kabileleşme'yi derinleştirerek büyük, kanlı felaketlere yol açmıştır." (*Milliyet*, 30 aralık) Sn. Akyol, ertesi gün de şunları yazıyordu: "TRT Şeş adıyla Kürtçe TV yayınının başlaması, T.C. Başbakanı'nın Kürtçe 'Hayırlı olsun' demesi güzel gelişmeler ama içimdeki korku dinmiyor; Yugoslavya olur muyuz diye! Korkuyorum çünkü, etnik milliyetçilik tatmin edilmesi fevkalade zor bir marazdır." (31 aralık)

Peki, 'korkanlar için' aynı soruyu tersten soralım: Varsayalım ki TRT'de Kürtçe yayın yapılmadı. Acaba Kürt kökenli vatandaşlarımız, "mademki TRT'de Kürtçe yayın yok, o zaman biz de Türk kanallarında dizi izleyelim de Türkçemiz güzelleşsin" mi diyecekler? Tabii ki hayır! Artık o aşamayı çoktan geçtiler. Üç ay evvel bu konuda şunları yazmıştım:

"Akşam saatlerinde ekran başına geçen bölge insanı, sadece PKK'nin *Roj TV*'sini izlemiyor. Aynı kara kutunun içinden çıkan ve tümü uydudan Kürtçe yayın yapan başka kanallar da var. Eline uzaktan kumandayı alan herkes *Kürdsat* (Talabani yanlısı), *Kürdistan TV* (Barzani yanlısı) ve İran'dan yayın yapan birkaç Kürtçe kanal arasında geziniyor. Uydu yayın teknolojisi sayesinde birbirinden haberdar olan bu insanlar, artık yeni bir cemaatin parçası olduklarının farkına varıyorlar. Bu işlem, her akşam milyonlarca insanın evlerinden katıldığı bir âyin gibi

tekrarlanıyor." (Taraf, 6 ekim)

Taha Akyol kafasında felaket senaryoları yazıp korku filmi seyrederken, Cengiz Çandar dostumuz TRT Şeş hakkında Irak yönetiminden bir Kürt yetkili ile mülakat yapmış. Sözü Cengiz'e bırakıyorum:

"Muhatabım [şunları] dile getirdi: 'Kürtlerin yarısı **Kurmanc**'tır. Irak'tan yayın yapan Kürtçe kanalların hepsi **Soran** [lehçesinde yayın yapıyor]. Türkiye'nin milyonlarca Kürt'ü için Kurmanc [lehçesinde] yayın yapılması, üstelik bunu devletin yapması çok önemli ve işin siyasi anlamı açısından bakarsanız gerçekten bir devrim' dedi. Tam bunları konuşurken telefonu çaldı. Telefonun öbür ucunda Irak Cumhurbaşkanı **Celal Talabani**. Cumhurbaşkanlığı makamında geçmiş televizyonun karşısına TRT Şeş'in test yayınını izliyormuş bir saattir. Çok beğenmiş. 'Eğer TRT Şeş'in yayını böyle olacaksa, *Kurdistan TV*'yi, *KurdSat*'ı hiç vakit uzamadan sollar geçer gider. Program kalitesi ve içeriğiyle, Irak'taki Kürtler kendi kanallarını değil, TRT Şeş'i izlemeye başlarlar.'" (Radikal, 2 ocak)

Sn. Akyol'un yazdıkları ile Iraklı Kürtlerin meseleye bakışlarını yan yana koyduğumuz zaman ne ortaya çıkıyor? Galiba, 'alaturka' endişelerimizden ve Kemalizm kaynaklı takıntılarımızdan kurtulup dünya ile yüzleşmenin vakti gelmiştir. Ayrıca, korkunun kime ne faydası olmuş ki?

Soru: TRT Şeş, neden Digitürk'te yok?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Narkoz altında değişim!

Ayhan Aktar 12.01.2009

Yıllar önce, Gülay Göktürk şunları yazmıştı: "Bir zamanlar, hem toplumu hem de devleti yakından bilen bir tanıdığım, 'Bu ülkede değişim ancak narkoz altında olur' demişti. Uyuşturacak ve değiştireceksin. Kimse ne olduğunu anlamadan..." (Sabah, 24 Temmuz 2002). Burada 'narkoz altında değişim'den kastedilen, önemli değişikliklerin tartışılmadan ve değişimin siyasi meşruiyet çerçevesi hazırlanmadan, sessiz-sedasız gerçekleştiriliyor olmasıdır.

Yılbaşında TRT Şeş'in yayına geçmesini ve toplumda dokunulmaz sanılan bazı 'ağır abilerin' Ergenekon soruşturmasıyla ilgili olarak gözüaltına alınmalarını, 'narkoz altında' gerçekleştirilen değişim olarak görüyorum.

Neden narkoz altında? Önce, bu sorunun cevabını vermek lazım! Narkoz altında, çünkü AKP iktidarı ülkemizdeki farklı etnik kimliklerin tanınması ile ilgili somut ve elle tutulur bir politikayı dile getirmiş değil. Ayrıca, Kürtçe yayın gibi netâmeli bir konunun AKP'nin yetkili kurullarında bile tartışıldığını sanmıyorum. Olsa olsa, Başbakan Erdoğan'ın yakın çevresinde konuşulduğunu tahmin edebiliriz. Tabii ki, kapalı kapılar ardında 'iyi sıhate olsunlar'ın da onayı alınmıştır. Daha sonra da bu değişikliğin bürokratların hazırladığı kararname ile hayata geçirildiğini sanıyorum.

Peki, neden böyle? Turgut Özal, böyle kritik konularda önce bir demeç patlatarak gündemi belirlerdi. Özal'ın bu tip demeçlerinden sonra kıyamet kopardı. Medyada ve genel olarak kamuoyunda mesele tartışıldıktan sonra işin psikolojik hazırlığı yapılmış olur ve sonradan –eğer ortam uygun ise– konu resmiyete intikal ederdi.

Başbakan Erdoğan'ın tavrı ise bundan çok farklı. Bundan dört ay önce AKP'nin Kürt politikası üzerine yazdığım bir yazıda bu yaklaşımı şöyle özetlemiştim:

"Başbakan Erdoğan'ın Kürt politikası esas olarak 'utangaç' bir politika. 'Kürt meselesi için kapsamlı plan' sözü telaffuz edilemediği için bölgeye yapılacak yatırımlar 'GAP Eylem Planı' içine sokuluyor. 'Kürtçe yayın temel haktır' denilemediği için, Ortadoğu halklarının konuştuğu dillerde (Arapça, Farsça, Kürtçe) yayın yapacak bir TRT kanalı kuruluyor. Ama bölge halkının siyaseten hassas ve çok uyanık olduğunu biliyoruz. Kürtler bu 'utangaç' politikanın amacının 'askerlerin tepkisini çekmeden iş bitirmek' olduğunu farkındalar." (*Taraf*, 15 Eylül)

Kuşkusuz, TRT'nin Kürtçe yayına başlaması bir devrimdir. Peki, bu devrimin sessiz-sedasız hayata geçmesini nasıl izah edeceğiz? Veya soruyu farklı bir biçimde soralım: Kamuoyunda tartışılmadan hayata geçirilen reformlar kalıcı olabilir mi? Yâni üç gün sonra başka bir parti iktidara gelip, TRT Şeş'i kapatabilir mi? Bence, TRT Şeş'in kapatılması artık biraz zor! Fakat Kürtçe yayın ile ilgili yasaklar, TRT'de Kürtçe türküler dinleyerek de sürdürülebilir. Bir örnek verelim:

Birkaç yıl önce, Diyarbakır Sur Belediyesi bir araştırma yaptırır ve sınırları içinde yaşayan halkın yüzde 72'sinin gündelik hayatta Kürtçe kullandığı ortaya çıkar. Belediye hizmetlerini halka daha iyi götürmek ve yerel dillerde de vatandaşa hizmet verilmesi amacıyla, Diyarbakır Sur Belediye Meclisi 2006 yılında 'çok dilli belediyecilik hizmetleri' yapılmasına ilişkin karar alır. Bu karara istinaden belediye yönetimi altı dilde (Kürtçe, Ermenice, Süryanice, Arapça, Keldanice ve İngilizce) Diyarbakır'ı tanıtan broşürler hazırlar. Ayrıca, temizlik (hijyen) alışkanlığıyla ilgili bilgi veren Türkçe ve Kürtçe broşürler basılır. Bütün bunların yanı sıra, Kürtçe organ bağışını teşvik eden broşür, kitaplar ve bir de çocuk dergisi hazırlanır.

Ankara bürokrasisi hemen duruma el koyar ve Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş ve seçimle gelen Belediye Meclis üyeleri hakkında idare mahkemesinde dava açılır ve hepsi görevden alınır. Ayrıca, Belediye Başkanı dahil 21 yerel yönetici için haklarında 'görevi kötüye kullanma', 'Türk Harflerinin Kabulü Hakkındaki Kanun'a aykırı davranma' ve 'ülke bütünlüğünü bozma' suçlarından ceza davaları açılır. (Bkz. Berat Özipek'in yazısı: *Star*, 1 Eylül 2008)

'Narkoz altında değişim' modeli kısa vadede olumlu sonuçlar verebilir. Ama bu 'utangaç politikalar' daha ciddi ve kapsamlı bir siyasal ve yasal değişim hamlesi ile pekiştirilmediği sürece Türk kamu bürokrasisinin değişimden korkan kesimleri bildiklerini okumaya devam edeceklerdir. TRT Şeş'te Rojin'in programları izlenirken, Kürtçe broşür basan yerel yöneticilere karşı idari soruşturma başlatılabilir. Narkoz altında yapılan değişimin böyle bir riski var, galiba. Değişim denen şey bizim memlekette yalpalayarak gerçekleşiyor.

Geçen gün Murat Yetkin son gözetililerle ilgili olarak şunları yazmıştı: "Hayatı boyunca muhalif olmuş, aykırı gitmiş sosyalist aydın Yalçın Küçük ile hayatı boyunca düzenin simgesi olmuş sağcı aydın Kemal Gürüz'ü herhalde anca Ergenekon soruşturması biraraya getirebilirdi." (*Radikal*, 8 ocak)

Ne yalan söyleyeyim, bu satırları okuyunca biraz şaşırdım. Son zamanlarda insanların soyadlarından kimin Sebataycı, mason vs. olduğunu çıkarmaya çalışan ve TV'de 'Lenin taklidi' yapan Yalçın Küçük'e artık 'sosyalist aydın' demek mümkün mü? Tabii ki Murat Yetkin de bize dönüp, "ama 1970'lerde sosyalist değil miydi," diye soracaktır. Evet, öyleydi! Ama unutmayalım, Bülent Ersoy da bir zamanlar erkekti!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ergenekon içimizde!

Ayhan Aktar 19.01.2009

Geçen yıl İlhan Selçuk'un gözaltına alınmasından sonra, Yıldırım Türker nefis bir yazı yazmıştı. Şöyle diyordu: "İlhan Selçuk'a basının duayeni demek için gerçekten de **Kemalist Kişilik Bozukluğu**'ndan (KKB) muzdarip olmak gerek" (*Radikal*, 24 Mart 2008).

Son gözaltılardan sonra, yine "KKB'den muzdarip olanlar"ın sesleri ayyuka çıktı. Yanlış anlaşılmasın, Tuncay Güney konuştuğunda "Ay valla, beni tehdit ediyorlar!" diye telaşlanıp başyazı döşenenlerden veya "son gözaltılar Emniyet'teki F tipi örgütlenmenin (Fethullahçılar!) yürüttüğü tasfiye operasyonudur" diyen 'hislî' gazetecilerden bahsetmiyorum. Onların durumu farklı. Onlar, "Yurdun Sesi Oğlanlar Korosu" olarak, Kemanî Serkis Efendi'nin Nihavent makamındaki şarkısını söylüyorlar:

Kimseye etmem şikâyet, ağlarım ben hâlîme
Titrerim mücrim (suçlu) gibi, baktıkça istikbalime
Perde-i zulmet (karanlık perde) çekilmiş, korkarım ikbalime
Titrerim mücrim gibi, baktıkça istikbalime

Ergenekon soruşturması ile ikbali (talihi, kariyeri) tehdit altında olanları şimdilik bir kenara bırakalım. Aslında "KKB'den muzdarib olanlar", etrafımızda sık rastladığımız kişiler. Bunlar okul arkadaşınız, komşunuz veya iş arkadaşınız olabilir. Ayrıca, kendilerini solda görebilirler. Suikast silahları ortaya çıktıkça, sahte kimlik taşıyan prostatlı emekli paşalar yakalandıkça bunların korkuları arttı. Ümit Kıvanç'ın yazdığı gibi, size utanmadan "Ay Valla anlayamıyoruz, bilemiyoruz ki neler oluyor" tiradları atabilirler (*Taraf*, 14 ocak). Lütfen, kızmayın onlara. Hatta, o silahların bizlere, bizim arkadaşlarımıza çevrildiğini falan da anlatmaya kalkmayın, anlamazlar.

Bendeniz çok denedim, olmuyor! Eskiden "Ay Valla İran gibi olucuz" diye dellendiklerinde, bunları sakinleştirmek için Türkiye ve İran arasındaki mezhep ve dinî örgütlenme farklarını anlatmaya çalışırdım. Konuşmaya başladıktan hemen sonra karşımdakinin gözleri cam gibi olurdu. Söylediklerimin bunların bir kulağından girip diğer kulağından –içeride hiçbir bilgi ve bilinç sıçraması yaratmadan!- çıktığını anlardım. Dolayısıyla, sorun bilgi eksikliği falan değildir. Aynen Yıldırım Türker'in dediği gibi, mesele "kişilik bozukluğu" düzeyinde ele alınmalıdır.

Artık birşeyi itiraf etmenin vakti gelmiştir. Kabul edelim artık, Ergenekon içimizde! Mesele, sadece üç-beş emekli paşa, onların sivil şakşakçıları ve gözükara tetikçilerin oluşturduğu bir gizli örgüt meselesi değildir. Mesele, darbenin yolunu döşemek için yapılacak suikastlar ve toplumda ses getirecek terör olayları da değildir. İşin o tarafı, zabıtaı ilgilendirir. Mesele, bir zihniyet kalıbı ve bunun yarattığı kişilik bozukluğu meselesidir! Eğer, bu ülkenin kentli, eğitimli ve hâli vakti yerinde orta sınıflarına mensup insanlar askerî darbeyi hâlâ bir 'çözüm' olarak düşünüyorlarsa, durum vahimdir.

Tuncer Kılınç Paşa, Kemal Gürüz ve diğerlerinin toparlandığı gün bütün gözler Org. İlker Başbuğ'a çevrildi ise, bu işte bir tuhaflık var demektir. Genelkurmay'ın web sitesine 'zehir zemberek' bir bildiri konmayacağı veya

Org. Başbuğ'un birilerine 'fırça atmayacağı' belli olduktan sonra, bu durum "askerler bizi yine sattı" edâsı içinde haber yapılıyorsa, vaziyet vahimdir. Aynı gün, '367 Sabih'in evi aranırken komşuları balkonlarına bayrak asarak durumu protesto ediyorsa, komiktir. Sonra, *Star Ana Haber* ve *32. Gün* programına 'Onursal Başsavcımız' davet edilip Savcı Zekeriya Öz'ün savunmasız kalesine gol atma imkânı veriliyorsa, hazindir.

Kabul edelim artık, bu ülkede kendisini tehdit altında hisseden, korkudan donuna dolduran kentli orta sınıflar var. Bunlar AKP iktidarından kurtulmak için şeytanla bile işbirliği yapmaya hazırlar. Kriz patladığında, bir güzide üniversitemizin mezunlarının oluşturduğu internet grubunda "Oh ne iyi, kriz geldi. Tayyip'ten kurtuluyoruz!" diye mesajlar dolanıyordu. Irak'ta askerlerin kafasına çuval geçirildikten sonra, Org. Tuncer Kılınç'ın "ABD'den ayrılalım; Rusya ve Çin'le iş tutalım" cinlikleri bunlara cazip gelmişti. KKB hastaları ile biraz konuşursanız, hemen Büyük Ortadoğu Planı veya "Yahudiler Harran'ı satın alıyor" türünden senaryolar dinlersiniz. TRT Kürtçe yayına geçince, "bölünüyoruz" diye feryat ederler. Zaten, AB-ABD ikilisinin nihai amacı ülkemizi bölmektir. 'Tenekeden Fırtına' gibi kitapları okuyup zihinlerini bulandırırılar. Komploculuk orta sınıfların can suyudur. Ayrıca, bu görüşler sağcı ve İslamcı kesimde de çok yaygındır.

Maalesef, resmî ideoloji bu ülkede güce tapan, sürekli mağdur edildiğine inanan, ruhen ezik, işkencecisine âşık olan ve postal koklayarak mutlu olan bir kesim yaratmıştır. Veli Paşa ve arkadaşlarının güvendikleri taban da budur. İnanın, KKB hastalarının korku ve travmaları hiç eksilmez. Hatta, eğitim seviyesi yükseldikçe daha 'akut' hâle gelir. Zaten 'Millî Eğitim'in misyonu yeni nesillere travma yüklemektir. Atatürkçü derneklere çöreklenmiş ve kolej sınavları ile 'tepe sersemi edilmiş' gençler, İtilaf Devletleri donanmasının yakında İstanbul'u işgal edeceğine inanırlar. Yazık, ama maalesef böyle.

Peki, 'ağır abiler' gözaltına alındığı için kendilerini 'öksüz ve yetim' hisseden bu insanlara karşı nasıl davranmalıyız? Benim nâçizane önerim şudur: Bunlara 'hasta, sakat ve kederli' muamelesi yapın, onlara acıdığınızı hissettirin. Ama sakın laf anlatmaya çalışmayın ve mümkün olduğu kadar uzak durun. Onları acılarıyla baş başa bırakın. Toplumsal değişme sürecine uyum sağlayamayan, tarihin çöplüğüne atılarak tasfiye olur. Moralinizi bozmayın.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Baykal hep genel başkan!

Ayhan Aktar 26.01.2009

AKP ve CHP nihayet Diyarbakır ve İstanbul belediye başkan adaylarını açıkladılar. Adayların ikisi de hâlen milletvekili. AKP Diyarbakır adayı Kutbettin Arzu, Diyarbakır milletvekili ve seçilmeden önce Diyarbakır Sanayi ve Ticaret Odası başkanlığı yapmış. Kentte sevilen birisi olduğu söyleniyor.

CHP'nin İstanbul adayı ise hepimizin TV ekranlarından tanıdığımız Kemal Kılıçdaroğlu. Tunceli doğumlu, eski bir maliyeci. SSK Genel Müdürlüğü'nden emekli olup, CHP'den siyasete atılmış. Şimdi İstanbul milletvekili.

"Dosyalı muhalefet" yapmasıyla tanınan Kılıçdaroğlu, Dengir Mîr Mehmet Fırat ve Melih Gökçek ile yaptığı ekran kavgaları ile tanınmıştı. Fotokopilerin havada uçuştığı, "Efendim, işte belgesi!" lafları ile kafaların bulandırıldığı tartışmalardı bunlar. CHP'nin muhalefet stratejisi AKP'nin "malı götürdüğünü" seçmene kanıtlamak olduğu için, "dosyalı muhalefet" önemli görünüyor.

CHP üst yönetiminin 60-85 yaş grubundaki erkeklerden oluştuğunu görüyoruz. Bunların dosya hazırlamaktan veya örgütten gelen bilgileri değerlendirmekten aciz olduklarını biliyoruz. Hatta bazılarının "cep telefonlarını düzgün açıp kapatmak" konusundaki yetenekleri bile tartışılır. Diğerlerine göre, genç sayılabilecek olan (60 yaşında!) Kılıçdaroğlu'nun çalışkanlığı ve azmi onu ileride CHP liderliğine taşıyabilir.

CHP lideri Baykal, büyükşehir adayı olarak Kemal Kılıçdaroğlu'nu öne sürerken, belediye meclis başkanı adayı olarak da CHP İstanbul İl Başkanı Gürsel Tekin'in ismini telaffuz etti. Mâlum, Gürsel Tekin de belediye başkan adaylarından birisiydi. Gürsel Tekin'in tepesine Kılıçdaroğlu'nu çakan Baykal, CHP il örgütünün Kılıçdaroğlu için çalışmasını sağlamak için Gürsel Tekin'e de "mavi boncuk" dağıtıyor anlaşılan.

Peki, Gürsel Tekin ve CHP İstanbul İl Örgütü çok çalışsalar, Kılıçdaroğlu'nu seçtirebilirler mi? Açıkçası, ben pek umutlu değilim. Ama seçilse de seçilmese de bu seçimin galibi Deniz Baykal'dır! Neden mi böyle düşünüyorum? İzah edeyim:

2004 yılında yapılan belediye seçimlerinde verilen "il genel meclisi" oylarını esas alırsak CHP'nin 5.883.000 oy aldığını ve toplam seçmenlerin yüzde 18,2'sinin desteğini kazandığını biliyoruz. 2007 Temmuzunda yapılan milletvekili genel seçimlerinde ise, CHP oy miktarını 7.318.000'e yükselterek, toplam oyların yüzde 20,9'unu almıştır. Eğer 2009 seçimlerde CHP'nin il genel meclisi oyları ve oy oranı düşerse, Deniz Baykal bu durumu kimseye izah edemez. İstifası söz konusu olabilir. Kaçınılmaz olarak, CHP'de "genel başkanlık" yarışı başlar.

CHP'de liderlik için adı geçenlerden biri olan Kemal Kılıçdaroğlu eğer İstanbul'a belediye başkanı seçilirse, belediye başkanlığı daha itibarlı ve "çeşmenin başını tutan" bir yer olduğu için liderlik yarışına girmez. Eğer Kılıçdaroğlu seçimi kaybederse, bizim öğrencilerin deyimi ile "karizmayı çizdirmiş" olur. Seçim kaybeden birinin CHP liderliğine aday olması zordur. Evet, Baykal'ın hesabı budur. Her iki sonuçta da Baykal kazanır! Nitekim, kendisini çok seven bazı CHP'liler bakın Kılıçdaroğlu'nun web-sitesine neler yazmışlar:

"Mehmet Eser adlı partili: 'İstanbul belediye başkan adayı olacağınızı okudum ve çok üzüldüm. Hayal görmeyin, İstanbul'u CHP'nin kazanması imkânsız. Şu anda CHP'de seçmenin görüşlerini yansıtan bir siz varsınız. Sayın Baykal sizi de, İstanbul belediye başkanlığı adayı uyutmasıyla siyasetten silecek' diyor. Oruç Erkan adlı partili de aynı düşüncede: 'Sizi tenzih ederek söylüyorum, ne yazık ki sosyal demokrat geçinenlerin biz halktan yana bir düşünceleri yok... Türkiye'nin geleceğiyle ilgili sizden yana umutluydum; fakat CHP yönetim kadrosu sizi İstanbul belediye başkanlığına aday yaparak harcamayı düşünüyor. Bence çok yazık olur.' (www.habervakti.com)

CHP içindeki ayak oyunlarını bir yana bırakırsak, acaba Kemal Kılıçdaroğlu'nun İstanbul Belediye Başkanlığı'nı kazanacak bir hazırlığı ve donanımı var mı? Bence, o da şüpheli. Adaylığı kesinleştikten sonra yaptığı açıklamada, bakın Kılıçdaroğlu neler söylemiş:

"İstanbullulara saydam belediyecilik vaat ediyorum. İstanbullulara daha fazla yeşil doğa vaat ediyorum. İstanbullulara daha iyi bir ulaşım vaat ediyorum. İstanbullara daha iyi bir sağlık vaat ediyorum. İstanbul'un yoksullarına yoksulluktan kurtarmayı vaat ediyorum. **Sigortasız hiçbir ev kalmayacak. Her evde mutlaka bir sigortalı olacak. Eleman alırken belediyeye eğer o evde bir sigortalı yoksa önceliği o eve vereceğiz...** İstanbul'un rantı bir avuç kişiye çalışıyor. Biz İstanbul'un rantını, söz veriyoruz, İstanbullulara harcayacağız. Kendimize çalışmayacağız. Kendi yakınlarımıza çalışmayacağız. Kendi partililerimize de çalışmayacağız. İstanbullulara çalışacağız." (www.ntvmsnbc.com)

Kemal Kılıçdaroğlu'nun en somut önerisi "yoksullara belediyede iş vermek" galiba. Aslında, CHP'de değişen bir şey yok! İstanbul'un son CHP'li başkanı Nurettin Sözen de hep **Sivaslı** hemşerilerini işe almıştı. Kılıçdaroğlu'nun belediyeçilik vizyonu Sözen'e benziyor, ama işe alırken daha "âdil ve hakça" davranacağını söylüyor. Şimdi bir hesap yapalım: İstanbul'daki yaklaşık 7 milyonluk "aktif nüfus" içinde, yüzde 5'lik işsiz olduğunu düşünelim. Buna göre, Kılıçdaroğlu'nun 350.000 kişilik bir işsiz ordusu içinden birilerini seçmesi lazım. Düşünebiliyor musunuz? 350.000 kişi, tam kapasite dolu olarak **yedi adet Saracoğlu Stadı ahalisi** eder. Bence "noter huzurunda" çekiliş yaptırın, daha kolay!

Kısacası, CHP'nin ve Kemal Kılıçdaroğlu'nun işi çok zor! Ama Baykal'ın genel başkanlığı garanti gibi...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Başbakanın kralı, Kasımpaşalı!"

Ayhan Aktar 02.02.2009

Perşembe gecesi havaalanında Başbakan Erdoğan'ın dönüşünü bekleyen AKP'lilerden birinin elindeki pankartta başlıktaki cümle yer alıyordu. O vatandaşımız bu pankartı coşku ile sallarken, kalabalık da "Dik dur, eğilme! Türkiye seninle!" sloganlarını atıyordu. İnsanların coşkusu görülmeye değirdi.

Peki, ne olmuştu? Başbakan Erdoğan, İsrail Cumhurbaşkanı Şimon Peres'in en hafif deyimle 'diplomatik densizlik' olarak adlandırılabilir tavrına isyan etmiş, Peres'e ve oturumu yöneten gazeteci David Ignatius'a 'posta koyarak' toplantıyı terk etmişti. Olayı değerlendiren Yunan devlet televizyonu yorumcusu "Aslında, Başbakan Erdoğan gezegenimizdeki çok kişinin söylemek istediklerini dile getirdi" diyerek meselenin bam teline dokunuyordu (*Radikal*, 31 ocak).

Batı dünyasında, İsrail devletinin 'züccaciyeci dükkânına girmiş fil gibi davranma' hâlini eleştiren herkes işin sonunda 'anti-semitizm' ile suçlanıverir. Durumun farkında olan Başbakan Erdoğan, Davos'tan ayrılmadan önce yaptığı basın toplantısında anti-semitizme karşı çıkan bir lider olduğunu söylüyor ve Yahudi halkına karşı bir husumet beslemediğini ifade ediyordu. Kısacası, Başbakan Erdoğan **anti-semitizm** ile **anti-siyonizm** arasındaki farkın altını çiziyordu. 'Siyonizm' terimini 'Yahudi milliyetçiliği' olarak tercüme ettiğimiz zaman, etnik bir temel üzerinde yükselen İsrail ulus-devletinin milliyetçi politikalarına karşı olmanın, dünyada Yahudilerin varlığına bile karşı çıkan ve ırkçı bir nefreti simgeleyen 'anti-semitizm'den farklı bir siyasi duruş olduğunu anlatmaya çalışıyordu.

Günümüzde, İsrail'in uyguladığı devlet terörünü veya kibarca "ölçsüz güç kullanımı"nı eleştirenlere karşı "ama Hitler de 6,5 milyon Yahudiyi öldürmüştü" denilerek insanların ağzı kapatılır. Başbakan Erdoğan'ın Davos'taki çıkışı sadece Türkiye'de değil, birçok yerde bu konuda vicdanı rahatsız olan insanların yüreklerine su serpti galiba.

Gelelim, Erdoğan'ın "monşer siyasetçiler" olarak adlandırdığı bizim 'devletlû' takımına. CHP yöneticisi ve Emekli Büyükelçi Onur Öymen şunları söylemiş: "Modern dünyada Davos değil, Erdoğan bitmiştir. Bütün Arap ülkeleri Hamas'a tepki gösteriyor. Sen terörist Hamas'ı savunuyorsun. Böyle yaparsan, Türkiye'yi dünyada beş paralık edersiniz. Peres'e **sen** diye hitap edemezsiniz. Uluslararası ilişkide böyle bir üslup yok. Sayın Başbakan çok

yanlış yaptı" (*Yeni Şafak*, 31 ocak).

Tabii ki Başbakan Erdoğan'ın siyaset yapma biçimi ile monşerlerin meseleye yaklaşımı çok farklı. Öncelikle, dünyada siyaset yapma biçiminin ve siyasetin niteliğinin değiştiğini belirtelim. Kitle iletişim araçlarının gelişmesiyle, örneğin Davos'ta olup bitenlerden artık ânında haberdar oluyoruz. Siyaset, artık ağırlıklı olarak ekran karşısında ve herkesin gözü önünde yapılır hâle geldi. Bu nedenle, siyasetçiler söyledikleri ve yaptıklarıyla her gün kamusal alanda bir sahicilik ve inandırıcılık sınavından geçiyorlar. Bu çerçevede, Onur Öymen'in "Peres'e **sen** diye hitap edemezsin" uyarısının anlamı yok. Kendisini azarlayan birine "yahu, sen ne diyorsun" diye sorulabilir, herhalde. Hatırlatalım, eğer 1996 yılında Başbakan Necmettin Erbakan'ın yaptığı gibi, Kaddafi'nin çadırında yediğiniz fırçayı sineye çekecek olursanız, ertesi gün insan içine çıkamazsınız. Öyle bir rezaletten sonra bırakın uluslararası forumlarda ciddiye alınmayı, Eminönü meydanında bile sizi adam yerine koyan olmaz.

Onur Öymen gibi 65-85 yaş grubu içinde yer alan 'devletlû' takımının bir zamanlar hayran oldukları General De Gaulle veya Churchill gibi liderler artık tedavülden kalktı. Gün, Barack Obama gibi siyaset ile coşkuyu; vicdan sahibi olmakla sahiciliği biraraya getirmeyi becerebilen liderlerin günü. Beğenelim veya beğenmeyelim, Başbakan Erdoğan'ın samimi ve kolay parlayan 'Kasımpaşalı' özellikleri dünyada değişen siyaset üslubu ile uyumlu görünüyor. Nitekim, Yeşilköy'deki kalabalığa hitap ederken, Başbakan Erdoğan sahici ve tutarlı olmaktan bahsediyordu: "Biz kapalı kapılar ardında başka, medyada başka, miting alanlarında başka konuşan siyasetçiler istemiyoruz. Biz, birtakım dış mihraklara yaranmak için kendi ülkesine, kendi ülkesinin başbakanına aklınca kumpas kuran monşer siyasetçiler de istemiyoruz. Biz, doğru bildiğini her yerde dosdoğru söyleyen siyasetçiler istiyoruz." Kısacası, "dün dündür; bugün bugündür" sözünde simgeleşen siyasi cinliklerin artık devri kapandı.

Acaba Erdoğan'ın Davos'ta yaptığı çıkış, seçimde AKP'nin oylarını nasıl etkileyecek? Metropoll'ün 30 ocak günü telefonla yaptığı araştırmanın sonuçlarına göre, yüzde 30'luk kararsız bir seçmen grubunun varlığına rağmen Davos sonrasında AKP'nin oyları yüzde 38,9'dan yüzde 49,3'e yükselmiş. CHP'nin oyları yüzde 11,5, MHP ise yüzde 5,3 civarında gözüktüyor. Son çıkışı ile Erdoğan Saadet Partisi'ne kaçabilecek oyların önünü kesmiş gibi gözüktüyor. Mâlum, son günlerde Saadet Partisi birçok "Gazze Mitingi" düzenlemişti.

AKP oylarındaki artışın tek sebebi Davos olmayabilir. TRT'nin Kürtçe yayına başlaması, Alevi açılımı gibi gelişmeler de AKP'nin oyunu yükseltmiş olabilir. Bilemiyoruz! Ama bildiğimiz tek şey, Ergenekon'un avukatı ve "monşer" takımının partisi olan CHP kan kaybediyor. TBMM'deki ana muhalefet de fiilen MHP'ye kaydı zaten. Ayrıca, Ergenekon'un medyadaki temsilcileri de zor durumda. Gözaltına alınıp, bırakılan 'ağır abi' makulesini her akşam televizyona çıkarmak ve onların çizilen karizmalarını tamir etmekle uğraşıyorlar. Ama nâfile. Artık, bazı medya mensuplarının hiçbir inandırıcılığı kalmadı. Seçim sonrasında, birçok kişi ve grubun tasfiyesi başlayacak galiba.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hâlâ misafir ve yabancı?

Ayhan Aktar 09.02.2009

Niğdeli un tüccarı merhum Yorgo Hacıdimitriadis kendisine tahakkuk ettirilen 138.000 TL'lik Varlık Vergisini ödeyemediği için Aşkale-Erzurum'a yollandı. Yorgo Efendi, Aşkale-Erzurum'da belediye hizmetlerinde çalışacak, kar küreyecek ve vergi borcunu "bedenen çalışarak" ödeyecekti. Yorgo Hacıdimitriadis, Aşkale-Erzurum'da kaldığı dönemde günlük tutmuştu. Şimdi, onun kaleminden üç günün hikâyesini yayınlıyoruz:

9 Nisan 1943: [Bugün] işe çıkmadım. İdrarımı topladım ve kanlı olduğunu gördüm. Tahlil neticesi bir kaç gün sonra anlaşılacak. Ayakta ve istirahatlı olan bazı arkadaşlar otelimizin ittisalında [yakınında] bulunan aşçı dükkanına birer çay almak için gitmiş idik. O arada komutan kontrol için geldi, bizim odalardan dışarı olduğumuzu münasip görmedi ve katiyyen dışarı çıkmamamız için kapuya asker bıraktı. Nerede yıkanacak ve sair ihtiyaçlarımızı nerede görecektik? Arkadaşlar İstanbul Kapusu yoluna gitmişler. Döndüklerinde yemek yemek ve saire için dışarı çıkmak men edildiğini hayretle karşıladılar. 129 kişi bir binada idik ve suyu olmadığı gibi apteshanesi dahi yalnız bir [tane] idi. Nihayet yalnız beşer kişi [dışarı] çıkmamıza onbaşılar razı oldular.

10 Nisan 1943: Hava güzel, rüzgâr yok. Güneş her tarafı kaplamış. Ben de arkadaşlarla işe çıktım. İstanbul Kapu yolunda kar ve buz temizledikten sonra saat 13.00'de paydos yaparak 14.15'de yerimize döndük. Cumartesi olması münasebetiyle öğleden sonra çalışmak yoktu. Komutan koğuşlarımıza geldi. Otelimiz civarından [fazla] uzaklaşmamak üzere dışarı çıkmamıza musaade verdi. Bir arkadaşın (Bay Salfati) şehirden geldiğini gördü. Salfati asabi bir adam olmasından dolayı, komutanın ona "siz mahkumsunuz" ve saire sözlerine cevaben, "Esasen biz medeni haklardan ıskat edildik [yoksun bırakıldık]. Bizi daha eyi kurşuna diziniz ..." demesi üzerine kendisini komutanlığa çağırıp yarın Pazar günü ceza olarak işe çıkmasını emretmiştir.

11 Nisan 1943: Saat 06.00'da kalktım. Yıkanmaktan dönüşümde bir arkadaşın ... bağırdığını işitdim. Koşdum. Bay Salfati intihar etmek üzere elinin damarını kesmiş ve o arkadaş yetişmiş idi. Kolunu bağladılar kanın akmasını azaltmak için ve kendisini hastaneye götürdüler. İsalet, fenalığın önü alındı. Rum arkadaşları ibadete davet ettik. Bir koğuşta Eksapsalmos ve Paraklisis [dualarını] okuduk. Çoklarımız mağduriyetimiz için acı acı göz yaşları dökdük.*

* * *

2 Şubat 2009 tarihli *Milliyet* gazetesinde Devrim Sevimay'ın Türk Musevi Cemaati Başkanı Silvyo Ovadya ile yaptığı mülakatı okuduğumda ne iş yaptığını veya nereli olduğunu bilemediğim, Bay Salfati'nin hikâyesi aklıma geldi.

Onuru kırıldığı için intihara teşebbüs eden Salfati'nin "esasen biz medeni haklardan ıskat edildik" sözü, bence gayrimüslim vatandaşlarımızın durumunu en veciz bir biçimde anlatmaktadır. Benim "kâğıt üzerinde vatandaşlık" olarak tanımladığım bu durumu biraz açıklayalım: Gayrimüslim T. C. vatandaşı tek parti döneminin ilk yıllarında çalıştığı özel kesime ait işyerlerindeki işinden atılan, devlet memuriyetine girme imkânı olmayan, daha sonra kurmuş olduğu vakıfların mallarına el konulan ve Türk ulusunun bir parçası olarak görülmediği için "misafir/yabancı" olarak adlandırılan ve her türlü ayrımcılığa maruz kalan bir insandır.

Unutmayalım, Varlık Vergisi'ni İslâmcı bir hükümet çıkarmadı! İnönü döneminde CHP'li Şükrü Saracoğlu hükümeti tarafından çıkarılmış olan Varlık Vergisi, azınlıkları piyasadan silmeyi amaçlıyordu. Peki, o günden bu güne ne değişti? Şimdi, Silvyo Ovadya'yı dinleyelim:

"Bakın, yabancı gazete veya ajanslardan açıp bize 'Nedir sizin en önemli sorunuz' dediklerinde 'Türkiye'de bizim hiçbir zaman ne dinî ibadet gibi bir sorunumuz olmuştur, ne de başka konular için olmuştur' diyoruz.

Tabii ki bazı kısıtlamalar olabilir, mesela bir Yahudi büyükelçi hiç gördünüz mü ya da Yahudi bir subay... Ancak bizim sükût-u hayalimiz başka: Siz askerliğinizi yapıyorsanız, gereken tüm vatandaşlık ödevlerinizi yapıyorsanız, Türk kültürüyle yoğruluyorsanız ve Türkçe dilini kullanıyorsanız 'Ya bu adam da burada yabancı' dendiği zaman işte o bizim çok ağırimıza gidiyor."

"Ben bugün hoşgörü istemiyorum. Burası benim vatanımsa kim, niye bana hoşgörü gösterebilir? Siz de aynı hakka sahipsiniz, ben de aynı hakka sahibim... Evet, anayasa ve demokrasi yeterli benim için, bunun dışında benim başka bir şeye ihtiyacım yok. Ben misafir değilim, ben yabancı değilim, tıpkı sizin gibi bu ülkenin bir vatandaşıyım."

Peki, bu durum değişecek mi? Sadece sızlanarak veya benim gibi akademisyenlerin bu konuda kitaplar yazmasıyla bir şey değişmez! Sn. Ovadya'dan bir ricam var: Lütfen, Yahudi gençlerini devlet memuriyetine girmeleri için yüreklendirin. Üniversite mezunu Yahudi gençleri de Kamu Personeli Seçme Sınavı'na (KPSS) girsinler. Kaymakam veya diplomat olmak için çaba gösterebilirler. Eğer, müracaat eden Yahudi gençlerinin hiçbiri işe alınmazsa, o zaman Başbakan Erdoğan'ın samimiyetini sorgulama imkânımız doğar. "Bizi devlet memuriyetine almıyorlar!" diye söylenerek bu işler çözülmez! 1960'larda ABD'de olduğu gibi, ülkemizde de "vatandaşlık hakları" için mücadele zamanı gelmiştir. Hiç piyango bileti almadan, "bana ikramiye çıkmıyor" diye dertlenmek olmaz!

* **Yorgo Hacidimitriadis'in Günlüğü** 2009 yılında İletişim Yayınları tarafından yayımlanacaktır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP ve Baykal: Bu kafaya, bu traş!

Ayhan Aktar 16.02.2009

Memleketimiz "seçim sathı mailine" girdiğinden beri, yine malum çevrelerde "CHP'deki liderlik sorunu" çok sık dile getiriliyor. Tabii ki bu konunun gündeme gelmesinde Deniz Baykal'ın son zamanlardaki çarşaf ve Kur'an kursu açılımlarının da payı var. Peki, bu açılımlar CHP'ye oy getirir mi? CHP'yi iyi tanıyan ve bir süre partide yöneticilik yapmış olan Tarhan Erdem, bakın Ankara'da katıldığı bir toplantıda neler demiş:

"Bir yerlerde insanlar çarşafa altı ok rozeti taktılar diye, rozet takılan kadınların davranışı sebebiyle milyonlarca insanın fikrinin değişeceğini düşünmenin ne demokrasiyle izahı var, ne de demokrasiye saygıyla izahı var. ... [Tarhan Erdem] CHP yerine, AK Parti'nin 'muhafazakâr-demokrat' kimliğine karşı 'çağdaş-demokrat' kimlikle siyaset yapacak yeni bir partinin kurulması gerektiğini söyledi... Yapılan kamuoyu araştırmalarında CHP'ye oy verenlerin yüzde 63'ünün yeni bir partiye ihtiyaç olduğuna inandıklarını belirten Erdem, böyle sonuçsuz açılımlarla AK Parti'ye alternatif olunamayacağını, AK Parti karşısında yer alan kesimlerin çağdaş demokrasiyi savunacak yeni bir siyasal partinin kurulması üzerine kafa yormaları gerektiğini dile getirdi." (*Yeni Şafak*, 29. 12. 2008)

Eh, doğru söze ne denir! Tarhan Erdem'in "AK Parti karşısında yer alan kesimler" olarak adlandırdığı insanlar kim acaba? Aslında, bu sorunun cevabı çok zor değil! Bunlar, esas olarak büyük kentlerin mutena semtlerinde oturan, eğitilmiş, hali vakti yerinde, iyi tüketen insanlar. Bu kesim için AKP bir siyasi parti olmaktan öte, onların tüm varoluşsal korkularının yoğunlaştığı bir "öcüler kumkuması." Onların tüm korku ve paranoyaları AKP

üzerinde yoğunlaşıyor. AKP, bu toplumsal tabakanın "öteki"si olarak tanımlanmış bir kere. Dolayısıyla, AKP ne yapsa bu kesime yaranamaz. Yarın AKP Türkiye'yi AB'ye tam üye yapsa, o işin altında da "takiyye" aranır.

İş bu kadarla kalsa, çok iyi! Bu kesime göre, zaten Ergenekon AKP'nin muhaliflerini sindirmeye yönelik bir operasyondur. Paşaların içeri alınması ise, ordunun itibarını sıfırlamak içindir. Savcı Zekeriya Öz, "Fethullahçı örgütlenme"nin adamıdır. Bulunan LAW silahları ve el bombaları ise, bir zamanlar İstanbul taksilerinin arka camlarında bulunan kafa sallayan köpekler gibi zararsız ve şirin objeler olarak görülebilir.

Artık adını koyalım, "Beyaz Türk" kesiminin toplumsal bilinçaltı ise bir felaket: biraz eşelediğinizde "Sümerbank tekrar açılsın ve devletimiz don-patiska üretsın", "Et Balık Kurumu sucuk yapsın", "Köy Enstitüleri tekrar açılsın köylüler orada eğitilsin ve buralara gelmesin" veya "Halkevleri tekrar açılsın Tango ve Fokstrot dersleri verilsin" gibi abuk subuk "Zihni Sinir proceleri" yatıyor.

Sosyolog olduğum için herhalde, sık sık onay bekleyen bir yüz ifadesiyle bana hezeyanlarını kusuyorlar. Dinlerken zihnime ölüm ve çöküş duygusu yüklü görüntüler üşüşüyor. Bir tanesini anlatayım: Yaşlı bir bey ölüm döşeğinde... Birden yatak odasındaki dolabın kapısı açılıyor, beyefendinin düğün gecesi giydiği ceketin kolu görünüyor. Yaşlı adam, o gece eşi hanımefendi ile yaşadığı cinsel coşkuyu hatırlıyor. Ama heyhât! İktidar çoktan gitmiş, hayat denen maç sona ermiştir. Artık uzatmalar oynanmaktadır. "Beyaz Türkleri" dinlerken artık bitiş, ölüm, yokoluş ve çöküntü imajları zihnimi işgal ediyor, bunalıyorum.

Hâl böyle iken, "Efendim, bu Baykal gitsin! Koskoca CHP ne hallere düştü" gibi lafları duyduğum zaman cidden sabrım taşıyor. En son 1973 genel seçimlerinde CHP'ye oy vermiş biri olarak, ayıptır söylemesi, Deniz Baykal'ın performansını son derece başarılı buluyorum! Benim Baykal'ı başarılı bulmam, onun liderlikte kalmak için çevirdiği ayak oyunlarını desteklediğim anlamına da gelmez.

Eğer, yukarıda ana hatları ile izah etmeye çalıştığım ideoloji veya zihniyet bu kadar müzelik, geberik ve hatta acınacak halde ise, Baykal'ın CHP'yi yüzde 20'lik bir parti olarak yaşatmasını alkışlamak gerekir. Ölüm döşeğindeki bir zihniyetin temsilcisi olan ve toplumda bir karşılığı olamayan CHP bu kadar oy alıyor ise, bence CHP'de genel başkanlık sorunu yoktur.

Biliyorum, birileri "CHP'de liderlik sultanı var" itirazını yöneltecekler. Yahut, "parti içi demokrasi bitti, gençlere yer vermiyor" gibi laflar söylenecek. Eğer CHP, 65-85 yaş grubundaki emekli memurlar tarafından yönetiliyor ise, bu durum genelde CHP seçmenin yaşı, hissiyatı ve partililerin fikriyatı ile son derece uyumludur. Çünkü örgüt, taban ve seçmen ideolojik ölüm döşeğinde! "Baykal gidince CHP şahlanacak" martavalına hâlâ inananlara, bu köşede 12 Mayıs 2008 günü çıkan yazımdan bir alıntıyla cevap veriyorum:

"Siyasi partiler gibi büyük örgütleri bir yana bırakalım, şirketlerde bile yönetici değiştiği zaman her şeyin değişeceğini düşünmek safdillik olur. Şirketlerde egemen olan bir kurum ve çalışma kültürü vardır. Size soruyorum, mesela, Karaköy'de bir zamanlar vergi rekortmeni olan merhume Matild Manukyan'ın işletmelerinin başına İmam Hatip mezunu, nur yüzlü, beş vakit namazında bir yönetici getirsek ne değişir? Manukyan'ın işletmelerinin faaliyet alanı ve müşterilerin beklentileri bellidir, yeni müdürün yapısal bir değişiklik gerçekleştireceğini düşünmek hayâldir!"

Tamam mı, devam mı?

Ayhan Aktar 23.02.2009

Türkiye seçim havası içine girdi artık. Liderler miting meydanlarına arz-ı endam ettiler. Sokaklar partilerin afiş ve bayrakları ile donatıldı. Kâğıt üzerinde, memleket belediye seçimlerine gidiyor gibi görünüyor. Ama mahalli idareler ile ilgili bir proje veya vizyon ortaya koyan olmadı. Örneğin, İstanbul'da "raylı sistemi Silivri'ye kadar uzatacağız" veya "III. Boğaz köprüsü gündemdedir" gibilerden bir takım seçim vaatlerini dile getiren yok. Olduysa bile pek duyulmadı. Aslında herkes bildiğini okuyor. CHP adayı Kemal Kılıçdaroğlu yolsuzluklardan dem vurarak oy toplamaya çalışıyor. Yine 'belge' fotokopileri havalarda uçuşuyor. Tabii ki AKP de boş durmuyor. Baykal'ın has adamı Mehmet Sevigen'in kirli çamaşırlarını ortaya çıkararak partiden istifasını sağladılar.

Yaklaşık üç ay önce bu köşede şunları yazmıştım: "Önümüzdeki seçimde partilerin seçim kampanyalarında 'yerel hizmet' temasının geriye itileceğini, onun yerine ülkenin geneline dönük bazı seçim vaatlerinin dile getirileceğini tahmin ediyorum" (1 Aralık, 2008). Başbakan Erdoğan'ın Diyarbakır mitinginde yaptığı konuşma benim tahminlerimi doğruladı. Konuşma, yerel sorunların dile getirilmesi bakımından çok zayıftı. Ama ulusal politika açısından 'dolu' bir konuşmaydı. Bazı satırbaşlarını verelim:

"Türkiye, tarihî bir değişim ve dönüşüm yaşıyor. Zifiri karanlıklar aydınlanıyor, maskeler düşüyor, yıllarca kendilerini gizleyerek haksızlık üretenler deşifre oluyorlar... Türkiye'de olup biten her şeyi dikkatle izlediğinizi iyi biliyorum. Yaşanan sürecin adı, Türkiye için bir arınma sürecidir. Temiz toplum, temiz siyaset, temiz yönetim sürecidir. İnaniyorum ki bu arınmayı en çok sizler hissediyorsunuz."

"Hakkaniyet sahibi olan herkes kabul eder ki bugün ne 1980'li yılların kâbusu, ne de 1990'lı yılların karanlık odaları var. Hukuk devleti, demokrasi ile karanlık odalardan arınıyor, daha da arınacak... Karanlık işler çevirenler hep bir âlem. Onlar o karanlık koridorlarda ekmek kadar, su kadar birbirlerine muhtaçlar. Biz, bu karanlık oda filminin her karesini ezberledik artık. Suç örgütlerinin hangi aktörler eliyle iç içe geçtiğini, kitleleri meydanlara zorlarken perde gerisinde birbirlerini nasıl beslediklerini biliyoruz artık. Zulüm kimseyi, ama kimseyi abâd etmez."

"Demokrasiye yapılan darbelerin, Diyarbakır İçkale'deki hapishaneden Bayrampaşa Cezaevi'ne kadar yaşanan acıları dindirmediğini, yeni acılara yol açtığını biliyoruz... Artık bu karanlık filmi izlemek istemiyoruz. 'Suç örgütleri bu millettten elini çeksin' diyoruz. Bu ülkenin demokratik meşruiyet zemini artık sabote edilemeyecek kadar güçlenmiştir, güçleniyor. Bu büyük millet, ebedi kardeşliğine sahip çıkacaktır... Buradan geriye gidilmeyecektir... Baykal'ın avukatlık ruhsatı da yakında, belki 29 Mart günü millet eliyle iptal olacaktır."

Erdoğan'ın konuşmasında üstü kapalı olarak Kürt meselesi, 12 Eylül döneminde Diyarbakır Cezaevi'nde Kürtlere yapılan zulüm ve işkence, Ergenekon soruşturması, derin devlet, çeteler, temiz toplum arayışı ve CHP'nin Ergenekon avukatlığına soyunması öne çıkan temalardır. Tabii ki bu konuşmada sadece kimlik siyaseti uygulayarak ayakta durmaya çalışan DTP'ye eleştiriler de vardır. Başbakan Erdoğan'ın bir saatten daha uzun olan konuşmasının sadece 10 dakikası bölgede AKP'nin icraatına yöneliktir. Konuşmanın esas gövdesi 'büyük' meselelerle ilgilidir.

Görebildiğimiz kadarıyla, Başbakan Erdoğan belediye seçimlerini bir genel seçim ve hatta referandum havasına sokmak istemektedir. Böylece Erdoğan Ergenekon soruşturması, temiz toplum arayışları, TRT Şeş'in Kürtçe

yayına başlaması, Kürt sorununa yaklaşım gibi konularda hükümetin icraatını referanduma sunmak istemektedir. Başbakan Erdoğan'ın iki hafta önce, bir öğrencinin "Bizi bu darbe Anayasası'ndan ne zaman kurtaracaksınız" sorusuna "Nisan ayında..." diye cevap verdiğini biliyoruz (Star, 14 Şubat).

Eğer AKP 29 Mart seçimlerinde oyunu yüzde 47'nin de üzerine çıkarmayı becerirse, CHP veya MHP'den birinin oy kaybedeceğini tahmin etmek zor değil. Peki, o zaman ne olacak? Örneğin MHP, fiilen ana muhalefet partisi konumuna yükselecek mi? Herhalde, nisan ayından itibaren yeni anayasa için TBMM'de mutabakat arayışları başlayacak. Peki, yeni anayasa için mutabakat sağlanabilecek mi?

Soruyu daha doğrudan soralım: CHP bir siyasi parti gibi değil de 'avukat yazıhanesi' gibi çalışmaktan vazgeçecek mi? Bildiğiniz gibi, CHP'nin muhalefet anlayışı AKP'nin çıkardığı yasaları Anayasa Mahkemesi'ne göndermek ve böylece Anayasa Mahkemesi'ni TBMM'nin üzerinde yükselen bir 'senato' gibi çalışmaya zorlamaktan ibaret. Yüksek mahkemeye senato işlevi yüklemek hukuk sistemini giderek daha fazla siyasallaştırdığı için son derece sakıncalı. Ama CHP'nin bildiği tek muhalefet yöntemi bu. DSP ise parti bile değil, sadece 'Ecevit'i Sevenler Derneği.' O nedenle, ciddiye almaya değmez!

Cumartesi günü Diyarbakır'da yağmur altında toplanmış binlerce kişiye konuşan Başbakan Erdoğan'ın belediye seçimlerini giderek bir referandum haline getirme niyeti açık. Kısacası, Başbakan Erdoğan seçmene şu soruyu soruyor: Tamam mı, devam mı?

Unutmayalım, her büyük savaş son bir meydan muharebesi ile sonuçlanır. Türkiye'de de 'seçilmiş irade' ile kendisini devletin esas sahibi olarak gören 'atanmış irade' arasındaki savaş hızla sonucu tayin edecek bir meydan muharebesine doğru gidiyor. 29 Mart seçimleri ise bu mücadelede önemli bir stratejik hamle olarak karşımıza çıkıyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Papaz büyüü!

Ayhan Aktar 02.03.2009

Bundan yaklaşık 85 yıl önce, Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi yapıldı. 30 Ocak 1923 tarihinde Lozan'da "Yunan ve Türk Halklarının Mübadelesine İlişkin Sözleşme ve Protokol" olan uluslararası antlaşma imzalandı. İsmet Paşa ve Venizelos'un imzaladıkları bu antlaşma ile yaklaşık 1.200.000 Anadolu Rumu ile 400.000 Rumeli Müslümanı değiş tokuş edildi.

9 Eylül 1922 günü Türk süvarileri İzmir'e girdiği zaman, işgalci Yunan ordusu Çeşme tarafından gemilere binerek Anadolu'yu terk ediyordu. Korku içindeki Anadolu Rumları ise limanlarda toplanmışlardı. Dört ay içinde yaklaşık 900.000 kişi Ege sahillerinden gemilerle ve Trakya'daki Rumlar ise yürüyerek sınırı geçip Yunanistan'a sığındılar. 1922 yılının aralık ayında yaklaşık 900.000 Anadolu Rumu o yıllarda nüfusu 4,5 milyon civarında olan Yunanistan'a sığınmıştı. Atina'da sefalet vardı. İnsanlar yollarda dileniyor ve sokaklarda yatıyorlardı. Selanik'teki Kızılhaç yetkilisi bu rezilliğe dayanamayanların intihar ettiğini merkeze yazıyordu.

Rumeli Müslümanlarının Türkiye'ye gelişi 1923 yılının sonunda başlamış ve bir yıl devam etmişti. Türkiye'ye gelen mübadiller de kendilerine verilen kapı-penceresi sökülmüş ve kiremitleri bile yağmalanmış evlerde yeni

bir hayat kurabilmek için çok uğraştılar. Mübadelenin iki ulus-devletin onayı ile ve isteği ile gerçekleşmiş olması, yapılan işin ne kadar acımasız ve gayri insani olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz.

Ege'nin iki yakasında yüzbinlerce insanın köklerinden koparılmasıyla gerçekleşen mübadele hem Yunanistan'a yollanan Anadolu Rumlarının hem de Türkiye'ye gelen Rumeli Müslümanlarının zihninde bir takım tortular bıraktı. Mübadiller doğdukları yerleri hatırlarken, torunlarına oradaki hayatlarını biraz ballandırarak anlattılar.

Benzer bir süreç Kıbrıs'ta yaşandı. 1974'den sonra güneye sürülen bir Kıbrıslı Rum bana şunları anlatmıştı: "Babam Girne'deki evimizi öyle bir anlatırdı ki ben orayı saray sanırdım. Babam doğduğu evi sayıklayarak öldü. 2004'te kapılar açıldıktan sonra annemle birlikte Girne'ye gittik. Babamın evi, kulübeden hallice bir evdi. Kendimi aldatılmış hissettim!"

Sadece evler değil, hayat tarzı ve zenginlik konusu da biraz mübalağa edilir. İnsanlar, doğdukları yerleri anlatırken dilin kemiği kaybolur. Şirazesinden çıkan duygusallık, **mecburi** mübadelenin sonucudur. Geçen hafta *Radikal*'de okuduğum bir haber şöyle:

"Türk ve Yunan 20 'hissedar', Urla'nın Yağcılar Köyü'nde Müze Müdürlüğü, Maliye ve Jandarma gözetiminde 400 kilo altın ve paraları arıyor! Muskacı bir hoca'nın yol göstericiliğinde yürütülen kazılarda, 'altınlar papaz büyüyle 41 yılda bir yer değiştirdiği için' henüz bir sonuç alınamadı. Ama hissedarlar kararlı. Osmanlı döneminde Rumların yaşadığı Yağcılar Köyü'nü son beş yılda pek çok Yunanlı ziyaret etti. Gelen ailelerden biri, 2008'in eylül ayında Sabancı ailesinin satışa çıkardığı eve talip oldu. Geçmişte bir papaza ait olan eski püskü boş evle hepi topu 100 metre karelik bahçeye 150 bin TL teklif edilmesi şüphe çekti. İddiaya göre hissedarlar 'Vazgeçtik, satmıyoruz' deyince Yunanlı taliplerin dili çözüldü: 'Bu evde oturan papaz büyük dedeleriydi. Köylüler mübadele sırasında giderken altınlarını papaza vermiş, o da bahçesine gömmüştü. Bunları günlüğüne yazmıştı. Onlar da miraslarını istiyordu.' Taraflar yaklaşık 400 kilo altın ve paralardan oluşan hazine için 'ortak' olup bir ay önce Urla Kaymakamlığı'na başvurdu. Müze Müdürlüğü, Maliye ve Jandarma gözetiminde kazı, dört gün önce başladı. Sonuç alınamadı. Papazın papaz büyüü yapmış olabileceği iddiası üzerine hissedarlar, İzmirli 'Eyyüp Hoca'dan yardım istedi. 'Cinler 41 yılda bir hazinenin yerini değiştiriyor' diyen Eyyüp Hoca'nın yönlendirmesiyle kazılar evin ve bahçedeki ağacın altına doğru kaydırıldı. Dedektörlerin de kullanıldığı kazıları merakla izleyen köylülerin bir kısmı, gülünç duruma düştükleri gerekçesiyle 'muskacı hoca'nın getirilmesine kızdı.'" (*Radikal*, 25 şubat)

Urlalı papazın hikâyesi torunları öyle etkilemiş olmalı ki –aynen Yılmaz Güney'in **Umut** filminde olduğu gibi– bütün umutlarını bahçede gömülü olduğuna inandıkları altınlara bağlamışlar. 'Urla'daki evin bahçesindeki altınlar' ile ilgili efsane 85 yıldır aile içinde anlatılmış olmalı. Sonunda, torunlar Yunanistan'dan Urla'ya gelip, evin şimdiki sahipleri ile ortak olup defineyi aramaya başlamışlar. Bulamayınca da "altınlara giden her yol mubah" deyip papaz büyüünü bozsun diye 'İzmirli Muskacı Hoca'dan yardım istemişler!

Traji-komik bir durum var karşımızda. İnsan zihni ilginç bir makine, tuhaf bir şekilde çalışıyor. Anıların dünyasında hep hayaller ve gerçekler birlikte dans ediyorlar. Dedeler bazen hiç olmamış şeyleri, olmuş gibi anlatıyorlar. Torunlar ise inanmak istediklerini seçip, inanıyorlar. Sonuç ortada...

Yurtlarından zorla kopartılan mübadilleri düşündüğüm zaman, hep Karamanlı Rahip Neofitos Ekonomos Efendi'nin Türkçe söylediği destan aklıma gelir. Yunan harfleri ile Türkçe olarak 1925 yılında Selanik'te yayımlanan destandan aldığımız bir bölüm, aslında mübadelenin ne kadar acımasız bir şey olduğunu anlatıyor:

*İsmet Paşa, Venizelos geldiler,
Trampa yapmaya karar verdiler,
Acep bunu bir ferde mi sordular?
Dünya kurulalı görülmemiştir.*

*Türkiye'den kaldırdılar bizleri
Kan ağlıyor hepimizin gözleri*

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ana Muhalefet Partisi: MHP!

Ayhan Aktar 09.03.2009

Geçtiğimiz haftanın ilginç haberlerinden biri gazetelerde pek yer almadı. Haber, Ergenekon tutuklusu ve Türk Metal Sendikası Başkanı Mustafa Özbek ile ilgili. Tutuklanmadan önce, Özbek'in MHP lideri Devlet Bahçeli ile görüşmek istediğini ve bu talebin sürekli reddedilmiş olduğunu öğreniyoruz:

"Türk Metal'e bağlı bir alt sendikanın yöneticilerinden oluşan bir grup MHP lideri Bahçeli'den randevu almayı başarmış. Görüşme normal seyrinde devam ederken gelen sendika yöneticilerinin konuyu Mustafa Özbek'e getirmesinin ardından Devlet Bahçeli ayağa kalkarak sendika temsilcilerini odasından kovmuş" (*Zaman Online*, 4 Mart 2009).

Türk Metal'in milliyetçi kesime yakın bir sendika olduğunu biliyoruz. Dolayısıyla onların Bahçeli ile yakınlaşma girişimlerine şaşılacak bir şey yok. Ama Bahçeli'nin MHP başkanlığına seçildiği günlerden beri partisini ve kadrolarını Ergenekon tipi illegal örgütlenmelerden uzak tutma politikası dikkat çekiyor. Bu haberi köşesinde işleyen Mustafa Ünal şunları söylüyor:

"Devlet Bahçeli liderliğindeki MHP yönetiminin illegal çetelere tepkisi çok sert... Parti teşkilatlarında çeteleşmelere göz kırpanlara karşı keskin tavır koydu. Birçok ismin MHP ile ilişkisini kesti... Her türlü provokasyona rağmen ülkücüleri sokağa çekme girişimlerine geçit vermedi. İktidara giden yolun sokaktan değil, siyasetin meşru zemininden geçtiğini ısrarla vurguladı... Eğer bugün ülkücüler çeteleşmenin bir tarafı değilse sebebi hiç şüphesiz Bahçeli'nin kararlı tutumudur. Bahçeli'nin sendikacılara kapıyı göstermesi hiç de sürpriz değil. Bilinçli bir siyasetin sonucu" (*Zaman*, 6 Mart).

Mustafa Ünal yazısında 12 Eylül'den sonra yedi yıl hapiste yatan ve çeşitli işkencelere maruz kalan eski Ülkü Ocakları Başkanı, şimdilerde MHP'nin Yenimahalle belediye başkan adayı olan Yaşar Yıldırım'la yaptığı görüşmeyi anlatıyor. Yaşar Yıldırım 12 Eylül öncesinde ülkücü militan olarak yaşadıklarıyla Mamak Cezaevi'ndeki zor günlerinin muhasebesini yapmış ve şunları söylemiş: "Bu benim 12 Eylül askerî darbesinden çıkardığım en önemli ders... Artık biz sokakta yokuz. Gelişmeleri balkondan seyredeceğiz. Devlete yönelik bir saldırı varsa devleti korumakla görevli güvenlik kuvvetleri var... Biz enerjimizi siyasi düşüncelerimizi meşru zeminde iktidar yapmaya harcamalıyız. Başkalarının kavgalarına figüran olmamalıyız."

Yaşar Yıldırım'ın Ergenekon ile ilgili yorumları da şöyle: "Eğer biz geçmişte yaşadığımız olaylardan ders çıkarmamış olsaydık, genel başkanımız Devlet Bahçeli ülkücü gençleri sokaktan uzak tutmamış olsaydı, bugün Silivri Cezaevi'nde biz yatıyor olacaktık. Şener Eruygur, Hurşit Tolon ve Veli Küçük gibi paşalar da orduvinde rakılarını yudumluyor olacaktı. Onlar içeride biz dışarıdaysak darbelerden gerekli dersleri çıkardığımızdandır. İçeriden dışarıdan sokağa çekme çabalarına rağmen bugün ne mutlu ki ülkücülerin elinde silah değil bilgisayar var. Doğru olan da bu."

Devlet Bahçeli'nin MHP'yi çetelerden uzak tutma politikası Ergenekon yönetimini pek rahatsız etmiş ki 27 Aralık 2007 tarihinde Veli Küçük telefonda şunları söylemiş: "Ben şimdi şöyle düşünüyorum: Arkadaşlar arıyor, ediyorlar falan. Bu Devlet Bahçeli'nin bu işten ayrılması lazım... [Devlet Bahçeli, başta] kaldığı sürece MHP'yi bitirecek... Devlet Bahçeli gitsin de kim gelirse gelsin. Yahu, ben Yunanistan'dan PASOK'tan bir adam getirip bu MHP'nin başına koysaydım, bu kadar tahribat yapmazdı. Vicdanı el vermezdi adamın!" (Ergenekon İddianamesi, s. 866).

MHP lideri Bahçeli de 13 Ocak günü parti grubunda yaptığı konuşmada darbecileri eleştiriyordu: "Siyasetçiden umudu kesenlerin, inandıkları değerler üzerinde tehlikeler vehmedenlerin veya bir türlü milletle kucaklaşamayıp yönetimden uzak kalanların yıllardan beri en büyük arzusu demokrasiyi **by pass yaparak** iktidara kısa yoldan ve **sandık dışından** gelebilmek olmuştur... çok zor ve sancılı mücadelelerin eseri olarak bugünlere ulaşan demokrasimiz üzerinde dolaşan kara bulutları ortaya çıkartmak, anti demokratik arayışların önünü kesmek elbette ki çözümü siyaset içinde gören ve görmesi gerekenlerin en önde gelen görevi ve demokrasi borcu olmalıdır... adına **Ergenekon** denilen davanın, varsa demokrasimiz üzerindeki gölgesini ortadan kaldıracak, sorumlularını bulup ortaya çıkartacak adil yargılanma süreci önemli ve ciddiye alınması gereken bir gelişmedir."

29 Mart belediye seçimlerinin giderek "genel seçim" havasına büründüğünü daha önce belirtmiştik. Başbakan Erdoğan'ın da seçimi AKP'nin reformcu politikaları açısından adeta bir **referandum** gibi takdim ettiğini bu köşede ifade etmiştik. Bahçeli'nin partisini darbecilerden uzak tutması, demokratik meşruiyet zeminine sarılması veya Baykal gibi Ergenekon'un avukatlığına soyunmaması MHP'yi siyasi yelpazenin merkezine doğru taşımıştır. TBMM'deki sandalye sayısı bakımından ana muhalefet partisi gibi gözükse CHP'nin ise, özellikle e-muhtıra, 367 rezaleti, başörtüsü, AKP'yi kapatma davası ve Ergenekon örgütlenmesi konularında benimsediği tavır sonucunda giderek siyaseten marjinal bir konuma geldiğini söylemek mümkün. Artık AKP'nin siyasi muhalifi CHP değil, MHP olmuştur.

Acaba MHP'nin 1970'lerde oluşmuş 'eli silahlı militan' imajını silme politikası seçmen tarafından nasıl algılanacak? Eğer, son yıllarda CHP'ye **kerhen** oy veren ve Baykal'ın 'çarşaf ve Kur'an kursu açılımları'ndan rahatsız olan kentli seçmenler ve Aleviler CHP'den koparsa, MHP bazı yerlerde sürpriz yapabilir. 29 Mart gecesi heyecanlı geçecek galiba.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Aleviler ve CHP

Geçtiğimiz hafta, Alevi Bektaşî Federasyonu (ABF) Başkanı Ali Balkız basına Ergenekon savcısı Zekeriya Öz ile görüşmesini anlattı. Türkiye'deki Alevi örgütlerinin çatı örgütü olan ABF'ye bağlı 21 merkezî örgüt bulunuyor. Bu merkezî örgütlerin de 150'ye yakın şubesi ve yaklaşık 200.000 üyesi var. Ali Balkız ile ilgili haber şöyle:

"Ergenekon Terör Örgütünün (ETÖ) kendisine yönelik suikast planı ortaya çıkan ABF Başkanı Balkız, 15 gün önce Savcı Zekeriya Öz ile görüşmesinde, bu planları görünce kanının donduğunu söyledi... Alanya'da bir panelde konuşan Balkız, ETÖ'nün planını savcılıktaki belge ve bilgilerden öğrendiğini anlattı. Adaletle güvenmek gerektiğini belirten Balkız, belgeleri görünce yaşadığı dehşeti şöyle anlattı: Belgelerde evimin fotoğraflarını, krokisini, geliş-gidiş yollarımı, görevlendirilmiş dokuz kişiyi, kimin patlayıcı temin edeceği, kimin düzenek yerleştireceği, kimin patlatacağı gibi bir düzenek gördüm. O anda aklıma Uğur Mumcu, Hablemitoğlu ve Bahriye Üçok'un karanlık güçler tarafından katledilişi geldi." (Zaman, 10 mart)

İki gün sonra, Ali Balkız, ABF olarak Ergenekon davasına **müdahil** olacaklarını da belirtti. Ayrıca, Deniz Baykal'ın Ergenekon ile ilgili açıklamalarına da dikkat çeken Ali Balkız: "CHP lideri Ergenekon ile ilgili açıklamalarına dikkat etmeli, **avukatlıktan vazgeçmelidir**" demiş.

Ali Balkız'ın bu çıkışlarını okuyunca, kendisinin "ayaklarının suya erdiğini" düşünmeye başladım. Çok değil, sadece altı ay önce Neşe Düzeli'nin "Ergenekon hakkında ne düşünüyorsunuz," sorusuna bakın Ali Balkız nasıl cevap vermişti: "Ergenekon çok karışık, anlaşılması çok güç... Yumak öyle sarılmış ki, anlaşılmaz hale gelmiş. Öyle çok şey biraraya gelmiş ki... İçinde Atatürkçüler var. Kemalistler, ulusalcılar var. Askerler var. Sünniler var. Aleviler var. Politikacılar var. Emekli askerler var. Mafya var. Kaçakçılar var. Bunların hepsi nasıl bir Türkiye düşlemişler acaba? Anlaşılması çok zor. Hablemitoğlu cinayeti ile Danıştay cinayetinin katili aynı olabilir mi? Bu iki cinayet aynı düşüncenin ürünü ve aynı örgütün işi olabilir mi? *Cumhuriyet*'in başyazarı İlhan Selçuk'la Sedat Peker aynı odada nasıl biraraya gelirler? Siz emekli askerlerle, siyasetçilerle mafyacıları biraraya koyabiliyor musunuz? Ben koyamıyorum. Benim düşüncem bunları biraraya getiremiyor." (Taraf, 1 Eylül 2008)

Ali Balkız'ın eylül ayındaki Ergenekon yorumu ile geçen hafta Baykal'ı Ergenekon Terör Örgütü'nün avukatlığından vazgeçmeye çağıran demecini yan yana koyduğumuz zaman, savcı Zekeriya Öz ile konuştuktan sonra kendisinde bir tavır değişikliğinin ortaya çıktığını gözlemliyoruz. Peki, bu siyasi tavır değişikliği 29 Mart seçimlerinde sandığa nasıl yansıyor? Sanıyorum, esas mesele budur!

Bireysel düzeyde Ali Balkız'da gözlemlenen tavır değişikliğini "Ali Bey'in ödü patlamış" diye yorumlayabiliriz. Ama sorunun daha derinde olduğunu tahmin ediyorum. Alevi toplumu yaklaşık 20 milyonluk bir nüfusa sahiptir. Aleviler yakın zamana kadar CHP'nin oy deposu olarak görülürdü. Bakın, Ali Balkız birkaç ay önce Oral Çalışlar'a ne söylüyordu: "Biz her zaman solun birlik olmasını istedik... Bugün en acil sorun, en yakın hedef AKP'yi süpürüp Ankara Çayı'na atma fikridir... CHP'nin akıllandığını üç-dört sene önceki gibi davranmadığını düşünüyoruz. Karayalçın'ın adaylığı önceden düşünülmezdi. Biz solun en güçlü adayına oy vereceğiz, federasyon olarak." (Radikal, 10 Kasım 2008)

Malum, ülkemizde tercihler hızlı değişiyor. Şimdi, acaba Ali Balkız kendi federasyonu içindeki büyük kitleye tekrar CHP'ye oy verilmesi tavsiye edebilir mi? Biraz zor! Herhalde, 'Ecevit'i Sevenler Derneği'ne (DSP) de oy verilmesini tavsiye etmeyeceğini, etse bile kimsenin onu ciddiye almayacağını düşünebiliriz. Muhtemelen, Ali Balkız ABF içindeki dostlarını bu seçimde serbest bırakacaktır.

Peki, 29 Mart seçimlerinde serbest kalan Alevi seçmen oyunu kime verecektir? Örneğin, Ehlibeyt Vakfı Başkanı Fermani Altun'un temsil ettiği Aleviler bu seçimde hangi partiye oy atacaklar? AKP'nin Alevi açılımından önce,

kasım ayında gazeteci Oral Çalışlar ile görüşen Fermani Altun şunları söylüyordu: "AKP'nin yaptığı birçok iyi şey vardır. DGM'lerin kaldırılması, AB yolunda reformlar yaptılar bunlar çok güzel şeyler. AKP'yi tek başına Başbakan Erdoğan yönetiyor, onun görüşlerine karşı olabilirsiniz ama teşkilatlarda çok iyi kişiler de var. Sivas'ta yapılan vahşet, derin güçlerin bir oyunu. Devletin içindeki derin kişilere karşı birlik olmalıyız. Bütün Sünni kişilere laf söylemek olmaz. Maraş katliamı büyük bir oyun. SHP o zaman iktidardı Sivas'a müdahale edilebilirdi." (*Radikal*, 17 Kasım 2008)

Nihayet, Aleviler de uyandı galiba. Görülen o ki, 29 Mart seçimlerinde CHP'nin bugüne kadar "çantada keklik" olarak gördüğü Alevi kesiminin oyları açığa çıkacak. Eğer Alevi seçmen 29 Mart'ta AKP'ye yönelirse, AKP'nin oy kaybetmeyeceğini tahmin edebiliriz. Eğer Aleviler MHP'yi tercih ederlerse, MHP seçimde sürpriz yapabilir. Ama her iki tercihte de Baykal'ı ve CHP üst yönetimini sıkıntılı günler bekliyor galiba. 29 Mart seçimleri seçmen düzeyinde ciddi kırılmalara gebe gibi görünüyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beyaz Türklerin azınlık hakkı!

Ayhan Aktar 23.03.2009

Pazar günü Türkiye'de seçim var. Evvelden seçimlerden önce ülkemizde kamuoyu araştırmaları günlerce manşetleri işgal eder ve gazetelerde kimin ne kadar oy alacağı tartışılırdı. Bu seçim pek sessiz geçiyor, hatta "tık yok!" Peki, neden?

Acaba, kriz dolayısıyla kamuoyu araştırması yapılmıyor mu? Laf aramızda hem partilerin, hem de başkalarının seçim araştırmaları yaptırdıklarını şahsen biliyorum. Ama sonuçlar neden yayınlanmıyor? Bu işte bir "bit yeniği" olduğunu düşünüyorum. Etrafta sanki fırtına öncesi sessizliği var.

Meral Tamer'in yazısı bu konudaki sessizliği bozdu. Şöyle diyor, Meral Tamer: "Arkadaşlarımızla oynadığımız seçim-totoda sadece ben, AKP'nin oylarını arttıracığı tahmininde bulunmuştum: yüzde 52... Nihayet kendime bir yandaş bulabildim: KONDA araştırma şirketinin genel müdürü, Bekir Ağırdır. Onun tahmini, benimkinin de üzerinde: yüzde 52 - 55 bandı! Tahmini yapan, konunun uzmanı olunca, işin rengi değişiyor. KONDA 22 Temmuz seçimlerini, neredeyse küsuratına kadar doğru tahmin etmişti" (*Milliyet*, 18 mart).

Bazıları "Ama kriz var! AKP oylarını nasıl arttırabilir," diye sorabilir. Ama KONDA'nın tahminleri beni pek şaşırtmadı. İlginçtir, Serdar Turgut'un aynı gün yayınlanan yazısında ise seçimden sonraki tartışmaların ipuçları vardı. Serdar Turgut bir zamanlar "öteki Türkiye" başlıklı bir dizi hazırladığını ve AKP'yi ve seçmen tabanını "öteki Türkiye" olarak isimlendirdiğini anlattıktan sonra, şunları söylüyor:

"AKP'ye açık destek vermiş ve iktidara gelmelerinin doğru olacağını yazmış olan bir insan olarak ... çok uzun süre pişman olmadım o desteğimden. Tam kendimden kuşkuya düşüyordum ki seçim gecesi konuşması gibi bir gelişme oldu, yine destek verdim. Şimdi acı bir şekilde anladım ki; tüm o konuşmalar benim gibi insanları manipüle etmek için planlı olarak yapılmış. Aldatıldık, yanıldık ve evet; pişmanım... Bütün bunları bırakın, şimdi daha da önemlisi bizim gibi insanların bu ülkede geleceği tehlikede. Tehlikeyi açıkça söyleyeyim; totaliter-otoriter hatta faşizan bir yönetim kuruluyor ülkede... Bizim ise tek umudumuz; **azınlık hakkımızın korunmasını** talep etmek ve bizim dışımızdaki her türlü azınlığın haklarına sahip çıkmış görünen dünyanın

bizim azınlık haklarımıza da sahip çıkmasını ummaktan ibarettir" (Akşam, 18 mart).

Anlaşılan, seçimden sonra Serdar Turgut başkanlığında bir kısım "yeni öteki Türkiye" mensupları Birleşmiş Milletler ve AB'den **azınlık statüsü** talep edecekler. **Kelaynaklar** gibi nesli tükenen canlılardan olduklarını iddia ederek uluslararası örgütlerden koruma isteyecekler!

Şaka bir yana, meslekten sosyal bilimci olarak, insanların kendilerini tehdit altında hissedip korktukları durumlarda 'korkunun kendine has bir gerçeklik yarattığını' bilirim. Örneğin, köpekten korkan birine "Vallahi, bu köpek ısırılmaz!" demenin hiçbir işe yaramadığının farkındayım. Hiçbir mesnedi ve maddi temeli bulunmasa bile, korkular ve paranoyalar gerçektir. Ama korkuların ortaya çıkmasında, gerçeğin çarpıtılması ve çarpık algılanması önemli bir rol oynar. Örneğin, karanlıktan korkan birisi; karanlığın kendisini yutacağını düşünür.

Serdar Turgut, kendilerini tehdit altında hissedip korkanların yâni "yeni öteki Türkiye" mensuplarının bazı özelliklerini de sıralıyor. Serdar Turgut'un da kendisini dahil ettiği bu grubun sosyolojik özellikleri şöyle: (Parantez içindekiler benim yorumlarımdır):

1-Bilgili, birikimli ve eğitilmişler. (Ama Türkiye'nin değiştiği konusunda intikal biraz zayıf).

2-Kimlik politikalarına fazla önem vermiyorlar. Çünkü kendi kimliklerini meslekleriyle oluşturmuş durumdalar. (Mesela, Batmanlı bir doktor kalkıp Kürtçe TV istediğinde ona 'meczip' muamelesi yaparlar. Batman'dan çıkıp doktor olmuşsun, daha ne istiyorsun?' derler).

3- "Hayatta en fazla önem verdikleri konu bir sınıfın geleceği veya bir siyasi fikrin gelecekteki hâkimiyeti filan değil. Daha çok ailelerinin ve çocuklarının geleceği ile alakadarlar." (Evet, çocuklarının Boğaziçi'nde 'business' okuyup bankacı olmasını istiyorlar. Siyaset 'out' sayılıyor. Taşralı fakir aile çocukları İmam-Hatip'i ve ardından da Mülkiye'yi bitirip Vali olunca, 'Ay kadrolaşıyorlar' diye söyleniyorlar).

4- "Bu grup kendi yaşamlarında toplam kaliteye çok önem veriyor. Toplam kalite arayışının paralı olmakla alakası bulunmadığını biliyorlar. Hayatından kalite arayışını çıkarmış insanların, buldukları mazeretleri kabul etmiyorlar." (Evet, **qualité** meselesi önemli. İnsan dediğin incelmış olmalı, yâni **kıro** olmamalı! Örneğin, **Macallan Malt Whisky**'deki Sherry tuşesinin Portekiz'den getirtilen Sherry fıçılarında bu viskinin dinlendirilmesiyle elde edildiğini bilmeli. **Kalecik Karası** ısmarlarken şarabın en az altı yıllık ve tercihan 'monosepaj' olanını seçmeli).

Aslında Serdar Turgut'un listesi uzun, ama yerimiz dar. Herhalde, **demokrasinin kalitesi** gibi konular, Serdar Turgut gibilerin **kapsama alanı dışında** kalıyor. Paşalar darbe planları yaparmış, patron Karamehmet onları kafaya alıp batık bankasını kurtarmış. N'olmuş yâni? Gerekirse, Ergenekon sanıklarına gazetede köşe bile verilir. Patron maaşı ödesin, yeter! Zaten "kaliteli siyaset", paşalara emanet değil mi? Ama ağır abiler Silivri'ye tıklınca, bunlar 'havale' geçirmeye başladılar. İşte o zaman, "ülkenin geleceği tehlikede" veya "faşizan bir yönetim kuruluyor" korkuları tavan yaptı. Ne dersiniz? Acaba, **qualité** terimi Fransızcadan dilimize **rezillik** olarak mı çevriliyor?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Papadakis'in kitabı...

Ayhan Aktar 30.03.2009

Kıbrıs meselesi uzun süredir gündemden düştü. 2004 yılında Annan Planı referandumu öncesinde Kıbrıs ile haşır neşir olduk. Kıbrıslı Türklerin Rauf Denктаş rejimine karşı isyanını takdirle karşıladık. Onların, referandum öncesinde 'Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti' için verdikleri mücadeleyi alkışladık. Özellikle, "Yes, be annem!" sloganını gazetede okuduğum zaman duyduğum mutluluğu unutamam. Şimdi o günler geride kaldı. Sanki üzerinden beş değil de; 25 yıl geçmiş gibi bir duyguya kapılıyorum.

Referandum sonrasında adada insanların içinde bir şeyler koptu gitti. Annan Planı'na Türklerin yüzde 65 oranında **Evet** demeleri ve Rumların da yüzde 76 oranında **Oxi** (Hayır) oyu vermeleri 'birleşme yanlısı' Kıbrıslı Türkleri bir tür 'sevgisine karşılık bulamayan âşık' havasına soktu. Diğer tarafta ise, bugüne kadar adanın bölünmüşlüğünden şikâyet eden Kıbrıslı Rum siyasetçilerin pek söyleyecek sözü kalmadı. Giderek 'herkes kendi yoluna' havası egemen oldu.

Rum kesiminde yapılan seçimleri AKEL lideri Dimitris Hristofyas'ın kazanması umutları arttırdı. Taraflar arasında görüşmeler tekrar başladı. Ama şimdi Talat ile Hristofyas arasındaki görüşmeler de tatsız gidiyor. Mehmet Ali Talat, Kıbrıslı Türklerin lideri değil de sanki Türk Dışişleri'nin bir memuru gibi görüşmeleri sürdürüyor. Kıbrıslı Türklerin gelecek umudunu taşıyan bir politikacı olarak siyasi kariyerine başlayan Talat, artık "çözumsuzlük, en iyi çözümdür" politikasının uygulayıcısı haline geldi. Bırakın adanın siyaseten birleşmesini, 'medeni bir boşanmayı' bile gerçekleştirmekten uzak bir performans sergiliyor. Talat'ın partisi, CTP, muhtemelen 19 nisan'daki meclis seçimlerini kaybedecek. 2010'da yapılacak başkanlık seçimlerinden sonra Mehmet Ali Talat emekliye ayrılır herhalde. Ama yerine kim seçilir, bilemiyoruz.

İki toplumun birbirinden nasıl bu kadar ayrı düştüğünü anlatan önemli bir çalışma Türkçeye çevrildi: Yazarı, **Yiannis Papadakis**. Kitabın ismi: **Ölü Bölgeden Yankılar: Kıbrıs'ın Bölünmüşlüğü Aşmak** (İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2009). Papadakis'in kitabı 1990-1995 arasında İstanbul, Kıbrıs Türk kesimi, Rum kesimi, tekrar İstanbul ve Yeşil Hat üzerindeki Pila köyünde yapılan araştırma ve gözlemlerden oluşuyor. Limasol doğumlu olan Papadakis'in kitabı esas olarak Cambridge Üniversitesi'nde hazırladığı doktora tezine dayanıyor. Fakat kitapta doktora tezlerinin soğuk bilimselliğinden uzak, canlı bir anlatım var.

Papadakis, Türkçe öğrenmiş ve daha kapıların kapalı olduğu dönemde Kuzey'de araştırma yapmak için müracaat etmiş ve sonunda Denктаş yönetiminden izin alarak Lefkoşa'da yaşamış bir antropolog. Özellikle, kitabın III. Bölümünde Lefkoşa'da kendisini izleyen Kıbrıs Türk istihbaratının adamı Levent Bey'i anlattığı yerler bir harika:

"Bazen [yolda] sırf beni birileriyle tanıştırmak için duruyordu. 'Bu Rum kesiminden Yiannakis. Buraya Kıbrıs sorununu bizlerden öğrenmek üzere geldi. Size bir şeyler sorarsa, ona yardım etmelisiniz. Burada kaldığı sürece ben onun üvey babasıyım, o da benim evlatlık oğlum.' Sonra bana dönüp ekliyordu: Tamam mı sevgili üvey evladım?" (s. 95).

Papadakis, Kıbrıs'ın bölünmüşlüğü üzerine kafa yorarken ve bölünmüşlüğün kökenlerini iki tarafta da araştırırken, kendi zihniyet yapısındaki değişimleri de metne yansıtmayı başarmış. Rum kesimindeki Helen milliyetçiliğini, Ortodoks kilisesini, mağduriyet psikolojisini ve milliyetçi saplantıları teker teker ortaya koyup, çarpanlarına ayırırken kendi fikirlerini de aynı eleştirel süzgeçten geçiriyor. Hatta bütün bunları kendisi ile dalga geçerek yapıyor. Bu üslup, okumayı son derece zevkli kılıyor.

Papadakis, Rum kesimine döndükten sonra doğduğu yerlerde bir zamanlar yaşayan Kıbrıslı Türkler hakkında farklı şeyler keşfetmeye başlar. Örneğin, 13 Şubat 1964'de Rumlar tarafından 14 Kıbrıslı Türkün öldürüldüğünü öğrenir. Kendi doğumundan birkaç gün önce olmuş bu olayı annesine sorar:

"Doğruca ailemi görmeye gittim. Doğduğum sıralarda neler olup bittiğini hatırlayıp hatırlamadıklarını sordum. 'Şey' dedi annem, 'o zamanlar kesinlikle bir şeyler olup bitiyordu... Senin biraz erken doğmanın sebebi de buydu. Tamamen siyasi durum yüzündendi. Ürkmüştüm.' Her şey açıktı. Erken doğmamın sebebi çatışmalardı... Kendi güvenilir ailem bile bana bunların hiçbirini anlatmamışlardı. Her şeyi kendim keşfetmek zorundaydım... Diğer [Kıbrıslı Türk] çocuklara **Savaş** gibi isimlerin verildiği bir sırada, onlar sıradan şartlar altında doğan çocuklarına [Yiannis gibi] sıradan bir isim verdiler. Babam doğumumda hazır bulunmuştu. Diğer çocuklar doğduğu sırada, babaları onları görüp göremeyeceklerini bile bilmiyorlardı. Ben doğduğum sırada, diğerleri ölüyordu. Onların ölümleri, benim erken doğmama yol açmıştı. Kendi ailem bile benden bir şeyler saklamış, beni kandırmıştı. Kandırılanlara sonra ne oluyordu?" (s. 207).

Kitabın en hoş tarafı Kıbrıslı Türklerin konuşmalarının verildiği kısımların o renkli Kıbrıs lehçesi ile yazılmış olması. Papadakis'in 1964'deki katliamları bilmediğini duyan Kıbrıslılar aralarında şöyle konuşuyorlar: "Gıbrıs hakkında okuyan bir insan bunları nasıl bilmez? Ama bilmez işde! Sonuçda o bir Gıbrıslı Urum, ne bekleridin?" (s. 95).

Bu eseri yayımlayan İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları'nı yürekten kutluyoruz. Umarız Dışişleri Bakanlığı, Kıbrıs Dairesi'ndeki 'çokbilmiş' diplomatlarımız da bu kitabı okuyup, yeni bir şeyler öğrenirler. Ne diyelim, Allahtan ümit kesilmez!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sevinsin keratalar!

Ayhan Aktar 06.04.2009

Seçim gecesi çeşitli kanallardaki sonuç ve yorumları geç vakte kadar seyrettim. Sabah uyandığımda gazetelere bir göz atıp, bazı yorumları okudum. Serdar Turgut'un "Beyaz Türkler tavır koydu" başlıklı yazısı şöyleydi:

"Kendimi ait olarak gördüğüm bu insanların bilinçli çıkışları ile övünüyorum. Ve bu çıkış beni çok daha rahatlatı. Türkiye'yi de rahatlatacağına eminim. İnşallah AKP de bu uyarıdan kendine düşen payı çıkarır ve belki son genel seçimin akşamı balkondan konuşan Başbakan'ın o günlerine döner... Bunu yapmazlarsa ülkedeki 'Beyaz Türk' tavrı daha da artacaktır. Buna da eminim dünden sonra... Bu arada seçim sonucu 'Beyaz Türkler'in siyasete olan küskünlüğünün de sonunun geldiğini gösterdi. Bu ülkede bazı insanlar karakteri sağlam, dürüst ve düşünen insanların siyasete atılmasını gerçekten de istiyor. İstanbul sonuçlarının da gösterdiği gibi bu tür insanlar hareketlendiğinde onlara destek verecek insanlar da bayağı sayıda var bu ülkede. Sonuç itibarıyla ben yarın (bu) sabah daha mutlu olacağım bir ülkede uyanacağıma da eminim. Bence 'Beyaz Türkler' nedeniyle dün ülkenin omurgası dikleşti biraz..." (Akşam, 30 mart).

İfade bozuklukları ile dolu olan bu yazıyı okuduktan sonra, "yahu, acaba ben başka bir seçim mi izledim" diye kendi kendime sordum. CHP oylarındaki yüzde 2,2'lik artışı Mohaç zaferi gibi algılayan mantığı anlamaya çalıştım. Acaba CHP oylarındaki bu artış, Serdar Turgut'un sandığı gibi AKP iktidarı dışında yeni bir oluşumun yolunu mu açıyordu? Keşke öyle olsaydı!

Türkiye'de ciddi ve iktidarı hedefleyen bir muhalefetin çıkabilmesi için, AKP karşıtı insanların "toplumsal gerçekleri doğru algılamaları gerektiğini" düşünmeye başladım. Evet, Serdar Turgut pek sevinmiş, rahatlamıştı. Fakat sonuçlarda sevinecek ne var, bir türlü akıl erdiremedim. Sonra, aynı minvalde başka bir yazı okudum:

"Pazar gecesinden beri hepimizin yüreğinde bir hafiflik, sesinde bir şıkırdama... Aniden yarınlara yeniden umutla bakar olduk; geleceğe ilişkin hayaller kurabilmeye başladık. Hepimiz derken arkadaş çevremi, yakın-uzak dostlarımı, gerek Türkiye'nin dört bir yanından gerekse yurtdışından irtibat halinde olduğum okurlarımı kastediyorum. 2 gündür bitmek tükenmek bilmeyen bir telefon ve e-posta trafiği içindeyiz. Birbirimizle öylesine iştiaqla konuşuyoruz ki ... laf bitmiyor bir türlü. Başbakan'ın Putin'leşmesine ve bizlerin de ötekileşme tehlikesine karşı, biraz olsun rahat nefes almaya ne kadar da ihtiyacımız varmış meğer!" (Meral Tamer, *Milliyet*, 1 nisan).

Anlaşılan, sevindirici olma durumu bir kitle hareketi haline gelmiş! Birileri, CHP'nin oyunu yüzde 2,2 arttırmış olmasını veya AKP'nin yüzde 7,8 oy kaybını davul zurna ile kutlama noktasına gelmişler galiba. Peki, bu kadar duygusal, gerçeklerden kopuk ve ayakları havada bir analiz olabilir mi?

Masamda oturmuş arabesk duygu patlamalarına akıl erdirmeye çalışırken, birden Ece Temelkuran'ın seçim günü yazdığı "Demokrasinin kötülükleri" başlıklı yazısını gördüm. Arşive koymak için kesip ayırmışım. İçim daralarak, tekrar okudum. Beyaz Türklerin ırkçı nefretinin bütün unsurlarıyla dışa vurulduğu metinler azdır. Örneğin, Bekir Coşkun'un "göbeğini kaşıyan adam" veya Yılmaz Özdil'in "bidon kafalı adam" yazıları birer başyapıt sayılabilir. Temelkuran'ın onlardan hiç aşağı kalmayan yazısı şöyle:

"Seni hiç tanımayan insanlar, bugün senin için karar verecek. Hiç sevmediğin insanlar, **tiksindiklerin**, uzaktan bile **görmeye katlanamadığın** insanlar, "**Keşke onlar olmasalardı**, bu ülke ne güzel olurdu" dediklerin. Sabah yataklarından kalkacaklar, kafalarında senin hiç **beğenmediğin düşünceler** olacak. Birbirlerine "Tamam mı?" diyecekler, **senin nefret ettiğin o partiye** oy vermek için sözleşecekler... Sen bu ülkenin başının onların seçtiği parti yüzünden beladan kurtulmadığına kesin gözüyle bakarken onlar arabalarına, dolmuşlara, otobüslere, taksilere binecekler. Sırf **senin dünyanın kararsın diye** sanki, öyle bi hınçla, vapurları yakalayacaklar son anda. Durmayacaklar, ellerinde kimlikleri oy atacakları yerleri bulacaklar ... ve bekleyecekler... Akşam olacak. Televizyonlarının başına geçecekler. Senin hiç yaşamadığın, bilmediğin evlerde yaşıyorlar onlar. Mahallelerine bir kez uğramamışsın, öyle yabancısın... İkiniz için de **ölüm kalım meselesi** bu. Memleket ya kurtulacak ya batacak, **bıçak sırtı yani durum**... Sabahtan akşama kadar yani bugün, **sen birinden nefret edeceksin**. O birileri, sana bıçak bileyecek... Sabahtan akşama kadar ve akşamın da ertesinde birbirinizden nefret edecek ve hep birbirinize yabancı duracaksınız. Sonra buna **'demokrasi şöleni'** diyecekler" (*Milliyet*, 29 mart).

Seçim günü sandığa giden ortalama vatandaşın bu kadar nefret eden, tiksinen, onları tehdit olarak algılayan, "keşke yok olsalar" diye düşünen ve kıyırık belediye seçimlerini "ölüm kalım meselesi" olarak sunan bir zihniyeti artık siyaset bilimi kategorileri ile değerlendirmek imkânsızdır. Mecburen, psikoloji ilminin kategorilerini kullanmak lazım! **Korku** ve toplumsal **paranoyalarla** yola çıkanların CHP'deki yüzde 2,2'lik oy artışına veya AKP'deki yüzde 7,8'lik oy kaybına zil takıp oynamalarını ben artık psikolojinin kavramlarıyla

açıklıyorum. Ayrıca, onların rahatlaması iyidir. Sevinsinler keratolar! Belki artık Ergenekon'u ciddiye alırlar. 'Beyaz tankına binmiş' yakışıklı subaylar tarafından 'kurtarılma' hayallerini bir yana bırakırlar.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Heybeliada Ruhban Okulu nasıl açılır?

Ayhan Aktar 13.04.2009

Başkan Obama'nın Fener Rum Ortodoks Patriği Bartholomeos ile görüşmesi sırasında Heybeliada Ruhban Okulu tekrar gündeme geldi. 1844 yılında açılan Ruhban Okulu 127 yıl içinde 930 mezun vermiştir. Mezunları içinden 343 kişi Piskopos olmuş, 12 mezun da Patriklik makamına kadar yükselmiştir. 1971 yılında özel yüksek okulların kapatılması ile ilgili Anayasa Mahkemesi kararı sonucunda, bir devlet üniversitesine veya ilahiyat fakültesine bağlanmaya zorlanan okul yönetimi bu duruma itiraz etmiştir. Çünkü, Ruhban Okulu bir Osmanlı kurumudur ve 1965 yılında açılan özel yüksek okullarla ilişkisi yoktur. Lozan Antlaşması'nın 40. maddesinin Rum azınlığa vermiş olduğu haklara dayanarak eğitimini sürdürmüştür. Patrikhane, Ruhban Okulu'nun örneğin İstanbul Üniversitesi'ne bağlanmasına karşı çıktığı için okul 1971'den beri kapalıdır.

Aslında Heybeliada Ruhban Okulu, Kıbrıs gerginliğinin kurbanı olmuştur. Kıbrıs krizinin başladığı 1950'li yıllardan itibaren, Türkiye ve Yunanistan kendi azınlıklarına "rehine" muamelesi yapmışlardır. Batı Trakya'daki Türklerle İstanbul'daki Rumlar "karşılıklık" denilen diplomatik intikam mekanizmasının kurbanı olmuşlardır. Baskın Oran'ın deyişiyle, Türkiye ve Yunanistan **soydaşlarının** hakkını korumak için kendi **vatandaşlarının** hayatını zindan etmişlerdir.

Patrikhane, din adamı yetiştirme amacıyla Heybeliada Ruhban Okulu'nun yeniden açılmasını istemektedir. Patrikhane'nin avukatı Kezban Hatemi, okulun "Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir okul olarak eğitimine devam etmesi" gereğini dile getirmektedir (*Radikal*, 10 nisan). Hükümet ise, Ruhban Okulu'nun 1971 öncesi statü ile tekrar açılabilmesi için bazı yasalarda değişiklik yapılması gerektiğini söylemektedir.

Sn. Hatemi'nin bilgisine ve gayrimüslim azınlıkların eşit haklara sahip vatandaşlar olarak yaşaması için verdiği hukuki mücadeleye saygım sonsuz, fakat Ruhban Okulu'nun 1971 öncesi statü ile açılması konusundaki ısrarını biraz anlamsız hatta tehlikeli buluyorum. Nedenlerini söyleyeyim:

1. 1971'den bu yana çok şey değişti. 1980 darbesi sonrasında yeni hukuk sistemi kuruldu. 1982 anayasası, YÖK vs. AKP hükümeti, Ruhban Okulu'nu 1971 öncesi statü ile açmak için birçok yasayı değiştirmek zorunda kalacaktır. Bu durumda, hiç kuşkunuz olmasın, muhalefet (CHP + MHP) bu değişiklikleri Anayasa Mahkemesi'ne götürüp iptal ettirecektir.

2. Ayrıca, Ruhban Okulu'nun Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmasında ısrar etmenin, siyaseten yanlış olduğunu düşünüyorum. Düşünün, önümüzdeki seçimlerden sonra bir CHP + MHP koalisyon hükümeti kurulursa ne olur? Muhtemelen, Milli Eğitim Bakanlığı'na CHP'li Onur Öymen veya MHP'li Deniz Bölükbaşı kafasında birisi gelecektir. Ruhban Okulu'nu bir Osmanlı kurumu değil, Yunan devletinin Heybeliada'daki **ajanı** olarak

algılayan bu zihniyet iktidara gelince, Ruhban Okulu'nu tekrar kapatmak için elinden geleni yapacaktır. Diyarbakır'da açılan özel Kürtçe kurslarının kapı-pencere boyutları nedeniyle bakanlık müfettişleri tarafından kapatıldığını unutmayalım. Bence, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak açılmak, Ruhban Okulu için 'ölüm öpücüğü' anlamına gelir.

Peki, ne yapmalı? Ben de Hasan Celal Güzel gibi düşünüyorum: Heybeliada Ruhban Okulu, YÖK mevzuatına göre bir vakıf üniversitesi olarak açılabilir. Yapılması gerekenler şöyle:

1. Nasıl Vehbi Koç Vakfı, Koç Üniversitesi'ni kurdu ise **Aya Triada Vakfı** da **Heybeliada Üniversitesi** kurabilir. Üniversitenin Mütevelli Heyeti de Fener Rum Ortodoks Patriği Bartholomeos başkanlığında TC vatandaşı olan Rumlardan oluşturulur.
2. YÖK mevzuatına göre, bir üniversitenin en az iki fakültesi olması gerekir. Bunlardan bir tanesi **Ortodoks İlahiyatı Fakültesi** diğeri de **Fen-Edebiyat Fakültesi** olur. İlahiyat Fakültesi'nin eğitim dili Yunanca olmalıdır. Nasıl ki Marmara Üniversitesi'nde, Fransızca - Kamu Yönetimi veya İngilizce - İşletme Bölümleri varsa, Heybeliada'da eğitim dili Yunanca olan bir ilahiyat fakültesi kurulabilir. Fen-Edebiyat Fakültesi'nde ise Yunan Dili ve Edebiyatı, Matematik ve Felsefe Bölümleri açılır. Eğitim dili ise İngilizce olabilir. Türkiye'de aynı üniversite içinde farklı dillerde eğitim yapan fakülte örnekleri çoktur, kimse itiraz edemez.
3. İstanbul Rum cemaati içinden Profesör unvanına sahip birisi rektör olarak atanabilir. Rektör ve dekanların ilahiyat profesörü olması da gerekmez.
4. Nasıl ki birileri Oxford'dan gelip Bilkent Üniversitesi'nde çalışabiliyor ise, Yunanistan dahil her ülkeden gelen hocalar Heybeliada'da ders verebilir.
5. YÖK yönetimi kendi ülkesinde üniversiteye girme hakkı kazanmış her yabancı öğrencinin ülkemizdeki vakıf üniversitelerinde eğitim görmesini teşvik ediyor artık. Böylece, Yunanistan ve başka ülkelerden gelen öğrencilerin Ortodoks İlahiyatı Fakültesi'ne kabul edilmeleri kolaylaşmış oluyor. Fen-Edebiyat Fakültesine de ÖSS ile öğrenci alınabilir. İlahiyat öğrencileri ile mini etekli kızlar aynı kampusta eğitim görürler. Aynen Oxford ve Cambridge Üniversitesi'nde olduğu gibi, **uhrevi** olanla **dünyevi** olan kaynaşır. Bence, iyi olur!

Tabii ki, Heybeliada mezunları esas olarak yurtdışındaki kiliselerde görev yapacaklardır. Aslında, ABD'deki kiliselerin başında İstanbul'da okumuş din adamlarının bulunması da fena olmaz! Başkan Obama'nın Ortodoks dünyasında Fener Patrikhanesi'nin gücünün azalmasından, buna karşılık Moskova kilisesinin etkisinin artmasından rahatsız olduğunu tahmin ediyoruz. Acaba, bizim ulusalcı takımı bu mücadele hakkında ne düşünüyor? Her fırsatta televizyona çıkıp "strateji geyiği" yapanların yorumlarını bekliyorum, efendim.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tijen Hanım'ın dayanılmaz hafifliği...

Ayhan Aktar 20.04.2009

Geçtiğimiz haftanın en çok tartışılan olayı Ergenekon soruşturmasında Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) Başkanı Prof. Türkan Saylan'ın evinin ve dernek şubelerinin aranması, ayrıca bazı yöneticilerin gözaltına alınması oldu. O akşam haberleri izleyenler, haklı olarak "şart mıydı bu" sorusunu sordular. Ergenekon soruşturmasını destekleyenlerin bir kısmı "artık bu kadarı da fazla!" dedi, işin başından beri "Ergenekon, heryerekon!" türküsünü çığırınlar da "zaten biz demiştik" diye yazılar döşendiler.

Yanlış anlaşılmasın, bendeniz kimsenin hukukun üzerinde olmadığını, aynen İtalya'daki "temiz eller" soruşturmasında olduğu gibi eski başbakanların bile gözaltına alınabileceğini düşünen biriyim. Dolayısıyla, Prof. Saylan'ın da evi aranabilir. Ama bu işi yaparken savcılığın ortaya çok sağlam kanıtlar koymasını beklerdim. Görebildiğim kadarıyla, "atılan taş ürkütülen kurbağaya değmedi."

Bu arada, kin ve intikam duyguları ortaya saçıldı. Misyonerlik iddiaları tekrar ısıtıldı. Ahmet İnsel'in de belirttiği gibi, "gözaltına alma dalgasında ÇYDD ve ÇEV'e yönelik misyonerlik teşhir kampanyasını Sünni Müslüman misyonerlik hareketi olan Fethullah Gülen Hareketi'nin basın dünyasındaki amiral gemisi *Zaman* ve bu hareketin etki alanında bulunan diğer gazete, televizyon ve internet siteleri üstlendi. Misyonerlik ithamı yeterince kesmediği için, buna milliyetçi-şoven damarı okşayacak ve güvenlik devleti ideolojisinin koruyucu kalkını arkasına sığınmaya yarayacak PKK, MLKP'lilere burs verildiği iddiası da ilave edildi" (*Radikal* 2, 19 nisan). Böylece ulusalcısı, milliyetçisi, Müslümanı ve Atatürkçüsü aynı müşterekte birleşmiş oldular. Hesap basitti, Ergenekon'un açtığı yoldan girip "kelle almak" istiyorlardı.

Gördüğü tedavi dolayısıyla saçları dökülen Prof. Saylan'ın başını sarmasını, "Hayatını din düşmanlığına adadı. Ömrünün son döneminde başörtüsü takmaya mecbur kaldı. Allah'ım sen her şeye kadirsin!" gibi bir yorumla veren bir İslamcı gazete pespayelik konusunda kırılması güç rekorlara imza attı.

Toz duman içinde esas mesele pek tartışılmadı: Prof. Saylan'ın kurucusu olduğu ÇYDD acaba hangi kriterlere göre burs veriyordu? ÇYDD, bir zamanlar **Green Air**'in uyguladığı "yeşil gözlülere yüzde 50 indirim" kampanyası gibi, sadece "annesinin başı açık öğrencilere" mi burs dağıtıyordu? Veya ailesinde türbanlı birileri olduğu ortaya çıkan öğrencinin bursu mu kesiliyordu? Acaba Prof. Saylan'ın başında olduğu kuruluş, 28 Şubat'ın Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Güven Erkaya'nın bahsettiği 'Silahsız Kuvvetler'in parçası mı? Bunlar pek tartışılmadı.

Ergenekon kapsamında evine yapılan polis baskınıyla gözaltına alınan Doğan Gazetecilik İcra Kurulu Üyesi Tijen Mergen bizim Beyaz Türk takımının yeni yıldızı oldu. Yakında CHP liderliği için adı geçer herhalde. İşte, Tijen Hanım'ın nezarethane izlenimleri:

"Nezarethane emniyetin bodrum katında U şeklinde bir salondaydı. U şeklindeki koridorun çevresinde hücreler sıralanıyordu. Ortada da tuvaletlerle kilerin bulunduğu bir yapı vardı. Benim kaldığım hücre başka bir hücreye bakmıyordu, ama diğer hücredekilerin seslerini duyabiliyorduk. Hücreye girmeden 2 battaniye aldım, kim bilir benden önce kaç kişinin kullanmış olduğu battaniyeler kokuyordu. Hücrede yerde 2 plastik şilte vardı... Saatler geçiyor ama hiçbir şey yapamıyorsun. Sürekli akıbetini düşünüyorsun. Sadece bekliyorsun... Uyumak için battaniyenin birini yastık yaptım üzerine de hırkamı serdim. Diğerini de kokmasına rağmen üzerime aldım... Sürekli ağlıyordum. Çok ağladım... Polisler genel olarak kibar ve iyilerdi. İki polis dışında kötü davranana rastlamadım... Kahvaltı 11.00'de verildi. Bir gazete kâğıdına sarılı ekmeğin içinde 5-6 zeytin ve biraz peynir vardı. Çay vermediler. Zeytinler acı!" (*Milliyet*, 17 nisan)

Bu satırları okuyunca, sanki dandik bir turizm şirketi ile Kurban bayramında Çin'e gitmiş bir vatandaşımızın şikayetlerini dinliyormuş gibi oluyor insan. Acı zeytinlerden sonra, "neden bizlere **continental breakfast** ve taze sıkılmış **portakal suyu** vermediler?" diye sızlanmalar başlayacak diye bekliyoruz!

İnsan cennet vatanımızda yaşayıp meseleye bu kadar **ecnebi** kalabilir mi? Doğan Medya Grubu'nda üst düzey yöneticilik yapacaksınız ve ülkemizdeki nezarethaneler, işkence ve kötü muamele hakkında bir şey bilmiyor olacaksınız! Sonra da içeri alınınca olup bitene pek şaşırıp, yukarıdaki incileri döktüreceksiniz. Beyaz Türklere mahsus bir toplumsal körlük ve sağırlık durumu söz konusu. Hani Yıldırım Türker'in "Kemalist Kişilik Bozukluğu" (KKB) dediği hastalıktan.

Tijen Hanım, şöyle düşünmüş: "Eğer ben Ergenekon'dan gözaltına alınırsam, Türkiye'nin çivisi çıkmıştır." Yâni Hrant Dink öldürülebilir, çünkü o Ermeni! Engin Çeber gözaltında iken işkencede ölebilir, çünkü o solcu! Şırnak'ta insanlara yargısız infaz yapılır ve cesetleri kör kuyulara atılır. Çünkü onlar PKK'lı veya Kürt! Pırıl pırıl sosyolog Pınar Selek toplumda en fazla ayrımcılığa tâbi tutulan sokak çocukları, çingeneler ve travestilerle ilgili araştırma yapar. Mısır Çarşısı'na bomba attı diye iki sene zindanda tutulur. Çünkü o barışsever! Ama Tijen Mergen BÜ-Elektronik mezunu ve çağdaş bir kadın. O'na dokunursanız, Türkiye'nin çivisi çıkar!

Ülkemizdeki yaşanan tüm eşitsizlikleri, ayrımcılığı, şiddeti ve hoyratlığı aşmak için Tijen Mergen gibilerin tek reçetesi var: "Baba beni okula gönder." Bu **hafiflik** ve **basitlik**, bana biraz **ağır** geliyor dostlar. İçim daralıyor!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kıbrıs'ta deniz bitti!

Ayhan Aktar 27.04.2009

30 mart günü şunları yazmıştım: "Mehmet Ali Talat, Kıbrıslı Türklerin lideri değil de sanki Türk Dışişleri'nin bir memuru gibi görüşmeleri sürdürüyor... Talat, artık **çözumsuzlük, en iyi çözümdür** politikasının uygulayıcısı haline geldi. Bırakın adanın siyaseten birleşmesini, 'medeni bir boşanmayı' bile gerçekleştirmekten uzak bir performans sergiliyor. Talat'ın partisi, CTP, muhtemelen 19 nisandaki meclis seçimlerini kaybedecek." Beklenen oldu, seçimleri Ulusal Birlik Partisi (UBP) kazandı. Şimdi biraz eskiye gidelim.

2004'deki Annan Planı referandumunda Türklerin **Evet** demeleri ve Rumların da **Hayır** oyu vermelerinden sonra Kıbrıslı Türkler "Bu Rum bizi istemez!" noktasına geldiler. Sonra Kıbrıs'ta ikinci dalga ganimet ekonomisi başladı, Rumlardan kalan arsalar yağmalandı. 2004 - 2007 arasında Rum malı üzerine 5.000.000 metrekare inşaat yapıldı. Yer gök, villa doldu. KKTC ekonomisi yüzde 46 büyüdü ve kişi başına milli gelir 11.000 dolara çıktı. İngilizler villa satın alıyorlardı. Tabii ki müteahhitler de CTP'ye yakın kimselerdi. Ayrıca, ikili görüşmelerdeki "Rum malları meselesi" içinden hiç çıkılmaz hale geldi. Dolayısıyla, inşaat faaliyeti bir bakıma **çözumsuzlük, en iyi çözümdür** politikasına da hizmet ediyordu.

CTP iktidarında devlet kadroları CTP'lilerin yakınları ile dolduruldu. Artık KKTC bütçesinin yüzde 82'sini memur maaşları oluşturuyor. Örneğin, KTTC'de Maliye'den emekli birisi 3.500 YTL civarında maaş alıyor. 1974

öncesinde mücahitlik yapmış olduğu için, yaklaşık 1000 YTL “mücahit emekli maaşı” var. Rumlardan kalma evde oturuyor. Yani, keyfi yerinde! CTP iktidarında Kıbrıs’taki kamu bankalarının içi boşaltılmış. Kıbrıs Vakıflar, Kıbrıs Türk ve Kooperatif Bankalarının CTP yandaşlarına dağıttığı kredilerin geri ödenmeyeceği söyleniyor.

Türkiye, Kıbrıs’a kirli devletçiliğini ihraç etti. Kuzey Kıbrıs’ın toplam nüfusu 260 bin. Bunun 145 bini Kıbrıslı Türk. KKTC vatandaşlığına geçmiş Türklerle de sayı 160 bine çıkıyor. Nüfusun geri kalanını ise, Anadolu’dan gelen işçiler ve üniversite öğrencileri oluşturuyor. Bugün bu 145 bin Kıbrıslı Türkün 30-35 bini memur veya emekli. KKTC sanki kocaman bir KİT. Aynen eski Sümerbank gibi. Evlerin çoğuna devletten bir maaş giriyor.

2004’de kapılar açıldıktan sonra Kıbrıslı Türkler Rum kesimine geçip Rum pasaportu aldılar. Hafta sonunda Rum kesimindeki Orfanides, Makarios Caddesi veya IKEA’ya giderseniz onları alışveriş yaparken görebilirsiniz. Her gün 7000 kişi Rum kesimine geçip işçilik yapıyor. Ayrıca, hastalanan Kıbrıslılar Rum kesimindeki devlet hastanelerine gidiyorlar. Bedavadan tedavi oluyorlar.

2004’de Maliye Bakanı Unakıtan Kıbrıs’a yapılan yıllık yardımın 550 milyon dolar olduğunu açıklamıştı. 2008’de bu miktar 800 milyon dolara yükseldi. 2009’da kriz nedeniyle azaldığı söyleniyor. Artık, Kıbrıs’taki “mutluluk zinciri” kırıldı. Yapılan villalar elde kaldı. Bazı müteahhitler İngilizleri dolandırdı, CTP hükümeti aciz kaldı. Rum yönetimi Kuzeydeki Rum malları üzerinde yapılan villaları satın alan İngilizlere dava açtı. Talep bıçak gibi kesildi. Devlet daireleri doldu, daha fazla memur alınamaz oldu. Kamu bankaları ise bataklık durumda. Memurlara maaş ödeyebilmek için vergiler arttırıldı, dolayısıyla enflasyon azdı. Kumar turizminin adaya bir faydası yok. Çünkü kumarbazlar esnaftan bir şey almıyor. Kısacası, uygulanan ganimet ekonomisi CTP’yi bitirdi.

Peki, Derviş Eroğlu’nun UBP’si bu durumu düzeltebilir mi? Hiç sanmıyorum. KKTC’de acilen **şok tedavisi** uygulamak lazım. Tedaviyi, ancak Türkiye uygulayabilir. Çünkü bu rezaletin yaratılmasında Ankara’nın sorumluluğu büyüktür. AKP’nin Dış Politika Danışmanı, Prof. Ahmet Davutoğlu ile dostluğuma sığınarak önerilerimi sıralıyorum:

1- KKTC’de kamu kesiminde çalışanların maaşları en az yüzde 25 indirilmelidir. Buradan yapılacak tasarrufla bütçe toparlanabilir. Ayrıca, aynı anda hem memurluk yapan, hem de örneğin bakkal dükkânı işletenler ikisinden birini seçmeye zorlanmalıdır. İki değişik kaynaktan emekli maaşı alanlar da birini seçmelidir.

2- KKTC’deki kamu bankalarını acilen özelleştirilmeli ve siyasi etkilerden kurtarılmalıdır.

3- Türkiye’den giden yardım önce 400 milyon dolara ve beş yıl içinde sıfıra inmelidir. Siyaset esnafının “el parası ile hovardalık yapması” önlenmelidir.

4- Türkiye’den gelen paraları dağıtan **T.C. Yardım Heyeti** yeniden kurulmalıdır. Şimdiye kadar, bu heyet Dışişleri Bakanlığı’nın denetimindeydi. Dolayısıyla, son söz KKTC’deki büyükelçimiz söylerdi. Halbuki, kararları Ankara’dan yollanacak ekonomi bürokratları vermelidir. Aksi takdirde, bizim Dışişleri bürokratlarının “çözumsuzlük” esasına dayalı müzakere baskıları devam eder. Cumhurbaşkanı Talat, Kıbrıs lobisinin memuru gibi davrandığı sürece Kıbrıs’a para akmıştır. Tersine davransaydı, CTP hükümeti memur maaşlarını ödeyemezdi. Çözumsuzluğa yönelik ekonomik teşvikler ortadan kalktığında, Talat’ın esas performansını göreceğiz. Belki, müzakerelerde işi yokuşa sürmekten vazgeçer.

Şöyle toparlayayım: Kıbrıslı Türklerin önünde iki yol vardır. Ya Rumlarla siyasi eşitliğe dayalı bir ortaklık kurarlar, ya da Kıbrıs uzun vadede Türkiye’nin 82. vilayeti olur. Ergenekon takımının “fetih hayalleri” gerçekleşir,

sınırlarımız Ledra Palas'a dayanır. Ama KKTC de feshedilir! Ankara'dan atanmış ve birilerine minnet borcu olmayan bir Vali Kıbrıs'ı yönetir. O zaman, Kıbrıs'ın siyaset esnafı kendine iş arayacaktır. Kıbrıslı arkadaşlarım kusura bakmasınlar ama, dost acı söyler!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Korkmayın, bölün gitsin!

Ayhan Aktar 04.05.2009

Bir süre önce "İstanbul Üniversitesi nasıl kurtulur?" başlıklı bir yazı yazmış ve bünyesinde Tıp Fakültesi barındıran büyük üniversitelerin akademik açıdan nasıl nal topladıklarını anlatmaya çalışmışım. İstanbul Üniversitesi'nde yapılan rektörlük seçimlerine katılan altı adaydan beşinin **tıp kökenli** olduğunu hatırlatarak, tıp kökenli rektörlerin üniversitenin tüm mali kaynaklarını tıp fakültesi lehine sömürdüklerini anlatmışım. Bu durumu engellemenin tek yolunun bir yandan büyük ve hantal üniversiteleri bölmek, ama bunu yaparken de tıp, dişçilik ve eczacılık fakültelerini aynı üniversite çatısı altında toplamaktan geçtiğini anlatmışım. Bu çerçevede, İstanbul Üniversitesi'nin kurtuluşunun en azından dörde bölünmekten geçtiğini (Çapa, Cerrahpaşa, Beyazıt ve Avcılar) açıklamaya çalışmışım (*Taraf*, 29 aralık).

Yazımın yayımlanmasından üç ay sonra, gazetelerde şu haberi okudum: "YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan, bazı üniversitelerin öğrenci nüfusu açısından çok büyüdüğünü, bu nedenle idarelerinin zorlaştığını belirterek, 'Onları yeniden yapılandırılmak istedik' dedi. Bu konuda çalışma yapmak üzere YÖK bünyesinde bir komisyon kurulduğunu bildiren Özcan, komisyonun özellikle nüfusu 40 bini geçen üniversiteleri değerlendireceğini, hangi üniversiteyi uygun görürse bu konuda öneri getireceğini belirtti. Özcan, ilk aşamada 5 üniversiteyi (İstanbul, Marmara, Gazi, Selçuk ve Uludağ Üniversiteleri) düşündüklerini ifade ederek, 'Bunlar kocaman üniversiteler. Öğrenci nüfusları fazla ve idare etmek çok zor oluyor. Ayrıca dağınıklar, şehrin her tarafına dağılmış durumdalar' diye konuştu" (*Cumhuriyet*, 8 nisan).

Haberi okuyunca sevindim. Kendi kendime, "Tabii canım, Yusuf Ziya Özcan ODTÜ Sosyoloji Bölümü'nden tanıdığımız bir meslektaşımızdır. Örgüt sosyolojisinden anlayan biri olarak 40.000'den fazla öğrencisi olan ve tıp kökenli rektörlerin egemenliği altında ezilen üniversiteleri bölerek akademik kaliteyi yükseltecektir. Bravo Yusuf Ziya Hoca'ya, meseleyi hemen kavramış!" diye düşünmeye başlamışım. Erken sevinmişim!

Cennet vatanımızda reform yapmaya çalışanların karşısına "değişimden rahatsız olanlar" dikilir. Lütfen, bu tiplerin sadece yaşlı, prostatlı, huysuz, emekli devlet memurlarından oluştuğunu düşünmeyin. Örneğin, öğrencilerin kurduğu İTÜ Sözlük isimli internet sitesine yorum yazan ve muhtemelen kendisini "solcu" zannedenler bakın bu konuda neler döktürmüş:

"Parçala yut taktiği uygulayan hükümetin uygulaması! Ne kadar kadrolaşsa da aydınlığın kalesi üniversitelerde sözünü geçiremeyen hükümet, onları bölüyor küçültüyor. Ama üniversiteler buna direnecek! Direnişin her zaman kalesi olan İstanbul Üniversitesi bu sefer gene sur dikecek gerici kafaların, Amerikancıların önüne... Bu her üniversiteyi bir konuda uzmanlaştırmayı amaçlamıyor, onları bölmeyi küçültmeyi güçlerini ellerinden

almayı amaçlıyor" (*nickbulamadımvalla*, 10. 04. 2009).

"Üniversiteleri hallettikten sonra, bir sonraki hedeflerinin ailelerin bölünmesi, aile içi bölünmeler olduğu kanaatindeyim" (*rospik*, 11. 04. 2009).

İnsan bu yorumları okuyunca, "Analar nasıl böyle ulusalcı-paranoyak aslanlar doğurmuş!" diye düşünüp, gençlerimizin analiz yeteneği hakkında kaygılanmaya başlıyor tabii. Bölünmeye karşı çıkan bazı profesörlerin itirazları da gençlerin yaklaşımından daha zekice değil, ama şimdilik bunları bir yana bırakalım.

Anlaşılan, YÖK'ün büyük üniversiteleri bölme projesi özellikle tıp profesörlerinin rahatını kaçırmış olmalı. Herhalde, Ankara'daki devletlû takımına baskı yapmış olmalılar ki geçenlerde YÖK Başkanı Prof. Yusuf Ziya Özcan bu projeyi rafa kaldırdıklarını açıkladı. Haber şöyle:

"İstemeyen üniversiteleri bölmeyeceklerini belirten Özcan, İstanbul Üniversitesi'nin bölünmesinden ise vazgeçtiklerini söyledi. Özcan, 'Ben İstanbul Üniversitesi'ni hiç görmemiştim, geçen hafta gördüm. Şimdi bölünmesinden vazgeçtim. Çapa Hastanesi'nin halini gördüm, o fikrimden vazgeçtim. Önce orayı adam etmeli. Çapa'ya yeni bir bina yapmalı. Çapa binasının arkasındaki bütün camlar kırık. Her iki hastane de kötü; ama Çapa daha kötü. Yani yapacak daha önemli şeyler varmış' diye konuştu. Özcan, İstanbul Üniversitesi'nin Avcılar bölümünün 'belki ayrılabilceğini', diğer bölümlerin ise 'birbirine çok da uzak olmadığını' kaydetti" (*Zaman*, 25 nisan).

YÖK Başkanı, Prof. Özcan'ın Çapa Tıp Fakültesi izlenimlerini okuyunca, yıllar evvel yeğenimi götürdüğüm ve sonra kapanan Gülhane Parkı Hayvanat Bahçesi aklıma geldi. Hatırladıkça hâlâ üzülürüm: Tüyleri dökülmüş tavus kuşları, kışında kist çıkmış zavallı bir aslan, mahzun gözleri ile bizden yiyecek dilenen topal bir deve ve ayakta durmakta zorlanan kılkuyruk tilkiler...!

Prof. Özcan'ın Çapa izlenimleri de benim Gülhane Parkı macerama benziyor. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni ilk kez gören, kırık camlardan etkilenen ve Çapa'ya yeni bina yapılması konusunda hemen ikna edilmiş olan Prof. Özcan, İstanbul Üniversitesi'nin bölünmesinden vazgeçmiş anlaşılan.

YÖK Başkanı'nın yerinde olsam şunları yapardım: Önce, kırık camlar kaç paraya tamir ediliyor onu öğrenirdim. Sonra da Sayıştay denetçilerini devreye sokup şu soruların cevabını arardım: Acaba Çapa Tıp Fakültesi'ne son üç yılda kaç milyonluk tıbbi cihaz satın alınmış? Satın alınan cihazlara o hastanede gerçekten ihtiyaç var mı? Hastanenin deposunda kullanılmayan durumda bekleyen kaç tane tıbbi cihaz var? Bu süre zarfında öğretim üyelerine döner sermayeden kaç para ödenmiş? Sonuçlar tahmin ettiğim gibi çıkarsa, Çapa'daki sorunun parasızlık değil, beceriksizlik ve açgözlülük olduğu ortaya çıkar. Kangren olmuş olan Çapa'yı kesip çıkarmak, kısacası üniversiteyi bölmek lazımdır. Benden, söylemesi...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Haydi kızlar, kız lisesine...

Ayhan Aktar 11.05.2009

Mardin'deki katliamdan sonra herkes sosyolog kesildi. Örf, töre, gelenek gibi konularda sürekli esip savuruyorlar. Bu arada, Can Dündar ile konuşan Mardin Valisi Hasan Duruer yeni bir tartışma başlattı. Kendisine yöneltilen, "bir daha böyle şeyler olmaması için ne yapmalı" sorusuna Hasan Duruer şu cevabı vermiş:

"Olay sosyolojik ve psikolojik açıdan çok iyi değerlendirilmeli. Buradaki aşiret yapısının, töre düzeninin, insanların yapısının iyi analiz edilmesi gerekiyor. Kız çocuklarının okuması konusunda gayret göstermemiz gerekiyor. **Yörenin inançları gereği, kız çocuklarının ayrı okullarda okumasının faydalı olacağını düşünüyorum. Erkeklerle aynı okullarda okumaları istenmiyor.** Bu çocukları eve mahkûm etmemek için, çok sayıda kız okullarına, yurtlarına ihtiyacımız olacaktır. Okul öncesi eğitimi açısından yüzde 20'ler düzeyindeyiz. Bu çok süratli biçimde yüzde 80'lere yüzde 100'lere çıkartılmalı. Şu anda kızların okuması gibi bir şeyin söz konusu olamayacağını değerlendiriyorum. Kızlarımızı kadınlarımızı eğitirsek, aile ve toplumu eğitmiş oluruz... STK'ları her konuda yardıma, hayırsever işadamlarına okul yapma davetinde bulunuyorum" (*Radikal*, 7 nisan).

Tahmin edileceği gibi, Hasan Duruer'in sözleri bazı çevrelerde kalp çarpıntısına ve âni tansiyon yükselmesine neden oldu. Örneğin, Türk Kadın Dernekleri Federasyonu (TKDF) Başkanı Canan Güllü şunları söylemiş: "Kadının seçme özgürlüğü yok, kendi başına karar verebilme yeteneği yok, erkeklerin kadınlar adına karar verdiği bir bölgede yaşıyoruz... 'Kız çocuklarını eğitelim' demek varken hayatın ilk aşamasında erkek çocuklardan ayırırsanız ne olur? Bu gün bu olaya tepki koymazsak yarın diğer valimiz de çıkar bunu söyler" (*Radikal*, 8 nisan). CHP Mersin milletvekili İsa Gök ise hemen Hasan Duruer'in açıklamalarını TBMM gündemine taşımış (*Habertürk*, 9 nisan).

Bu haber ve tartışma beni yıllar öncesine götürdü. 1993-1999 arasında Beylerbeyi'nde oturuyordum. O zamanlar üniversitede doçenttim. Her yıl haziran ayında ÖSS için görevlendirme olurdu. Evime yakın olması nedeniyle, bana genellikle Kandilli Kız Lisesi'nde 'ÖSS Bina Sorumlusu' görevi düşerdi. Üniversite sınavlarında gözetmenlik işini öğretmenler yaptığı için herkes görevini iyi biliyordu. Bina sorumlusunun görevi basitti: Sınıfları dolaşmak ve sınav bittikten sonra kâğıtları sorumlu ekibe teslim etmekten ibaretti. Kalan zamanda ise müdür odasında oturup sohbet ederdik.

O dönemde Kandilli Kız Lisesi Müdiresi son derece düzgün, dirayetli bir felsefe öğretmeni idi. Sevilen, sayılan bir yönetici olduğu anlaşılıyordu. Bana Kandilli Kız Lisesi'ne kızlarını kaydettirmek için velilerin ne kadar uğraştıklarını anlatmıştı. İstanbul'un uzak semtlerinden gelen aileler kızlarını Kandilli Kız Lisesi'ne verebilmek için milletvekillerinden torpil arıyorlardı.

Ben de safça, "Kandilli mezunları ÖSS'de çok başarılı mı oluyorlar" gibilerden bir soru sormuştum. Müdire Hanım, "diğer devlet okullarından daha iyiyiz ama, bu aileler biraz muhafazakâr. Esas mesele muhafazakârlık! Kızlarının, erkek çocuklarla birlikte okumasını istemiyorlar" demişti. Bu kesimden gelen kız öğrencilerin son derece çalışkan olduklarını söylemişti. Ben üsteleyip, "Peki, siz bu istekleri karşılamayınca ne yapıyorlar" diye sorduğumda, boynunu bükerek "İmam Hatip Okullarına veriyorlar!" demişti.

Bende birden jeton düşmüştü. 1960'ların ikinci yarısında İstanbul'un Rumeli yakasındaki kız okullarını düşündüm: Fatih, Nişantaşı, Atatürk ve Beşiktaş Kız Liseleri... Üniversitedeki kız arkadaşlarımdan çoğu bu okullardan mezun olmuşlardı. Ankara'dan gelen emirle 1980'lerden itibaren hepsi 'karma' olmuştu. 12 Eylül cuntasının icraatlarından biri olmalıydı. Toplumun taleplerini hiç ciddiye almayan, örf, adet ve gelenek gibi

toplumsal dinamikleri yok sayan bazı **çağdaş yobazların** kararı ile muhafazakâr aile kızları için tek adres İmam Hatip Okulları olmuştu. Çünkü İmam Hatip Okulları'nda kız ve erkek öğrenciler ayrı sınıflarda eğitim görüyorlardı. Kız öğrencilere çoğunlukla kadın öğretmenler ders veriyordu. Tabii ki kız öğrenciler sokağa çıkınca başlarını bağlıyorlardı!

İşin garibi, yukarıda isimlerini saydığım kız liselerinin çoğu Atatürk döneminde açılmıştı. Sürekli "Atam! Sen kalk, ben yatam" edebiyatı yapanların, Kemalist kurumlara bile saygıları yoktu. Ankara'daki çağdaş yobazlar verdikleri bir kararla düşman belledikleri İmam Hatip Okulları'nın ekmeğine yağ sürmüşlerdi. Bu ülkede **ecnebi** bir yaratık olarak yaşayanlar, yine kendi ayaklarına ateş etmişlerdi!

Mardin Valisi Hasan Duruer'in bölgede kız okulları açılması konusunda önerilerini duyunca, kendisinin basiret sahibi bir yönetici olduğunu anladım. Hasan Bey'in teşhisi doğrudur, yurt sathında ve özellikle büyük şehirlerin varoşlarında kız liseleri açmak lazımdır. "Haydi kızlar okula" gibi kampanyaların etkisi sınırlıdır.

Bu arada, TKDF Başkanı Canan Güllü'den bir ricam var: TKDF bünyesindeki derneklerde yöneticilik yapan kadınların acaba yüzde kaç kız liselerinden mezun olmuş? Bir anket yaptırıp, beni bilgilendirirse çok sevineceğim. Günümüzde 40-60 yaş grubundaki eğitilmiş kadınların çoğunun kız liselerinden mezun olduğunu tahmin ediyorum. Ayrıca Sn. Güllü'ye hatırlatmak isterim, "Baba beni okula gönder" kampanyasını örgütleyen Prof. Türkan Saylan da Kandilli Kız Lisesi mezunudur. "Hayatın ilk aşamasında erkek çocuklardan ayrı olmanın" Türkan Saylan'ı derinden etkilemiş olduğunu hiç sanmıyorum!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yer isimlerini Türkleştirmek...

Ayhan Aktar 18.05.2009

Mardin'de katliam yapılan köyün eski isminin Kürtçe **Zanqirt** olduğunu, sonradan isminin "Bilge Köyü" olarak değiştirildiğini basından öğrendik. Böylece, değiştirilen köy isimleri gündeme geldi. Ayrıca, *Taraf*'ın "Kürt meselesini çözmek için 20 kolay öneri" başlıklı haberinde barışa doğru olumlu bir adım atmak için yapılması tavsiye edilenler arasında "Kürtçe yer isimleri iade edilsin" önerisi de vardı (12 nisan).

Değişen köy isimleri ile ilgili olarak, Fırat Üniversitesi'nden Doç. Harun Tunçel'in araştırması basında yer aldı. Doç. Tunçel'in araştırmasına göre, "1940-2000 yılları arasında 12 bin 211 köyün, yani tüm ülkedeki köylerin yüzde 35'inin ismi değiştirildi. İsim değiştirme furyasından en çok Doğu Karadeniz, Doğu ve Güneydoğu Anadolu etkilendi. Erzurum'un 653, Mardin'in 647, Diyarbakır'ın 555, Van'ın 415, Sivas'ın 406, Kars'ın ise 398 köyü bir gecede haritadan silindi. Kürtçe, Gürcüce, Lazca ve Ermenice olarak bilinen köy isimleri büyük ölçüde değiştirilirken, içinde 'kızıl', 'çan' ve 'kilise' sözcüğü geçen 'sakıncalı' bazı köylere de yeni isimler verildi."

Aynı araştırmaya göre, "ad değiştirme işlemleri İçişleri Bakanlığı'nın 1940 yılı sonlarında hazırladığı 8589 sayılı genelgeyle resmileşti ve **yabancı dil ve köklerden gelen ve kullanılmasında büyük karışıklığa yol açan yerleşme yerleri ile tabii yer adlarının Türkçe adlarla değiştirilmesi** başlatıldı. Genelgenin ardından

valilikler tarafından yabancı dil ve köklerden gelen yer adlarına ilişkin dosyalar hazırlanarak bakanlığa gönderildi. Ancak bu çalışmalar 2. Dünya Savaşı nedeniyle uzun süre aksadı. 1949 yılında 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'yla isim değiştirme işlemleri yasal bir dayanağa kavuştu. 1957'de 'Ad Değiştirme İhtisas Kurulu' kuruldu. Bu kurulun çalışmaları, çeşitli kesintiler olmakla birlikte 1978 yılında 'tarihî değeri olan yer adlarının da' değiştirildiği gerekçesiyle işlemlere son verilmeye kadar sürdü" (*Radikal*, 13 Mayıs).

Aslında yer isimlerinin değişimi 1923 yılında Cumhuriyet rejiminin kurulmasından daha önce, İttihat Terakki yönetimi altında başlamıştır. 1915'de Ermeni tehciri ile Hristiyan nüfustan arındırılan köylerin isimlerinin Türkleştirilmesi karara bağlanmıştır. Anadolu'nun Ermeni nüfusu yaşadıkları topraklardan sökülüp Suriye çöllerine doğru 'ölüm yürüyüşü'ne çıkarıldığı zaman Ermenilerin boşalttığı köylere Balkan ülkelerinden gelen muhacirler yerleştirilmeye başlandı.

1915 yılı yaz aylarında tehcir sürerken yer isimleri değiştirilmeye başlandı, fakat işler biraz dağınık bir şekilde sürdürülüyordu. Türkleştirme işini bir düzene bağlamak amacıyla Başkumandan Vekili Enver Paşa, 5 Ocak 1916 tarihinde bir yönerge yayınladı. Bu yönergenin 1. maddesine göre, Osmanlı ülkesinde Ermenice, Rumca veya Bulgarca gibi "İslâm olmayan milletler lisanıyla yâd edilen [anılan] vilayet, sancak, kasaba, köy, dağ, nehir vs. bilcümle isimlerin Türkçeye tahvilinin [değiştirilmesinin]" kararlaştırıldığı belirtiliyordu.

Yeni yer isimlerinin Türkleştirme politikaları ile uyumlu olması da kurallara bağlanmıştı: "Gerek şimdi ve gerek evvelce vaka-yı harbiyeye maruz kalmış mevkiller [savaş olayları geçmiş olan yerler] oraya mahsus şanlı geçen hadisatı [olayları] hatırlatmalı"ydı. Savaş alanı olmayan yerlere ise "en namuslu ve memleketine faydalı hizmetlerde bulunmuş" kişilerin ismi verilmeliydi. Daha sonraki maddelerde ise yer isimlerinin değiştirilmesindeki ideolojik amaç net bir biçimde ortaya konuyordu: "Velhasıl mektep hocaları talebelerine coğrafya öğrettikleri sürede vatanımızın her parçasını zikrederken [anarken] ötelere aynı zamanda her mevkiin şanlı tarihine, iklim, mahsul, zenaat ve ticaretine aid faideli mevzular bulunabilmelidir" (Bkz. Fuat Dündar, *İttihat ve Terakki'nin Müslümanları İskân Politikası*, 1913 - 1918. s. 82-83).

Savaş yıllarında öncelikle Ermenice, Rumca ve Bulgarca olan yer isimleri Türkleştirildi. Örneğin, Bursa'nın Antranos kazası Orhaneli, Mihaliç kazası Karacabey, Kayseri'ye bağlı Dimitri köyü Turan, Çorum'un Rum isimli köyü ise Yeni Çamlıca oldu. Fakat cennet vatanımızda aşırı milliyetçilik uygulamaları sürekli olarak 'milliyetçilerin kendi ayaklarına ateş etmesi sonucunu' verdiği için, altı ay sonra yâni 15 Haziran 1916 tarihinde Osmanlı Genelkurmayı yer isimlerinin değiştirilmesine itiraz etti. Çünkü, yer isimlerinin değişmiş olması askerlerin harita okumasını zorlaştırıyor ve askerî yazışmalarda kafa karışıklığına sebep oluyordu. Böylece, yer isimlerinin değiştirilmesi savaş sonuna kadar ertelendi.

1923'den sonra yer isimlerinin Türkleştirilmesine devam edildi. Özellikle, 1925 yılındaki Şeyh Sait isyanı sonrasında Kürtçe yer isimleri değiştirilmeye başlandı. Türkleştirme politikasını başlatan İttihatçılar ve onların takipçisi olan Kemalistler açısından mesele şuydu: Yer isimlerinin Türkleştirilmesi sonucunda, o güne kadar **memleket** olan yerler millileşerek **Türk vatanı** haline gelecekti. 1930'lardaki Kürt ayaklanmalarına baktığımız zaman bu sürecin pek de itirazsız gerçekleşmediğini görebiliriz. Yer isimlerinin değiştirilmesi sonucunda, Kürtler yaşadıkları coğrafyaya ve kendilerini yöneten rejime yabancılaştılar.

Nasıl ki 1948'de kurulan İsrail devletinin, boşaltılan her Arap köyüne İbranice isim vermesi Filistin sorununu ortadan kaldırmadı ise, Kemalistlerin Kürtçe yer isimlerini Türkleştirerek Kürtleri yok sayma politikaları da sonuç vermedi. Kısacası, yanlış hesap Bağdat'tan döndü. Bakalım şimdi ne olacak?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Toplumsal kutuplaşma ve "reyting"

Ayhan Aktar 25.05.2009

Bundan yaklaşık on iki yıl önce, 28 Şubat günlerinde Ali Kırca en fönü saçlarıyla akşam haberlerini sunarken "cennet vatanımızda irticaın nasıl hortladığını" ballandırarak anlatırdı. Tabii ki bu anlatı, Fatih-İskerderpaşa'da çekilmiş kara çarşafli kadınların ve şalvarlı, eli tespihli, çember sakallı adamların görüntüleriyle desteklenirdi. Verilen mesaj çok netti: İslâmcılar azmıştı, Atatürk'ün kurduğu cumhuriyet tehdit altındaydı. Bunlara hadlerini bildirmek lazımdı. Rejimin bekçisi şanlı ordumuz gerekeni yapmalıydı.

Haberlerden sonra, o kanalın meşrebine uygun "Magazin Forever" programları devreye girerdi: Bu programların konusu şuydu: "Hangi manken veya uvertür şarkıcı kime takılıyor?" Sürekli tekrarlanan baldır bacak görüntüleri etrafında hangi gece kulübünde, hangi sonradan görme zengin, hangi mankenle görülmüştü. Bu programlarda habercilik adına, bir pespayelik sergilenirdi. Aslında, değişen bir şey yok. Magazin programları devam ediyor. Ekmeğini pislikten çıkaran ve kendilerine gazeteci süsü veren birileri hâlâ görev başında.

O günlerde, kendime şu soruyu sormuştum: Başbakan Çiller'in verdiği yetkilerle askerler tarafından 24 saat içinde köyü boşaltılan ve hayvanlarını kesime gönderip çoluk çocuk İstanbul'un Sultanbeyli gibi gecekondu mahallelerinde iki göz odaya sığınan ve tek eğlenceleri televizyon olan bir aile üzerinde magazin programlarının etkisi acaba ne olurdu?

Herhalde, magazin programlarını seyreden bir aile reisinin yapacağı ilk şey bu programların yer aldığı kanalların seyredilmesini yasaklamak, karısına çarşaf giydirmek ve eğer okul çağında kız çocuğu var ise onu okuldan almak olurdu. Gariban aile reisi büyük şehirde kendisini tehdit altında hisseder, şehrin merkezinden kaynaklandığına inandığı pisliğin kendisine ve ailesine bulaşmaması için tedbir almaya çalışırdı.

Ayrıca, sokakta gördüğü her başı açık, "çağdaş" görünümlü kadının o programlarda gördüğü "yollu hatun"lar gibi olduğuna inanıyordu. Magazin programları sayesinde, şehrin varoşlarında "ahlaksız İstanbul" önyargısı geliyordu. Tabii ki, önyargılar bir gün oya dönüşecekti. Nitekim, 2002 seçimlerindeki AKP'nin zaferinin temelleri 28 Şubat sürecinde atılmıştı.

İşin ilginç tarafı, magazin programlarının olduğu kanallar 28 Şubat sürecinin en ateşli taraftarı olan medya gruplarına aitti. Bilerek veya bilmeyerek bir yandan yeni kentleşen kitlelerin içine kapanmasına, diğer yandan da İslâmcı TV kanallarının güçlenmesine katkı yapıyorlardı. Ali Kırca'nın "irtica hortluyor" yakınmalarına, aslında verilecek tek cevap vardı: Sâyenizde Ali Bey!

Bütün bunları 21 Mayıs gecesi **32. Gün** programını izlerken hatırladım. Biliyorsunuz, Türkan Saylan'ın cenazesi "Ergenekon Dostları Derneği" mensuplarının gövde gösterisi haline geldi. Cenazeden sonra **Vakit** ve

Cumhuriyet gazetesinden ikişer yazar **32. Gün** programına davet edilmişlerdi. Hesapta bu konu tartışılacaktı. **Vakit**'ten Serdar Arseven ile **Cumhuriyet**'ten Mehmet Faraç ile Ümit Zileli program boyunca birbirlerine hakaret yağdırdılar. Ancak kötü bir pavyonda rastlayabileceğimiz bir ağız dalaşına giriştiler ve sonunda "erkeksen çık dışarı" noktasına geldiler.

Bir zamanların haber klasiği olan **32. Gün** programı, son zamanlarda kitaplarını yere fırlatarak reyting yapan meczup profesörlerin, Ergenekon sanıklarının mağdur (!) ailelerinin ve 367 Sabih gibilerin ağlama duvarı haline gelmişti. Giderek "lise münazara kolu" seviyesine inen **32. Gün** tartışma programları, artık maalesef Türkiye'deki kutuplaşmayı körükleyen horoz dövüşlerinin sergilendiği bir platform haline gelmişti.

Dolayısıyla **32. Gün**'de kavga çıkması beni hiç şaşırtmadı. Seçmen içindeki oranı çok küçük, militan İslâmcı kesimin gazetesi olan **Vakit**'ten ve Ergenekon darbe girişimlerini açıkça destekleyen emekli memurların gazetesi **Cumhuriyet**'ten birilerini aynı masaya oturttuğunuz zaman olacağı budur. **32. Gün** yöneticileri "Valla biz böyle olacağını bilmiyorduk!" mazeretinin arkasına sığınmasınlar. Yemezler! Toplumun en marjinal kesimlerinin temsilcisi olan amigoları programa çıkardığınız zaman, zaten kavga istiyorsunuz demektir. İstedığınız oldu! Böylece, Türkiye'deki toplumsal kutuplaşmaya katkıda bulundunuz, tebrikler!

İşin ilginç tarafı, yıllar evvel aynen Ali Kırca'nın irtica konusunda sızlandığı gibi **32. Gün**'ün patronu Mehmet Ali Birand da geçenlerde toplumsal kutuplaşmadan yakınıyordu: "Geçmişte de uzlaşamazdık. Kimimiz solcuydu, kimimiz sağcı. Demokrasinin uzlaş ve çok sesliliğine tahammülsüzlükle maluldük. Şimdi kavramlar ve duruşlar değişti. Kutuplaşma anlayışımızı terk etmedik... Hiç değilse, bizim yaş kuşağımız bunu başaramadı. Öylesine korkular yaratmış ve bu korkuları benimsemişiz ki, adeta bunların esiri olmuşuz. İşin daha da kötüsü, yıllar geçtikçe kavramların, insanların değiştiğine dahi inanmıyor, aksine korkuları körüklüyoruz" (*Hürriyet*, 27 Şubat 2009).

Birand'ın yakınmalarını ben biraz da özeleştiri olarak görüyorum, ama yine de kendisine "Sâyenizde Mehmet Ali Bey!" diyorum. Peki, "toplumsal kutuplaşma anlayışımızı terk edemedik" özeleştirisini yapan Birand, **32. Gün**'e toplumdaki en marjinal görüşlerin temsilcilerini davet edip, neden horoz dövüşüne çanak tutar? Acaba, mesele sadece **32. Gün** programının reytingini arttırma çabası mıdır? Yoksa, başka ince hesaplar mı var?

Bu soruların cevaplarını henüz bilmiyorum. Ama cevapların Ergenekon soruşturması çerçevesinde darbecilerin medya içindeki bağlantılarının ortaya çıkarıldığı gün verilebileceğini düşünüyorum. O güne kadar, "Ya Sabır!" çekmekten başka yapacak bir şey yok. Ama sanıyorum az kaldı!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dönemler ve Zihniyetler

Ayhan Aktar 01.06.2009

1982 yılında Murat Belge'nin İstanbul Üniversitesi'ndeki görevinden istifa edip, Osman Kavala'nın finansman desteği ile İletişim Yayınları'nı kurması ülkemizde sosyal bilimler ve tarih disiplinleri bakımından bir milat

sayılabilir. İletişim Yayınları, 27 yıl içinde yüzlerce kaliteli ve bilimsel seviyesi yüksek kitabı yayımladı. Ülkemizde sosyal bilimler ve tarih dallarında yeni araştırmaları yayımlayarak bir anlamda bu disiplinlerin sınırlarının genişlemesine katkıda bulundu. **Toplum ve Bilim** ile **Tarih ve Toplum** gibi süreli yayınların piyasada satış şanslarının son derece sınırlı olmasına rağmen yayımlanmaya devam ederek yine Türkiye’de ciddi akademik yayıncılığı kurumlaştırdı.

İletişim Yayınları 2001’den bu yana **Modern Türkiye’de Siyasî Düşünce** başlıklı dokuz ciltlik dizinin son kitabı olan **Dönemler ve Zihniyetler**’i de geçen ay yayımlayarak büyük bir projeyi tamamlamış oldu. Dizinin bu güne kadar çıkan ciltleri ve bu ciltlerdeki yazıları yayına hazırlayanların listesi şöyle:

- 1- Tanzimat ve Meşrutiyet’in Birikimi (Mehmet Ö. Alkan)
- 2- Kemalizm (Ahmet İnsel)
- 3- Modernleşme ve Batıcılık (Uygur Kocabaşoğlu)
- 4- Milliyetçilik (Tanıl Bora)
- 5- Muhafazakârlık (Ahmet Çiğdem)
- 6- İslâmcılık (Yasin Aktay)
- 7- Liberalizm (Murat Yılmaz)
- 8- Sol (Murat Gültekingil)
- 9- Dönemler ve Zihniyetler (Ömer Laçiner)

Son cildin temel özelliği bir ‘toparlama’ veya eskilerin deyimi ile ‘icmâl’ cildi olması. Bir yandan daha önceki ciltlerde yeterli bir biçimde kapsanmamış olan feminizm, anarşizm, çevrecilik ve Kürt milliyetçiliği gibi akımlara ilişkin yazılarla, diğer yandan da önceki ciltlerde ele alınmış olan temalara katkı niteliğindeki bazı yazılardan oluşuyor. Dile kolay, toplam 1350 sayfalık hacimli bir derlemeden söz ediyoruz.

Son ciltte ayrıca, Türkiye’deki siyasi düşüncenin genel ve belli başlı dönemlerine özgü değerlendirmeleri yapılmıştır. **Modern Türkiye’de Siyasî Düşünce** dizisinin bence en ilginç yönü İletişim Yayınları’nın son 27 yıl içinde açmış olduğu mecrânın içinden geçen veya bir anlamda bu yayınevinin desteği ile ilk kitaplarını yayımlamış olan yazar ve araştırmacıların katkısının son derece belirgin olmasıdır. Bundan otuz yıl önce böyle bir dizinin yayımlanması herhalde mümkün olmazdı. Dizinin kaleme alınması için gerekli entelektüel birikimin ortaya çıkmasında, kurumsal açıdan İletişim Yayınları’nın katkısının büyük olduğunu düşünüyorum.

Son cildin editörü Ömer Laçiner’in giriş yazısından bir bölümü dikkatinize sunmak istiyorum: “**Modern Türkiye’de Siyasî Düşünce** ciltlerinde yer alan yazıların tümü de 12 Eylül dönemi sonrasında, Atatürkçü-resmî ideolojinin abluka/ambargosunun fiilen kırıldığı bir evrede, 2000’li yıllarda kaleme alındı. Bu geçiş döneminde, aynı zamanda Cumhuriyet’in kuruluşundan beri adeta kurumsallaşmış olan düşünce-ifade yasaklarının ve Cumhuriyet’in arefesi ve ertesindeki birçok olay ve uygulamaya ilişkin tabuların da geniş ölçüde kalkmış olması da özellikle belirtilmelidir” (s. 19).

Ömer Laçiner’in dokuz ciltlik bu dizi için söyledikleri önemli. Çünkü son 25 yılın gündemini tayin eden ve bir anlamda günümüzün siyasal tartışmalarını biçimlendiren birçok önemli mesele, Laçiner’in bahsettiği tabuların ortadan kalkmış olmasıyla tartışılmaya başlanmıştır. Örneğin, Tek Parti Dönemi (1925-1945) ile ilgili olarak birçok düzeyli çalışma yayımlanmış olduğu için, günümüzde Kemalizm daha temelden eleştiri süzgecinden geçebilmektedir. Bu da yukarıda Ömer Laçiner’in dile getirmiş olduğu tabulardan arınma süreci ile ilintilidir diye düşünüyorum.

Modern Türkiye’de Siyasî Düşünce ciltlerine katkı yapan onlarca yazarın her yazısının aynı seviyede olduğunu iddia etmek mümkün değildir. Hatta teknik olarak böyle bir seviyeyi tutturmak imkânsızdır. Fakat bu dizinin uzun yıllar boyunca Türkiye’de referans kitabı olarak kullanılacağını ve tabuların kalkmış olduğu dönemde yayımlandıkları için geleceğin Türkiye’sini daha iyi anlamamıza yardım edeceğini sanıyorum.

* * *

Geçtiğimiz günlerde İletişim Yayınları’nın kurucusu Murat Belge dostumuz, bence gereksiz bir tartışmaya girdi. Bir televizyon kanalında “Tarihin Yatak Odası” gibilerden bir program yapan Hacivat kılıklı birinin kendisine attığı çamurlara cevap verdi. Sazların çalındığı ve şuh hanımların arz-ı endâm eylediği o cümbüşlü programı bir kez seyretmiş olsaydı, Murat Belge eminim Hacivat’a notunu verir ve tarihi bu kadar arabeskleştiren biriyle dalga geçmeyi tercih ederdi.

Tarih denilince eski zaman dedikodularını anlayan, “Cennetmekân Efendimiz Abdülhamid Hân Hazretleri şarap içer miydi” veya “Bir oturuşta bir kuzu yiyen Sultan Aziz, Fransız İmparatoriçesi Eugénie’yi yatağa attı mı” gibi sorular etrafında “geyik muhabbeti” yapmayı marifet zanneden birini ciddiye almamak lazım bence. Tabii ki bu Hacivat’ın ilk vukuatı değil. Kendisi “cami duvarına pislemekten” özel bir keyif aldığı için, yıllar önce Harvard Üniversite’sinde Osmanlı tarihi hocası dostumuz Prof. Cemal Kafadar’a da saldırmıştı. Genellikle başkalarının sağladığı malzemeyi kendi köşesinde yayınlayan bu eleman, medyamızın “kullanışlı” kalemlerinden biridir. Hacivat gibi hayatta herhangi bir konuda risk almamış, “belgeleri yan yana koyarsan tarih olur!” zanneden ve ekmeğini medya ağalarının sofralarında civeleklik yaparak kazanan birine cevap yazmanın vakit kaybı olduğunu düşünüyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye, sadece Türklerin midir?

Ayhan Aktar 08.06.2009

Cumhuriyetin kurucuları içinde Türkçü ideolojiye sahip olan kişilerin bugünlerde kemikleri sızlıyordur herhalde. Onlar, esas olarak, Türk etnik kimliğine dahil olan veya Türklük bilinci içinde eriyip gitmeye hazır insanların meydana getirdiği bir ulusu hayal ettiler. Onlara göre, Türk milleti içinde “Türkçeden başka dilleri konuşan” etnik gruplar söz konusu olamazdı. Safkan Kemalistler bakımından “bir dil = bir millet” formülü geçerliydi. Halk arasında ikinci bir dilin konuşulması, ‘maazallah’ devlet içinde yeni bir devletin kurulmasına ve ayrılıkçılığa giderdi!

Yukarıdaki analizin sadece Kürtler için geçerli olduğunu sanmayınız. Örneğin, 30 Ekim 1924 günü TBMM’de hükümeti eleştiren mebuslar, Yunanistan’dan gelen mübadillerin iskânı sırasında “lisan” meselesine dikkat edilmediğini vurguluyorlardı. Ana dili Rumca olan bazı Rumeli göçmenlerinin Batı Anadolu kıyılarındaki kasaba ve köylere yerleştirilmiş olmasını “stratejik bir hata” olarak görüyorlardı. Dönemin Türkçü ideologlarından, İstanbul Mebusu Hamdullah Suphi [Tanrıöver] Bey şunları söylüyordu:

“İstanbul etrafına Rumca konuşan halkı yerleştirdiler. Bu hatayı fahiştir, Gebze’den bu yana Yanya’dan gelenleri yerleştirdiler ... Halbuki biz, Türk ekseriyeti kahiyesiyle meskün [Türk çoğunluğunun olduğu] olan yerlerde Türk lisanından başka herhangi bir lisanı izâle etmeğe [ortadan kaldırmaya] mecburuz. (Alkışlar) Adalar [Ege] sahiline Rumca konuşan kitleleri getirip yerleştirdiler. Büyük bir hata oldu. Yarın, öbür gün, vaziyet daha da sükûna gittikten sonra, adalarla sahiller arasında temas başlar, Rumca konuşanlarla Rum adaları arasındaki kitleler hâl-i temasa gelirse [yakınlaşma içine girerlerse] bu yabancı lisanı boğmanın imkânı kalmaz!”

1924 yılında yapılan bu tür eleştiriler, daha sonra uygulanacak olan “Vatandaş Türkçe Konuş!” kampanyalarının da habercisidir. Örneğin, 1937 yılında, bazı belediyeler kendi sınırları içinde “Türkçeden başka dillerin konuşulmasını yasaklama” kararı almışlardır. Bazı gazeteciler de anadillerini konuşan Balkan muhacirlerinin ülkenin “siyasi ve içtimai birliği ve ahengi nâmına” bu kötü alışkanlıklardan kurtulmalarını tavsiye etmişlerdir. Görüldüğu gibi, sadece Kürtlerin değil, Anadolu’da yaşayan ve anadilleri Türkçe olmayan tüm grupların kendi dillerini konuşmalarına yönelik baskı ve yasaklar cumhuriyet tarihi boyunca devam etmiştir.

Geçtiğimiz hafta, Ege sahilllerinde kısa bir tatil yaptım. Hamdullah Suphi Bey gibilerin ideolojik körlüklerinin ve korkularının ne kadar anlamsız olduğunu yerinde izledim. Örneğin, her perşembe günü kurulan Ayvalık pazarına erkenden Midilli’den gelen Yunanlıların haftalık alışverişlerini yaptıklarını ve torbalarını taze sebze, meyvelerle doldurup akşamüstü aynı feribotla Midilli’ye döndüklerini gözlemledim.

Ayvalık sakinlerinin büyük bir çoğunluğunun Midilli ve Girit’ten mübadil olarak geldiklerini biliyoruz. Dedelerinden öğrendikleri Rumca ile Yunanlı müşterileriyle selamlaşan, hâl-hatır soran Ayvalık esnafının haftalık cirosu içinde Yunanlı müşterilerin bıraktığı paranın önemli bir yer tuttuğunu tahmin ediyorum. Ayrıca, Yunanlıların alışveriş kalemleri sadece gıda mamulleri ile sınırlı değil. Evlerine perde diktirenler, tekstil mamulleri satın alanlar da çoğunlukta. Konuştuğum kahveci, Midilli köylerinde evlenecek kızların çeyizlerini Ayvalık’tan düzdüklerini anlattı bana. Belki de en ilginç alışveriş, yaz sıcağında Ayvalık’tan satın aldıkları çelik kapıyı ter içinde feribota taşıyan Yunanlıların çektiği sıkıntıydı. Kendilerine, “Yahu, Midilli’de çelik kapı yok mu,” diye sorduğumda cevap çok netti: “Evet var! Ama Atina’dan ısmarlamak lazım. Fiyatı da Türkiye’den iki misli pahalı!”

Yunanlı komşumuzun cevabı, Midilli’nin aslında Ayvalık’ın doğal ekonomik hinterlandı içinde bulunduğunu gösteriyor. Bazı ihtiyaç maddelerini Atina’dan ısmarlamak mümkün, ama işin içine nakliye ilave edildiğinde maliyetler artıyor. Ayrıca, 70 milyonluk nüfusa ve piyasa genişliğine sahip olan Türkiye’de üretilen malların maliyetinin, 10 milyonluk küçük bir piyasası olan Yunanistan’a nazaran daha düşük olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Mâlum, iktisat biliminde “ölçek ekonomisi” denilen bir kural var. Geniş iç pazara sahip ülkelerde üretilen malların miktarı yüksek olduğu için maliyetleri aşağıya çekmek mümkün olabiliyor.

Tabii ki, Ege sahilleri ile Yunan adaları arasındaki ekonomik yakınlaşmayı sağlayan en önemli unsur, Yunanlıların Türkiye’ye vizesiz olarak gelebilmeleridir. 1980’lerdeki Davos yakınlaşması sırasında dönemin başbakanı Turgut Özal tek taraflı olarak Yunanlılardan vizeyi kaldırmıştı. Ayvalık pazarında gezindiğiniz zaman merhum Özal’ın ne kadar ileri görüşlü olduğunu anlıyorsunuz.

İçinizden şu soruyu sorduğunuzu tahmin ediyorum: “Peki, biz Yunan adalarına vizesiz gidebiliyor muyuz?” Maalesef, T.C. vatandaşları İzmir veya İstanbul’daki Yunan konsolosluklarından AB-Schengen vizesi almak zorundalar. Yatlarla Yunan adalarına turistik gezi yapan Türklerin lokantalarda masa donatmaları, bizim hanımların bolca alışveriş yapmaları sonucunda Yunan adalarındaki esnafın ve belediye başkanlarının da gözleri açılmış. Kısa süreli turistik seyahatlerde vize uygulamalarının kaldırılması için Atina’ya baskı yapıyorlar

artık. Yunanlılar da değişmek zorunda!

Kısacası, milliyetçi körlüklerin egemen olduğu dünya geride kaldı. Artık Hamdullah Suphi gibi dünyaya at gözlüğü ile bakanlarının dönemi kapandı. Ayvalık esnafının kırık Rumcası bile insanî sermaye bakımından önemli bir avantaj olabiliyor. Ege sahillerinde gelişen yeni dinamikler, Türkiye'nin sadece Türklere ait olmadığını anlamamıza yeter de artar bile...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Marifet, iltifata tâbidir

Ayhan Aktar 22.06.2009

Bir haftadır meraktan çatlıyordum! *Taraf*'ın yayını üzerine kopan kıyamette 'İrticayla Mücadele Eylem Planı'nı kaleme alan Dr. Dz. P. Kur. Kd. Albay Dursun Çiçek'in imzasının başındaki "Doktor" unvanına kafayı takmıştım. Acaba Dursun Albayımız hangi güzide üniversitemizden bu unvanı almıştı? Doktora tezini yöneten hoca kimdi? Tez konusu neydi?

Nihayet, *Zaman* bu soruların cevabını verdi. Albay Çiçek 2002 yılında İskenderun'da alay komutanı iken, Çukurova Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı'na doktora yapmak için başvurmuş. Prof. Hüseyin Özgen'in yönetiminde hazırladığı, "Örgütlerde motivasyon ve iş yaşam kalitesi" başlıklı tezini 2005 yılında savunmuş ve "doktor" unvanını almış.

Dursun Albayımızın o günlerde kendisine sorulan, "Önümüzdeki 10 yıl için kariyer hedefleriniz nelerdir," sorusuna cevabı şöyle: "Öncelikle amiral olarak TSK'da hizmetime devam etmek, bu mümkün olmadığı takdirde üst düzey yönetici olarak görev yapmak" (*Zaman*, 20 haziran). Bu satırları okuyunca, "işte kariyer budur!" dedim. Kurmay albay rütbesinin yanına bir de işletme doktorasını ilave eden Dursun Albay'dan daha kıyak bir üst düzey yönetici olabilir mi? Hangi Boğaziçi veya ODTÜ mezunu kendisiyle rekabet edebilir? Hiç!

Bu arada, Jandarma'da yapılan kriminal analiz sonucunda Dursun Albay'ın imzasının belgedeki imza ile benzerliği de kanıtlandı. Peki, şimdi ne olacak?

Geçtiğimiz günlerde "belge muhakkak sahtedir" diye yırtınanlar, şimdi Dursun Albay'ın bu belgeyi "kimseden emir almadan, kendi hür iradesi ile hazırlamış" olduğuna hükmedeceklerdir. Hatta Dursun Albay'ın boş zamanlarında bilgisayarda "amiral battı" oynamak yerine, kendisini "külliye hayal ürünü olan eylem planlarına kaptırdığı" iddia edilecektir. Bir zamanlar yüzlerce askere emir vermiş olan Dursun Albayımızın Genelkurmay'daki pasif görevi kaldıramadığı ve "bunalım geçirdiğini" söyleyeceklerdir. Medyada Yalçın Küçük gibilere "âlim adam" muamelesi yapılırken, bence kafası zehir gibi çalışan Dursun Albayımızın "meczip" muamelesi görmesi mümkündür.

Görebildiğim kadarıyla, 30 Ağustos'a doğru yapılacak Yüksek Askerî Şûra (YAŞ) toplantısından sonra Dursun Albayımızın falında emeklilik çıkıyor. Ama hiç üzülmesin, bu memlekette Kenan Paşa'nın çiziktirdiklerini resim

diye satın alanlar var. Onların şirketlerinde Dursun Albayımız "üst düzey yönetici" olarak çalışabilir. Bence, kendisini parlak bir gelecek beklemektedir.

Peki, Dursun Albayımızın elinden çıktığı söylenen eylem planının alıcısı kimler? Yâni cennet vatanımızda eylem planını coşku içinde alkışlayan kesimlerin "kıymet-i harbiyyesi" nedir? Kamuoyu araştırmaları uzmanı Sn. Tarhan Erdem birikimini konuşturarak geçen hafta bu soruların cevaplarını vermeye çalışıyordu:

"Ülkemizde, iktidar partisinin 'Laik ve demokratik düzeni yıkarak, şeriata dayalı bir İslam devleti kurmak' istediğine inananların sayısını hiç düşündünüz mü? Ordu içinde bu isteği ciddiye alanların bulunduğunu bilmek için geniş gözlem ve incelemeye gerek var mı? Genelkurmay gibi koca bir kurumun destek şubelerinde, kendi heyecanıyla kurumunun görevini birbirine karıştıran ilk kişi bu Andıç'ı yazan albay mıdır? Yurttaşlarımızın bir kesimi, iktidar partisi genel başkanının 'Laik ve demokratik düzeni yıkarak, şeriata dayalı bir İslam devleti kurmak' istediğine inanmaktadır. Üç-dört yıl önce bu inanç, 'kuşku' olarak adlandırılabilir bir duyguydu. Olaylar, iktidarın gözü önünde, kuşkuluları ve kuşku duyanların sayısını azaltmadı, arttırdı. Geçen yılki bir çalışmaya göre sayıları altı milyonu çoktan geçti. Bu kuşku ve yarattığı tedirginlik, toplum - iktidar ilişkisini doğallıktan çıkardı. Kuşku duyanlar için Erdoğan'ın Türkiye'yi İranlaştırma 'cihadı', dünyadan, ekonomiden, sağlıktan daha önemlidir. Kuşkuluların büyük çoğunluğunun yaşam tarzları moderndir ama, kuşkuluları nedeniyle, siyasal özgürlükler konusunda 'gerektiğinde asker müdahale edebilir' demektedirler. Türkiye'nin yüksek eğitim görmüş, meslek sahibi yetişmiş insanının, yüzde 60-70'i bu kesimin içindedir. Bu kaygıyı taşıyanlar için laiklik, cumhuriyetin ve demokrasinin olmazsa olmaz koşuludur. Laiklik için bu kesimin yapamayacağı bir şey; kabul edemeyeceği ortaklık yoktur! Profesyonel darbeciler bu kesimin 'toleransı' sayesinde rahat çalışmaktadırlar" (*Radikal*, 15 haziran).

Tarhan Bey'e göre, Dursun Albayımızın marifetlerine iltifat edenlerin sayısı hayli yüksek. Laikçi seçkinler, AKP'nin iktidarından kurtulmak için şeytanla bile ortaklık yapmaya hazır görünüyorlar. Acaba, "kuşku duyan" kesimleri demokrat yapmanın bir yolu var mı? Soruyu şöyle soralım: Başbakan Erdoğan, kendisinden kuşku ve tedirginlik duyan ve her türlü anti-demokratik girişimi destekleyen kesimlere güvence verebilir mi?

Bu soruya geçen yıl verdiğim cevabı tekrarlayayım: "Tayyip Erdoğan bıyıklarını tıraş etse, Emine Erdoğan da başını açsa ve birlikte **Laila** gece kulübüne gidip orada 'eller havada' dans etseler bile bu şahıslara kendilerini kabul ettirmeleri mümkün olmayacak! Çünkü laik kesimdekiler, Emine Hanım başını açsa bile bu durumu 'takiyye yapıyorlar' diye yorumlamaya hazır!" Dolayısıyla, bu kesimin kısa vadede gönlünü kazanmanın mümkün olmadığını düşünüyorum.

Laikçi seçkinlerde tavır değişikliği mümkün olmadığına göre, onların nabzına göre şerbet veren ve ordu içinde "darbe rüyaları" görenleri tasfiye etmekten başka çare yok gibi gözüküyor. Geçen hafta AKP'nin Cumhuriyet Başsavcılığı'na yaptığı müracaatı da bu çerçevede değerlendirebiliriz. Soruşturmanın amacı, 30 Ağustos öncesindeki YAŞ toplantısında Başbakan Erdoğan'ın elini güçlendirmektir. Savcılık, MİT ve Emniyet'ten gelecek istihbarat sayesinde ordu içinde "bahar temizliği" yapılacağını tahmin ediyorum.

Necip Usta

Ayhan Aktar 29.06.2009

Hediye vermeyi severim. Evlenen genç arkadaşlarıma veya eski öğrencilerime de genellikle yemek kitabı hediye ederim. 1970'lerde Boğaziçi Üniversitesi'nde öğrenci iken, rahmetli Tuğrul Şavkay ile birlikte "BÜ Türk Mutfağı Kulübü"nü kurmuştuk. 1976 yılında Gelişim Yayınlarının sahibi rahmetli Ercan Arıklı, *SOFRA* yemek ansiklopedisini yayımlamaya karar verdiği zaman yine Tuğrul Şavkay ile birlikte altı ciltlik bu eserin editörlüğünü yapmıştık. *SOFRA*'nın Türk mutfağı tariflerinin çoğu da benim elimden çıkmıştır.

Necip [Ertürk] Usta'nın ***Türk Mutfak Sanatı*** isimli kitabını hâlâ kullanırım. Size kısaca Necip Usta'yı tanıtayım: Necip Ertürk, Bolu'nun Mengen ilçesinde 1931 yılında doğdu. 13 yaşında İstanbul'a geldi. Dünya çapında büyük aşçı olmayı amaçlayan Necip Usta, işe Fransızcadan başladı. Bir yandan Berlitz'de Fransızca öğreniyor, diğer yandan da aşçılık yapıyordu. Taksim Belediye Gazinosu, Deniz Yolları, Park Otel, Çınar Otel, Hilton'da çalışan Necip Usta 1950'lerin sonunda İsviçre'ye gitti. Orada ünlü şef Albert Conrad ile çalışan Necip Usta, 1959 yılında tekrar Türkiye'ye döndü. 1964'te New York'taki Dünya Fuarına katıldı, sonra Tarabya Otelinde çalıştı. 1974'de ailesini de alarak ABD'ye gitti. 2002'ye kadar çoğu beş yıldızlı otel mutfaklarında aralıksız çalıştı. Myrtle Beach, Atlanta, New Orleans'taki Hilton otelleri, Cleveland ve Atlanta Renaissance otelleri, Miami Lakes Country Club executive şeflik yaptığı otellerden birkaçı. 58 yıllık kariyerinin sonunda "Most Senior Chef/En Kıdemli Aşçıbaşı" ünvanı ile emekli olan Necip Usta halen Atlanta'da yaşıyor.

Necip Usta'nın ***Türk Mutfak Sanatı*** isimli kitabını 1970'lerde okumuştum. Daha sonra da ***Türk Tatlı Sanatı***, ***Fransız Mutfak Sanatı***, ***Fransız Tatlı Sanatı*** isimli kitaplarını ve son olarak ***Mutfakta Güzel Sanatlar*** isimli kitabını satın almıştım. Necip Usta'nın yemek kitaplarının ülkemizde yaklaşık 130 yıllık yemek kitabı yazma geleneğinde bir sıçrama noktasıdır. İlk yemek kitabımız olan Mehmet Kâmil Efendi'nin *Melceü't-tabbâhîn* (*Aşçıların Sığınağı*) isimli eserinin yayımlandığı 1844 yılından 1971 yılına kadar yayımlanmış olan yemek kitapları esas olarak amatörler tarafından kaleme alınmıştır. Bu nedenle de mutfak dünyasının iç sistematüğini yansıtmaktan uzaktır. Yemek tarifleri arasındaki "esas tarif" ve onun üzerinde yapılan küçük değişikliklerle oraya çıkan mutfak zenginliğini kavramaktan uzak olan kitaplardır bunlar.

Necip Usta ise her bölümün başında okuyucuya genel bilgiler verir. Örneğin, "Çorbalar hakkında genel bilgi" başlığı altında çorba çeşitlerini sıralar:

"Çorbalar iki kısmı ayrılır.

1. Sulu Çorbalar. Diğer bir deyimle, Et suları, Tavuk suları, Balık suları ve benzerleri.
2. Koyu Çorbalar. Koyu Çorbalar, üç kısma ayrılır:
 1. Sebze Çorbaları
 2. Kremalı Çorbalar. Diğer bir deyimle, Terbiyeliler
 3. Ezme Çorbaları" (***Türk Mutfak Sanatı***, s. 85).

Sistematüğü bu şekilde kurduktan sonra, Necip Usta size düzgün bir kremalı çorba yapmak için et veya tavuk suyu hazırlamanın ön şart olduğunu anlatmış olur. Her bölümde ilgili çorba tarifini verirken "et suyunu önceden hazırlayınız" uyarısı ile tarife başlar. Necip Usta'nın kitabını açtığımız zaman kurgu, mantık ve sunum açısından son derece profesyonel bir kitap ile karşı karşıya olduğumuzu anlarız. Kitabın diğer bir özelliği de ölçülerindeki kesinliktir. Hiç yemek yapmasını bilmeyen birisi bile Necip Usta'nın tarifini önüne alıp, bütün

ölçülere sadık kalarak yemeği yaptığı zaman hatasız bir sonuç çıkarır.

Geçenlerde Necip Usta'nın **Türk Mutfak Sanatı** isimli kitabını birine hediye etmek üzere aradım. Kitapçılar, "artık basılmıyor" dediler. Açıkçası çok üzüldüm. Sonra internette yaptığım küçük bir araştırma beni çok mutlu etti. Bundan birkaç yıl önce, Mengen'de düzenlenen "Aşçılık ve Turizm Festivali"ne onur konuğu olarak katılan ve 2002 yılında emekli olan Necip Usta'nın yeni bir kitap hazırladığını öğrendim. Necip Usta, kitabı ve yeni mutfak hakkında şunları söylüyor:

"Gelecekte mutfak çok daha pratik, insanlar çok daha bilgili olacak. Yemek yapmak ve yemek daha da eğlenceli olacak. Bugün mesela fun food (eğlenceli yemek) dediğimiz anlayış var. Zeytinyağının içine biraz fesleğen koy, güzel bir ekmeği ban, tadını çıkar. Karnıyarıkla uğraşacağına, patlıcanı közle, ez, sarımsakla karıştır, ekmeğin üzerine sür, tadını çıkar. Böyle bir pratik zevke dönüşecek yemek. Türk Mutfağı da bu gelişmelerin dışında kalmayacak. Türkler yemek yapmasını da yemesini de seven bir millet. Ama yeniliklere daha açık olmak lazım. Mesela, Çerkes tavuğunu neden yalnızca cevizle yapıyoruz da, bademlisini, fıstıklısını denemiyoruz? Mücverin mesela onlarca çeşidi yapılabilir, ya da beğendinin tartı olabilir. Kitabımda bu çeşit yeni tarifler olacak. Mutfakta o kadar köklü değişiklikler oldu ki, Türk mutfağının bu prensipler üzerinde değişmesi kaçınılmaz... Kitabı hem İngilizce hem Türkçe yazmak, ABD ve Türkiye'de yayınlamak istiyorum" (*Hürriyet*, 13. Ekim 2002).

Açıkçası, Necip Usta'nın yeni çıkacak olan kitabını çok merak ediyorum. Umarım en kısa zamanda yayımlanır. Bu büyük ustanın kitabını kitapçı raflarında görmek için gerçekten sabırsızlanıyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Maymunlar satranç oynamaz!

Ayhan Aktar 06.07.2009

Türkiye, askerî vesayet rejimini tartışıyor. Uzun süren MGK toplantısından sonra yayınlanan bildirinin "light" havası CHP'lileri ve askerî vesayet yanlılarını pek tatmin etmedi. Ayrıca, askerlerin sivil yargıda yargılanmalarını öngören yasanın "apoletli medya" mensuplarını nasıl mutsuzluğa sevk ettiğini, bazılarının TV ekranlarında sararıp "havâle geçirdikleri" görmek hayli eğlenceliydi.

Geçtiğimiz hafta, Sezin Öney ilginç bir yazı yazarak Gladio'yu tasfiye etmiş olan İtalya ile Türkiye'deki siyasal sistemleri karşılaştırdı. Sezin Öney yakın zamana kadar Türkiye'nin en önemli meselesinin askerî vesayet rejimi olduğunu düşündüğünü ve fakat bu rejimin hukuki temelleri ortadan kalktıktan sonra meselenin ortadan kalkmayacağını, cennet vatanımızdaki siyasal kültürün "askerî vesayeti beslediğini" anlatıyordu.

Sezin Öney'in yaklaşımı şöyle: "... Gladio tipi perde arkası yapılanmaların adeta ülkenin tarihini yazmasına, askerî vesayete ilişkin tablonun bütününün aslında Türkiye siyasetinin kendisinin ürettiği bir şey olduğuna inanıyorum. Ordunun bu kadar siyasetin orta yerine oturmasının asıl sebebinin de, Türkiye'nin siyasi düşünce yapısında otoriter ve gücün en büyük kıymet sayıldığı Makyavelist bir güçlü damar bulunmasına bağlıyorum. Yani, asker zihniyetli siyaset ve siyaset odaklı asker Türkiye'nin politik dokusunun flora ve faunasında doğal

olarak gelişen kişilikler. Bu açıdan, bir gün gelip de ordunun siyasete müdahalesinin miadı dolduğunda da, Türkiye’de siyasetin otoriterliğe, ideolojilerin faşistliğe meylinin kolay kolay biteceğini sanmıyorum.” (*Taraf*, 29 haziran)

Türkiye ve İtalya’daki benzer siyasal yapıları karşılaştıran Sezin Öney, kendi Ernegenekon’unu (Gladio) tasfiye etmiş olan İtalya’nın otoriter ve güce tapan siyasal kültürü ortadan kaldıramadığını şöyle anlatıyor: “Türkiye’de değişimin hızı, çoksesliliğin sürekli artmasının maskeleyiği sabit yüzünü görebilmek içinse, İtalya aynasını kullanmakta fayda var. İtalya Başbakanı Berlusconi’nin 2009’da kurduğu **Il Popolo della Libertà** (Özgürlüğün Halkı - PdL) hareketine bakarken gelecekteki Türkiye’yi görür gibi oluyorum... Neredeyse tüm İtalyan sağını birleştiren PdL, İtalya’nın Kuzeyi’nin ayrı bir devlet olmasını savunagelen **Lega Nord** ve başta Sicilya olmak üzere İtalya’nın Güneyi’nin ekonomik ve siyasal özerkliğinin arttırılmasını talep eden **Movimento per l’Autonomia** (Otonomi Hareketi) ile ortak hareket ediyor. Berlusconi ve koalisyon ortaklarının, diğer Avrupa Birliği ülkelerinden gelen Romanları, şehir merkezlerinden kilometrelerce uzaktaki, içecek suyu bile olmayan toplama kamplarında tecrit etmesi ... Umberto Eco’nun ‘ebedi faşizm’ olarak nitelediği, siyasi dokudaki köhneliğe de işaret ediyor. İşin acıklı yanı ... İtalya solu da, ülkede artan ırkçılık ve göçmen düşmanlığı karşısında çözüm üretmek bir yana, sorunun parçası haline gelir bir tavır sergiliyor.”

Sezin Öney’in yazısından sonra, ülkemizdeki ‘askerî vesayet’ sisteminin temel direği olan CHP’nin İstanbul Milletvekili Birgen Keleş’in parti meclisinde yaptığı konuşmadan haberdar oldum. Bilindiği gibi, CHP lideri Baykal Suriye sınırındaki mayınlı araziler “bölge halkına verilsin” demişti. Buna karşı çıkan Sn. Keleş’in konuşmasını *Sabah*’tan Mahmut Övür şöyle özetliyor:

“Keleş kürsüden şöyle diyordu: ‘Bu arazilerin bölge halkına verilmesi doğru değil. Eninde sonunda bu araziler PKK’nın eline geçecek’ ... Acaba Keleş bu sözleri nereye bağlayacaktı? Merak edenlerden biri de Deniz Baykal’dı. Ve Birgen Keleş sözlerine devam etti: ‘Benzer bir şey Yunanistan’da da yapıldı. Orada alınan karara göre Yunanistan vatandaşı dahi olsa Helen soyundan gelmeyenlere verilmedi... Biz de aynısını yapmalıyız.’ Bunun Türkçesi şuydu: ‘O arazileri Kürtlere değil, Türk ırkından gelenlere verelim...’” (30 haziran)

Bu konuşma üzerine Baykal, Birgen Hanım’ın sözünü kesiyor ve CHP’nin Kürt milletvekilleri de Keleş’i protesto ediyorlar. Birgen Keleş’in konuşması, askerî vesayet rejimine temel oluşturan ve –tabir-i caizse- ona can suyu akıtan siyasi anlayışın ne menem bir şey olduğunu gösteriyor. Tabii ki, CHP’nin sicili bu konuda hayli zengin. Hatırlarsınız, CHP Milletvekili Canan Aritman, Cumhurbaşkanı Gül’ün Ermenilerden özür kampanyasını desteklemesi üzerine “Gül’ün anne tarafından etnik kökenini araştırırsanız görürsünüz” yorumunu yapmıştı.

Açıkçası, bu haberleri okuduğum zaman biraz tuhaf oluyorum. İzlediğim NAZİ belgesellerinde gördüğüm saçları topuzlu, koyu renk tayyörlü ve zımbalı-bağcıklı pabuç giyen tüm “rejimle bütünleşmiş” Alman kadın imajları zihnime doluyor. Örneğin, Goebbels’in güzel karısı Magda’yı hatırlıyorum. Hitler’in sığınağında Nasyonal Sosyalizmin yıkılacağını anlayan ve farklı bir Almanya’da yaşamak istemediğini söyleyen Magda, önce altı çocuğunu zehirleyip sonra kocası ile birlikte intihar etmişti. Sonra, Auschwitz’deki “ölüm meleği” Dr. Mengele’nin asık suratlı hemşirelerini hatırlıyorum. Hani, ikiz Yahudi çocuklarını ayrı ayrı odalara koyup birine zehir verirken diğerinin telepati ile kardeşinin ölümünü nasıl hissedeceğini anlamaya çalışan hemşireler...

Biliyorum, Birgen ve Canan Hanımlarla bu insanların hiçbir alakası yok, ama ne yapabilirim ki? İnsan zihni tuhaf bir makine, bazen denetlemek zorlaşıyor. İtiraf etmeliyim, CHP ile ilgili bazı yorum ve öneriler beni çok eğlendiriyor. Örneğin, CHP’nin “çağdaş anlamda bir sosyal demokrat partiye dönüşmesi” konusunda yazılanları

okuyunca gülümsüyorum. Bir arkadaşım, böyle analizlerin bolca yapıldığı bir toplantıda "Beyler, bırakın bu işleri. Maymunlar basketbol oynar, ama satranç oynayamaz!" demişti. Çok gülmüştüm!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ayvalık'ta curcuna...

Ayhan Aktar 13.07.2009

Bir süredir, Ayvalık'ta tatildeyim. Cunda adasında sessiz sakin bir tesisteyiz. Deniz serin, hafiften poyraz esiyor. Sabah kahvaltıdan sonra gazetelere göz atıyoruz. Etrafta turistler güneşleniyor.

Birden gök gürlemesine benzer bir ses duyuyoruz. Gürültü kaynağı giderek yaklaşıyor. Tarih meraklısı genç, bana dönerek "Hocam, yine Ostrogotlar ve Vizigotlar geliyorlar!" diyerek göz kırpmıyor. On dakika sonra üst güvertesinde 100 kişinin göbek attığı tur teknesi görünüyor. Gelen gürültünün müzik (!) olduğuna karar verip, şarkının sözlerini anlamaya çalışıyoruz:

Bas, bas paraları Leyla'ya

Bir daha mı gelicen dünyaya...

Bulunduğumuz tesisin 50 metre açığına demir atıyorlar. Etraf yıkılıyor, birbirimizin dediğini anlamak için bağırarak zorundayız. Plajdaki Alman turistin çocuğu korkudan ağlamaya başlıyor, köpekler ürküp sarmaşıkların arkasına saklanıyorlar. Alman turist, "bugün sizin milli bayramınız mı" sorusunu soruyor. Kendisine hafiften acıyarak bakıp, "deliye her gün bayram" lafını İngilizceye çeviriyorum.

İngiliz ise, "Türkler boş zamanlarında hep göbek mi atarlar" gibilerden hınzırca bir soru soruyor. Koloni imparatorluğu kurmuş bir milletin evladı olarak, her kültürün eğlenme biçimlerinin "farklı" olabileceğini bilen biri var karşımda. Ama soruda "Türkler, sürekli dans eden Afrikalılara ne kadar benziyor acaba?" türünden bir dokundurma da var. Canım sıkılıyor.

Bulunduğumuz tesisin yöneticisine soruyorum: "Yahu, gürültü kirliliğinden şikâyetçi olmadınız mı?" Adam gülerek cevap veriyor: "Ayvalık Belediyesi yetkisinin kara ile sınırlı olduğunu söylüyor, Kaymakamlık deniz polisi olmadığını ifade ediyor. Liman Başkanı yetkili ama onlara müdahale edecek zabıtası yokmuş. Deniz Kuvvetleri'ne bağlı Sahil Muhafaza Bot Komutanlığı ise, Yunan adalarına iltica etmek isteyenleri engellemekle görevli imiş, böyle işlerle uğraşmaz imiş!" Kısacası, tam Aziz Nesin'lik bir durum yaşanıyor. Alman ve İngilizce Özal'ın "Benim memurum işini bilir" özdeyişini çeviriyorum, meseleyi anlıyorlar.

Akşam şehirde Ayvalıklı bir öğrencime rastlıyorum. Geçen ay günübirlik tura katılmış! Onun izlenimlerini sizinle paylaşıyorum: Her şeyden önce, bu turlara sadece Ayvalık ahalisi katılmıyor. Çevre illerden gelenler çoğunlukta imiş. Ayvalık'ta yıllardır "gürültü kirliliği" yaparak insanları canından bezdiren bir motorcu takımı var. Bunlar Ayvalık koylarına tur tertipleyip insanları yüzmeye götürüyoruz diye kocaman tekneleri dolduruyorlar. Tur fiyatı, sadece 15 TL. Bütün günü geçiriyorsunuz. Fiyata bir porsiyon sardalye tava, salata ve karpuz da dahil.

Fakat bira ve diğerk meşrubat "ekstra" sayılıyor, böylece hesap şişiyor.

Ayvalık limanından çıktıktan sonra curcuna başlıyor. Teknede üst güverteye yerleştirilmiş binlerce vat gücünde bir müzik sistemi sonuna kadar açılıyor. Teknede "piyanist şantör" veya DJ var. Kısaca, "eğlendirici" olarak adlandırabileceğimiz bu gençler, Fatih Ürek'in yerel örnekleri arasından seçiliyor. Eğlendirici takımı "zenne" kıyafeti giyip dansa başlıyorlar. Mayolarını giymiş, güneşlenen kızları ve erkekleri dansa davet ediyorlar.

Sonra yarışmalar başlıyor. İlk yarışma, "basenle balon patlatma yarışması!" Ardından ortaya boş sandalyeler konuyor ve müzik durduğunda ayakta kalanlar eleniyor. Tabii yarışmacılar sandalyeye oturmak için çabalarken birbirlerinin kucağına oturuyorlar bazen. Samimiyet artıyor!

Sonunda iş göbek atma yarışmasına geliyor. Teknede jüri kuruluyor. Kendini göstermek isteyen bekâr kızlarımız için iyi bir fırsat. Tura ailesiyle katılanlar da varmış. Annelerinin dizinin dibinde oturan kızlar, izin alıp yarışmaya katılıyorlar. "Civcivçıkacak kuşçıkacak" ritmi eşliğinde yarışma başlıyor. Kızlarımız bir yandan kurtlarını döküyorlar, bazen de genç bir vatan evladının dikkatini çekerek "mutlu bir beraberliğe doğru" ilk adımlarını atıyorlar. Ayrıca, göbek atma yarışmasında birinci olana ertesi günkü tur bedava! Tur tekneleri turistik tesislerin önünde demirliyor ve yüzme molası veriliyor. Gençler biraz daha yakınlaşıyor. Böylece, kaptanlar da gençlerin "hayırlı kismet" bulmalarına uygun ortam hazırlayarak kamu hizmeti yapıyorlar.

Akşamüstü teknelerin limana dönüşleri bir âlem! Direklere kocaman bayraklar çekiliyor, şehitler için saygı duruşu yapılıyor. Sonra "tekno" ritmi ile çalınan 10. Yıl Marşı topluca söylenerek limana giriliyor. Sanki, Barbaros'un torunları "küffâra karşı" düzenledikleri seferden dönüyorlar. Kahvelerde çay içenlerin bu manzara karşısında gözleri yaşıyor. Atatürk'ün cumhuriyetimizi emanet etmiş olduğu gençlerimizle iftihar ediyorlar.

Tur teknelerinin kaptanları bir şeyi iyi biliyorlar: Cennet vatanımızda Atatürk, bayrak, ezan ve şehitlerin arkasına sığındığınız zaman, darbe planlamaktan ses kirliliğine kadar her şeyi yapabilirsiniz. Size kimse dokunamaz! Gel de bunu elin İngilizine anlat, herifler bizi sevmiyor zaten!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Devlet parasıyla "aganigi naganigi" bitiyor!

Ayhan Aktar 20.07.2009

Cumhuriyeti kuran kadrolar Türkiye'nin bir sanayi toplumu olmasından ürkerlerdi. Onlara göre sanayileşmenin dozu, tamamen **ithal ikameci** mantığa göre ayarlanmalıydı. Döviz kıymetliydi, tüketim maddesi ithalatı yasaktı. İthal mallarını, devlet imkânlarını kullanarak dahilde üretmek öncelikli hedefti. Örneğin, kumaş ithalatına döviz mi harcanıyor? Kurarsınız Sümerbank'ı elin gâvuruna para kaptırmadan yerli kumaşı üretirsiniz! Ama kumaş maliyeti dünya standartlarına göre yüksek oluyormuş? Ne gâm! Merkez Bankası para basıverir, karşılırsanız maliyeti efendim!

KİT'lerdeki işçiler de bir tür "devlet memuru" olarak algılanırdı. Devletin yarattığı işçi aristokrasisinin maaşları ve

sosyal hakları devlet tarafından bol kepçe verilirdi. Zaten grev falan yasaktı. Köylüler de kentlere göç edip şehrin varoşlarında –maazallah!- kökü dışarıda ideolojilere kapılmazdı. Ayrıca “binâ ve zinâ” artmaz, ahlak da sükût etmezdi. Köylü köyünde oturur, Köy Enstitülü öğretmenler tarafından eğitilirdi. Kemalist ilkeler doğrultusunda, vatana ve millete hayırlı bir insan olurlardı. Yakup Kadri’nin 1934’de yayınladığı **Ankara** kitabının son bölümü böyle bir Kemalist ütopyayı dile getirir.

Kemalist seçkinlerin “ekonomik gelişmeden ürken” veya AB’den rahatsız olan zihniyet yapısını belirleyen değişkenler bunlardır. Batılılaşmayı bir tür **kılık - kıyafet** ve **rakı - ziyafet** değişimi seviyesinde tutmak isteyen Kemalistler için, rasyonel bir ekonomik yapının kurulması bir “milli felaket” olarak algılanır.

1950’den sonra, DP iktidarı ile birlikte şekillenen tarım destek politikaları da esasen “köylü seçmene kıyak” mekanizmaları olarak uygulandı. Hasat mevsiminde bakanlar kurulu toplanır buğdaya, tütüne, pancara ve fındığa ödenecek fiyatı belirler ve sonuçlar radyodan ilan edilirdi. Hocamız, Prof. Üstün Ergüder’in **Türkiye’de Tarım Fiyat Destek Siyaseti ve Siyaset** başlıklı nefis araştırmasında bizlere gösterdiği gibi, seçim yıllarında taban fiyatları yüksek tutulurdu. Köylü seçmen de kendisine yüksek fiyat veren iktidara oy verir veya “teveccüh” ederdi. DYP lideri Demirel’in 1991 seçimleri sırasındaki seçim vaadi, Türk siyaset tarihinin unutulmaz cümlelerinden biridir: “[ANAP lideri], Mesut Bey’in tütüne verdiği fiyatın üzerine 5 lira da benden!” Müzayedede gibi, değil mi?

Geçtiğimiz hafta AKP hükümeti önemli bir reform yaptı. Tarımsal üretimin rasyonelleşmesi için önemli adımlar atıldı. Tarım Bakanı Mehdi Eker yeni politikaları şöyle anlatıyor:

“Türkiye, tarım arazilerinde tarıma ait verilerde neye sahip olduğunu ve bunu nerede nasıl kullanacağını bilmiyordu. Planını, projesini yapmamıştı. Yapmadığı için Türkiye verimli tarımsal üretim yapmıyordu, kaynakları boşa gidiyordu, verdiği destek karşılığında beklediği ürünü almıyordu. Türkiye verimsizliği teşvik ediyordu. Bu model bize Türkiye’de hangi envantere sahip olduğumuzu, hangi üretim kapasitesine sahip olduğumuzu ve hangi ürünleri verimli bir şekilde üretebileceğimize ait hem envanter, hem planlama, hem de talep tahmini konusunda çok geniş bir veri tabanı sunuyor. Ayrıca verimlilik esasına göre hangi tarım havzasında hangi ürünlerin yetiştirilebileceğini bilme imkânı veriyor.” (15 temmuz, *Star*)

“Her yere fındık ekelim, nasıl olsa devlet satın alıyor” mantığı sayesinde Türkiye’de 322 bin fındık üreticisi olduğunu ve bunların 642 bin hektar alanda üretimi yaptığını öğreniyoruz. Fındık ekiminin en fazla 406 bin hektarda kalması gerektiğini vurgulayan Tarım Bakanı şunları söylemiş: “Fındık üretimi kendi ekolojisinin dışına çıkmış durumda. Türkiye’nin yıllık fındık üretimi 550 ile 800 bin ton arasında değişiyor. Yıllık tüketimi ise 100-110 bin ton. Diğer kısmı ihraç edilmek zorunda. Bugüne kadar arz fazlasında ortaya çıkan yük kamu tarafından karşılanıyordu. Fındık ekim alanları aşırı şekilde genişledi... Üretim tüketim arasındaki marj giderek artmıştır. Arz fazlası oluşmuştur.” (15 temmuz, *Hürriyet*)

Dünyada, özellikle çikolata sanayii Türk fındığının alıcısıdır. Akıl ve mantık dışı üretim ve destek sisteminin farkında olan yabancılar bizim ihracatçılara istedikleri fiyatı dikte ettiriyorlardı. Malum fındık çabuk bozulan bir ürün, depolamanın maliyeti ise çok yüksek. İhracatçı da mecburen düşük fiyata malını satıyordu.

Hatırlarsınız, “Fındık Tanıtım Grubu” televizyonlarda, “fındık, aganigi naganigiye iyi gelir” türünden reklamlar veriyordu. Maalesef halkımızın “performans tutkusu” bile fındık fazlasının dahilde tüketilmesine yetmedi! “Devlet alıyor” diye Karadeniz bölgesinin en verimli topraklarına fındık eken hazretlerin rahatı biraz bozulacak

galiba. Devlet desteği bitince, farklı ürünlere yönelmek zorunda kalacaklar. Kısacası, fındıkta devlet parasıyla "aganigi naganigi" durumları nihayet bitti.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Osmanlı'nın sigara yasağı...

Ayhan Aktar 27.07.2009

16 temmuzda sigara yasağı hakkındaki genelge *Resmi Gazete*'de yayınlandı ve üç gün sonra da kamuya açık alanlarda sigara içilmesi fiilen yasaklandı. Genelgeye göre, "İkamete mahsus konutlar hariç olmak üzere, kahvehane, kafeterya, birahane, nargile içilen mekânlar, dernek ve vakıflara ait lokaller gibi eğlence hizmeti verilen işletmeler ve lokantalar dahil kamu ve özel hukuk kişilerine ait tüm binaların kapalı alanlarında tütün ürünleri tüketilmeyecek."

Genelge hakkında Başbakan Erdoğan'ın yorumları şöyle: "Tütün ürünlerinin tüketilmesinin Türkiye'de yaygın bir alışkanlık ve ciddi bir halk sağlığı sorunu olduğunu vurgulayan Erdoğan, bu ürünlerin tüketilmesinin, kullananların yanı sıra pasif olarak tütün dumanına maruz kalanları da etkilediğini belirtti. Çocukların ve gençlerin günlük hayatta tütün ürünü tüketen yetişkinlerle birarada bulunmaları ve onlara özenmelerinin, gelecek nesillerin sağlığını tehdit ettiğine işaret eden Erdoğan, kişileri ve gelecek nesilleri tütün ürünlerinin zararlarından korumak ve herkesin en temel haklarından olan temiz hava soluyabilmesini sağlamak amacıyla kanunun yürürlüğe girdiğini hatırlattı." (16. 7. 2009, www.cnnturk.com)

Sayın Başbakan'ın "çocukların ve gençlerin günlük hayatta tütün ürünü tüketen yetişkinlerle birarada bulunmaları ve onlara özenmelerinin, gelecek nesillerin sağlığını tehdit ettiği" meselesinin altını çizmesi bence çok manidar. Çünkü bu mantık doğrultusunda sigara içenler çok yakında "dışarılık" veya "istenmeyen unsur" muamelesi görecektir. Sırf varlıkları ile gençlere "kötü örnek" oldukları için kamu sağlığını tehdit eden bu vatandaşlara karşı **ayrımcılık** yapıldığını söyleyebiliriz. Yakında "ayırımcı" özellikleri daha belirgin uygulamalar da başlayabilir. Örneğin, sigara içen gençlerin devlet memuriyetine alınması engellenebilir. Veya sigara içenlerin ileride ağır sağlık problemleri ile karşı karşıya kalacakları iddia edilerek, onların SSK primleri içmeyenlere göre daha yüksek oranda tahsil edilebilir.

Sigara ile başlayan yasaklar sistemi ile gündelik hayatımızın her boyutu kendi kafasına göre düzenlemeye çalışan totaliter bir yönetim anlayışının hayata geçtiğini görür gibi oluyorum. Akli başında bireyler sigaranın sağlığa zararlı olduğunun farkındalar. Ama bütün bunlara rağmen bireyler sigara içmeye devam ediyorlar ise, sırf gençlerin sigara içenlere özenmesini engellemek adına tiryakilere "istenmeyen unsur" muamelesi yapılmamalıdır. Sigara içmeyenleri, dumanın kötü etkilerinden korumak doğru bir tercihtir. Fakat bunu yaparken dört tarafı açık ve üstü tenteli bir alanda sigara içilmesini yasaklamak ve sigara içenlere cüzzamlı muamelesi yapmak bence totaliter ve dışlayıcı bir tavidir.

Sigara yasağını uygulamak için kurulmuş olan ihbar hatlarına "muhibir" vatandaşlarımızın teveccüh gösterdiklerini basından öğreniyoruz: "İzmir'de 155 Polis hattına da sigarayla ilgili gün boyu yaklaşık 100'e

yakın şikâyet geldi. Yasağı ihlal edenlerin şikâyet edildiği hatları, ağırlıklı olarak kahvehane, kafeterya, lokanta gibi yerlere müşteri olarak giden kişilerin aradığı öğrenildi. Bazı çocukların da 184 ve 155'i arayarak sigara içen anne ve babalarını şikâyet ettiği belirtildi." (Yeni Şafak, 19. 7. 2009) Tabii ki cennet vatanımızda aile fertlerini ihbar edenlerin başına bazı tatsız şeyler gelebilir. Önümüzdeki günlerde, şöyle bir gazete manşeti görebiliriz: "Kendisine harçlık vermeyip sigara içen babasını ihbar etti, sopayı yedi!"

Bendeniz, sigara yasağının pek ciddiye alındığı ABD'de bulundum. Sigara yasağının insan ilişkileri bakımından bazı özel dostlukları ve toplumsal dayanışma mekanizmalarını harekete geçirdiğini rahatlıkla söyleyebilirim. Örneğin, 2000 yılında Michigan Üniversitesi'nde ders verirken ilk ayın sonunda maaşımı düşük hesaplamışlardı. Bölüm sekreteri muhasebeye yazı yazdı. Cevabın bir ay sonra geleceğini söyledi. Ofiste sigara içmek yasak olduğu için dışarıda tiryakilere mahsus bir yer vardı. Ertesi gün orada sigara içerken biriyle tanıştım. Sohbeta başladık. Kendisi üniversitenin muhasebe müdürü imiş. Laf arasında durumu anlattım. Ertesi gün bölümün yazısına cevap geldi ve maaş farkı ödendi!

Aynı şekilde, 1993'de Harvard Üniversitesi, Widener Kütüphanesi'nin kapısında sigara içerken tanıştığım Elizabeth beni Methodist Kilisesi'ndeki ayine davet etmişti. O gün, kilisedeki tek beyaz bendim. Siyahi Amerikalıların söyledikleri ilahilerin güzelliğini unutamam. Kısacası, enseyi karartmaya gerek yok. Merkezî otoritenin "istenmeyen unsur" ilan ettiği tiryakiler arasında dostluk, muhabbet ve dayanışma bağları gelişecektir.

Bu noktada eski bir atasözünü hatırlatmak isterim: "Osmanlı'nın yasağı üç gün sürer!" Ayrıca, her şeyi kontrol etmeğe çalışan devlet; sonunda hiçbir şeyi kontrol edemez. Benim bu konuda devletimize itimadım tamdır, efendim!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürt açılımında Osmanlı modeli

Ayhan Aktar 03.08.2009

AKP hükümetinin başlattığı Kürt açılımı gündemin tepesine oturdu. Kürt meselesinin çözümünde hangi modelin kullanılacağı tartışılıyor. Havada modeller uçuşup duruyor: İspanya-Bask modeli, İrlanda-IRA modeli veya İskoçya modeli... Paris'teki Kürt Enstitüsü Başkanı Kendal Nezan arayış sürecinde önemli bir tarihî tecrübeyi gündeme getirdi. Sn. Nezan'ın açıklaması şöyle:

"İspanya, Basklara ve Katalanlara geniş bir özerklik verdi. Bu hakların verilmesi İspanya'yı zayıflatmadığı gibi daha da güçlendirdi. İngiltere'deki İskoçya modeli geç geliştirilen bir model. Ondan da esinlenebilir. Ama bunlardan daha eski bir model var: Osmanlı modeli. Yavuz Sultan Selim zamanında Kürtlere geniş bir özerklik verilmişti. 1514'ten 1846'lara kadar süren model. Kürdistan beylikleri, hükümetleri vardı. Hükümetler kendi işlerinde tamamen özerk idiler. Ama Osmanlı-İran savaşı olduğu zaman Osmanlılar tarafında savaşa katılıyorlardı. Böylelikle Osmanlılar bölgenin en hâkim gücü haline geldiler. Bir dönemde böyle bir model üretebilmiş bir topluluğun gidip bazı Avrupa merkezîyetçi modellerin etkisinde halkının önemli bir kesimine

yabancılaşması gerçekten büyük bir talihsizlik. Osmanlılardan örnek alalım." (*Yeni Şafak*, 1 Ağustos)

16. yüzyılda, Şah İsmail'in liderliğindeki Safavî devletinin genişlemesini durdurmak için bir çözüm olarak düşünülen Kürt özerkliğinin mimarı, Yavuz Sultan Selim'in danışmanlığını yapan Kürt âlimi Mevlana İdris Bitlisî'dir. Yavuz Selim, İdris Bitlisî'yi Kürt aşiretlerini Safavîlere karşı örgütlemek üzere bölgeye yollar. Yaklaşık yirmi Kürt beyinin Osmanlı tarafına geçmesini sağlayan İdris Bitlisî, Çaldıran Savaşı'ndan (1514) sonra Şah İsmail'in yeniden toparlanmasını engellemek için bölgenin idari yapısını yeniden düzenlemiştir.

Osmanlı ve Safavî devletleri arasında sıkışmış durumda olan Kürt bölgesinde İranlıların genişleme yöntemi son derece basitti. Kürt aşiretlerine hâkim olabilmek ve onları kendi taraflarına çekebilmek için kendi adamlarını yönetime getiriyorlardı. Osmanlılar ise tam tersini yaptılar. Tarihçi Hakan Özoğlu, Osmanlı modelini şöyle özetliyor:

"Osmanlı devleti parçalı Kürt gruplarını yönetebilmek için bunları aşiret seviyesinin üzerinde daha geniş ve daha yönetilebilir birimler şekline sokarak 'birleştir ve yönet' politikası güttü. ... Osmanlılar, Kürt aşiretleri üzerindeki artık sönmüş olan otoritelerini yeniden tesis etme çabalarında geleneksel Kürt yönetici tabakasını destekledi ve pekiştirdi." (Bkz. *Osmanlı Devleti ve Kürt Milliyetçiliği*, İstanbul: Kitap Yayınevi, 2009)

1533 tarihli olduğu tahmin edilen Kanuni Sultan Süleyman'ın fermanında özerk yapının maddi temelleri ortaya konulmaktadır: "[Kanuni Sultan Süleyman] Babası Yavuz Sultan Selim zamanında Kızılbaşlara karşı cephe alarak müsbet ve hayırlı hizmetlerde bulunan ... Kürt beylerine, gerek Devlete karşı gösterdikleri öz kulluk ve dilâverlikleri [yiğitlikleri] karşılığı olarak ve gerek kendilerinin vâki müracaat ve istirhamları göz önüne alınarak, her birinin öteden beri ellerinde ve tasarruflarında bulunan eyâlet ve kaleler geçmiş zamandan beri yurtları ve ocakları olduğu gibi ayrı ayrı beratlarla ihsan edilen yerleri de kendilerine verilip mutasarrıf oldukları eyâletleri, kaleleri, şehirleri, köyleri ve mezraaları bütün mahsulleriyle, oğuldan oğula intikal etmek şartıyla kendilerine temlik ve ihsan edilmiştir. ... Bey öldüğünde eyaleti kaldırılmayıp bütün hududu ile ... oğlu bir [tane] ise ona kalacak, eğer müteaddit [birden fazla] ise istekleri üzerine kale ve yerleri aralarında paylaşacaklardır. Uzlaşamazlarsa Kürdistan beyleri nasıl münasip görürlerse öyle yapacak ve mülkiyet yolu ile bunlara ebediyete kadar ... mutasarrıf olacaklardır" (s. 72)

Bu yöntemle Kürt beylerinin feodalleşmesinin yolu açılmış ve verilen imtiyazlarla bölgenin özerk yönetim yapısı şekillenmiştir. Kürt aşiretleri birleşmeye zorlanmış, ortaya çıkan aşiret birlikleri mîrlik (emirlik) olarak merkeze bağlanmıştır. "Ekrâd Beyleri" olarak tanımlanan bu gruplar vergi verirler ve savaşta asker yollarlardı. Safavîlerin aksine, Sünni olan Kürt mîrleri bölgede kendi iktidarlarını sürdürmek için İstanbul'a bağlı kalmayı tercih etmişlerdir. 1640-1655 arasında bölgeye giden Evliyâ Çelebi, Kürt özerkliğinin mantığını şöyle anlatır: "Arap Irak'ı ile Osmanlı arasında bu yüksek dağlar içinde altı bin adet Kürt aşiret ve kabilesi güçlü bir sed olmasaydı, Acem kavmi için Anadolu'yu istila etmek çok kolay olurdu."

Evet, Osmanlılar imparatorluk şemsiyesi altında Kürt özerkliğini böyle kurguladılar. Bakalım, üniter devlet yapısı ve demokratik rejim içinde Kürt bölgesindeki **yeni özerklik anlayışı** nasıl şekillenecek? Yeni özerklik anlayışını ortaya koymadan, "Kürt açılımı" sözünün pek anlamı yoktur. Yakında, Ankara'nın hayal gücünün sınırlarını göreceğiz. Umarım, dağ fare doğurmaz.

Rojin'i dinlerken...

Ayhan Aktar 10.08.2009

1995 yılında Yeni Demokrasi Hareketi (YDH) lideri Cem Boyner ile Van'a gitmiştim. Zor zamanlardı. YDH lideri Boyner Kürt meselesi hakkında sert mesajlar vererek devletin hışmını üzerine çekiyordu. Bölgede Özel Tim ve JITEM'in saltanatı vardı. Boyner, Van'daki konuşmasını silahlarının gölgesinde yaptı. İnsanlar, Cem Boyner'i alkışlarken bile korkuyorlardı.

Akşam kaldığımız otelde yemek verildi. Yemekten sonra müzisyenler otelin barına geçtiler ve Kürtçe türkü söylemeye başladılar. Halay çekiliyordu. Gece yarısına doğru, bizler yorgun olduğumuzu söyleyerek izin istedik. "N'olur, gitmeyin!" dediler. "Arkadaşlar, biz sabahın beşinden beri ayaktayız. Uyusak iyi olur. Siz keyfinize bakın" dedik. YDH il başkanı kulağıma eğildi: "Hoca, şu karşıda tek başına içen adamı gördün mü? O polis müdürüdür. Sizler odanıza giderseniz, o müzisyenleri susturur ve Kürtçe türküler biter. Uzun zamandır ilk defa siz buradasınız diye Kürtçe şarkı söylememize izin veriyorlar. Lütfen oturun" dedi. Yüreğim "cız" etmişti. Hemen yerlerimize oturduk, tekrar viskiler açıldı. Kürt dostlarımız eğlendiler. Bizler de, "Türklük adına" Kürtlere yapılanları yerinde görmüş olduk. Utandık, sıkıldık ve kendimizi içkiye verdik. Eğlence sabaha karşı bitti.

Cuma akşamı Bakırköy'de Rojin'i dinlerken, Van'daki o gece aklıma geldi.* Sanki o olayın üzerinden yüz yıl geçmişti. Rojin programına Ege türküleri ile başladı. Ardından Lazca söyledi. Rojin, nefis buğulu sesi, samimiyeti ve coşkusuyla insanı hemen kucaklayan bir sanatçı. Şarkı aralarında anlattığı hikâyelerle sahiciliğini sergileyen, kendi dahil herkesle dalga geçen Rojin'i sadece "Kürtçe şarkı söyleyen güzel kadın" olarak görmek büyük haksızlık olur. Tiyatro kariyerinden gelen sahne hâkimiyeti sayesinde Rojin sadece şarkı söylemiyor, o şarkıyı sahnede yaşıyor ve izleyiciye de yaşıyor. Türkçe, Kürtçe, Lazca, Arapça ve Süryanice söylediği şarkılarla izleyiciyi alıp başka dünyalara götürüyor.

Bulunduğumuz mekân yavaş yavaş doldu. Herkes Rojin'in Kürtçe söylemesini bekliyor. "Ridma min" ile başladı. Sonra Şivan Perwer'den "Mehmedo" ve diğer parçalar aktı gitti. Rojin Kürtçe söyleyene kadar yanlarında eşleri ile "ağır abi" tavrı içinde oturan Kürtlerin birden yüzleri aydınlandı ve şarkılara eşlik etmeye başladılar. Rojin söyledikçe, insanlar rahatladılar ve çocuklaştılar. Anadillerinde şarkı söylemenin coşkusunu ve onurunu hissettiler. Ve halay başladı. İstanbullu olup Kürtçe bilmeyenlerin durumu daha da ilginçti. Onlar sözlerini ezbere bildikleri şarkılara ve halaya katılarak kendi kimliklerini yeniden inşa ediyorlardı sanki.

Kürtçe yasakları Rojin'in hayatını belirlemiş. Türkçeyi okulda öğrenmiş. Konservatuarda öğrenci iken büyükannesi ile telefonda Kürtçe konuştuğu için uyarı almış. "Sakin Kürtçe türkü söyleme" demişler. Devlet Tiyatrosu'nda oyuncu olarak çalışırken Kürtçe çekilen bir filmde rol almak istemiş, izin vermemişler. O da istifa edip, müzik kariyerine yönelmiş. Kısa süren TRT Şeş macerası Rojin'in ününü Türkiye sınırları dışına taşımış. Önümüzdeki masadaki aile Erbil'den Rojin'i dinlemeye gelmişlerdi.

Geçenlerde Ankara'da İçişleri Bakanlığı bürokratlarına Kürt meselesi konusunda seminer veren Lord John Alderdice şunları söylemiş: "Kürtlerin gururuna, onuruna, duygularına hitap edin!" Lord Alderdice, İrlanda Cumhuriyet Ordusu (IRA) ile İngiltere arasında müzakereleri yürüten ve **Hayırlı Cuma** (Good Friday) anlaşmasının mimarıdır. Aynı toplantıda konuşan, Prof. Sageman'ın tavsiyesi ise şöyle: "Onur ve gurur gibi kavramlar çok daha önemli. Bundan dolayı soruna neden olan noktalarda devletin sembolik de olsa ilgili

toplumun duygularına hitap eden konularda açılım yapması yerinde olacaktır." (*Radikal*, 31. 7)

Bugünlerde hepimiz AKP'nin Kürt açılımını tartışıyoruz. Genellikle, "idari özerklik" gibi teknik konuları gündeme getiriyoruz. Rojin'i dinlemiş olmak bile meselenin psikolojik/sembolik boyutlarını anlamaya yetiyor. Biz Türkler, 1918'de İstanbul işgal altındayken bile kendi dilimizi konuşma hakkımızı hiç kaybetmedik. İşgal sırasında bile dedelerimizin meyhanede topluca şarkı söyleyerek rahatlama şansları vardı. Dolayısıyla, Kürtlerin kamusal alanda anadillerini yasaklayarak onların onurlarını çiğnediğimizin farkına dahi varamadık.

"Kürt açılımı" yaparken, yıllardır Kürtleri kırmış olduğumuzu anladığımızı ve bunun nihayet bilincine vardığımızı onlara söylemek zorundayız. Çözüm, "al hakkını, tepe tepe kullan!" diyerek olmaz. TRT Şeş'i açarken yapıldığı gibi kuru bir "hayırlı olsun" ile işi kıvıramayız. Lord Alderdice'in bahsettiği, "Kürtlerin gururuna, onuruna, duygularına hitap etme" sözünün Türkçesi "**nedâmet getirme ve karşılıklı helâlleşme**" olmalıdır. Toplumsal barış ancak böyle sağlanır. Eğer Kürt açılımı başarıya ulaşır ve akan kan durursa, MHP seçmeni Hıncal Uluç da AKP'ye oy verecekmiş. Bilginize...

* Dilan Türkü Evi, Bakırköy: 0212.561 3255

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Doçent olabilirsiniz, ama...

Ayhan Aktar 17.08.2009

CHP lideri Deniz Baykal 1973 yılında Bülent Ecevit'in yanında siyasete atılmadan önce Ankara Siyasal'da öğretim üyesiydi. Baykal'ın 1968 yılında 'Siyaset Sosyolojisi' dalında 'Doçent' unvanını aldığını biliyoruz. Yâni, karşımızda '40 yıllık' bir doçent var. Bakın, Doç. Dr. Deniz Baykal geçen gün "Kürt Açılımı" ve 'milli kimlik - etnik kimlik' konularında neler döktürmüştü:

"Etnik kimliklere daima herkes saygı gösterecektir ama **etnik kimliği milli kimliğin hasmı gibi, düşmanı gibi koymayı reddedeceğiz. Etnik kimliği milli kimlikle çatıştırır hale getirmeyeceğiz.** Etnik kimlik, herkesin sosyolojik, insani, hukuki bir temel konumudur ve buna herkes saygı gösterir ama bunu bir anayasal statüye kazandırmak, bir ayrışmanın çıkış noktası haline getirmek, bütünden bir etnik kimliği ayrıştırmaya doğru birtakım gayretlerle müzakereler yapmak, anlaşmalar gerçekleştirmek bizi bu günlere getiren, ülkemizin, toplumumuzun, Anayasamızın, devletimizin temel siyasi ilkelerini sarsmasına yol açmamalıdır... Türkiye'yi ayrıştırmamak lazım. Asıl mesele bu. **Elbette ayrı etnik kimliklerimiz var, olacak. O etnik kimliklerin ötesinde hepimiz aynı milletin parçasıyız, Türk milletinin parçasıyız. Türk milletinin parçası Arnavut'tur, Arap'tır, Çerkez'dir, Kürt'tür. Bunda hiçbir sakınca yok. Bir insanın Kürt olması, onun Türk milletinin parçası olmasına engel değil.** Şimdi biz bir insanın etnik kimliğinden yola çıkarak onu gelecekte Türk milletinin parçası olmaktan çıkaracak bir istikamete yönlendirmeye başlarsak yanlış yaparız." (*Radikal*, 6 Ağustos 2009)

Yukarıdaki sözleri milliyetçilik konusunda yapılan teorik çalışmaların süzgecinden geçirdiğimiz zaman ortaya

tuhaf bir durum çıkıyor. Bu tuhaflığı açıklamaya çalışalım: Bir ulus-devlette egemen olan milliyetçiliğin niteliğini anlamanın en kolay yolu şu sorunun cevabından geçer: O ülkede bireyin ulusal topluluğun (milletin!) parçası olmasının kriteri nedir?

Eğer bir ülkede **vatandaşlık üzerinde yükselen bir milliyetçilik anlayışı** hâkim ise, bireylerin etnik kökenlerinin pek önemi yoktur. Örneğin, ABD vatandaşlığına geçme hakkını kazandığınız zaman aşağıdaki yemini edersiniz:

“Burada, önünüzde, şimdiye kadar tabiiyetinde bulunduğum her türlü devlet tabiiyeti ve egemenliğini reddettiğime; bundan böyle **ABD Anayasası’nı ve yasalarını iç ve dış düşmanlara karşı savunacağıma**; ABD’ye bağlılık ve sadakat göstereceğime; kanunun gerektirdiği hallerde ABD ordusuna hizmet vereceğime; kanunun gerektirdiği durumda sivil yönetim altında ulusal önemi olan işlerde çalışacağıma ve bu yükümlülükleri özgür bir şekilde, akıl sağlığım yerinde ve samimi olarak üstleneceğime yemin ederim. Tanrı yardımcım olsun.”

Görüldüğü gibi, yeminde ‘anayasaya bağlılık’ teması vurgulanmaktadır. ABD gibi ülkelerde, vatana sadakat ve anayasaya bağlılık ulusun mensubu olmak için yeterlidir. Vatandaşlık esası üzerinde yükselen milliyetçilik anlayışının egemen olduğu ülkelerde, o ülkedeki çoğunluğu oluşturan etnik grubun ülkenin bütün esas teşkilatını belirlemesine izin verilmez. Evet, resmî dil çoğunluğun konuştuğu dildir (İngilizce) ama diğer dillerde gazete, kitap, dergi yayımlanır. TV kanalları açılır. Kimse, “memleket bölünüyor” diye dellenmez.

Etnik milliyetçiliğin egemen olduğu Türkiye, Almanya vb. ülkelerde ise durum başkadır. Çoğunluk olan etnik grubun dili, kültürü ve millet anlayışı devleti işgal etmiştir. Ancak o etnik gruba dahil olanlar veya o etnik grup içine **asimile olan** bireyler için milletin parçası olabilirler. Aksi takdirde, onların vatandaşlığı kâğıt üzerinde kalmaya mahkûmdur. Baykal, “etnik kimliği milli kimliğin hasmı gibi, düşmanı gibi koymayı reddedeceğiz. Etnik kimliği milli kimlikle çatıştırır hale getirmeyeceğiz” derken, zaten içi Türklük ile doldurulmuş bir yapıyı göstererek, aslında Kürtleri “Türkleşmeye” davet etmektedir. Direnenlere de ‘aba altından sopa’ göstermektedir. Kısacası, Doç. Dr. Baykal’ın görüşleri sık sık televizyonda benzer cevherleri yumurtlayan emekli generallerden pek farklı değildir.

Bu konu üzerine düşünen diğer bir politikacı da Turgut Özal’dı. Özal, Türkiye Cumhuriyeti’nin, kuruluşundan itibaren etnik esasta tanımlanmış bir devlet olduğunun farkındaydı. Nitekim, 1992 yılında kendisiyle mülakat yapan bir gazeteciye şöyle demiştir: “Hani zihnini çalıştır diye söylüyorum; yoksa öneri değil; meselâ Türkiye’nin ismi, **Anadolu Cumhuriyeti** olsaydı, bugün yaşadığımız sorunlar olur muydu?” (Fehmi Koru, ‘Turgut Özal ve Anadolu Cumhuriyeti,’ *Yeni Şafak*, 16 Kasım 2008). Dikkat edilirse, Özal devletin mayasındaki “aşırı Türklük” vurgusunu coğrafya ile dengelemeye ve ulusal topluluk içinde farklı etnik gruplardan gelen bireylere yer açmayı düşünüyordu.

Evet, Turgut Özal bir mühendisti, onun ‘Siyaset Sosyolojisi’ dalında ‘Doçent’ unvanı yoktu. Ama rahmetli Özal akıllı adamdı!

Yıkmayın, müze yapın!

Ayhan Aktar 24.08.2009

Geçen gün, hükümetin 'Kürt açılımı'nın bir parçası olarak Diyarbakır Cezaevi'nin yıkılacağını ve yerine okul, spor tesisi yapılacağını öğrendim. Haberin ayrıntıları şöyle: "Diyarbakır'ın Bağlar semtinde bulunan ve 12 Eylül 1980 darbesi ile beraber işkence ve isyanlarla gündemden düşmeyen Diyarbakır Cezaevi'nin şehir dışına taşınması kararı alındı. Cezaevinin yerine Anadolu Lisesi, iki ilköğretim okulu, bir anaokulu ve iki spor tesisinin yer aldığı büyük bir eğitim kampusu inşa edilecek" (**Sabah**, 22 ağustos, Nevzat Çiçek'in haberi).

Diyarbakır Cezaevi, Kürt sorununun tarihinde özel bir yere sahiptir. 1980 - 84 yılları arasında yüzlerce insan "örgüt üyesi" olduğu iddiasıyla, bazen de sadece Kürtçe konuştuğu için Diyarbakır Cezaevi'ne tıkmıştır. Bu dönemde 34 mahkûm ölmüştür. Haberde o yıllar şöyle anlatılıyor: "Cezaevinin en tanınmış işkencecisi olarak ise Yüzbaşı Esat Oktay Yıldırım gösteriliyor... 'Cezaevinin baş cellâdı' olarak gösterilen Yıldırım'ın, dönemin 7. Kolordu Komutanı Korgeneral Kemal Yamak ile birlikte Kıbrıs'ta görev yaptığı biliniyor. ... Yıldırım'ın Diyarbakır Cezaevi'nde suçlu-suçsuz, örgüt mensubu-sempatizan ayrımı yapmadan insanları ağır işkencelerden geçirmesinin, 1984'te ortaya çıkan PKK'nın büyüüp gelişmesinde büyük etki yaptığı iddia ediliyor. Dönemin canlı tanıkları, o günleri şöyle anlatıyor: Koğuşlardan hücrelere alınan mahkûmlar, demirlere bağlanarak, kalaslarla, zincirlerle ağır işkencelere maruz kaldı. Bu uygulamalarda mahkûmların çoğu kan kusuyordu. Bazı mahkûmlar işkencelere dayanamayarak intihar ediyordu. Mahkûmlar hücrelere sıkıştırılıyor, üzerlerine lağım suları dökülüyor, koğuşlarda kimi mahkûmlara fare ve insan dışkısı yediriliyor, koğuşlarda birbirine tecavüz etmeleri için işkence yapılıyordu. Ölüm orucu ve diğer direnişlerde bulunan tutuklu ve hükümlüler, ölümü kurtuluş olarak görüyordu."

12 Eylül döneminde Diyarbakır'daki işkence tezgâhından geçenlerden biri de eski Mardin CHP milletvekili Nurettin Yılmaz'dı. Yıllar sonra o günlerden söz ederken, "Diyarbakır Askerî Cezaevi Komutanı Esat Oktay Yıldırım, eliyle koğuşları göstererek 'binleri kuzu gibi ıslah ettik' dedi. 'Tam tersine, hepsini patlamaya hazır birer bomba haline getirdiniz' diye karşılık verdim. Eğer evli, 7 çocuk babası olmasaydım, sorumluluklarım olmasaydı, bekâr olsaydım Diyarbakır cezaevinden çıkınca elime silah alıp dağa çıkacaktım."

Sn. Yılmaz'ın dediği gibi, 1984'ten sonra salıverilen tutukluların soluğu dağda aldıklarını biliyoruz. Yzb. Yıldırım'ın sonu ise haberde şöyle anlatılıyor: "22 Ekim 1988 tarihinde, İstanbul Kısıklı'da bir belediye otobüsünün içinde, kafasına sıkılan üç kurşunla öldürüldü."

Bütün bu yaşananlardan sonra, bendeniz Diyarbakır Cezaevi'nin yıkılıp yerine okul yapılmasına karşı olduğumu ifade etmek istiyorum. Günümüzde adli suçluların yattığı Diyarbakır Cezaevi, âcilen boşaltılmalı ve müze yapılmalıdır. Diyarbakır Cezaevi merkezî otorite ile Kürt nüfus arasında yaşanması arzulanan **yüzleşme - barışma** ve bir anlamda bölgede yapılanlar için **nedâmet getirme - helâlleşme** sürecinin parçası olarak kullanılmalıdır. Diyarbakır Cezaevi'ni yıkmak kolay çözümdür, ama bence yanlıştır.

Benim bilebildiğim kadarıyla, dünyada bu tip müzelere en iyi örnek Almanya'da Köln şehrinde 1936 - 45 yılları arasında Gestapo karargâhı olarak kullanılan binadır. Bu bina Köln Belediyesi tarafından 1988 yılında 'Nasyonal Sosyalizm Dokümantasyon Merkezi' (NS - Dokumentationszentrum der Stadt Köln) haline dönüştürülmüştür. 2006 yılında Köln'deki merkezi gezmiştim. Binanın altındaki hücrelerin duvarına mahkûmların yazdıkları şiirler bile aynen duruyordu. Binanın kapısından girdiğiniz andan itibaren her odanın duvarına konulmuş TV ekranlarında döneme ait film ve fotoğraflar gösteriliyordu. O günleri yaşamış olan insanlarla yapılan mülakatlar

sürekli olarak veriliyordu.

Benzer bir müze ve dokümantasyon merkezi Diyarbakır'da kurulabilir. Aslında Diyarbakır Cezaevi hakkında epey çalışma yapıldı. Maalesef izleme imkânım olmadı, ama yönetmen Çayan Demirel'in **5 No'lu Cezaevi** isimli bir belgesel yaptığını duydum. Ayrıca, genç bir meslektaşımın cezaevi hakkında doktora tezi yazdığını da biliyorum. '78'liler Vakfı Girişimi' ise eski mahkûmlarla mülakat yapıyor. Bunların dışında, Diyarbakır Cezaevi'nde kalanların kurmuş olduğu web sitesinde epey bilgi var: [http:// www.diyarbakirzindani.com/](http://www.diyarbakirzindani.com/)

Kısacası, elimizde yağ, un, şeker vardır. Bütün mesele, akli başında ve soğukkanlı olarak helva yapmaya koyulmaktır. Diyarbakır Cezaevi'nin yıkılması ve yerine okul yapılması sembolik olarak önemli olabilir, ama bence **yüzleşme ve barışma sürecine** pek katkı yapmaz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Darbeci ütopya

Ayhan Aktar 31.08.2009

Siyaset biliminde 'ütopya' olarak adlandırılan metinler önemlidir. Yazıldığı dönemin ve yazarın kişinin siyasal tercihlerini yansıtır. Ütopya yazarlar, hayallerindeki toplumsal yapıyı ballandırarak anlatırlar. Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun ilk baskısı 1934'de yapılan **Ankara** isimli kitabı 'Kemalist ütopya'nın ilk örneklerindendir. Kitabın üçüncü bölümü, 'TC'nin 20. Yılı' kutlamalarının yapıldığı 1943 yılında geçmektedir. Yakup Kadri, kafasındaki devletçi toplum düzenini bakın nasıl anlatıyor:

"Türk işçileri, Türk mühendisleri, Avrupa'daki arkadaşları gibi bedbaht da değildiler. Eski Roma'nın esir sürüleri gibi bin bir mihnet ve cefa altında, bin türlü mahrumiyetle ruhları ve suratları ekşimiş, içkiden, açlıktan bütün insanî faziletlerini kaybetmiş Avrupa proletaryasının sefalet ve felaketinden Türkiye'de eser görünmüyordu. Türkiye'de işçiler birer devlet memuru idi ve yüreklerinde bir devlet memurunun haysiyetini, vakarını, mesuliyetini taşıyorlardı. Başlarında patron diye bir bela yoktu" (**Ankara**, İletişim Yay. s. 190). Ülkemizdeki tüm işletmelerin birer Sümerbank veya Etibank haline gelmesi Yakup Kadri'nin rüyası imiş, anlaşılan.

Aynı bölümde, Atatürk'ün 20. yıl tebriklerini kabul ederken halk kitlelerinin karşısına çıkması şöyle anlatılıyor: "Hava ... ayaza çevirmiş olmakla beraber, bütün bu binlerce insanın vücudundan çıkan bir acayip hararet her yana bir ilkbahar ılıkliği veriyor gibiydi. Bundan başka, bütün vücutlar birbirine o kadar yapışmış, bütün soluklar birbirine o kadar karışmıştı ki, her fert ruhça olduğu gibi bedence de bütün şahsi duygulardan sıyrılmış ve on bin kişi bir adam, bir adam on bin kişi olmuştu." Burada, Kemalist törensellik içinde bireyselliğin silinmesi ve lidere tapınma duygusu yüceltiliyor.

Geçenlerde, Ergenekon sanığı Yozgatlı bir avukatın darbe rüyaları Ergenekon iddianamesinin eklerinde bulundu. Beyimiz, yapılacak darbeden sonra başbakan olacağını hayal ediyormuş! İktidarının ilk gününde yapacağı konuşmaları bile planlamış. Ertuğrul Mavioğlu'nun haberi şöyle:

"[Yozgatlı avukatın] Diyarbakır'da vereceği mesaj, kendi deyimiyle 'bağlılıkları pekiştirmeye' yönelik. Yapacağı konuşmanın bölge insanına 'İşte aradığın ve hissetmek istediğin Atatürk ve onun hizmetçisi ve yeni dönem' mesajı [da] vereceğini hayal eden avukat, 'Ben eğer bunu yaparsak siyasi olarak bunu rahatça savunurum ve halk da çok memnun olur' diyor. İlk gün Van, Erzurum, Trabzon ve Kastamonu'ya uğradıktan sonra nihayet İstanbul'a gelen avukatın burada farklı bir planı var: 'Gerekirse Boğaz köprüsü üzerinden konuşurum iki yakaya halk dizilir ve bir muhteşem toplantı tertip edilir. İzmit, Sakarya ve Trakya İstanbul'a yönlendirilir" (**Radikal**, 24 ağustos).

Yozgatlı avukatın yapacağı konuşmaya Kürt kökenli vatandaşlarımızın ne diyeceklerini tahmin edebiliyorum, ama yazmaya terbiyem izin vermiyor. Fakat Boğaz köprüsünün iki yakasına insanların 'mevcutlu olarak' getirtildiğini ve hazretin köprüden on binlerce wattlık ses sisteminin yardımıyla konuştuğunu düşündüğüm zaman ürperiyorum. Çocukluğumun bütün 10 Kasım, 19 Mayıs, 29 Ekim ve 23 Nisan törenleri aklıma geliyor, daralıyorum.

Darbeci avukatın 'evlere şenlik' eylem planının bazı satırbaşları şöyle:

"Tüm illerde valiler görevden alınacaktır. Yenileri atanıncaya kadar bu görevi İl Jandarma Alay komutanları yapacaktır. Günlük 800 YTL dışında kimse bankadan para çekemeyecek, internetten dahi işlem yapamayacaklar. Buna uymayan banka memuru 5 yıldan aşağı olmamak üzere hapisle cezalandırılacaktır. Havalimanı kapatılacaktır. Tüm seferler ve tüm vizeler iptal edilecektir. Ülkeye giriş ve çıkışlar kim olursa olsun yasaklanacak ve havalimanlarına Türk uçakları dışında ne uçak inecek ve ne de herhangi bir uçak kalkacaktır. Tüm illerin, ilçelerin belediye başkanları görevden alınacaktır." Nasıl bir çarpık zihniyet karşısında bulunduğumuzu görüyorsanız, değil mi?

Sevgili Hrant'ın cenazesinde, eşi Rakel Dink şunları söylemişti: "Katil kim olursa olsun, bir zamanlar bebek olduklarını biliyorum. Bir bebekten katil yaratan karanlığı sorgulamadan hiçbir şey yapılamaz kardeşlerim." Aslında, Rakel Dink'in tesbitlerini bir adım ileri götürmek lazım: Ergenekoncuları yargılamak yetmez! Yozgatlı bir avukattan, meczup bir darbeci yaratan zihniyeti ve ideolojiyi de sorgulamak gerekiyor, bence.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürt Enstitüsü hakkında...

Ayhan Aktar 07.09.2009

Yıllar önce bir Ermeni dostum, Azeri besteci Üzeyir Hacıbekov'un **Arşın Mal Alan** operetine beni davet etmişti. Eser Ermenice oynanacaktı. Ben de "ben Ermenice bilmem ki?" diye itiraz ettiğimde, "biraz dikkat edersen anlarsın" demişti. Gittim. Operet eğlenceliydi, müzik harikaydı. Fakat bir şey dikkatimi çekmişti: Yapılan esprilere sadece orta yaşlı Ermeniler gülüyorlardı. Gençler biraz donuktu. Perde arasında bunun nedenini sordum. Cevap şuydu: "Gençler Ermenicenin inceliklerini pek bilmiyorlar. Gündelik hayatta Türkçenin hâkimiyeti o kadar fazla ki, gençler anadillerini 300 kelimeyle konuşur oldular maalesef!"

Bilindiği gibi, Ermeni cemaatinin anadillerinde eğitim yapan okulları var ve kurumlar Lozan Antlaşması'nın sağladığı uluslararası güvence altında faaliyet gösteriyor. Kısacası Ermenicenin öğretilmesi, konuşulması serbest, fakat zaman içinde Ermeniceyi yetkin olarak konuşanların sayısı azalıyor.

Geçenlerde Lefkoşa'da 1921'de kurulmuş olan Melkonyan Lisesi'nin kapanacağını, bina ve arazisinin alışveriş merkezi olacağını duydum. Kıbrıslı Ermenilere bunun nedenini sorduğumda, "Evet, Kıbrıs'ta Ermenilerin sayısı azaldı. Çoğu dışarı göç ettiler. Kalanlar ise, çocuklarını klasik Ermeniceyi öğreten Melkonyan Lisesi yerine iyi İngilizce öğreten kolejlere yollamayı tercih ediyorlar" cevabını aldım.

10 eylülde YÖK Genel Kurulu toplanarak Mardin Artuklu Üniversitesi'nde 'Kürt Dili ve Edebiyatı Bölümü'nün açılıp açılmayacağını karara bağlayacak. Ağustos ayındaki toplantıda aynı konu ele alınmış ve bir karara varılamamıştı. Gazetecilerin sorularını cevaplayan YÖK Başkanı, Prof. Yusuf Ziya Özcan şunları söylemişti:

"Oldukça önemli bir konu, hassas konu... Öğretim üyesi temininden kimlerin buraya gideceğine, müfredatın ne olacağına kadar oldukça şeyler çıktı. Hocalarımız çok detaylı bir şekilde eğildiler meseleye, ama vakit yetmedi, gündem çok yoğundu. Onun için dedik ki 'daha geniş bir zamana bırakalım'."

Bir gazetecinin "Bölüm mü, yoksa anabilim dalı kurulmasını mı değerlendirdiniz" sorusuna Özcan, "Hepsini değerlendirdik. Neler olabileceğini, hepsini ortaya koyduk, enstitü mü olacak, merkez mi olacak, anabilim dalı mı olacak, bölüm mü olacak diye... Hocalarımızın farklı görüşleri vardı, onun için tartışmalar da bitmedi, tamamlayamadık, onun için 10 eylüle bıraktık" yanıtını verdi (*Hürriyet*, 28 ağustos).

YÖK Başkanı Prof. Özcan'ın işi çok zor. Siyasi otorite, 'Kürt açılımı'nın parçası olarak bir akademik birim kurulmasını istiyor. Peki ama T.C. vatandaşları arasında Kürdoloji konusunda akademik bir unvan sahibi (doçent veya profesör) birileri var mı? Bu sorunun cevabının "Hayır" olduğunu tahmin ediyorum. Cumhuriyet tarihi boyunca varlığı inkâr edilmiş ve yasaklanmış olan Kürtçenin birkaç lehçesini bilen ve bu konuda akademik çalışma yapmış bir bilim adamını Türkiye'de bulmak imkânsız. Bundan birkaç yıl önce, genç bir akademisyen YÖK'e "Ben Paris Üniversitesi'nde Kürdoloji konusunda doktora yaptım, şimdi de bu dalda doçentlik sınavına girmek istiyorum. Eserlerim burada. Haydi beni sınava alın!" dese ydi ne olurdu? Herhalde, eski YÖK yönetimi polis çağırırdı!

Bence, Prof. Özcan'ın bahsettiği "öğretim üyesi temini" meselesini Türkiye içinden çözmek çok zor. Belki, Kürtçeyi 300 kelime ile konuşan öğretim üyesi bulunabilir. Ama Kürdoloji disiplini içinde akademik düzeyde yetkin birilerini bulmak zordur. Dolayısıyla, bugün herhangi bir üniversitede 'Kürt Dili ve Edebiyatı Bölümü' kurmak imkânsız gibi görünüyor.

Yapılması gereken, derleme ve araştırmaya dönük bir 'Kürodoloji Enstitüsü' oluşturmaktır. Böyle bir enstitü de ancak düzgün kütüphanesi olan bir devlet üniversitesinde ve yurtdışından Martin van Bruinessen (Utrecht Üniversitesi) veya Abbas Vali (Exeter Üniversitesi) gibi bu konuda uzmanlığı olan bilim adamlarına emanet edilerek kurulabilir. Böyle bir enstitü, öncelikle kütüphane ve arşiv oluşturmali ve başka üniversitelerde 'Kürt Dili ve Edebiyatı Bölümü' kurmak için gerekli personeli yetiştirmekle yükümlü olmalıdır.

Karl Marks'ın 1845 tarihli *Feuerbach Üzerine Tezler*'inin 3. maddesini hatırlayalım: "Eğitimcinin kendisinin de eğitilmesi gerekmektedir." Bir dili ve kültürü 85 yıl yok sayarsanız, onun enstitüsünü bugünden yarına kuramazsınız.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Metin Bey'e saygılarımla...

Ayhan Aktar 14.09.2009

Kürt açılımına parti ve devlet politikaları açısından baktığımız zaman durum parlak değil. Cengiz Çandar ve Hasan Cemal'in **Tecrübe Konuşuyor** programı Diyarbakır'da Deliller Hanı'nın avlusundan canlı olarak yayınlanırken tepeden F-16'lar geçiyordu. Jetlerin gürültüsü programın sesini bastırıyordu. Uçakların hedefi, PKK kampları olmalıydı. Birkaç gün sonra, Diyarbakır'da DTP'nin bölgedeki yöneticilerine dönük bir operasyon başlatıldı. Aralarında eski ve yeni birçok belediye başkanı ve yardımcısının bulunduğu DTP'liler gözaltına alındılar.

CHP ve MHP'nin süreci torpillemek için verdikleri mücadeleyi burada özetlemenin gereği yok. Aynı şekilde PKK'lıların dağdan indirilmesi için çözüm arayışları sürerken, Genelkurmay temsilcisi "Son terörist temizlenene kadar operasyonlar sürecektir" demecini patlattı. Huylu, huyundan vazgeçmiyordu anlaşılır.

Kürt politikacılarının tavrı da pek farklı değil. Bir yandan Aysel Tuğluk "ilişkimiz bitsin artık boşanalım" edebiyatı yaparken, diğer yandan da DTP Eşbaşkanı Emine Ayna sert ve uzlaşmaz demeçler vermeye devam ediyordu. Diyarbakır'daki Barış mitinginde, DTP üst yönetimi müzakere için İmralı'yı işaret ediyordu.

Türk ve Kürt siyasetinin üst düzey aktörlerinin söylediklerini ve yaptıklarını düşündüğümüz zaman "Şark cephesinde yeni bir şey yok!" diyebilirsiniz. Kısacası, Genelkurmay açılım süreci yokmuş gibi davranıyor; DTP ise ezberini bozmuyordu.

Fakat Kürt açılımına aşağıdan baktığımız zaman, bambaşka bir tablo ortaya çıkıyor. Bazı haberleri yan yana koyduğumuz zaman, açılım sürecinin kısa zamanda ciddi halk desteğine kavuştuğunu görüyoruz. Örneğin, 1990'lı yıllarda meydana gelen çatışmalarda hayatını kaybeden şehit askerlerin aileleri PKK'lı militanların aileleriyle birlikte barış mesajı vermek için bir ay önce Diyarbakır'a gittiler. OHAL Gazileri ve Şehit Aileleri Dayanışma Derneği ile Mezopotamya Yakınlarını Kaybedenler Derneği (MEYADER)'in organize ettiği buluşmada çocuklarını çatışmada kaybeden anneler biraraya gelmişti.

Bu toplantıda, OHAL Gazileri ve Şehit Aileleri Dayanışma Derneği Genel Başkanı Müslüm Öztürk şunları söylemiş: "Dernek yöneticileri olarak bir grup gazi ve şehit ailesi ile birlikte kardeş kavgasında çocuklarını kaybeden ailelerin taziyesi için Diyarbakır'a geldik... Kimimiz canımızla kimimiz malımızla ama özellikle bizim gibi binlerce anne, çocuklarının hayatı ile en ağır bedelleri ödedik. Acıyı hiç kimse bizim kadar hissetmedi. Hakikat şu ki, **kan kanla temizlenmez**. İntikam ve nefret, acıları dindirmek yerine artırır ve yaygınlaştırır. Biz anaların çektiği acıyı başka analar çeksin istemiyoruz. Yarın bir başka çocuğumuz veya komşumuzun çocuğu ölsün istemiyoruz. Birlikte yaşadığımız bu acı dolu karanlık sayfayı tarihe havale etmekten başka çaremiz yoktur." (Star, 8 ağustos)

Geçtiğimiz hafta, Eruh'ta şehit olan Kastamonulu Er Burak Kapucuoğlu'nun cenazesi 'Kürt açılımına karşı' bir siyasi gösteriye dönüşmüştü. Ertesi gün, oğlunun mezarı başında Kur'an okumaya gelen baba Metin Kapucuoğlu, "Cenaze törenimizde siyasi sloganlar atılması bizleri üzdü. Bu davranışları tasvip etmiyorum" demiş. Ve şöyle devam etmiş: "Oğlumu şehit edenlere beddua etmiyorum. Onlar kandırılmış kişiler, fakir insanlar... Asıl önemli olan perde arkasındakiler, onlara asıl beddua ediyorum. Millet olarak kenetlenmeliyiz... Bu oyunlar dün oynandı, yarın da oynanacak. Doğuda yaşayan Kürtler de askerlik yapıyor. Kürt-Türk davası olur mu? Yazık değil mi? Hiç tanımadığım insanlar geldi cenazeye. Hüngür hüngür benim çocuğuma ağladılar. Benim çocuğum onların çocuğuydu. İki gün sonra bir şehit daha gelecek. Gelvesin artık, olmasın... Benim Kürt arkadaşlarım var. Aramızda neden ayırım olsun." (*Habertürk*, 10 eylül)

Bu konuşmayı televizyonda izlerken benim gözlerim doldu. 21 yaşındaki oğlunu bir gün önce toprağa veren Metin Bey'in sözleri bu ülkede barış isteyenlerin tek sermayesidir. Ne Genelkurmay'ın hamaset dolu bayat açıklamalarını, ne de Kürt siyasetçilerin "acaba kim daha radikal?" konulu lafazanlıklarını ciddiye alıyorum. Unutmayalım, Kürt açılımı başarılı olacak ise iki tarafta da mevcut olan Metin Bey gibi vicdan ve basiret sahibi insanlar sayesinde olacak. Etrafta "zart zurt" ederek sertlik gösterisi yapanları hatırlayan olmayacak.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yaşlı 'Monşer'ler rahatsız!

Ayhan Aktar 21.09.2009

Bir ülkede benimsenmiş olan dış politika, esas olarak, 'aidiyet duygusu' ile 'güvenlik' arasındaki alanda şekillenir. Milli kimlik, insanlara aidiyet duygusu sağlar. Bireyler 'millet' denilen topluluğa ait olduklarını düşündükleri zaman kendilerini güvende hissederler. Dış politika da güvenlik kaygılarının hayata geçtiği alanlardan biridir.

Modern dünyada 'milli kimlik', genellikle "öteki" üzerinden tanımlanır. Yâni 'bizden olmayanlar' veya 'bize düşman olanlar' yardımıyla milli kimlikler şekillenir. Bize benzediğini düşündüğümüz veya 'onlar gibi' olmaya çalıştığımız insan toplulukları ile daha yakın ilişkiler kurabileceğimize inanırız. Dolayısıyla, milliyetçilik çağında "biz kimiz" sorusunun cevabı, aslında bizim 'ne olmak istediğimiz' ile yakinen ilişkilidir.

Türkiye'de dış politikaya karar veren asker/bürokrat seçkinlerin kimlik algısı ve siyasal tercihleri ağırlıklı olarak Türkiye'nin Batı'ya yönelmiş olmasıyla ilişkilidir. Egemen Kemalist ideoloji ve onun dikte ettiği kimlik algısında Türklerin kendilerini 'Batılı' olarak görmeleri esastır.

Şimdi, zurnanın "zırt" dediği yere geldik. Egemen ideolojinin Kemalizm ve onun dikte ettiği milli kimlik algısının 'Batılılık/Baticılık' olduğunu düşündüğümüz zaman, dış politikada 'Ortadoğu algısı' nedir acaba? Doç. Dr. Gülden Ayman'ın araştırmasına göre, yakın zamanlara kadar dış politikaya yön veren asker/bürokrat seçkinlerin Ortadoğu algısı şöyledir:

1. Türk seçkinleri Ortadoğu'yu 'İslâm coğrafyası', 'Arapların yaşadığı yer', 'bir çatışma bölgesi' olarak

görmektedirler.

2. Asker/bürokrat seçkinlere göre Türkiye bir Ortadoğu ülkesi değildir. Çünkü, Ortadoğu'da İslâmi rejimler vardır.

3. Türk seçkinlerine göre, Ortadoğu Araplarıdır. Araplar ise Türklerin gözünde pistir, tembeldir ve bizi '1918'de arkadan hançerlemişlerdir.'

4. Ortadoğu, gelişen ve Batılılaşan Türkiye'ye göre 'medeniyetten uzak' ve 'geri' bir yerdir (G. Ayman, "Türk Dış Politika Seçkinlerinin Ortadoğu Algılamaları ve Irak Savaşı," *Akademik Orta Doğu Dergisi*, No.1, 2006).

2002 yılına kadar, Dışişleri Bakanlığı'ndaki 'Monşer takımı'nın Ortadoğu'ya bakışı maalesef böyleydi.

Prof. Ahmet Davutoğlu dostumuzun dış politikaya giderek ağırlığını koyması sonucunda bundan on yıl önce neredeyse savaşa gireceğimiz Suriye ile geçen gün 'Stratejik İşbirliği Antlaşması' imzalandı. Karşılıklı olarak vizeler kaldırıldı. Türkiye değişiyordu, "Monşer takımı" da yavaş yavaş emekli olup, CHP ve MHP'ye çöreklandılar. CHP yöneticisi, Emekli Büyükelçi Onur Öymen son gelişmeleri şöyle değerlendirmiş:

"Türkiye'nin esas mensubu olduğu bölge, değerler sistemi itibarıyla AB ülkeleri bölgesi. Şimdi o bölgeye mensup, AB'ye mensup komşularımızla vize muafiyet anlaşmamız yok. Ne Yunanistan, ne Bulgaristan, ne Romanya, ne diğer herhangi bir AB ülkesiyle. Buna mukabil aynı ittifak içinde bulunmadığımız Suriye ile bunu yapıyoruz, diğer İslâm ülkeleriyle bunu yapıyoruz. Bu, Türkiye'nin dış politikasında bir kaymaya mı işaret ediyor, bir farklı değerler sistemine mensup ülkelerle daha yakın ilişkiler kurulmaya mı çalışılıyor sorusunu akıllara getiriyor. Aynı değerler sistemini paylaştığımız, laik, demokratik, özgürlükçü dünya görüşünü paylaşan ülkelerle ilişkimizi geliştiremiyoruz. Buna mukabil bizden farklı dünya görüşünü benimseyen ülkelerle ilişkilerimize ağırlık veriyoruz. Bu, dikkatten kaçmıyor." (ANKA Ajans)

Şimdi Monşer takımına bir sorum var: Acaba, AB'de 'adam yerine konmanın yolu' nereden geçiyor? Yahut, Avrupalılar Türkiye'yi ne zaman ciddiye alır? Cevabı da eski Finlandiya Cumhurbaşkanı, 2008 Nobel Barış Ödülü sahibi Marti Ahtisaari'nin başkanlığındaki 'Bağımsız Türkiye Komisyonu'nun AB'ye sunduğu rapordan verelim:

"... AB üyeliği ile güçlendirilmiş bir Türkiye, hâlen Rusya, Çin ve ABD'nin egemen olduğu bu bölgede Avrupa'yı da bölgesel bir güç olarak devreye sokabilir. [Türkiye dışında] liderleri Moskova, Şam, Tahran ve Kudüs gibi çok farklı başkentler arasında seyahat edebilen ve bu merkezlerin tümünde saygı görerek önemli siyasi hedeflerini rahatlıkla savunabilen başka bir ülke yoktur. Türkiye, herhangi bir krizi ve sorunu AB adına tek başına çözemez; ama Türkiye olmadan da AB'nin bölgede işi çok zordur."

N'oldu Monşer? Aman sinirlenmeyin lütfen, tansiyonunuz çıkacak!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Amiral gemisi' kimindir

Ayhan Aktar 28.09.2009

Taraf’ın cumartesi günkü haberine göre, Aydın Doğan, bugün Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ ile görüşecek imiş.

Doğan Grubu’na 3 milyar 755 milyon’luk vergi cezası kesildi ve kıyamet koptu. “Amiral gemisi”nin ağır toplarından sayılan Bekir Coşkun’un **Hürriyet**’ten ayrılıp **Habertürk**’e geçmesinden sonra, “medyada tasfiye” tartişmaları başladı. Acaba, AKP seçmenine “bidon kafalı” veya “kıllı göbeğini kaşıyan adam” üslubunda hakaret eden diğer yazarlar da kapının önüne konacak mıydı?

Seçmenlerin önemli bir kısmını “iki çuval kömüre oylarını satanlar” olarak gören Bekir Coşkun, Sezen Aksu’nun Başbakan Erdoğan’ın Kürt açılımını desteklemesi üzerine rahatsızlığını ifade ettiği yazısında şunları söylüyordu: “Sanatçı; ağdışılığı savunamaz... Medeni yaşama karşı duramaz sanatçı... Ve sanatçılar zeki insanlardır; toplumuna ortaçağ yaşamını öneren, modern hayata karşı çıkan, laikliği bir kenara itip dinciliği referans alanların ‘iyi bir şey’ yapamayacaklarını bilir.” (**Hürriyet**, 22 ağustos)

Mesaj gayet netti: AKP iktidarı “ağzı ile kuş tutsa” bile Bekir Coşkun’a yaranamazdı. Çünkü AKP’nin varoluşu yanlıştı. Dolayısıyla, “doğuştan zrl” bir hükümetin Kürt açılımını desteklemek Sezen Aksu gibi bir sanatçıya yakışmazdı!

Sanki, Beşiktaş’ın seyirci grubu ÇARŞI’nın meşhur sloganında özetlendiği gibi bir “istemezük” durumu söz konusu: “Bekir Coşkun her şeye karşı!” Bilirsiniz, “her şeye karşı olma” durumundan siyasi muhalefet çıkmaz. Bu tavır aslında hiçbir projesi olmayan, çaresiz, yeteneksiz ve yaratıcılıktan uzak bir siyasi anlayışı temsil eder. Böyle bir yaklaşımdan, ancak “hakaret, küfür ve aşağılama” çıkar.

Peki, bir patron olarak Aydın Doğan’ın elini ayağını bağlayan bu yazarların tasfiyesi mümkün müdür? Bence, medyadaki tasfiye Türk siyasi hayatındaki genel bir tasfiye ile paralel gidecektir. Neden mi? Anlatayım:

1. Bekir Coşkun ve diğerlerinin AKP’ye karşı olma biçimi ile CHP ve MHP’nin muhalefet anlayışı arasında pek bir fark yoktur. Aslında, CHP ve MHP seçmeninin de “AKP gitsin” dışında edecek bir lafı yoktur.

2. Hâl böyle olunca, mesele, kendisini “seçkin” olarak adlandıran kentli, eğitimi, hâli vakti yerinde kesimin siyasi iktidarsızlığının Bekir Coşkun gibileri tarafından dile getirilmesinden ibarettir. Bu kesimin durumu hazindir, iktidarı sönmüş ve cevveliyeti bitmiştir. Artık, kurulu düzen “apsızlık ve iktidarsızlık” hâli içindedir.

3. Galiba şu soruyu sormanın vakti geldi: Acaba, “Amiral gemisi”nin gerçek sahibi kimdir? Siz gazetenin künyesinde yazana bakmayın, Aydın Doğan **Hürriyet** gazetesinin tam anlamıyla sahibi değildir. Gazete üzerinde, sadece “intifa hakkı” vardır. Yâni **Hürriyet** gazetesini bir zeytinlik gibi görürsek, Aydın Bey’in zeytinleri toplama, yağını sıkma ve onları pazarlama hakkı vardır. Aydın Bey **Hürriyet**’i kullanarak “nem” elde edebilir. Ama mülkün esas sahibi başkalarıdır.

Onlar kim? diye bana sormayın. Canım, biliyorsunuz işte!

Sevgili Hrant’ın ölümünden sonra, “OĞün Samast’ı da anlamak lazım” gibilerden yazı yazarlar. Başörtüsü ile ilgili Anayasa değişikliği TBMM’de kabul edildikten sonra “411 el kaosa kalktı” diye manşet attıranlar, Ergenekoncu takımı ile yatıp kalkanlar, üniversitedeki arkadaşlarını askerlere jurnalleyen ve Ergenekoncu

paşaların tavsiyesi (!) ile **Hürriyet**'te yazı yazmaya başlayan emekli profesörler... İşte mülkün esas sahipleri...

Gerçekten "mal sahibi" olmanın en temel göstergesi, dilediğinde o malı başkalarına satma hakkıdır. Bence, Aydın Bey'in **Hürriyet**'i satma hakkı yoktur. **Hürriyet**'in eski sahibi Erol Simavi'yi hatırlayan var mı? Erol Bey 1989 yılında "insan hürriyetini satmaz" dedi. Gazetenin satışına direndi. Sonra Çetin Emeç öldürüldü. Ayrıca, Sedat Simavi'nin mezarı başındaki törende bomba patladı. Ölen olmadı, ama Erol Bey korkup İsviçre'ye yerleşti. İngiliz basın kralı Maxwell ile pazarlığa oturdu ve 270 milyon sterline anlaştı. Sonra, gece "birileri" aradı ve satış engellendi. Nihayet, **Hürriyet** 1994'de Aydın Doğan'a 36 milyon dolara satıldı. Erol Simavi hâlâ İsviçre'de sürgün hayatı yaşıyor. Anlaşılan, **Hürriyet**'e patron olmak zor!

Şimdi, Aydın Doğan'ın Org. Başbuğ ile randevusunu iptal ettiğini duydum. Bak şu **Taraf**'ın yaptığına... Adama huzur vermiyorlar yahu!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Amiral gemisi' kimindir

Ayhan Aktar 28.09.2009

Taraf'ın cumartesi günü haberine göre, Aydın Doğan, bugün Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ ile görüşecek imiş.

Doğan Grubu'na 3 milyar 755 milyon'luk vergi cezası kesildi ve kıyamet koptu. "Amiral gemisi"nin ağır toplarından sayılan Bekir Coşkun'un **Hürriyet**'ten ayrılıp **Habertürk**'e geçmesinden sonra, "medyada tasfiye" tartışmaları başladı. Acaba, AKP seçmenine "bidon kafalı" veya "kıllı göbeğini kaşıyan adam" üslubunda hakaret eden diğer yazarlar da kapının önüne konacak mıydı?

Seçmenlerin önemli bir kısmını "iki çuval kömüre oylarını satanlar" olarak gören Bekir Coşkun, Sezen Aksu'nun Başbakan Erdoğan'ın Kürt açılımını desteklemesi üzerine rahatsızlığını ifade ettiği yazısında şunları söylüyordu: "Sanatçı; çağdışılığı savunamaz... Medeni yaşama karşı duramaz sanatçı... Ve sanatçılar zeki insanlardır; toplumuna ortaçağ yaşamını öneren, modern hayata karşı çıkan, laikliği bir kenara itip dinciliği referans alanların 'iyi bir şey' yapamayacaklarını bilir." (**Hürriyet**, 22 ağustos)

Mesaj gayet netti: AKP iktidarı "ağzı ile kuş tutsa" bile Bekir Coşkun'a yaranamazdı. Çünkü AKP'nin varoluşu yanlıştı. Dolayısıyla, "doğuştan özürlü" bir hükümetin Kürt açılımını desteklemek Sezen Aksu gibi bir sanatçıya yakışmazdı!

Sanki, Beşiktaş'ın seyirci grubu ÇARŞI'nın meşhur sloganında özetlendiği gibi bir "istemezük" durumu söz konusu: "Bekir Coşkun her şeye karşı!" Bilirsiniz, "her şeye karşı olma" durumundan siyasi muhalefet çıkmaz. Bu tavır aslında hiçbir projesi olmayan, çaresiz, yeteneksiz ve yaratıcılıktan uzak bir siyasi anlayışı temsil eder. Böyle bir yaklaşımdan, ancak "hakaret, küfür ve aşığılama" çıkar.

Peki, bir patron olarak Aydın Doğan'ın elini ayağını bağlayan bu yazarların tasfiyesi mümkün müdür? Bence, medyadaki tasfiye Türk siyasi hayatındaki genel bir tasfiye ile paralel gidecektir. Neden mi? Anlatayım:

1. Bekir Coşkun ve diğerlerinin AKP'ye karşı olma biçimi ile CHP ve MHP'nin muhalefet anlayışı arasında pek bir fark yoktur. Aslında, CHP ve MHP seçmeninin de "AKP gitsin" dışında edecek bir lafı yoktur.

2. Hâl böyle olunca, mesele, kendisini "seçkin" olarak adlandıran kentli, eğitilmiş, hâli vakti yerinde kesimin siyasi iktidarsızlığının Bekir Coşkun gibileri tarafından dile getirilmesinden ibarettir. Bu kesimin durumu hazindir, iktidarı sönmüş ve cevvaliyeti bitmiştir. Artık, kurulu düzen "çapsızlık ve iktidarsızlık" hâli içindedir.

3. Galiba şu soruyu sormanın vakti geldi: Acaba, "Amiral gemisi"nin gerçek sahibi kimdir? Siz gazetenin künyesinde yazana bakmayın, Aydın Doğan **Hürriyet** gazetesinin tam anlamıyla sahibi değildir. Gazete üzerinde, sadece "intifa hakkı" vardır. Yâni **Hürriyet** gazetesini bir zeytinlik gibi görürsek, Aydın Bey'in zeytinleri toplama, yağını sıkma ve onları pazarlama hakkı vardır. Aydın Bey **Hürriyet**'i kullanarak "nemâ" elde edebilir. Ama mülkün esas sahibi başkalarıdır.

Onlar kim? diye bana sormayın. Canım, biliyorsunuz işte!

Sevgili Hrant'ın ölümünden sonra, "Oğün Samast'ı da anlamak lazım" gibilerden yazı yazanlar. Başörtüsü ile ilgili Anayasa değişikliği TBMM'de kabul edildikten sonra "411 el kaosa kalktı" diye manşet attıranlar, Ergenekoncu takımı ile yatıp kalkanlar, üniversitedeki arkadaşlarını askerlere jurnalleyen ve Ergenekoncu paşaların tavsiyesi(!) ile **Hürriyet**'te yazı yazmaya başlayan emekli profesörler... İşte mülkün esas sahipleri...

Gerçekten "mal sahibi" olmanın en temel göstergesi, dilediğinde o malı başkalarına satma hakkıdır. Bence, Aydın Bey'in **Hürriyet**'i satma hakkı yoktur. **Hürriyet**'in eski sahibi Erol Simavi'yi hatırlayan var mı? Erol Bey 1989 yılında "insan hürriyetini satmaz" dedi. Gazetenin satışına direndi. Sonra Çetin Emeç öldürüldü. Ayrıca, Sedat Simavi'nin mezarı başındaki törende bomba patladı. Ölen olmadı, ama Erol Bey korkup İsviçre'ye yerleşti. İngiliz basın kralı Maxwell ile pazarlığa oturdu ve 270 milyon sterline anlaştı. Sonra, gece "birileri" aradı ve satış engellendi. Nihayet, **Hürriyet** 1994'de Aydın Doğan'a 36 milyon dolara satıldı. Erol Simavi hâlâ İsviçre'de sürgün hayatı yaşıyor. Anlaşılan, **Hürriyet**'e patron olmak zor!

Şimdi, Aydın Doğan'ın Org. Başbuğ ile randevusunu iptal ettiğini duydum. Bak şu **Taraf**'ın yaptığına... Adama huzur vermiyorlar yahu!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

1955'teki IMF toplantısı...

Ayhan Aktar 05.10.2009

Meraklısı bilir, şu anda süren Uluslararası Para Fonu (IMF) toplantısı, aslında ilk kez 1955 yılında yapılmıştı. 12 Eylül 1955 günü İstanbul'da yapılan ilk IMF toplantısına 58 ülkeden 26 maliye bakanı, 446 uzman ve yaklaşık

4000 maliyeci katılmıştı. İstanbul'a önceden gelen maliyeciler 6-7 Eylül vahşetini yaşamışlardı. Bakanlar ve üst düzey yöneticiler Hilton ve Park Otel gibi iyi otellerde kalırken, IMF'nin memurları da Karaköy rıhtımına bağlanmış olan yolcu gemilerinin kamaralarında kalıyorlardı. Toplantılar İstanbul Üniversitesi'nde yapılmıştı.

"Muhtelif memleketlere mensup 40'dan fazla gazetecinin" toplantıyı izlemek üzere İstanbul'a geldiğini öğreniyoruz. (**Milliyet**, 12 Eylül 1955) 6-7 Eylül olaylarından sonra İstanbul'da sıkıyönetim ilan edilmiş ve gece sokağa çıkma yasağı başlamıştı. Toplantının organizasyonunu üstlenen eski Maliye Müfettişi Memduh Aytür, sokağa çıkma yasağını takmayıp gezinen eski Fransız Başbakanı Pierre Mendès France'ı karakoldan kurtarmıştı.

12 Eylül günü toplantının resmî açılışı yapıldı. Hesapta, Menderes açış konuşması yapacaktı. Fakat aynı gün, 6-7 Eylül olayları ile ilgili olarak TBMM'de olağanüstü toplantı vardı. Menderes'in hükümet adına eleştirileri cevaplaması bekleniyordu. Başbakan Menderes'in IMF toplantısındaki konuşmasını Maliye Bakanı Hasan Polatkan okumuştı.

TBMM'deki "fevkalâde celse" gergindi. Öncelikle, DP hükümeti tarafından ilan edilen sıkıyönetim Meclis'in onayına sunuldu. Muhalefet adına CHP lideri İsmet İnönü kürsüye çıktı. İnönü konuşmasında, "6-7 Eylül'de vuku bulan hadiselerde şüursuzluk değil, karşılarında hiçbir mâni bulmadan istediğini yapan kitlelerin hâkim olması elem vericidir" derken polis ve askerin olaylara seyirci kaldıklarını dile getirmişti. O gün Meclis'teki en önemli konuşmayı İstanbul Rum cemaatinden DP milletvekili Aleksandros Haçopulos yapmıştı. Haçopulos olayların birden çıkmadığını ve çok önceden tertip edilmiş olduğunu anlatarak, şunları söyledi:

"Hiçbir vatandaş burada ne esir, ne de rehindir. Suç, kitleleri tahrik eden herkese aittir. Emniyet teşkilâtının lâkaydisinden değil, hatta [olaylara] göz yummasından bahsedeceğim. Size bir de misal vereyim. 200-300 kişi birkaç sandalla Büyükkada'ya geçip tahribat yaptıktan sonra kaçmışlardır. Ada polisi istese bu bir avuç insana mâni olamaz mıydı? Hâdiselere seyirci kalındı. Benim [Büyükkada'daki] evimin yanında karakol vardır. Öyle olduğu halde yağmacılar evimi harap ediyorlar. 80 yaşındaki anne ve babamı yataklarından sürüklüyorlar, kapının önündeki jandarmalar da seyirci gibi bakıyorlar." (**Milliyet**, 13 Eylül 1955)

İnönü ile Haçopulos'un konuşmalarından "emniyet güçlerinin olaylara seyirci kaldıklarını" öğreniyoruz. Başbakan Menderes verdiği cevapta tahriklerden bahsetti. Gençliğin galeyana gelmiş olduğunu ve olayların bir anda kontrolden çıktığını anlattı. Ama anlattıkları pek inandırıcı değildi!

6-7 Eylül vahşetine giden yolun taşları İstanbul basını tarafından döşenmişti. İstanbul Rumlarının refah içinde yaşadıkları ve buna karşılık Batı Trakya Türklerinin süründükleri ile başlayan "Rum karşıtı" ve esas olarak "azınlık karşıtı" hava giderek dayanılmaz olmuştu.

Fener Patrikhanesi'ne mensup din adamlarının Kıbrıs Rumlarına yardım amacıyla para topladıkları yazılıp çiziliyordu. Örneğin, "Fener Patrikhanesi'nin metropolitler vasıtasıyla şehrimizdeki Rumlardan para toplattığı ve bu paraların, Kıbrıs mevzuundaki Yunan siyasetini maddi bakımdan desteklemek için Yunanistan'a gönderildiği yolundaki iddianın tahkikine devam edilmektedir" gibi provokasyon kokan bir haber yayınlanmıştı. (**Hürriyet**, 28 Ağustos 1955)

Tabii ki "Amiral Gemisi" görevinin başındaydı, ama **Cumhuriyet** ve **Yeni Sabah** da benzer türde yayınlar yaparak "torpido" işlevi gördüler. Sonra, olan oldu! 6 Eylül gecesi İstanbul yıkıldı ve IMF toplantısı için şehirde bulunan haberciler olayları dünyaya bildirdiler.

1991 yılında emekli Org. Sabri Yirmibeşoğlu **Tempo** dergisine şunları söylemişti: “Tabii. 6-7 Eylül de, bir Özel Harp işiydi. Ve muhteşem bir örgütlenmeydi. Amacına da ulaştı... Sorarım size, bu muhteşem bir örgütlenme değil miydi?” Mülakatı yapan Fatih Güllapoğlu ise sırtından soğuk terler boşanarak “Evet, paşam!” demek zorunda kalmış. Zavallı, ne desin?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Zilciyan'ın zilleri...

Ayhan Aktar 19.10.2009

1991 yılında Varlık Vergisi üzerinde çalışmaya başladığım zaman, etrafta dişe dokunur bir çalışma yoktu. 1942 - 43 yıllarında uygulanmış olan Varlık Vergisi sadece iktisadi değil; siyasi ve kültürel bakımlardan da önemli bir uygulama olarak karşımıza çıkıyordu. Resmî amacı “savaş şartlarında elde edilen olağanüstü kazançları vergilendirmek” olan Varlık Vergisi’nin, kısa zamanda gayrimüslim tüccarı piyasadan silmek için geliştirilmiş bir iktisadi tedbir olduğu anlaşılmıştı. Kimin ne kadar Varlık Vergisi ödeyeceği Maliye Şubeleri’nin duvarına asıldıktan sonra, özel sohbetlerde şu hikâye anlatılıyordu:

“Listeler asıldıktan sonra Salomon kahveye girmiş ve oradakilere sormaya başlamış:

- Mişon, sen ne verdin?
- 10 bin 550 lira 20 kuruş!
- İyi paradır, iyi paradır.
- Kirkor, sen ne verdin?
- 20 bin 915 lira 30 kuruş!
- İyi paradır, iyi paradır.
- Yani, sen ne verdin?
- 29 bin 715 lira 40 kuruş!
- İyi paradır, iyi paradır.
- Ahmet Bey, sen ne verdin?
- 50 lira 10 kuruş!

Salomon ellerini havaya kaldırmış:

- Ey büyük Atatürk, sen ne güzel söylemişsin **Ne Mutlu Türküm Diyene** diye!”

Geçtiğimiz günlerde Varlık Vergisi konusunda yeni bir çalışma yayımlandı: Ali Sait Çetinoğlu, **Varlık Vergisi: 1942 - 1944** (Belge Yayınları, Ağustos 2009). Çetinoğlu’nun hacimli kitabı bu konuda yapılmış yayımları yan yana getirdiği gibi aynı zamanda yeni belgeler içeriyor.

Çetinoğlu’nun kitabında Cumhuriyet Arşivi’nde okuyucuya açılan Varlık Vergisi ile ilgili belgeler, Dâhiliye Vekâleti’nin iç yazışmaları ve mükelleflerin TBMM’ye verdikleri şikâyet dilekçeleri yan yana getirilmiş. Ayrıca, kapsamlı bir gazete taraması yapan Sait Çetinoğlu dönemin gazetelerindeki Varlık Vergisi ile ilgili kupürleri yayımlamış. Kısacası, Varlık Vergisi Kanunu’nun çıktığı 11 Kasım 1942 tarihinden artık tasfiye sürecine girdiği

1943 yılının eylül ayına kadar İstanbul, İzmir ve Adana gazetelerindeki konu ile ilgili gazete kupürlerinin çoğunu kitapta görmek mümkün.

Bilindiği gibi, modern tarihçilik artık sadece arşiv belgeleriyle yapılmıyor, arşiv belgelerini yanı sıra bazen gazetelerde yayımlanmış olan karikatürler veya reklamlar da bir dönemin özelliklerini anlamak için artık başvurulan kaynaklar arasına girdi. Bu çerçevede, yetenekli tarihçiler sadece arşiv belgelerini değil karikatür, reklam veya resmî ilan gibi malzemeyi de dönüştürüp bir olayı anlamak ve açıklamak için kullanıyorlar.

Varlık Vergisi'nin tahsilatı acılarla doludur. Vergiyi ödeyemeyen mükelleflerin evlerine 27 Ocak 1943 tarihinde haciz memurları yollanır. O dönemin gazetelerinde haciz ve satış işlemleri ballandırılarak anlatılır. İstanbul basını bu satış hikâyelerini yayımlayarak bir yandan borçlarını ödemek istemeyen diğer mükelleflere "ibret dersi" veriyor, diğer yandan ise tahsilat sürecine aktif olarak katılıyordu. Evlerin dışında, mükelleflerin dükkânlarında da satış işlemleri yapılmaktadır.

Sait Çetinoğlu, İstanbul ve İzmir Defterdarlığı'nın gazetelere vermiş olduğu resmî satış ilanlarından oluşan bir listeyi kitabında yayımlamış. Çetinoğlu'nun verdiği listenin son derece kapsamlı olduğunu söyleyebiliriz. Örneğin, hâlen dünyanın tüm büyük orkestralarında kullanılan vurmali sazları üretmiş olan Zilciyan kardeşlerin imalathanesinde yapılacak satışı bildiren resmî ilan şöyleydi:

"Samatya Maliye Şubesi'ne vergi borcunu ödemeyen Vahan ve Mikail Zilciyan'ın, Sancaktar Hayrettin Mahallesi, İnekçi sokak 45 - 47 no'lu ticarethanesinde hacz edilen torna, makine, komple demir ve tahta kazanlar, zil imali için alât ve edevat ile 17 adet bando zili vesair bando levazımatı" (*Tasvîr-i Efkâr*, 3 Haziran 1943).

Şu küçük resmî ilanda işlerini mükemmel yapan iki Ermeni ustanın piyasadan silinmesinin acı hikâyesini görüyoruz. Zilciyan kardeşlerin ürettiği ziller şimdi müzayedelerde binlerce dolara alıcı buluyor. Zilciyan'ın torunları da Amerika'ya göç etmişler, dede mesleğini orada sürdürüyorlar. Yüksekaldırım piyasasında ABD'den ithal ziller de yüzlerce dolara satılıyor. Zilciyan kardeşler piyasadan silindi, ama yerine ne konu acaba? Buna da siz karar verin!

Kısacası, Sait Çetinoğlu'nun kitabı Varlık Vergisi konusunda hem yayımlanmış bilgileri toparlıyor, hem de yepyeni malzeme sunuyor. Kendisini kutluyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Aslında, Baykal sizsiniz!

Ayhan Aktar 26.10.2009

Baykal'ın hapisteki Ergenekon sanıklarına selam yollaması, Başbakan Erdoğan ile görüşmek için kamera şartı koyması, silahlarını bırakıp teslim olan PKK'lılar hakkında "Dağdan inen PKK'liler bırakılıyor; PKK'yi övenler, yataklık edenler hapiste" diyerek barış sürecini torpillemeye çalışması basında eleştiriliyor. Yıllardır Kemalizm

ve Türk siyasal hayatı üzerinde çalışan bir sosyal bilimci olarak Baykal'ın yaptıkları beni hiç şaşırtmıyor. Fakat nedense, etrafta şaşıranlar pek çok!

Baykal'ın fikriyatına yakın olduğunu düşündüğüm kalemler bile isyanlarda... Örneğin, Fatih Altaylı şunları yazmış: "Cumhurbaşkanı, 'Ana muhalefet de MGK'da temsil edilsin' diyor. Baykal, 'Olmaz öyle şey' diyor. Başbakan, 'Açılımı görüşelim' diyor. Ona da 'Kamerayla olursa olur' deyip Dolmabahçe benzetmesi yapıyor... Rica ediyorum, 7 yaşındaki tek çocuklar gibi 'İstemem, istemem' deyip duruyorsunuz. Bâri ne istediğinizi söyleyin. Ama galiba onu da bilmiyorsunuz. Bakın PKK'lıların bir bölümü dağdan iniyor. Üşenmeseniz Silopi'ye gidip, 'İnmeyin, dağa geri dönün' diyeceksiniz. Yapmayın Deniz Bey! Lütfen yapmayın!" (*Habertürk*, 20 ekim).

Bu yazıları okuyunca insan şaşıyor. İçimden şu soruyu soruyorum: Peki, ne bekliyordunuz? Son iki seçimde "AKP'ye karşı ortak cephe" taktiği ile okurlarınızı Baykal'a oy vermeğe davet edenler sizler değil miydiniz? 2007 seçimlerinden önce sandıktan CHP + MHP koalisyonu çıksın diye çalışmadınız mı? İşte, seçimden üç gün önce yazılan bir yazı:

"Bizim mahallede cevabı en kolay verilecek soru şudur: **CHP'ye oy verilebilir mi?** Elbette verilebilir. Hatta "**verilmelidir**"... Tabii ikinci bir soru daha var: "Baykal'a oy verilebilir mi?".... Tıpkı Demirel gibi Baykal da "kızmayan", "küsmeyen", "sinirlerine hâkim olan" bir siyasetçidir. Baykal'ın bu özelliği, onun seçim sonrasında hükümet sorumluluğu yüklendiği takdirde, en önemli meziyeti haline dönüşecektir. Bugün miting meydanlarının hırçın adamı, yarın devlet koltuğunda fevkalade uzlaşmacı bir siyasetçi haline dönüşebilir. Tanıdığım Baykal, bu karakterde bir insandır... Öyleyse baştaki soruya tekrar dönelim. Baykal'a oy verilebilir mi? İç rahatlığıyla "**Evet**" (*Hürriyet*, Ertuğrul Özkök, 19 Temmuz 2007).

Dolayısıyla, şimdi sızlananları anlayamıyorum. Kabul edelim, Baykal yetenekli bir politikacı. Kendisine verilen temsil görevini sonuna kadar sürdürüyor. Emeklilik yıllarını 'CHP lideri' olarak geçirmekten başka bir amacı da yok!

Araştırmacı Tarhan Erdem'in hesaplamalarına göre, cennet vatanımızda AKP'den kurtulmak için şeytanla bile işbirliği yapabilecek altı milyon insan var. Bunların "büyük çoğunluğunun yaşam tarzları moderndir ama, kuşkuyla nedeniyle, siyasal özgürlükler konusunda '**gerektiğinde asker müdahale edebilir**' demektedirler. Türkiye'nin yüksek eğitim görmüş, meslek sahibi yetişmiş insanının, yüzde 60 - 70'i bu kesimin içindedir" (*Radikal*, Tarhan Erdem, 15 haziran).

Baykal geçen yıl "çarşaf açılımı" yaptığında ona hesap soranları hatırlayın. Baykal'a "çarşafı meşrulaştırıyorsunuz! Anayasa Mahkemesi'nin aldığı karara karşın sizin bu açılımız çarşafı yeniden gündeme getirdi" diye Antalya'da bozuk atan "Kemalist rahibe" kılıklı kadınlar da "yetişmiş" insanlarımız içinde sayılıyorlar! CHP'nin kemik seçmeni böyle işte.

CHP'ye oy verenlerin bir kısmı son günlerde Baykal'ı eleştiriyorlar. Ben bunları yaz sonu indiriminden güzel bir bikiniyi yarı fiyatına satın alan genç kadınlara benzetiyorum. Aynı kadın kışın börekleri fazla kaçırıp beş kilo aldığı zaman, ertesi yıl yaz başında o bikiniyi giyip aynada kendini seyrederken yatak odasından acı bir çığlık yükselir. Bikininin kenarlarından etler fırlamış, tombul beden bikiniyi ezip geçmiştir. O anda, genç kadın, aynadaki aksinden nefret eder! Ve hemen diyetle başlar.

Aynen tombul bedeninden nefret eden genç kadın gibi, CHP'ye oy verenler de Baykal'ın son marifetlerine bakıp çığlık atıyorlar. Lütfen sızlanmayın, aslında Baykal'ın şahsında cisimlenen sizlersiniz! O sadece sizin gibi

“yetişmiş” insanların fikriyatını savunuyor. Bıyık altından gülerek “Bu enayiler bana oy vermeye mecbur” diyor. Eğer Baykal’dan kurtulmak isterseniz, önümüzdeki seçimde oy kullanmayın! Oy vermemek, aynen oy vermek gibi saygın bir siyasi tercihtir. Baykal’dan kurtulmanın yolu, oy perhizinden geçiyor. Korkmayın, biraz cesur olun lütfen!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Gereken’ nedir

Ayhan Aktar 02.11.2009

Mart ayında Bülent Arınç şunları söylemişti: “Emekli orgenerallere ait ses kayıtları ortaya çıktı. Aman Allah’ım neler konuşmuşlar, neler söylemişler. Allah’a çok şükür ediyorum ki Türkiye bunların zamanında bir savaşa falan girmemiş. Yoksa bunların savaşıacak halleri yok. Askerlikten başka her şeyi yapmışlar. Siyasetle uğraşmışlar, darbelerle uğraşmışlar.” Tahmin edeceğiniz gibi, bu sözler hayli tepki topladı.

Haziran ayında Albay Dursun Çiçek’in elinden çıkmış olan “AKP ve Gülen’i bitirme planı” **Taraf**’ta yayımlandıktan sonra Ertuğrul Özkök “Acaba Bülent Arınç haklı mıydı?” diyerek bu konuşmayı hatırlattı (**Hürriyet**, 13 Haziran 2009). Üç gün sonra, Ertuğrul Özkök bir yazı daha yazdı. İkinci yazıda, Org. Başbuğ ile yapmış olduğu telefon konuşmasını anlatıyordu. Org. Başbuğ sitem ederek şöyle demişti: “Geçen cumartesi yazdığınız yazı bizi çok yaraladı. Size haber gönderdim, herhalde aldınız.” Org. Başbuğ’un açıklamalarını biraz “muğlak” bulduğunu ifade eden Özkök, haklı olarak “Ya belge gerçek çıkarsa” sorusunu sordu. Org. Başbuğ’un cevabı söyleydi: “Silahlı Kuvvetler bu konuda çok ciddi ve şeffaftır. Gereken neyse onu yapacağız. (**Hürriyet**, 16 haziran).

Bildiğiniz gibi, 26 haziranda Org. Başbuğ ve TSK komuta kademesinin basına ‘fırça çekmesi’ ve meşhur “kâğıt parçası” açıklamaları geldi. Konu buzdolabına kondu. Ama geçtiğimiz günlerde bir subay Ergenekon savcılarına ihbar mektubu yolladı. Mektuba, Dursun Çiçek’in elinden çıkan belgenin “ıslak imzalı” orijinali de eklenmişti. Kıyamet koptu!

Bütün bu olanlara rağmen, Org. Başbuğ gerekeni yapmadı. Peki, “gereken” neydi? Bu sorunun cevabını hem Org. Başbuğ açısından, hem de Başbakan Erdoğan açısından vermeye çalışacağım.

1. Org. Başbuğ’un yapması gereken artık emekliliğini istemektir. Çünkü, ya darbe planları onun bilgisi dahilinde hazırlanmıştır veya Genelkurmay’da olup bitenlerin farkında değildir. İki durumda da görevi sürdürmesinin anlamı yoktur. TSK içinde her görevin bir “yedeği” vardır. Org. Başbuğ giderse, o işi yapacak biri muhakkak bulunur.

2. AKP hükümeti açısından da yapılması gereken şudur: Acilen, ihbar mektubunda adı geçen subayları “açığa almak” gerekmektedir. Soruşturmanın selameti ve başka belgelerin “imha ekipleri” tarafından yok edilmemesi için bu elzemdir.

Benim görebildiğim kadarıyla, ne Org. Başbuğ'un emekli olmaya; ne de Başbakan Erdoğan'ın mektupta adı geçen komutanları açığa almaya niyeti var. İş savcılara emanet edilmiş gibi gözüküyor. Bakalım ne olacak?

Yakın tarihimizde şu anda içinde bulunduğumuz sürece benzer bir olay yaşanmıştı. 24 Aralık 1957 günü, Binbaşı Samet Kuşçu ordu içinde bir ihtilal hazırlığı yapıldığını ihbar etmiş ve darbeci dokuz subayın isimlerini Başbakan Adnan Menderes'e bildirmişti. Hemen Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın başkanlığında durum değerlendirmesi yapıldı. Menderes toplantıda darbe teşebbüsünü açıklamış ve "Biz gereken tedbirleri aldık. Meseleyi derinleştiriyoruz. Suçlular yakalanıp, gereken ceza verilecektir" demişti. "Dokuz subay" hemen askerî mahkemeye sevk edildiler.

Darbeci subayların ifadeleri alınırken bir zamanlar İttihat ve Terakki, Bursa Kâtib-i Mes'ulü (İl Yöneticisi) olan Cumhurbaşkanı Bayar, kabineyi toplamış ve şunları söylemişti: "Bu mesele ciddidir, üzerinde duralım. [Eminim ki] İstanbul'da bu cuntalar kök salmıştır. Bütün memlekette, ordu içinde yayılmış olabilir... Bu hücre olarak çalışan bir gruptur. Bunları çıkartacağız meydana. Gereken kanuni müdahaleyi yapacağız. Üzerinde ciddiyetle durun." Komitacı Bayar yaklaşan tehlikeyi görmüştü.

Başbakan Menderes işin üzerine gitmemeyi tercih etti. Halkın gözünde ordunun yıpranmasından çekiniyordu. Dolayısıyla, soruşturma tavsadı. Altı ay süren yargılama sonunda dokuz subay beraat ettiler. İşin ilginç tarafı, ihbarcı Binbaşı Samet Kuşçu "orduyu isyana teşvikten" iki yıla mahkûm edildi!

27 Mayıs 1960'da ne olduğunu ve Menderes'in sonunu hepimiz biliyoruz. Başbakan Erdoğan'ın yakınında maalesef Bayar çapında bir "akıl hocası" yok. Yaşananları kitaplardan öğrenecek vakti olduğunu da sanmıyorum. Benim kendisine naçizâne tavsiyem şudur: Mehmet Ali Birand'ın **Demirkurat** belgeselinin 6. bölümünü seyretsin, yeter! Piyasada DVD'si satılıyor, hemen bulabilir.

Basiretli davranmak ve tarihten ders almak lazım. Yoksa, Erdoğan'a yazık olur!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir 'mutluluk hapı' olarak gazete...

Ayhan Aktar 09.11.2009

Gazete okumak artık futbol maçı seyretmek gibi bir şey oldu. Her gün basına sızdırılan ihbar mektupları karşısında Genelkurmay yetkililerinin 'zevahiri kurtarma' açıklamalarını artık bir maç tadında izlemeğe başladık. Fakat bu öyle bir maç ki canlı yayında sadece maçı izlemiyoruz. Sahada oynanan futbol hakkında seyircinin yorumları da anında veriliyor. Örneğin bir takım gol yediğinde, hemen o golün ofsayt olduğu konusunda tribünlerde yankılanan görüşleri de izliyoruz. Şimdi, örnek olayımızı anlatmaya başlayalım artık.

Geçtiğimiz hafta, Genelkurmay tarafından psikolojik operasyon amaçlı olarak kurulmuş olan internet sitelerinin listesi basına sızdı. Belgede, TSK içinde örgütlenmiş olan cuntanın 42 internet sitesi vasıtasıyla kendi propagandasını yaptığı ihbar ediliyordu. Bu konuda Genelkurmay'ın ne diyeceği merakla bekleniyordu. Cuma

günü Genelkurmay'ın düzenlediği haftalık basın toplantısında yapılan açıklamaları önce **Hürriyet**'ten okuyalım:

"Türk Silahlı Kuvvetleri'nin, Başbakanlığın ilgili plan ve direktifleri çerçevesinde irticai ve bölücü tehdit unsurlarını izlemek üzere kurulmuş, işletilmiş internet siteleri bulunmaktadır. Söz konusu siteler, 5651 sayılı kanun çerçevesinde kurulmuştur. Normal bir işlem, kamuoyuna çok farklı bir şekilde anlatılmıştır. Başbakanlığın direktifi, tüm kamu kurum ve kuruluşlarını kapsar" (**Hürriyet**, 7 Kasım 2009).

Yukarıdaki 'açıklama' aslında yeteri kadar açık! Genelkurmay yetkilisi kısaca, "Efendim, biz bu siteleri paşa keyfimiz böyle istediği için kurmadık. Başbakanlığın bu konuda emri var" diyor. Yâni **Hürriyet** okurlarını rahatlatacak bir haber söz konusu.

Ama kazın ayağı öyle değil! Aynı haberi bir de **Star**'dan okuyalım:

"Genelkurmay Başkanlığı Haftalık Basın Bilgilendirme Toplantısı, bir haftalık aranın ardından dün yapıldı... Toplantıda gazetecilerin gündeme ilişkin sorularını Tuğgeneral Çubuklu cevapladı. Tuğgeneral Çubuklu, internet sitelerinin izlendiği, fişlendiği iddialarına ilişkin sorular üzerine, söz konusu andıcı doğruladı. Çubuklu, TSK tarafından kurulduğu ve işletildiği iddia edilen Psikolojik Harp sitelerini de kabul etti. Çubuklu, 'Andıç buradadır' derken, bu çalışmanın Başbakanlık direktifiyle yapıldığını savundu. Çubuklu, 'TSK'nın Başbakanlığın ilgili plan ve direktifleri çerçevesinde hazırlanmıştır. Bildiğiniz gibi irticai ve bölücü tehdit unsurlarını izlemek üzere kurulmuş, işletilmiş internet siteleri bulunmaktadır' dedi.

Tuğg. Çubuklu'nun 'Sitelerin takibi ve psikolojik harp sitelerinin kurulması Başbakanlık direktifiyle yapıldı' şeklindeki bu açıklaması yasayla bağdaşmıyor. İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında 2007'de düzenlenen 5651 sayılı kanunla, bu tür suçlarla mücadele yetkisi Savcılar ve Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'nın görev ve sorumluluğunda bulunuyor.

Kanunda ise suç unsuru olarak, intihara yönlendirme, cinsel istismar, uyuşturucu ve uyarı madde kullanımını yaygınlaştırma, müstehcenlik, fuhuş, kumar oynanması için yer temini ile Atatürk aleyhine işlenen suçlar kanundaki maddeler yer alıyor... Genelkurmay'a ya da Genelkurmay Bilgi Destek Dairesi'ne kanunun hiçbir bölümünde atıf yapılmıyor. Kanunun hiçbir bölümünde yayındaki sitelerin 'AKP yanlısı', 'milliyetçi', 'ulusalci', 'irticai', 'Fethullahçı' gibi ya da başka hiçbir sıfatla sınıflandırılması şeklinde madde yok" (Kıymet Sezer'in haberi, **Star**, 7 kasım).

Şimdi ortalama **Hürriyet** okuru olup bitenin TSK'nın itibarını zedelemek amaçlı bir kampanyanın parçası olduğunu düşünüyor. Aynen, yenen golün aslında ofsayt olduğuna inanan futbol seyircisi gibi. Diğer yandan **Star**'ın haberini okuyanlar ise Genelkurmay'ın açıklamasının bir fiyaskoya kılıf uydurmaktan ibaret olduğunu anlıyorlar.

Tabii ki, haberi düzgün verdiği için **Star**'ı kutluyoruz. Fakat, **Hürriyet** ve benzeri gazetelerin tavrını nasıl açıklayacağız? Düşündüğüm zaman, bu gazetelerin yazışlarında çalışanları evlere uyuşturucu servisi yapan torbacılara benzetiyorum. Onlar her sabah insanların kapısına gazete değil, birer mutluluk hapı bırakıyorlar. Okurların kafası karışmasın ve Kemalist imanları sarsılmasın diye çok uğraşıyorlar. Bu "yüce amaçlar" uğruna haberler çarpıtılıyor, olayların arka planı karartılıyor. Okurun kafasını "dumanlı tutmak" için her şey yapılıyor.

Peki, bu gazeteler "mutluluk hapı" olmaktan çıkarsa yâni doğru haber verirlerse ne olur? Acaba, okurlar

uyuşturucu krizine girip üstlerini başlarını yırtarlar mı? Bence bir şeycikler olmaz! Çünkü onlar da altlarındaki zeminin çoktan kaydığını farkındalar. Yedikleri golleri görmeleri için maçın skoruna göz atmaları yeter!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AKP 'sine-i millete' dönüyor!

Ayhan Aktar 16.11.2009

Rahmetli halam Saadet Hanım, bazı insanların kafa yapısının hiç değişmediğini anlatmak için şu atasözünü söylerdi: "Ayının bildiği iki türkü vardır; ikisi de armut üzerinedir." Cuma günü TBMM'deki konuşmaları izlerken halamın bireyler için söylediklerinin, çoğu kez kurumlar ve siyasi organizmalar için de geçerli olduğunu düşündüm. Şehit cenazeleri olmazsa işlevsiz kalacağını düşünen MHP milliyetçiliği ile sürekli 'korku tellallığı' yapan CHP ulusalcılığı değişim projesinin karşısında kale gibi dikildiler.

Aslında, yaşadığımız günler Türkiye'de Tek Parti Dönemi (1925 - 45) üzerinde akademik çalışma yapanlara müthiş fırsatlar sunuyor. Örneğin, 1930'ların faşizan uygulamaları üzerine çalışan birisi o dönemi anlamakta zorluk çekebilir. Ama Onur Öymen'i dinlediği zaman, "şimdi anladım!" diyecektir. Tıpkı dinozorlar üzerine çalışan bir bilim adamının sokakta kanalizasyon kapağının altından bir dinozor yavrusunun çıktığını gördüğü anda duyduğu coşkuya benzer bir ruh hali içine girecektir.

Erdoğan konuşmasında, "Sizin tarlalarınız, otlaklarınız yasak bölge ilan edildi mi? Analar ağlayacak diyenler, sizin hiç oğlunuz, yavrunuz öldü mü?" diyerek dinleyenleri empati yapmaya davet ediyordu. Erdoğan'ın aslında milletvekillerine değil de TV başındaki vatandaşlara hitap ettiğini söylemeliyiz. Ayarı iyi yapılmış bir konuşmaydı, hem CHP'lileri kızdırdı hem de onların ne kadar uzlaşmaz olduklarını halka gösterdi.

Erdoğan'ın konuşmasının bence en özlü cümlesi şuydu: "Nişanlısından mektup beklerken ölüm haberini alan hanım kardeşlerime sesleniyorum. Şırnak'taki asker oğlunu bekleyen Ayşe Hanım'a da, oğlunu dağlarda yitiren Fatma Hanım'a da bugün bir şeyler söyleme zamanıdır." Başbakan Erdoğan, asker yolu gözleyen Türk anne ile oğlu dağa çıkan Kürt annenin acılarına eşit mesafede yaklaştığını belirtiyordu. Erdoğan'ın sözleri, bana 1982 yılında Falkland krizi sırasında Arjantin'e savaş açarak ve milliyetçiliği şahlandıran 'malı götürmek' isteyen Başbakan Thatcher'e karşı çıkan BBC yönetimini hatırlattı. O günlerde, BBC yöneticisi olan Richard Francis şunları söylemişti: "BBC'nin işi askerî birliklerin moralini yükseltmek veya halkın bayrak etrafında toplanmasını sağlamak değildir... Portsmouth'da dul kalan kadın ile Arjantin'in başkenti Buenos Aires'teki dul kadın arasında bir fark da yoktur."

Başbakan Erdoğan'ın konuşması bundan sonra AKP'nin izleyeceği politikanın ipuçlarını veriyordu. CHP grubu salonu terk ederken, onlara "güle güle" diyerek onların küsmesinden memnun olduğunu ifade etti. Demokratik açılım konusunda "Ne yaparım; ne de yaptırırım" tavrı içinde olan CHP ve MHP bu noktadan sonra devreden çıkmış oluyorlar. Erdoğan, 81 ile giderek Kürt açılımını halka doğrudan anlatacağını söyledi.

Başbakan Erdoğan'ın "sine-i millete" dönme kararı, sahip oldukları "vekalet" yetkisini kötüye kullanan muhalefete karşı şu anda uygulanabilecek en ciddi tedbir. İşin ilginç tarafı, cuma günü oturumdan önce *Kanal D*'ye konuşan Bülent Arınç, oturuma katılmayacağını ve Antalya ve çevre illerde konuşma yapmak üzere yola çıkacağını söylemişti. AKP liderliği muhalefetin ne yapacağını tahmin etmiş, oyun planını onların uzlaşmazlığı üzerine kurmuştu. Hele CHP'nin küsüp Meclis'i terk etmesi, AKP'nin elini daha da güçlendirdi.

Dün Burdur'da sert bir konuşma yapan Bülent Arınç, AKP içinde "tanktan, toptan, gürültüden, patırtıdan korkacak adam olmadığını" ifade etti. Arınç, sözlerine şöyle devam etti: "Bu beyefendiler, bu siyaset taşeronları ister, istemez... O bizi ilgilendirmiyor. Halka gideceğiz! Anadolu'da tek tek dolaşıp milletimize ihtiyaç duyduğumuz bu konuyu, Türkiye'nin en öncelikli konusunu, birlik ve beraberlik projesini hep beraber anlatacağız."

Erdoğan ise dün Malatya'daydı, muhalefete yüklendi. Hedeflerinin "ilkbaharın sonuna kadar, demokratik açılım programını ilçe ilçe, belde belde, mahalle mahalle, köy köy, hatta ev ev" gezerek halka anlatmak olduğunu söyledi. Bu hedef doğrultusunda AKP örgütü, gençlik ve kadın kollarının düzenleyeceği konferans, sempozyum ve panellerle açılımın kitlelere anlatılacağını ifade etti.

Görebildiğim kadarıyla, artık TBMM siyasetin yapıldığı bir yer olmaktan yavaş yavaş çıkıyor. AKP "sine-i millete" dönüyor; siyaset de meydanlara iniyor. Peki, muhalefet ne yapacak? Artık oyundan düştüler. Ankara'da "istemezük" diye bağırlar, o kadar!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Diyarbakır'da nefes almak...

Ayhan Aktar 23.11.2009

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası, 21 kasım günü önemli bir toplantıya ev sahipliği yaptı. "Demokratik Açılımın Sosyal, Siyasal ve Olası Ekonomik Etkileri" konulu toplantıya davet edilen gazeteciler ve bölgedeki belediye başkanları, sivil toplum temsilcileri, kamu yöneticileri ve kanaat önderleri ile demokratik açılımın çeşitli yönlerini tartışma imkânı bulduk. Toplantı, Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Galip Ensarioğlu'nun yaptığı son derece ayakları yere basan bir açış konuşması ile başladı. Sn. Ensarioğlu'nun Avrupa'da yaşanan deneyimleri özümsemiş ve demokratik açılımın kritik noktaları üzerinde mesai harcamış bir yönetici olduğu belli oluyordu. Diyarbakır Belediye Başkanı Osman Baydemir'in açış konuşması önemliydi. Şöyle dedi Baydemir:

"Tam üç kuşaktır Şeyh Sait'ten Seyyid Rıza'ya, Mazlum Doğan'dan Uğur Kaymaz'a, Enes Ata'ya kadar isyanı, savaşı, kanı, gözyaşını yaşadık. Gelecek nesillere isyanı miras olarak bırakmamak bu ülkede yaşayan her siyasetçinin, her akademisyenin, her kanaat önderinin, sorumluluk sahibi hepimizin, siyasi, ahlaki ve vicdani sorumluluğudur. Hepimiz kendi cephesinden fedakârlıkla, kararlılık, cesaret ve samimiyetle onurlu bir gelecek, **onurlu bir barış** için çaba sarf etmeliyiz. Diyarbakır barış çabasında ısrarlıdır. Kürtler barışın inşası çabasında kararlı ve samimidir... Elbette ki süreç hassastır. Ve elbette ki hassasiyetlere dikkat etmek gerekiyor. Elbette ki **karşılıklı** dikkat etmek gerekiyor... Çünkü **acılarımızı yarıstırarak, acılarımız arasına bir ayırım koyarak onurlu bir barışa ulaşma şansımız yoktur**. Şunu açıkça kabul edelim: Türkiye'nin Batı yakasındaki ruh hâli, algı ve atmosfer ile Doğu yakasında büyük bir fark var. **Empati kurulamıyor**. Sevinçte ve tasada maalesef farklılaşma var. Aslında en büyük tehlike budur!"

Osman Baydemir'in altını çizdiği "barış çabasındaki ısrar" Diyarbakır'da hemen fark ediliyor. Kiminle konuşsanız, "açılım" gündeme geliyor. Herkes bu sefer umutlu olduğunu söylüyor. Çeyrek yüzyıllık savaşın getirdiği yorgunluk ve bezginlik duygusu, umut ve barış özlemine dönüşmüş. Tabii ki Kürt siyasetçilerin sürecin işlenmesi ile ilgili bazı kaygıları var. Bunları da son derece net bir biçimde dile getiriyorlar.

Fakat Diyarbakır'da insanın hemen yüzüne çarpan olumlu ve umut dolu hava, İstanbul'daki seçkinler arasında hâkim olan "Tamam, bölündük işte. Kürdistan kuruldu artık" gibilerden olumsuz hâletiruhiye ile birlikte düşünüldüğünde tam bir tezat teşkil ediyor. Baydemir'in dediği gibi, Türkiye'nin doğusunun yaşadığı sevinç ve batısının hissettiği endişede çok ciddi farklılaşma var. Diyarbakır'da insanın yüze çarpan umut rüzgârı, İstanbul'daki olan biteni anlamaktan aciz ve korkularının esiri olan Türk seçkinlerinin etrafa yaydıkları "hastalıklı hava" ile mukayese edildiğinde insanın morali bozuluyor.

Çeyrek yüzyıldır yaşanan baskı, zulüm ve sindirme politikaları Diyarbakır'da sanki her evde bir komedyen yaratmış. Mizah bir direniş biçimi Diyarbakır'da. Kürtler hem kendileri ile, hem de dünya ile dalga geçiyorlar. Kandil ve Mahmur'dan gerilla kıyafetleri içinde gelip teslim olanların Türkiye'nin batısında yarattığı olumsuz havayı konuşuyoruz. Bazı yazarların provokasyon kokan "teslim olmadılar, devleti teslim aldılar" türü yazıları nefretle hatırlanıyor. Bir işadamı şöyle diyor:

"Hocam, bize bir sevinci bile fazla gördüler. Her aileden cenaze çıktı bu bölgede. Görmek, anlamak istemiyorlar. Komşumun oğlu dağdan inip teslim olsa, ben komşuma 'gözün aydın'a giderim. Zaten gitmem de beklenir. Onun sevinci, bana mutluluk verir. Sınırdan Diyarbakır'a kadar, yola, yaklaşık bir buçuk milyon insan dizilmişti. Bu kadar kısa zamanda bir buçuk milyon insanı DTP mi yollara döktü? DTP'nin böyle bir gücü yok ki. Bu bir sevinç dalgasıydı. Eğer 19 yıl sonra birileri dağdan geri dönüyorsa benim de oğlum, kardeşim, yeğenim geri dönebilir diye umutlandı insanlar. Mesele budur. Ayrıca, neden o kıyafetle geldiler diye soruyorlar. Yahu, kıyafet budur! Dağda hepsi öyle gezerler. Acaba Cem Boyner, Kandil'de **Beymen** şubesi açtı da bu çocukların haberi mi yoktu?"

Bu lafın üzerine basıyoruz kahkahayı. Diyarbakır'da geçirdiğim iki günde biraz nefes aldığımı hissettim. Moralim düzeldi, umutlandım.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İzmirli 'Küçük Adam'lar...

Ayhan Aktar 30.11.2009

1932 yılında, Alman romancı Hans Fallada **Küçük Adam Ne Oldu Sana?** isimli kitabını yayımlamıştı. Roman, genç bir çiftin I. Dünya Savaşı sonrasında Berlin'de verdiği hayat mücadelesini anlatır. Almanya'da yaşanan ekonomik kriz, yüzde 1.000.000 mertebesine yükselen enflasyon, işsizlik, grevler ve siyasal çatışmalar romanın arka planını oluşturur. Roman, Berlinli orta sınıfların hayal kırıklıklarını, zeminin ayaklarının altından kaymasını ve bu kesimin radikalleşmesini akıcı bir dille anlatır. Giderek fakirleşen Berlinli orta sınıflar, kısa bir süre sonra "Alman ulusunun varlığına kasteden bir Yahudi komplosu" ile karşı karşıya olduklarına inanacaklardır. Kitabı bitirdiğinizde, Nazilerin iktidarının toplumsal temellerini daha iyi anlarsınız. Zaten romanın yayımlanmasından kısa bir süre sonra Mart 1933'te yapılan seçimde Nazi Partisi oyların yüzde 43,9'unu alır ve Hitler iktidara gelir.

Geçen hafta DTP konvoyuna İzmir'de yapılan taşlı sopalı saldırı bana Hans Fallada'nın romanını hatırlattı. Tabii

ki 1930'ların başında Almanya'da yaşanan kriz ile bugün Türkiye'deki ekonomik şartları mukayese etmemiz mümkün değil. Şükürler olsun ki Türkiye'deki enflasyon, işsizlik ve de siyasal çatışmalar 1930'ların Almanyası gibi değil. Ama DTP konvoyuna saldıranların fotoğraflarına baktığımızda ve İzmir - Hatay'ın orta sınıfların oturduğu bir semt olduğunu düşündüğümüzde, bu kesimin giderek radikalleştiğini ve faşizan bir siyasetin militanlığına soyunduğunu görüyoruz.

İzmir'in siyaseten içine kapanmasının tarihi hayli eskidir. Aslında, İzmir'de otoriter siyasi eğilimlerin rağbet görmesi 1983 seçimleri ile başladı. Darbeden sonra yapılan ilk seçimde, İzmirli Turgut Özal'ın ANAP'ına değil; 12 Eylül cuntasının devamını temsil eden Em. Org. Turgut Sunalp'ın partisine (MDP) yöneldiler.

İzmir'in aşırı sağa kayışında 2002 seçimleri dönüm noktası oldu. Seçimlerde Türk milliyetçiliğinin sembollerini kullanarak, insanlara sürekli "Dağ başını duman almış" marşı dinleten, meydanlarda döner-ekmek dağıtan ve dansöz oynatan 'beyaz gömlekli zengin çocuğu' Cem Uzan'ın partisi İzmir'den 328.000 (yüzde 17,5) oy aldı. Artık "Demokrat İzmir" efsanesi tarihin çöplüğüne atılmıştı. 2007 seçimlerinde ise CHP ve MHP'nin toplam oy oranı Türkiye genelinde yüzde 35,1 iken, aynı oran İzmir'de yüzde 49,3 olarak gerçekleşti. 2007 yılında Ergenekon mitinglerine büyük bir coşku ile katılan İzmirlilerin tercihi belliydi: Değişime direncin, korkunun, bölünme paranoyasının çığırkanlığını yapan partiler İzmir'de kazandı. Bu arada, Canan Arıtman gibi birini TBMM'ye yollamanın şerefi de İzmirli seçmenlerin oldu. İzmirli, bu tercihleri ile ne kadar övünseler yeridir!

İlginçtir, DTP konvoyuna saldırının olduğu gün İzmirli gazeteci Ergun Babahan şunları yazıyordu: "Değişime ayak uyduramayan İzmir, şimdi değişimden korkuyor. Çoğunluğunu göçmenlerin oluşturduğu kent, yeni gelenlerden korkuyor. Gelenlerin Kürt kökenli olması veya başörtüsü takmasından rahatsız oluyor. Bu yapısıyla da faşizan bir renge bürünüyor... Sanayiye dayalı tarımın giderek önemini yitirmesi sonucu önemini kaybeden İzmir, bunun yerine bir şey koyamadı. Kendini hâlâ önemli sanan yaşlı aristokratlar gibi, farklı olanlara öfke duymaya başladı. Bugün CHP ve MHP demokratik açılım konusundaki tavırlarıyla mevcut öfkeyi nefrete dönüştürüyorlar... Yıllarca demokrasinin kalesi olarak bilinen İzmir, şimdi hızla faşizan bir anlayışın kalesi haline geliyor. Korkarım ki, bugün İzmir'de Onur Öymen'in Dersim modeli mücadele örneğini destekleyecek çok sayıda insan vardır... Modernlikten sadece Kordon'da rakı ve genç kızların mini etek giymesini anlayan İzmir aslında hızla gerici bir çizgiye kayıyor" (**Star**, 22 kasım).

Evet, artık olan oldu. Bundan sonra yapılacak iş, DTP konvoyuna saldıranların mahkemeye çıkarılmasıdır. Eğer İzmir'de DTP konvoyuna yapılan saldırı cezasız kalırsa, bundan sonra DTP'nin Ege'de yapacağı tüm toplantılar tehlikeye girer. Eğer AKP hükümeti bu saldırının üzerini örtmeye çalışırsa, yarın benzer bir saldırı AKP'lilerin de başına gelebilir. İzmir'de radikalleşmiş orta sınıfların faşizmi nasıl DTP'yi "bölücü" olarak algılıyorsa, AKP'yi de "şeriatçı" olarak görmeye devam etmektedir. Unutmayalım, faşizmin bir özelliği de "toplumsal körlük" ile malul olmasıdır ve maalesef tedavisi yoktur. Benden söylemesi...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Soy-sop meselesi...

Ayhan Aktar 07.12.2009

Son yıllarda soy-sop meselesi giderek ilgi odağı olmaya devam ediyor. Özellikle, Türkiye gibi göçmenler ülkesi sayılabilecek toplumlarda "etnik köken" veya "memleket hikâyeleri" gündemi işgal ediyor. Son yıllarda, bir yandan Kürt sorunu ve diğer yandan da Bosna'daki iç savaş veya Çeçen direnişi köken tartışmalarını hızlandırdı. Evveliden, bayramdan bayrama, yaşlı dedeler sayesinde etnik kökenlerini hatırlayanlar şimdi bu meseleleri sorguluyorlar. Toplumda böyle bir "talep" olduğu zaman, "arz" da ardından geliyor. İlgili haberi okuyalım:

"Soy-sop araştırmaları ve nereden gelip nereye yerleştiğimiz tartışmaları son yıllarda merak edilen konuların başında yer alıyor. Bu halkaya şimdilerde Türk Tarih Kurumu (TTK) eski Başkanı Prof. Dr. Yusuf Halaçoğlu katıldı. "Kürtlerin yüzde 30'u aslında Türk kökenli" diyerek dikkatleri üzerine çeken Halaçoğlu şimdi bu tezini doğrulayacak altı ciltlik **Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler, Oymaklar** adını verdiği bir kitap çıkardı. Yetmedi, kitabı sanal âleme taşıyarak dileyen herkesin etnik kökenini araştırabileceği bir internet sitesi kurdu... Araştırma boyunca 1453-1650 yılları arasındaki yaklaşık 245 Osmanlı tahrir defterini inceleyen Prof. Halaçoğlu Anadolu'da 42 bin aşiret tespit etmiş. Bunların 37 bin 706'sı Türkmen, 166'sı Moğol, 90'ı Arap ve 2 bin 287'si de Kürt aşireti. Araştırmanın en ilgi çekici yanı bizim yıllardır doğru bildiğimiz bilgilerin yanlış çıkması. Mesela Güneydoğu'da tamamen Kürtlerin yaşadığı sanılır, ancak Halaçoğlu bunun bir fiyasko olduğunu düşünüyor. Çünkü araştırmada bu bölgede yaşayan Türk sayısının Kürtlere oranla beş kat daha fazla olduğu ortaya çıkmış. Ama Türkmen aşiretinin zamanla değişime uğrayarak **Kürtleştikleri** görülmüş" (**Zaman**, 28 kasım).

Şimdi, zurnanın zırt dediği yere geldik! Cin fikirli tarihçimiz Halaçoğlu aslında Kürtlere şöyle diyor: "Siz kendinizi şimdi Kürt zannediyorsunuz ama 17. yüzyılın ortasına kadar sizler Türktünüz!"

Şimdi bir parantez açalım: Prof. Halaçoğlu TTK Başkanı iken, "Türkiye'de yaşayan Kürtlerin yüzde 30'u Türk kökenli, Kürt Alevilerin bir kısmı ise Ermeni kökenlidir" diye bir cevher yumurtlamıştı. Bunun üzerine AKP Genel Başkan Yardımcısı Dengir Mir Mehmet Fırat, "Halaçoğlu suç işledi. Savcılar hemen harekete geçmeli. Türkiye devleti vatandaşları arasına ayırım, nifak sokmak anayasal bir suçtur. Halaçoğlu ırkçılık yapmaktadır" demişti (**Radikal**, 21 Ağustos 2007). Nitekim daha sonra Halaçoğlu görevinden alınmıştı. AKP hükümetinin kararında Sn. Fırat'ın çıkışının etkili olduğunu sanıyorum.

Halaçoğlu, Kürtlerin bir kısmının aslında Türk olduklarını "bilimsel bir şekilde" ortaya koyduktan sonra esas bombayı patlattı. Haberde, sonradan Kürtleşen "Oğuz kökenli" aşiretler arasında Kürt kökenli Dengir Mir Mehmet Fırat'ın aşireti olan Rişvan aşiretinin de adı sayılıyordu!

Canım, Halaçoğlu'nun kötü niyeti yoktu, bilimsel çalışma yapıyordu hazret: "Kimsenin soyunu sopunu araştırmıyorum. Kürt kavramına karşı da değilim. Osmanlı arşivlerine bakarak, belgeler ışığında bir çalışma yaptım... Şu öyleymiş, bu böyleymiş beni ilgilendirmiyor" (**Habertürk**, 1 aralık). Tam "yersen!" durumu. Ama Sn. Fırat'ın cevabı çok güzel: "Umurumda değil! Zaten soy, sop insanların kendi tercihi değil ki. 400-500 sene önce ne olduğum beni ilgilendirmiyor. İnsan kendisini nasıl hissediyorsa odur."

Prof. Halaçoğlu'nun "bilimsel" analizlerini okuyunca, aklıma hemen 1930'ların anlı şanlı CHP Genel Sekreteri Recep Peker geldi. "Türkleştirme politikaları"nın bütün hızıyla uygulandığı dönemde, 16 Ekim 1931 günü İstanbul Üniversitesi'nde yaptığı konuşmada Recep Peker şunları söylemişti:

"Bugünkü Türk milleti siyasi ve içtimai camiası içinde kendilerine Kürtlük, Çerkeslik ve Lazlık ve Pomaklık gibi fikirler telkin edilmiş [aşılanmış] olan vatandaşlarımızı kendimizden sayarız. Mazinin karanlık istibdat

devirlerinden kalma bir miras olan ve uzun tarihi tegallübatın [çekişmelerin] mahsulü bulunan bu yanlış telakkileri [anlayışları] hulusla [iyilik] ve samimiyetle düzeltmek vazifedir.”

Anadolu’da yaşayan farklı etnik kimliklere sahip insanların konumunu bir tür “yanlış bilinç” olgusu ile açıklayan Peker, bu durumu “düzeltmekten” bahsederken yine onları tekrar asıllarına dönmeye veya Türkleşmeye davet ediyordu. Bildiğiniz gibi, Recep Peker’in projesi tarihin çöplüğüne atıldı. Bakalım, Prof. Halaçoğlu’nun “bilimsel” çalışmalarının ömrü ne kadar olacak?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Peki, şimdi ne olacak

Ayhan Aktar 14.12.2009

Anayasa Mahkemesi’nin DTP’yi kapatma kararı siyasette yeni bir kargaşa yarattı. Hukukçular, DTP’nin muhtemelen kapatılacağını söylüyorlardı. Geçtiğimiz hafta, *Kanal 24*’de Gürkan Zengin’in sorularını cevaplandıran eski MİT Müsteşar Yardımcısı Cevat Öneş şunları söylemişti:

“Açık lâfzî ifadelere göre çok sebep bulunabilir ama Anayasa Mahkemesi aynı zamanda bir hukuk kurumu, siyasal kararlar da veren daha doğrusu siyasal gelişimi, ülkenin objektif koşullarını değerlendirerek uluslararası hukukun kriterleri içinde karar vermesi gereken bir kurumdur. Benim kişisel değerlendirmem, DTP’nin kapatılması, Türkiye’nin aleyhine sonuçlar doğurur. Demokratikleşme sürecinde hızlanmayı değil, duraksamayı ortaya çıkarabilir. DTP içindeki ... Türkiye Partisi olmak isteyenlerin gücünü azaltabilir.”

Kendilerini “Devletin esas sahibi” zanneden bürokratlar Cevat Öneş’in sahip olduğu siyasi akıl, basiret, ileri görüşlülükten maalesef pek nasiplerini alamamışlar. Hatırlayın, aynı bürokrat zihniyet 2002 seçimlerinden 10 gün önce AKP’ye kapatma davası açarak AKP’nin yüzde 34,5’luk seçim zaferine ciddi katkı yapmışlardı. Aynı şekilde, cumhurbaşkanlığı seçimlerinde 367 cinliğini icat ederek 2007 seçimlerinde AKP oylarının yüzde 47’ye ulaşmasını sağladılar. Dolayısıyla, Cevat Öneş’in tavsiyeleri Ankara’dakilere “iki numara büyük” geldi.

Anayasa Mahkemesi, oybirliği ile dar hukuk mantığına sığındı. Siyasi bir karar alıp DTP’yi açık tutarak Kürt seçmene demokratik rejim içinde kalma ümidi vereceğine, tam tersine Kürtleri “Bu iş seçimle, siyasi temsil ile olmuyor” noktasına getirdi. Bölgede şiddeti benimseyenlerin elini güçlendirdi.

Peki, DTP neden bu durumu düştü? Kabul edelim, DPT ve PKK sosyolojik olarak aynı havuzdan beslenirler. “Biz Kürt halkının onurunu savunmak, haklarına kavuşmasını sağlamak için dağa çıkıyoruz” diyen PKK’lı gençlerle, “Kürtlerin meselelerini TBMM’de dile getirmek” için seçilen Kürt politikacıları aynı toplumsal tabana dayanıyorlar.

DTP acaba PKK’nın siyasi kanadı mı? Hayır, değil! Keşke olsaydı, belki o zaman demokratik açılım daha kolay yürürdü. Tokat’ta yedi erin ölümüne sebep olan provokasyon gerçekleşmezdi. Eğer DTP’nin PKK üzerinde tayin edici bir etkisi ve gücü olsaydı, PKK’lı militanlar kanlı eylemlerine devam edemezlerdi. Maalesef, DTP’nin PKK üzerinde belirleyici bir etkisi yoktur. Hatta ters yönde bir etkinin geçerli olduğunu bile söyleyebiliriz. Şiddete dayalı siyaset DTP’yi zehirlemektedir. Kısacası, DTP ile PKK arasındaki “sorunlu” bir ilişki vardır. Maalesef taraflar aynı tabandan beslendikleri için “boşanmak” da mümkün değildir.

Peki, şimdi ne olacak? Bazı PKK yandaşlarının "Bu iş Ankara ile olmuyor. Biz büyük Kürdistan ideali için çalışmalıyız" diyerek daha radikal bir siyaseti benimseyebileceklerini düşünebiliriz. Ama böyle bir "hayal"ın gerçekleşme şansı yoktur. Bu hayal, ABD'nin bölgede benimsediği politikalarla çelişmektedir. Ayrıca, Barzani-Talabani ikilisinin Musul petrollerinin gelirini Şırnaklı köylülerle paylaşmaya niyeti olduğunu hiç sanmıyorum!

İkinci olarak, DTP'ye benzer başka bir parti ile siyasete devam edilebilir. Fakat o zaman da yukarıda özetlediğim "sorunlu" ilişki tekrar yaşanacaktır. DTP'den seçilmiş belediye başkanlarını istedikleri zaman "fırçalamak" PKK sempatanlarının hoşuna gidebilir. Ama nereye kadar?

Son olarak, şunu söylemek istiyorum. Tokat saldırısı ortalama Kürt seçmenin suratında "tokat gibi" patlamıştır. Onlar, PKK liderlerinin barıştan sonra köylerine dönüp mutlu bir yuva kuracaklarını düşünüyorlardı. Tokat'taki provokasyon bölgedeki Kürt seçmene PKK liderliğinin "ovaya inmeye" niyeti olmadığını göstermiştir. PKK liderliği savaştan beslenmektedir. Kürt gençlerinin ölümü onların umurunda bile değildir!

Bu durumda, Kürt seçmen önümüzdeki seçimde ne yapar? Aynı "sorunlu" ilişkiyi yaşayacak ve muhtemelen tekrar kapatılacak yeni bir partiyi mi destekler? Yoksa açılımı sonuna kadar sürdürecektir –Cevat Öneş'in deyişiyle- bir "Türkiye Partisini" mi destekler? Mesele budur!

Eğer AKP demokratik açılımı sürdürür, Kürtleri hakir görmeyen, onların haklarına saygılı bir tavır benimser ve gerçekten barışçı bir "Türkiye Partisi" izlenimi verirse bölgeden çok güçlenerek çıkabilir. Batı'da kaybedeceği oyları, Doğu'da Kürtlerden alacağı oylarla dengeleyebilir. Hatta, Batı'daki yerleşik Kürt seçmenin tek adresi AKP olur.

Peki, AKP bunu başarabilir mi? Bence, başka çareleri kalmadı! Ya bu işi becerirler, veya Kürt meselesi AKP'yi de tarihe gömer!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

TSK'ya güven meselesi...

Ayhan Aktar 21.12.2009

Genelkurmay Başkanı Org. İlker Başbuğ'un bir firkateyn güvertesinde yaptığı ve yine topluma "hiza ve istikamet" vermeğe çalışan konuşması üzerine epey yazı çıktı. Bunlardan en ilginç, Sn. Ahmet Turan Alkan'ın "Başbuğ İstifa" başlıklı yazısıydı:

"Sayın Başbuğ, ne yazık ki orduya yönelen her eleştiriyi vatana, millete, devlete karşı kötü niyet gösterisi olarak kabul ediyor; tenkidlerde haklılık payı bulunabileceği ihtimalini hesaba katmıyor ve askerî vesâyet rejiminin hâlâ sürdüğü zannıyla, o beylik, o alışıldık, o herkesi hizaya getirmeyi tasarlayan bir edâ ile sert çıkıyor ... TSK Yönetimi, bundan bir sene önce, **İndir o parmağını general!** başlıklı manşete muhatap olduğunda, 'Nerede yanlış yapıyoruz?' endişesiyle içe dönük bir özeleştiri cehdini göstermeliydi; aksi yapıldı ve suçlular dışarıda arandı; netice ortadadır ve ben hâlâ anlayabildiklerini sanmıyorum! O yüzden Başbuğ'un istifası tek çare gibi görünüyor." (**Zaman**, 19 aralık)

Sn. Alkan'a katılmamak mümkün değil. Ama sadece Org. Başbuğ'un istifası ile işlerin düzeleceğini sanmıyorum. TSK'da tepeden tırnağa bir reform yapılmalıdır. TSK'da "hesap vermeme geleneği" oluşmuştur, bu da orduya

güveni azaltmaktadır. Bendeniz Sn. Alkan'ı okurken, TSK'ya güvenimi kaybetme sürecinin dönüm noktalarını hatırlamaya çalıştım. Sizlerle paylaşmak istiyorum.

27 Mayıs darbesi sırasında ilkokuldaydım. Rahmetli babam ve amcam DP'nin baskıcı politikalarından bezdikleri için darbeye pek sevinmişlerdi. Darbeden hemen sonra dönemin Basın-Yayın Genel Müdürü, Kur. Alb. Ertuğrul Alatlı kaynaklı bir haber çıktıydı: DP hükümeti gösteri ve yürüyüşlere katılan üniversite öğrencilerini öldürüp kıyma makinelerinden geçirmişti! Bu haber gazetelerde yayımlandıktan sonra evde rahmetli annemin ve halamın ağlayarak "Yâsin" okuduklarını hatırlarım. Sonra haberin yalan olduğu anlaşılmıştı. Tabii o günlerde "psikolojik operasyon" nedir, pek bilmezdik. Ama evde darbecilerin itibarı azalmıştı.

Yine 27 Mayıs'tan sonra darbeci subaylar "ekonomiyi düzlüğe çıkarma" kampanyası başlattılar. Darbeyi destekleyenler nikâh yüzüklerini hazineye bağışlıyorlardı. Annem ve yengem de eşlerinin zoru ile altın yüzüklerini bağışladılar. Sonra toplanan altınlarla Esentepe'de "Subay Evleri" inşa edildiğini ve ordudan atılan subaylara ucuza verildiğini öğrendik. Bir tanıdığımız da ev almıştı. Tabii ki bu gazetelerde yazmadı, ama fısıltı gazetesi çalışıyordu. Sırf cimriliğinden yüzüğünü vermeyen halamın annem ve yengemle epey dalga geçtiğini hatırlarım. İstanbullular Esentepe'deki evlere "Alyans Evleri" ismini taktılar. Daha sonra, Adnan Menderes'in Yassıada'da aşığılanması ve idamı gelince bizim ailede TSK'nın itibarı dibe vurmuştu.

12 Mart muhtırası verildiğinde lisedeydim. TSK'nın darbe yaparak toplumu biçimlendirme saplantısının ne anlama geldiğini anlamaya başlamıştım. Ama kurum olarak TSK'ya güvenimi kaybetmem için 1974 Kıbrıs Harekâtını beklemem gerekiyordu. Harekâtın ikinci gününde Yunan uçaklarının Kocatepe Muhribi'ni batırdıkları konusunda bir haber çıktı. Aslında gemi Türk uçakları tarafından batırılmıştı. Hava Kuvvetleri devriye uçuşu yaparken Türk bayrağı olan bir muhribi gördüklerini Ankara'ya bildirmişlerdi. Donanma Komutanlığı "orada bizim gemimiz yok" cevabını verince, pilotlar da Kocatepe'nin bir Yunan gemisi olduğuna karar verip batırmışlardı. Sağ kalanları bir İsrail gemisi kurtarmış, fakat 54 kişi de ölmüştü.

Artık Boğaziçi Üniversitesi öğrencisiydim. 1975 yılında babası deniz albayı olan bir arkadaşım kantine geldi. "Size önemli bir şey söyleyeceğim" dedi ve başladı: "Yahu, babam akşam rakıyı fazla kaçırınca ağlamaya başladı. İtiraflarda bulundu. Meğer Kocatepe'yi bizimkiler batırmışlar!" deyip hikâyeyi anlattı. "Neden saklıyorlar" diye sordum. "Yahu bu rezalet açıklanır mı? Havacılar üç defa sormuşlar, sonra da batırmışlar. Haber sızmasın diye babam gibilere de Kur'an'a el bastırmışlar" dedi. Gerçekten üzülmüştüm.

Olay yıllar sonra basına yansıdı. Tahmin edebileceğiniz gibi, kimse hapse girmede. Kol kırıldı ve yen içinde kaldı. Zamanın Deniz Kuvvetleri komutanı ve diğer sorumlular gayet itibarlı bir hayat yaşadılar. "Kıbrıs Fâtihî" muamelesi gördüler. Cenazeleri askerî törenle kaldırıldı.

Eğer Kocatepe cinayeti sorgulansaydı, son yıllarda gördüğümüz rezaletlerin hiçbiri yaşanmazdı. Muhtemelen Bingöl'deki 33 erin ölümü, Aktütün ve Dağlıca'nın üzerine gidilirdi. Zaten Org. Başbuğ kendisine hesap sorulacağını bir an düşünse, hemen istifa ederdi.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mete Hoca'ya saygı...

Ayhan Aktar 28.12.2009

Türkiye’de 50-60 yaş grubunda bulunan sosyal bilimci ve tarihçiler arasında Prof. Mete Tunçay’ın **Türkiye’de Sol Akımlar: 1908-1925** başlıklı kitabının özel bir yeri vardır. Bu eser, ülkemizde ‘Türk solu’ olarak adlandırılan siyasal akımın yalan, iftira ve tezvirattan uzak ve akademik bir disiplin altında incelendiği ilk çalışmadır. Konusunda ilk eser olmasının yanı sıra bizlere araştırmacılık ve tarihçilik zanaatı bakımından çok önemli bir yer tutar. Kitabın özelliklerini sıralamak istiyorum:

1. Mete Hoca’nın 1908-1925 yılları arasındaki Türk solunu anlattığı ve ilk basımı 1967 yılında yapılan kitabı, her şeyden önce tarihçilik zanaatı bakımında “iğne ile kuyu kazılarak” yazılmış bir çalışmadır. Prof. Tunçay’ın esas metnini ve dipnotlarını okuyan genç bir araştırmacının moralinin bozulmaması imkânsızdır. İlk sayfalarından itibaren, okuyana “Yahu, nereden bulmuş bu kaynakları” sorusunu sordurur ve ‘akademik birikim’ dediğimiz sürecin ne kadar önemli olduğunu insana hatırlatır. Mete Tunçay’ın kitaplarını okuyan genç bir akademisyen artık aklına her gelen şeyi yazamaz. Bu nedenle, Mete Hoca’nın kitaplarını okumak, bence “terbiyevî” bir faaliyettir. Mete Hoca’nın kitaplarında son derece farklı kaynaklardan elde edilmiş bazen de “bilgi kırıntısı” niteliğindeki malzeme müthiş bir işçilik ile yan yana getirilmiş ve bir bütün oluşturulmuştur. İşin hoş tarafı, ortaya çıkan eser “o şunu dedi; bu bunu dedi” basitliğinden ve ‘yamalı bohça’ özelliğinden uzak **özgün** bir nitelik arzeder.

2. Prof. Tunçay birçok araştırmacının başına gelen bir hastalıktan kendini sıyırmasını da bilmiştir. Sosyal bilimcilerin ve tarihçilerin çok sık içine düştükleri tuzak, çalıştıkları meselenin dünyanın **en önemli** meselesi olduğunu sanmalarıdır. Mübalağa ve aşırı yorum, toplum bilimleri ile uğraşanların içine çok sık düştükleri bir açmazdır. Mete Hoca, sahip olduğu titizlik ve akademik ahlak sayesinde meseleyi yerine koyan, mübalağaya kaçmayan ve çalıştığı konunun diğer akımlarla ilgisini çok rahat kurabilen bir araştırmacıdır.

Yine İletişim Yayınları tarafından 2007 yılında yayınlanan **Mete Tunçay’a Armağan** (Derleyenler: Mehmet Alkan, Tanıl Bora ve Murat Koraltürk) kitabında kendisiyle yapılan mülakatta, Mete Hoca Türk solunun ilk temsilcileri olan İstanbul’daki Marksist çevre, Şefik Hüsnü ve Sadettin Celal hakkında şunları söylüyor:

“Bir kere şunun farkına vardım ki: bu adamlar milliyetçi ve devletçi. Bu tabii Türk solu için her zaman bir bela oluyor, çünkü hiçbir zaman hükümete tam karşı çıkamıyorlar. Kendileri de gelseler yapacakları şeylerin birçoğunu Kemalist iktidar yapıyor. Ama gerçekten ne olduğunu anlamak için o dönemin tarihini bilmeye ihtiyaç var. Baktım ki erken dönem cumhuriyet tarihi için hakkında söylenen şeyler çok basmakalıp ve hep Atatürk’ü öne çıkartarak, biz dağda geziyorduk o bizi indirdi, sakalımızı kesti, adam etti falan havasının dışına çıkamıyor. Şeyh Sait İsyanı, Takrir-i Sükûn Kanunu ile ilgili çalışmaları ben solun içinde cereyan ettiği ortamı öğrenmek için yaptım.”

Yukarıda anlatıldığı gibi, Mete Hoca’nın bir anlamda araziye tanımak için yaptığı yan okumalar, **TC’de Tek Parti Yönetimi’nin Kurulması** (1981) ve **Heyeti Mahsusalar** (1978) gibi özgün çalışmaları kaleme almasına neden olmuştur.

3. Mete Hoca’nın bir önemli özelliği de kitabında kullandığı bazı önemli belgeleri aynen yayımlamış olmasıdır. Bu nedenle, Mete Tunçay’ın kitapları biraz hacimli olur. Fakat Mete Hoca’nın Leningrad’dan San Fransisko’ya kadar gidip çalıştığı kütüphane ve araştırma merkezlerinde bulunduğu belgeleri bizimle paylaşmış olması bizler için bulunmaz nimettir.

Mete Tunçay’ın başyapıtı niteliğinde olan **Türkiye’de Sol Akımlar** geçtiğimiz günlerde İletişim Yayınları tarafından yeniden yayımlandı. Birinci cilt 1908-1925 yılları arasını, ikinci cilt ise 1925-1936 yıllarını kapsıyor.

Özellikle, ikinci ciltteki belgelerin bir kısmı ilk defa gün yüzüne çıkıyor. Uzun süredir piyasada bulunmayan bu eseri tekrar bizlere kazandıran İletişim Yayınları'nı kutluyoruz.

Son olarak, Mete Hoca'ya şükranlarımızı sunuyor ve çalışmalarının devamını diliyoruz. Sağolun, iyi ki varsınız!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fas'tan Ankara'ya bakmak...

Ayhan Aktar 04.01.2010

1980'lerde bir "Kolejlere Giriş Sınavı" yapılmış ve Robert Kolej'i kazanan sınav birincisi ile gazeteciler mülakat yapmıştı. Âdet olduğu üzere, kendisine "Büyüyünce ne olacaksın" sorusu yöneltilen sivri zekâlı çocuk şöyle demişti: "Robert Kolej'den sonra Boğaziçi Üniversitesi'ne gireceğim. Orada işletme okuduktan sonra Orta Doğu ülkelerine ihracat yapacağım!" Bu cevap, aslında zamanın ruhunu yansıtıyordu. Dönem, "yurtdışına açılma" dönemi değildi. Özal döneminde yabancı dilde eğitim yapan okullardan mezun gençler Türkiye'nin ihracat hamlesinin öncülüğünü yapmışlardı. Ama artık, işler değişiyor. Nasıl mı? Anlatalım.

Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı'nın davetlisi olarak 25-29 aralık tarihleri arasında Fas'ta bulundum. Kazablanka, Marakeş, Fez ve Rabat'ı ziyaret etme imkânımız oldu. Bu yazıda, çok ilginç bir ülke olan Fas'tan bahsetmeyeceğim. Bu yazıyı Fethullah Hoca cemaatine ait okullarla ilgili izlenimlerimle sınırlı tutmak istiyorum.

Fas'ta Fethullah Hoca Efendi hareketi tarafından kurulmuş dört okul var. Bu okulların tümü **Muhammad al Fatih** (Fatih Sultan Mehmet) eğitim kurumları içinde yer alıyor. Tanca'daki okulda 850, Fez'de 250, Kazablanka'da 20 ve Tetouan'da ise 120 Faslı öğrenci çeşitli düzeylerde (ilk, orta, lise) eğitim görüyor. Bu okullarda Faslı öğretmenlerin yanı sıra Türkiye'den gitmiş olan 24 öğretmen ve yönetici çalışıyor. Okulların eğitim kalitesi gayet iyi olmalı ki veliler yılda yaklaşık 1000 avro okul ücreti ödüyorlar. Nitekim, Fez'deki liseden 2009'da mezun olan öğrenciler Fas'ta ülke çapında yapılan "Fransızca Bakalorya" sınavında yüzde 85 oranında başarılı olmuşlar.

Biraz da bu okullarda çalışanları tanıyalım: Fas'taki tüm okulların yöneticisi Erzurumlu İbrahim Bey, Eskişehir İmam Hatip mezunu. Daha sonra Kahire'deki El Ezher'de ilahiyat eğitimine başlamış. Mezuniyete üç ay kala 28 Şubat yönetiminin kararı ile İslâm dünyasının en itibarlı okulu olan El Ezher'in denkliği YÖK tarafından iptal edilmiş. İbrahim Bey, Fethullah Gülen Hoca'ya durumu anlatınca, "Evladım, sizin tahsiliniz YÖK tarafından yok sayılmış olabilir. Ama siz bizim nezdimizde ehilsiniz, gidin okulunuzu bitirin" cevabını almış. İbrahim Bey önce Orta Asya'daki okullarda yöneticilik yapmış. Sonra da Fas'ta çalışmaya başlamış. Arapça ve Rusça biliyor.

Yozgatlı Tayyar Bey ise katsayı mağduru. 1999'da İmam Hatip okulunu bitirdikten sonra üniversiteye girememiş. Önce Kenya'ya ve sonra da Fas'a gitmiş. Fas'taki üniversitenin İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirmiş. Arapça ve İngilizce biliyor, Türkçe derslerine giriyor ve Kazablanka'daki okulun müdürlüğünü yapıyor. Fas'ta katsayı ve başörtüsü yasağı mağduru kız öğrenciler var, üniversitede okuyorlar.

Mardinli Orhan da katsayı mağduru ve Rabat'ta ilahiyat okuyor. Başbakan Erdoğan'ın Davos'taki "one minute" olayını gece geç saatlere kadar Arap TV kanallarından izlemiş. Ertesi gün derse gecikmiş. Çekinerek sınıfa girerken, Arap arkadaşları kendisini alkışlamışlar. Faslı profesör Orhan'ı yanına çağırıp alından öpmüş ve "Siz Türkler İslâm dünyasının yerlerde sürünen onurunu ayağa kaldırdınız. Allah sizden râzı olsun!" demiş. Faslılar

Galatasaray'ın ve Türk milli takımının başarılarına seviniyorlar. Fas televizyonundaki Türk dizileri reyting rekorları kırıyor. THY her gün Kazablanka'ya uçuyor. Uçaklarda yer bulunmuyor.

Fas'taki okulların yöneticileri yatırım danışmanlığı da yapıyorlar. Kasım ayında, Fethullah Gülen'e yakınlığı ile bilinen TUSKON (Türkiye İşadamı ve Sanayiciler Konfederasyonu) üyesi 62 işadamını bütün Fas'tan özenle seçilen 417 Faslı işadamı ile Kazablanka'da buluşturmışlar. Toplantıda, okullardaki öğretmenler ve öğrencilerden 30 tanesi aynı anda Arapça - Türkçe çeviri yaparak işadamlarına yardımcı olmuşlar. Biz Kazablanka'da iken Van'ın Erciş kazasından gelen bir heyet Fas'ta yatırım imkânları için temaslarda bulunuyordu.

Kısacası, Ankara'daki bürokratların koydukları yasakların gençleri yurtdışında eğitim arayışına yönelttiğini söyleyebiliriz. YÖK'ün denklik, katsayı veya başörtüsü yasağı mağduru olan gençler mecburen dışarıya açılıyorlar. Fas'tan Ankara'ya baktığınız zaman yasakçı bürokratların sergilediği ilkelik daha da göze batıyor. Ama bir musibetten bin hayır doğduğunu da söyleyebiliriz. Belki de bundan sonra Türk sermayesinin Orta Doğu ülkelerine açılımını sağlayanlar, artık Robert Kolej'den değil de İmam Hatip mezunları arasından çıkacak! Ne dersiniz?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Canan Hanım'a kim teşhis koysun

Ayhan Aktar 11.01.2010

Geçtiğimiz günlerde tam Kemal Sunal filmlerine lâıyk bir olay yaşandı. Bülent Arınç'ın evinin etrafında bazı şüpheli şahıslar yakalandı. Yakalanan hazretlerden biri, sanki Ramazan ayında oruç açacakmış gibi polisten su isteyip o sırada cebinden çıkardığı ve üzerinde Sn. Arınç'ın adresinin yazılı olduğu kâğıdı yutmaya da kalktı! Daha sonra meşhur "kozmik oda" arandı ve basında kontrgerilla ve darbe tartışmaları tekrar başladı.

Olup bitenler, CHP İzmir Milletvekili Canan Aritman'ı pek rahatsız etmiş olmalı ki kendisi hemen yazılı bir açıklama yapmış. Tıp doktoru olarak, AKP iktidarına ve yandaşlarına bir "teşhis" koymuş. Efendim, AKP'liler "**darbe - suikast psikozuna**" tutulmuşlar. Yaşananlar, şiddetli bir paranoyanın yansıması imiş. Açıklama şöyle:

"Toplumsal ruh sağlığını bozacak bu tür olgular bir **Toplumsal Halk Sağlığı** sorunu olarak algılanarak, derhal önleyici tedbirlerin alınması gereklidir. Özellikle iktidar temsilcilerinin tutuldukları darbe-suikast psikozunun, çok acilen tedavi edilmesi gereklidir... Bir tıp doktoru olarak ülkemizdeki tüm psikiyatrları acilen göreve davet ediyorum. İktidar partisi ve yandaşlarını tedavi için ikna etmeleri gereklidir. Çünkü, AKP iktidarı tüm toplumun psikolojisini bozmaktadır. En etkin tedavi yöntemi ise; kendilerine karşı darbe-suikast psikozuna tutulmuş, şiddetli bir paranoya yaşayan AKP iktidarını en kısa zamanda iktidardan uzaklaştırmaktır." (Milliyet, 4 ocak)

Sn. Aritman bu açıklamayı yaptıktan sonra birileri kozmik odada arama yapan hâkim ve savcıya zarf içinde sekizer adet kalaşnikof mermisi yolladı. Mermi meselesinden önce "kozmik oda" konusunda esip gürleyen Deniz Baykal bile yelkenleri suya indirip "durum çok vahimdir" gibilerden çark etti. Sn. Aritman'ın hâkimlere mermi yollandıktan sonra, koyduğu teşhisten dolayı yüzünün kızarıp kızarmadığını ise bilemiyoruz.

Her şeyi bir kenara bırakalım, bir ülkede üç tane 'tam teşekküllü' ve bir de 'post-modern darbe' yaşanmış ise, darbe günlükleri etrafta geziniyor ve daha iki yıl önce askerler e-muhtıra vermişse, birilerinin böyle bir teşhisi

koyması için Yıldırım Türker'in bir yazısında bahsettiği gibi KKB'den (Kemalist Kişilik Bozukluğu) mustarip olmak gerekir diye düşünüyorum. (*Radikal*, 24 Mart 2008)

Sn. Aritman'ın bazı tuhaf huyları var ki insanı şaşırtıyor. Kendisi milletvekili seçildikten sonra TBMM'ye vermiş olduğu mal beyanında, 70 dana (!) ve üç köpek sahibi olduğunu belirtmiş. Sn. Aritman bu hayvanların ekonomik değeri nedeniyle bildirimde bulunduğunu söylüyor. Benim kısa bir basın taramasından elde ettiğim bilgilere göre, CHP'nin bu güzide milletvekilinin İzmir'deki evinde bulunan Rottweiler cinsi köpekler mahallenin başına dert olmuşlar. Bu menhus hayvanlar sokaktan geçen öğrencileri ısırılmışlar. Çocukların aileleri de hastaneden rapor alıp dava açınca Aritman ailesi 3,6 milyar tazminat ödemeye mahkûm olmuş. (*Milliyet*, 14 Ocak 2008)

Aynı mal beyanı içinde 5 (yazı ile **beş**) adet silah da var! İki adet **Kırıkkale** tabanca, iki adet **Smith & Wesson Magnum** saldırı silahı ve bir adet de kendisinin daima çantasında taşıdığı 6.35'lik **Astra** marka tabanca bulunuyor. Sn. Aritman, evde uyurken Smith & Wesson'u hep yastığının altında tuttuğunu söylemiş. Ben bu haberleri okuyunca Canan Hanım'ın eşi Yetkin Bey adına pek endişelendim. Allah korusun, "silahla şaka olmaz; şeytan doldurur" diye bir söz vardır.

Gazeteci Nuriye Akman'ın "Üç silahınız var. Bunlarla poz veriyorsunuz. Ve silahsızlanma kampanyaları için 'şov' diyorsunuz" sorusuna Canan Aritman'ın verdiği cevap da evlere şenlik: "Tabii ki! Ben spor yapıyorum. Benim için silahın tenis raketinden hiçbir farkı yok... Biz toplum olarak silah severiz!" (*Zaman*, 18 Haziran 2006)

CHP'nin ağır topu Canan Aritman'ın AKP'lilere "darbe-suikast psikozu" içinde olan ruh hastaları teşhisini okuyunca biraz güldüm. Sonra, kendisini köpekler ve silahlarla çevrili olarak yaşamaya mahkûm ettiğini öğrenince onun adına pek üzüldüm. Aklıma bir soru takıldı: Acaba, Canan Aritman'ı bu kadar korkutan şey nedir? Yoksa, rejimin üzerindeki asker vesayeti kalktıkça Canan Hanım gibilerin güvendikleri dağlara kar mı yağıyor?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hrant Dink Kapısı

Ayhan Aktar 18.01.2010

Yarın, sevgili dostumuz Hrant Dink'in hunharca bir cinayete kurban gitmesinin üçüncü yıldönümü. Geçtiğimiz günlerde Taner Akçam'ın **1915 Yazıları** (İletişim Yayınları) başlıklı yeni kitabı yayımlandı. Taner Akçam, kitaba yazdığı önsözde, rahmetli Hrant'ın en büyük dileğinin Türkiye ve Ermenistan arasındaki sınır kapısının açılması olduğunu söylüyor:

"Onun akli fikri sınırın açılmasında idi. Türk-Ermeni sınırı açılır Türk ve Ermeni insanı birbirlerini tanımaya, birbirleri ile konuşmaya başlarsa, aradaki sorunların çözüleceğine inanıyordu. Hrant, yaşadığı sürece fahri büyükelçi veya konsolos olarak atanmadı, sınırın açıldığını da göremeyecek. Ama o ölümü ile çok ciddi bir görev üstlendi. Şu anda Türk-Ermeni ilişkilerinin en fahri, en ciddi büyükelçisi o... Bizlere yapacak bir şey kalıyor: Rüyası olan o kapıyı açıp ona 'Hrant Dink Kapısı' adını vermek... Açın artık bu kapıyı, adını da Hrant Dink Kapısı koyalım!" Umarım, Taner Akçam'ın dilekleri kabul olur.

Akçam'ın kitabında 11 adet yazı yer alıyor. Tahmin edebileceğiniz gibi, yazıların ortak paydası Ermeni

meselesi... Meraklısı bilir, bu konu uzun yıllar Türkiye’de esas olarak bir ‘dış güvenlik sorunu’ olarak görülmüş ve “Yurtdışında ortaya atılan asılsız Ermeni iddiaları” çerçevesinde ele alınmıştır. Bu itibarla, konu ile ilgili olarak Türk diplomatlarının “duruma vaziyet ettiklerini” ve “Ermeni tezleri” karşısında “Türk tezi” geliştirdiklerini biliyoruz. İşte bu nedenle, Akçam’ın bu kitaptaki yazılarının önemli bir kısmı, “90 yıllık inkâr politikaları” ile ilgili. Bu yazılarda, Amerikan kökenli ‘resmî tarihçilerimiz’ Justin McCarthy ve Guenter Lewy ile, emekli büyükelçilerimiz Şükrü Elekdağ ve Gündüz Aktan’ın maceraları anlatılıyor. Okuduğunuz zaman, bazı insanların çapsızlığı konusunda epey malzeme var bu yazılarda.

Ayrıca, Taner Akçam’ın ilk defa yayımlanan iki makalesi bulunuyor. Bunlardan birincisi, 1915’de Çankırı ve Ayaş’a sürülen Ermeni aydını Dr. Çilingiryan’ın katledilmesi ile ilgili. Dr. Çilingiryan’ın eşinin Alman olması nedeniyle cinayetin aydınlanması için Alman Sefareti de devreye giriyor. Bu nedenle hem Alman arşivlerinde, hem de Osmanlı arşivlerinde Dr. Çilingiryan ile ilgili belge bulunuyor. Taner Akçam bu belgelerden hareket ederek, yerel düzeydeki namuslu Osmanlı yöneticileri sayesinde Dr. Çilingiryan’ın katillerinin nasıl bulunduğunu anlatıyor. Ama sonradan Talat Paşa’nın müdahalesi ile katiller serbest bırakılıyor. Taner Akçam’ın bu yazısı taşradaki dinamiklere ve Osmanlı bürokrasisinin taşra ayağına da dikkat çekiyor. Ermeni meselesinin anlaşılmasında taşranın konumunun ortaya konulması bakımından çok önemli bir yazı.

Taner Akçam’ın kitabında, ilk kez yayımlanan ve kendisinin Fuat Dündar’ın **Modern Türkiye’nin Şifresi – İttihat ve Terakki’nin Etnisite Mühendisliği: 1913-1918** (İletişim Yayınları, 2008) isimli kitabı ile ilgili yazısı da bence çok önemli. Bilenler bilir, Fuat Dündar geçen yıl Taner Akçam’ın **Ermeni Meselesi Hallolunmuştur** (İletişim Yayınları, 2008) başlıklı bir önceki kitabına ciddi eleştirilerde bulunmuştu. Akçam, bu yazıda Dündar’ın eleştirilerine de cevap veriyor.

Açıkkası, genç tarihçi ve sosyal bilimcilerin Akçam’ın bu yazısını dikkatli bir biçimde okumaları gerektiğini düşünüyorum. Taner Akçam, ‘Tarihçi kimdir’, ‘Ne iş yapar’, ‘Belge nedir’, ‘Ne işe yarar’, ‘Güvenilir belge ne demektir’, ‘Tarihsel açıklama nedir’ gibi sorulara cevapların tartışıldığı bir yazı kaleme almış. Ayrıca, Taner Akçam aynı yazıda son zamanlarda pek sık karşımıza çıkan “Arşivde bir belge buldum, dünyam değişti!” gibi kolaycı tavırların nasıl yanıltıcı sonuçlar doğurabileceğine dikkat çekiyor. Kısacası, Taner Akçam bu uzun makalesinde mükemmel bir “historiyografi (tarih yazımı) dersi” vermiş.

Taner Akçam’ın kitabının ülkemizde “1915’te Osmanlı Ermenilerine ne oldu” sorusuna cevap arayanlar için son derece yararlı bir eser olduğunu düşünüyorum ve kendisini yürekten kutluyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Demokrat olmak / Hacı olmak...

Ayhan Aktar 25.01.2010

Size bir soru: “Demokrat olmak” ne demektir? Laf olsun diye değil; üzerinde düşünelim diye soruyorum. İsterseniz, soruyu farklı bir şekilde soralım: Acaba, demokrat olmak “Hacı olmak” gibi bir şey midir?

Bir Müslüman Hac zamanında kutsal topraklara gidip, gerekli ibadetleri tamamladığı zaman artık “Hacı” olarak adlandırılır. Çünkü gerekenler yapılmış, doğru zamanda doğru mekânlar ziyaret edilmiş ve sonunda o kişi “Hacı” unvanı kazanmıştır. Sonradan, Hacılığın lafzına ve ruhuna aykırı hareket eden kişilere, en fazla “sen ne biçim Hacısın?” gibi serzenişlerde bulunabiliriz, o kadar!

Şimdi, "demokrat olma" meselesine neden taktığımı anlatayım. Son aylarda, Doğan Grubu'ndaki gazete ve TV kanallarında bir sızlanmadır gidiyordu: "Sivil faşizm veya sivil darbe geliyor" veya "otoriter bir tek parti rejimine gidiyoruz" türü laflar. Bunlara ilaveten, "Ergenekon davası, AKP muhalifi aydınlara karşıdır" veya "Erdoğan da Putin gibi oldu" tesbitleri yapıyordu.

Tabii ki bu sızlanmalara gereken cevap verildi. Kısaca, "Siz böyle davranarak Ergenekon soruşturmasını sulandırılıyorsunuz?" veya "Darbecilerin ekmeğine yağ sürüyorsunuz?" gibilerden karşı salvolar birbirini takip etti. Belki de en ağır karşı eleştiri, "**İrtica hortluyor** palavranız tutmadı. Şimdi de **sivil darbe** diyerek mi kafaları bulandırılıyorsunuz?" şeklinde oldu.

Bu atışmalar devam ederken "sivil darbe" iddiasını dile getirenler "sen bana nasıl **darbe yanlısı** dersin, ben adamın ağzını cart diye yırtarım" türü efelenmeler içine girdiler. Yahut, göğüslerini yumruklayarak "Ben 28 Şubat sürecinde, başörtülü kızların yanında yer almışım. Hangi çılgın, benim demokratlığımı sorgulayacakmış şaşarım" gibilerden şirretlik örnekleri sergilediler.

Taraf'ın Balyoz planını yayımlamasından sonra durum daha da eğlenceli oldu. Özellikle, "Kullanışlı Gazeteciler" listesi yayımlanınca tam kıyamet koptu. Tahmin edebileceğiniz gibi, Doğan Grubu'na mensup yazarlar listede neredeyse tam kadro olarak yer alıyordu. Hepsi bir zamanlar demokrasi adına yaptıkları hayırlı işleri bizlere hatırlatmaya başladılar. İsmi "kullanışlı gazeteciler" listesinde gören Mehmet Tezkan kardeşimiz, hemen ahbablarını aramış. Gerisini ondan dinleyelim:

"İlk telefon Zafer Mutlu'ya.. Ciddi ciddi sordum.. 'Abi listede adın var, ne diyorsun?' Güldü.. Dedi ki: 'Ciddiye alınacak bir şey görmüyorum. 12 Eylül döneminde Aydınlar Dilekçesi'ne imza atan beni buraya koymaları komik" (**Milliyet**, 22 Ocak).

Baştaki soruya geri dönüyorum. Bundan 26 yıl önce verilen Aydınlar Dilekçesi'ni imzalamış olmak Zafer Mutlu'yu **ilelebet demokrat** yapar mı? Acaba "demokratlık" Hacılık gibi bir şey midir? Yani, geçmişte bir kez demokrat tavır almış olmanız sizi hayatınızın geri kalan kısmında "kullanışlı olmaktan" kurtarır mı? Bence hayır! Çünkü "demokratlık" her gün yeniden tanımlanan bir konumdur. Her somut olay karşısında demokrat tavır geliştirmek ve bunu daima sürdürmek gerekir.

Sırf Ergenekon iddianamesini eleştirdi diye şapşal bir İngiliz programına davet eden bir "kullanışlı gazeteci" **Taraf**'ın ismini yayımlamasını "kalleşlik" olarak yorumluyordu. Efendim, kendisi 12 Eylül'de gözaltına alınmış ve de işkence görmüş! O nasıl darbecilere yakın olabilirmiş?

Kusura bakmasın ama, bal gibi olur! Adına utanmadan **Türk Solu** diyebilen grubun mensupları Kürt açılımını protesto etmek için ellerinde iplerle sokaklarda "Dağa çıkanı da, çıkartanı da, indireni de.. Hepsini asacağız" diye geziniyor ise, bir zamanın işkence görmüş solcularının bugünün faşist darbecileri arasında bulunması beni hiç şaşırtmaz. Ülkemizde 'sol' ile Kemalizm arasındaki akrabalık herkesin malumudur. Eminim, **Türk Solu** takımından birileri de işkence tezgâhından geçmiştir.

Kısacası, "demokrat olmak" Hacı olmaya benzemez. Üç ay evvel hamamda kese yaptırmış, ama o günden beri hiç yıkanmamış biri, size gelip "ben temizim!" dese ne dersiniz? O kişiye dönüp, "Kusura bakma, sen kirlisin ve kokuyorsun! Bir zamanlar temiz olmuş olman, beni artık hiç ilgilendirmiyor" demez misiniz?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Seçim gibi' bir referandum

Ayhan Aktar 01.02.2010

2040 yılında, "Türkiye'de Siyasal Değişim: 2007-2010" başlıklı bir tez yazacak bilim adamları gazetelerde çıkan haber ve yorumları okudukları zaman şöyle bir yargıda bulunacaklardır:

"Temmuz 2007 seçimlerinden sonra Türkiye'de kendilerini **memleketin esas sahipleri** olarak gören kesim, bir yıpratma kampanyasına girişmişti. Bu çerçevede, iktidar partisi olan AKP'nin çıkardığı dişe dokunur bütün yasalar Anayasa Mahkemesi'ne götürülmüş ve yüksek mahkeme de kendisini adeta bir **senato** yerine koyarak TBMM'nin yasama yetkisini törpüleyen kararlar almıştı. Meclis'in çıkarttığı reform niteliğindeki kanunlar ve yaptığı anayasa değişiklikleri "esasa girilerek" iptal edilmiş ve hatta iktidar partisi (AKP) kapatılmakla tehdit edilmişti. Böylece, TBMM ülkenin ihtiyacı olan AB reformları, Demokratik Açılım vs. gibi konularda adım atamaz hale gelmişti. İktidarda olan; fakat muktedir olamayan AKP'nin **sine-i millete** dönmekten başka çaresi kalmamış ve bu nedenle referanduma başvurmak zorunda kalmıştır."

Evet, yaşadığımız kargaşanın özeti budur. Tek sloganları **istememezük** olan CHP + MHP ile yüksek yargının malum unsurları sistemi kilitlemişlerdir. Bu tıkanıklığı aşmanın tek yolu 'kısmi bir anayasa değişikliği paketi' ile referanduma gitmektir. Önümüzdeki aylarda, ülkemiz **seçim gibi bir referandum** yaşayacaktır.

AKP'li hukukçuların hazırladığı anayasa değişikliği paketinin içeriği belli oldu (**Taraf**, 27 ocak). Yukarıda, **seçim gibi referandum** tabirini bilinçli olarak kullandım. Çünkü değişiklik istenen maddelere sosyal bilimci gözüyle bakarsanız, referandumda bu pakete EVET diyecek toplumsal grup ve kesimlerin kimler olduğunu tahmin edebilirsiniz. İsterseniz, anayasa değişikliği taslağını özetleyelim ve bu değişikliklere kimlerin EVET diyebileceği üzerine olan tahminlerimizi de parantez içinde yazalım:

1. Anayasa Mahkemesi'nin iptal ettiği 'Askere Sivil Yargı yolu' açılıyor. (Darbecilerin yargılanmasını isteyen herkes destek verir)
2. Kadınlara yönelik pozitif ayrımcılığın yolu açılıyor. (Kentlerde, çalışan kadınlardan destek alır).
3. Gözaltında insan onuruna aykırı davranışlar (işkence) 'anayasal suç' sayılıyor. (Başta Kürtler olmak üzere, mahpushane deneyimi olan herkes destekler).
4. Kişilerin özel bilgileri, kişilerin rızası olamadan açıklanamıyor. (Özel hayatı ile ilgili bilgiler devlet veya medya tarafından kullanılmış insanların desteğini alır).
5. Yurtdışına çıkış yasağı ancak mahkeme kararı ile konabiliyor. (Vergi daireleri rastgele çıkış yasağı koyarlar. İşadamı ve tüccar kesimi destekler).

6. Kamu Deneticiliği Kurumu'nun güçlendirilmesi ile bireyin devlet karşısındaki konumu güçleniyor. (Devletin mağdur ettiği insanlar destekler).
7. Siyasi partilerin kapatılması zorlaşıyor. (Her fırsatta kapatılan AKP ve DTP çizgisine oy vermiş seçmenlerden destek görür).
8. TBMM'deki 550 milletvekilinden 100 tanesi nispi temsile göre seçiliyor. Böylece yüzde 3 oy alan bir partinin de Meclis'te üç milletvekili ile temsili sağlanıyor. (Yüzde 10 barajının altında kalan küçük partiler destekler).
9. Anayasa Mahkemesi'ne temel hak ve özgürlüklerle ilişkili bireysel müracaat hakkı tanınıyor. (AB reformlarının bir parçasıdır, kentli demokrat kesim destekler).
10. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun ve Anayasa Mahkemesi'nin üye sayısı 21'e çıkarılıyor. HSYK'ya ve Anayasa Mahkemesi'ne üye seçimi daha saydam ve demokratik bir hale getiriliyor. (İçinde yaşadığımız tikanıklığı aşmanın tek yoludur, atanmışların sultasını yıkmak isteyen herkes destekler).
11. Memurlara sendika ve grev hakkı tanınıyor. (Sayıları yaklaşık 1.500.000 olan memur kesimi ve aileleri destekler).

Tabii ki bu taslağın öncelikle TBMM'de 330 ile 366 arasında kabul oyu alması ve Cumhurbaşkanı Gül tarafından referanduma sunulması gerekiyor. Bu noktada, AKP ve BDP milletvekillerine bir çift sözüm var: Aman, kendinize çok dikkat edin. Malum-u âliniz su uyur, derin devlet uyumaz!

TBMM'deki oylama fazla fire vermeden gerçekleşirse, bu anayasa değişikliklerinin seçmenden EVET oyu alması zor değildir. Ama etrafa iyi bakın, birileri "kıllı göbeğini kaşıyan, bidon kafalı" adamlardan yine sandıkta dayak yiyeceklerini anladılar. Daha tokadı yemeden çığlık atmaya başladılar bile...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Emir, demiri ne zaman keser

Ayhan Aktar 08.02.2010

Geçen hafta **Radikal**'den Murat Yetkin, eski Genelkurmay Başkanı Org. Hilmi Özkök ile görüşmüş. Sn. Özkök şunları söylemiş: "Her şey değişirken Türk Silahlı Kuvvetleri de değişecek. Bu yönde çalışmalar zaten yapılır. Değişmezseniz, gelişmelerin dışında kalırsınız. Bunun karşısında duramazsınız. Bu işlerden korkmamak lazım... Dünya sahnesinde yer almak istediğiniz noktaya ulaşmalısınız. Neyi özlüyorsak, kendimizi nereye layık görüyorsak, oraya ulaşmaya çalışmalıyız" (3 şubat). Org. Özkök, TSK'daki değişim korkusunu ve hantal yapıyı üstü kapalı bir şekilde eleştiriyor.

Askerlik yapmak üzere birliğine teslim olan herkese ilk öğretilen şudur: Askerlikte emir, demiri keser! Bu

anlaşılabilir bir şeydir. Arazide yürüyüş yapan bir bölük askere “yat” emri verildiği zaman, birileri “Şimdi bu da nereden çıktı, üstümüz kirlenecek” gibi laflar edemez. Burada emir, gerçekten demiri keser.

Askerlikte emrin demiri kesemediği, kolektif aklın ortaya çıkmasının beklendiği ortamlar da vardır. Örneğin, kurmay subayların ve üst düzey komutanların bulunduğu bir seminerde veya “Harp Oyunları” esnasında eşitler arasında bir fikir alışverişinin olması ve “ortak aklın” meydana çıkması beklenir.

Böyle bir toplantının yapıldığını ve ülkede sıkıyönetim ilanı ve “Milli Mutabakat Hükümeti” kurulması senaryosunun tartışıldığını düşünelim. Ayrıca bu senaryonun veya planın eklerinde, kurulacak “Milli Mutabakat Hükümeti”nin alacağı ekonomik tedbirler şöyle sıralanmış olsun:

1. Tüm bankaların yönetimine askerler atanacaktır.
2. Ülke dışına para çıkarılması yasaklanacaktır.
3. İslami sermaye olarak bilinen şirketlere el konulacaktır.
4. İrticai örgütlere destek verenlerin banka hesaplarına el konulacaktır.
5. Yabancı sermayeli şirketlerin hesaplarına el konulacaktır.
6. Gayri Müslim azınlıklar tarafından kurulan şirketlerin banka hesaplarına el konulacaktır.
7. İMKB ve Altın Borsası yönetimine askerler getirilecektir.
8. Borsadaki yabancı şirketlerin hisselerine el konulacaktır.
9. Faizsiz bankacılık yapan İslami finans kurumlarının varlıkları hazineye aktarılacaktır.
10. İç ve dış borçların ödenmesi durdurulacak, sonra bunların ödenmesi için para basılacaktır.
11. Evelden özelleştirilmiş KİT’ler tekrar devletleştirilecektir.
12. İran, Arap ve Körfez ülkeleri ile ekonomik ilişkiler dondurulacaktır.
13. Tüm büyük şirket ve holdinglerin yönetim kurullarına askerî personel atanacaktır.

Sizlere, 22 ocak tarihli **Taraf**ta yayımlanan “Elveda Piyasa, Elveda Dünya” başlıklı haberi özetledim. Tahmin edebileceğiniz gibi, dünyanın 17. büyük ekonomisi olan Türkiye ekonomisini bu tedbirleri uygulayarak birkaç hafta içinde Kuzey Kore ekonomisi seviyesine indirmek mümkündür. Bu tedbirlerin, Türkiye ekonomisinin altına dinamit koymakla eşdeğer olduğunu anlamak için “İktisat Profesörü” olmaya gerek yoktur. Balyoz Planı ekindeki bu tedbirleri, gazete okuyan ve bazı kanallardaki iktisat programlarını izleyen ortalama vatandaşa özetlediğiniz zaman “Hadi canım, sen de!” gibilerden bir tepki almanız mümkündür. Bir an için, ekonomik tedbirler paketinin bizim öğrencilerin deyimi ile “kafayı yemiş” birisi tarafından hazırlandığını düşünelim.

Benim merak ettiğim mesele şudur: 2003 yılı mart ayında bu “seminer” veya “Harp Oyunları”na katılan üst

düzey komutanlar bu plan ekinde bulunan tedbirleri okudukları zaman itiraz etme gereğini duymuşlar mıdır? Yâni, söz alıp “arkadaşlar, bunları uygularsak çökeriz” diyen olmuş mudur? Maalesef bu konuda somut bir bilgimiz yok. Eğer bu tedbirlere itiraz edilmemiş ise, TSK’nın eğitim sisteminin kesinlikle elden geçirilmesi ve Org. Özkök’ün gösterdiği “neyi özlüyorsak, kendimizi nereye layık görüyorsak” hedefi doğrultusunda yenilenmesi gerekmektedir. Cehaletin tedavisi vardır. Eğitim sistemini değiştirirsiniz, birkaç yılda sorun çözülür.

Eğer seminere katılanlar sırf “emir, demiri keser” diyerek itiraz etmediler ise durum daha da vahimdir. Bir kurmay subay “deli saçması” olduğunu bile bile bu ekonomik tedbirlere itiraz etmez ise, o zaman kurumun kültüründe ciddi sorunlar vardır. “Haklısınız Paşam” tavrının egemen olduğu yerde, “ortak akıl” kurban edilmiştir. O zaman, aklıma Bülent Arınç’ın sözleri geliyor. Geçen yıl “iyi ki bunlarla savaşa girmemiştik” demişti. Galiba haklıymış!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Emir, demiri ne zaman keser

Ayhan Aktar 08.02.2010

Geçen hafta **Radikal**’den Murat Yetkin, eski Genelkurmay Başkanı Org. Hilmi Özkök ile görüşmüş. Sn. Özkök şunları söylemiş: “Her şey değişirken Türk Silahlı Kuvvetleri de değişecek. Bu yönde çalışmalar zaten yapılır. Değişmezseniz, gelişmelerin dışında kalırsınız. Bunun karşısında duramazsınız. Bu işlerden korkmamak lazım... Dünya sahnesinde yer almak istediğiniz noktaya ulaşmalısınız. Neyi özlüyorsak, kendimizi nereye layık görüyorsak, oraya ulaşmaya çalışmalıyız” (3 şubat). Org. Özkök, TSK’daki değişim korkusunu ve hantal yapıyı üstü kapalı bir şekilde eleştiriyor.

Askerlik yapmak üzere birliğine teslim olan herkese ilk öğretilen şudur: Askerlikte emir, demiri keser! Bu anlaşılabilir bir şeydir. Arazide yürüyüş yapan bir bölük askere “yat” emri verildiği zaman, birileri “Şimdi bu da nereden çıktı, üstümüz kirlenecek” gibi laflar edemez. Burada emir, gerçekten demiri keser.

Askerlikte emrin demiri kesemediği, kolektif aklın ortaya çıkmasının beklendiği ortamlar da vardır. Örneğin, kurmay subayların ve üst düzey komutanların bulunduğu bir seminerde veya “Harp Oyunları” esnasında eşitler arasında bir fikir alışverişinin olması ve “ortak aklın” meydana çıkması beklenir.

Böyle bir toplantının yapıldığını ve ülkede sıkıyönetim ilanı ve “Milli Mutabakat Hükümeti” kurulması senaryosunun tartışıldığını düşünelim. Ayrıca bu senaryonun veya planın eklerinde, kurulacak “Milli Mutabakat Hükümeti”nin alacağı ekonomik tedbirler şöyle sıralanmış olsun:

1. Tüm bankaların yönetimine askerler atanacaktır.
2. Ülke dışına para çıkarılması yasaklanacaktır.
3. İslami sermaye olarak bilinen şirketlere el konulacaktır.

4. İrticai örgütlere destek verenlerin banka hesaplarına el konulacaktır.
5. Yabancı sermayeli şirketlerin hesaplarına el konulacaktır.
6. Gayri Müslim azınlıklar tarafından kurulan şirketlerin banka hesaplarına el konulacaktır.
7. İMKB ve Altın Borsası yönetimine askerler getirilecektir.
8. Borsadaki yabancı şirketlerin hisselerine el konulacaktır.
9. Faizsiz bankacılık yapan İslami finans kurumlarının varlıkları hazineye aktarılacaktır.
10. İç ve dış borçların ödenmesi durdurulacak, sonra bunların ödenmesi için para basılacaktır.
11. Evelden özelleştirilmiş KİT'ler tekrar devletleştirilecektir.
12. İran, Arap ve Körfez ülkeleri ile ekonomik ilişkiler dondurulacaktır.
13. Tüm büyük şirket ve holdinglerin yönetim kurullarına askerî personel atanacaktır.

Sizlere, 22 ocak tarihli **Taraf**'ta yayımlanan "Elveda Piyasa, Elveda Dünya" başlıklı haberi özetledim. Tahmin edebileceğiniz gibi, dünyanın 17. büyük ekonomisi olan Türkiye ekonomisini bu tedbirleri uygulayarak birkaç hafta içinde Kuzey Kore ekonomisi seviyesine indirmek mümkündür. Bu tedbirlerin, Türkiye ekonomisinin altına dinamit koymakla eşdeğer olduğunu anlamak için "İktisat Profesörü" olmaya gerek yoktur. Balyoz Planı ekindeki bu tedbirleri, gazete okuyan ve bazı kanallardaki iktisat programlarını izleyen ortalama vatandaşa özetlediğiniz zaman "Hadi canım, sen de!" gibilerden bir tepki almanız mümkündür. Bir an için, ekonomik tedbirler paketinin bizim öğrencilerin deyimi ile "kafayı yemiş" birisi tarafından hazırlandığını düşünelim.

Benim merak ettiğim mesele şudur: 2003 yılı mart ayında bu "seminer" veya "Harp Oyunları"na katılan üst düzey komutanlar bu plan ekinde bulunan tedbirleri okudukları zaman itiraz etme gereğini duymuşlar mıdır? Yâni, söz alıp "arkadaşlar, bunları uygularsak çökeriz" diyen olmuş mudur? Maalesef bu konuda somut bir bilginiz yok. Eğer bu tedbirlere itiraz edilmemiş ise, TSK'nın eğitim sisteminin kesinlikle elden geçirilmesi ve Org. Özkök'ün gösterdiği "neyi özlüyorsak, kendimizi nereye layık görüyorsak" hedefi doğrultusunda yenilenmesi gerekmektedir. Cehaletin tedavisi vardır. Eğitim sistemini değiştirirsiniz, birkaç yılda sorun çözülür.

Eğer seminere katılanlar sırf "emir, demiri keser" diyerek itiraz etmediler ise durum daha da vahimdir. Bir kurmay subay "deli saçması" olduğunu bile bile bu ekonomik tedbirlere itiraz etmez ise, o zaman kurumun kültüründe ciddi sorunlar vardır. "Haklısınız Paşam" tavrının egemen olduğu yerde, "ortak akıl" kurban edilmiştir. O zaman, aklıma Bülent Arınç'ın sözleri geliyor. Geçen yıl "iyi ki bunlarla savaşa girmemiştiz" demişti. Galiba haklıymış!

Darbe olması ihtimalini sevmek...

Ayhan Aktar 15.02.2010

Geçenlerde Yılmaz Erdoğan'ın 'Sevebilme İhtimali' isimli ezik şiirini hatırladım. Toplumda çok farklı konumlarda bulunan iki insanın aşkını anlatan şiirin son dizesi şöyledir:

"Ben senin, beni sevebilme ihtimalini sevdim!"

Burada şair, toplumda ayrıcalıklı konumdaki sevgilinin lûtfedip kendisini sevebilme ihtimali ile mutlu olmaktadır. Bu ihtimal ona güven vermektedir.

Prof. Jale Parla, **Babalar ve Oğullar: Tanzimat Romanının Epistemolojik Temelleri** isimli kitabında Tanzimat romancılarının (Ahmet Mithat Efendi, Şemseddin Sami, Recaizade Mahmut Ekrem ve Namık Kemal) dönemin "Batılılaşma ve yenileşme" çabaları içindeki konumunu ve onların romanlarındaki düşünsel yapıyı tartışır.

1839'dan itibaren "Tanzimat-ı Hayriyye" geleneksel Osmanlı kurum ve kurallarının "hayırlı" bir biçimde yeniden düzenlenmesini başlatmıştır. Yeniden düzenleme (tanzim etme) çabası 'eski kurumların tamamen yerle bir edilmesi' demek değildi. Aksine, Osmanlı'nın içinde bulunduğu sorunlara çözüm arama amacını taşıyordu. Tanzimat paşaları ve aydınları yenilikçi atılımlar için çaba harcarken, aynı zamanda değişimin sınırlarını çizmeye ve bu sınırları egemen İslam kültürünün koruyucu şemsiyesi altında Kur'an'dan âyet ve hadislerle pekiştirmeye çalışmışlardır. Bu bağlamda, meşrutiyet ve anayasa arayışındaki Namık Kemal'in kullandığı "meşveret" terimini yeni Türkçeye "demokratik katılım" şeklinde tercüme etmek yanlış olur. Burada meşveret (danışma), "her kim akıl sahipleriyle meşveret ederse akıllarının ışığından aydınlanır" şeklindeki Hadîs-i Şerif'in siyasete uygulanmasından ibarettir. Özünde son derece seçkin bir anlayıştır, cumhur (halk) ile pek ilişkisi yoktur.

Prof. Parla, dönemin romancıları hakkında şu değerlendirmeyi yapıyor: "Roman yazarı bir yenilikçi ve reformcu olarak tavrı aldı, ama vesayetçiliği her zaman yenilikçiliğinin önüne geçti. Çünkü roman yazarına göre ortada eğitilecek bir halk ile siyasi vâsisini kaybetmiş bir kültürün acil bir vâsi gereksinimi vardı."

Prof. Parla'nın mantığını sürdürdüğümüz zaman, Tanzimat reformlarının hayata geçmesi için kurumsal olarak "baba" niteliğine sahip bir padişahla, "çocuk" olarak algılanan halkın eğitilmesi için de vesayetçiliği belirgin olan, her şeyin doğrusunu bilen aydın ve yazar grubuna ihtiyaç olduğunu görüyoruz. Bu noktada artık bazı temel sorular akla geliyor:

1. Saltanatın ortadan kalkması ve 1923'te cumhuriyetin ilanı ile kurulan Kemalist düzende "Baba" rolünü kim üstlenmiştir?
2. Çok partili siyasi hayata geçtiğimiz 1945'ten bu yana, hâlâ 'eğitilmeye muhtaç çocuk olarak görülen halkın' ve onların seçtiği siyasetçilerin üzerinde 'vâsi ve koruyucu' olarak görülen kurum hangisidir?

Aslında, bu soruların cevabı bellidir.

Balyoz planında "kullanışlı" gazetecilerin listesinin yayımlanmasından sonra, listede ismi olanlar epey

yıprandılar. Onların, darbeciliği veya "postal kokusundan keyif aldıkları" konusunda epey yazılıp çizildi. Bendeniz, o listede ismi olan küçük bir azınlığın bugün Türkiye'de darbe olsa zil takıp oynayacaklarını tahmin ediyorum. Fakat, listedeki herkesin darbeci olduğuna da inanmıyorum. Listedekilerin çoğu darbe olsa üzülür, fakat toplumun üzerinde 'vâsi ve koruyucu' rolü oynayanların bu işlevlerinin ortadan kalmasına da karşıdılar. Vesayet rejiminin sürmesini isterler.

Son dönemde ülkemizde yaşananlar, artık "baba ve vâsi" olarak kabul edilmiş kurumların bu özelliklerinin törpülenmesi anlamını taşımaktadır. "Aman, orduyu yıpratmayalım" şeklinde dile getirilen şikâyetin ardında, aslında "baba ve vâsi" olarak kabul ettikleri kurumun giderek 'Devlet Su İşleri' veya 'Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü' gibi bir devlet dairesi seviyesine inmesini içine sindirememesi durumu vardır. Tüm varoluşlarını yukarıda özetlemeye çalıştığımız "baba" figürüne bağlayan kişiler, kendilerini "yetim ve korumasız" hissedebilirler. Babasız kalmak acı bir şeydir.

Aynen Yılmaz Erdoğan'ın şiirinde olduğu gibi, o insanlar için önemli olan şey darbe olması değil, "darbe olabilmek ihtimalidir". Onlar, darbeleri değil; askerlerin darbe yapabilme ihtimalini seviyorlar. Bu ihtimal giderek ortadan kalktığı zaman da 'bıyıkları kesilmiş erkek kedi' gibi dengelerini kaybedip, kafayı sağa sola vurup duruyorlar. Mesele, budur!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dogu Akdeniz'de baris için, 'Pamuk eller, cebe!'

Ayhan Aktar 22.02.2010

Komsumuz Yunanistan'ın bütçe açığının GSYİH'nin yüzde 12,7'sine yükselmesi ve kamu kesiminin iç borcunun yine GSYİH'nin yüzde 113,4'üne yükselmis olması Yunanistan'ın krizini gündemin tepesine tasidi. Kisacasi, Yunanistan'ın üretmeyen ve fakat sürekli olarak borçlanan bir ülke olması, AB'de tehlike çanlarını çaldiriyor. Yunanistan'ın krizi artık AB'nin krizi haline geldi. Çünkü avro, dolar karsısında deger kaybediyor. Yasanan kriz sonucunda acaba Yunan ekonomisi tekrar "üreten bir ekonomi" haline gelebilecek mi? Son günlerde bu mesele tartisiliyor.

Ikinci mesele ise, PASOK hükümetinin bütçe açığını azaltmak için askerî harcamalarda kisinti yapmasi ihtimalidir. Malum, PASOK sol bir partidir ve memur maaşlarını azaltmak veya kamu harcamalarını durdurmak onların benimseyecegi bir politika degildir. PASOK yönetimi, hakli olarak, Yunanistan'da yeni bir grev ve protesto dalgasının patlamasından da korkmaktadır.

Eurointelligence isimli arastirma kurulusunun uzmanlarından Jacques Delpla'nin 11 Subat 2010 tarihli analizine göre, Yunanistan her yıl GSYİH'nin yüzde 4,3'ü kadar savunma harcamasi yapmaktadır. Bu oran Türkiye için yüzde 5,3, Kibris Cumhuriyeti (Rum kesimi) için ise yüzde 3,8 civarındadir. AB ülkelerinde bu oranlar yüzde 1,5 civarındadir. Kisacasi, Yunanistan AB ortalamasının yaklasik üç misli ve Türkiye de yaklasik dört misli parayi silah alimına ayirmaktadır.

Eger Yunanistan, askerî harcamalarını önümüzdeki yıllarda yüzde 1 seviyesine indirirse, GSYİH'nin yüzde 3,3'ü kadar parayı tasarruf etmiş olacak ve yüzde 12,7'lik bütçe açığının üçte birini kapatmış olacaktır. Avro bölgesinde izin verilen bütçe açığı yüzde 3-4 arasındadır. Eger Türkiye ve Yunanistan arasındaki Ege'deki kıta sahanlığı, FIR hattı ve Kıbrıs konusunda bir anlaşma sağlanırsa ve iki ülke de korkularından arınarak askerî harcamalarını azaltırlarsa rahata erebilirler. Son dönemde, Türkiye'de TSK'nin siyaset üzerindeki vesayetçi rolü tartışılmakta fakat askerî harcamaların Türk kamu maliyesi içinde yarattığı kara delikler pek fazla gündeme gelmemektedir.

Kuskuşuz, Türkiye ve Yunanistan arasında bir barış inisiyatifinin oluşması için AB ve ABD yönetimlerinin siyasi ve mali desteği şarttır. Jacques Delpla'nın aklındaki senaryo şöyle: Eger Yunanistan askerî harcamalarını yüzde 1'e; Türkiye ise yüzde 3'e çekerse Yunanistan'ın iç borcunun yüzde 35'ini, Türkiye ise yüzde 25'ini tasarruf etmiş olacaktır. Delpla'ya göre eger AB, Yunanistan ve Türkiye'nin azaltılmış olan askerî harcamalarını sadece bir yıl için karşılasa, Türkiye'ye 12 ve Yunanistan'a da 8 milyar avro yardım etmesi gerekir. Aynı şekilde, AB yönetimi Kıbrıs'ta Rum mallarının KKTC tarafından dost-ahbaba dağıtılması ve 1974'te yerinden edilen Rumlara verilecek tazminatın da bir kısmını üzerine aldığı zaman 2 milyar avro harcaması gerekecektir. Kısacası, toplam 22 milyar avro harcanırsa –ki AB bütçesinin yüzde 15'ine tekabül ediyor!- Doğu Akdeniz'de kalıcı barış sağlanmış olacaktır.

Tabii ki bunların olabilmesi için, Türkiye'nin Kıbrıs'tan asker çekmesi ve Ankara'ya soğuk savaş yıllarında tanınmış olan Kıbrıs'taki garantörlük hakkından vazgeçmesi gerekmektedir. Artık AB üyesi olan bir ülkeye Türkiye, Yunanistan ve İngiltere'nin garantör olmasının bir anlamı kalmamıştır. Böylece, Türkiye'nin AB'ye üyelik müzakerelerinde Kıbrıs meselesi yüzünden askıya alınmış olan 14 fasıl müzakereye açılacaktır.

Cuma günü MGK toplandı. Yapılan resmî açıklama şöyleydi: "Ülkemiz ve Yunanistan arasında mevcut birbirleriyle bağlantılı Ege sorunları ve ülkemizin Ege ve Doğu Akdeniz'deki mesru ve hayati hak ve çıkarları, bu bölgelerde son dönemde yaşanan gelişmeler ışığında kapsamlı olarak değerlendirilmiştir. Ülkemizin Yunanistan ile Ege Denizi'nden kaynaklanan sorunların tümünü iyi komsuluk ve yakın işbirliği ilkeleri temelinde, yapıcı diyalog anlayışı içinde çözmek yönündeki iradesi teyit edilmiştir. Ülkemizin dış politika öncelikleri arasında yer alan Doğu Akdeniz'deki hak ve menfaatlerimizin korunması konusunda da ilgili tüm kurum ve kuruluşlarımızın işbirliği ve esgüdümünde icra ettikleri faaliyetlerin sürdürülmesi kararlılığı yenilenmiştir."

Son MGK'da neler konuşulduğunu pek merak ediyorum, efendim.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Doğu Akdeniz'de barış için, 'Pamuk eller, cebe!'

Ayhan Aktar 22.02.2010

Komşumuz Yunanistan'ın bütçe açığının GSYİH'nin yüzde 12,7'sine yükselmesi ve kamu kesiminin iç borcunun yine GSYİH'nin yüzde 113,4'üne yükselmiş olması Yunanistan'ın krizini gündemin tepesine taşıdı. Kısacası, Yunanistan'ın üretmeyen ve fakat sürekli olarak borçlanan bir ülke olması, AB'de tehlike çanlarını çalıyor. Yunanistan'ın krizi artık AB'nin krizi haline geldi. Çünkü avro, dolar karşısında değer kaybediyor. Yaşanan kriz sonucunda acaba Yunan ekonomisi tekrar "üreten bir ekonomi" haline gelebilecek mi? Son günlerde bu mesele tartışılıyor.

İkinci mesele ise, PASOK hükümetinin bütçe açığını azaltmak için askerî harcamalarda kısıntı yapması ihtimalidir. Malum, PASOK sol bir partidir ve memur maaşlarını azaltmak veya kamu harcamalarını durdurmak onların benimseyeceği bir politika değildir. PASOK yönetimi, haklı olarak, Yunanistan'da yeni bir grev ve protesto dalgasının patlamasından da korkmaktadır.

Eurointelligence isimli araştırma kuruluşunun uzmanlarından Jacques Delpa'nın 11 Şubat 2010 tarihli analizine göre, Yunanistan her yıl GSYİH'nın yüzde 4,3'ü kadar savunma harcaması yapmaktadır. Bu oran Türkiye için yüzde 5,3, Kıbrıs Cumhuriyeti (Rum kesimi) için ise yüzde 3,8 civarındadır. AB ülkelerinde bu oranlar yüzde 1,5 civarındadır. Kısacası, Yunanistan AB ortalamasının yaklaşık üç misli ve Türkiye de yaklaşık dört misli parayı silah alımına ayırmaktadır.

Eğer Yunanistan, askerî harcamalarını önümüzdeki yıllarda yüzde 1 seviyesine indirirse, GSYİH'nın yüzde 3,3'ü kadar parayı tasarruf etmiş olacak ve yüzde 12,7'lik bütçe açığının üçte birini kapatmış olacaktır. Avro bölgesinde izin verilen bütçe açığı yüzde 3-4 arasındadır. Eğer Türkiye ve Yunanistan arasındaki Ege'deki kıta sahanlığı, FIR hattı ve Kıbrıs konusunda bir anlaşma sağlanır ve iki ülke de korkularından arınıp askerî harcamalarını azaltırlarsa rahata erebilirler. Son dönemde, Türkiye'de TSK'nın siyaset üzerindeki vesayetçi rolü tartışılmakta fakat askerî harcamaların Türk kamu maliyesi içinde yarattığı kara delikler pek fazla gündeme gelmemektedir.

Kuşkusuz, Türkiye ve Yunanistan arasında bir barış inisiyatifinin oluşması için AB ve ABD yönetimlerinin siyasi ve mali desteği şarttır. Jacques Delpa'nın aklındaki senaryo şöyle: Eğer Yunanistan askerî harcamalarını yüzde 1'e; Türkiye ise yüzde 3'e çekerse Yunanistan'ın iç borcunun yüzde 35'ini, Türkiye ise yüzde 25'ini tasarruf etmiş olacaktır. Delpa'ya göre eğer AB, Yunanistan ve Türkiye'nin azaltılmış olan askerî harcamalarını sadece bir yıl için karşılarsa, Türkiye'ye 12 ve Yunanistan'a da 8 milyar avro yardım etmesi gerekir. Aynı şekilde, AB yönetimi Kıbrıs'ta Rum mallarının KKTC tarafından dost-ahbaba dağıtılması ve 1974'te yerinden edilen Rumlara verilecek tazminatın da bir kısmını üzerine aldığı zaman 2 milyar avro harcaması gerekecektir. Kısacası, toplam 22 milyar avro harcanırsa –ki AB bütçesinin yüzde 15'ine tekabül ediyor!- Doğu Akdeniz'de kalıcı barış sağlanmış olacaktır.

Tabii ki bunların olabilmesi için, Türkiye'nin Kıbrıs'tan asker çekmesi ve Ankara'ya soğuk savaş yıllarında tanınmış olan Kıbrıs'taki garantörlük hakkından vazgeçmesi gerekmektedir. Artık AB üyesi olan bir ülkeye Türkiye, Yunanistan ve İngiltere'nin garantör olmasının bir anlamı kalmamıştır. Böylece, Türkiye'nin AB'ye üyelik müzakerelerinde Kıbrıs meselesi yüzünden askıya alınmış olan 14 fasıl müzakereye açılacaktır.

Cuma günü MGK toplandı. Yapılan resmî açıklama şöyleydi: "Ülkemiz ve Yunanistan arasında mevcut birbirleriyle bağlantılı Ege sorunları ve ülkemizin Ege ve Doğu Akdeniz'deki meşru ve hayati hak ve çıkarları, bu bölgelerde son dönemde yaşanan gelişmeler ışığında kapsamlı olarak değerlendirilmiştir. Ülkemizin Yunanistan ile Ege Denizi'nden kaynaklanan sorunların tümünü iyi komşuluk ve yakın işbirliği ilkeleri temelinde, yapıcı diyalog anlayışı içinde çözmek yönündeki iradesi teyit edilmiştir. Ülkemizin dış politika öncelikleri arasında yer alan Doğu Akdeniz'deki hak ve menfaatlerimizin korunması konusunda da ilgili tüm kurum ve kuruluşlarımızın işbirliği ve eşgüdüm içinde icra ettikleri faaliyetlerin sürdürülmesi kararlılığı yinelenmiştir."

Son MGK'da neler konuşulduğunu pek merak ediyorum, efendim.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Akıllandılar...

Ayhan Aktar 01.03.2010

2008 yılında AKP'ye kapatma davası açıldığı zaman yazdığım bir yazıda Albert Einstein'ın bir sözünü hatırlatmıştım: "Deli, sürekli olarak aynı şeyi yapan ve her defasında farklı bir sonuç alacağını zanneden birisidir." Bu sözden yola çıkarak, kendilerini "memleketimizin esas sahibi" olarak görenlerin kendi kalelerine attıkları gollerden bahsetmiştim. Tekrar hatırlatalım:

- 28 Şubat sürecinde Refah Partisi'nin kapatılması ve Tayyip Erdoğan ve arkadaşlarından oluşan 'yenilikçi' grubun "Milli Görüş"ten koparak AKP'nin kurulmasına zemin hazırlanması;
- 3 Kasım 2002 seçimlerinden on gün önce Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Sabih Kanadoğlu'nun AKP'yi kapatmak üzere dava açması ve bunun AKP'nin yüzde 34'lük seçim zaferine katkı yapması;
- 27 Nisan 2007 akşamı Genelkurmay'ın verdiği e-muhtıra ile 22 Temmuz seçimlerinde AKP'nin yüzde 47'lik zaferine ciddi katkı yapılması;
- Cumhurbaşkanlığı seçimleri sırasında, "367 ucubesi" yaratılarak Abdullah Gül'ün seçiminin engellenmesi ve bunun sonunda artık cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesini sağlayan referanduma gidilmesi;
- Son olarak da, 2008 yılı mart ayında yine AKP'ye kapatma davası açılması...

Yukarıda sıraladığım uygulamalar, 28 Şubat'ın mimarlarından Oramiral Güven Erkaya'nın deyimiyle "Silahsız Kuvvetler" in durumdan vazife çıkararak Refah - Fazilet - Saadet Partisi geleneğini ve AKP'yi yok etmek amacıyla yaptığı işlerdi. Ama her seferinde AKP'yi silmek amacıyla yola çıkanların aldıkları tedbirler, aksine AKP'ye can suyu oldu! Erdoğan ve ekibi sandıktan güçlenerek çıktılar.

Geçtiğimiz günlerde yine sivri zekalı muhabirler AKP hakkında yeni bir kapatma davası açılıp açılmayacağını Başsavcı Abdurrahman Yalçınkaya'ya sordular. O da pek 'duygu yüklü' bir cevap verdi: "Her parti için kapatma davası açılıp açılmayacağı kendi fiilleriyle ölçülür. Bunu partiler zaten hisseder" dedi (**Hürriyet**, 29 ocak).

Bazıları bu sözlerin üzerine atladılar. "AKP kapatılsa ne güzel olur?" şeklinde yazılar döşendiler. Fakat son zamanlarda basınımızın malum kalemlerinde eskisine nazaran bir yumuşama var. Hem askerlere hem de yargı mensuplarına itidal tavsiye ediyorlar. "Aman fevrî bir hareket yapmayın!" diyorlar. Örneğin, Ertuğrul Özkök köşesinde yalvarıyordu:

"Son sözüm Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Abdurrahman Yalçınkaya'ya. Sayın Başsavcım, lütfen, Allah aşkına, ne olur karışmayın. Ne olur siz de durumdan vazife çıkarmayın. Parti kapatma defterini sonsuza kadar kapatın. Bırakın; kapatılacak veya açılacak bir şey varsa, seçmen yapsın bu işi. Ne olur bir defa da bunu deneyelim" (**Hürriyet**, 19 şubat).

Aynı durum Balyoz darbe planıyla ilgili tutuklamalar için de geçerli. Genellikle, "Paşam, ne duruyorsunuz? Artık müdahale edin!" diye askere gaz verenler şimdi etraflı sakinleştiriyorlar. 1981'de İspanya'da elinde tabancasıyla parlamentoyu basan Yarbay Tajero örneğinin Türkiye'de aynen tekrarlanmasından korkuyorlar. Eğer böyle bir eylem bizde tekrarlanırsa, TSK'nın zaten azalmış olan itibarının artık yerin dibine gireceğini biliyorlar. Ayrıca,

böyle bir eylemin ardından yapılacak seçimle AKP oylarının yüzde 50'nin üzerine tırmanacağından korkuyorlar. Geçen gün Ahmet Hakan'ın yazısı bu bakımdan çok anlamlıydı:

"Ey generaller... Ey amiraller... Ey yüzbaşılar... Ey binbaşılar... Ey albaylar... Ve de ey 'meşhur' genç subaylar... Bu sefer oyuna gelmeyin. Bütün beklentileri boşa çıkarın... Söndürün Genelkurmay'ın bütün ışıklarını... 'Bizi ne kadar tahrik ederseniz edin, bu sefer size ekmek yok' deyin. 'Ne duruyorsunuz askerler... Siz Mustafa Kemal'in ordusu değil misiniz? Gidişata el atmayacak mısınız' diye sizi ajite etmek isteyen sözde sivillere, 'Biz demokrasiye bağlıyız... Memnun olmadığınız hükümeti devirmek için bize güvenmeyin' deyin... Bu tahrik oyununu bozun... Kaba kuvvetinizi değil, ince zekânızı gösterin. Bu sefer başaramasınlar... Sizin kaba kuvvet gösterinizden mağduriyet peyda etmek isteyenler de avuçlarını yalasınlar... Milletin güvenini kazanıp iktidara gelmek yerine sırtlarını size dayayarak güya siyaset yapanlar da avuçlarını yalasınlar. 'Biz bu oyunda yokuz' diyerek boşa çıkarın oyunu" (**Hürriyet**, 25 şubat).

Ne yâni herkes demokrat, askerî vesayet karşıtı falan mı oldu? Yok canım, sadece kendi kalelerine gol atmaktan vazgeçtiler. Akıllandılar, biraz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Müjde Paşam, bir oğlunuz oldu!

Ayhan Aktar 15.03.2010

Osmanlı devleti I. Dünya Savaşı'na alelacele girmişti. Enver Paşa ile Almanlar arasındaki gizli görüşmeler 2 Ağustos 1914 tarihinde tamamlanmıştı. O günlerde Alman donanmasına ait Goeben ve Breslau gemileri Akdeniz'de bulunuyordu. Almanya, Fransa ve İngiltere ile savaşa girmişti, Cebelitarık Boğazı kapanmıştı. Berlin'den "acilen İstanbul'a git!" emri alan gemilerin komutanı Amiral Souchon rotayı Çanakkale'ye çevirdi. Kendilerini kovalayan İngiliz donanmasını geride bırakan iki zırhlı 16 ağustosta İstanbul'a geldiler. Durumu kurtarmak için zırhlıların Osmanlı devleti tarafından satın alındığı söylendi. Gemilere, Yavuz ve Midilli isimleri verildi. Amiral Souchon da kafasına fes giydi, Osmanlı Amirali oldu!

İttihatçıların gönlü Almanya'dan yanaydı, ama Sadrazam Sait Halim Paşa savaştan çekiniyordu. 29 ekim günü Yavuz ve Midilli zırhlıları Karadeniz'de Odessa, Sivastopol ve Novorossiysk limanlarını bombaladılar. Rusya hemen savaş ilan etti. Böylece İttihatçılar da Almanların yanında Rusya, İngiltere ve Fransa'ya karşı savaşa girdiler.

Kendi iddiasına göre, Sadrazam Sait Halim Paşa olanlardan habersizdi. Enver Paşa'nın savaşa girildiğini bildirmek üzere kendisini ziyaret ettiğinde ihtiyar sadrazama şöyle dediği söylenir: "Müjde Paşam, bir oğlunuz oldu! " Milyonlarca askerin cephelede ölümüne, Anadolu'da Ermeni tehciri felaketinin yaşanmasına ve nihayet Osmanlı İmparatorluğu'nun batmasına sebep olan savaşa böyle bir hoyratlık içinde girilmişti.

İsveç Parlamentosu "1915'te toplam 2,5 milyon Ermeni, Keldani, Süryani ve Pontus Rumunun yok edilmesinin bir soykırım olduğuna" dair karar aldı. Şimdiye kadar, 1,5 milyon Ermeninin soykırıma uğradığını belirten kararlara alışmıştık.

Galiba, artık fatura daha yüklü gelecek.

Bendeniz, ilke olarak, 1915'te Osmanlı Ermenilerinin başına ne geldiği konusunda karar almanın parlamentoların üstüne vazife olmadığını düşünüyorum. Sakın yanlış anlamayın, "işî tarihçilere bırakalım" demiyorum. Soykırım suçunu tarif eden '1948 Konvansiyonu' bir uluslararası hukuk belgesidir. Dolayısıyla 1915'te yaşanan rezilliğin ne olduğuna karar vermesi gereken merci ise uluslararası ceza mahkemesidir. Mahkemeye tarihçilerin yazdıkları delil olarak sunulabilir. Ama tarihçilerin bizzat 'Ağır Ceza Reisi' rolüne soyunmaları, bana tuhaf geliyor.

Gelelim, Pontus Rumlarına... 1915'te Rus donanması Karadeniz'de hâkim durumdaydı. Rus gemilerine kıyıda Rum köylerinden su ve ekmek yardımı yapıldığı konusunda askerî istihbarat vardı. Bunun üzerine, Osmanlı Genelkurmayı Rumların sahillere 50 km. içeriye taşınmasını, yani 'tehcir edilmelerini' kararlaştırdı. Rum köyleri boşaltıldı. İnsanlar kışın karlı dağları aşip Amasya, Kastamonu gibi şehirlere giderken yollarda ölenler oldu. Kalanlar, savaştan sonra köylerine döndüler. Bendeniz, Osmanlı ordusunun Rumların yollarda telef olması için 'özel çaba' harcadığını düşünmüyorum. Malum, İttihatçıların kâtil sürüsü olan Teşkilat-ı Mahsusa o günlerde Ermenilerle 'yakından' ilgilenmekle meşguldü. Yine de, 1915'teki Rum tehciri hakkında Türkçe kaynaklara dayalı bilgimiz sınırlıdır. Yabancı dillerde yazılanlar da çok yüzeysel metinlerdir (bkz. www.greek-genocide).

Peki, bu konuda nasıl bilgilenebiliriz? Kolay! Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı'nın (ATASE) elindeki belgeler 'yaygın' kullanıma açılsa öğreniriz. 1915'teki askerî istihbarat raporları okunur. Rum tehcirinin nedenleri, nasıl yapıldığı ortaya çıkar. Ama ATASE'de belge okumak herkese nasip olmaz! Önce, ATASE'ye iş müracaatı yapıyormuş gibi formlar dolduracaksınız, kurumunuzdan resmî kâğıtlar getireceksiniz. Sonra birileri sizin için kefil (!) olacak. Belki hakkınızda tahkikat yapılacak. Sonunda, size iki defa 15'er günlük çalışma izni verecekler! Haydi bunlara katlandınız diyelim. Acaba, istediğiniz her belgeyi okuyabilecek misiniz? Onu bilemem, ATASE'dekilerin keyfine bağlı!

Diğer yandan, Londra'da İngiliz Askerî Arşivi'ne gidip pasaportunuzu gösterirsiniz, bir saat sonra çalışmaya başlarsınız. Ama maalesef Ankara'da 'potansiyel casus' muamelesi görürsünüz. Eğer, bendeniz gibi reddedilmekten hoşlanmayan biri iseniz, ATASE'nin semtine uğramazsınız! "Alın belgelerinizi, turşusunu kurun" dersiniz.

İsveç'in aldığı kararı, muhakkak başka parlamentolar da tekrarlayacaktır. Ankara'dakiler, Ermeniler gibi Pontus Rumlarının da başına gelenlerin "soykırım olmadığını" savunmaya çalışacaklar artık. Devletlû tarihçilerimize ve ellerindeki belgeleri 'kimseye göstermeyen' ATASE yönetimine bir çift lafım var: Müjde Paşam, bir oğlunuz oldu! ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yüzbaşı Torosyan'ın hikâyesi...

Ayhan Aktar 22.03.2010

Cumartesi günü, Başbakan Erdoğan sinema sanatçıları ile buluştu ve yaptığı konuşmada şunları söyledi:

"Sosyal olaylar, tarihsel değişimler en çabuk karşılığını artık sinemada, gösteri sanatlarında buluyor. Bu salonda bulunan ya da bulunmayan onlarca yönetmenimizin, oyuncumuzun çektikleri filmlerle, yaptıkları dizilerle, ortaya

koydukları eserlerle [Türkiye](#)'yi nasıl değiştirdiklerini, anlatılamayanı nasıl cesaretle anlattıklarını da biliyorum. Bazen tek bir kare, tek bir sahne, bir seans, bir replik, yüzlerce, hatta binlerce sayfada anlatılabilecek konuyu etraflıca izah edebiliyor."

"Eğer ortada bir sorun varsa, bunun görmezden gelinmesi, işitilmemesi, üzerinin örtülmesi o sorunu ortadan kaldırmaya yetmiyor. Tam tersine, o sorunla cesaretle yüzleşmediğiniz takdirde sorun daha da büyüyor, kangren halini alıyor ve artık bedenin tamamını etkiler bir hale geliyor. Şunu tüm samimiyetimle ifade ediyorum: Eğer bu ülkenin otoriteleri, Yılmaz Güney'in filmlerine kulak vermiş olsalardı, inanın Türkiye bugün çok farklı bir yerde olabilirdi." ([milliyet.com.tr](#))

Başbakan Erdoğan'ı TV'de izlerken, "1915 hakkında bir film yapılırsa ne iyi olur!" diye düşündüm. Birden, Yüzbaşı Sarkis Torosyan'ın ***From Dardanelles to Palestine*** (Boston, 1947) başlıklı anı kitabını hatırladım.

Yüzbaşı Torosyan 1891'de Kayseri, Everek'te (bugünkü Develi) doğmuştur. Everek'te ilkokulu bitirdikten sonra, ailesi onu Edirne Rüştüyesi'ne yollar. Rüştüye'deki sınıf arkadaşı Arap kökenli Muharrem'in paşa babasının yardımıyla Harbiye Mektebi'ne kabul edilir. 1914'te topçu teğmeni olarak mezun olan Sarkis Efendi, üç aylık kurs için Almanya'ya gönderilir. Döndükten sonra, I. Dünya Savaşı patlar.

Teğmen Torosyan, ilk olarak Çanakkale Boğazı'ndaki Ertuğrul Tabyası'na komutan olarak atanır. 19 Şubat 1915'teki deniz savaşında ilk düşman zırhlısını Ertuğrul'dan atılan mermiler batırır. Daha sonra Rumeli yakasındaki Hamidiye Tabyası'na komutan olarak atanır. 18 mart günü Sarkis Torosyan'ın komutasındaki tabyadan atılan mermiler düşman zırhlılarını batırmış ve savaşın kaderi değişmiştir. Teğmen Torosyan savaşta yaralanır. Kara harekâtı sırasında ise Alçıtepe'de topçu subayı olarak görev yapar.

Günümüzde Çanakkale Deniz Savaşları'nın tarihini incellerseniz, Ertuğrul ve sonra Hamidiye tabyalarının komutanı olarak Sarkis Torosyan'ın adını kitaplarda bulamazsınız! Yüzbaşı Torosyan'ın adını tarihten silmeye çalışanlar, herhalde onun varlığının "orduyu arkadan vuran Ermeniler" söylemini zayıflatacağını düşünüyorlardı. Devlet memurlarının yazdığı "milli tarih" böyle oluyor!

Enver Paşa, Torosyan'a kahramanlık madalyası verir ve yüzbaşılığa yükseltilir. Fakat Kayseri'den gelen haberler kötüdür. 1915 yazından itibaren Everek Kaymakamı İttihatçı Zeki, Ermeni nüfusu Suriye çöllerine sürmektedir. Aslında, şehrin biraz dışına çıkan kabileler çeteler tarafından önce soyulmakta sonra öldürülmektedir. Yollar cesetlerle doludur. Torosyan ailesi, oğulları subay olduğu için hemen tehcir edilmez. Sonra Kaymakam Zeki, oğullarının savaşta öldüğünü söyler ve Torosyan ailesini de çöle sürer. Sarkis'in anne ve babası Kozan üzerinden İslahiye'ye ulaşırlar. Orada toplu katliama uğrarlar. Kızkardeşi Bayzar ise kurtulur ve Suriye'ye ulaşır.

1917 yılında Yüzbaşı Torosyan Suriye cephesine tayin olur. Ailesinin peşine düşmüştür artık. Suriye çöllerinde "bir deri bir kemik" Ermenileri görür. Musul'daki bir kampta, tesadüfen kızkardeşi Bayzar'ı bulur ve ailesine olanları

öğrenir. Sonra, Bayzar da veremden ölür. Artık kimsesi yoktur ve üzerindeki Osmanlı üniformasından nefret etmektedir.

Yüzbaşı Torosyan, Filistin’de Arap ihtilâlcileri ile tanışır. 1918’de firar ederek, Emir Faysal’ın birliklerine katılır. Arap süvari birliğinin başında Osmanlı ordusuna karşı savaşıır. İntikam duygusu ona kötü şeyler yaptırır. Bu arada, Torosyan’ın önceden Amerika’ya göç etmiş olan iki kardeşi de Fransız ordusuna katılmışlardır. Bir süre, Çukurova’da birlikte çetecilik yaparlar. 1921’de Ankara hükümeti Fransızlarla anlaşır, artık savaşı Mustafa Kemal kazanmıştır. Yüzbaşı Torosyan, son kez Everek’i görmek ister. Doğduğu topraklarla vedalaşır ve Amerika’ya göç eder.

Torosyan’ın anıları 1915’te yaşanan trajediyi anlatıyor. Eğer, Başbakan Erdoğan sözlerinde samimi ise, Kültür Bakanlığı desteği ile Yüzbaşı Torosyan’ın anılarının filme çekilmesine önayak olmalıdır. Bence, İstanbul’daki gariban Ermenileri sınır dışı etmekten daha hayırlı bir iş yapmış olur!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AKP’de çatlak sesler ve üçüncü yolcular

Ayhan Aktar 05.04.2010

Geçen hafta Anayasa değişikliği konusunda AKP içinden muhalif sesler yükseldi. AKP grubunun oylamada fire vereceği söylendi. İlgili haberleri okuyunca 2009 yılı sonbaharını hatırladım. Geçtiğimiz yıl Ramazan akşamlarından birinde Anadolu yakasındayım. Akşam arkadaşlarla birlikte Çamlıca çay bahçesinde sohbet ediyoruz. İslâmi hassasiyetleri yüksek bir toplulukla beraberim. Aramızda bir de AKP milletvekili var. Konu, Kürt açılımına geliyor. AKP milletvekili, şöyle diyor:

“Hocam, biz Tayyip Bey’in arkasındayız. Onunla birlikte bir tünele girdik. Ama tünelin girdiğimiz tarafı çöktü. İleriden bir ışık görüyoruz ve ışığa doğru yürüyoruz. Orası çıkış mı; yoksa üzerimize doğru gelen bir lokomotifin farları mı? Bilemiyorum. Ama yürümek zorundayız. Artık, geri dönemeyiz!”

Bendeniz, “Lafla açılım olmaz. Somut yasa çıkarmanız lazım. Ama bu sefer de CHP, yasaları Anayasa Mahkemesi’ne götürür ve iptal ettirir. Anayasa değişikliği yapıp, referanduma gitmeniz lazım. Meclis’teki referandum oylamasında AKP’den fire olur mu” diye soruyorum. Cevap çok ilginç:

“Hocam, AKP’de yaklaşık 20 milletvekili Kürt açılımından çok rahatsız. Onları biliyoruz. Fire olabilir. Ayrıca, devletin derinliklerinden gelen bir sinyalle bazı işadamlarının Cindoruk’un DP’sine Meclis’te grup kurdurmak için kesenin ağzını açtığını duyduk. Milletvekili pazarı da kurulabilir!”

“AKP’den çatlak sesler” haberini okuyunca, o sohbeti bir arkadaşşıma anlatıyorum. Gülümsüyor, yerinden kalkıp Kemal Yamak’ın **Gölgede Kalan İzler** başlıklı kitabını raftan alıp önüme koyuyor. “Lütfen, 461. sayfayı oku” diyor.

Hikâye şöyle: 1973 seçimlerinden sonra Ecevit başbakan olur ve ilk kez Özel Harp Dairesi’nin varlığını öğrenir. O yıllarda Özel Harp Dairesi komutanı olan Tuğgeneral Kemal Yamak, Ecevit’e brifing verir. Sonradan “12 Mart ve kontrgerilla” tartışması başladığında Ecevit bu bilgileri gazetecilere anlatır ve kıyamet kopar. Ecevit’in tavrını eleştiren Org. Yamak, dayanamayıp şunları yazmış:

“Ecevit’in zaman zaman medyanın ilgisi için bizzat öne çıkarak söyledikleriyle devam eden bu iftira kampanyası sürdürülürken, bu teşkilatın içinde o zaman kendi partisinden ne kadar personelin, hatta TBMM’de birbirini hiç tanımayan kaç milletvekilinin bulunduğunu ve bunun sadece kendi partisine ait bir durum olmadığını, birisi söyleyiverseydi ne olurdu?”

Bu satırları okuyunca, insanın aklına bazı sorular geliyor: Acaba, bugünkü TBMM içinde de Özel Harp Dairesi örgütlenmesi içinde yer almış milletvekilleri var mı? Acaba, bunlar hangi partilere dağılmış? İnsanın aklına takılıyor...

* * *

Bendeniz yurtdışındayken 200 civarında aydın ve öğretim üyesi AKP’nin taslağına karşı çıkarak, “anayasa değişikliğinin diyalog ve uzlaşma ortamı içerisinde en geniş mutabakatla yapılması” çağrısında bulunmuşlar. Döndüğümde, Cengiz Çandar’ın yazısından öğrendim. Şöyle diyor Çandar:

“Türkiye’nin birtakım okur-yazarları imza topladılar, yeni anayasa istiyorlar. Bugün geline nokta dudak kısıyorlar. Değişiklik önerileri onları kesmiyor... Bu ülkede yaşamıyor gibi bir halleri var. Sanki **Alice Harikalar Diyarı**’ndayız. Doğru cümleleri ardı ardına sıralayıp değişikliklere karşı çıkarken, buna karşılık ‘Yeni Anayasa İsteriz’ derken şu geline noktada CHP-MHP hattının ‘istememez’ çizgisine yerleşiyorlar” (**Radikal**, 31 mart). Çandar’ın yazısını okuduktan sonra aklıma şu fıkra geldi:

Amerikalı bir zengin balonla dünya seyahatine çıkmış. Balonla İngiltere’de gezinirken uzakta bir kasaba görmüş. Aslında, Oxford’a yakın bir ormanın üzerinde imiş. Nerede olduğunu tam çıkaramamış. Balonu yere yakınlaştırmış. O sırada üniversite hocalarından biri bisikletle derse gidiyormuş. Amerikalı aşağıdakine şu soruyu sormuş:

– Bayım, ben neredeyim?

– Havadasınız!

– Peki, siz neredesiniz?

– Bisikletimin üzerindeyim!

– Burası neresi?

– Orman yolu!

– Siz profesör müsünüz?

– Evet! Nasıl anladınız?

– Yahu, sorduğum sorulara hep doğru cevap veriyorsunuz. Ama cevaplarınız bir b...ka yaramıyor!

Efendim, bizim meslek biraz tuhaftır. Hiçbir pratik faydası olmayan doğruları tekrarlamaya bayılırız!

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Siyaset ve mizah

Ayhan Aktar 12.04.2010

Cennet vatanımızda yaşanan toplumsal ve siyasal değişimin yaratmış olduğu "yüksek adrenalin" durumu bendenizi artık bunalıttı. Biraz gülme ihtiyacı içinde etrafa bakıyorum, ama heyhat. Herkes baston yutmuş gibi!

Aslında çevremiz gülünecek şey dolu! Dikkatli bir göz için sonsuz mizah malzemesi var. Tabii burada mizah derken basit bir "sululuk"u kastetmiyorum. Onu Cem Yılmaz'a bırakalım. Biraz zekâ derinliği olan, toplumsal ve siyasal olanla dalga geçen bir şeyler arıyorum. Ama nerdeeee...

Ara sıra, bir zamanların **Gırgır** geleneğinden gelen "*Leman* ve saz arkadaşları" türü haftalık dergilere bakıyorum. Sonuç: Hafazanallah! Siyasal eleştiri yapacağım diye öyle zorlama şeyler çiziyorlar ki, sakillik paçalardan akıyor. Hatırlarsınız Ergenekon tutuklamaları esnasında, İlhan Selçuk sabah namazı esnasında gözaltına alınmıştı. Bu dergilerden biri bir kapak yapmıştı ki tam evlere şenlikti: Efendim, yaşlı başlı İlhan Selçuk banyo küveti içinde sol kitaplarını yakıyor!

Belli ki, bunu çizen genç dostumuz gazete okumuyor, TV seyretmiyor. Veya okuyorsa, **Fotomaç** veya **Fanatik** gibi entelektüel derinliği yüksek yayın organlarını tercih ediyor. TV'de ise Seda Sayan'ın sabah programlarını izliyor herhalde. Karikatürü neresinden tutsak elimizde kalıyor.

İlk olarak, genç çizerlerin İlhan Selçuk'u neden hâlâ "solcu" gördüklerini anlayamıyorum. En azından, memleketimizde pek yaygın olan "sabık solcu" veya "TEKEL'den emekli solcu" gibi kategorileri kullansalar belki daha anlamlı olabilirdi. İkinci olarak, İlhan Selçuk'un darbecilikten toparlandığının da farkında değil, sevgili çizerimiz. Yani "İlhan Ağabey ve Selimiye'deki mesai arkadaşları" darbe yapabilseler, evlerimizi arayacak olan emniyet güçlerinin başında muhtemelen İlhan Ağabey'in onayını almış bir Ergenekoncu olacaktı. Kısacası, mizah dergileri umutsuz vak'a.

Evvelden siyasal eleştiri yapan tiyatrolar vardı, onlar da kalmadı. Tiyatrocular da bir tuhaf oldu. Mesela, bir zamanlar iktidarı hicvetmek konusunda harika işler yapmış olan Ferhan Şensoy geçen yıl Eskişehir'de sahneye çıkıp orduyu darbe yapmaya davet etmiş! Haberi aynen veriyorum:

"Ferhan Şensoy, **Darbeyi Özledim** diye söze başlayarak, geçmişteki Askeri darbelere atıfta bulunup; 'Yapılan 3 darbe ottan - b..ktan sebeplerle yapıldı, asıl darbe yapmak için geçerli sebepler şimdi var, ama darbe yapan yok' dedi... Oyunun ortalarında asıl söylemek istediğini açıkça belirtti ve; 'Bu ülkenin darbe vakti geldi fakat Asker bir şey yapmıyor. 1980'de yapılan darbe sırf Kenan Paşa'nın resim merakından dolayı yapıldı, darbe yapacaksınız şimdi yapın' (**Yeni Şafak**, 10 Mayıs 2009).

Tabii ki, böyle bir haberi okuduğunuz zaman üzülüyorsunuz. Ferhan Şensoy, bir zamanlar 12 Eylül sonrası dönemin içselleştirilmiş faşizmi ile dalga geçmişti. Nazi subayı kıyafeti giymiş oyuncularını İstiklal Caddesi'ne salmıştı. Onlara kimlik kontrolü yaptırarak hem iktidarla, hem de her gördüğü üniformalıya kimliğini göstermeye şartlanmış sade vatandaşla kafa bulan Ferhan'ın düştüğü bu hâle acımamak mümkün mü? Bu kafa ile artık sadece Fenerbahçe Orduevi'ne oyun oynar, herhalde.

Peki, başkaları farklı mı? **Taraf**'tan Tuğba Tekerek geçtiğimiz pazar günü Metin Akpınar ile konuşmuş. Sonuç, evlere şenlik! Sn. Akpınar'dan bazı alıntılar sunuyorum:

"Bir defa 'Türk' nereden çıkıyor? 'Türk' Göktürklerde bile yok. Bugün de sen Türksün ben Kürdüm kavgasında Türk, lojik olarak baktığımızda hiçbir yere oturmuyor. Bir Kürdün pankreasıyla Türkün pankreası farklı mı?.. de haklarını alacaktı. Niye bana şunu söylemiyorsun: Sinop-İskenderun hattı bölünmüştür. Sağ taraf ihmal

edilmiştir, sol taraf gelişmiştir. Bunu da uluslararası sermaye yapmıştır. Bölünmenin ana nedeni budur. Niye bunu sormuyorsun?"

Evet, Ferhan kadar kötü değil, ama 5 var!

Memleketimizdeki bütün bu mizah çoraklığı içinde, Allahtan **Genç Siviller** var! İstanbul Barosu'nun HSYK Başkan Vekili Kadir Özbek'e ödül verdiği toplantıya, Hitler'in hukukçusu Karl Schmitt adına çelenk yollayarak beni gülmekten öldürdüler. Hele, birkaç ay evvelki "Darbeci Baro, Taksim'e Hoş geldin!" eylemi tarihe geçecek nitelikteydi. Ne diyeyim, iyi ki varsınız çocuklar! Sağolun, varolun!

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

BDP veya 'Apo'yu Sevenler Derneği'

Ayhan Aktar 26.04.2010

Anayasa oylamaları sırasında BDP'nin aldığı tavrı epey "düşündürücü" buluyorum. Düşündürücü, çünkü BDP giderek sadece "acıların partisi" haline geldi. Maalesef, Kürt sorununun çözümünde "mağduriyet" dışında bir fikri dile getirmekten aciz bir haldeler. Kısacası siyasetin dışına düştüklerini görüyorum.

Siyaset yapmaktan acizler, çünkü Türkiye'nin batısında olup bitenleri anlamaktan ve kavramaktan çok uzak bir noktadalar. Geçen yıl Habur'dan yapılan girişlerden sonra, sistemin **tepe sersemi** yaptığı Türkler, medyanın da katkısıyla giderek tedirginlik içine girdiler. Bölünme korkusu ve endişenin yarattığı panik duygusuyla, hem Kürt açılımına hem de bizzat Kürtlere karşı faşizan tavırlar sergilemeye başladılar. Kemalist normlara göre "çağdaş" görünümlü, göbeği açık kızlarımızın İzmir'de parti konvoyunu taşlamaları, aslında panik duygusunun dışa vurumuydu. Yıllardır uygulanan derin devlet operasyonları ile **faşist bostanı** haline getirilmiş Karadeniz sahillerinde Ahmet Türk'ün yumruklanması aynı havanın halen sürdüğünü gösteriyor. Bu olaydan sonra, **Eşrefpaşa kabadayısı** kılıklı bazı kalemlerin Kürtlere nefret kusan yazılar döşenmesi aslında hiç şaşırtıcı değil. Ama BDP olup biteni anlamıyor, yahut anlamak istemiyor!

Aslında "devlet" ile "hükümet" arasındaki farkı en iyi Kürtler bilir. Çünkü, yaşayarak ve acı çekerek öğrenmişlerdir. Geçtiğimiz aylarda yapılan KCK operasyonları, polise taş atan çocukların hapislerde süründürülmesi ve bölgeye askerî güç kaydırılması gibi gelişmelerin kimlerin marifeti olduğunu sıradan Kürt vatandaşımız çok iyi anlar. Kürt siyasetçileri de bu operasyonların "devlet" tarafından uygulandığını ve genellikle işe "hükümetlerin seyirci kaldığını" çok iyi bilirler.

Peki, bu durum nasıl değişir? Siyasal sistemin üzerindeki "askerî vesayet" in kalkmasıyla değişir. Bugüne kadar "devlet mevzileri" olarak iş gören Anayasa Mahkemesi, HSYK gibi kurumların "devlet siyaseti"nden arındırılmasıyla siyasette normalleşme sağlanacaktır. Burada "normalleşme" den kasıt, bu kurumların kendilerinden menkul bir devlet siyasetinin takipçisi olmalarının yerine; teknik düzeyde işini düzgün yapan, bağımsız ve sadece kendi mesleğinin evrensel kuralları doğrultusunda karar veren tarafsız kurullar haline dönüşmesidir. Nasıl ki her futbol seyircisi maç başlamadan önce hakemin tarafsız olduğunu ve FIFA kurallarına göre maç yöneteceğini varsayar ise, bizler de hukuk sürecinde hâkimlerin aynen hakemler gibi tarafsız ve evrensel hukukun kurallarını uygular hale gelmelerini bekliyoruz. İstenen budur!

Peki, burada bir risk yok mudur? Tabii ki vardır! AKP, referandumdan sonra sadece “kendine Müslüman” bir hukukçu takımını işbaşına getirebilir. Onlar da AKP’nin “emir eri” hâline gelebilirler. Eğer öyle olur ise, şimdi nasıl “devletin hâkimlerine” muhalefet ediyor isek, yarın da AKP’nin hukukçularına karşı koymaktan geri kalmayacağız demektir.

Hâl böyle iken, BDP’nin anayasa değişikliği oylamalarını boykot etmesini nasıl açıklarız? Askerî vesayet rejiminin “devlet tokadını” her fırsatta yemiş olan Kürt milletvekillerinin bu aymazlığını anlamakta güçlük çekiyorum. Eğer BDP, gerçekten Kürtlerin sorunlarını çözmek isteyen bir parti ise, tabandan gelen seslere kulak verirler. İkinci tur oylamalara katılıp, olumlu oy kullanırlar. Yok eğer, BDP milletvekilleri Meclis kürsüsüne çıkıp “Ay valla, bu ülkede savaş var, siz biliyor musunuz?” gibi beylik lafları söyleyip sonra sıvışacak iseler, onların askerî vesayet rejiminden memnun olduklarını bile düşünebiliriz. Bir yandan içi boş militanca nutuklar atıp; diğer yandan da siyaseten MHP ve CHP’nin kucağında oturmanın ne Kürtlere, ne de Türklere bir faydası olduğunu sanmıyorum.

Belki de bizler BDP’den çok şey bekliyoruz. Ne de olsa BDP’liler “tahsilli Kürt” çocuklarıdır. Devletin asimilasyon tezgâhından geçmişlerdir. Belki de onlar çocukken, “büyüyünce CHP’liler gibi olmaya” özeniyorlardı? Bir insan, siyaseten –yani kafaca- Türkleştikten sonra, Kürtçe konuşsa bile bir şey farketmez!

Şimdilik mağduriyet nutukları ile vaziyeti kurtarıyorlar. Ama Türkiye’de askerî vesayet rejimi biterse, maalesef ortada kalacaklar. Çünkü bölge insanına diyecek bir sözleri yok. Militanca konuşmalar ve atılan “Biji Apo” çığlıkları, belki BDP’yi “örgüt” yapar. Ama maalesef siyasi parti yapmaz! En fazla “Apo’yu Sevenler Derneği” olurlar, o kadar!

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ben, Enver Paşa’nın yalancısıyım!

Ayhan Aktar 03.05.2010

22 marttaki yazımda, Yüzbaşı Serkis Torosyan’ın hazin öyküsünü anlatmıştım. Onun hâtıratını özetlemiş ve şunları yazmıştım: “Teğmen Torosyan, ilk olarak Çanakkale Boğazı’ndaki Ertuğrul Tabyası’na komutan olarak atanır. 19 Şubat 1915’teki deniz savaşında ilk düşman zırhlısını Ertuğrul’dan atılan mermiler batırır. Daha sonra Rumeli yakasındaki Hamidiye Tabyası’na komutan olarak atanır. 18 mart günü Sarkis Torosyan’ın komutasındaki tabyadan atılan mermiler düşman zırhlılarını batırmış ve savaşın kaderi değişmiştir.”

Sevgili Halil Berktaş 10 nisanı yazdığı yazıda Torosyan’ın anılarında “çeşitli sorunlar olduğunu” ifade etmiş. Berktaş’ın yazdıklarını aynen alıntılıyorum:

1. “Ayhan, Torosyan’ın teğmen rütbesiyle Ertuğrul Tabyası komutanlığına atandığını; 19 Şubat 1915 “deniz savaşı”nda “ilk düşman zırhlısı”nı da bu tabyadan atılan mermilerin “batırdığını” yazıyor. Olamaz. Bir kere, küçük bir nokta ama, tabya veya batarya komutanları en az yüzbaşı oluyor; muvazzaf üsteğmen veya teğmenlere komutan yardımcılığı veriliyordu... Ben de biraz belgencilik yapayım: buraya komutan diye bir teğmenin verildiğinin belgesini görmek isterim doğrusu.”
2. “Fakat çok daha önemlisi, 19 Şubat ’15 harekâtında, bırakın “zırhlı”yı, ne tür olursa olsun herhangi bir gemi batmış değil. Hattâ 19 Şubat’ın doğru dürüst bir “deniz muharebesi” olduğu bile söylenemez. Sadece hayli

uzak mesafeden bir keşif ve yoklama harekâtı, bir yumuşatma bombardımanı... Öte yandan, bırakın gemi kayıplarını, isabet almaları söz konusu değil, zira kara toplarının menzili dışından ateş ediyorlar.”

3. “Yazısının devamında Ayhan, asıl 18 Mart çarpışması sırasında da bu Hamidiye Tabyası mermilerinin düşman zırhlılarını batırıp savaşın kaderini değiştirdiğini kaydediyor. Bu da herhalde yazarın kendisinden aktarmadır. Fakat bir kere daha ‘hoop!’ demek ihtiyacını duyuyorum, çünkü 18 Mart 1915’te hiçbir İngiliz veya Fransız zırhlısı tamamen veya esas olarak topçu ateşiyle batırılmadı.”

En sonunda Berktaş şunu söylüyor: “Ayhan Aktar’ın Torosyan’dan naklettikleri, yani nasıl desem, Sarkis Torosyan en hafif deyişle **1915’teki rolünü “biraz” mübalağa etmiş** gibi duruyor.”

1915 üzerine yazan tarihçiler çoğu kez katliamlardan kurtulan Ermenilerin hâtırat türü eserlerini kaynak olarak kullanmazlar. Sırf yazarı Ermeni olduğu için, o kitapta anlatılanlara kimse inanmaz sanırlar. Özellikle, “inkârcı Türkler” nezdinde bu yazılanların itibarı yoktur diye düşünürler. Herhalde, merhum Torosyan da bir gün Halil Berktaş gibi birinin çıkıp kendisine “hoop!” diyeceğini tahmin etmiş olmalı ki, kitabının başına Enver Paşa’dan aldığı takdirdamenin hem tercümesini, hem de Osmanlıca aslının fotoğrafını koymuş!

Halil’in yazısını okuduktan sonra, “keşke bu yazıyı yazmadan önce benden kitabın fotokopisini isteseydi” diye düşündüm. İstanbul Şehir Üniversitesi’nden tarihçi dostum Dr. Abdülhamid Kırmızı silik fotoğraftaki Osmanlıca metni okumak nezaketini gösterdi. Metinde okunamayan yerler (...) olarak verilmiştir. Enver Paşa’nın yazısı aşağıdadır:

Osmanlı Ordu-yı Hümâyûnu, Başkumandanlığı Vekâleti, Şube: 2

Kayseriye Sancağı, Everek Kazasından Topçu Yüzbaşısı, Ohan oğlu Serkis Bey Torosyan. Tevellüd 307 .

Ordu-yu Hümâyûn **Altıncı Ağır Topçu Alay** Beyliği Kumandanlarından Yüzbaşı Serkis Bey Çanakkale muharebesi esnasında **Ertuğrul Tabyasında kumandan idi**. 6 ve 12 Şubat 330 <19 ve 25 Şubat 1915> tarihinde boğaza doğru hücum eden düşman harp vapurlarına karşı cesaretle ve fedâkârâne harp ederek ve **bir düşman harb vapurunu tahrib, diğer bir harb vapurunu dahi delmiş olduğu** gibi, Rumeli Hamidiye Tabyasının kumandanlığını deruhte etti. (...) 5 Mart 331 <18 Mart 1915> tarihinde düşman harb vapurlarının (...) şedit hücumlarına karşı cesaret ve fedakârane harp edüp (...) **diğer düşman harp vapurunun tahribiyle** mumaileyhin mecruh olduğu ve orada (...) göstermiş olduğu cesaretle fedâkârane (...) mumaileyhe (...) binaen teşekkürü 3 Kanunievvel 330 <16 Aralık 1914> tarihinden itibaren Yüzbaşılık rütbesine terfii, ayrıca Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye Harb Madalyasına nail olmuş olmakla işbu tasdikname mumaileyhin yeddine itâ kılınmıştır .

Fi 5 Mayıs 1331 <18 Mayıs 1915>.

Başkumandan Vekili ve Harbiye Nâzırı

Enver

Bendeniz, Halil Berktaş gibi “masa başı tarihçiliği” yapmadım. Örneğin, Enver Paşa’nın imza örneklerini araştırdım. Şevket Süreyya Aydemir’in **Enver Paşa** biyografisinin üçüncü cildinin 376. sayfasındaki belgede aynı imzaya rastladım. Bence, Enver Paşa “ıslak imza” kullanıyor!

Geçen gün, Genelkurmay'ın **Çanakkale Cephesi Harekâtı** kitabını okurken bir haber dikkatimi çekti: 18 Şubat 1915'te Enver Paşa denetleme için Çanakkale'ye gitmiş. Ertesi gün bombardıman sırasında Torosyan'ın marifetlerini bizzat dürbünle izlemiş olmalı! Acaba, Enver Paşa'nın gözleri bozuk muydu? Yanlış mı gördü? Bu soruların cevaplarını ben bilmiyorum. Çanakkale Deniz Savaşları tarihini İngilizlerden özetlemek yerine, yerli kaynakları da kullanarak daha mantıklı bir yorum yapacak birinin yazdıklarını okumak isterdim.

Ayrıca, Genelkurmay'ın resmî tarihini okurken biraz şaşırdım. Müthiş bir temizlik yapmışlar! Şanlı tarihimiz "hain" Ermenilerden arındırılmış ve "pirüpâk" olmuş! Birakin kitapta Yüzbaşı Torosyan'ın adına rastlamayı; görev yaptığı "6. Topçu Alayı"nın adı bile tarihten silinmiş!

Bu yazıyı yazma nedenim şudur: Devlet eliyle ismi tarihten silinmiş olan bir savaş kahramanının, yazdığı hâtıratın inandırıcılığının –hem de okunmadan (!)- sorgulanmasına gönlüm razı olmadı. Yüzbaşı Torosyan'ın anılarını yayımlamak isteyen varsa, bana müracaat edebilir. Elimdeki metni paylaşırım.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Demokrasiye 'alaturka' geçiş...

Ayhan Aktar 10.05.2010

Geçen hafta Başbakan Erdoğan AKP grubunda, 1948 yılında *Tan* gazetesi matbaasının CHP'li gençler tarafından yıkılmasından sonra Aziz Nesin'in yazdığı bir metni okudu:

"Ey Türk faşisti! Birinci vazifen Türk matbaalarını yıkmak, makineleri ısırmak, demirleri dişleyip duvarlara asmaktır. Gazeteleri çamurlara serip, üzerinde ağzın köpürünceye kadar tepinmektir. Bu temel partinin hazinesidir, meydanlarda kitaplarını yaktığın namuslu insanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş şekilde işkenceye tâbi tutulabilir. Matbaaları yıkılmış, gazeteleri yakılmış, çoluk çocuğu dağıtılmış, hâneleri işgâl ve kendileri perişan edilmiş olabilir.

Ey faşist yumurcıkları, işte bu ahvâl ve şerait içinde dahi yapılanları kâfi görmeden namuslu vatanperverleri dağıtmak için muhtaç olduğun çekiç, balta, Halk Partisi'nin ambarlarında mevcuttur."

Aziz Nesin'in tesbitleri CHP'lileri sinirlendirdi. Fakat, önümüzdeki dönemde vesayet rejiminin zayıflaması sonucunda, CHP'nin Tek Parti Dönemi'nde (1925-1945) uyguladığı baskıcı politikaların daha çok gündeme geleceğini düşünüyorum.

Dünyada "demokrasiye geçiş" aşamalarını izleyenler, geçiş sürecinin bazı özelliklerini hatırlayacaklardır. Sürecin "olmazsa olmaz" bir boyutu da, tek partili diktatörlük rejimlerinin veya askerî yönetimlerin çöküşü esnasında eski dönemin ciddi bir siyasal eleştiri süzgecinden geçmesidir. Latin Amerika'daki askerî rejimlerin yıkılmasından sonra cuntacı generaller veya işkenceciler yargılanmış ve bir kısmı hapse atılmıştır. Eski Sovyet rejimleri çöktükten sonra, Doğu Avrupa ülkelerinde yeni anayasa, seçim kanunu vb. yasalar yeniden yapılmış ve bu rejimler bir "demokratik kuruluş" aşamasından geçmişlerdir. Böylece bu ülkelerde temel hak ve özgürlükler belli güvencelere bağlanmıştır. Örneğin, komşumuz Yunanistan'da da 1974'ten sonra yeni anayasa ve seçim kanunları yapılmış, 1967 Albaylar Cuntası'nın esas elemanları yargılanarak hapse atılmıştır. Bunlardan bir kısmı hücrelerinde can vermiştir.

Türkiye’de hem 1945’te verilen “çok partili hayata geçiş” kararı sonrasında, hem de 1950’den sonraki DP iktidarında ise yapılan değişiklikler “devede kulak” seviyesindedir. Ülkemizde tek parti rejiminin terk edilmesi esas olarak uluslararası politikadaki yeni kümelenmeler sonucunda çaresiz kalan Ankara seçkinlerinin kendilerini Batı Demokrasilerinin yanına atabilmek ve “Sovyetler korkusuna” karşı kendilerini garantiye alabilmek için hayata geçirdikleri bir siyasi operasyondur.

Başından beri “tek partili” olarak tasarlanan ve hukuki, ideolojik ve ekonomik yapısı ona göre şekillenen yeni Cumhuriyet, bir kostüm değişikliği ile eski yapısını sürdürmek istemiştir. “Tek Partili Cumhuriyet”ten çok partili hayata geçiş sürecinde eski rejimin temel yasaları veya hukukçuların deyimi ile “esas teşkilat hukuku” aynı kalmıştır. Hukuki yapının yanı sıra Tek Parti Dönemi’nin ideolojik üstyapısı çok partili sisteme devredilmiştir. Belki de en ilginç devir, anlı şanlı “Milli Şef” İnönü’nün CHP’nin başına geçerek siyasi hayatını sürdürmesi olmuştur. 1950’de iktidara gelen DP, sürekli baskı altında tutularak vesayet rejimi güçlendirilmiş ve 1960, 1971 ve 1980 darbeleri ile bu sistem “ölümsüz” kılınmaya çalışılmıştır.

Geçtiğimiz günlerde, Cemil Koçak dostumuzun ***Türkiye’de İki Partili Siyasi Sistemin Kuruluş Yılları (1945-1950): İkinci Parti*** (İletişim Yayınları) başlıklı hacimli kitabı çıktı. Ülkemizde demokrasiye geçiş süreci ile ilgili olarak Prof. Koçak’ın bazı tesbitlerini sizlerle paylaşmak istiyorum:

- * “Vesayet sisteminin elden çıkarılmadan, yeni rejimin oluşturulmak istenmesi, bu sürecin en bariz özelliğidir. Bir anlamda vesayetçi yönetim, yeni rejimde de kendisini yeniden kurmak istemektedir” (s. 15).
- * “Bir muhalefet partisi olacaktır, fakat bu, bir iktidar değişimi anlamına hiçbir zaman için gelmeyecektir” (s. 15).
- * “Geçmişle hesaplaşması gerekenler, bu hesaplaşmayı çoktan terk etmişlerdi. Muhalefet [yâni DP], bu geçmişin bizzat içinden çıkıp gelmişti” (s. 26).
- * “Atatürk ile İnönü dönemleri birbirinden ustaca ayrıldı, yalıtıldı ve ikinci dönem meşru tartışma alanı olarak ayrıldı. İlk dönem ise, kutsandı ve tabulaştırıldı... Rejim dönüşürken, bu usta manevra ile, ideolojik birikimi dönüşmeden kalabildi” (s. 26).

Tesbitler güzel değil mi? Günümüzde, darbelerle desteklenmiş vesayet rejiminin topluma giydirmiş olduğu “deli gömleği” artık yırtılıyor. Yaklaşık 60 yıl gecikmiş bir eleştiri dalgasının giderek yükseleceğini ve CHP’lilerin savunmaya çekileceklerini tahmin ediyorum. İşleri çok zor, vesselam.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘İkinci adam’ var mı

Ayhan Aktar 17.05.2010

Geçen hafta, CHP lideri Baykal’ın ‘yatakta röveşata’ görüntüleri ve istifasından sonra, “siyasette liderlik nedir” veya “lider-örgüt ilişkisi nasıl olmalıdır” gibi sorular üzerine epey laf edildi. Birkaç ay önce, Ümit Fırat dostumuz, şu anda hapiste olan Şemdin Sakık’ın “örgüt-lider ilişkisi” hakkında yazdıklarını bana anlatmıştı. PKK’nın “ikinci adamı” olmakla suçlanan Şemdin Sakık’ın 12 Ocak 2009 tarihinde kendisini savunmak amacıyla yazdığı bir mektubu internette buldum. Mektup şöyle:

‘İkinci adam sıfatı Batı kültüründe var, ama Doğu kültüründe yoktur. Bilinir ki, Batı’da **yardımcı**, Doğu’da **yâver** vardır. Birincisi ‘ikinci adam’lığa, ikincisi kuryeliğe tekabül eder. Batı’da **danışman**, Doğu’da **soytarı** ya da başka bir deyimle **dalkavuk** vardır. ‘Danışman’ **fikir**, ‘dalkavuk’ **alkış** üretir. ... Örneğin, sayısız imparatorluğa tanık olan Doğu’da; firavun, hakan, çar, şah, padişah, sultan ve kralların ikinci adamları olmamıştır; zira her birisi, kendini ‘yarı tanrı’ katında gördüğü için yardımcılarına ihtiyaç duymamışlardır.

‘Tek adam’ geleneği, Rönesans’la birlikte Batı’da tümünden tarihe karışırken, Doğu’da varlığını sürdürdü. İmparatorlukların enkazı üzerinde inşa edilen ulus-devlet döneminde de devam etti: Gerçek anlamda yardımcısı olan bir devlet başkanına tanık olunmadı. En küçük devletin başı bile kendisini ulaşılmaz yükseklerde gördü.

Bu tekleşme hastalığı, komünist parti iktidarları döneminde daha da kronikleşti: Kolektivizmden dem vuran Stalin, Brejnev ve Mao gibi Komünist liderler ‘ikinci adam’ları çalıştırmak şurada kalsın, **vatan haini** ilan ederek tasfiyelerini sağladılar. Her birisi ölene dek ‘tek adam’ kalmanın bütün tedbirlerini geliştirdiler. Sosyalist partilerin Ortadoğu versiyonu Baas partileridir. Bu partilerin başındaki zatlar da ikinci, üçüncü, dördüncü adam kavramına yer vermediler:

- Hafız Esat’ın ‘ikinci adam’ı var mıydı? Hayır! O öldüğünde yerine oğlu Beşar geçti.
- Kral Hüseyin’in yardımcısı var mıydı? Hayır! O da öldüğünde yerine oğlu Abdullah geçti.
- Kırk yıldır Mısır’ı yöneten Hüsnü Mübarek’in yardımcısı var mı? Hayır! O öldüğü gün yerine oğlu geçecek.
- Saddam Hüseyin’in ‘ikinci adam’ı var mıydı? Hayır! O iktidardayken ölseydi yerine oğlu geçecekti.
- Haydar Aliyev’in yardımcısı var mıydı? Hayır! O öldüğü günde yerine oğlu İlham geçti.

Bırakalım ‘ikinci adam’lara tahammül etmeyi, **adam olana** bile tahammül edemediler. ‘Ben de varım’ diyeni ânında vurdular.

Türkiye; Doğu-Batı arasına bir köprü ve cumhuriyet devrimleri sayesinde Batı kültüründen esinlenmiş bir ülke olabilir ama yine de bir Doğu ülkesidir. Doğu kültürünün bütün etkilerini yaşamıştır ve halen yaşamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin 80 yıllık tarihine baktığımızda Mustafa Kemal Atatürk - İsmet İnönü, Recep Tayyip Erdoğan - Abdullah Gül örneği dışında ‘ikinci adam’la çalışan ‘birinci adam’ örneklerine rastlanamaz...

Türkiye’nin doğusu ise daha çok Doğu’ludur: En küçük sosyal birim olan ailenin bir reisi vardır, o da erkektir. Kadın ve çocuklara yardımcı gözüyle bakılmaz. En küçük yerleşim birimi köydür, köyün bir ağası vardır ama ‘yarım ağa’ yoktur. Ağa dışındaki herkes aynı ölçüde köylüdür. Köylü toplumunun örgütlenme biçimi aşirettir. Aşiretin bir reisi vardır. Reis dışında kalan herkes aynı ölçüde aşiret üyesidir. Tarikatın şeyhi vardır. Şeyh tektir. Şeyh dışında kalan herkes mürittir. Çetenin elebaşısı vardır. Elebaşı dışında kalan herkes tetikçidir. Mafyanın babası vardır. Baba dışında kalan herkes piyondur...

Toplumumuzun yarattığı **tapınmacı kişilik** tipleri arasında, birinci adama rağmen söz söyleyen ve adım atan birey çıkmaz. ‘İkinci adam’ olarak lanse edilen her birey, aslında ‘birinci adam’ın yalakasıdır. Kişiliğinde yalakalığa yer olmayanların ‘ikinci adam’ olma şansı yoktur.”

Gördüğünüz gibi, Şemdin Sakık yaşadığı maceradan önemli dersler çıkarmış. Yukarıdaki mektup, geçtiğimiz hafta tartıştığımız birçok meseleyi o kadar güzel açıklıyor ki! Çok beğendim, sizlerle paylaşmak istedim.

Gandi Kemal'in açmazları...

Ayhan Aktar 24.05.2010

Doğan ve Ciner medya gruplarının verdikleri gazla imajı parlatılan CHP'nin yeni lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun kurultay konuşmasını izledim. Benim gençliğimdeki Bülent Ecevit konuşmalarının kötü bir taklidi gibiydi. İçinde yaşadığımız zamanın ruhunu hiç yansıtmıyordu. Sanki, Yılmaz Güney'in 1970'lerdeki "sosyal içerikli" filmlerini izliyormuş gibi oldum. Zaten kurultaya Rahşan Ecevit, Kamer Genç ve Edip Akbayram gibi şöhretlerin gelmesi ve Kılıçdaroğlu'ya bir "Ecevit kasketi" hediye edilmesi salonda nostalji seviyesini yükseltti. Keşke, Zeki Müren de yaşasaydı diye düşündüm!

Gandi Kemal'in konuşması **geçim sıkıntısı** ve **yolsuzluk** temaları üzerine yoğunlaşmıştı. Bu arada, "irtica hortluyor" veya "laiklik elden gidiyor" türü korkular dile getirilmedi. Anlaşılan, Kemal Bey, bundan sonra Nişantaşı, Etiler ve Çankaya seçkinlerine seslenmek yerine, büyük kentlerin varoşlarında yaşayan kitlelere ulaşmaya çalışacak. CHP'deki ihtiyar Kemalistlerin **rejim kaygısı**, yerini **geçim kaygısına** bırakıyor galiba. Kısacası, "Devlet Partisi" konumundaki CHP'den bir sosyal demokrat parti yaratılması amaçlanıyor.

Peki, bu mümkün mü? Eğer, 2010 yılında Türkiye'de yaşanan mağduriyet ve eşitsizliklerin **sadece ekonomik temelli** olduğuna inanıyorsanız, böyle bir hayaliniz olabilir. Üniversitelerde başörtüsü sorunu, Kürtlerin anadilde eğitim talepleri, Alevilerin yaşadıkları baskılar, meslek lisesi mezunlarına uygulanan katsayı gibi bir çırpıda sayabileceğimiz ekonomi dışı eşitsizlikleri **yok sayarak** nasıl politika yaparsınız? Kılıçdaroğlu Türkiye'de yaşanan bu gibi mağduriyetleri dile getirmeden siyaset yaparsa, ne kazanır?

1970'lerde Gandi Kemal'in hayallerini gerçekleştirmek kolaydı. O zamanlar, kimlik taleplerinden bahsedilmezdi. Ama şimdi öyle mi? Örneğin, 1990'larda köyü boşaltıldıktan sonra, hayvanlarını satan ve sekiz nüfusla Kartal'da bir gecekonduya sığınan bir Kürt ailesinin oyunu sadece "fakirlik edebiyatı" yaparak alabilir misiniz? Bu ailede kadınlarının başı bağlıdır, muhtemelen erkekler Cuma'ya gidiyordur ve yoksulluğun yanısıra Kürt olduklarından ötürü de ayrımcılığa uğramışlardır. Bence, Gandi Kemal yakında "yoksulluk ve yolsuzluk" dışındaki sorunları da dile getirmek zorunda kalacaktır.

Galiba CHP'nin yeni bir vitrine ihtiyacı vardı, talih Gandi Kemal'e güldü. Fakat unutmayalım ki, bu parti Deniz Baykal tarafından inşaa edilmiştir. İnşaatın kalfaları da Önder Sav gibi adamlardır. Bendeniz, hâlâ 1930'ları yaşayan ihtiyar Kemalistlerin değişeceğini pek sanmıyorum. Kurultayı izlerken CHP delegelerinin ne kadar yaşlı olduklarını farkettim. Salonda, kır saçlı, bıyıklı, kel adamlardan veya Canan Arıtman kılıklı kadınlardan oluşan bir kalabalık vardı. Sonra, bir partili delegelerin yaş ortalamasının 50 olduğunu söyledi. Türkiye nüfusunun yaş ortalamasının 28,8 olduğunu düşündüğümüz zaman, Gandi Kemal'in konuşmasında sürekli emeklilerden bahsetmesi anlam kazanıyordu!

Peki, Kemal Bey, "Üniversitelerdeki başörtüsü mağduru kızların taleplerini de dinlemeliyiz!" gibilerden bir laf ederse CHP örgütünün tavrı ne olur? Esas olarak, kentlerde beyaz Türklere, taşrada ise memur ve Alevilerden oluşan bir seçmen tabanı Gandi Kemal'i taşır mı? Kemal Bey, kendi örgütüne ve seçmen tabanına rağmen siyaset yapmağa devam ederse ne olur? Bunun cevabı var: Örgüt çalışmaz, seçmen sandığa gitmez. Kısacası, Devlet Partisine başkan seçilen Gandi Kemal ile **doku uyumsuzluğu** ortaya çıkar.

Son günlerde CHP konusunda çok yazı çıktı. Gandi Kemal güzellemesi yapan "goygoycu" takımının yazdıklarını ciddiye almıyorum! Fakat CHP'yi içinden bilen ve Altan Öymen'in başkanlığı sırasında CHP Genel Sekreteri olan

Tarhan Erdem'in tesbitleri önemli. Tarhan Bey şöyle diyor: "Ben iyimser olmaya çalışayım: 2010'da yepyeni, dün ile bağlarını koparmış bir parti yaratabilirse yeni bir ülke kurulmuş olur; bir kısmını yenilerse, doğduktan hemen sonra sönen umutlara bir yenisi eklenir!" (*Radikal*, 20 Mayıs). Evet, dün ile bağları kopartmak çok zor. Esas açmaz orada!

Bildiğiniz gibi, yüce devletimizi kuran CHP, 1938'de Dersim'de katliam yapmıştır. Katliam sonrasında, **Kürt-Alevi Kureyşanlı aşireti** Dersim'den Tekirdağ-Saray'a sürgüne yollanmıştır. Bugün CHP'nin, aynı aşiretten Kemal Kılıçdaroğlu'ya **kurtarıcı** olarak sarılması, tarihin bir cilvesi olsa gerek. Halk arasında, "Düşmez kalkmaz, bir Allah!" derler. İlâhi adalet, böyle bir şey galiba...

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pardon, Gandi Kemal Oğuz Türklerinden imiş!

Ayhan Aktar 31.05.2010

Geçen hafta Kılıçdaroğlu'nun kurultay konuşmasını değerlendirmiştim. Yazının sonunda, "Devlet kuran parti" olan CHP'nin Dersim'in **Kureyşanlı** aşiretinden **Kürt-Alevi** Kemal Kılıçdaroğlu'ya kurtarıcı olarak sarılmasının tarihin bir cilvesi olduğunu ifade etmiştim. Hatta, 1938'de CHP'nin katliam yaptığı Dersim'den birini 2010 yılında kurtarıcı olarak görmesinin "ilâhi adalet" in bir tecellisi sayılması gerektiğini ifade etmiştim. Ertesi gün bir arkadaşım aradı ve aramızda şu konuşma geçti.

– "Ayhan, sen **Hürriyet** okumuyorsun galiba?"

– "Haklısın, okumuyorum. Benim doktorum **Hürriyet** okumamı yasakladı! 'Hocam, siz zaten kilolusunuz, sigara da içiyorsunuz. O gazetede ki saçma sapan yazıları okuyup sinirlenmeyin, asabınız bozulmasın ve ayrıca akıl sağlığınızı da tehlikeye atmayın' dedi. Ben de doktor tavsiyesine uyup, **Hürriyet** okumuyorum."

– "İyi ama, bu sefer hata yapmışsın?"

– "Ne yapmışım?"

– "Pazar günü, **Hürriyet**'te Soner Yalçın'ın **Kılıçdaroğlu hakkında bilinmeyen tek gerçek** başlıklı yazısını okusaydın, o son cümleyi yazmazdın!" dedi.

Tabii, hemen Soner Yalçın'ın yazısını okudum. Kemal Bey adına biraz üzuldüm.

Efendim, yazının başında Soner Yalçın ile Kemal Kılıçdaroğlu arasında bir ahbaplık olduğunu öğreniyoruz. Bir gün, Soner Yalçın lafı Dersim'e ve Zazalara getiriyor. Bunun üzerine Kemal Bey, Soner Yalçın'a bir zarf yolluyor. Zarfın içinden TRT Avrasya televizyonunda yayımlanmış bir programın daktilo edilmiş metni çıkıyor. Prof. Alemdar Yalçın'ın hazırladığı bir program bu. Prof. Yalçın'ın 'Türk Kültürü ve Hacı Bektaşî Veli Merkezi'nde yöneticilik yaptığını öğreniyoruz.

Soner Yalçın'ın yazısını özetliyorum: programın konusu, Kemal Kılıçdaroğlu'nun bağlı olduğu **Kureyşan Ocağı** hakkında. Dikkat edin Kürt **aşireti**, hemen **ocak** oluverdi! Efendim, Kılıçdaroğlu ailesi Tunceli'nin Ballica Köyü'nden imiş. Köyün Dedesi Zabit Güler'e göre, "Kureyşan Ocağı demek, Horasan demektir. Kureyşan,

Horasanlı demektir.” Gandi Kemal’in dedeleri Selçuklu Hükümdarı I. Alaeddin Keykubad döneminde Orta Asya’dan gelmişler! Bu satırları okuyunca hemen hatamı anladım.

Soner Yalçın, daha sonra Kureyşan Ocağı’nın en önemli temsilcilerinden ve Konya’da Hz. Mevlana’nın yakınlarından Seyyid Mahmud Hayrânî’den bahsediyor. İstanbul’un ilk kadısı olan Hızır Bey, bu zâtın torunlarından imiş... Gandi Kemal’in sülalesinin bir kolu Nasrettin Hoca’ya bağlanırken, diğer kolu Fatih’in Sadrazamı Sinan Paşa’ya uzanıyor. Şimdi sıkı durun: Prof. Halaçoğlu’nun araştırmalarına göre, Gandi Kemal’in aşireti “Kureyş Ocağı’nın Oğuzların Bozok kolunun Beğdili boyundan gelen Türkler” olduğu kanıtlanmış!

Sevgili dostlar, bu ülkedeki **milliyetçilik** ve **herkesi Türkleştirme saplantısı** nasıl bir kâbustur ki, bir siyasetçi kendisi olarak (Kürt, Alevi, Zaza, Arap vb.) ülke yönetimine talip olamıyor? İlla birilerine güvence vermek için kişinin sülalesinin Oğuz Türklerine veya Horasan’a bağlanması şart oluyor! İşin hazin tarafı, bu bilgileri Soner Yalçın’a yollayan Kılıçdaroğlu’nun kendisi... 2010 yılında bir siyasetçinin geçmişini parlatmak amacıyla Soner Yalçın’a ve **Hürriyet**’e muhtaç olması bana çok hazin geliyor! İnsan düşünüyor, Gandi Kemal MHP oylarına da mı talip acaba? Ne dersiniz?

‘Ermeni Tabusu Üzerine Diyalog’

Ocak ayında bir konferans için Atina’ya gitmiştim. Orada tanıştığım bir Fransız, bana Ahmet İnsel ile Ermeni kökenli Fransız öğretim üyesi Michel Marian’ın **Ermeni Tabusu Üzerine Diyalog** başlıklı söyleşi kitabını okuyup okumadığımı sordu. Kitabın önce Fransızca yayımlandığını biliyordum, ama Türkçesi daha çıkmamıştı. Okumadığımı söyledim. Bana dönüp, “Muhakkak okumalısın. Bu kitabı okuduktan sonra bu meseleye bakışım değişti. Türklerin tarihinin bu derece ütülendiğini ve makaslandığını bilmiyordum” dedi. Ben de, “Evet, bizim memlekette milliyetçi masalları tarih diye yuttururlar” demiştim.

Kitap nihayet geçtiğimiz günlerde yayımlandı. Gerçekten, Ahmet İnsel ve Michel Marian çok temiz bir iş çıkarmışlar. Kendi hayat hikâyelerinin izdüşümünde Ermeni meselesinin evrimini, karşılıklı bilgilenme sürecini ve son dönem tartışmaları özetlemişler. Bütün bunları yaparken de birbirlerini samimiyetle anlamayı ve dinlemeyi denemişler.

Rahmetli Hrant Dink, “Türkler ve Ermeniler birbirlerinin doktoru olacaklar ve birlikte tedavi olacaklar” demişti. Gerçekten, gazeteci Ariane Bonzon’un yayıma hazırladığı bu metnin sonuna geldiğinizde Ahmet İnsel ve Michel Marian’ın karşılıklı olarak zenginleştiklerini ve meseleye bakışlarının ilk sayfalara nazaran daha da derinlik kazandığını hissediyorsunuz. İnsel ve Marian’ın her konuda bir ortak kanaate ulaştıklarını söylemiyorum. Fakat, karşılıklı olarak konumlarını netleştiriyorlar. Vicdan sahibi birer aydın olmanın gereği olan, empati duygusunun ikisini de zenginleştirdiğini görüyoruz. Kısacası, bu diyalog iki tarafa da iyi gelmiş. Tebrikler!

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mavi Marmara’da olmak...

Ayhan Aktar 07.06.2010

2007 yılı kasım ayında Murat Belge, Soli Özel ve Umut Özkırımlı ile birlikte Barcelona'da bir konferansa katılmıştık. Konferansın organizatörü birkaç ay önce aramızdan ayrılan dostumuz rahmetli Prof. Fred Halliday idi. Sevgili Fred'in bizlere Barcelona'da göstermiş olduğu misafirperverliği unutmam mümkün değildir.

Barcelona'da Catalonia Meydanı'ndan geçerken Fred anlatmaya başladı: "Ben yıllar evvel bu şehre ilk geldiğimde burada ilginç bir törene şahit olmuştum" dedi. Ve devam etti: "Mayıs ayıydı, birtakım yaşlı Amerikalılar topluca **Enternasyonal** söylüyorlar ve 1937'de İspanya İç Savaşı sırasında ölen arkadaşlarını anıyorlardı. Meğer, her yıl bu meydanda toplanırlarmış. Amerika'dan İspanya İç Savaşı'nda faşist General Franko ordularına karşı savaşmak için kurulan 2800 mevcutlu **Abraham Lincoln Tugayı**'nın hayatta kalan son askerleriymiş bunlar!"

Fred bu hikâyeyi anlatırken, ünlü yönetmen Ken Loach'ın nefis filmini hatırlamıştım. **Land and Freedom** isimli filmde, Liverpoollu genç komünist David'in 1936 yılında İspanya'ya gidişi anlatılır. İspanya İç Savaşı'nda, dünyanın 50'den fazla ülkesinden gelen yaklaşık 32 bin kişi **Uluslararası Tugaylar** çatısı altında Franko ordularına karşı savaşmıştı. İspanya'ya giden gönüllülerin içinde Ernest Hemingway, George Orwell ve Willy Brandt gibi insanlar vardı. Bildiğim kadarıyla, Türk komünistleri içinde İspanya'da dövüşen yoktur. Sadece, gençliğinde sosyalist olan Mihri Belli'nin (o şimdi ulusalcı!) Yunanistan'daki iç savaş (1946-1949) sırasında Yunan komünistleri ile birlikte savaştığını biliyorum.

Sosyalist dünya görüşünü benimseyen insanların dünyanın başka bir ülkesinde yaşanan bir devrimci mücadeleye katılmaları, bu silahlı mücadelede ölümü göze almaları "empati" duygusunun ve enternasyonalizmin en ileri aşamalarından biridir.

Globalleşme sayesinde dünyanın uzak köşelerinde yaşanan zulüm ve baskıları artık evimizin oturma odasında akşam haberlerinde izliyoruz. Hatta internet veya twitter vasıtasıyla o ülkelerde yaşayan mağdur insanlarla ânında iletişim içinde olabiliyoruz. Ülkemizde İslâmi hassasiyetleri yüksek insanların dünya ile ilgilenmesi, 1990'larda Bosna Savaşı'nın TV'den "naklen yayını" ile başladı. Çeçenistan Savaşı ile sürdürüldü. Şimdi de Filistinlilere yapılan baskıların durdurulması ve Gazze'deki İsrail ambargosunu kırmak için yapılan eylemlerle devam ediyor. Bu bağlamda, savaş esnasında Bosna'da bulunan **Yeni Şafak** yazarı Hakan Albayrak'ın **Mavi Marmara** gönüllülerinden biri olması anlamlıdır.

İsrail donanmasının yaptığı saldırı ve katliamdan sonra yurda dönen **Mavi Marmara** yolcularının anlattıklarını televizyonda izledim. Etkilenmemek mümkün değildi! Türkiye'nin her tarafından yüzlerce insan Gazze'deki kuşatma altındaki Filistinlilerin acısını ve yalnızlığını içlerinde hissederek bu yolculuğa çıkmışlardı. Bunlar İslâmi duyarlılığa sahip, orta sınıf vatandaşlarımızdı. Memleketin dört bir yanından geliyorlardı.

İsrail donanmasının müdahale edeceğini tahmin ediyorlardı. Ama uluslararası sularda böyle bir katliamın olabileceği akıllarına gelmemişti. Onlar, Filistinlilerle birlikte İsrail ordusuna karşı savaşmak için değil, insani yardım için yola çıkmışlardı. İspanya İç Savaşı'na katılan Amerikan ve İngiliz solcularından farklı olarak ellerinde silah yoktu, ama ölümü göze almışlardı.

Mavi Marmara'dakilerin Gazze'de yaşanan ablukayı delmek için ve Filistinlilere yardım amacıyla giriştikleri bu eylem, bizim **laikperest** çevrelerde endişe ve korku ile karşılandı. "Yapılan **insâni yardım** değil, **İslâmi yardımdır**" türünden laflar edildi. Sanki bugüne kadar **Atatürkçü Düşünce Derneği** bu tip yardımları yapıyormuş da, birden İslâmcılar duruma el koyup Kemalistleri saf dışı bırakmışlar gibi bir hava yaratmaya çalıştılar.

İsterseniz, **Mavi Marmara**'da bulunan İspanyol yardım gönüllülerinden Manuel Tapial'ın söylediklerine bakalım: "Şimdi kendimizi Filistinli gibi hissediyoruz, çünkü Gazze'deki Filistinlilerin her gün yaşamaya alışık

olduklarını biz bir gün de olsa yaşadık. **İsrail, bizi Filistinli yaptı.**” Tapial, Barcelona’dan, bu kez İspanyol bayrağıyla Gazze’ye yardım gemileri göndermek için çalışacaklarını belirtti (**Zaman**, 3 haziran).

Sahip oldukları dünya görüşü bakımından, ufku Kapıkule veya Cilvegözü Sınır Kapısı ile sınırlı olanların Manuel Tapial’dan öğrenecekleri çok şey olduğunu düşünüyorum. Eskilerin deyimi ile gönül gözünün açık olması, vicdan sahibi olmak veya **empati yeteneğini geliştirmek** konularında bizim “çağdaş” takımının Manuel Tapial’dan alacakları çok dersler var galiba.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Kâğıt üzerinde vatandaş’ ve vakıfları...

Ayhan Aktar 14.06.2010

Türkiye’deki gayrimüslimler, bence “kâğıt üzerinde vatandaş” sayılırlar. Toplam nüfusları 100 bin kişinin altında olan bu insan grubu nüfus kâğıdı, pasaport ve ehliyet sahibi olabilirler. Vergi verip, askerlik de yaparlar ama bir türlü “tam anlamıyla” vatandaş olamazlar. Bir Ermeni genci, AB Genel Sekreterliği’ne memur olarak atanırsa gazetelerde haber olur. Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu’nun Ermeni ve Rum liselerinde diploma törenlerine katılması birinci sayfadan verilir.

Yakında Anayasa Mahkemesi gayrimüslim cemaat vakıflarını ilgilendiren bir konuda karar verecek. AKP hükümeti 20 Şubat 2008 tarihinde, yeni Vakıflar Kanunu çıkarmıştı. CHP, bu kanunun bazı maddelerinin iptali amacıyla Anayasa Mahkemesi’ne dava açmıştı. CHP’nin iptal dilekçesini geçen gün okudum. Ne yalan söyleyeyim, bu metni okurken onlar adına utandım!

Bilen bilir, 1936 yılında Türkiye’deki bütün vakıflardan “mal beyanı” istenir. Müslim ve gayrimüslim tüm vakıflar bu talebe uyarak sahip oldukları malların listesini Vakıflar Genel Müdürlüğü’ne teslim ederler. Daha sonra Kıbrıs krizi çıkınca, sadece Rumların değil bütün gayrimüslim cemaat vakıflarının 1970’lere kadar edinmiş olduğu tüm mallara el konur ve eski sahiplerine iade edilir.

Hatta işler öyle bir noktaya varır ki, **Yargıtay 1. Hukuk Dairesi** İstanbul Balıklı Rum Vakfı’nın hastanesine yapılan bir gayrimenkul bağışını iptal ederken “...**yabancıların Türkiye’de mal edinmeleri yasaklanmış olup...**” diyerek bu gayrimüslim vakfını “**yabancı**” olarak adlandırır (24 Haziran 1975 tarih ve 3648-6594 sayılı karar). Sevgili Baskın Oran’ın ifadesi ile Gümölcine’deki **Türk soydaşının hakkını** Yunan devletine karşı korumaya çalışırken; İstanbul’daki **Rum vatandaşının hakkını** ayaklar altına alan bir anlayıştan bahsediyoruz.

AKP hükümetinin çıkardığı yeni Vakıflar Kanunu’nun 12. maddesi, gayrimüslim cemaat vakıfları da dâhil, tüm vakıfların gayrimenkul edinmesine izin vermektedir. Yasanın birçok maddesinin iptalini isteyen CHP, en uzun gerekçeyi bu madde için yazmış. Tam anlamıyla “hukuk paralamış!”

CHP’nin iptal dilekçesinde böyle bir hakkın cemaat vakıflarına verilemeyeceği, çünkü bunun Lozan Antlaşması’na aykırı olduğu iddia ediliyor. Tabii Lozan’daki Türk ve Yunan devletlerinin kendi sınırları içinde yaşayan azınlıklarına karşı yükledikleri **paralel yükümlülükler** meselesi tamamen çarpıtılarak **mütekabiliyet** (karşılıklılık) olarak yorumlanmış. Hâlbuki uluslararası hukukta, bir devletin “mütekabiliyet” esasına göre işlem yapması, ancak başka devletin vatandaşlarına karşı sözkonusu olabilir. Örneğin, bugün Türk vatandaşları Hırvatistan’a vize almadan seyahat edebiliyorlar. Eğer yarın Hırvatistan Türklere vize zorunluluğu getirirse, Türkiye de Hırvatistan vatandaşlarına vize koyabilir. “Mütekabiliyet” böyle

bir şeydir. Cemaat vakıflarını yönetenler Türk vatandaşı olduğu için, böyle bir işlem onların vakıflarına karşı uygulanamaz!

Dilekçeden, ülkemizde sadece 160 tane cemaat vakfı olduğunu öğreniyoruz. Bunların dağılımı da şöyle: "Bu vakıfların 77'si Rum, 52'si Ermeni, 19'u Musevi, 10'u Süryani, 1'i Bulgar, 2'si Gürcü, 3'ü Keldani, 1'i de esnafa ait" imiş. Anlaşılan, Rum vakıflarına mal edinme hakkını vermemek için CHP Lozan'ın arkasına sığınıyor. Peki, örneğin Ermeni vakıflarına aynı hakkı vermemek için CHP'nin mazereti ne olabilir? Okuyun, içiniz açılsın:

"... özellikle Ermenilerin sürekli dünya gündemine taşıdıkları 'Sözde soykırım iddiaları'nı yoğun olarak yaşadığımız günümüzde bir de bu vakıflara gayrimenkul edinme hakkı tanınması **verilebilecek en büyük taviz** niteliğini taşımaktadır. Ayrıca Kurtuluş Savaşıyla yırtılıp atılan Sevr Anlaşması'nda dayatılan **Büyük Ermenistan'ın kurulmasına zemin hazırlayıcı** niteliktedir. Ermeniler ülkemizden toprak taleplerini hiçbir zaman gizlememişler ve bu konuyu tazminat talepleriyle birlikte hâlâ dünya gündeminde tutmaya devam etmektedirler. Ermeni Diasporası'nın lobiler aracılığıyla ASALA'nın terör yoluyla yapmaya, elde etmeye çalıştığı sonuçların âdeta **tam bir teslimiyet** içerisinde sunulmasından başka bir şey değildir."

Bilin bakalım, CHP'nin **hukuk ucubesi** veya bir **korku filmi** gibi olan dilekçesinde kimin imzası var? CHP Grup Başkan Vekili, Kemal Kılıçdaroğlu! Aslında, bendeniz CHP'den böyle bir metin çıkmasına pek şaşırmadım. Sadece, okurken onlar adına yüzüm kızardı. Fakat, Anayasa Mahkemesi'nin vereceği kararı ve o kararın gerekçesini çok merak ediyorum.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bindik bir alâmete; gideriz kıyamete...

Ayhan Aktar 21.06.2010

Sonbaharda yapılacak bir seçime doğru emin adımlarla ilerliyoruz. Geçen hafta Yargıtay, Prof. Mehmet Haberal'ı tahliye etmeyen Ergenekon Davası hâkimlerini adam başı 1.500 TL tazminat ödemeye mahkûm etti. Bunun hemen ardından, yine Ergenekon sanığı Erzincan Savcısı İlhan Cihaner'i hukuken tartışmalı bir biçimde tahliye etti. Yapılanlar hukuk darbesidir ve yargı reformu isteyenlere karşı savaş ilanıdır.

Yakında Anayasa Mahkemesi değişiklik paketini esastan inceleyecek ve muhtemelen "bu değişiklik paketinin 1982 Anayasası'nın ruhuna aykırı" olduğuna karar verecektir. Ters, sürpriz olur. Fakat aynı mahkemenin raportörü olan Doç. Osman Can'ın "Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararını yok sayalım" önerisini bazı aklı başında hukukçuların "makul ve tartışmaya değer" bulmuş olmaları bardağı taşıran son damla olmuştur! Bu "densizlik" karşısında, birileri "panik atak" geçirmektedir! Artık, 28 Şubat'ın komutanı Oramiral Güven Erkaya'nın "Cumhuriyet'in kazanımlarını ve anayasal rejimi savunmak için **Silahsız Kuvvetler** harekete geçmeli" sözü geçerlilik kazanmıştır. Kısacası, birileri "durumdan vazife çıkarmıştır."

Vesayetçi sistemi sonuna kadar savunmaya niyetli olan üst düzey yargı bürokrasisi, kendisini bir tür "beka sorunu" ile karşı karşıya görmektedir. Onlara göre, AKP iktidarı ülkemize "din temelinde örgütlenmiş" bir rejimi getirmek üzeredir. Darbe rüyaları gören subaylar Ergenekon davası ile tasfiye edilmiş ve Atatürk devrimleri tehlikeye girmiştir. Zaten poliste "F tipi örgütlenme" tamamlanmıştır. Yoksa hangi polis, anlı şanlı hâkimlerin telefonlarını dinleyebilir ve eski bakanların "telefonda iş takibi" marifetlerini ortaya dökebilirdi ki? "İmam kılıklı ve de badem bııklı polisler" bu cesareti nereden buluyorlardı acaba?

Yukarıda, özetlemeye çalıştığım zihniyete laf yetiştirmenin anlamı yoktur. Artık, sözün bittiği yerdeyiz. İstedığınız kadar aksini savunmaya çalışın, ne kadar güçlü ve mantıklı görüşler ileri sürerseniz sürün, bu kesimi ikna etmeniz mümkün değildir. Artık, saflar bellidir. Her şey siyah veya beyazdır, gri tonlar tedavülden kalkmıştır. Yargı bürokrasisinin üst düzey elemanları akıl, bilgi ve tecrübelerini korkularının hizmetine koşmuşlardır. Timsah gözyaşları dökenlerin “uzlaşsınlar” temennileri anlamsızdır.

Diğer yandan, seçilmişlerin iradesini yansıtan TBMM tam anlamıyla kilitlenmiştir. Çoğunluğa sahip AKP hükümetinin yasama gücü yoktur. İsteddiği şirkete “duble yol ihalesi” verebilir. Fakat, değişim ve reform boyutu olan bir kanun çıkardığında, bu kanun acilen CHP tarafından Anayasa Mahkemesi’nde iptal ettirilecektir. Bu kilidi açmanın tek yolu, seçmenin iradesine başvurmaktır.

Hafiften, seçim ekonomisinin devreye girdiğini görüyoruz. Sevgili Eser Karakaş, geçen günkü yazısında AKP hükümetinin buğdaya ton başına 550 TL (370 dolar) fiyat vermesinin seçim ekonomisinin müjdecisi olduğunu, tarım destek fiyatlarının en yüksek olduğu Fransa’da bile buğdayın ton fiyatının 180 dolar olduğunu hatırlatıyordu (**Star**, 9 haziran). Ayrıca, Maliye Bakanlığı’nın 32.000 kişilik memur kadrosunu serbest bırakması, yıllardır bekleyen öğretmen atamalarının yapılması için düğmeye basılmış olması, AKP’nin kesenin ağzını açtığını gösteriyor.

İlginç bir seçim yaşayacağız. Ülkemizde ilk kez, anayasa ve rejim tartışmaları seçim kampanyasının merkezine oturacak. AKP, yargı bürokrasisini ve hâkimleri seçmene hedef göstererek oy oranını arttırmak isteyecektir. Başbakan Erdoğan, Prof. Özbudun ve arkadaşlarına hazırlattığı anayasa taslağını devreye sokarak, “Yeni Anayasa” sloganı etrafında seçim kampanyasını kurgulayabilir.

Diğer bir yenilik de, seçimde “dış politika” konusunun seçim malzemesi olarak kullanılacak olmasıdır. Saadet Partisi’ne göbekten bağlı İHH’nın **Mavi Marmarag**emisine yapılan İsrail saldırısı sonucunda ortaya çıkan “İsrail karşıtı hissiyat” Başbakan Erdoğan’ın üzerinde oynamasına müsait bir ortam sunmaktadır. Erdoğan, kampanya esnasında İsrail’i yerden yere vurarak, AKP oylarının SP’ye kaymasını engelleyecektir. Ayrıca, seçim kampanyasının Ramazan ayına rast gelmesi AKP’nin lehinedir.

Yasama hakkı elinden alınmış bir iktidardan “Kürt açılımı” beklemek zaten anlamsızdı. Hiçbir hükümet, Kürt açılımı ile ilgili yasa çıkarıp, sonradan Anayasa Mahkemesi duvarına çarpmayı istemez. Ayrıca AKP, Kürt açılımı nedeniyle Orta Anadolu’daki milliyetçi oyları kaybetmeyi de göze alamaz. Bence, Hakkâri’de olanlardan sonra, Kürt meselesi seçime kadar orduya emanet edilmiştir. “Kan, ter ve gözyaşı” dolu bir yaz yaşayacağız maalesef.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Vesayetten kurtulmak...

Ayhan Aktar 28.06.2010

Abant Platformu’nun düzenlediği toplantıda serin bir havada yine Abant’ta “Vesayet ve Demokrasi” sorunlarını tartıştık. Vesayet dediğimiz şey, seçimle gelen bireylerden oluşan kurulların iradesinin, üyeleri atama sonucunda oluşan kurullara tâbi olması demektir. Tabiatıyla, konu Anayasa Mahkemesi’nin son günlerde çokça tartışılan statüsü ve yıpranmışlığı etrafında döndü dolaştı. Özellikle, AKP’lilerin desteği ile TBMM’den geçen ve önümüzdeki günlerde Anayasa Mahkemesi tarafından ele alınacak olan değişiklik paketinin akıbeti tartışıldı.

Zaten tebliğ sunanlar arasında Prof. Ergun Özbudun, Prof. Serap Yazıcı, Prof. Mustafa Erdoğan gibi anayasa hukukçularının bulunması Türk anayasa geleneğinin enine boyuna ele alınmasına neden oldu.

Bence toplantının en ilginç konuşması Adalet Bakanı Sadullah Ergin tarafından yapıldı. Sn. Ergin "Vesayet anlayışının siyasi partilere güvenmediğini, bu nedenle Türkiye'nin siyasi partiler mezarlığına çevrildiğini" söyledi. Türkiye'deki vesayetçi yapıyı, "Demokrasimizin bir hastalığıdır. Millet iradesinin haciz altına alınmasıdır" şeklinde özetledi. Bakan Ergin, "Bu hastalıklı zihniyetin, halkı cahil ve kendini yönetemez" olarak gördüğünü kaydetti. Ergin, "Göbeğini kaşıyan adamların ya da köylülerin oy verdiği bir parti isterse yüzde 80-90 oranında oy alsın, iktidar olamaz. Seçkin vasilerin uygun görmediği, onaylamadığı hiçbir adımı atamaz" dedi. Bu zihniyetin algısına göre, "Parlamentonun bütün kötülüklerin kaynağı" olduğunu belirten Ergin, "Bu yüzdendir ki ülkemiz âdeta siyasi partiler mezarlığı olmuştur. Bugüne kadar Anayasa Mahkemesi kararı ile kapatılan siyasi parti sayısı 25 kadardır. Bunun da dünyada hiçbir örneği bulunmamaktadır" şeklinde konuştu. Ergin, Türk demokrasi tarihini de "Darbeler arası demokrasi tarihi" olarak nitelendirdi. Vesayet anlayışının bugün de devam ettiğini vurguladı.

Adalet Bakanı Sadullah Ergin'in özellikle 27 Mayıs askerî darbesi ve 1961 Anayasası hakkında söyledikleri çok önemliydi. Benim bilebildiğim kadarıyla, ilk kez bir Adalet Bakanı 1961 Anayasası ve vesayetçi sistemi bu kadar sistematik bir eleştiriye tâbi tutmuş oluyor. Prof. Ergun Özbudun'un kendi konuşmasında bahsettiği gibi, "1961 Anayasası Efsunu" artık siyasetçiler düzeyinde de bitmişti. Kendilerini kutluyorum.

Saadet Partisi Genel Başkanı Prof. Numan Kurtulmuş'un konuşması da hayli ilginçti. Kurtulmuş, "Terörün yegâne ilacının demokratikleşme, tam manasıyla bir hukuk devleti kurmak ve insan haklarını en kâmil manada geliştirmek" olduğunu söyledi. Kurtulmuş, "Maalesef Türkiye'de ne zaman demokratikleşme konusu gündeme getirilse artan ya da arttırılan terör olayları, Türkiye'de demokrasinin önünü kesecek bir araç olarak görülüyor" dedi.

Konuşmasında yeni bir anayasaya olan ihtiyacın altını çizen SP Başkanı, yeni anayasa yapmak için dar bölge sistemi ile 150 bin kişilik seçmen grubunun bir temsilci seçmesi esasına göre bir defaya mahsus bir "kurucu meclis" oluşturulmasını teklif etti. TBMM'nin yanı sıra varolacak kurucu mecliste toplumun bütün kesimlerinden gelen bireylerin temsili amaçlanıyordu. Kurucu meclis yeni anayasa tasarısını hazırlayıp TBMM başkanına teslim ettikten sonra görevi bitmiş olacak ve dağılacaktı.

Böylece demokratik olarak oluşturulmuş, yüzde 10 seçim barajı ile engellenmemiş olan millet iradesinin temsilcileri tarafından hazırlanmış anayasa tasarısının TBMM'de kabul edildikten sonra referanduma sunulması öneriliyor. Muhalefet partilerinin hem kurucu mecliste, hem de TBMM'de anayasa yapım sürecine katılacaklarını belirten SP Başkanı, böylece onların yeni anayasa taslağını Anayasa Mahkemesi'ne götürmeyeceklerinin altını çiziyordu.

Hem Abant'ta verilen tebliğler düzeyinde, hem de akşam yapılan özel konuşmalarda belki en çok gündeme gelen mesele, Anayasa Mahkemesi'nin önünde bulunan ve 12 eylülde oylayacağımız değişiklik tasarısının akıbetiydi. Kısacası, katılımcıların aralarında yaptıkları bütün konuşmalarda hem Doç. Osman Can'ın Anayasa Mahkemesi'nin kararını "yok sayma" önerisi veya SP Başkanı Numan Kurtulmuş'un ortaya koyduğu diğer önerilerin tartışıldığını söylememiz gerekiyor.

Ankara bürokratlarının kendi çevrelerinin dışına çıkarak etrafta gezinmelerinin, insanlarla konuşmalarının kendileri için son derece yararlı olacağını düşünüyorum. Keşke, Anayasa Mahkemesi'nin üyeleri de Abant'ta olsaydı ve bugüne kadar vermiş oldukları kararlarla yüksek mahkemenin itibarının nasıl yıprandığını kendi gözleriyle görselerdi.

Bu sefer, 'yemedi' galiba!

Ayhan Aktar 12.07.2010

21 haziran tarihli yazımda şöyle demiştim: "Yakında Anayasa Mahkemesi değişiklik paketini esastan inceleyecek ve muhtemelen **bu değişiklik paketinin 1982 Anayasası'nın ruhuna aykırı** olduğuna karar verecektir. Tersî, sürpriz olur!" Evet, son karar benim için sürpriz oldu. Bendeniz, Anayasa Mahkemesi'nin kompozisyonu ve HSYK ile ilgili maddelerin iptal edileceğini tahmin ediyordum, maalesef yanıldım.

Peki, kendilerini **devletimizin esas sahipleri olarak görenler** neden böyle bir karar aldılar? Neden, HSYK Başkan Vekili Kadir Özbek ve arkadaşlarını feda etmeyi tercih ettiler? Acaba, bu konuda Ahmet Altan'ın dedikleri geçerli mi? Sevgili Ahmet Altan, devletlû takımının duygu dünyasını özetlediği yazısında, şöyle diyordu:

"Son dünya kupası sırasında çok sık duyduğumuz bir deyimle söylersek, oyun disiplininin koptular. Fevkalade dağınık oynuyorlar. Kemalist rejimin devlet ricali paniğe kapılmış gözüküyor... Önce Genelkurmay Başkanı, sürmekte olan davalara müdahale ederek, askerî yargının açık hükmüne rağmen siyasete bulaşarak suç işledi. Ardından, Anayasa Mahkemesi, bizzat başkanının itirafıyla, Anayasa değişikliklerini 'esastan' incelemeye kalkışarak Anayasa'yı çiğnedi. Yasaları çiğneyen ve bunu 'kılıfına uydurmaya' bile çalışacak mecali kalmamış bir Genelkurmay Başkanı ile bir Anayasa Mahkemesi var karşımızda" (9 temmuz).

Şimdilik, solaryum yanığı suratlı TV yorumcusunun "paşam, kahvenizi nasıl alırsınız?" edası ile sormuş olduğu "çanak" soruları ve onlara cevap veren **Malum Paşa**'nın birlikte sürdürdükleri psikolojik operasyon çalışmalarını bir kenara bırakalım. Ama Anayasa Mahkemesi'nin aldığı son kararın "oyun disiplininin kopma" değil; askerî terimleri kullanacak olursak, tam aksine **stratejik bir geri çekilme** veya **düzenli bir ricat** olduğunu düşünüyorum. Neden, böyle düşündüğümü izah edeyim:

1. Eğer, Anayasa Mahkemesi'nin kompozisyonu ve HSYK'nın yapısı ile ilgili kritik maddeler CHP'nin istediği gibi iptal edilmiş olsaydı, ne olurdu? Olacaklar belliydi! AKP erken seçime gidecekti. Muhtemelen, 12 Eylül'de seçim olacaktı. Başbakan Erdoğan ve arkadaşları özellikle Ramazan ayına tesadüf eden seçim kampanyası sırasında kıyameti koparacaklar, mahkemenin zaten yıpranmış olan itibarını yerin dibine sokacaklardı. Bir anlamda, seçmeni devletle hesaplaşmaya zorlayacaklardı.

2. Eğer, AKP'nin oyu devletlû takımının tahmin ettiği gibi yüzde 30'lar seviyesine düşmüş olsaydı ve aynı zamanda Gandhi Kemal sayesinde CHP oyları yüzde 30'lar seviyesine yükselmiş olsaydı, belki bu risk göze alınırdı. Seçimden bir CHP + MHP koalisyonu çıkabilirdi. Ama hesaplar tutmadı. CHP'nin oyları taş çatlasa yüzde 26 civarında geziniyor. CHP'deki artışın kaynağı ise MHP'den kaçan oylar. AKP oyları ise şimdilik yerinde duruyor, daha seçim havasına girilmeden önce bile yüzde 40-41 civarında geziniyordu. Ciddi şirketlerin yaptığı araştırmaların sonuçları, MHP'nin önümüzdeki seçimde yüzde 10'luk baraja takılmasının bile mümkün olduğunu gösteriyor.

3. Bu durumda, Anayasa Mahkemesi'nin vereceği bir iptal kararının seçmeni isyan ettirip, AKP oylarını yüzde 50 sınırına yaklaştırmaması riski göze alınamazdı. Böylece, Anayasa Mahkemesi, özellikle HSYK'nın gücünü kıran tasarıyı onaylamak zorunda kaldı. HSYK'nın Ergenekon savcılarının yerini keyfince değiştirecek idari yetkileri azaldı. Anayasa Mahkemesi akıllı bir satranç oyuncusu gibi davranarak, oyun sonunda ayakta kalmak için HSYK'yı feda etti.

4. Türk yargı sistemindeki Yargıtay'ın etkisini sağlama almak, bu dönemde devletlû takımı için en önemli seçenektir. Aslında, HSYK'nın ne önemi var? Silivri mahkemelerinin aldığı her karar, sonunda Yargıtay'ın önüne gelmeyecek miydi? Orada "adalet" yerini bulurdu?

5. Anayasa Mahkemesi ve HSYK üyelerinin seçimi ile ilgili iptal kararı ise, "tamamen bizden olan" hâkimlerin yüksek mahkemelere seçilmeleri ile ilgili süreçleri sağlama alma çabasıdır. Adalet bürokrasisi içinde örgütlenmiş bir grubun **çarşaf liste usulü oy kullanılarak** üst mahkemelerde ve HSYK'da kendi temsilini garantiye alma çabasıdır. Peki, çarşaf liste ile yapılan seçim, durumu kurtarır mı? Kısa bir süre için evet! Ama uzun vadede bu yapı da değişir.

Sonuç olarak şöyle diyebiliriz: Anayasa Mahkemesi, 2007 yazında verdiği "367 kararı" gibi bir karara imza atmaktan kaçındı. Devletimizin esas sahipleri, iptalin siyasi sonuçlarından çekindiler. Kısacası, seçmenin muhtemel isyanı karşısında stratejik bir geri çekilmeyi tercih ettiler. Bence, durum budur.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Müslüman'ın tatili...

Ayhan Aktar 19.07.2010

Toplumsal değişme, zorlu ve sıkıntılı bir süreçtir. Eski alışkanlıklar, yaşam tarzları ve inançlar giderek genişleyen kapitalist ilişkiler ağı karşısında nem görmüş şeker gibi önce yumuşar ve sonra da giderek sertleşir ve taşlaşırlar. Bazen de toplumsal değişim dalgası güçlü gelir, dalga vurunca eriyip giderler. Maddi hayatın yeniden şekillenmesi, insanları ortaya çıkan yeni çalışma biçimlerine, hayat temposuna uymaya zorlar. Uyum gösteren ayakta kalır, bunu beceremeyenler ise zaman içinde tasfiye olurlar.

Ülkemizde İslami hassasiyetleri yüksek orta sınıflar son yıllarda bu değişim dalgası karşısında ne yapacaklarını bilemiyorlar. Bir yandan eskiye tutunmak ve bu arada değişen dünyada yer edinmek istiyorlar. Maddi bakımdan zenginleşirken, bugüne kadar kendilerine yabancı olarak gördükleri ortamların (yemek, konser, kokteyl, açılış törenleri vs.) içine girmek zorunda kalıyorlar. Bir yandan lüks tüketime ve israfa karşı olduklarını her fırsatta dile getirirken, diğer yandan da evlerini TV dizilerinde gördükleri eşyalarla, mobilyalarla doldurmaktan geri kalmıyorlar.

İşin ilginç tarafı, kendilerini en çok temsil eden AKP iktidarı ekonomik gelişmeden ve ülkenin kapitalist ekonomi kuralları içinde yönetilmesinden sorumlu olduğu için siyaseten pek seslerini de çıkaramıyorlar. Aileler yeni hayat tarzının baskısını daha fazla hissetmeye başladılar. Üniversite mezunu dindar bir baba, çocuklarına iyi bir eğitim vermek için çabalarken birden kendini önceden hiç tahayyül etmediği ortamlarda bulabiliyor.

Örneğin, çocuklar okulda başarılı olup, babalarından ailece tatile çıkmayı talep ediyorlar. Ömründe, otelde kalmamış birisi için zor bir durum olmalı!

Geçenlerde **Zaman** gazetesi yazarlarından Hekimoğlu İsmail kendisine “İslami tatil” konusunda sorulan bir soruya cevap verdi. Birlikte okuyalım:

“Bana sordular: ‘Müslüman’ın tatil anlayışı nasıl olmalıdır?’ Müslüman’ın tatili olmaz!.. Ölünce rahat eder... Şimdi yaz tatili... Çocuğunun elinden tut, cami cami dolaşın. Mezarlıklara gidin. Türbeleri gezin. Ona ne istiyorsa alın. Çocuk sizi beğenirse sizi taklit eder. İnsan çevrenin tesirinden kurtulamaz. Çocuğunun nasıl olmasını istiyorsan onu al o çevreye git... Günahı süslediler. Günahı reklâm ettiler... **Risale-i Nur**’da buyrulmuş ki, ‘Mevt, vazife-i hayattan bir terhistir, bir paydostur, bir tebdil-i mekândır...’ Yani Müslüman’ın tatili, ölümdür...” (3 temmuz).

İsmail Bey kusura bakmasın ama, “Müslüman’ın tatil anlayışı nasıl olmalıdır” sorusuna verdiği cevap, pek cevaptan sayılmaz. Kendisine bu soruyu soran insanların çocuklarının elinden tutup yaz sıcaklığında cami, türbe ve mezarlık ziyaretleri ile vakit harcayacağını pek sanmıyorum. Babalar ısrar etse bile, zamane çocukları “bu işten kırmanın” bir yolunu bulacaklardır.

Bundan on yıl önce, bir öğrencim sağlık nedenleriyle sınava girmemişti. Yönetmelik gereğince, rapor getirdi ve ek sınav hakkını kazandı. Odama gelip ek sınav tarihini öğrenmek istedi. Ben de “bugün saat 17:00’de yapalım, istersen” dedim. Öğrenci, “Hocam, ben o saatte çalışıyorum” dedi. “Nerede çalışıyorsun” diye sordum. “Hocam, ben milli yüzücüyüm. Haftada iki gün, akşamları Altunizade’de Burhan Felek Yüzme Havuzu’nda yetişkinlere yüzme öğretiyorum” dedi. “Yahu, kimler sizden yüzme dersi alıyor” diye sordum. Öğrencim, daha çok denize uzak Anadolu kentlerinde doğan dindar insanların ders aldıklarını ve yazın ailece tatile çıkabilmek için yüzme öğrendiklerini söyledi.

Benim gibi, İstanbullu olup yedi yaşında Salacak’ta yüzme öğrenmiş birisi için bu yeni bir şeydi. Yüzme bilmemenin nasıl bir duygu olduğunu pek düşünmemiştim. Herhalde, insanda bir eksiklik duygusu yaratıyordu. Bahar aylarında yüzme dersi alan insanların yeni hayat tarzlarına uyum göstermek için çabaladıklarını anladım.

Hekimoğlu İsmail Bey’in, “Müslüman’ın tatil anlayışı nasıl olmalıdır” türündeki sorulara karşı daha yumuşak cevaplar vermesi gerektiğini düşünüyorum. Örneğin, bu insanlara Ege kıyılarındaki “harem-selamlık plaj” imkânı sunan İslami tatil tesislerini tavsiye edebilirdi. Peki, yine “cami, türbe ve mezarlık ziyaretleri” konusunda ısrar ederse ne olur? Unutmayalım, imamın sofuluğu, cemaatin sofuluğundan daha ileri olamaz. Eğer imam, cemaatten daha sofu ve katı olmakta ısrar ederse; herkes bildiğini okur. Herhalde, birine verilebilecek en büyük ceza, onu adam yerine koymamak olacaktır!

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yüzde 10’luk seçim barajı...

Ayhan Aktar 02.08.2010

Geçenlerde CHP seçim barajının % 7’ye düşürülmesi ile ilgili kanun teklifini TBMM’ye sundu. Basındaki bazı kalemler ülke barajının % 10’dan % 7’ye indirilmesiyle bütün sorunların çözüleceğini havasına girdiler. Şimdi,

Sedat Ergin'in yazısını okuyalım:

"Yüzde 10 gibi yüksek bir baraj, çoğulculuğun parlamentoda hayata geçirilebilmesinin önündeki en önemli engeldir. En basitinden Kürt vatandaşların önemli bir bölümünün TBMM'de temsilini engellemektedir. Hükümetin yüzde 10 barajı konusunda Avrupa karşısında artık inandırıcı bir tezden yoksun olmasının en önemli nedenlerinden biri, Avrupa Konseyi Venedik Komisyonu'nun 11 Mart 2010 tarihindeki toplantısında Avrupa'da seçim barajının yüzde 3-5 arasındaki bir orana düşürülmesini resmen kabul etmiş olmasıdır... AKP, son anayasa değişikliği paketi de dahil olmak üzere demokratikleşme alanında attığı adımları çoğunluk Venedik Komisyonu'nun tavsiyelerine dayandırıyor. Bu durumda Venedik Komisyonu'nun tavsiyeleriyle uyum sağlaması, siyasal iktidarın kendisiyle tutarlı olması bakımından elzemdir. Aksi, tutarsızlık ve çifte standart sorunu yaratır" (**Hürriyet**, 17 Temmuz).

Bendeniz, tek başına ülke barajının yüzde 7'e indirilmesinin "yönetimde istikrar ve temsilde adalet" ilkelerinin hayata geçirilmesinde yetersiz kalacağını düşünüyorum. Bence "temsilde adalet" ilkesinin hayata geçirilmesi açısından, ülke barajının yüzde 5'e çekilmesi gerekir. Ama, acaba "temsilde adalet" sağlamanın önündeki tek engel yüzde 10'luk ülke barajı mıdır?

1. Bilindiği gibi, TBMM'deki milletvekili sayısı 550'dir. Bendeniz, milletvekillerinden 450 tanesinin illerden aldıkları oya göre ve ülkedeki seçim barajına göre seçilmesini savunuyorum. Kalan 100 milletvekilinin ise, seçim barajı hesaba katılmaksızın partiler arasında dağıtılmasını savunuyorum. Örneğin, bir siyasi parti yüzde 3 oranında oy almış olsa bile, TBMM'de 3 milletvekili ile temsil edilmelidir.

2. Temmuz 2007'de yapılan son milletvekili seçiminde, örneğin **Giresun** ilinde yaklaşık 240,000 seçmen oy kullanmış ve **Giresun** TBMM'ye 5 milletvekili yollamıştır. Yani, **Giresun**'dan milletvekili seçilmek için ortalama 48,000 oy almak yeterlidir. Aslında, şu anki sistem yüksek oy alan partiyi kollamaktadır. Örneğin, AKP **Giresun**'da 123,000 oy almış ve üç milletvekili çıkarmıştır. Kısacası, 41,000 oy almak seçilmek için yeterli olmuştur. Aynı şekilde seçmen sayısı 42,400 olan **Tunceli** iki milletvekili çıkarmakta ve bu sayı 21,200'e düşmektedir. Gerçekte ise, toplam olarak 25,400 oy almış olan iki bağımsız aday **Tunceli**'den milletvekili seçilmişlerdir. Kısacası, sadece 12,700 oy alan aday **Tunceli**'den milletvekili olabilmektedir.

Aynı hesabı, benim de oy kullandığım ve toplam seçmen sayısı 1,651,000 civarında olan **İstanbul 2. Bölge** için yaparsak, bu bölgeden milletvekili seçilmek için gereken oy sayısı yaklaşık 79,000'e yükselmektedir. Bu bölgede, ilk sırada 755,000 oy almış olan AKP, sadece 12 milletvekili çıkarmıştır. Sistem daha çok oy alan partiyi kolladığı için ortalama 62,900 oy alan AKP'li adaylar milletvekili olmuşlardır.

Kısacası Tuncelili seçmenin oyu, benim gibi **İstanbul 2. Bölgede** oy kullanan seçmenden beş misli daha değerlidir. Biz, **İstanbul 2. Bölge** seçmenleri, büyük partilere oy versek bile ancak beşimiz yan yana geldiğimizde ($5 \times 12,700 = 63,500$) bir Tuncelili seçmen kadar milletvekili seçme gücümüz olmaktadır.

Dolayısıyla, sadece "yüzde 10'luk ülke barajı düşsün" diyerek bu basit hesabı gözden kaçırmak, en azından okurları yanıltmaktır. Bu ülkede "temsilde adalet" diye tutturup, beş İstanbullu seçmenin ancak bir Tuncelili seçmen kadar güçlü olduğunu görmezden gelmek, düpedüz ayıptır!

Yapılması gereken şey, acilen seçim bölgelerini illerin nüfusuna göre tekrar düzenlemektir. Tunceli seçmeni ancak nüfusu oranında milletvekili seçmeli ve Tunceli'den bir milletvekili seçilmelidir. Türkiye'de kırsal alandaki seçmene daha fazla milletvekili tahsis ederek kayırmak, yüksek tarım destek fiyatları vererek seçim kazanmak isteyen DP - AP - DYP gibi "köylü tabanlı" partilerinin bulduğu bir yöntemdir. Artık seçimlerde "eksik temsil edilen" kentli seçmenler için "temsilde adalet" sağlanmalıdır. Türkiye, kentli bir toplum olmuştur. Yüksek buğday, fındık veya tütün fiyatı vererek köylünün oyunu satın alma zamanı geçmiştir.

Eğer gerçekten demokratikleşme istiyorsak, yüzde 10'luk ülke barajının indirilmesinin yanı sıra başka düzenlemeleri de talep etmek gerekir. Sadece yüzde 10'luk ülke barajının yüksekliğinden şikayet etmek, bence CHP + MHP koalisyonu çığırkanlığı yapmanın başka bir yoludur.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gandi Kemal'in CHP ile imtihanı...

Ayhan Aktar 09.08.2010

1979 yılında İngiltere'de öğrenciydim. Canterbury'de arkadaşlarım Sencer ve Ayşe Güneş Ayata'nın evlerinde İngiliz seçimlerini izliyorduk. Muhafazakâr Parti lideri Margaret Thatcher, İngiliz İşçi Partisi lideri Jim Callaghan'ı oyların yüzde 44'ünü alarak sandığa gömmüştü. Thatcher'in iktidarında İşçi Partisi çok güç kaybetti. Madencilerin grevi kırıldı, birçok şirket özelleştirildi. Sert mizacı dolayısıyla **Demir Lady** ünvanını alan Thatcher, Falkland Adaları krizi dolayısıyla 1982'de Arjantin'e savaş açtı. Donanmayı Falkland Adaları'na yolladı. Yarattığı milliyetçi ve Sovyet karşıtı dalganın üzerinde yükselerek, 1982 ve 1987 seçimlerini de kazandı.

1990 yılına gelindiğinde artık Thatcher çok yıpranmıştı. Muhafazakâr Parti, üst üste üç seçim kazanan liderini değiştirdi. Thatcher'in yerine John Major geçti. Muhafazakârlar vitrini yenileyip, 1992 seçimlerini de kazandılar. Kısacası, Muhafazakâr Parti 1979-1997 arasında -18 yıl!- İngiltere'yi yönetti.

Peki, muhalefetteki İşçi Partisi bu arada ne yaptı? Sürekli kurultay yaptılar ve lider değiştirdiler. Ta ki Tony Blair'e gelene kadar! Blair yönetimindeki İşçi Partisi'nin yeni yaklaşımı şöyle özetleniyordu: "**Yeni İşçi Partisi** fikirlerin ve ideallerin partisidir. Modası geçmiş ideolojilerin partisi değildir. [Partimizde] önemli olan, işe yaramaktır. Radikal hedeflerimiz var, ama bunlara ulaşmak için kullanacağımız araçlar modern olacaktır."

Bütün bunları neden anlatıyorum? Bildiğiniz gibi, her siyasi rejimde bir iktidar vardır. Fakat o ülkeyi demokratik yapan şey, siyasi muhalefetin kalitesidir. Bu açıdan Türkiye siyasetine baktığımızda, muhalefetin toplumsal değişimi yönetmek ve seçmenlere bir vizyon sunmak bakımından "sınıfta kaldığını" görüyoruz. Ülkemizdeki muhalefetin (CHP, MHP, BDP) niteliği "Aman bir şey değişmesin, her şey aynı kalsın" sloganı ile özetlenebilir.

Acaba hedef, vizyon, ideal, program ve siyaset anlayışı açısından "modası geçmiş" bir siyasi parti kendini nasıl yenileyebilir? Bence, yenilenmenin ilk aşaması önce bir siyasi partinin **modası geçmiş** veya **çağ dışı** olduğunun bilincine varmasıdır. Bunun da iki yolu vardır: Ya o siyasi partinin üst yönetimi partinin eskiyip, küflendiğini itiraf edecek veya seçmenler o partiyi sandığa gömerek bunu partinin üst yönetimine anlatacaklardır.

Kemal Kılıçdaroğlu, CHP Genel Başkanlığı'na seçileli yaklaşık iki buçuk ay oldu. Kendisi Anadolu'da çeşitli illerde halka konuşuyor ve 12 eylülde 'Hayır' çıksın diye uğraşıyor. Kılıçdaroğlu'nun üslubu ve siyasi anlayışı 1970'lerde takılmış kalmış. Örneğin, Kılıçdaroğlu Ordu'da konuşma yaparken, "Bu anayasa, fındık üreticisinin sorunlarını çözüyor mu" gibi tuhaf sorular soruyor. Ordu ahalisine "Sizler sadece fındık taban fiyatı ile ilgilenin. Anayasa sizin neyinize?" gibilerden bir tavır alması, Kılıçdaroğlu'nun içinde yaşadığımız dönemi anlamadığını göstermektedir. Kılıçdaroğlu, 1970'lerde Süleyman Demirel'in yaptığı gibi "ver yüksek taban fiyatını, al oyları" mantığının geçerli olduğunu sanıyor.

Bilen bilir, 1970'lerde sadece siyah-beyaz TRT vardı; şimdi yaklaşık 30 TV kanalı var. Çoğunda her akşam siyasi tartışmalar yapılıyor. Türkiye'de **dokunulmaz** ve **tabu** sayılan her şeyin pabucu dama atıldı. Artık, insanlar

“Youtube’a giriş neden yasak” gibi soruları soruyorlar. Toplumsal değişim süreci yeni talepleri gündeme getiriyor. Peki, ÷lkede yoksulluk yok mu? Evet var! Ama unutmayalım ki Türkiye zenginleşiyor. CHP yoksulların zenginleşme ve daha iyi yaşam taleplerine cevap vermek zorunda. “Taban fiyatlarını yüksek tutarız, seçimi alırız” yaklaşımı artık inandırıcı değil! Tersine, kentli kitlelerinin CHP’den kopmasını sağlıyor.

Anadolu gezilerinin Gandhi Kemal’e tek bir şeyi öğrettiğini sanıyorum: Artık, CHP’nin örgütü olmadığını görmüştür! CHP’yi taşrada kendilerini “çağdaş” sanan avukat, eczacı, müteahhit gibi geleneksel mesleklerden gelen kişiler yönetiyor. 45-65 yaş grubundaki bu insanlar, akrabalarını partiye üye yazıyorlar. Yeni toplumsal grupları CHP’den uzak tutuyorlar. Şehir kulübünde kafayı çekip söylenerek siyaset yaptıklarını zannediyorlar. CHP’nin –ve de kendilerinin!- eskiyip, küflendiği itiraf edemiyorlar. Kılıçdaroğlu’nun Ankara’da parlak laflar edip kendilerini milletvekili yapmasını bekliyorlar. Dolayısıyla, taşradan bir şey çıkmaz!

Eğer olursa, yenilenme merkezden başlayacaktır. 12 Eylül referandumunda duvara çarpmak, CHP’nin aklını başına getirecektir, sanıyorum. Kısacası, CHP kendi Tony Blair’ini arıyor. Umarım, bu arayış İngiliz İşçi Partisi’nde olduğu gibi 18 yıl sürmez! Yoksa, ÷lkemizde AKP iktidarına alternatif olabilecek ciddi bir muhalefet hiç olmayacak mı?

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Muhalefetin sefaleti...

Ayhan Aktar 16.08.2010

12 Eylül referandumuna doğru yol aldığımız bu günlerde, içimi bir hüznün kaplamaya başladı. Özellikle, HAYIR kampanyasını yürüten cenahta izlediğim çapsızlık ve çaresizlik sanki sokakta **topal köpek** veya **kör kedi** görmüş gibi bende acıma ve şefkat duygusu uyandırıyor. Bazı gazetelere göz attıkça, yüksek sesle “vah vah” diye söylenir oldum.

Hele akşam haberlerini seyrederken, gülmekten kırılıyorum. CHP lideri Kılıçdaroğlu’nun “Sevgili Malatyalılar, referandumun Malatya’nın kayısına bir faydası var mı?” seviyesindeki analizlerini duyunca dayanamıyorum. Eminim, sıradan CHP’liler de şu tip laflar ediyorlardır: “Yahu, bu referandum benim kel kafamda saç çıkmasına, hanımın yirmi yaş gençleşmesine, bizim salak oğlanın üniversiteyi kazanmasına yaramıyor ise, ben bu referandumun ...” Kemalist muhalefetin sefaleti burada.

Hele, son günlerdeki ‘havuzlu villa’ tartışmasına bayıldım. Kılıçdaroğlu, meydanlarda toplanan vatandaşlara “Recep Bey’in havuzlu villası var. Ama sizde mal-mülk nanay!” düzeyinde bir laf ettiydi. Hemen hazretin Ege sahillerindeki kendi kooperatif villasının fotoğrafını burnuna dayadılar. Garibimin nutku tutuldu. Yahu, madem senin de havuzlu villan var, ne uğraşırsın elâlemin villasıyla?

Açıkçası, CHP’nin referandumu AKP politikalarının oylanması noktasına getirmesini Kılıçdaroğlu’na atılmış bir kazık olarak görüyorum. Mesela, 13 eylöl sabahı Başbakan Erdoğan, “seçmenlerin yüzde 50’den fazlası AKP politikalarını onaylıyor” derse ne olacak? CHP’liler ne diyecekler? “Ama bu sadece bir anayasa değişikliği referandumuydu, AKP politikalarıyla bir alakası yok!” diyebilirler mi? Bence, hayır! Siyaset sahnesine **Harbiye Marşı** ile düşen Kılıçdaroğlu, referandumdan sonra **10. Yıl Marşı** ile gidebilir.

TV'deki tartışma programlarında, neden HAYIR oyu verdiğini açıklamaktan âciz bir tartışmacı grubu var. İşin ilginç tarafı, bunlar kendilerini solcu, ilerici vs. zannediyorlar. Göğüslerini yumruklayarak "**sivil faşizm** geliyor!" çığlıkları atıyorlar. Aslında bu **sivil faşizm** lafına ben biraz takıldım. Herhalde, bu kaygıyı dile getirenler, "Biz bunun askerî olanına alıştık. Sivil olanı bizde kaşıntı yapıyor!" demek istiyorlar.

Gelelim "HAYIR çünkü yetmez!" takımına... Efendim, bu taslak yeni bir anayasanın yerini tutmazmış. Bize hakikaten sivil, yepyeni 2010 model bir anayasa lazım. Tabii ki dediklerinde haklılık payı var! Ama "Anayasa Mahkemesi'nin kendisini Senato yerine koyduğu, TBMM'de yapılan her anayasa değişikliğini esasa girerek iptal ettiği bir memlekette gerçekten dört başı mâmur bir anayasa taslağı nasıl hazırlanır" sorusunu sorduğunuz zaman, cam gibi gözlerle size bakıyorlar. Laf aramızda, AKP yönetimi, Prof. Özbudun ve arkadaşlarının hazırladığı anayasa taslağını virgülüne bile dokunmadan referanduma sunsaydı bu arkadaşlar EVET oyu verecekler miydi? Benim ciddi şüphelerim var!

Geçenlerde, 12 Eylül döneminde Diyarbakır Cezaevi'nde kalmış bir Kürt arkadaşım ile konuşuyorduk. Kendisine BDP'nin BOYKOT politikasını sordum. Cevap şöyle:

"Hocam, düşün ki bir haftadır açsın. Boğazından bir şey geçmemiş. Bir kapıyı çalıp, açım diyorsun. Ev sahibi sana bir tas çorba ve bir dilim ekmek veriyor. Bende bu var, diyor. Sen bunu elinin tersi ile itip, '**Ben bunu yemem! Bir buçuk porsiyon tereyağı, yoğurtlu iskender kebab isterim**' diyorsun. Durum aynen böyledir" dedi.

Son günlerde ilginç şeyler oldu: PKK Ramazan'da ateşkes ilan etti. Apo'nun ailesi ile açık görüşe çıkmasına izin verildi. BDP, Kürtlere şirinlik olsun diye Diyarbakır'da eskiden almış olduğu "demokratik özerklik" kararını tekrarladi. İşler değişiyor! Galiba, "boykotçular" da sokağa söz geçiremeyeceklerini anladılar. Referandumda rezil olmamak için yavaş yavaş, kısa adımlarla ve küçük kalça hareketleri ile dansöz gibi dönüyorlar. BDP'lilerin dans konusunda ne kadar marifetli olduklarını zaten anayasa oylamaları sırasında görmüştük.

BDP döndüğüne göre, Kürtlere bakıp **devrimci tavır** geliştiren İstanbullu solcu dostlarımız ne yapacaklar acaba? Örneğin, Osman Kavala, geçen hafta siyasi tavrını şöyle açıklıyordu: "Referandum deneyiminin kendi üzerimdeki etkisini asgariye indirebilmek için o gün evimden çıkmamayı düşünüyorum. 12 Eylül'le hesaplaşmak için 12 Eylül'ün gelmesini bekleyen arkadaşlarıma sabır ve teenni (?) diliyorum" (**Radikal** 2, 8 ağustos).

İşte devrimci tavır budur! Gerçek sosyalist evinde; karısının dizinin dibinde oturur. Referandum gibi kıytırık işlerle uğraşmaz! Kitlelerden yana, maksimalist ve sol siyaset böyle olur! Eminim, Osman Kavala'ya hak verenler de vardır. Bendeniz bunları okuyup "acıma ve şefkat" duyguları içinde hüzünlenip duruyorum. Elimde değil, n'aapiym?

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Alevilerin karşılıksız aşkı...

Ayhan Aktar 23.08.2010

Başbakan Erdoğan AKP Kongresi'nde yaptığı konuşmada Türkiye'nin değerlerini sıralarken Ahmet Yesevi, Hacı Bektaş-ı Veli, Pir Sultan, Hacı Bayram Veli, Yunus Emre, Mevlana, Tatyos Efendi, Cem Karaca, Ahmet Kaya,

Mehmet Akif, Nâzım Hikmet, Ahmedî Hani, Said-i Nursî'nin yanısıra Alevî türkcü Sabahat Akkiraz'ın adını da anmıştı. Adının geçmesinden hoşnut olan Sabahat Akkiraz, **Akşam** muhabirinin "Son seçimde oyunuzu kime verdiniz" sorusuna da şöyle cevap vermişti:

"Ben aileden sosyal demokratım. Osmanlı'nın baskısı Cumhuriyet'le sona erdi ve Aleviler nefes aldı. O yüzden Atatürk'e vefa borcumuz vardır. CHP bizi dinler, dinlemez. Ama bizim oyumuz CHP'yedir. Başbakan'ın siyasi fikri bana uzaktır, Deniz Baykal'ın yakındır ama o hiç beni konuşmaz bile." (5 Ekim 2009).

Bu sözler, bence CHP'ye karşı bir **karşılıksız aşkı** ve **tam teslimiyet** duygusunu ifade ediyordu. CHP bakımından, Sn. Akkiraz gibi düşünen Alevilerin oyları "çantada keklik" sayılıyor, herhalde.

Perşembe akşamı, *CNN Türk*'teki programda Alevî Bektaşî Federasyonu (ABF) Başkanı Ali Balkız da 12 Eylül referandumunda HAYIR oyu vereceklerini ifade etti. Alevî örgütlerinin çatı örgütü olan ABF'ye bağlı 21 merkezî örgüt bulunuyor ve bunların yaklaşık 200.000 üyesi olduğu söyleniyor. Tabii, kaç kişi Sn. Balkız'ın tavsiyeleri doğrultusunda oy kullanır, o ayrı bir mesele...

Kendisine neden HAYIR oyu kullanacakları sorulduğunda, Ali Balkız tasarıda okullardaki **mecburi din derslerinin kalkması** ile ilgili bir madde bulunmadığını, ayrıca **HSYK'nın kompozisyonunun değişmesi** ile AKP'ye yandaş bir yargı ortaya çıkacağını ifade etti.

Aynı gün, HSYK'nın bir son dakika golü atarak Ergenekon Savcısı Zekeriya Öz'ü görevden almaya çalıştığını öğrenmiştik. Adalet Bakanı Sadullah Ergin'in müdahalesi ile savcılar yerlerinde kalmıştı. Ali Balkız'ı dinlerken birden isminin Ergenekon iddianamesinde geçtiğini hatırladım. Biraz arşiv karıştırdım. Savcı Zekeriya Öz ile olan görüşmesinden sonra, bakın Ali Balkız neler demiş:

"Ergenekon Terör Örgütü'nün kendisine yönelik suikast planı ortaya çıkan ABF Başkanı Balkız, 15 gün önce Savcı Zekeriya Öz ile görüşmesinde, bu planları görünce kanının donduğunu söyledi... Adaletle güvenmek gerektiğini belirten Balkız, belgeleri görünce yaşadığı dehşeti şöyle anlattı: Belgelerde evimin fotoğraflarını, krokisini, geliş-gidiş yollarımı, görevlendirilmiş dokuz kişiyi, kimin patlayıcı temin edeceği, kimin düzenek yerleştireceği, kimin patlatacağı gibi bir düzenek gördüm. O anda aklıma Uğur Mumcu, Hablemitoğlu ve Bahriye Üçok'un karanlık güçler tarafından katledilişi geldi" (**Zaman**, 10 Mart 2009)

Anlaşılan, Ali Balkız namlunun ucunda imiş! Savcı Zekeriya Öz'ün çabaları olmasa bir suikasta maruz kalabilirmiş. Bütün bunları hatırladıktan sonra içim karardı.

Neden mi karardı? Hemen söyleyeyim: İnsan, bu durumda kaçınılmaz olarak kendisini Ali Balkız'ın yerine koyuyor. Benim için böyle bir plan olduğu ortaya çıksa, bunu ortaya çıkaran –ve bir anlamda hayatımı kurtaran (!)- savcıya karşı kendimi borçlu hissederdim diye düşündüm. O savcıyı görevden almak için HSYK'nın manevralarına isyan ederdim herhalde. Sn. Balkız, hayatını borçlu olduğu Zekeriya Öz'ün HSYK tarafından görevden alınmasına karşı çıkmadığı gibi, HSYK'nın bu hâliyle kalması için televizyonlarda kampanya yapıyor!

Lütfen, beni yanlış anlamayın. Sn. Balkız'ı nankörlükle suçluyor değilim! Kendisine sorsak, Savcı Öz'e karşı şükranlarını ifade edeceğinden eminim. Ama Sn. Balkız'ın kendisini daha çok bağlı hissettiği bazı yapılar ve değerler var. "Nedir bunlar?" diye düşünürken, cevabı **Star**'dan Ahmet Kekeç'in yazısında buldum.

Geçenlerde Kemal Kılıçdaroğlu ile Ahmet Kekeç telefonda konuşmuşlar. Konu, Onur Öymen'in Dersim ile ilgili sözlerine gelmiş. Ahmet Kekeç, Dersimli Kılıçdaroğlu'ya Öymen'e neden daha sert tepki göstermediğini ve Dersim'de yaşananları benimseyip benimsemediğini sormuş. Kılıçdaroğlu'nun cevabı şöyle: **"Devrimin koşulları içinde böyle şeyleri olağan karşılamak lazım diyorum... Keşke hiç olmasaydı, ama oldu!"** (19 ağustos).

Evet, burada **devrimin koşulları** lafının altını çizmeli. Bu terim, her türlü rezilliğin ve pisliğin üstünü örtebilir. Artık, Sabahat Akkiraz ve Ali Balkız gibilerin Kemalist devlete ve CHP'ye duyduğu **karşılıksız aşkı** daha iyi anlıyorum. "Neden karşılıksız aşk" diye sormayın. İki taraf da birbirini sevseydi, Sivas'ta Madımak Otel'de 37 kişinin diri diri yanmasına izin verilir miydi?

Madımak felaketinden yıllar sonra, gazeteci Oral Çalışlar dönemin Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü'ye neden gözü dönmüş kalabalıklara zamanında müdahale edilmediğini sorar. Erdal Bey'in cevabı şöyle: "Bir MİT yetkilisine ben de 'neden geç kalındı' sorusunu sordum. Bana, 'bazen **bazı kuvvetlerin gazını almak için** olayların gelişmesi kendi haline bırakılır' şeklinde bir cevap vermişti" (**Cumhuriyet**, 2 Kasım 2007). Muhakkak MİT yetkilisi de "devrimin koşullarını" düşünmüştür. Değil mi, efendim?

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

13 eylülü düşünmek...

Ayhan Aktar 30.08.2010

Artık sözün bittiği yere geldik. 12 Eylül referandumu ile ilgili olarak HAYIR ve BOYKOT cephesindekilere söyleyecek söz kalmadı. Çünkü, bu cenah için referandumda hukuk, toplumsal değişim veya reform oylanmayacak. Referandumun sonucunu korkular ve ataerkil şartlanmalar belirleyecek.

HAYIR diyenlerin önemli bir kısmı, bu tasarı sırf AKP Meclis Grubu tarafından hazırlandığı için koskoca bir HAYIR'ı hak ettiğini düşünüyorlar. Onların gözünde, tasarının içeriğinin hiçbir önemi yok! Siz istediğiniz kadar, "Yahu, askerlerin sivil mahkemelerde yargılanmasının, memurlara grev hakkı verilmesinin, yüksek yargıdaki Kemalist-Alevi cuntasının dağıtılmasının ve son olarak TBMM'nin tepesinde bir senato gibi davranan ve zırt vırt parti kapatan Anayasa Mahkemesi'nin gücünün tırpanlanmasının ne zararı var?" diye tartışın. Bir şey değişmez!

Cam gibi gözlerle dinliyorlar. Daha sert laflar ederseniz de "Ay valla, sen de Fethullahçı olmuşsun!" gibilerden bir cevap alıyorsunuz. Koskoca bir file "sıfır numara saçma" ile ateş eden bir gariban avcı konumuna düşüyorsunuz. Hayvan, üstünü silkeleyip ormanın karanlıklarına doğru yürüyor...

Sanki lunaparktaki korku tüneline girmiş gibiler. Sürekli korkuyorlar ve çığlıklar atarak tünel içinde dönüp duruyorlar. Bunlar, genellikle eğitilmiş, iyi para kazanan ülkenin batısında oturan kentli kesimler. Kürt dendiğinde "Aman, PKK'lılar geliyor" diye zıplayan ve İzmir'de DTP konvoyuna taş atan "çağdaş görünümlü" kızlar da bu gruptan. Muhalefet, referandumu "AKP'nin politikalarına EVET veya HAYIR diyenler" olarak sunduğu için saflarını seçtiler.

12 eylül gecesi yaşayacakları hüsrana doğru doludizgin koşuyorlar. Benzer şokları, Kasım 2002'de ve Temmuz 2007 seçimlerinden sonra da yaşamışlardı. 13 eylül sabahı kendi aralarında toplanıp, "bu millet adam olmaz!" veya "Abi, yine kömür dağıttılar!" gibi bildik lafları terennüm edip kendilerini rahatlatmaya çalışacaklar. İçlerinde zengin olanlar ABD'nin "Green Card" piyangosuna katılıp, ülkeyi terk etmenin hayallerini kuracaklar. Ama bir yere gidemezler! Hiçbir yerde, Türkiye'de olduğu gibi kolay zengin olma imkânları yoktur. Ayrıca, hazretlerin yabancılar nezdinde itibarlı bir meslekleri olmadığı için, onlar sadece göç hayali kuracaklardır.

Tabii ki küçük kasabalarda da HAYIR cephesinden insanlar var. Bunlar daha çok toplumsal değişimden korkan, Alman romancı Hans Fallada'nın "Küçük Adam" olarak özetlediği tipler. Eğitilmiş kesim "Şeriat geliyor, hayat

tarzımız tehlike altında" diye çılgık atarken, bunlar da "ülke bölünüyor" diye bağıyorlar.

Bence BOYKOT cephesinin durumu daha da trajik. Bir yanda eski solcu olup, 12 Eylül rejiminin balyozunu yemiş kişiler var. Bunlar 12 Eylül Anayasası'nın değişmesini istiyorlar. Ama gel gör ki, değişiklik önerisi AKP'den geldi. Koskoca eski solcular, AKP'nin tasarısına EVET diyebilir mi? Bu arkadaşlar şimdi HAYIR deseler, Kemalistlerle aynı kefeye konmuş olacaklar. O da hoş değil! Kıldan tüyden sebeplerle BOYKOT diyerek, ara çözüm buldular. Murat Belge'nin dediği gibi, koyu HAYIR cephesine, BOYKOT diyerek utangaç destek veriyorlar. Murat Belge, geçen gün durumu şöyle özetliyordu:

"'Meğerse ben Kemalist'mişim, bunu yeni anladım' deseler, tamam, olay hepimiz için daha 'anlaşılır' olacak. Çok yadırganacak bir durum da değil, bu toplumda bu tavrın özellikle eğitim görmüş (ve belirli bir çevreden gelen) birilerinin DNA'larına, 'gen'lerine yerleşmiş olması." (*Taraf*, 28 ağustos)

Murat Belge'nin bahsettiği "gen" meselesini veya benim "ataerkil şartlanmalar" dediğim süreçleri hiç yabana atmayın. 1970'lerde "Tek Yol Devrim" sloganları atmış olan bir dostum, durumu "Hocam haklısın, ama ben EVET veremem!" diyerek özetledi. EVET oyu kullanırsa kurmay albay olan merhum babasının rüyasına gireceğini, koyu hayırcı eşinin boşanmaya kalkacağını, Ankara Kolejli arkadaşları tarafından aforoz edileceğini anlattı. Zavallının hâline acıdım.

Diğer yanda da Kürt milliyetçileri (BDP) var. Sürekli olarak AKP'nin kendilerini "Adam yerine koymadığını" söylüyorlar. "Peki, AKP sizleri muhatap almaya kalktığında **Muhatap İmralı'dır!** diyen siz değil misiniz" diye sorduğumda gevrek gevrek gülüyorlar. "Yahu, siz bir siyasi parti misiniz, yoksa **Apo'yu Sevenler Derneği** misiniz?" diye yazdığımız zaman, kızıp **Taraf**ı boykot ediyorlar. Sokaktaki Kürtlere söz geçiremeyeceklerini anladılar, şimdi bölgede EVET oyu vereceklere tehditler savuruyorlar. Bakalım, 12 eylül günü Kürt bölgesindeki katılım oranları ne olacak?

Evet, vaziyet ve manzara-i umumiye böyle. Artık referandumu hasretle bekliyorum. 12 eylül akşamından itibaren "şen ve esen saatler" geçireceğimizden emin olabilirsiniz.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türk Telekom kâbusu...

Ayhan Aktar 06.09.2010

Maalesef, internet ve elektronik posta hayatımızın bir parçası oldu. "Maalesef" diyorum çünkü internet kullanmak, eninde sonunda size erişim hizmeti sağlayan firma ile bir etkileşim içine girmek demektir. Elektronik posta hizmeti sağlayan firmaların elinde oyuncak olmak, tabir-i caiz ise "salak muamelesi" görmek sanki bu işin ayrılmaz bir parçası olmaya başladı.

Efendim, bendeniz özel ve işimle ilgili yazışmalarımı Türk Telekom'un sağladığı –veya sağlayamadığı(!)- bir posta adresi ve ADSL modem ile gerçekleştirmeye çalışıyorum. 2 eylül perşembe günü öğleden sonradan itibaren, bendeniz elektronik postalarımı alamaz oldum. Sürekli olarak "şifrenizi giriniz" gibi bir uyarı çıkıyordu. Şifreyi girdikten sonra da aynı uyarı bir kez daha çıkıyordu. Anlaşılan benimle kafa buluyorlar diye karar verdim. Tabii ki böyle durumlarda hep yaptığım gibi Türk Telekom'un teknik destek telefonlarını aradım. Ama sonuç nafile...

Teknik destek hattını aradığınız zaman size en az beş dakika birtakım anlamsız reklamlar dinletiyorlar. Bu işkence bittikten sonra, muhtelif anonsları dinleyip, çeşitli numaralara basıyor ve nihayet teknik destek noktasına ulaşıyorsunuz. Daha sonra ise telefon numaranızı girip beklemeye başlıyorsunuz. Genellikle o noktada telefon kapanıyor. Kendi kendinize, “yahu acaba ben yanlış bir düğmeye mi bastım” sorusunu sormanız anlamsız. Kendinize küfretmenize gerek yok, hat kendiliğinden kapanıyor. Türk Telekom’un suratınıza telefonu kapatma yönteminin çok ince tasarlanmış bir taktik olduğunu itiraf etmeliyim.

Eğer, şanslı bir kullanıcı iseniz, nihayet karşınıza bir vatan evladı çıkıyor. Aşırı kibar olmaya çalışan birinden “efendim bir çalışma var, ne zaman biteceği konusunda bize bir bilgi iletilmedi” gibilerden boş bir cevap alıyorsunuz. Telefon başında yarım saatinizin harcadığına mı yanarsınız, işinizin çözülmediğine mi küfür edersiniz. O sizin bileceğiniz bir iş. Bu arada, yaptığınız telefon konuşmasının da parasını ödüyorsunuz tabii. Türk Telefon kendi reklamlarını size dinletiyor ve de o konuşmanın karşılığında para ödüyorsunuz, iyi mi?

Peki, biz kullanıcılar açısından, örneğin, şu konularda bazı taleplerde bulunmak mümkün değil mi?

1- Bildiğiniz gibi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ara sıra tamirat veya iyileştirme çalışmaları yapar. Gazetelere ve TV kanallarına haber verilerek, İstanbul’un bazı semtlerinde belli gün ve saatlerde su kesintisi yapılacağını açıklar. Siz de işinizi ona göre ayarlarsınız. Acaba, Türk Telekom için bizlere birer mail yollayarak şu gün ve saatler arasında elektronik postalarınıza ulaşmanız mümkün olmayacak, size daha iyi hizmet verebilmek için buna mecburuz diye haberdar etmek çok mu zor?

2- Biz tüketiciler, Türk Telekom gibi servis sağlayan firmalarla aylık ödeme anlaşması yapıyoruz. Peki, ayda üç gün bizlere servis sağlanmadığı için acaba bizlere her ay sonu kesilen faturadan hizmet verilmeyen üç günün parasını düşmek gerekmez mi? Bu sorunun cevabını bilemiyorum. Fakat bu firmaların faaliyetlerini düzenlemekle yükümlü bir kamu kuruluşu olan **Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı**’ndan bir açıklama bekliyorum.

Bildiğiniz gibi, Türk Telekom eskiden bir kamu firmasıydı. Cennet vatanımızda kamu firmalarının sahip olduğu her türlü hoyratlığa ve “vatandaşa köpek muamelesi yapma” alışkanlıklarına sahipti. 2005 yılında özelleştirildi. 6,5 milyar dolara eski Lübnan Başbakanı Refik Hariri’nin şirketi olan Oger Telecom tarafından satın alındı. Toplam çalışan sayısının 56.000 kişi olduğu söyleniyor.

Peki, Türk Telekom’un özelleştirilmesiyle servis kalitesinde bir düzelme veya benim gibi tüketicilere verilen hizmetin iyileştirilmesinde bir gelişme oldu mu? Benim bu soruya cevabım hayır! Kendi deneyimlerimden çıkardığım sonuç budur.

Dün yurtdışından gelen bir eski öğrencim ile buluştuk. Zavallı bana elektronik posta yollayıp görüşmek istediğini yazmış. Tabii ki bu mesaj bana ulaşmamış. Sonra telefon etti ve görüştük. Kendisine durumu anlattım. “Aman Hocam, böyle davranan bir firmayla neden çalışıyorsunuz. Değiştirin gitsin!” dedi.

Evet, öğrencim haklı galiba. Cennet vatanımızda, bir kamu firmasının özelleştirilmiş olması onun daha iyi hizmet vermesine yetmiyor herhalde. Bu tür firmalarda mülkiyetin değişmesi şirketinin yönetim felsefesinin evrim geçireceği anlamına gelmiyor. Firmayı değiştirmek daha makul bir çözüm olsa gerek...

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bu referandum size kapak olsun...

Ayhan Aktar 13.09.2010

Takke düştü, kel göründü! Siz bu satırları okurken 12 Eylül referandumunun kesin sonuçları ortaya çıkmış olacak. şimdi CHP'deki dinozorlar hakkında iki çift laf etmek gerekiyor. Önce, CHP yöneticilerinin yaptıklarını özetleyelim:

1. İlk günden itibaren, "Efendim, AKP anayasa değiştiremez!" gibi laflarla tasarıyı doğmadan öldürmeye çalıştınız, fakat olmadı. TBMM'de oturumlara katılmayarak her türlü engellemeyi yaptınız, ama tasarı geçti.
2. Ardından Anayasa Mahkemesi'ne gittiniz, ama devletin asıl sahipleri açısından bu tasarının Anayasa Mahkemesi'ne gebertilmesinin maliyeti büyüktü. AKP hemen seçime gidip yüzde 50 sınırını zorlayabilirdi. Rejimin yüksek menfaatleri bakımından gereken yapıldı: Anayasa Mahkemesi birkaç küçük makyaj dışında pakete dokunmadı.
3. Referandum kampanyasını ilk andan itibaren "Recep Bey'e HAYIR" noktasına getirdiniz. Tasarının içeriğini tartışmadınız bile! "AKP ne yapsa, kötüdür" saplantısı içindeki Etiler, Nişantaşı, Bağdat Caddesi, Çankaya ve Alsancak ahalisinin peşine takıldınız. CHP tabanı, büyük kentlerin zengin mahalleleri dışında, CHP'ye ve Kemalist rejime **karşılıksız bir aşkla bağlı** olan Alevilerden oluşuyordu. Onur Öymen'in **Dersim** rezaletinden sonra "iyi satte olsunlar" Baykal'ın porno kasetini piyasaya sürdüler. CHP'den kopma eğilimleri gösteren Alevilerin oylarını elde tutmak amacıyla, Dersim'in **Kureyşânî** aşiretinden bir **Kürt Alevisi** olan Kemal Kılıçdaroğlu CHP'ye başkan seçildi. Alevi seçmenler, hemen yuvaya döndüler. Ama Alevilerin oyları da vesayet rejimini kurtarmaya yetmedi.
4. Baykal döneminde 1930'ların otoriter tek parti ideolojisine sarılmış olan CHP, Kılıçdaroğlu ile ancak 1970'lere gelebildi. Ecevit kasketi ve **yolsuzluk-yoksulluk edebiyatı** ve ile HAYIR çıkar sandınız, ama çıkmadı. "Recep Bey'in havuzlu villası" gibi ucuzlukların peşine düştünüz, ama **işini bilen bir devlet memuru** olan Kılıçdaroğlu'nun havuzlu villası ortaya çıkınca madara oldunuz.
5. Bu ülkeyi, 1970'lerde olduğu gibi, "bir lokma; bir hırka" ideolojisinin peşine düşer sandınız. Ama düşmediler! Toplumsal gerçeklerle ilişkiniz bozuk olduğu için, ortalama vatandaşın daha zengin olmak, daha çok tüketmek ve kendi üslubunca –başını örterek!- daha kaliteli bir hayat sürme özlemini anlayamadınız. Anadolu kentlerinde açılan alışveriş merkezlerinin büyük kentlerden daha fazla müşteri topladığını bile göremediniz. Çünkü hâlâ 1970'lerde yaşıyorsunuz.
6. Rahmetli Uğur Mumcu, 1975 yılında zamanın başbakanı Süleyman Demirel'in yeğeni Yahya Demirel'in mobilya yerine sunta ihracatı yaparak köşeyi döndüğünü ortaya çıkarmıştı. Yahya Demirel'in "mobilya yolsuzluğu" 1977 seçimlerinde amcası Süleyman Demirel'e oy kaybettirmişti. CHP, 1977'de oyların yüzde 41,3'ünü almıştı. Ama unutmayalım, 1977 seçimlerinde toplam seçmen sayısı 21.207.000 civarındaydı. Geçerli oylar ise 14.823.000 kadardı. Ecevit'in CHP'sinin aldığı oy ise 6.136.000 civarındaydı.

Bugün aynı lafları tekrarlayarak, 1977'deki oy oranınıza ulaşmaya çalışıyorsunuz. Ama köprünün altından çok sular aktı, 1977'de doğan bebeler bugün 33 yaşındalar! TC vatandaşlarının yaş ortalaması ise 28 civarında!

Farkında mısınız, dünkü referandumda 49.446.000 kayıtlı seçmen vardı?

7. Sizler Türkiye'nin büyüdüğüne ve değiştiğine farkında değilsiniz. Olup bitenleri anlayıp değerlendirmekten, yeni şartlara uygun politikalar geliştirmekten âcizsiniz! Kusura bakmayın ama, AKP bir sürü hatasına rağmen sizin yanınızda 2000'li yılların modern teknolojisi ile üretilmiş bir otomobil gibi kalıyor. Evet, şoförü arabayı sert kullanıyor, kaldırımdan yola atlayanları hırpalıyor. Ama onunla yarışmaya çalışan sizler, 1975 model **Anadol kamyonet** gibisiniz. Yarışı kazanmanız, mümkün değil.

Bu kafa ile, 2011 seçimlerinde nasıl olsa nal toplarsınız. Fakat, Anayasa değişikliği için TBMM'de uzlaşmayarak ve ardından işi referanduma götürüp "Recep Bey'e HAYIR" cephesi kurarak, Erdoğan'a Çankaya yolunu açtınız. Çünkü HAYIR kampanyasını, **Tayyip Erdoğan'a şahsen karşı olmak** noktasına getirerek işi güvenoyuna çevirdiniz. Böylece, Erdoğan'a 2012 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin provasını yaptırdınız. Kendi kazdığınız kuyuya düştüğünüzün farkında mısınız?

Anlamadıysanız, bir daha anlatayım: AKP + SP + BBP'nin toplam oyu, taş çatlasa yüzde 45-47 civarındadır. Anayasa değişikliğini referanduma götürerek, sizler Erdoğan'ın seçmenlerin yüzde 50'den fazlasını **fiilen** yanına çekmesini sağladınız. AKP çok büyük bir hata yapmazsa, 2012'de Tayyip Erdoğan yüzde 50'den fazla oy alarak Cumhurbaşkanı seçilecektir. Unutmayın, en iyi seçim araştırması bizzat seçimin kendisidir. CHP'nin uyguladığı aptalca politikalar, Erdoğan'a 2012 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin provasını yapma imkânını sağlamıştır. Tayyip Erdoğan, CHP'ye ne kadar teşekkür etse azdır.

Sevgili dostlar, AKP'nin en büyük şansı, CHP gibi **sözde muhalefete** sahip olmasıdır. Fakat, bu **muhalefetin sefaleti** de Türkiye'nin en büyük şanssızlığıdır! Ben bunu bilir, bunu söylerim.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mühtedi pek alınmış ...

Ayhan Aktar 20.09.2010

Geçen haftaki "Bu referandum size kapak olsun!" başlıklı yazımdan Doğan grubunun **Amiral Gemisi** mürettebatından **eski İslâmcı**, yeni **laikperest** bir yazar pek alınmış. Bendeniz, Doğan grubunda sadece birkaç yazarı takip ederim. Haber verdiler, yazısını okudum. Önce beni yanlış anladığını düşündüm ve üzüldüm.

Çünkü o yazının muhatabı, "CHP'nin üst düzey yöneticileri olan dinozor takımı" idi. Gazeteciler bu yazının muhatabı değil ki? Ayrıca, o yazıda benim yaptığım bir analiz var. Eğer yazdıklarım yanlış ve tutarsız ise, beni eleştirir diye düşündüm. Kendisinin yazılarını okumam, ama TV programlarını izlerim. Mütecaviz bir kadın olan eski hanım arkadaşını programa davet etmediği zaman, tartışmalar gayet seviyeli geçiyor.

Daha sonra, hazretin son bir ay içinde yazdıklarına baktım. Aman efendim, o ne şiddet; ne celâl! En müfrit CHP'liler bile eline su dökemez. Meğer, elde kılıç, EVET diyecek vatan evlatlarına cihad ilân eylemiş, beyimiz. 28 Şubat sürecinin "cesur yürek" İslâmcısı, şimdi "laikperestlik" dininin keskin kılıcı olmuş. Biraz daha düşününce, alınganlığının sebeplerini anladım.

Saf değiştirenler ve ihtida edenler benim her zaman ilgimi çekmiştir. Bu nedenle casus edebiyatının en büyük ismi John le Carré'nin soğuk savaş döneminde yazdığı kitaplarını tekrar tekrar okurum. John le Carré, insanoğlunun içinden çıktığı topluma ters düşmesini ve saf değiştirmesini çok güzel anlatır. Din değiştirme, insanların hür iradesi ile gerçekteşiği zaman bir felsefi kopuşun sonunda ortaya çıkar. Ama bizim mühtedinin saf değiştirmesi, biraz ortaçağ şartlarına özgü, yâni zorla olmuş.

Gazeteci Sevilay Yükselir'in anlattığı kadarıyla mesele askerlikten kaçmakla ilgiliymiş. Hazret, 28 şubat'ın en heyheyli günlerinde "Ah ben askere gidersem bunlar beni fena yaparlar" diye pek korkmuş. Ergenekon davasının firari sanığı olup, hâlen İngiltere'de dil kurslarına devam eden bir doktorun yardımıyla dandik bir trafik kazası düzenlemişler. Hazret, kazada dalağım yırtıldı diyerek, çürüğe çıkmış. Galiba, birileri de bu sahtekârlığı fark etmiş ve her şey o olaydan sonra başlamış (Sevilay Yükselir, **Sabah**, 20 ve 22 Mayıs 2009 yazıları).

"Bunda ne var?" diyebilirsiniz. Ama cennet vatanımızda meşhur ve muhalif olduğunuz zaman iki kere dikkat etmek zorundasınız. Sizden nefret edenlerin eline koz vermemek lazım. Aslında, kendisi rahmetli Uğur Mumcu gibi cesur davranıp askere gitseydi, gördüğü kötü muameleyi **Sakıncalı Piyade** gibi bir kitapta anlatıp tarihe geçebilirdi.

Laikperest olduktan sonra bizimkinin kısmeti açılmış. Amiral Gemisi'nin eski kaptanı ondaki cevheri keşfetmiş. Koruyucu kanatları altına almış. Hatta birlikte umre ziyareti yaptıklarında devesinin dizginini bile bunun eline vermiş!

Din değiştirenler, yâni mühtediler, sürekli olarak yeni girdikleri cemaatin dogmalarını ne kadar benimsediklerini göstermek isterler. En sofu, en mücahit, en cazgır hep onlardır. Eski dostlarını yerin dibine batırırlar. Önceden İslâmcı iken, sonradan laikperestlik dinine girenlerin işi iki misli zor. Kemalistler, dindar kitlelerden nefret ettikleri gibi, kendi saflarına katılan mühtedilere bile şüphe ile bakıyorlar. Bizimki de din adamı olan babası ve İmam-Hatip Okulu diploması ile kendini kabul ettirmek için debelenip duruyor. Beyaz Türklere kendini ispata çalışıyor. Kendisine "çakma Nişantaşılı" diye dudak bükenleri susturmak istiyor.

Aslında yeni hayat tarzına mükemmel uyum gösterdi: parmak arası terlik ve şortla yazları Teşvikiye kafelerine takılıyor, geceleri âlemlere kayıyor. Etrafta hoş kadınlarla gözüküyor, ama içi rahat değil. İslâmcı kökeni hayalet gibi peşinden geliyor. Ona hep geçmişini hatırlatıyorlar: "Kenarın dilberi, ne kadar uğraşsa nâzende olamaz!" diyorlar. Velhasıl, işi çok zor. Yazılarında giderek artan laikperest doz, aynı şeyleri daha sert söyleme tutkusu tamamen uyuşturucu bağımlılığı gibi. Kendisini maddi ve manevi bakımdan güvence altına almak için giderek dozu arttırıyor ve daha pervasızca yazılar yazıyor.

Bütün bunları düşündükten sonra, benim yazımın başlığından alınganlık çıkarmasına hak verdim. Kendisine kızmıyorum, onun CHP'deki dinozorların tetikçisi gibi davranmasını çok iyi anlıyorum. Fakat bu tiplerin **kaça** alındıklarını da merak ediyorum!

Benim için mesele kapanmıştır. Ne diyelim, yolu açık olsun...

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Açılımın 'imalat hatası' valileri

Ayhan Aktar 27.09.2010

 Açılımın 'imalat hatası' valileri Geçen hafta **Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı**'nın (DAKA) davetlisi olarak Van, Bitlis, Muş ve Hakkâri'yi ziyaret ettik. 2006 yılında çıkan bir yasa ile yurt çapında 26 adet Kalkınma Ajansı kurulmuş. Kalkınma Ajansları, DPT ile eşgüdüm içinde çalışıyor, fakat elindeki kaynakların dağıtımında daha özerk bir çalışma yöntemi var. DAKA her yıl proje yarışması düzenliyor. KOBİ'lere mali destek sunuyor. Geçen yıl açılan yarışmaya 549 proje müracaatı yapılmış. Bunlardan 74 tanesine toplam 14.177.000 TL destek verilmiş. DAKA proje bedelinin yüzde 50'sini karşılıyor. Örneğin, geçen hafta açılan Surp Haç Kilisesi'nin güneş enerjisi panelleri ile gece aydınlatılmasını sağlayan proje de bunlardan biri. Artık, Ahtamar Adası geceleri pırıl pırıl parlıyor.

DAKA'nın Yönetim Kurulu Van, Bitlis, Muş ve Hakkâri valilerinden, Belediye başkanlarından, İl Genel Meclisi başkanlarından ve Ticaret-Sanayi Odası başkanlarından oluşuyor. Hangi projelere mali destek sunulacağı ise, bölge dışından gelen bağımsız uzmanlar tarafından kararlaştırılıyor. DAKA'nın Genel Sekreter'liğini ise Van 100. Yıl Üniversitesi öğretim üyelerinden Dr. Emin Yaşar Demirci yapıyor. Sosyolog olan Dr. Demirci, üniversiteden ayrılmış ve DAKA'nın başına geçmiş. Bölgeyi bilen ve kurduğu genç ekip ile bölgenin sosyal ve ekonomik değişimine öncülük eden bir kurumun başına geçen Dr. Emin Yaşar Demirci'nin çalışma azmi ve coşkusu hemen hissediliyor.

Ahtamar Surp Haç Kilisesi'ndeki ayini binanın dışındaki ekrandan izledik. Boston'dan tanıdığım Ermeni dostum (aslen Kayserili!) Harry Parsekian'a Ahtamar'da rastladım. Harry, olayı şöyle özetledi: "Ayhan, bir rüyada gibiyim!" Bu rüyanın gerçekleşmesini sağlayan herkese ne kadar teşekkür etsek azdır.

AKP hükümetinin Kürt açılımının "altının doldurulamadığı" veya Ermeni açılımının "duvara tosladığı" meselesi çok yazıldı. İtiraf etmeliyim, ben de geçen haftaya kadar böyle düşünüyordum. Fakat bölgeyi gördükten ve valiler, STK yöneticileri ve diğer kamu yöneticileri ile konuştuktan sonra fikirlerim değişti.

Van: Bölgenin gelişen merkezi

Van bölgenin bir cazibe merkezi oluyor, şehir bir şantiye halinde. Giderek genişleyen, zenginleşen bir orta sınıfın varlığı hissediliyor. 1980'lerden kalma briket duvarlı binaların yanında lüks apartmanlar yükseliyor. Alışveriş merkezleri açılıyor. İstanbul'da orta sınıf kentli nüfusun alışveriş ettiği bütün mağazaların Van'da şubeleri var. Hatta, Van ve Tatvan'da "bowling salonu" bile var. Van Havaalanı'ndan bu yıl geçen yolcu sayısı şimdilik 600.000 civarında. 2010 sonuna kadar 1.000.000 yolcuya ulaşmaya çalışıyorlar. Yakında Van ile Irak Kürdistanı'ndaki Süleymaniye kenti arasında uçak seferleri başlayacak. Van'ı kabuğuna sığmayan bir şehir olarak tarif etmek mümkün. Herkesin gözü, İran ile olan Kapıköy sınır kapısının daha etkin olarak kullanılmasında. İran tarafındaki yolların düzeltilmesi sonucunda İranlıların Van'a gelip rahatlıkla alışveriş yapacaklarını da hesaplıyorlar.

Yeni nesil valiler ve Ermeni açılımı

Ermeniler için bir hac yeri niteliğinde olan Ahtamar'daki ayinden sonra herkes Ermenistan sınır kapısının açılmasını istiyor. Van'da turizm yatırımlarının patlaması bekleniyor. Van Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Zahir Kandaşoğlu, yılda bir kez yapılacak ayinin yeterli olmadığını söylüyor. "Ne yâni, her pazar günü ayin mi yapılsın" diye soruyorum. "Neden olmasın?" cevabını alıyorum. On yıl önce, Ermeni asıllı Amerikalı yatırımcı Viktor Bedoyan'ın Van'da açtığı Hotel Vartan'ın başına gelen felaketleri hatırlattığımızda, "Hocam, adamın otelini zapt ettiler. Olanlardan utaniyorum. Ama artık o günler geride kaldı" diyor.

Van Valisi Münir Karaloğlu, Ahtamar dışında restore edilmesi gereken birçok anıtsal eserden bahsediyor. Örneğin, Yedi Kilise olarak bilinen Varagavank Ermeni Manastırı bunlardan birisi. Vali Karaloğlu, restorasyon projesinin hazırlandığını anlatıyor. Onunla konuşurken, bir zamanlar bölge halkına Hindistan'daki koloni valisi gibi davranan Ünal Erkan ve Hayri Kozakçıoğlu gibi tiplere alışık olduğumuzu ve bu nedenle biraz şaşırdığımızı söylüyorum. Dayanamayıp, "Sayın Vali, acaba siz bir imalat hatası mısınız" sorusunu soruyorum. Son derece mütevazı bir ifade ile "Bizler, yeni nesil valileriz!" cevabını alıyorum. Aynı soruyu, genç vali yardımcısı Atay Uslu'ya sorduğumda, "Bizler farklıyız! Kaygılarımızın, vatandaşlara olan saygımızın önüne geçemeyeceği bir hizmet anlayışına inanıyoruz" diyor.

Gerçekten kaygılar, artık geriye atılmış. Bölgede bir zamanlar dağlara kireç ile yazılan "Ne mutlu, Türküm diyene" yazıları artık solmuş ve silinmeye yüz tutmuş. Türkleştirme politikalarının sökmediğine, hem askerler, hem de sivil yöneticiler ikna olmuşlar. Tabii ki bu noktaya ulaşmak için binlerce insanın öldüğünü düşününce insanın yüreği sızlıyor.

Bölge halkına insan gibi davranmak, onları dilleri, kimlikleri ve kültürlerinden ötürü aşağılamadan hizmet götürmek Kürt açılımının en temel hedefi bence. Kısacası, Kürt açılımı yerel düzeyde düzgün kamu yöneticilerinin atanması ile devam ediyor. Fakat bu süreci İstanbul'dan izlemek mümkün değil. Bölgeye gitmek, insanlarla konuşmak lazım.

Bölgeye atanan valilerin kişilikleri önemli bir fark yaratmış. Vanlılarla konuşurken "bundan önceki vali nasıldı" diye sorduğumda aldığım cevap şöyle: "Eski valiyi sadece geldiği gün gördük. Sonra kendisini özel tim, asker ve polislerden oluşan etten bir duvar ile çevirdi. Ona ulaşamaz olduk. Vilayetten evine önde iki polis arabası ve arkada zırhlı araç ile giderdi. Allahtan, başka yere tayin oldu da kurtulduk" cevabını alıyorsunuz. Vali Münir Karaloğlu ise şehir içinde polis eskortu olmadan geziniyor, ayrıca onu sokakta yürürken veya esnafla muhabbet ederken görmemiz de mümkün.

AKP, 29 Mart 2009 seçimlerinde Van'da belediye başkanlığını 75.847 oy alan BDP'ye kaptırmış, ama AKP de 54.748 oy almış. Vanlılar, Başbakan Erdoğan'ın kentte çok sevildiğini, bu oyların çoğunun onu seven kadın seçmenlerden geldiğini söylüyorlar. Özellikle, çocuklarını okula yollayan kadınlara ödenen "çocuk parası" sayesinde kadınların eline ilk kez nakit para geçtiğini, o parayla yalnız başlarına lokantaya gidip yemek yiyebildiklerini söylüyorlar. Vanlı kadınların, eşlerinden BDP'ye oy verilmesi konusunda gelen baskılara direndiklerini ve Erdoğan'a oy verdiklerini anlatıyorlar.

Bitlis: Yükselen yıldız

Van'dan sonra Erciş, Adilcevaz ve Ahlat üzerinden Tatvan'a varıyoruz. Artık Bitlis il sınırları içindeyiz. Tatvan yeni bir yerleşim, demiryolunun ulaştığı son nokta. Tatvan iskelesinden feribota yüklenen vagonlar Van'a taşıyor. 2005 öncesinde, şehirdeki özel tim, polis ve asker baskısından o kadar yılmışlar ki o baskı kalktıktan sonra "sanki şimdi biz Paris'te yaşıyor gibiyiz" diyorlar. Güvenlik sorunu çözüldükten sonra, insanların gelişme ve zenginleşme talepleri ortaya çıkıyor.

Bitlis çok özel bir kent. Rahva düzlüğünden aşağı inen bir çanak içinde kurulmuş. Kış aylarında Rahva düzlüğü ile Bitlis'in tarihî merkezi arasında ısı farkı var. Çanağın içi, 10 derece daha sıcak oluyor. Bitlis kadim bir kent. Kürt, Ermeni ve Selçuklu eserlerinin sarmaş dolaş olduğu bir yer. Bitlis, yaklaşık 450 yıl Şerefhanlar sülalesi tarafından yönetilmiş. Bitlisli IV. Şeref Han, Kürt tarihinin temel eseri olan **Şerefnâme**'yi 1597 yılında kaleme almış. 1529 tarihli Şerefiye Camii ve külliyesi bugün hâlâ ayakta. Ayrıca, köprüler, türbeler, hamamlar, medreseler, hanlar ve kervansaraylar var.

Bitlis Valisi Nurettin Yılmaz girişimci bir kişiliğe sahip. ÇEKÜL Vakfı tarafından yapılan kentsel dönüşüm projesini AKP'li Belediye Başkanı Fehmi Alaydın ile birlikte uyguluyor. Şehrin merkezinden geçen çayın üzerinde 24 adet tarihî köprü var. Bunların üstü çirkin, sakil binalarla kaplanmış. Bitlisli yetkililer, kent merkezinde "mıntıka temizliği" yapılarak tarihî eserlerin ortaya çıkarılacağını ve sonra da kent merkezinin turizm amaçlı olarak yeniden kullanılacağını anlatıyorlar. Nemrut Dağı'ndaki kayak tesislerinin Palandöken ile yarışacağını söylüyorlar. Şehir merkezindeki bütün kamu binaları Rahva düzlüğüne taşınıyor. TOKİ'nin yaptığı konutlar hemen satılmış. Vali Yılmaz, üç yıl önce 100.000 TL'ye satın alınan bir araziye bugün dört milyon TL istendiğini anlatıyor ve "insanların Bitlis'in geleceğine yatırım yaptığını" söylüyor.

Vali Yılmaz, Bitlis kökenli zengin ailelerin kurduğu BETAV'ın imkânlarını seferber ediyor. Türkiye'nin yoksul illerinden biri olan Bitlis'te 100 milyon dolarlık yatırım yapan hayırsever Ahmet Eren, Bitlis Eren Üniversitesi'ni kuruyor. Ayrıca, kentte okul, yurt, meslek lisesi, Anadolu lisesi ve fen lisesi binalarının çoğu ülkenin batısında oturan Bitlisli zengin işadamları tarafından yapılmış. Eğitim yatırımlarının sonuçları da alınıyor: 2010 ÖSYM sınavında Bitlisli gençler Türkiye sıralamasında birinci gelmişler.

Bitlis Valisi Nurettin Yılmaz, kaymakamlık stajını merhum vali Recep Yazıcıoğlu'nun yanında yaptığını övünerek anlatıyor. Merhum Yazıcıoğlu'nun yönetim anlayışı "yeni nesil valiler" için yol gösterici olmuş anlaşılan. Vali Yılmaz köy kökenli olduğunu, babasının jandarma çavuşu olduğunu anlatıyor. İdare edecek kadar Kürtçe biliyor. "Nerede öğrendiniz" diye soruyorum: "İlkokulu babamın görevi dolayısıyla Eruh'ta okudum. Orada öğrendim. Şimdi çok işime yarıyor. Kürtçe hâl-hatır sorduğumda vatandaşın tavrı farklı oluyor" diyor. Said-i Nursi'nin köyü olan Nurs'ta açılan cami ve külliye'nin açılış törenine katıldığı için kendisini eleştirenleri, "Bitlis'in yetiştirdiği değerlere saygılı olmanın gereğini yaptım" diyerek cevaplandırıyor. Alışık olduğumuz, "baston yutmuş gibi duran" vali tipiyle hiç alakası yok. Kendisi öğretmen okulu mezunu, Ankara'da SBF'de okurken harçlığını çıkarmak için taksitli şoförlüğü yaptığını gülererek anlatıyor. Özel arabası ile eşini de yanına alarak Bitlis'in ücra köylerine gidiyor ve şehirde koruma ile dolaşıyor.

Muş: Zorlanan bir kent

Muş bölgenin en az gelişmiş kentlerinden birisi. Hâlen nüfusun yüzde 65'i köylerde yaşıyor. Muş Ovası'nın verimli kullanıldığını söylemek mümkün değil. Vital Cuinet'nin *La Turquie d'Asie* (Paris, 1890) isimli eserinde anlattığı kadarıyla Muş Sancağı'nın nüfusu 123.000 kişi ve bunların 55.000'i Ermeni imiş. Muş, 1915'teki Ermeni tehciri sonrasında, içine düştüğü ekonomik çöküşten 95 yıl sonra çıkmaya çalışıyor. Örneğin, Muş Ovası'nda şaraplık üzüm yetişiyor. Fakat Muş ahalisi pek dindar olduğu için, bağcılığa ve şarap üretimine giren kimse yok. Halbuki, Cuinet'nin verdiği bilgilere göre, 1890 yılında Muş Ovası'ndaki bağlarda Ermeniler yılda 400.000 kilo şarap üretip, vilayet dışına satıyorlarmış.

Muş'un yeni nesil valisi Erdoğan Bektaş da girişimci özelliği ağır basan bir yönetici. Muş Ovası'nda sanayi yatırımlarının artması için çaba gösteriyor. Esas olarak çimento ve inşaat malzemesi üretimine dayalı bazı fabrikaların kurulmasını destekliyor. Muş'ta üretim yapan bu fabrikalar, geçen yıl 10 milyon dolarlık ihracat yapmışlar. Muş'un turizm kapasitesi ise sınırlı, fakat Muş Havaalanı bölgeye hizmet veriyor. Vali Erdoğan Bektaş, Muş'ta hayvancılığın gelişmesi için yatırımcıları ikna ederek bir süt fabrikası kurdurmaya çalışıyor. Eğer, üretilen süt para ederse hayvancılığın gelişeceğini ümit ediyor.

Muş Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Şihmus Sinecem, Muş'un ülkenin en güvenli illerinden biri olduğunun altını çiziyor. Faili meçhul cinayetler yüzünden kentten göç edenlerin geri döndüğünü anlatıyor. Anadili olan Kürtçeyi özgürce konuşabilmenin önemini vurguluyor. Evvelden hastanede derdini Türkçe anlatamayan Kürt kadınlarını doktorların aşağıladığını, fakat o günlerin artık geride kaldığını söylüyor. Ve gülererek ilave ediyor:

“İnsanlar, her zaman yasakları delmek isterler. Evvelden otobüs terminallerinde hep Kürtçe şarkılar çalınırdı, şimdi Kürtçe serbest olduğu için artık çalınmıyor. Evvelden *Roj TV* seyredilirdi, şimdi *TRT Şeş* seyrediliyor.”

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı’nın davetlisi olarak yaptığımız gezide çok şey öğrendiğimi söylemeliyim. Her şeyden önce Van, Bitlis ve Muş’ta güvenlik açısından rahatlatma ve kendine güven duygusunun geliştiğini gözlemledim. Sırf bu düzeyde bile açılımın devam ettiğini söylemek mümkün.

Tabii ki bölgenin başta fakirlik ve işsizlik olmak üzere birçok sorunu var. Acaba, Van ve Bitlis’te turizm yatırımlarının gelişmesini isteyenler nasıl bir kent yaşamı tahayyül ediyorlar? Eğer Bitlis’in kent merkezi yenilenir ve pansiyon turizmine açılırsa, oraya kayak yapmaya gelen turistlerin yemek yiyeceği içkili lokantalar ve kafeler açılacak mı? Üniversite, şehrin dışında bir yama gibi mi duracak? Bütün bunlar önemli sorular. Van ve Bitlis’in değişimini planlayanların Prof. Yılmaz Büyükerşen’in yaratmış olduğu cıvı cıvı Eskişehir’den bazı dersler çıkaracaklarını ümit ediyorum.

Yeni nesil valilerin cami açılışına, Cuma namazına gitmelerini, birkaçının İmam-Hatip Okulu mezunu olmasını yahut eşlerinin örtülü olmalarını kafaya takıp hemen “Fethullahçılar örgütleniyor!” çıgılları atan yaşlı Beyaz Türklere de bir çift sözüm olacak: Çocuklarınıza Boğaziçi veya ODTÜ’de işletme okuyup bankacı olmak yerine, Mülkiye’yi bitirip vali olma fikrini aşılasaydınız; yeni nesil valilerin yerinde sizin çocuklarınız olabilirdi. Şimdi hiç ağlamayın, bunu siz istediniz!

Ayrıca, eğer Kemalist sistem köy çocuklarından vali yaratmayı başardı ise; bu Kemalizmin zaferidir! Sızlanmayı bırakın da bunun keyfini sürün. Kendi ülkenizde **ecnebi gibi** yaşayarak bu ülkeyi yönetemezsiniz. Hele Kürt bölgesinde, zart-zurt ederek halkı yönetmek artık hiç mümkün değil. Varoluşsal korkularınızın ve iliklerinize işlemiş özgüven eksikliğinin farkındayız. Bu nedenle, sizlerden Ahtamar Kilisesi’nin açılmasını zaten beklemiyorduk! Takmayın kafaya, Kürt ve Ermeni açılımları sizlere rağmen devam ediyor...

NOT: Yerim bitti, “Çıkamaz Sokak: Hakkâri” bölümü artık haftaya...

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çıkamaz sokak: Hakkâri

Ayhan Aktar 04.10.2010

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı’nın davetlisi olarak yaptığımız gezinin son durağı Hakkâri oldu. Geçen hafta Van, Bitlis ve Muş ile ilgili gözlemlerimi ayrıntılı olarak anlatmıştım. Özellikle ‘imalat hatası’ olarak isimlendirdiğim ‘yeni nesil’ valilerin bölgedeki vatandaşlara ‘insan gibi’ davranmak konusunda olumlu adımlar attığını ifade etmiştim.

Hakkâri’ye yaptığımız kısa ziyaret esnasında Vali Muammer Türker ile tanışma imkânımız olmadı. Ama kendisinin ‘yeni nesil’ valilerden olduğunu biliyoruz. 23 haziranda MHP lideri Devlet Bahçeli’nin ‘Olağanüstü Hal’ ilan edilmesi talebine karşılık *NTV* muhabiri İrfan Bozan’a şunları söylemişti: “OHAL gibi bir konu, siyasetin

konusu... Ama bu olayın sıkıntısını biz yaşadık. OHAL uygulaması bu insanların da yaşayışlarını ve düşüncelerini olağanüstüleştirirdi ve terörü azdırdı... Geçmişe dönüp baktığımızda OHAL'in bir derde derman olmadığını görüyoruz." Görüldüğü gibi, meselenin farkında bir vali var karşımızda...

Hakkâri'nin talihsiz ve doğal kaynaklar bakımından fakir bir il olduğunu söyleyebilirim. Hakkâri ilinin yüzölçümünün yüzde 87'si dağlarla kaplı, iklimi ise çok sert. Ekim ayı sonundan nisan sonuna kadar kar kalkmıyor. Bir zamanlar bu ilin temel geçim faaliyeti hayvancılık imiş. Evveliden, Hakkâri'de yetiştirilen koyunlar Musul pazarında satılır imiş.

Zaten Hakkâri nüfusunun önemli bir kısmını oluşturan aşiretlerin yarısı Irak ve İran'da kalmış. Yüksekova'daki Dirî aşiretinin bir kısmı İran'da; Şemdinli'deki Gerdî ve Herkî aşiretlerinin yarısı, Çukurca'daki Nirweyn, Berwari, Pınyanişi aşiretlerinin bir kısmı Irak Kürdistanı'nda; Uludere'deki Goyan aşireti ile Hakkâri'deki Ertuşî aşiretinin yarısı da Irak Kürdistanı'nda kalmış. 1950'lerin ortasına kadar, yol olmadığı için Hakkâri'de devletin silahlı gücünden uzak, huzurlu bir hayat varmış. O yıllarda sabun ve gazyacı bile Musul'dan gelirmiş. İnsanlar yürüyerek sınırı geçer, 30 dakika sonra akrabalarının yaşadıkları köye düğüne giderlermiş. Fakat yol yapılmış, jandarma ve polis gelmiş ve sınırlara mayın döşenmiş. Hakkâri'nin ekonomik hinterlandı olan Irak Kürdistanı ile ilişkisi kesilmiş ve kent fakirleşmeye başlamış.

1980 yılında il nüfusunun yüzde 72'si köylerde yaşıyormuş. 1985 sonrasında PKK eylemlerinin artması ile durum tersine dönmüş. Köyler boşaltılmış, sınırlara ve yaylalara mayınlar döşenmiş. 2009 verilerine göre artık nüfusun yüzde 45'i köylerde, kalan yüzde 55'i ise kentlerde yaşıyor. Maalesef, Hakkâri para edecek bir zanaat olmayan insanların, umutsuz, çaresiz kalabalıkların toplandığı bir yer olmuş. Kısacası, PKK'nin kadro derlemesi için, devlet eliyle müsait bir ortam yaratılmış.

2009 yılı verilerine göre Hakkâri ilinde toplam nüfusun 257.000 kişi olduğu tahmin ediliyor, fakat bu nüfusun yüzde 46'sı (119.000 kişi) **Yeşil Kart** sahibi! Sonuç olarak, neredeyse nüfusun yarısı Sosyal Yardımlaşma Kurumu'nun dağıttığı yardımlarla ayakta durabiliyor. Hakkâri'de görüştüğümüz STK yöneticileri 1990'ların başından itibaren köy boşaltma politikasının Hakkâri özelinde bir tip **profesyonel yoksul** kesimi yarattığını ifade ediyorlar. Devlet kurumlarının yaptığı makarna ve süt yardımları ile geçinen insanlar bunlar.

Hakkâri'deki STK yöneticileri ilin ekonomik açıdan gelişebilmesi için tek yolun sınır ticareti olduğunu söylüyorlar. Şu anda Hakkâri'ye en yakın resmî sınır kapısı Habur'da. Hakkâri ile Habur arasının ise 500 kilometre olduğunu söyleyelim! Hakkâri'nin Esendere Sınır Kapısı'ndan 2005 yılında 155.000 İranlının geçiş yaptığını biliyoruz, fakat İranlıların şehrin ekonomik gelişmesine katkısı sıfıra yakın. Esendere Sınır Kapısı'nın çevre düzenlemesi ve etrafında açılacak dükkânların Hakkâri'nin ekonomik gelişimini hızlandıracağını söyleyebiliriz. Hakkâri'nin azgelişmişlik çemberinden çıkmasının tek yolu Irak Kürdistanı'na yeni bir sınır kapısı açılmasıdır. Yaylalara döşenmiş mayınların temizlenmesi ile hayvancılık tekrar eski parlak günlerine dönebilir.

Fakat sınırların açılmasından, ekonomik tedbirlerden ve mayınların temizlenmesinden önce, devletin Hakkâri halkı ile bir anlamda **helâlleşmesi** gerekiyor. 1990'ların başından itibaren bölgede özel timin, askerin ve polisin uyguladığı baskılar Hakkâri halkının Ankara ile köprüleri atmasına neden olmuş. Son referandumda Hakkâri'deki yüzde 93'lük boykotu başka türlü izah etmek imkânsız. Giderek içine kapanan, kendini çukurun dibinde gören ve dünya ile ilişkisi kesilmiş insanlara Cumhurbaşkanı'nın veya Başbakan'ın Hakkâri'ye gidip "Kusura bakmayın, geçmişte burada çok zulüm yapıldı. Bizim de hatamız çoktur. Artık böyle şeyler olmayacak, hakkınızı helâl edin" demesi gerekiyor. Velhasıl, **helâlleşme** ve bir biçimde **nedâmet getirme** olmadan Hakkâri'yi kazanmak mümkün değil.

Kim var imiş biz burada yoğ iken

Ayhan Aktar 11.10.2010

Harvard Üniversitesi'nde Osmanlı Tarihi profesörü olan **Cemal Kafadar**'ın ***Kim var imiş biz burada yoğ iken*** (Metis, 2009) başlıklı kitabı son dönemde okuduğum en keyifli metinlerden biri oldu. Kitabı oluşturan dört ayrı biyografik denemenin (**Dört Osmanlı: Yeniçeri, Tüccar, Derviş ve Hatun**) tümünü belli bir bütünlük içinde okumak benim için son derece ufuk açıcı bir deneyim oldu.

Prof. Kafadar kitabını şöyle özetliyor: “**Burada biraraya getirdiğim dört denemede 16. ve 17. yüzyıllar Osmanlı dünyasından oldukça mütevazı dört kişi ve onlarla ilgili bulduğum belgelerin ışığında peşine düştüğüm bazı sorular ele alınıyor: Babasından kalan arazi üzerindeki haklarını korumak için 1521’de Divân-ı Hümayûn’a başvuran Mustafa adlı yeniçeri; 1660-64 arasında İstanbul’da günce tutan Seyyid Hasan adlı derviş, ticaret için gittiği Venedik’te 1575’te ölen Ayaşlı Hüseyin Çelebi; rüyalarını kaleme alarak şeyhine mektupla gönderen ve bu yolla irşad edilmeyi bekleyen Üsküplü Asiye Hatun.**”

Görüldüğü gibi, **Cemal Kafadar**'ın hayatlarını, içinde bulundukları toplumsal ilişkiler ağını ve yaşadıkları dönemi mercek altına aldığı bu dört kişi ‘sıradan’ sayılabilecek insanlar. Ama bu insanlar **Kafadar**'ın tarihçi merceğine takıldıkları andan itibaren ‘sıradışı’ olmaya başlıyorlar. Sadece, yaşadıkları dönemden yaklaşık 500 yıl sonra **Kafadar**'ın onları arşiv belgelerinde veya yazma kitaplarda keşfetmesi sonucunda ete kemiğe bürünüp karşımızda arz-ı endâm ettikleri için değil, her biri Osmanlı tarih yazımının belli sorunlarını, Batı modernitesinin bizim dünyamız hakkında geliştirmiş olduğu bazı ön kabullere artık belli bir şüphe ile yaklaşmamızı sağladıkları için ‘sıradışı’ oluyorlar. Ayrıca, **Prof. Kafadar**, modernitenin geliştirdiği büyük tarih anlatısının ülkemizde kendisini milliyetçi-muhafazakâr olarak tanımlayan tarihçiler tarafından bile nasıl sorgulanmadan benimsendiğini çok güzel anlatıyor.

Prof. Kafadar, ilk olarak, Mustafa isimli yeniçerinin 1521’de verdiği dilekçeden kalkarak yeniçeriler hakkında varolan tarih yazımını silkelemeye başlıyor. Osmanlı tarihini yükselme, duraklama ve gerileme devirleri olarak belirleyen bildik yaklaşıma göre, yeniçeriler evvelen Sultan’ın sadık köleleri olarak sadece askerlik ile ilgilenirlerdi. Ne zaman ki ‘yeniçeri makulesi’ mal-mülk ve ticaret derdine düşüp esas görevlerini ihmal ettiler, koskoca imparatorluk yıkıldı gitti! Geniş kabul gören bu anlatıya göre, yükselme devrinin Kanuni Sultan Süleyman (saltanatı 1520-66) döneminin sonunda başladığına inanılır.

Doğulu toplumlarda askerî yönetici sınıfını “**ticaret özürlü**” olarak gören bu anlayışın yarattığı tarih yazımı ile **Kafadar** ufaktan hesaplaşıyor. Peki, “**Kanuni döneminin hemen başında mülkünün kendisine iadesi için uğraşan Yeniçeri Mustafa’yı nereye oturtacağız**” sorusu, aslında hınzırca sorulmuş bir soru! **Prof. Kafadar**, daha 1490’da yeniçeri makulesinin Ayasofya Vakfı’na ait dükkânları kiralayıp börekçilik ve saraçlık yaptıklarını hatırlatarak ezber bozuyor.

Yine Rönesans dönemi ile birlikte modern anlamda “**birey**”in kendisini tarih sahnesine attığı genişçe kabul gören bir yaklaşımdır. Eh, Osmanlılar Rönesans’ı yaşamadığına göre, bu topraklarda Batılı anlamda “**birey**” ortaya çıkmadığı için Osmanlı edebiyatında kişisel yazı geleneğinin (günlük, hatırat, otobiyografi) olması beklenemez. Bunlar, Tanzimat (1839) sonrasında ortaya çıkmıştır. **Kafadar**, tam bu noktada İstanbul’da 1660-64 arasında günlük tutan **Seyyid Hasan** adlı dervişin **Sohbetnâme**’sini mercek altına alıyor. Ayrıca, bugüne

kadar üzerinde fazla durulmamış benzer metinlerin varlığını (örneğin, 17. yüzyıl sonunda Fransızlara esir düşen yeniçerinin anıları) hatırlatarak ezber bozmaya devam ediyor.

Kitabın en sevecek okuduğum bölümü ise, başlığı **Visconti**'nin nefis filmine nazire yapan **"Venedik'te Bir Ölüm (1575)"** isimli bölüm. Yakın zamana kadar, imparatorluğun Müslüman-Türk ahalisinin **"küffâr"** ile ticaret işlerine pek girişmediklerine, yöneticilik ve askerlik gibi ciddi işlerle uğraştıklarına inanılırdı. Ticaret gibi **"süflî"** işler gayri Müslimlere bırakılmıştı. **Kafadar**, 1575'te Venedik'te öldürülen Ayaşlı sof tüccarı **Hüseyin Çelebi**'nin miras kayıtlarından kalkarak Osmanlı-Venedik ticari ilişkilerini müthiş bir çerçeve içine oturtuyor. **Hüseyin Çelebi**'nin Venedik'teki cenaze töreni ise çok hazin. Bu bölümde, **Kafadar**'ın metni nasıl bir kuyumcu gibi işlediği ortaya çıkıyor: 49 sayfalık metinde sekiz farklı dilde yazılmış eserlerin kaynak olarak kullanıldığı tam 114 dipnot var!

Üsküplü Asiye Hatun'un rüya defterinden bahsetmeye yer kalmadı. En iyisi, siz kitabı satın alıp kendiniz okuyun. Ben de, **"Sevgili Cemal Kafadar, ellerine sağlık, azizim"** deyip yazıyı bitireyim.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP'de 'fabrika ayarlarına' dönüş...

Ayhan Aktar 18.10.2010

Cep telefonları artık hayatımızın ayrılmaz bir parçası oldu. Artık cep telefonlarında bir komut var: Fabrika ayarlarına dön! Eğer telefonunuzun ayarlarında yaptığınız yeniliklerden kurtulmak ve onun ilk üretildiği günkü hâline getirmek isterseniz, bir tuşa basmak yeterli oluyor. Şimdi, CHP'de yaşanan "fabrika ayarlarına dönüş" süreci üzerinde durmak istiyorum.

Referandumda hem CHP ve hem de Kılıçdaroğlu boylarının ölçüsünü aldılar. Bu ülkede Kürt meselesi, başörtüsü ve Kürtlerin kimlik sorunlarını konuşmadan siyaset yapılamayacağını gördüler. Herhalde, Kılıçdaroğlu, Anadolu'da CHP örgütünün "yok hükmünde" olduğunun farkına varmıştır.

Referandum sonrasında CHP'de genel af, anayasa ve başörtüsü konularında bir yumuşama gözlemledik. Özellikle, Kılıçdaroğlu'nun Brüksel'de AB yetkilileri ile yaptığı görüşmelerden sonra tavrında bir değişiklik olduğunun herkes farkında. Örneğin, CHP'nin yeni bir Kürt raporu hazırlattığını PM üyesi Mehmet Faraç'ın ağzından duyduk. Bu olumlu hava, CHP'de bazı siyasetçilerin çıkışlar yapmasına neden oldu.

İlk salvo, CHP Parti Meclisi üyesi ve gazeteci Enver Aysever'den geldi. Aysever, 1971 doğumlu ve sosyoloji eğitimi görmüş. CHP'yi yöneten 65-85 yaş grubundaki ihtiyarlara nazaran 'dünkü çocuk' sayılır. Bakın, Aysever neler demiş:

"Kılıçdaroğlu'dan beklediğimiz, cumhuriyetçi partiden sosyal demokrat partiye dönüşmüş CHP'yi Batı tipi özgürlük talep eden bir sosyal demokrat parti yapması. Yani sadece sınıfsal değil, bireyin de ön planda olduğu dil, din, inanç özgürlüklerini de savunan, anayasal dengeye bağlayan, yerel yönetimleri güçlendiren, örgütlü toplumu talep eden bir CHP."

"CHP'nin artık 10. Yıl Marşı'yla alabileceği bir yol yoktur. CHP, Kemal Bey'in kişiliğinde 100. yıl marşını bestelemeye talip olmalıdır. Oradaki yeni toplumsal armoniyi gören bir parti olmalıdır... Bir kere CHP'nin hiçbir müzakereden kaçmayan, yani hem AB ile hem Erdoğan'la, hem BDP ile her alanda müzakere eden, masada olan, olduğunda da kendi fikirlerini ısrarla savunan, ama hak verdiği yerde, 'Haklısınız, biz de elimizi taşın altına koyuyoruz' diyebilecek gerçek Batı tipi bir müzakereci kimlik kazanmalıdır."

"Elif Şafak ve Orhan Pamuk'a göğsünü siper eden bir CHP'ye ihtiyaç vardır. Benim gibi düşünmesine gerek yok. Ama kalemle silah arasındaki ilişkide ben kalemin tarafındayım. Yani ben, [Ergenekon sanığı] Kemal Kırıncı'nın temsil ettiği hukuk değerlerinin yanında değilim... CHP, milliyetçilikten uzaklaştıkça büyür."

"Demokrasiyi bütün kurumlarıyla işler hale getirmek için bir başka dile ihtiyaç var ve işte o dil Kemal Kılıçdaroğlu'nun bugün temsil etmesi beklenen dildir. [İlkokullarda] andımız yerine Rakel Dink'in 'sevgilim' diyen mektubunu okutmamız belki de. Bir bebekten katil yaratan düzeni sorgulatacak bir metindir o" (**Akşam**, 3 Ekim 2010).

Görüldüğü gibi, Enver Aysever'in sözleri 1930'ların CHP'sini savunan, otoriter bir rejim isteyen, tek tip insanlardan oluşan bir Türkiye'yi özleyen CHP'lileri çileden çıkarmaya yeter. Bakın, bakanlığın ithal ettiği kanların Yunanistan'dan geldiğini öğrendiği zaman "kanımız bozulacak" diye kıyamet koparan, Cumhurbaşkanı Gül'ün annesinin 'Ermeni' olduğunu iddia eden ve 'ruh ikizi' Onur Öymen'in Dersim Katliamı'nı savunan sözlerine destek veren İzmir Milletvekili Canan Arıtman neler demiş:

"Yeni bir PM üyesi, Enver Aysever. Hayretler içinde kaldım, nasıl CHP'liliktir diye. [Aysever] diyor ki 'CHP milliyetçilikten uzaklaşmalı, andımız okunmamalı'... Bunlar PKK söylemi! PKK söylemlerini dile getiren bir CHP'li var. Asıl bu arkadaşların yerlerini sorgulamaları lazım. Tüzük, programımızda yazan altı ok ilkesine genel başkanından en sadesine herkes uymak zorundadır. Bunların değiştirilmesi ancak kurultay kararıyla olabilir. Laikliğin yumuşatılması, laçkalaştırılması kabul edilebilir gibi değil. CHP, AKP'ileştirilmek isteniyor."

Tabii ki, Aysever'i PKK'lı olmakla suçlayan Canan Arıtman'ı ciddiye alamayız. Fakat Canan Arıtman gibilerin, CHP'nin "fabrika ayarları" hâlini temsil ettiğini düşünüyorum. Eğer CHP, 1930'ların ideolojisini savunmaya devam edecekse Arıtman'ın yolundan gitmelidir. Ama eğer Kılıçdaroğlu ve arkadaşları CHP'yi 2000'li yılların şartlarına göre yenilemek isterlerse, Aysever'in dediklerini ciddiye almak gerekiyor.

Görebildiğim kadarıyla, 'zurnanın zırt dediği yer' Cumhurbaşkanı Gül'ün vereceği 29 Ekim resepsiyonu olacak. Eğer Kılıçdaroğlu ve **yenilenmiş bir CHP**'yi savunanlar 29 ekim gecesi köşke çıkıp Hayrünnisa Gül'ün elini sıkma nezaketini gösterirlerse, ilerisi için umutlu olabiliriz. Aksi takdirde, CHP yavaş yavaş can verecektir. Ama siyasi partiler kolay ölmez; CHP'nin ölümü de ıstıraplı olacaktır.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Çoğunluk' hakkında...

Ayhan Aktar 25.10.2010

Tolstoy'un **Anna Karenina**'sı şöyle başlar: "Mutlu aileler birbirine benzerler, ama her mutsuz ailenin kendine özgü bir mutsuzluğu vardır." Genç sinemacı Seren Yüce'nin **Çoğunluk** isimli filminden çıktığım zaman aklıma ilk gelen şey Tolstoy'un bu cümlesi oldu. Seren Yüce, Türkiye'de kentli orta sınıfların röntgenini çekmiş, ortaya çıkan manzara son derece hastalıklı bir yapıya işaret ediyor.

Filmin hikâyesi basit aslında: Milliyetçi, aşırı otoriter, şiddet kullanmaya eğilimli ve Kürtlerden nefret eden müteahhit bir baba ile oğlu Mertkan arasındaki gergin ilişki. Baba rolünde Settar Tanrıöğen harikalar yaratıyor! Oğul Mertkan ise, askerliği sallamak için “açık öğretim”de okur gibi yapan, ezik-büzük, duygularını ifade etmekten aciz ve kendine benzer arkadaşları ile belli mekânlara takılan jöleli saçlı bir genç. Mertkan, babasının inşaat şirketinde ‘çalışır gibi’ yapıyor. O kadar baskı altında büyümüş ki kişiliği, duyguları ve neredeyse tüm insani özellikleri içdiş edilmiş birisi. Aynen babası gibi o da kendisinden farklı olandan (örneğin, Kürtlerden) nefret ediyor. Ama Vanlı Kürt kızı Gül’e de gönlünü kaptırıyor. Ev hanımı olan anne ise, mutsuz evliliğini umarsızca sürdürmeye çalışıyor. Hayatında eksik olan duygusallığı ise TV dizileri seyrederek kapatmaya çalışıyor.

Yönetmen Seren Yüce, filmdeki oğul Mertkan (Bartu Küçükçağlayan’ın oyunculuğu mükemmel) karakterini nasıl geliştirdiğini şöyle anlatıyor:

“... Bugün Beyoğlu’na çıkıp baktığımızda çoğunluğu benzer arkadaşlar oluşturuyor. Sonuçta işi gücü, doğru dürüst bir hayat görüşü olmadan, gelip geçen kitleler var. Onlardan da bir şeyler aldım. Zaten hayattan isteyecekleri ve istemeleri gereken şeyler çoktan belirlenmiş durumda. Ve sistem, çark bir şekilde dönüyor. Çok daha enteresan bir şey isteme şansları yok. Bu şans verilmiyor. Daha doğrusu kapitalist sistem onlara ne sunarsa onu istemiş oluyorlar. Kendi kişilikleriyle alakalı, özel bir durum yaratacak bilinç de oluşmamış gibi görüyorum ben” (*Radikal-Hayat*, 17 Ekim 2010).

Seren Yüce çok haklı, cennet vatanımızda Mertkan gibi yüzbinlerce, hatta milyonlarca genç var. Yönetmen Yüce, toplumsal eleştiri oklarını kentli orta sınıflara yöneltirken şunları söylüyor: “Hep ezilen tarafından değil de biraz da ezen tarafından bakmak gerektiğini, o sınıfın yani orta sınıfın hayatına girmek gerektiğini düşündüm.” Seren Yüce, sosyolojik olarak **kentli orta sınıflar** olarak adlandırdığımız kesimin röntgenini çekerken aile kurumunun çok ciddi eleştirisini yapıyor.

Çoğunluk filminden biz sosyal bilimcilerin çıkarmamız gereken çok önemli dersler olduğunu düşünüyorum. Bu güne kadar Kemalizm’in, milliyetçiliğin, militarizmin siyasal sistem düzeyinde son derece ayrıntılı eleştirileri yapıldı. Bu ideolojik yönelimlerin, hangi tür zihniyet kalıplarını ürettiği ve bu kalıpların toplumsal kurumları nasıl şekillendirdiği üzerine çok söz söylendi. Kısacası Türk eğitim sistemi, ordu ve genel olarak bürokrasi hakkında ayrıntılı yapısal analizler var elimizde. Ama yetmiyor!

Seren Yüce’nin **Çoğunluk** filminden çıktıktan sonra Kemalizm’in, milliyetçiliğin, militarizmin hangi tür insan malzemesi üzerinde yükseldiği veya hangi aile düzeni içinde serpildiği hakkında bilgilerimizin sınırlı olduğunu anladım. Örneğin, “askere uğurlama törenlerine kimler gider” veya “İzmir’de Kürtleri taşıyan **çağdaş görünümlü kızlar** nasıl bir aile ikliminde yetişmiştir” gibi soruların cevaplarını pek bilmiyoruz. Hatta soruları biraz daha basitleştirelim: “Acaba bu ülkede toplumsal dayanışma duygusunun giderek azalmasının sebebi nedir?” veya “liberal düşünce bakımından **bireycilik** ile **altta kalanın canı çıksın tavrı** aynı şeyler midir?” Bu soruların sayısını kolaylıkla arttırabilirsiniz.

Bence, **Çoğunluk** filminin devamı olan filmler de yapılabilir. Seren Yüce, eğer isterse, **Mertkan Askere Gidiyor**, **Mertkan Evleniyor** ve daha sonra **Mertkan Patron Oluyor** konulu filmleri de çekebilir. Mertkan karakterinin toplumsal yaşamın her evresinde izlenmesi gerektiğine inanıyorum.

Çoğunluk katıldığı tüm festivallerden ödülleri dönüyor. Seren Yüce, Venedik Film Festivali’nde genç yönetmenlere verilen **Geleceğin Aslanı** ödülünü almış. Antalya, Altın Portakal Film Festivali’nde ise **en iyi yönetmen**, **en iyi film** ve **en iyi erkek oyuncu** dallarında ödülleri toplamış.

Seren Yüce ve ekibi hiç abartıya kaçmadan, son derece politik bir film yapmışlar. Kendilerini yürekten kutluyorum. Siz de lütfen, bu filmi kaçırmayın.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kredi kartı tuzakları...

Ayhan Aktar 01.11.2010

Cennet vatanımıza kapitalizm geldi; fakat vahşi kapitalizmin yıkıcı etkilerini sınırlayan kurumlar, yasal mevzuat ve birey haklarına saygılı ahlâk anlayışı daha sınırlarımızdan içeri giremedi. Türkiye’de toplumsal muhalefet, esas olarak temel insan haklarını hayata geçirmek için mücadele veriyor. Anlaşılan, “daha oraya gelmedik” durumu söz konusu...

Önümüzdeki yıllarda sivil toplum örgütlerinin temel meselesi, bireyi büyük holdinglerin ve bunlara bağlı bankaların kurduğu soygun düzeninin yıkıcı etkilerinden korumak olacaktır. Örneğin, bir buzdolabı satın aldınız. Üç gün sonra yeni buzdolabınız acayip sesler çıkarmaya başlarsa, size bu cihazı satan firma “üretim hatası” yaptığını kabul edip buzdolabınızı yenisi ile değiştirecek mi? Şu anda ülkemizdeki durum, “elim sende!” oyunu gibi. Satın aldığı cihaz bozuk çıkan tüketicinin kaderine küsmekten başka çaresi yok.

Benzer durum banka kredi kartları için de geçerli. Memleketimizde kredi kartı sahiplerinin sayısı 46 milyonu geçmiş. Ülkemizde 18 yaşın altındakileri hariç tuttuğumuz zaman, neredeyse herkesin kredi kartı var demektir. Dünyadaki 2009 mali krizine rağmen Türk bankacılık sektörünün kâr etmesinin altında kredi kartlarına uygulanan yüksek faizler olduğu söyleniyor. 2009 yılını 20 milyar kârla kapatan bankaların ettiği kârın 5,7 milyar lirasını kredi kartlarına uyguladıkları **yüksek faiz** ve haksız olarak tahsil ettikleri **yıllık kredi kartı ücretleri** oluşturuyor.

Kredi kartlarından haksız ve mesnetsiz olarak tahsil edilen yıllık ücretlerle ilgili bir macerayı geçenlerde ben de yaşadım. İstanbul Bilgi Üniversitesi maaşımı Garanti Bankası’na yatırıyor. Bu bankanın verdiği **Shop & Miles** kredi kartını kullanıyordum. Geçenlerde eve gelen ekstrede “hızlı mil kazanma ücreti” gibilerden bir paranın benden tahsil edildiğini gördüm. Bankaya gidip itiraz ettim. “Benim imzaladığım sözleşmede bu ücret var mı? Gösterin bakalım!” diye sordum. Böyle sorular sorulduğu zaman bankacılar genellikle tavana bakıyorlar! Olmadığı anlaşıldı, “ücreti ödemiyorum, kartınızı da istemiyorum!” diyerek kartı iptal ettirdim.

Eve döndükten sonra, “herhalde bu durumdaki tek insan ben değilim” diye düşündüm. İnternette yaptığım araştırmada, haksız olarak tahsil edilen **yıllık kredi kartı ücreti** konusunda yasal mevzuatın oluştuğunu gördüm. Özellikle, **Tüm Tüketicileri Koruma Derneği** isimli kuruluşun çabalarını takdirle karşılıyorum. Bu derneğin hazırlamış olduğu dilekçeyi okurların dikkatine sunuyorum. İsteyen, boşlukları doldurarak kullanabilir:

..... İlçe Hakem Heyeti Başkanlığına (oturduğunuz ilçe kaymakamlığı içinde)

Ben Bankası’nın kredi kartı kullanıcısıyım. Banka benden bu güne kadar, ve tarihleri arasında, TL tutarında yıllık kart ücreti tahsil etmiştir. Ben, bankanın haksız ve yasadışı olarak tahsil ettiği kart ücretlerini, aynı bankanın uyguladığı en yüksek banka faiziyle geri istiyorum.

Hukuki Sebepler: 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesi "Haksız şartlar" konusunu ele almıştır.

Sözleşmedeki Haksız Şartlar, "Satıcı veya sağlayıcının tüketiciyle müzakere etmeden, tek taraflı olarak sözleşmeye koyduğu, tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde iyi niyet kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme koşulları haksız şarttır." şeklinde tanımlanmıştır.

Yine bu maddenin devamında aynen şöyle denmektedir: "Taraflardan birini tüketicinin oluşturduğu her türlü sözleşmede yer alan haksız şartlar tüketici için bağlayıcı değildir. Eğer bir sözleşme şartı önceden hazırlanmışsa ve özellikle standart sözleşmede yer alması nedeniyle tüketici içeriğine etki edememişse, o sözleşme şartının tüketiciyle müzakere edilmediği kabul edilir..."

Yargıtay 13.Hukuk Dairesi de, yasanın bu maddesine ve bankaların yanlış uygulamalarına dikkat çekerek, özetle aşağıdaki şekilde bir karar vermiştir. Bu karar gazete ve televizyonlarda da yayınlanarak, halka mal olmuştur.

"Sözleşmenin davacı banka tarafından matbu, standart olarak hazırlanıp boş olan kısımların rakam, isim ve adresler yazılarak doldurulduğu, sözleşmenin 12 punto koyu siyah harflerle düzenlenmediği görülmektedir. Davacı, tüketici aleyhine olan ve tüketiciyi kart kullanımı ücreti adı altında bir külfete sokan sözleşme hükmünün tüketici ile ayrıca müzakere edilerek kararlaştırıldığını iddia ve ispat edememiştir."

Subut Sebepler: Kart ücretinin alındığına ilişkin belgeler, sözleşme vs.

Sonuç ve Talep: Bankanın benden yasa dışı olarak tahsil ettiği miktarındaki kart ücretini aynı bankanın uyguladığı en yüksek faiziyle geri istiyorum. Lehime karar verilmesini, mağduriyetimin giderilmesini saygıyla arz ederim. (Adı ve soyadı, imza ve tarih).

Umarım bir gün, **altta kalanın canı çıksın** veya **domuzdan ne kıl koparırsan kârdır** ilkelerine göre işleyen kapitalizmden kurtuluruz.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Değişim o kadar kolay mı

Ayhan Aktar 08.11.2010

Üç hafta önce yazdığım yazıda, CHP Parti Meclisi üyesi gazeteci Enver Aysever'in CHP'nin ideolojik yapısını eleştiren sözleri üzerinde durmuştum. Aynı yazıda, Aysever'i "PKK'lı olmakla" suçlayan Canan Arıtman ile ilgili olarak da şunları söylemiştim:

"Canan Arıtman gibilerin, CHP'nin **fabrika ayarları** hâlini temsil ettiğini düşünüyorum. Eğer CHP, 1930'ların ideolojisini savunmaya devam edecekse Arıtman'ın yolundan gitmelidir. Ama eğer Kılıçdaroğlu ve arkadaşları CHP'yi 2000'li yılların şartlarına göre yenilemek isterlerse, Aysever'in dediklerini ciddiye almak gerekiyor. Görebildiğim kadarıyla, 'zurnanın zırt dediği yer' Cumhurbaşkanı Gül'ün önümüzdeki yıl vereceği 29 Ekim Resepsiyonu olacak. Eğer Kılıçdaroğlu ve **yenilenmiş bir CHP**'yi savunanlar 29 ekim gecesi köşke çıkıp

Hayrünnisa Gül'ün elini sıkma nezaketini gösterirlerse, ilerisi için umutlu olabiliriz. Aksi takdirde, CHP yavaş yavaş can verecektir. Ama siyasi partiler kolay ölmez; CHP'nin ölümü de ıstıraplı olacaktır" (18 Ekim 2010).

Sonra olanları biliyorsunuz. 29 Ekim Resepsiyonu'na katılım konusunda parti bölündü. Maalesef, Kılıçdaroğlu da resepsiyona katılma cesaretini gösteremedi. Onun yerine, Bağdat Caddesi'ndeki sosyetik vatandaşlarla takılmayı tercih etti. Fakat tüzük meselesi ile başlayan kavga, sonunda Önder Sav ve arkadaşlarının defterinin "mahalle gayretiyle" (Yargıtay Başsavcısı'nın katkısıyla!) dürülmesi ile sonuçlandı. Peki, problemler çözüldü mü? Bence, hayır!

Şimdilerde bol miktarda **CHP'de yenilenme** lafları duyuyoruz. Evet, CHP hâlihazırdaki **1975 model Anadol kamyonet** garibanlığından çıkıp 2000'li yılların ihtiyaç duyduğu bir muhalefet partisi haline gelse ne iyi olur! Ama bu işler kolay olmuyor. Yine referandumdan önce CHP ile ilgili olarak şunları yazmıştım:

"Eğer olursa, yenilenme merkezden başlayacaktır. 12 Eylül Referandumu'nda duvara çarpmak, CHP'nin aklını başına getirecektir, sanıyorum. Kısacası, CHP kendi Tony Blair'ini arıyor. Umarım, bu arayış İngiliz İşçi Partisi'nde olduğu gibi 18 yıl sürmez! Yoksa, ülkemizde AKP iktidarına alternatif olabilecek ciddi bir muhalefet hiç olmayacak mı?" (9 Ağustos 2010).

Görebildiğim kadarıyla CHP merkezinde yenilenme doğrultusunda adımlar atıldı. Kemal Kılıçdaroğlu kendisine yakın gördüğü kişileri "Genel Başkan Yardımcısı" olarak atadı. Ama bu yenilenme CHP'nin Kürt meselesi, başörtüsü, Avrupa Birliği ve Kıbrıs sorunlarında daha olumlu adımlar atmasını sağlayabilecek mi? Benim şüphelerim var!

Daha birkaç gün öncesine kadar Silivri'deki tutuklulara selam gönderen CHP'lilerin bir gecede değişeceklerini sanmıyorum. Örneğin, altı ay öncesine kadar DP Başkanı Hüsamettin Cindoruk'un "sağı toparlayacak lider" olarak parlattığı CHP'nin yeni Genel Sekreteri Prof. Süheyl Batum'un bugüne kadar savunmuş olduğu bütün anti-demokratik görüşlerinden bir günde vazgeçmesini bekleyemeyiz!

Belki de İngiliz İşçi Partisi'ni değişime zorlayarak iktidara taşıyan Tony Blair'in işi daha kolaydı. Çünkü, İşçi Partisi "devlet kurmuş" bir parti değildi. 20. yüzyılın başında İngiliz İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun içinden çıkan İşçi Partisi, ilk günden itibaren muhalif parti olarak doğmuştu.

Hâlbuki CHP, "Türkiye'deki statükonun kılcal damarlarına sinmiş olan" Kemalizm'in taşıyıcısı olan partidir. Diyarbakır'da KCK davasında sanıkların Kürtçe konuşulmasına izin vermeyenler belki CHP'ye oy vermiyorlar, ama onlar da ruhen CHP'lidir. Necmettin Erbakan veya Devlet Bahçeli de sahip oldukları siyasi refleksler bakımından CHP ruhuna yakın sayılırlar. Bir kamu düşüncesi olarak Kemalizm, değişime direnen tüm siyasi heyetlerin içine sinmiştir. Bence CHP'deki yenileşmenin anahtarı, Kemalizm'in 1930'lardaki otoriter/ baskıcı yorumunun yerini daha modernleşmeci/ özgürlükçü yorumunun almasıdır.

Geçen gün, dört yıl önce vefat eden eski CHP lideri Bülent Ecevit anıldı. Ecevit, 1970'lerde Kemalizm'in 1930'lardaki yorumunu bir kenara iterek CHP'yi iktidara taşımıştı. Ecevit'in 11 Kasım 1969'da Sosyal Demokrat öğrencilere yaptığı konuşma **Atatürk ve Devrimcilik** başlığı altında kitaplaştırılmıştır. O kitabın 59. sayfasına göz atalım:

"Demokrasi ülküsünü bırakmış, demokrasi umudunu yitirmiş olarak Atatürk çağına dönmeğe kalkışmak, Atatürk için en acı yenilgi olur. Atatürk'ü amaçsız bırakmak olur. Ölümsüz dediğimiz Atatürk, ancak o zaman gerçekten ölür."

Bugün belki çok bir şey ifade etmeyen bu sözleri, Milli Şef İsmet İnönü'nün sağlığında söylemek cesaret isterdi. Ecevit bunları söyleyerek ve 12 Mart darbesine karşı çıkarak iktidara gelmişti. Şimdi Kılıçdaroğlu'nun önünde iki

yol var: Ya CHP’de değişimin yolunu açar veya geldiği gibi gider! Artık CHP’de taşlar yerinden oynadı. Artık, “durmayalım, yoksa düşeriz” noktasına geldiler. Ama 2010 yılında kötü bir Ecevit kopyası olmak da Kılıçdaroğlu’yu kurtarmaz. Çıtayı daha yükseğe çekmek lazım. Velhasıl, işleri hayli zor.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hrant’ın hikâyesi...

Ayhan Aktar 15.11.2010

Biyografi yazmak zor iştir. Biyografisini yazacağınız kişiyi, metinde yeniden yaratmanız ve ölümünden sonra – deyim yerinde ise- tekrar diriltmeniz gerekir. Hele o kişi Hrant Dink gibi yaşamı ve ölümü hâlâ tartışılan bir insan ise... Tûba Çandar, Hrant Dink’in biyografisini yazmak gibi son derece zor bir işin altından başarıyla kalkmış.

Tûba Çandar bu kitabı kaleme alabilmek için onlarca kişiyle görüşmüş. İnsanlar, sevgili Hrant’ı kendi nesnellikleri içinde anlatmışlar. Kitabın birinci kısmı, **Khent** (Delifışek) **Hrant** isimli bölüm, tehcir ve sonrası dönemde Anadolu Ermenilerinin hikâyesini özetliyor. Hrant’ın akrabaları ve çocukluk arkadaşları sevgili Hrant hakkında hiç bilmediğimiz ayrıntıları anlatmışlar. Ve sonrası malum, kitabın **Baron Hrant** isimli ikinci bölümünde, Hrant’ın **Agos**’u çıkarmaya başladıktan sonra birden bu ülkenin vicdan sahibi bireylerinden ve sözü dinlenir aydınlarından biri haline gelişinin öyküsü. Aynı zamanda, Türkiye’nin demokratikleşme mücadelesinin tarihini de okuyorsunuz.

Tûba Çandar bütün bu tanıklıkları hem kronolojik ve hem de tematik bakımdan yan yana getirmiş. Kitabı okurken, Hrant’ın hayatı sanki onlarca farklı aynada yansıyor ve her aynanın Hrant’ın kişiliğinin ve hayatının başka bir yönünü aydınlattığını hissediyorsunuz. Her küçük aynada oluşan imaj aslında birbirini destekliyor ve tamamlıyor. Tûba Çandar’ın **Hrant** isimli biyografisini (İstanbul: Everest Yayınları, 2010) bitirdiğiniz zaman, Hrant Dink’in portresi sanki Bizans işi bir mozaik gibi karşınıza çıkıyor. İrili ufaklı tüm tanıklıklar, büyük resme bir katkı yapıyor ve derinlik veriyor.

Tûba Çandar’a en ciddi katkı yine rahmetli Hrant’tan gelmiş. Hrant’ın **Agos** yazıları, başka gazetelerdeki köşe yazıları, mülakatları, çeşitli televizyon programlarında söyledikleri kitapta yeri geldikçe verilmiş. Kitabın sonlarına doğru, o korkunç finale giderken Hrant’ın yaşadıkları tanıklıklarla belgelenmiş. Hrant Dink gibi kamusal alanda sözü dinlenir bir aydının hayatının nasıl zindan edildiğini kitapta adım adım izlemek mümkün. Kitabın sonunda, aynen Gabriel Garcia Márquez’in **Kırmızı Pazartesi** romanında olduğu gibi cinayetin nasıl adım adım yaklaştığını görüyorsunuz.

Rahmetli Hrant Dink benim arkadaşımdı. Ölümünden birkaç ay önce, 2006 yazının son aylarında 4. Levent’te bir kebabçıda yediğimiz yemekte –masada benim dışımda Cengiz Aktar ve Ragıp Duran da vardı- kendisine yapılan baskıları bize anlatmıştı. Bizler, “Polisten koruma istesen iyi olur” demiştik. Bizlere bakıp, o yiğit Anadolu delikanlısı edasıyla “Yahu, ben koruma ile nasıl gezerim. Her yere, korumayı da mı yanımda taşıyacağım?” dediğini bugün gibi hatırlıyorum.

Hrant’ın ölümü ile hepimiz birer şok yaşadık. Sadece arkadaşları olan bizler değil; Türkiye’de vicdan sahibi olan ve demokrasi özlemi içindeki herkes benzer şeyler yaşadı. Cenaze yürüyüşüne 100.000 civarında insanın katılması bunu en basit kanıttır. Çevrenizdeki insanlara sorun, “Hrant’ın öldürüldüğünü duyduğunda,

neredeydin?" diye... Herkesten gayet ayrıntılı bir cevap alacağınıza inanıyorum. 19 Ocak 2007, birçok insanın hayatında "kara gün" olarak adlandırdığı ve unutamayacağı bir gündür.

Hrant'ın öldürülmesi, "bildiğimiz" veya bu ülkede yaşayan birisi olarak daha önceden tanık olduğumuz siyasi cinayetlerden farklıydı. İleride bu yazıyı okuyacak biri dönüp, haklı olarak şu soruyu sorabilir: Yahu, yaklaşık 17.000 kişinin faili meçhul cinayete kurban gittiği bir ülkede Hrant Dink cinayeti neden farklı olsun?

Belki de bizler için farklıydı! Çünkü bizler, 2007 yılı ocak ayına gelindiğinde artık Türkiye'de siyasi cinayetler döneminin bittiğini sanıyorduk. İçinizden, "bu kadar saf olamazsınız" dediğinizi duyar gibi oluyorum. Evet, haklısınız! Belki de ziyadesiyle saftık. 2007 başında Türkiye'nin AB yolunda adımlar attığını, artık eski günleri geride bıraktığımızı düşünüyorduk. Hrant'ın tabutunun ardından gözyaşı dökerken sadece "aslan gibi" bir dostumuzu kaybettiğimize değil; belki de kendi makûs kaderimize de ağlıyorduk. 2007 yılı haziran ayında Ümraniye'de el bombalarının bulunup **Ergenekon** soruşturması başlayana kadar, şahsen içinde yaşadığımız pisliğin boyutlarını idrak etmediğimi itiraf etmeliyim. Eğer Ergenekon soruşturması altı ay önce başlamış olsaydı, Hrant bugün aramızda olabilirdi.

Tûba Çandar kitabın önsözünde, "Bu kitap bir ilk... Hrant Dink'e dair ilk biyografi çalışması. Ama biliyorum ki, sonuncusu olmayacak" diyor. Doğru bir tesbit. Ama bundan sonra Hrant Dink biyografisi yazmak isteyenlerin işi çok daha zor. Çünkü, Tûba Çandar çıtayı çok yükseklerle çekmiş. Kendisini yürekten kutluyorum.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Utanç gecesinin tanıkları...

Ayhan Aktar 22.11.2010

Bundan yaklaşık elli beş yıl önce, 6 Eylül 1955 gecesi İstanbul'da gayri Müslim vatandaşlarımıza karşı saldırılar düzenlendi, bu insanların işyerleri ve evleri önce tahrip edildi sonra da yağmalandı. Toplam 4.214 ev, 1.004 işyeri, 73 kilise, bir sinagog, iki manastır ve 26 azınlık okulu tahrip edildi ve yağmalandı.

Yakın tarihimizde **6-7 Eylül Olayları** olarak bilinen saldırı, tahrip ve yağma harekâtının karmaşık bir örgüsü vardır. Meseleye yüzeysel bakış, olayların Kıbrıs'taki çatışmaların sonucunda ortaya çıktığını düşündürtebilir. Kıbrıs meselesi, yaşanan rezaletin kılıfı olmuştur sadece. 1954 yılında Kıbrıs'taki İngiliz sömürge yönetimine karşı Rumların yürüttüğü bağımsızlık mücadelesi Ada'nın geleceğinin tartışılmasını gündeme getirmişti. Kıbrıs'ta EOKA hareketi siyasi hedefini Ada'nın Yunanistan'a bağlanması (ENOSIS) olarak ilan etmesinden sonra Türk-Yunan ilişkilerinde ipler gerilmişti.

1955 yılı yaz aylarında, özellikle **Hürriyet** gazetesinde İstanbul Rumlarına karşı bir kışkırtma kampanyası başlatılır. İstanbul basınında Rum azınlık ile Batı Trakya'daki Türkler karşılaştırılıyor ve İstanbul'dakilerin ne kadar rahat, mutlu ve zengin bir hayat sürdüklerinin altı çiziliyordu. Fener Patrikhanesi'nin Kıbrıs Rumları için para topladığı iddia ediliyordu.

Kıbrıs davasını desteklemek amacıyla DP hükümeti tarafından kurdurulan **Kıbrıs Türk'tür Cemiyeti** ise üniversite öğrencileri arasında propaganda yaparak tansiyonu yüksek tutuyordu.

5 eylül gecesi Selanik'teki Türk Konsolosluğu'nun yanında bulunan Atatürk'ün evinde küçük bir bomba patlamıştı. Sadece camların kırılmasına sebep olan bu bomba öğrenci kesiminde tansiyonu daha da arttırdı. Ertesi gün, MİThat Perin'in gazetesi olan **İstanbul Ekspres**, öğleden sonra ikinci baskı yaparak olayı sansasyonel hale getirmiş ve fişekleri ateşlemiştir.

6 eylül günü akşam saatlerinde üniversite öğrencileri ellerinde bayraklarla Taksim'de toplanırlar. O sırada, Anadolu'dan özel olarak getirilen bir grup Şişhane'de toplanıp tahribata başlar. Daha sonra DP ilçe örgütleri, hükümet yandaşı sendikalar ve **Şoförler ve Otomobilciler Derneği** üyesi taksi ve kamyonlarla gecekondulardan merkeze yağmacıları taşırlar.

Araştırmacı Rıfat Bali, 6-7 Eylül olayları ile ilgili tanıklıkları toparlayarak yeni bir kitap yayımladı: **6-7 Eylül 1955 Olayları: Tanıklıklar-Hatıralar** (Libra Yayınları, Kasım 2010). Kitapta yüzden fazla kişinin 6 Eylül 1955 gecesine ait tanıklıkları ve anıları yer alıyor. Örneğin, gazeteci Tefik Yener'in izlenimleri şöyle:

"İstanbul'da hiç görmediğimiz kılık kıyafette adamlar her yönden gruplar halinde geliyorlar. Çok kalabalıklar. Bu adamların üstleri başları kirli, eski, yamalı. Saç sakal birbirine karışmış... İlginçtir; hemen hepsi iriyarı. Şişhane Meydanı'nda toplanıyorlar... Ortada bir lider yok. Ancak yıllarca talim yapmış gibi organize olmuşlar... Yaklaşık 500 kişiler... Birden onu veya on beşi kepenklerini indirmiş nalburiye mağazasına saldırıyorlar... Nalbura dalan elinde bir balyozla dışarı fırlıyor. Diğerleri de onları izliyorlar. Balyozlar, kalın kürek kazma sapları, kazmalar, baltalar, büyük çekiçler, demir çubuklarla bir anda donanıyorlar... Dar ve dik yokuştan Tünel'e hücum..."

"Tünel'de ilk balyozu yiyen, o güzelim plak ve müzik aleti mağazası oluyor. Bomba gibi patlıyor vitrin... Yan yana iki kürkçü mağazası yerle bir... Her biri apartman katı değerinde kürkler yerlerde sürükleniyor... Kalabalık Tünel'den Galatasaray'a doğru akmaya başlıyor... Biraz sonra Taksim Meydanı'ndan gelen [öğrenci] kalabalıklar ile bizim izlediğimiz Şişhane orduları (!) buluşuyor, kaynaşıyordu."

6 eylül gecesi, önce tahribat yapılır. Sonra da mallar yağmalanır. Emniyet güçleri ve askerî birlikler gece 00:15'e kadar olayları seyrederek. Ancak gece yarısından sonra tutuklamalar başlar, sonra sıkıyönetim ilan edilir. Askerî Hâkim Yarbay Fahri Çoker'in tuttuğu istatistiklere göre, Selimiye Kışlası'nda tutuklu olarak bulunan 977 kişinin sadece 273'ünün ikametgâhı İstanbul'dadır. İstanbul dışından getirilenlerin dağılımı ise şöyledir: Sivas'tan 145 kişi, Trabzon'dan 117 kişi, Kastamonu'dan 116 kişi, Erzincan'dan 111 kişi. Bu insanları acaba İstanbul'a hangi örgüt getirmiştir?

6 Eylül 1955 gecesi İstanbul'da yaşananların faturasının tek bir kişi ve kesime çıkarılması çok zordur, hatta imkânsızdır. Aşağıda isimlerini sayacağımız hiçbir kişi, grup ve kesim bu işi tek başına gerçekleştiremezdi: Menderes hükümeti, İstanbul basını, üniversite gençliği, Kıbrıs Türk'tür Cemiyeti, Atatürk'ün evine bomba koyanlar, olaylara seyirci kalan Emniyet güçleri, Anadolu'dan getirilen adamlar, Şoförler Cemiyeti, işçi sendikaları ve DP yerel örgütleri 6 eylül gecesi İstanbul'da yaşananları tek başlarına gerçekleştirme imkânına sahip değillerdi. Ancak bütün bu unsurlar bir plan çerçevesinde birleşip ve birbirine yardım ederek bu rezaleti gerçekleştirdiler.

Özel Harp Dairesi'nden emekli Org. Sabri Yirmibeşoğlu **Tempo** dergisine şunları söylemişti: "Tabii. 6-7 Eylül de, bir Özel Harp işiydi. Ve muhteşem bir örgütlenmeydi. Amacına da ulaştı... Sorarım size, bu muhteşem bir örgütlenme değil miydi?"

"Bu muhteşem örgütlenme"nin tanıklıklarını yan yana getirerek tarihe not düşen Rıfat Bali'yi yürekten kutluyoruz.

Tarihten WikiLeaks Manzaraları

Ayhan Aktar 06.12.2010

Sovyet askerleri, 2 Mayıs 1945 sabahı Berlin'deki Başbakanlık binasının kapısına Kızıl Bayrağı çektiler. Nazi başkenti Sovyet, Amerikan ve İngiliz orduları tarafından işgal ediliyordu. 30 nisan günü Hitler intihar etmiş, direniş zayıflamıştı.

Alman Dışişleri Bakanlığı da Sovyetler tarafından işgal edilmişti. Kısa bir süre sonra Sovyet diplomatları Berlin'e geldiler. Nazilerin diplomatik yazışmalarını kutulara koyup Moskova'ya götürdüler. Tabii ki bu arşivin açılmasıyla Nazilerin Türkiye ile ilişkileri gün yüzüne çıktı. Milli Şef İnönü'ye soğuk terler döktüren ve ülkemizi çok partili siyasi hayata taşıyan diplomatik kriz böyle başladı.

Aslında, işin evveliyatı dört yıl öncesine dayanıyordu. Nazi ordularının 22 Haziran 1941 tarihinde Sovyetler'e saldırmasıyla başlayan süreç Milli Şef İnönü ve arkadaşlarının umutlarını yeşertmişti. Nazi orduları Moskova'ya doğru ilerliyorlardı. Nasıl olsa güçlü Alman ordusu Sovyet rejimini yıkacaktı. Sonra, Sovyet toprakları üzerinde Nazi rejimine bağlı kukla devletler kurulacaktı. Bu devletlerin başına Türkiye'ye yakın kişiler geçse iyi olmaz mıydı? Ankara'daki İttihatçıların "Turan" düşleri canlanmıştı. Alman saldırısından sadece iki hafta sonra Alman Elçisi Franz von Papen'in Berlin'e yazdığı rapor şöyledir:

"Türk hükümet çevreleri, Almanların Rusya'daki başarıları açısından Türk-Rus sınırının ötesindeki ırkdaşlarının kaderine, özellikle de Azeri Türklerinin kaderine giderek artan bir ilgi göstermektedirler. Bu çevrelerde 1918 [yılında Bakû'nün işgali] olaylarını geri getirme ve bu bölgeyi, özellikle değerli Bakû petrol bölgesini ilhak eğilimi göze çarpmaktadır. Bu amaç için ... uzmanlar komitesi niteliğinde bir şey oluşturulmuştur. Bunun görevi gerek içerdeki göçmenler arasında, gerekse yurtdışından özellikle de İran Azerbeycanı'ndan Hazar'a kadar olan Türk nüfusu bölgeleri yeni Türkiye'ye ilhak etmek üzere malzeme ve taraftar toplamaktır." (SSCB Dışişleri Bakanlığı, **Türkiye'deki Alman Politikası: 1941-1943**, İstanbul, Havass Yayınları, 1977, s. 27)

Von Papen'in raporunda bu komisyonun başına eski İttihatçılardan Yenibahçeli Şükrü Oğuz'un getirildiğini, ayrıca komisyon üyeleri içinde Enver Paşa'nın kardeşi Nuri Paşa ile Başkirt kökenli Zeki Velidî Togan, Mehmet Emin Resulzâde gibi Turancı takımının bulunduğu anlatılıyor. Von Papen'e göre, komisyon ile hükümet arasındaki bağlantıyı da General Hüseyin Hüsnü Emir Erkilet kuruyordu. General Erkilet, tam bir Nazi hayranıydı. Alman yanlısı **Cumhuriyet** gazetesinde savaş değerlendirmeleri yayımlanan General Erkilet, 1941 yılında Almanların Doğu cephesini ziyaret etmiş ve Hitler tarafından kabul edilmişti.

Ankara'da böyle "ince hesaplar" yapılırken, tabii Sovyetler de boş durmuyordu. Onlar da olup biteni izliyorlardı herhalde. Nazi ordusu 1943 yılı ocak ayında Stalingrad'da yenilgiye uğratıldı. Sonra Milli Şef ve ekibi umutlarını Amerikalılara bağladılar. Artık mesele, **Demokrasi Cephesi**'nin lideri ABD'nin gözüne girmekti. Kızıl Ordu Berlin'e ilerledikçe Ankara'nın telaşı artıyordu. Stalin bu işlerin hesabını sorabilirdi.

İlk olarak, 18 Mayıs 1944'de ırkçı ve Turancıların bir komplo ile hükümeti devirme planları olduğu bir hükümet bildirisi ile açıklandı. ırkçı-Turancı kesimden 23 kişi tutuklandı. Milli Şef İnönü, **Demokrasi Cephesi**'nin gözüne girmek için o güne kadar beslediği Türkçüleri harcamıştı.

Türkçü kesimin yargılanması Sovyetler'i ikna etmemişti. SSCB Dışişleri Bakanı Molotov, Berlin'in düşmesinden altı hafta önce, 19 Mart 1945'te Büyükelçi Selim Sarper'i makamına çağırıp 1925'te imzalanan Türk-Sovyet

Dostluk Antlaşması'nın süresinin uzatılmayacağını bildirdi. Kriz başlamıştı. Milli Şef İnönü, 19 Mayıs nutkunda demokrasiye geçiş sinyalleri vermişti. 1 Aralık 1945'te DP'nin kurulacağı açıklandı.

Almanya teslim olduktan bir ay sonra 7 Haziran 1945'te Büyükelçi Sarper'i kabul eden Molotov, Boğazların statüsünün değişmesi gerektiğini, Montreux Antlaşması'nın eskidiğini ve Kars-Ardahan'ın SSCB'ye geri verilmesini istedi. Moskova'da birileri Alman belgelerini okuyordu! Stalin de 18 temmuzda Potsdam Konferansı'nda Churchill'e Boğazlarda üs istediğini söyledi. Konferans bildirisinin 16. maddesi Montreux Antlaşması'nda değişiklik yapılması yönünde çıkmıştı. Churchill Türkiye'nin tarafını tutarken, ABD Başkanı Truman ise tarafsızdı.

4 Aralık 1945'te İstanbul'da bir miting düzenlendi ve Rus yanlısı olduğu iddiasıyla **Tan Gazetesi** tahrip edildi. Cevap gecikmedi: 20 Aralık 1945'te **Pravda**'da yayımlanan makalede "Gürcü halkının Ardahan, Artvin, Oltu, Tortum, Bayburt, Gümüşhane ve Trabzon'dan hiçbir zaman vazgeçmediği" anlatılıyordu! Ayrıca, Montreux Antlaşması'nın tadili hakkında Amerikan ve İngiliz notaları Ankara'ya ulaşmıştı.

Nihayet, 12 Mart 1947'de Truman Doktrini açıklandı. Artık Soğuk Savaş başlamıştı. Milli Şef İnönü derin bir nefes aldı. Hemen Amerikan yardımı için müracaat edildi. 1948'e gelindiğinde SSCB Dışişleri Bakanlığı, Alman arşivinden topladığı belgeleri kitap olarak yayımladı. Amaç, Türkiye'yi **Demokrasi Cephesi** nezdinde utandırmaktı. Kamuoyunda kitabın etkisi **WikiLeaks** gibi olmadı. Sadece siyasetler için farkındaydı, fakat Alman belgelerini okuyan Sovyetler'in yarattığı kriz sayesinde Türkiye'nin demokrasiye geçiş süreci hızlanmıştı. Bakalım, **WikiLeaks**'in kısa ve uzun vadeli etkileri nasıl olacak?

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mimarın adı yok...

Ayhan Aktar 13.12.2010

Herhangi bir sanat ve faaliyet dalını "milli" olarak tanımlamaya başladığınız zaman, bazı "gayri milli" olarak gördüğünüz unsurları dışarıda bırakırsınız. Örneğin Osmanlı Müziği yerine, "Milli Musikimiz" veya "Türk Sanat Müziği" gibi adlandırmaları tercih ettiğiniz zaman Kemanî Sarkis Efendi'nin Nihavent makamındaki "Titrerim mücrim gibi, baktıkça istikbalime" nakaratlı şarkısını nereye koyacaksınız? Sarkis Efendi'yi "Türk" ilan etmek zor! Böyle durumlarda, "milli olma" saplantıları ağır basanlar genellikle bestecinin adını anmazlar. Kısacası, "milli" sanatın tarihi aynı zamanda bazı sanatçıların isimlerinin veya eserlerinin "yok sayıldığı" bir zihinsel faaliyettir ve doğuşundan itibaren riyakârlıkla maluldür.

Ülkemizde çok sesli müziğin tarihi anlatılırken, 1936 yılında besteci Adnan Saygun'un Bela Bartok ile birlikte Anadolu köylerinde halk müziği derlemeleri yaptıkları övünülerek vurgulanır. Bendeniz, bunu ilk okuduğumda pek heyecanlanmıştım. Kolay değil, adamlar dağ-tepe dolaşp halk şarkılarını derlemişler. İçimden "bravo" demiştim.

Sonra, Saygun-Bartok ikilisinden yaklaşık 30 yıl önce aynı işi yapan Kütahyalı Ermeni rahip Gomidas Vartapet (1869-1935) isimli bir müzisyenin varlığını keşfettim. Gomidas 1899 yılında Berlin Üniversitesi'nde "müzikoloji" doktorasını tamamlamış. 1900'den itibaren Anadolu'da gezip yaklaşık 3000 halk şarkısını derlemiş ve koroya uyarlamış. 1915'te Çankırı'ya tehcir edilmiş. Orada yaşadıkları nedeniyle akıl sağlığını kaybetmiş ve 1935'te Paris'te bir akıl hastahanesinde ölmüş. Gomidas Vartapet aynı işi Saygun-Bartok ikilisinden 30 yıl önce yapmış!

Ama bizim müzik tarihimizde yeri yok.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çoğunluğun yüzüne ayna tutmak...

Ayhan Aktar 20.12.2010

Yaklaşık yirmi yıldır, gayrimüslim azınlıkların devletle ilişkileri ve özellikle Cumhuriyet döneminde yaşadıkları hakkında yazıp çiziyorum. 1990'ların başlarında Varlık Vergisi ile ilgili olarak gayrimüslim azınlıklarla ilgili araştırma yapmaya başladığımda kaynak sıkıntısı çekiyordum. Kenarda köşede kalmış ve son derece savruk bir biçimde kaleme alınmış birkaç kitap ve makale dışında pek bir şey yoktu. Örneğin, İstanbul Yahudileri hakkında **Avram Galanti**'nin eserleri dışında bir şey bulamazdınız. Ermeni cemaati hakkında ise birkaç tane savruk kitap dışında dişe dokunur bir şey yoktu. Rum cemaati hakkında ise, sadece **Alexis Alexandris**'in **The Greek Minority of Istanbul and Greek-Turkish Relations: 1918-1974** (Atina, 1983) başlıklı nefis kitabı vardı.

Son yıllarda **Herkül Millas**, **Samim Akgönl**, **Elçin Macar**, **Pinelopi Stathis**, **Rıfat Bali**, **Aron Rodrigue**, **Esther Benbassa**, **Marc David Baer**, **Baskın Oran**, **Çağatay Okutan**, **Gülnihal Bozkurt** ve **Yavuz Ercan**'ın gayrimüslim cemaatleri hakkında kapsamlı çalışmaları yayımlandı. Genç araştırmacılar, Cumhuriyet döneminde azınlıkların konumuyla ilgili yeni çalışmalar yaptılar. Giderek azınlıklar meselesi araştırmacılar için "tabu" olmaktan çıktı. Cumhuriyet döneminde azınlıklar ve Türkleştirme politikalarının (Nüfus Mübadelesi, 1934 Trakya Yahudi Olayları, Varlık Vergisi, 6-7 Eylül Olayları vs.) kamuoyunda tartışılr hâle gelmesinde, benim de küçük bir katkı olduysa bundan sadece kıvanç duyarım. İlginçtir, son yıllarda bu konuda bir yayın patlaması yaşıyoruz. Açıkçası, azınlıklar hakkındaki yeni yayınları okumaya ve tanıtmaya yetişemez oldum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bölgede sadece BDP mi var

Ayhan Aktar 27.12.2010

Geçen hafta Demokratik Toplum Kongresi (DTK), Kürt sorununun çözümü için **Demokratik Özerklik Modeli** taslağını Diyarbakır'da tartışmaya sundu. Taslağın Kürt bölgesinde belli kesimleri siyasetin dışında tutmak amacıyla hazırlandığını düşünüyorum. Taslağı hazırlayanlar İspanya, İrlanda ve Fransa gibi ülkelerde özerkliğin nasıl hayata geçtiği konusuyla pek ilgili değiller. Onlar, gelecekte "dağdan inip, düz ovada siyaset yapma" durumunda kalacak kadroların siyasal alanı başkalarına yer bırakmayacak bir biçimde doldurmalarını istiyorlar.

Baştan söyleyelim, Türkiye'de "silahlar bırakılsın, sivil siyasete geçilsin" diyen hiç kimse özerkliğin tartışılmasına "hayır" diyemez. Hatta, merhum Özal'ın "federasyon dâhil, her şeyi konuşmalıyız" sözünden yola çıkarak, tartışmayı genişletmek de mümkündür. Ancak yerinden yönetim, yetki devri veya özerklik tartışmaları hayalperestlikten ve ince hesaplardan uzak olarak yapılmalıdır.

Demokratik Özerklik Modeli taslağından alınan aşağıdaki paragraf, bu metni hazırlayanların niyetlerini ortaya koymaktadır:

“Demokratik Özerklik’te siyasi yönetim, tabandan başlayarak köy komünleri, kasaba, ilçe, mahalle meclisleri, kent meclisleri biçiminde demokratik konfederal temelde örgütlenmesini yaparak üstte toplum kongresinde temsiliyetini bulur. Demokratik Özerk Kürdistan Toplum Kongresi, demokratik Türkiye Cumhuriyeti parlamentosuna kendi temsilcilerini göndererek ortak vatan politikalarına dâhil olur. Demokratik Özerk Kürdistan kendisini temsil eden özgün bayrak ve sembollere sahiptir. Ayrıca demokratik özerklik alanında farklı kimlikler de kendi sembollerini kullanır... Demokratik özerklik ile asıl karar yetkisi köy, mahalle, şehir meclisi ve delegelerindir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

2011 seçimlerine doğru ufuk turu...

Ayhan Aktar 03.01.2011

Âdettendir, her yeni yılın başında o yılın muhtemel gelişmeleri üzerine bir şeyler yazılır. Ben de 2011 için bir ufuk turu yapmak niyetindeyim.

2011 yılının en önemli olayı, 12 haziran tarihinde yapılacak genel seçimler olacak. Seçimler çok önemli, çünkü Cumhuriyet tarihinde ilk kez normal dönemde ve normal seçimle oluşmuş olan bir meclis anayasa yapma işine girecek. 1921 Anayasası’nı, “anayasa” olarak kabul etmek zor. Daha çok, **siyasi program** niteliğinde bir metindir. 1924 Anayasası ise TBMM’de Lozan Antlaşması sonrasında yenilenen seçimlerde 2. Grubun tasfiyesi sonrasında yapılmıştır. Meclis’teki muhalefet çok cılızdır. 1961 ve 1982 Anayasalarının ise cuntaların tayin ettiği kurucu meclisler tarafından yapıldığını biliyoruz. 2011-2012 Anayasası ise genel seçimlerle oluşan bir meclisin yaptığı ilk anayasa olarak tarihe geçecek.

2011 - 2012 Anayasası’nın ülkemizin içinde bulunduğu toplumsal ve siyasal değişim sürecinin izlerini taşıyacağını tahmin ediyorum. Keşke, seçim sistemimiz **dar bölge ve çoğunluk** sistemine göre yeniden düzenlenmiş olsaydı. Siyasi temsil bakımından daha mükemmel bir meclis bileşimi ortaya çıkardı. Ama yine de 1961 ve 1982’de olduğu gibi cuntaların seçtiği “cici çocuklardan” oluşan kurucu meclislere göre, 2011 seçimlerinde oluşacak meclisin siyasi temsil bakımından daha sağlıklı bir yapı içinde olacağını tahmin ediyorum.

Şimdi, AKP’nin konumunu değerlendirelim. Başbakan Erdoğan, 12 Eylül referandumunda elde ettiği yüzde 58’lik siyasi desteği mümkün olduğu kadar kaybetmeden, etrafı kırıp dökmeden seçime girmek istiyor. Böylece, partisinin oy oranını yüzde 50’nin üzerine taşımak istiyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pornografi ve akademik özgürlük...

Ayhan Aktar 07.01.2011

Baştan söyleyeyim, porno filmlerin yasaklanmasından yana değilim. 18 yaşından büyük ergin insanlar, porno filmlerin oynatıldığı sinemalara gidebilirler veya özel dükkânlardan porno DVD'leri satın alabilirler. Şiddet içermediği ve çocuklar kullanılmadığı zaman porno film çekilmesine de itirazım olamaz. İşin sonunda, porno film sektörü, kapitalist film endüstrisinin alt dalıdır. Cinsellik konusunda hayalhânesi sınırlı olanlar, porno film seyrederek eğitildiklerini söylerler. Buna güler geçerim. Feministlerin pornografi konusundaki eleştirilerini haklı buluyorum. Porno filmler, kadını cinsel nesne olarak aşağılayan ürünlerdir. Seyredenleri ayıplayabiliriz, ama bence filmleri yasaklayarak bir yere varamayız.

Geçtiğimiz hafta, **Tempo** dergisinde yer alan bir haber pornografi ve akademik özgürlükler konusunu gündeme getirdi: İstanbul Bilgi Üniversitesi, Görsel İletişim Tasarımı Bölümü öğrencilerinden Deniz Özgün, "Bitirme Tezi Projesi" olarak porno film çekmeye karar vermiş. Deniz'in hocalarını ikna etmesi biraz vakit almış. Ama sonunda film üniversitenin stüdyolarında çekilmiş. Deniz'in sınıf arkadaşı Elif de oyuncu olarak katkılarını sunmuş! Bitirme tezini izleyecek öğretim üyeleri gizli olarak toplanmışlar. Önce projeye geçerli not verilmemiş, fakat sonra öğrenci mezun edilmiş.

Tempo muhabirinin "Özellikle mi kampusta çekmek istedin" sorusuna Deniz Özgün'ün cevabı şöyle: "Evde çekmek çok daha rahat olurdu ama özellikle okul kampusunun içinde çekmek istedim. Çünkü o zaman, sınır ihlaline, kamusal alan/özel alan ikiliğine dayanıyor." Anlaşılan, Deniz Özgün kopacak kıyametin farkında. Herhalde, öğretim üyeleri de farkında olmalı, ama nedense öğrencinin porno filmi tez olarak sunmasına itiraz etmiyorlar!

Tempo'nun yayınından sonra, üniversite yönetimi Deniz Özgün'ün filmini kabul eden ve üniversitenin stüdyolarında çekilmesine izin veren üç öğretim üyesinin (İhsan Derman, Ahmet Akın ve Ali Pekşen) işine son verdi!

Şimdi akademik özgürlükler meselesine gelelim.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yahya Sezai Tezel'in CHP analizi...

Ayhan Aktar 10.01.2011

Prof. Yahya Sezai Tezel, Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden emekli öğretim üyesidir. Ben ismini 1978-80 arası yayımlanan **Toplumcu Düşün** dergisinin yöneticisi olduğu dönemde duymuştum. **Toplumcu Düşün**, her bakımdan farklıydı. Kendisiyle hiç tanışmadık, ama Prof. Tezel ilginç bir hoca olmalı. Mülkiyeli öğrencilerinin kendisi hakkındaki değerlendirmelerini **Ekşi Sözlük**'te (<http://www.eksisozluk.com>) bulabilirsiniz.

Prof. Tezel, CHP'nin Avrupai anlamda bir sosyal demokrat parti haline dönüşmesi için epey çalışmış. Aşağıdaki metin, Prof. Tezel'in "**Ben bu gidişle CHP'ye galiba oy veremeyeceğim. Çünkü ...**" başlıklı son yazısından kısaltılarak sunulmuştur. Prof. Tezel'in yazısı ilginç biyografik unsurlar taşıyor. Cumhuriyet seçkinleri, alaturka elitizm ve CHP hakkında önemli tesbitler içeriyor. Yazının tümünü okumak isteyenler, <http://www.yahyatezel.com> adresine bakabilirler.

"Çocukluğumdan bu güne kadar, beni önemli ölçüde **solcu** yapan bir algılamam ve itirazım oldu. Bu algılama ve itiraz nedeni, bazı insanların, babalarından, ailelerinden ötürü hak etmedikleri bir kayrılma ile yaşamaları durumu idi. Üniversite'deki hocalıktan ülkenin başbakanlığına kadar kamusal alana ait ve liyakat ve ehliyetle tahsis edilmesi gereken birçok mansıp ve makamın, adeta **arka plandaki bir görünmez eller mekanizması tarafından** birilerine madalya gibi verilmesi beni hep rahatsız etti hep. Çok ciddi bir **haksız rekabet** vardı. **Osmanlı'nın kapılanma kurumu**, kapılanma kültürü Cumhuriyet'in içinde devam etmişti. Enderun, Harbiye ve Mülkiye'de yetiştirildikten sonra Padişah kapısında kapılananlar, sosyolojik statüsü köle, uşak ve aristokrat melezi olan bir **yönetici sınıfı** oluşturmuşlardı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Endişeli modernler' ne olacak

Ayhan Aktar 24.01.2011

Galatasaray'ın yeni stadının açılışında yaşananlar önemli bir tartışmayı tekrar gün yüzüne çıkardı. Galatasaray taraftarlarının bir kısmı Başbakan Erdoğan'ı ısıklayarak ve bazen de yuhalayarak protesto ettiler. Bence, yanlış yaptılar. Başbakan stadi terk etti, ardından da "Galatasaray camiasının nankörlüğü" üzerine iktidar çevrelerinden seviyesiz yorumlar yapıldı. Bu konuda Tarhan Erdem ilginç bir yazı yazdı:

"Bana göre, tepkilerin ve itiraz seslerinin, oradaki toplulukla, stadın kimin tarafından yapıldığıyla, oradaki konuşmalarla bir ilgisi yoktur; **belli yaşam tarzını paylaşan insanlar**, Başbakan'a karşı duygularını ısıklık ve bağırarak belli etmişlerdir. Bu duyguların oluşmasında Galatasaray Kulübü'nün, futbolu ve genel olarak sporun bir katkısı var mıdır? Bilemiyorum; sanmıyorum!" (**Radikal**, 17 ocak).

Tarhan Bey şöyle devam ediyor:

"... bizim **endişeli modernler** deyimiyle tanımladığımız bir toplum kesiminin kuşkularına Başbakan'ın yıllardır önem vermediğini de hatırlatmak gereklidir. Son heykel ve içki yönetmeliği konuları, Başbakan'ın devlet işlerinde, dinsel refleksle karar verebildiği izlenimini bir kez daha ortaya koymuştur. 2003'te başlayan endişeler, zaman içinde kuşkuya, sonra da inanca dönüşmüştür. Ben 'inanç' sahibi değilim, kuşkuluyum; bir kuşkulu olarak, bu inancın siyasal yaşamımızda yarattığı tehlikeleri 2005'ten beri yazıyorum."

Tarhan Erdem'e cevap niteliğindeki bir yazıyı, Başbakan Erdoğan'ın danışmanı Yalçın Akdoğan kaleme aldı. Bilen bilir, kendisi Yasin Doğan adıyla **Yeni Şafak**'ta köşe yazıları yazıyor. Şimdi de o yazıdan belli bölümleri verelim:

"AK Parti, iktidarı boyunca kendisini anlatmayla uğraştı, adeta kendisini anlatmak, savunmak zorunda bırakıldı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Arap dünyasında değişim rüzgârları

Ayhan Aktar 31.01.2011

Tunus'ta başlayan halk ayaklanması, önce Zeynel Abidin bin Ali rejimini tarihe gömdü. Şimdi de, Mısır'da Hüsnü Mübarek'in otuz yıllık dikta rejimi sallanmaya başladı. Mübarek, şimdilik kabine değişiklikleri ve sıkıyönetim tedbirleri ile durumu idare etmeye çalışıyor. Kahire'de ise protestocular sokağa çıkma yasağını takmıyorlar. Mübarek, dikta rejimini kurtarabilir mi? Pek sanmıyorum.

Eğitimli ve orta sınıflara mensup Mısırlı gençlerin başlattığı protestolar, toplumun tüm katmanlarına yayıldı bile. Kahire'de mezarlıklarda yaşayanlar da yuvalarından çıkıp protestoculara katıldılar. Hatta Mısır toplumunun **en alttakileri** olan bu kesim dükkânların camlarını kırıp, yağmaya giriştiler bile. Bakalım, **Mahalle Komiteleri** yağma ve soygunları önleyebilecek mi? Şu âna kadar pek öne çıkmayan **Müslüman Kardeşler** örgütü acaba halk ayaklanmasını kontrol edebilecek mi? Bunları önümüzdeki günlerde göreceğiz.

Arap dünyasındaki dikta rejimlerinin neden sallandığı sorusu önemli bir sorudur. Mübarek rejimi hep aynıydı! Neden, on yıl önce değil de şimdi insanlar sokaklara çıktılar? Bu soruları cevaplandırmak için, son on yılda Arap dünyasında yaşanan toplumsal değişim sürecini anlamak gerekiyor.

1. Arap dikta rejimleri, esas olarak, son derece dar bir devlet elitinin ekonomik kaynaklara el koyması ve bu soygunun siyasal baskılar ve polis devleti yardımıyla gizlenmesi üzerinde yükselir. Örneğin, Kahire'de çalışan taksilerden ordu içinde bir general ve çevresindekilerin rüşvet alması ve alınan bu rüşvetin karşılığında taksi şoförlerine koruma sağlaması olağan bir şeydir. Dolayısıyla, her ekonomik sektör ve işkolu dar bir grup tarafından kontrol edilmektedir. Bu nedenle, eğitimli gençlerin eğer bu tür gruplar içinde tanıdıkları yok ise, iş bulmaları veya iş kurmaları mümkün değildir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kıbrıs'tan sesler geliyor

Ayhan Aktar 07.02.2011

28 ocak günü, **Sendikal Platform** tarafından Lefkoşa'da düzenlenen mitinge binlerce kişi katıldı. KKTC'de kamu kesiminde örgütlü sendikaların oluşturduğu platformun üyeleri, bu mitingde Kıbrıs'tan sorumlu Devlet Bakanı Cemil Çiçek'in hazırlattığı **ekonomik tedbirler paketini** protesto ettiler. **Posta**'nın haberine göre, mitingde açılan bazı pankartlarda şunlar yazıyormuş:

"Ankara ne paranı, ne paketini, ne de memurunu istiyoruz;"

"Ayşe'nin parası bitti, tatilde hırsız oldu;"

"Kurtarıldık mı? HAS...TİR."

Mitingde konuşanlar, Kıbrıs Türkü'nün "onur, kimlik ve toplumsal varoluş mücadelesi ve dayatılan paketlerin reddedilmesi kavgası verdiğini" söylemişler. Kıbrıslı Türkler anavatandan gelen para musluğunun kısılmasından pek rahatsız olmuşlar, herhalde onurları kırılmış. Diğer yandan, mitingin ayrıntılarını haber alan Başbakan Erdoğan yine heyheyleneşmiş ve şunları söylemiş:

"Cumhurbaşkanı'ndan Başbakan'a herkes tavrını net koymalı. Ülkemizden beslenenlerin bu yola girmesi manidardır. Biz destekliyoruz. Bunun karşılığı olması gerekmiyor mu. Bize **defol** diyorlar... Türkiye'ye karşı böyle bir eyleme hakları yoktur. En düşük memurları 10 bin liraya yakın para alıyor. En düşük maaş alan kişi

böyle. Benim Başbakanlık Müsteşarı'mın aldığı 5 milyar küsur... Beyefendi 10 bin lira alıyor bir de bu eylemi yapıyor utanmadan. Üstelik 13 maaş alıyorlar yılda" (**Akşam**, 4 şubat).

Başbakan Erdoğan'ın Kıbrıslıların **el parasıyla hovardalık** yaptıkları konusundaki eleştirilerini ciddiye almak mümkün değildir! Çünkü Kıbrıslılar bu noktaya AKP hükümetinin sürdürdüğü **devlet politikaları** sonucunda gelmişlerdir. 2003 yılında Ankara'dan KKTC'ye yollanan paranın (hibe, kredi ve teşvik) toplamı 432 milyon iken, bu rakam 2010 yılında 1 milyar 96 milyon liraya yükselmiş, yani yüzde 253 artmıştır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kıbrıs'ta gerginlik sürüyor...

Ayhan Aktar 14.02.2011

Geçtiğimiz hafta, Türkiye'nin KKTC Büyükelçisi Kaya Türkmen geri çekildi. Kıbrıs'taki **TC Yardım Heyeti Başkanı** Halil İbrahim Akça, büyükelçinin yerine "vekâleten" atandı. Bu atamanın ekonomik programın uygulanması konusunda Ankara'nın kararlılığını göstermek amacıyla yapıldığı anlaşıyor. Gelişmeleri protesto etmek amacıyla, Kıbrıs'ta kamu çalışanlarının oluşturduğu **Sendikal Platform**, 2 mart tarihinde yeniden **Varoluş Mitingi** yapmaya karar verdi. Yaşanan gerginliğin maddi temellerini anlayabilmek için, 2004'ten bu yana Kıbrıs'ta yaşananları hatırlatmak gerekiyor.

2004'teki Annan Planı referandumunda, Türklerin **Evet** demeleri ve Rumların da **Hayır** oyu vermelerinden sonra, Kıbrıs'ta **II. Ganimet Dönemi** başladı. 2004-2007 arasında Rumlardan kalan arsalar üzerine beş milyon metrekare inşaat yapıldı. Sahiller, dağlar villalarla doldu. KKTC ekonomisi yüzde 46 büyüdü ve kişi başına milli gelir 11.000 dolara çıktı. Villaları İngilizler satın alıyorlardı. Müteahhitler de Mehmet Ali Talat'ın partisi olan CTP'ye yakın kimselerdi.

Ada'daki inşaatlarda, Anadolu'dan gelen yoksul insanlar çalışmaya başladılar. İnşaat işçileri, zamanla ailelerini de getirdiler. Artan milli gelirden esas olarak Kıbrıs'taki sermayedar kesimi nemalandı. Ada'da gözle görülür bir zenginleşme oldu. Fakat CTP yönetimi bu zenginleşmeyi vergilendiremedi. Kıbrıslılar zenginleşirken, "KKTC devleti fakirleşti".

Zenginleşen Kıbrıslı orta sınıflar, önce evlerini ve arabalarını yenilediler. Lefkoşa dışında villalar inşa edilmeye başlandı. Örneğin, Girne sahilindeki Rum arazisi üzerine kurulan –Mehmet Ali Talat'ın da evinin bulunduğu– **Sadrazamköy** gibi yeni yerleşimler cazibe merkezleri oldu. Yavaş yavaş Lefkoşa boşaldı. Kıbrıslılar, şehir dışındaki zevksiz beton yuvalarına taşındılar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Kuru temizleme' faaliyeti olarak gazetecilik...

Ayhan Aktar 21.02.2011

Geçen hafta Soner Yalçın'ın gözaltına alınmasından sonra Kemal Kılıçdaroğlu esti gürlledi. **Yeni Şafak**'ın haberine göre hazret şunları söylemiş:

"Kılıçdaroğlu, Oda TV'nin sahibi Soner Yalçın'a da her türlü desteği vereceklerini açıkladı. Pazar günleri kaleme aldığı, tarihi güncelleştiren yazılarını büyük dikkatle okuduğunu, kitaplarını kaçırmamaya çalıştığını ifade eden Kılıçdaroğlu, Yalçın için, **çalışan, üreten, kalemmini satmayan, besleme ve yandaş olmayan, yalçın, kaya gibi bir adam** ifadelerini kullandı... Yalçın'ın Ergenekon kapsamında gözaltına alınmasını eleştirdi" (16 şubat).

Kılıçdaroğlu'nun bu çıkışına bir sürü insan pek anlam veremedi. Belki hikâyeyi baştan alsak, taşlar yerine oturur. Deneyelim:

Efendim, bence **zurnanın zırt dediği yer**, 11 Kasım 2009 tarihinde CHP Milletvekili, emekli Büyükelçi Onur Öymen'in TBMM'de yaptığı konuşmadır: "Analar ağlamasın diyorlar. Maalesef, bu ülkenin anaları çok ağladı... Şeyh Sait isyanında analar ağlamadı mı? Dersim isyanında analar ağlamadı mı?"

Bu konuşmadan sonra kıyamet koptu. Alevi kesiminin ileri gelenleri Dersim katliamını savunan bir CHP'ye oy vermenin artık pek mümkün olmadığı noktasına geldiler. Diğer taraftan da AKP de boş durmuyor, Alevi seçmenlere yönelik **Alevi Açılımı** devam ediyordu. Kırsal alanda CHP'nin neredeyse tek oy kaynağı olan Alevi seçmenin artık CHP'ye oy vermesi artık zordu.

Galiba bu noktada **iyi saatte olsunlar** devreye girdi. CHP'nin 33. Olağan Kurultayı'ndan iki hafta önce CHP lideri Deniz Baykal'ın porno kaseti devreye sokuldu. 10 Mayıs 2010 tarihinde Baykal istifa etti. CHP biraz karıştı. Fakat 17 mayısta Kemal Kılıçdaroğlu CHP Genel Başkanlığı'na aday olduğunu ilan etti ve 22 mayısta 1189 delegenin oyu ile CHP Genel Başkanı seçildi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

TSK'da eğitim şart!

Ayhan Aktar 28.02.2011

Geçtiğimiz günlerde önce internete düşen görüntüler yeni bir rezaleti ortaya çıkardı. 2006 yılında Şırnak'taki Seslice Taburu'nda görev yapan Yüzbaşı Metin Gürcan, askerlerinin eline verdiği hedef tahtasına ateş ediyordu. Yaptığı cambazlıkla erlerin hayatını tehlikeye atan Yüzbaşı Gürcan'a şehit yakınlarından gelen tepkiler büyük oldu. Gazete haberi şöyle:

"Hedef tahtasının etrafına askerleri dizerek önce karşıdan atış yapan yüzbaşının, '**Komutanım yapmayın**' uyarılarına rağmen arkasını dönüp bacak arasından atış yapmasının akıl ve mantıkla izah edilemeyeceğini vurgulayan **Şehit Aileleri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği**, Malatya Şubesi Başkanı Ömer Terkin, 'O komutanın, önce akıl sağlığının kontrol edilmesi gerekir' dedi... Şehit ailesi ve dernekleri ordunun bu tür asker ve komutanlardan bir an önce arındırılması gerektiğine dikkat çekti (**Zaman**, 17 Şubat 2011).

Geçen hafta, Yüzbaşı Metin Gürcan'ın olayı açıklayan bir mektubu yayımlandı. Yüzbaşı Gürcan, 15 Ağustos 2006'da taburunun PKK baskınına uğradığını ve "yaşanan can pazarı sonrası iki şehit ve beş yaralı verdiğini" mektubunda anlatıyor. Bu üzücü olaydan sonra askerlerin moralinin bozulduğunu belirten Yüzbaşı, "Er/erbaş ile rütbeli arasında yaşanan bu güven bunalımında, başta atışta ve eğitimde mevcut yanlış uygulamalar ve eksiklikler ile ilgili Tugay Komutanlığı'nda ciddi bir değerlendirme yapıldığını" anlatıyor. Kendisi önceden Özel

Kuvvetler’de görev yaptığı için, eğitim ve moralin yükseltilmesi ile ilgili “beklentilerin” kendisine döndüğünü ifade ediyor. Sözü, Yüzbaşı Gürcan’a bırakalım:

“Biz de bu görevi **Evelallah** dedik ve sahiplendik. Çünkü o Mehmetçikle iki yıl o dağlarda biz gezecektik. Ancak bu moralle gezmelerin sonuçları çok kötü olabilirdi... Sonuçta benim ... öncülüğümde bir eğitim seferberliği başlattık. Başta er/erbaş ayırmadan kendi bölük personelini, sonra diğer bölüklerin lider personeli ve hatta tugayımızın lider personelini içeren 24 saat esaslı ve sıkı bir eğitim seferberliği başlattık.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türk ve Kürt Kemalistleri Birleşiniz...

Ayhan Aktar 07.03.2011

Orhan Miroğlu dostumuz, geçenlerde CHP ile BDP’nin seçim ittifakı yapmasının anlamlı ve yararlı olabileceğini ileri süren bir yazı yazdı. Yazının önemli noktalarını aynen kopyalıyorum:

“CHP’nin korkularının merkezinde Kürt sorunu var. **BDP’yle laiklik anlayışları birbirine yakın. AB, Kuzey Irak politikaları da çok benzer. Her iki partinin Kemalizm, ordu ve devlet algısı büyük benzerlikler gösteriyor.** Farklılık Kürt sorununa bakışta. Bu konuda nispeten de olsa özgürleşebilen bir CHP, BDP’yle ittifakı rahatlıkla gündemine alabilir.”

“Aslına bakarsanız her iki tarafın siyasi elitlerinin gönlünde bu işbirliği yatıyor. Ama bu işbirliğinin gerçekleşmesi büyük oranda CHP’ye bağlıdır. Kaldı ki, BDP’nin kitlesi de buna hemen evet diyecek bir kitle değil doğrusu. Lakin bu kitlenin de bir biçimde bu işbirliğine hazır hale getirilmesi için yoğun bir çalışma yapıldığı biliniyor.”

“BDP-PKK’de bu fikre muhalefet eden çıkar mı, çıksa bile etkili olur mu, sanmıyorum. **Öcalan bu ittifakı istiyor çünkü.** Bir ayağı BDP’de, bir ayağı CHP’de olan birtakım Kürt-Türk aydınları ve sosyalistleri de bu ittifaktan yanalar. Bence **İttihatçılar** da başka çare kalmadığını görüyor. Bu seçim işbirliğinin, –gerçekleşebilirse eğer– sayısız yararları olacak. Bir kere, silahlı mücadele bir seçenek olmaktan çıkabilir.”

“İtiraf edeyim, bu yazıyı yazmak benim için çok kolay olmadı.. Kürtlerle Kemalist-İttihatçı cephe arasında ittifakı savunan bir yazı yazacağım hiç aklıma gelmezdi doğrusu. Bu köşeyi okuyanlar hatırlayacaklardır, Kemalist CHP’yle BDP’nin işbirliği kişisel olarak benim en çok karşı çıktığım bir şeydi. Ama görüyorum ki, bu işbirliği gerçekleşmezse, hem Kemalist-İttihatçı cephede, hem PKK’de sular hiç durulmayacak, ve durulmayan bu sular demokratikleşme sürecine, çözüme ve hatta PKK-BDP’nin dört elle sarıldığı ‘Öcalan’ın barış için önünün açılması –ev hapsi’ projesine zarar verecek.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dağın Ardına Bakmak...

Ayhan Aktar 14.03.2011

Beyaz Türklerle Kürt meselesini konuşmak çok zordur. İnsanın tansiyonunu çıkaracak laflar ederler ve sizi sinirlendirirler. Sinirlendiğiniz için de bazen merâmınızı anlatamazsınız. Haklı iken, haksız olursunuz. Ama bu tiplerle sinirlerinizi bozmadan konuşmayı sürdürmeyi denerseniz, Beyaz Türk'ün zihinsel dünyasının aslında çok basit unsurlardan oluştuğunu anlarsınız.

Tabii ki bu zihniyet dünyasının en temel özelliklerinden biri de empati yoksunluğudur. Çünkü, Beyaz Türkler göre, içinde yaşadığımız yaşadığımız cumhuriyetin bir sorunu yoktur! Aslında bütün yaşadığımız sorunların kökü dışarıdadır. Komplo teorileri Beyaz Türklerin can suyudur. Onlara göre, Kürt çocuklarının dağa çıkmasının, teröre bulaşmasının sebebi emperyalizmdir. Emperyalistler para dağıtarak insanların dağa çıkmasını sağlamışlardır. Canım, zaten Birinci Dünya Savaşı sırasında Araplar da İngilizlerden altınları alıp isyan etmemişler miydi? Son derece ciddi bir edâ içinde bu lafları ederler. Aslında biraz da bu lafları söyleyerek sizin sabrınızı denerler.

Bu noktada hiç sinirinizi bozmadan bazı "saftorik sorular" sormayı becermeniz lazımdır. Söz buraya gelince, "yâni size göre, dağa çıkan ve PKK'ye katılan Kürtler yurt dışından para aldıkları için mi bu işe giriyorlar?" sorusunu sormayı deneyin. Cevap muhtemelen "Evet" olacaktır. Bu cevabı veren birisi, dağa çıkanların bir tip "paralı asker" olduğunu veya "herkesin bir fiyatı" bulunduğunu imâ ediyordur zaten. Eh, herkesin bir fiyatı varsa, bizim çokbilmiş Beyaz Türkün de bir fiyatı vardır. Değil mi, efendim?

İşte bu noktada, şu soruyu yöneltmenin zamanı gelmiştir: "Yahu, size göre herkesin bir fiyatı var galiba! Size para karşılığında dağa çıkmak teklif edilse, kaçta çıkarsınız?" Şu soruyu sorarak da üsteleyebilirsiniz: "Mesela, 250,000 Dolara dağa çıkar mısınız?" Birazcık mantık ve vicdan sahibi birisi bu noktada artık Beyaz Türk cinliklerini bir kenara bırakıp ya sizinle bu işi ciddi ciddi konuşur yahut bizim öğrencilerin tâbiri ile "kayıp sıyrıp" daha beter saçmalamaya başlar ve oradan uzaklaşır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Helâl Olsun Zaytung'a ...

Ayhan Aktar 21.03.2011

Yaklaşık bir yıl önce, cennet vatanımızda biraz zeka derinliği olan, toplumsal ve siyasal tuhaflıklarımızla biraz dalga geçen" bir mizah arayışı içinde olduğumu yazmıştım. Nihayet buldum! Bu eğlenceli keşfimi sizinle paylaşmak istiyorum:

Efendim, internette www.zaytung.com sitesine girerseniz. Karşınıza bir haber portalı çıkıyor. Hatta Zaytung'un künyesinin altında "dürüst, tarafsız, ahlaksız haber" bir spot da var, fakat inanmayın! Zaytung, esas olarak "yalan haber" yapıyor. Haberler yalan, ama okuduğunuz zaman ülkemizin toplumsal yapısı, insanımızın kendine mahsus değerleri, yüce devletimizin hassasiyetleri bakımından sanki bu haberler hepsi **olabilecekmiş** gibi geliyor. Anlatması zor, isterseniz size birkaç zaytung haberini kısaltarak vereyim. İlk haber, Türkiye'nin Japonya'ya yapacağı yardım ile ilgili:

Türkiye'den Japonya'ya Yardım Eli

8.9 şiddetindeki deprem ve sonrasında yaşanan felaketlerin yaralarını sarmaya çalışan dost ve kardeş ülke Japonya'ya Türkiye'den yardım eli uzandı. Felaketlerin ardından zor günler geçiren ülkeye dünyanın dört bir

yanından yardım yağarken, **deprem hakkında yorum yapacak uzman** sıkıntısının had safhada yaşandığı yerel ve ulusal tv kanallarının ihtiyacını karşılamak üzere Türkiye'den kalkan Çakabey-I firkateyni, 500 jeoloji profesörlük ilk yardım paketini dün sabah Japonya kıyılarına ulaştırdı.

Bölgeye ulaşan ilk yardım paketinin dağıtımında aktif rol oynayan Türk Kızılayı'nın yetkililerinden Sinan Demre, ülkedeki durumun vahametini "İlk partinin dağıtımında büyük sıkıntılar yaşadık ne yazık ki. Ulusal ve yerel kanallar deprem, artçılar ve tsunamiler hakkında konuşacak uzman açığı yüzünden yayınlarını güçlükle sürdürebiliyorlar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Silivri'den Mebus Olup Çıkmak Zor...

Ayhan Aktar 28.03.2011

Ergenekon sanıklarının seçimlerde aday olacakları, MHP ve CHP yöneticilerinin de bu işe sıcak baktıkları konusunda epeydir haberler yayımlanıyordu. Aday olanlar, seçildikleri takdirde dokunulmazlık kazanacakları için Silivri'den tahliye olacaktı. Fakat yaklaşık iki hafta önce, Yargıtay Onursal Cumhuriyet Başsavcısı Sabih Kanadoğlu **Hürriyet** gazetesinde bir **hukuki hatırlatma** yayımladı. "Hatırlatma" şöyle:

"Kanadoğlu, 'Anayasa'nın 14 ve 83'üncü maddeleri, Ergenekon gibi bir davadan herhangi bir şekilde yargılananların **milletvekili seçilse dahi dokunulmazlık kazanamayacağını** açıkça ortaya koyuyor. Aday olmalarında bir engel yok ama dokunulmazlık kazanamazlar' dedi. Kanadoğlu, özetle şunları söyledi: 'Tutuklu olanlar **Dokunulmazlık kazandı** gerekçesiyle tahliye de edilemez, milletvekili olduğu için tahliyesi söz konusu olamaz; böyle bir gerekçe kullanılamaz. Ancak 'Tutuklu olma nedenleri ortadan kalktı, deliller toplandı, kaçma şüphesi yok' ya da 'Delilleri karartamaz' gerekçeleriyle tahliye edilebilirler, o ayrı bir şey. [BDP milletvekili] Sabahat Tuncel olayında da oldu; mahkeme 'Milletvekili seçildi ve dokunulmazlık kazandı' gerekçesiyle tahliye etti. Dönemin İstanbul Başsavcılığı itiraz etti tahliye kararına, bu defa gerekçeyi değiştirdi mahkeme ve 'Tutukluluk nedenleri kalmamıştır' kararıyla tahliye etti. Davasının görülmesine de devam edildi. Mahkeme 'Tutukluluk nedenleri ortadan kalkmıştır' demediği müddetçe Ergenekon tutuklularının herhangi biri milletvekili seçilse dahi tahliye edilmeyebilir, dolayısıyla dokunulmazlık kazanmaz" (**Hürriyet**, 16 Mart).

Sedat Ergin, aynı gün Ergenekon sanıklarının CHP'den aday gösterilmelerinin doğru olmayacağını savunan bir yazı kaleme aldı. Ergin, yazısında Ergenekon sanıklarının yemin ettikten sonra "milletvekili dokunulmazlığı" kazanacaklarını ve bu durumun milletvekili dokunulmazlığının kaldırılmasını savunan CHP'nin durumunu siyaseten zorlaştıracığını yazıyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İki Kitap ...

Ayhan Aktar 04.04.2011

1980 yılı şubat ayında, bugünkü ismi Marmara Üniversitesi olan kuruma asistan olarak atanmış olduğuma göre, akademisyen olarak otuz küsur yılı doldurdum demektir. Bu süre içinde yaptığım en “hayırlı” işlerden biri de 2005 yılında yapılan **İmparatorluğun Çöküş Döneminde Osmanlı Ermenileri : Bilimsel Sorumluluk ve Demokrasi Sorunları** isimli konferansın organizasyon komitesinde çalışmış olmamdır.

Böyle bir konferansın düzenlenmesi fikri Halil Berktaş dostumuzun aklına gelmişti. Bendeniz 2005 başında kısa bir seyahat için Kıbrıs’ta bulunduğum sırada beni arayıp böyle bir konferansın düzenlenmesine nasıl baktığımı ve katılıp katılmayacağımı telefonla sormuştu. Ben de bunu çok iyi bir fikir olduğunu, memnuniyetle katılacağımı belirtmiştim.

Böyle bir konferansın toplanacağını duyulması ve resmî görüşü ezberlemiş olarak tekrarlayan “hâfız ve mevlithan” takımını konferansa davet etmeyeceğimizi söylediğimizde etraf karıştı. Boğaziçi, Sabancı ve Bilgi Üniversiteleri yöneticileri ve bizler, neredeyse “son kalan Türk devletinin dibine dinamit koymakla” suçlandık.

24 mayıs salı günü, konferansın başlamasına bir gün kala, TBMM’de kıyamet koptu. CHP Milletvekili Şükrü Elekdağ kürsüye çıkıp, konferansta “Bilimsellik kisvesi altında Ermeni propagandası” yapılacağını söyledi. Dönemin Adalet Bakanı Cemil Çiçek de konferansı, “milletin arkadan hançerlenmesi, millete iftira edilmesi” olarak değerlendirdi. Daha da ileri giderek “Bu sorumsuzluk, bu ciddiyetsizlik, bu millete küfretme, bu milletin nüfus cüzdanını taşıyanların bu milletin aleyhine propaganda yapma, hıyanet etme dönemini artık kapatmamız lazım. Biz devletçe böyle bir yoğun çaba içindeyken, bu çabaları arkadan hançerlemek ne anlama geliyor? Hükümet olarak bir yetkimiz olsaydı, gereğini yapardık.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürtlerin resmî İslâmı...

Ayhan Aktar 11.04.2011

Bir semavî dinin başına gelebilecek en kötü şey, millileşmesidir. Bu durum Hristiyanlık için olduğu kadar, Müslümanlık için de geçerlidir. Nasıl ki 19. yüzyılın son çeyreğinden itibaren Ortodoksluk Yunan milli devletinin kurucu unsurlarından biri haline gelmiş, evrensel değerlerinden bir kısmını kaybederek ve sadece “Helenlerin dini” haline geldiyse, Diyanet İşleri Başkanlığı’nın kuruluşundan itibaren ülkemizdeki Müslümanlık da “Türklerin dini” olmak yoluna girmiştir.

Dinin millileşmesi demek, esas olarak dinî tartışmaların, dinî meseleleri yorumlama çabalarının ulus-devletin “yüksek çıkarları” doğrultusunda yeniden şekillenmesidir. Yanlış anlamayın, burada “bir milli din vardır; fakat bir de **gerçek din** vardır” gibi basit analizler yapmak niyetinde değilim. İslamiyet’in bazı kurallarından hoşlanmayan Kemalistlerin çok sık başvurdukları analizlerden özellikle kaçınmaya çalışıyorum.

Söylemek istediğim şey çok basit: “millileşen din” her durumda evrensel niteliklerinden bir kısmını kaybeder. Giderek cılızlaşır, mistik içeriğinden uzaklaşır ve basit günlük faaliyetler bütünü haline gelir. Kısacası, ruhunu, vicdanını ve bütünselliğini kaybeder. Böyle bir dinî anlayışı benimseyen din adamları da giderek “devlet memuru” olurlar.

Ülkemizde bu dalgaya direnen, resmî dinselliğin boğucu tekdüzeliğinden rahatsız olan, din adamının “Ankara’nın borazanı” olmasını içine sindiremeyen ve askerî darbe dönemlerinde (12 Eylül veya 28 Şubat) çevrelerinde yer alan insanlara ne diyeceklerini bilemeyen dindar kesim vardır. Bunlar tarikatlar ve İslâmî

ekollerdir. Tabii ki Diyanet içinde de bu konuda direniş vardır, ama tarikatlar kadar kuvvetli değildir. Tarih boyunca merkezî otorite ile her zaman dirsek teması içinde olmuş, fakat hep kendi özerkliklerini korumayı başarmış tarikatlar için “devletin deli gömleğini giyinmek” yokluğa sürükleniş demektir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP = Hamam Şakası!

Ayhan Aktar 18.04.2011

Benim gibi çocukluğunda ailesi tarafından hamama götürülmüş olanlar, hamam adâbını öğrendikleri gibi; hamam şakalarını da öğrenirlerdi. Aslında “eşek şakası” olarak nitelendirilebilecek hamam şakalarından biri de şudur ve en az üç kişi ile yapılır: Birlikte yıkandığınız arkadaşınız kafasını sabunlarken, yâni gözleri kapalı ve en korunaksız olduğu anda diğer iki hamam arkadaşı kendi kurnalarına doldurdukları sıcak ve soğuk suları sıra ile hamam tasları ile arkadaşlarının kafasından aşağı boşaltırlar. Kafası sabunlu olup gözlerini açamayacak durumdaki arkadaş soğuk suyu yediğinde donar, sıcak suyu yediğinde ise yanar. Bizim çocukluğumuzda bilgisayar falan olmadığı için vaktimiz böyle haylazlıklarla geçerdi.

Kimse kusura bakmasın ama, son günlerde CHP’nin politikaları sanki bir hamam şakası gibi. Örneğin, bu yazıyı yazmaya başladığımda CHP’nin **Yeni Anayasa Taslağı**’ndan bahsetmeyi düşünüyordum. Taslakta, CHP bakımından hayli radikal sayılabilecek öneriler var: MGK’nın kaldırılması, başörtüsüne şartlı izin, Kürtçenin seçmeli ders olması, din dersinin zorunlu olmaktan çıkartılması önerileri var. Taslakta yer alan en önemli öneri ise Türklük tanımıyla ilgili. Taslağı hazırlayanlardan Süheyl Batum, Anayasadaki ‘Türk’ sözünün çıkmasına karşı olmadığını belirterek, **“Türk tanımı kaldırılıp ‘Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıdır’ denilebilir”** demiş.

Kürt sorununun çözümüyle ilgili üzerinde tartışılan projeleri sıralayan komisyon üyesi sevgili Binnaz Toprak da şunları söylemiş: “Hakikatler Komisyonu’nun kurulması. Diyarbakır Cezaevi’nin müzeye dönüştürülmesi gibi düzenlemeler var. Yeterli olmadığını biliyorum ama bir ilk adım olarak Kürtçenin seçmeli ders olarak okutulması var” (www.internethaber.com).

Şimdi, elimizi vicdanımıza koyalım: Baykal dönemindeki CHP bir “Hukuk Bürosu” gibi çalışıyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Okuluma dokunma!

Ayhan Aktar 25.04.2011

Benim çocukluğumun geçtiği 1960’larda, İstanbul şehir nüfusu 1,750,000 civarındaydı. O dönemde İstanbul’un orta sınıflarına mensup yaşlı insanların yeni tanıştıkları gençlere “evlâdım, siz kimlersiniz?” sorusunu sorması pek de garip kaçmazdı. Orta sınıflar arasında, herkes birbirini az buçuk tanırdı. Benim gibi 1950’lerde doğanlar, çocukluğumuzun geçtiği doğal ve fiziki ortamın zaman içinde darmadağın olmasını yaşadık.

Yazın Boğazda veya Adalarda denize girebilmenin, kışın balık akınında Kabataş vapur iskelesinden atılan zokalı oltayla palamut tutabilmenin ne kadar büyük bir nimet olduğunu şimdi anlıyorum. Bir zamanlar denize girdiğimiz Caddebostan ve Süreyya Paşa Plajlarının bulunduğu sahiller dolduruldu ve üstüne yol yapıldı. O yolların üzerinden otomobille geçtiğimde hâlâ kendimi tuhaf hissediyorum.

Derdim, nostalji edebiyatı yapmak değil! Yâni “evvelden herşey güzeldi, şimdi çok kötü” gibi toptancı yargılarla hareket etmiyorum. Ama çocukluğumun önemli mekanı, Beyoğlu’ndaki Saray Sinemasının yerine yapılan Demirören AVM’nin de son derece sevimsiz bir yapı olduğu kanaatindeyim. Genişleme hırsına gem vurulabilmiş ve projesi yetenekli bir mimarın elinden çıkmış olsa daha güzel olurdu diye düşünüyorum.

1970’lerin başında 4. Levent’te oturuyorduk. Bendeniz, Etiler Lisesini 1972 yılında bitirdim. Geçtiğimiz hafta şu haber gözüme çarptı:

“Toplu Konut İdaresi (TOKİ), Milli Eğitim Bakanlığı’nın elindeki üç okulu daha aldı.TOKİ Akmerkez’in yakınındaki Etiler Lisesi, Etiler Kız Meslek Lisesi ve Etiler Otelcilik Meslek Lisesi’ni bünyesine kattı. TOKİ arsalarla karşılık İstanbul’a 125 okul yapacak. Okul arsaları Türkiye’nin en kıymetli arsaları konumunda bulunuyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kanal İstanbul manzaralı, jakuzili 3 + 1 dubleks daire...

Ayhan Aktar 09.05.2011

Başbakan Erdoğan’ın “Çılgın Projem” dediği Kanal İstanbul projesi hayata geçerse, 2023 yılında **Hürriyet** gazetesi emlak ekinde herhalde bu tür ilanları göreceğiz. Çılgın proje konusunda iki çift laf etmek boynumun borcudur diye düşünüyorum.

Önce bir tesbit yapalım: Kapitalist üretim tarzının egemen olduğu her ülkede, ekonominin lokomotifi olarak kabul edilen bazı sektörler vardır. Bu sektörlerde büyüme gerçekleştiği zaman, ekonominin genelinde bir canlanma ve hareketlilik gözlemlenir. Bir zamanlar, ABD ekonomisinin can damarı olarak **otomotiv sanayii** gösterilirdi. Amerikalılar, otomobillerini yenilemeye karar verdikleri zaman fabrikalar tam kapasite çalışır, oto yan sanayiinde siparişler patlar ve ekonominin çarkları daha hızlı dönmeye başladır.

Cennet vatanımızda ise, ekonominin lokomotifi inşaat sektörüdür. Türk kapitalizminin gelişmesinde inşaat sektörünün payı büyüktür. 1960’larda İstanbul’un bahçeli ahşap evlerini yıkıp, yerine kat karşılığı apartmanlar diken Laz müteahhitler vardı. Bunlar bakımsız ahşap evlerde oturan, çocukları evlenip ayrı eve çıkmış yaşlı dul kadınlara, o dönemin yassı sarı kutulu **Yeni Harman** sigara paketlerinin arkasına kroki çizerek yapacakları daireleri anlatırlardı. Böylece ikna edilen yaşlı teyzelerin onayı ile ahşap evler yıkılır, bahçesindeki ağaçlar kesilir ve apartmanlar dikilirdi. Bu inşaatlarda, o yıllarda kente yeni göçmüş olan köylüler önce inşaat amelesi olarak işe başlarlardı. Zaman içinde beceri kazanarak ustalığa, kalfalığa yükselirler ve hatta bazıları da müteahhit sınıfına atlayıp köşeyi dönerlerdi.

Devlet ise, inşaat sektörüne “yol açarak” dolaylı katkı yapardı. Eğer Başbakan Adnan Menderes, Beşiktaş-Yıldız-Balmumcu-Levent-Maslak-Büyükdere yolunu açmamış olsaydı, bugün Etiler, Levent, Gültepe, Çeliktepe, Maslak ve Tarabya sırtlarındaki mahalleler oluşur muydu? Eğer FSM Köprüsünün çevre yolları olmasaydı, bugün İkitelli, Bahçeşehir, Acarkent, Kavacık gibi semtlerden bahsedebilir miydik?

1970'lerin sonuna geldiğimiz zaman eski ahşap evlerin neredeyse tümü **betebe apartman** oldular.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ustalık Döneminin Şifreleri...

Ayhan Aktar 16.05.2011

Başbakan Erdoğan'ın "ustalık dönemi" dediği üçüncü dönemin şifreleri çözülmeye başladı. 12 Haziran'dan sonra AKP'nin daha ılımlı bir siyasi üslup takınacağını tahmin ediyorum. Bendeniz belli sinyaller almaya başladım. İzlenimlerimi paylaşmak istiyorum:

Geçtiğimiz haftaki yazımda **Kanal İstanbul** isimli **çılgın proje** ile AKP'nin Çatalca-Silivri arasında yaklaşık 50 kilometrelik bir kanalın kazılmasını ve çevresinin imara açılmasını hedeflediğini belirtmiştim. Yâni kanalın iki yakasındaki 50'şer kilometrelik hat üzerinde villalar, apartmanlar, siteler ve kanalın iki yakasını birleştirecek köprüler ve otoyollar, alışveriş merkezleri inşa edileceğini anlatmıştım. Böylece, ekonominin canlanacağını belirtmiştim.

Çılgın projeye geçtiğimiz hafta bir yenisi eklendi. Başbakan Erdoğan, Bir zamanlar Karadeniz kıyısındaki Uskumruköy civarında maden ocaklarının olduğu yere ve Anadolu yakasına **iki yeni kent** yapılacağını müjdeledi. Nüfusları yaklaşık birer milyon civarında olacak bu kentlerin kuruluş mantığını Erdoğan şöyle anlatıyor:

"12 Haziran seçimlerinin ardından İstanbul için iki yeni şehrin inşasına başlıyoruz. Bu zamana kadar yaptıklarımız nihai bir proje çalışması değil, yapılmış 1/100.000'lik planlar üzerine bir plan, bir proje çalışmasıdır... Bu iki şehirle İstanbul'un nüfusunu artırmayı düşünmüyoruz... İstanbul'un deprem tehdidi altında olduğunu unutmamalıyız, en güvenli bölgenin de üzerinde şehirleri kuracağımız yerler olduğunu da ifade etmek istiyorum. **Depreme hazırlık ve kentsel değişim, dönüşüm amacıyla bu iki yeni şehri inşa ediyoruz...** Belki yüz binlerce insanın ölümüne sebep olabilecek yapılanmadan İstanbulumuzu kurtaracağız... İki şehir de **yerel değerlerin yaşatıldığı**, her türlü imkanın sunulduğu, **yaşanabilir kentler** olacak.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP'den Yeni Adımlar...

Ayhan Aktar 23.05.2011

Kendisini artık "Yeni CHP" olarak tanımlayan CHP yönetimi bazı **alışılmadık işler** yapıyor. CHP'nin Dış Politikadan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Emekli Büyükelçi Osman Korutürk, geçen hafta Fener Rum Patrikhanesi, Türkiye Ermenileri Patrikhanesi, Türkiye Hahambaşılığı ve Süryani Kadim Kilisesi İstanbul Metropolitliği'ni ziyaret etmiş (**Radikal**, 20 Mayıs).

Sn. Korutürk, CHP'nin iktidara gelmesi durumunda seçimlerde % 10 barajının kaldırılacağını, Kürt vatandaşlarımızın anadillerini öğrenmelerinin önündeki engellerin kaldırılacağını, faili meçhul cinayetlerin

aydınlatılacağını söylemiş. Bu güne kadar gayrimüslim azınlıkların CHP'ye mesafeli duruşunu yorumlayan Korutürk şöyle demiş: "Biz herkesi eşit Türk vatandaşları olarak görüyoruz. CHP'ye olan mesafe, tek partili dönemde yaşanan sıkıntılardan kaynaklanıyor olsa gerek." Sn. Osman Korutürk'ü bu gerçekçi yaklaşımından ötürü kutlamamız gerekiyor.

Ermenistan'la kapalı sınırların tekrar gündeme alınabileceğinin sinyalini veren ve 1915 olayları konusunda da açıklama yapan Korutürk şunları söylemiş: "Acılar iki taraflı yaşandı. Diaspora 'sadece ben acı çektim' diyor. Müslüman Türklerin de acısını kabul etmek lazım. Acıları sarıp, geçmiş tarihçilere bırakırsak yol alabiliriz." Eh, bu sözleri de CHP için olumlu adım olarak yorumlayabiliriz.

Sn. Korutürk Fener Rum Patrikhanesini ziyaretinden sonra, Patrik Bartholomeos Hazretleri ile Heybeliada Ruhban Okulu konusunu ele aldıklarını ve okulun Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak açılması konusunda mutabık kaldıklarını ifade etmiş. İstanbul'daki Süryani cemaatinin yaklaşık 20,000 kişiden oluştuğunu ve bu kadar kalabalık bir cemaatin sadece bir tek kilisesi olduğunu öğrendiğini açıklayan Sn. Korutürk, yeni kilise açılması konusunda çalışmaların başlatılması gerektiğini ifade etmiş.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

MHP'den BDP'ye geçişler...

Ayhan Aktar 30.05.2011

Geçenlerde tarihçi dostlarımla Karadeniz kıyılarındaki Rum nüfusun İslâmiyeti kabul etmesi sürecini konuşuyorduk. Bizans kaynaklarına göre, Of'un Rum ahalisi son derece koyu Ortodoks inanca sahip imiş. Oflular arasından 17. yüzyıla kadar bol miktarda episkopos, metropolit ve kilise papazı çıkmış. Osmanlı döneminde, Fener Rum Patrikhanesi'nde Of lu papazların itibarının hayli yüksekmiş. Fakat, her nedense 17. yüzyıldan itibaren Of'un Rum ahalisinin kitlesel biçimde din değiştirerek (ihtida ederek) Müslüman olduklarını Osmanlı Tahrir Defterlerinden öğreniyoruz.

O gün aramızda Trabzon'un Of kazasından dini bütün bir dostumuz da vardı. Kendisi tarihçi değildi, fakat anlatılanları ilgi ile dinliyor sorular soruyordu. Sonunda dayanamayıp, "Yahu, anlattıklarınız biraz kafamı karıştırdı. Bugün de Oflular son derece sofu insanlardır. Of'un Hacı ve Hocası çok meşhurdur. Benim sülalemde imam çoktur" dedi. Bir tarihçi dostumuz ona cevap olarak, "Bunda anlaşılmayacak bir şey yok ki. Sizinkiler inandıkları kutsal kitabı değiştirmişler, ama meslek aynı kalmış" demişti. Bu yorum, hepimizi güldürmüştü.

Geçtiğimiz günlerde Van'ın Başkale ilçesinde MHP ilçe örgütünün istifa edip BDP'ye geçmesi ile ilgili haberi okuyunca, o günü hatırladım. Haber şöyle:

"MHP Başkale İlçe Başkanı Ömer Bozkurt, ilçe yönetimindeki 30 kişi ile birlikte dün İlçe Seçim Kurulu'na giderek istifa dilekçelerini sundu. Bozkurt, daha sonra BDP'nin desteklediği bağımsız milletvekili adayı Kemal Aktaş için açılan seçim bürosuna giderek BDP'ye katıldıklarını açıkladı. Başkale BDP İlçe Başkanı Derviş Polat, MHP'den istifa edip partilerine geçen Ömer Bozkurt'a rozet taktı... Eski MHP'li yeni BDP'li Bozkurt, **Radikal'e** yaptığı açıklamada, 5 yıldır Başkale'de MHP İlçe Başkanı olarak görev yaptığını belirterek, **'Uludere ve Şırnak'ta yapılan operasyonlar ve halkımızın ölümlerini almak için sınırı geçmesi bizi vicdanen çok etkiledi.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP, yine 'Hamam Şakası' gibi...

Ayhan Aktar 06.06.2011

18 Nisan günkü yazımda, **Yeni CHP**'nin çelişkilerle dolu olduğunu hatırlatarak, parti yönetimindeki bir kesimin 'ilerici, demokrat ve AKP'yi zorlayacak politikalar" geliştirdiğini anlatmıştım. Aynı şekilde, CHP içinde başka bir grubun da seçmene mavi boncuk dağıtmak amacıyla Ergenekoncuları listelere koyduğunu hatırlatmıştım. Bu  elişik durumun da hamamda sıcak ve soğuk su dolu tasların insanın kafasına birbiri üstüne boca edildiği hamam şakasını hatırlattığını ifade etmiştim.

CHP'de 'Hamam şakası' durumu devam ediyor. Geçtiğimiz Pazar, CHP lideri Kılıçdaroğlu'nun kahvaltı davetine katıldım. Bu toplantıda, Genel Başkan Yardımcısı ve CHP Bilim, Yönetim ve Kültür Platformu Başkanı Prof. Sencer Ayata yönetiminde hazırlanan CHP'nin **Demokrasi: Eşit Yurttaş,  zg r Toplum**  alışmasının sunumu yapıldı.

Toplantıda  nce, CHP lideri Kılıçdaroğlu demokrasi projesinin özünü yansıtan bir konuşma yaptı. Daha sonra, Dr. Mehmet Karlı projenin ruhuna ilişkin bazı ayrıntıları anlattı. Bu güne kadar CHP'den duymaya pek alışık olmadığımız bazı siyasi öneriler yapıldı. Bunların bir kısmını sıralıyorum: "CHP iktidarında askerlik su?resi ilk aşamada 15 aydan 9 aya indirilecek, gerekli hazırlıkları takiben 6 aya çekilecektir."

"TSK daha profesyonel bir yapıya kavuşturulacaktır."

"Tu?rk Silahlı Kuvvetleri (TSK) İ  Hizmet Kanunu'nun, hukuk mantığına aykırı bir şekilde darbeler için bahane olarak kullanılan, 35. maddesi değiştirilecektir."

"Askeri Yu?ksek İdare Mahkemesi'nin (AYİM) kaldırılması alınması gereken önlemler arasındadır."

"Silahlı kuvvetler u?zerinde TBMM'nin denetim yetkisini arttırılacaktır. Bu amaçla Genelkurmay Başkanı... TBMM'de milletvekillerin sorularını yanıtlamalıdır."

Toplantıda, Kılıçdaroğlu, gerekirse "Genelkurmay Başkanlığı'nın Milli Savunma Bakanlığı'na bağlanabileceğini" ifade etti. "Adli Kolluk" sisteminin yargı bağımsızlığı bakımından ne kadar önemli olduğunu anlatıldı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Köylülüğün bitişi: Kentli orta sınıfların zaferi!

Ayhan Aktar 13.06.2011

Siyasette bir dönemin sonunu geldi. Siyasal tarihimizde ilk kez, kentli orta sınıflar ağırlıklarını koydular ve seçim sonuçlarını belirlediler.

1946'dan bu yana, kentli orta sınıflar, seçimlerde kültürel ve ideolojik yönelimlerine göre oy kullanırlardı. Orta sınıfların oyunu, "cepleri" değil; kültürel, ideolojik tercihleri belirlerdi. Örneğin, AP-DYP ile CHP-SHP arasındaki rekabette, seçim sonuçlarının orta sınıfların hayatını değiştirmesi beklenmezdi. Partilerin zaten kentli orta sınıflara yönelik bir politikaları yoktu.

1950'lerde nüfusun yüzde 80'i köylerde yaşıyordu. Partilerin amacı köylülerin oylarını almaktı. Seçim sistemi de köylüleri kollardı. DP-AP-DYP iktidarlarının tarım destek politikaları köylü seçmene "kıyak" geçirdi. Seçim zamanı hükümet buğdaya, tütüne, pancara ve fındığa ödenecek fiyatı yüksek tutardı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yunanistan'ın Krizle İmtihanı...

Ayhan Aktar 20.06.2011

Her toplumsal ve ekonomik kriz, yeni bir değişim ve reform döneminin habercisidir. Ne yazık ki, bu tesbit Yunanistan için geçerli değil. Komşudaki krizin yapısal sebeplerini anlamak bizler için çok kolay. Çünkü, Turgut Özal ve Tayyip Erdoğan öncesi dönemde ülkemiz de aynen Yunanistan gibi yönetiliyordu. Bugün yaşı 40'ın üzerinde olan bir vatandaşımız Atina'ya gitse hiç yabancılık çekmez.

Yunan siyaset esnafı için, aynen Türkiye'de olduğu gibi "Bizim partiye oy ver, sana veya çocuklarına devlette iş verelim" ilkesi geçerliydi. 1974'den beri işler böyle yürüyordu. Yunanistan AB'ye girip, yardımlar gelince kamu sektörü daha da büyümüştü. Halen çalışan nüfusun üçte biri kamuda istihdam ediliyor. Sırf bu kriter açısından bile, Yunanistan'ı Avrupa'nın son sosyalist ekonomisi olarak görmek mümkün. Ayrıca kamu sektöründe örgütlü sendikalar var. Sendika başkanlarının çoğu milletvekili seçilmişler, bu nedenle Papandreu'nun partisi içinde ekonomik tedbirlere karşı sert muhalefet var.

Kamuda çalışanları işten atmak yasak. Bu durum da özelleştirmenin önünde en büyük engel. Geçen yıl, Pire Limanı özelleştirilmiş. En yüksek parayı veren Çinliler almışlar. Fakat Çinliler yönetime geldikten sonra greve giden işçiler Pire Limanı'na yanaşan yolcu gemilerine hizmet vermeye karşı çıkmışlar. Yunanistan'ın turizm gelirlerinde ciddi düşüşler yaşanmış.

Geçen sonbahar Atina'ya gittiğimde Yunan Maliye Bakanlığı ilk kez kamu çalışanlarının isimlerini bilgisayara girerek toplu bir liste hazırlamıştı. O günlerde liste üzerinde analiz yapanlar, yüz kızartıcı bazı durumları tesbit ettiler. Örneğin, Atina'daki devlet hastanelerinden birinde on kişi bahçıvan kadrosundan maaş alıyordu. Ama bu hastanenin bahçesi yoktu! Aynı listeden anlaşıldığına göre, birkaç yüz kişiye aynı anda iki farklı bakanlığın kadrosundan maaşlar ödeniyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP ve BDP için deniz bitti...

Ayhan Aktar 04.07.2011

CHP yönetiminin başlattığı yemin krizinin amacı TBMM'nin iradesine ipotek koymak ve sistemi kilitlemektir, ama beceremediler. Başbakan Erdoğan kapıyı yüzlerine kapatıverdi. Şimdi, çaresizlik içinde debelenip duruyorlar. Bugün TBMM yeni Başkanını seçecek, daha sonra da yeni hükümet açıklanacak. Yeni Bakanlar Kurulu Cumhurbaşkanı tarafından onaylandıktan sonra, hükümet programı okunacak ve güvenoyuna gidilecek. Hükümet güvenoyu aldıktan sonra da, TBMM 1 ekim tarihine kadar tatile girecek. Başbakan Erdoğan, seçimden önce TBMM'den "Kanun Kuvvetinde Kararname" çıkartma yetkisi de almış olduğu için, AKP'lilerin bilgisayar başına geçip yazdıkları her metin, Bakanlar Kurulu tarafından imzalandıktan sonra kanun olarak geçerlilik kazanacak. CHP de seyredecek! İyi mi?

Şimdi bir an için kendinizi "Ergenekon tetikçisi" olmayan ve ayrıca kendisini "solcu sayan" sıradan bir CHP milletvekilinin yerine koyun: Listeye girmek için çaba göstermişsiniz, seçilmek için epey masraf etmişsiniz ve sonunda içinde bulunduğunuz konum, Meclis koridorlarındaki saksılardan farksız! Genel Kurul salonunda adınız okunduğunda "yok" diyerek kendinizi siyaseten sıfıra indirmişsiniz. Ayda 8.200 lira net maaşı cebe indirdikten sonra, nasıl orada öyle "saksı gibi" durabilirsiniz? Bunu nasıl içinize sindirirsiniz? Bayramda seçim bölgenizi ziyaret ettiğinizde, insanlara bu durumu nasıl açıklarsınız? Bence, CHP'nin falında "üç vakte kadar" bir çatlama gözüktüyor.

Aslında Meclis tatile girecek, ama siyaset tam gaz devam edecek. Yazın bizi sıcak bir gündem bekliyor. Ağustos ayında Yüksek Askerî Şûra (YAŞ) toplantısı var. Ergenekon davası dolayısıyla gözaltına alınmış veya yargılanmakta olan generallerin çoğu emekliye ayrılacak.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tan gençliği

Ayhan Aktar 11.07.2011

Geçtiğimiz hafta Murat Belge dostumuz Ezgi Başaran ile yaptığı mülakatta bazı önemli tesbitler yapmış. Ezgi Başaran'ın "Siz de mi Başbakan gibi öğrenci protestolarının arkasında başka bir şey arıyorsunuz" sorusuna verdiği cevapta şunları söylemiş:

"Öyle düşünüyorum evet. Çünkü **Tan** gençliğinden itibaren böyle bir gelenek var. Eğitimle yapıyoruz bunu. Türkiye'de faşizm aileden değil eğitimden gelir. 1968'den beri ben bu hareketlerin içinden geldiğim için biliyorum." (**Radikal**, 4 temmuz)

Murat Belge'nin kullandığı "**Tan** gençliği" teriminden kasıt, 4 Aralık 1945 günü anti-komünist üniversite gençliğinin Cağaloğlu'nda **Tan** Matbaası'nı tahrip etmeleridir. **Tan** Gazetesi'ne saldıranlar içinde İlhan Selçuk ve Süleyman Demirel'in de bulunduğunu biliyoruz. **Tan** gazetesi o günlerde gergin olan Türk – Sovyet ilişkilerinde yumuşamayı savunuyordu. Gazetenin sahibi Zekeriya Sertel, yeğeni Gündüz Vassaf'a yaşananları şöyle anlatıyordu:

"4 Aralık 1945 gününün sabahı üniversiteli faşist gençler ellerinde önceden hazırladıkları baltalar, balyozlar ve kırmızı mürekkep şişeleriyle matbaaya saldırdılar. Orada bekleyen polisler olup bitene seyirci kaldılar... Göstericiler, baltalarla matbaa kapısını kırıp içeri girdiler. Makineleri balyozlarla kırdılar. Binanın camlarını indirdiler. İçindeki eşyayı kırıp döktüler. Sonra ellerinde kırmızı boya şişeleriyle "Serteller nerede?" naralarıyla

bizleri aramaya koyuldular... Göstericiler bizi bulamayınca vahşi naralarla yollara düştüler... Sonra vapurla Kadıköy'e geçip bizi evimizde basmaya teşebbüs ettiler..."

"Hükümet olaydan önce olduğu gibi, olaydan sonra da bu cinayeti işleyenlere karşı hiç bir harekette bulunmadı. Güpegündüz bir matbaayı yıkan bu faşist gençlerden hiç kimse tutuklanıp mahkemeye verilmedi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yine gençlik üzerine...

Ayhan Aktar 18.07.2011

Geçtiğimiz hafta Tan gençliği ile ilgili yazımda genel olarak ulusalcı gençleri kastederek, şunları söylemiştim: "Ağırlıklı olarak aşırı laik, şehirli orta sınıf ailelerin çocukları olan Tan gençliği, aileleri tarafından aşırı korumacı bir yöntemle yetiştirilmiş çocuklar. Bunlar genellikle öğrenci servisleri ile okullara taşınmış, hiç otobüse binmemiş, her istedikleri önlerine hazır gelmiş, anneleri tarafından arkaları toplanmış çocuklar. Küçük yaşlardan itibaren hoca tutularak test sınavlarına hazırlanmış, zihinlerinde toplumsal hassasiyetin gelişmesi için pek çaba gösterilmemiş çocuklar. Sokakta top oynamamış, kavga edip kafası yarılmamış muhallebi çocukları. Küçük yaşta kendilerine oyuncak olarak bilgisayar hediye edilmiş ekran tutkunu garibanlar."

Bu tesbitleri yaptıktan sonra son yıllarda şehirli, orta sınıf laik ailelerin çocuklarının karşısına onlarla kıyasıya rekabet eden yeni bir gençlik grubunun çıktığını anlatmıştım. Bu gençlerin ağırlıklı olarak dindar ve düşük gelir gruplarındaki ailelerin çocukları olduğunu ifade etmiştim. Sistemin önlerine koyduğu engelleri yırtı yırtı aşmış olan bu çocukların toplumsal duyarlılıklarının diğerlerine nazaran daha yüksek olduğunu belirtmiştim.

Yazının yayımlandığı gün, bir akademisyen dostum aradı. Önce yazı için tebrik ettikten sonra bir soru sordu: "Yahu Ayhan, bu gençliğin ulusalcı kesiminin sosyolojik özelliklerini ve aile yapılarını çok güzel anlatmışsın. Fakat ulusalcı olmayanlar, yahut şiddete dönük olmayanlar sanki bunlardan farklı bir aile düzeni içinde mi yetiştirdi? Siyasal eğilimlerini bir yana bırakırsak onlar da benzer tutukluklar içinde değil mi?"

Arkadaşımin sorusu, doğru ve haklı bir soruydu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tayyip Paşa'nın Kıbrıs seferi...

Ayhan Aktar 25.07.2011

Başbakan Erdoğan'ın Kıbrıs ziyareti Türkiye'nin Kıbrıs politikası açısından değil, Türkiye-AB ilişkileri bakımından önemli çıkışlarla doluydu. Türk siyasetinde Kıbrıs'ın tuhaf bir yeri vardır. Kıbrıs her zaman **kendi başına önemli** olan bir "milli dava" değildir. Türkiye'nin bazı iç meseleleri bazen Kıbrıs üzerinden tartışılır veya halledilir.

"İyi saatte olsunlar" takımının örgütlediği ve 6 Eylül 1955 gecesi İstanbul'da yaşanan vahşetin ardında Kıbrıs davası vardır. O gece, İstanbul'da azgın kalabalıklar tarafından tahrip edilen azınlıklara ait 4.214 ev, 1.004 işyeri,

73 kilise, bir sinagog, iki manastır, 26 azınlık okulu, gayrimüslim azınlıkların devlete güvenlerini bir kez daha yerle bir etmiştir. "Milli davamız Kıbrıs" bir mazeret olarak kullanılmıştır. Aynı şekilde, 1964 yılında İsmet Paşa hükümetinin aldığı İstanbul Rumlarını sınır dışı etme kararı sonucunda binlerce insan bir hafta içinde Türkiye'yi terk etmek zorunda kalmışlardır. Kullanılan mazeret, yine Kıbrıs meselesidir.

Şimdi bir düşünün bakalım, eğer "Kıbrıs davası" olmasaydı 1955 Nüfus Sayımı verilerine göre, sayıları 52.000 civarında olan İstanbul Rumlarını göçe zorlamak mümkün olabilir miydi? Eğer Kıbrıs sorununun yarattığı gerginlikler olmasaydı, bugün İstanbul Rumlarının sayısı acaba 2.000 kişiye iner miydi? Dolayısıyla, Ankara hükümetleri için Kıbrıs meselesi sadece kendisi için önemli değildir. "Milli davamız Kıbrıs" sayesinde her zaman **bir taşla birkaç kuş** vurulmuştur.

Gelelim günümüze... Türkiye'nin AB ile üyelik müzakere sürecinde Kıbrıs meselesi ile ilgili olarak 14 adet dosya kapalıdır. Bu dosyalar açılmadığı için müzakere süreci durmuştur.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürt siyasi hareketinin ciddiyet sorunu

Ayhan Aktar 01.08.2011

Halk filozofu Sakallı Celal, 1920'lerde söyle demiş: "1908'de Meşrutiyeti ilan ettik, olmadı. 1923'te Cumhuriyet'i getirdik, yine olmadı. Şimdi de ciddiyeti denemeye ne dersiniz?" Geçen hafta Bengi Yıldız'ın Neşe Düzel ile yaptığı mülakatı okuyunca Celal Bey'i hatırladım. Biliyorsunuz, çatışmada iki taraftan 20 gencin öldürüldüğü gün, DTK toplantısında Aysel Tuğluk eline tutuşturulan "demokratik özerklik" bildirisini papağan gibi okumuştur.

Bengi Yıldız ise Neşe Düzel'in kendisine sorduğu sorulara hem sinirlenmiş, hem de cevap olarak "kem küm" dışında bir şey söylememiş. Böylece, "demokratik özerklik" denen balonun gayri ciddi sloganlardan ibaret olduğu ortaya çıktı. Bendeniz, Bengi Yıldız'ı şahsen tanımam. Sadece BDP'nin aday belirleme sürecinde kendisine gerilla kıyafeti diktirip, polislerle ittiğini hatırlıyorum. Laf aramızda, o gerilla kıyafeti içinde 23 Nisan Bayramı'nda komando üniforması giydirilmiş Türk çocukları kadar sakil duruyordu. Herhalde, bölgede aday olmak ve dağdakilerin gözüne girmek için bu gibi tuhaflikleri yapmak gerekiyormuş.

Bengi Yıldız'ın şu sözleri hayli tartışma yarattı: "Biz demokratik özerkliği konuştuk ve inşa ediyoruz. Formülasyonu şu... Kendi yerelinde topladığı vergiler, şüphesiz oranın kalkınmasında ve Türkiye'nin diğer bölgeleriyle arasındaki makasın kapanmasında yeterli olmaz. Merkezin, pozitif ayrımcılık uygulayarak orayı desteklemesi gerekir. Yani Ankara'ya vergi vermemesi ama devletten yardım alması lazım. Geri kalmış yörelerin hepsi için bu böyle olmalıdır. Çünkü bu bölgeler yıllardır ihmal edildi. Devlet Ege'ye, Marmara'ya yatırım yaptı."

Başbakan Erdoğan, buna "Vergi ödemeyen, bedelini öder" gibilerden bir cevap verdi. İşin ilginç tarafı, tam o günlerde Maliye Bakanlığı, Muhasebat Genel Müdürlüğü 2011 yılının ilk altı ayında illerin ödediği vergi miktarını açıklamıştı. BDP'nin milletvekili çıkardığı ve Kürt vatandaşlarımızın yoğunlukla bulunduğu illerde tahakkuk eden vergi, tahsil edilen vergi ve tahsilâtın tahakkuka oranları şöyle:

(Bin TL olarak)

İller	Tahakkuk Tahsilât Tah. Oranı
-------	------------------------------

Ağrı	98.145	55.188	% 56
Batman	185.612	94.795	% 51
Bingöl	61.158	36.775	% 60
Bitlis	72.892	43.	

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

-

Ayhan Aktar 08.08.2011

Yazarımız yıllık izninin bir bölümünü kullandığından bugünkü yazısı gazetede yayımlanmamıştır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İmtiyaz ekonomisinin tatlı kârları...

Ayhan Aktar 15.08.2011

Atina'daki taksi şoförleri 20 gündür sürdürmüş oldukları grevi geçen hafta sona erdirdiler. Grev süresince Atinalı taksiciler Venizelos Havaalanı'nın çıkışını taksilerini park ederek kapattılar, Pire Limanı'na yanaşan gemilerdeki turistlerin Atina'daki tarihî yerleri ziyaret etmelerini engellemek amacıyla liman çevresindeki yolları bloke ettiler. Böylece, krizden çıkmak için turizm gelirlerine muhtaç olan Yunan ekonomisine epey zarar verdiler.

Peki, neden böyle bir eyleme giriştiler? Efendim, Yunanistan'da taksi şoförlüğü ekonomik açıdan "kapalı bir sektör". Eğer meslek olarak taksi şoförlüğünü seçtiyseniz taksi plakası edinmek zorundasınız. Bugün Atina'da taksi plakası satın almak için 200.000 avro ödememiz gerekiyor. Yunanistan'da yaklaşık 150 meslek grubunda böyle bir "kapalılık durumu" söz konusu. Avukatlık, eczacılık, mimarlık ve noterlik gibi meslekler de normal fânilere kapalı. Örneğin, Yunanistan'da kamyon şoförlerinin de bir sendikası -veya adını koyalım- loncasıvar. Öyle her kamyon sahibi yola çıkıp istediği gibi Atina-Selanik arasında mal taşıyamıyor. Önce loncaya üye olmak ve "kamyoncu plakası" satın almak lazım. Tabii ki mesleğe giriş sınırlı tutulduğu için Atina'dan Selanik'e bir kamyon mal yollamak, aynı malı Viyana'ya yollamaktan daha pahalıya geliyor. Uluslararası taşımacılık yabancı kamyoncuların rekabetine açık olduğu için orada fiyatlar serbest rekabet sistemi içinde belirleniyor. Loncanın kuralları işlemiyor.

Atina'da 15.000 taksi var. Sadece Atina'da 4.500 taksi plakasını 3.000 avro karşılığında isteyenlere dağıtmak üzere harekete geçen ve mesleği gençlere açmak isteyen Ulaştırma Bakanı Yanis Ragousis taksi şoförlerinin gazabına uğradı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kavanozda yetiştirilen çocuklar...

Ayhan Aktar 22.08.2011

Dünyamız giderek korku kültürünün egemenliği altına girmeye başladı. Gazetelerde her gün, başımıza gelebilecek felaketler üzerine "uyarıcı" haberler okuyoruz. Çoğunlukla bizleri sürekli "teyakkuz" halinde tutmak için üretilmiş birtakım felaket senaryoları ile karşı karşıyayız. Bunların bir kısmı somut tehlikeleri vurgulayan haberler. Örneğin, deprem ihtimali, uyuşturucu kullanımının yaygınlaşması, çevre kirliliği ile veya genetik yapısı bozulmuş yiyeceklerle ilgili haberler insanları tedirgin ediyor.

Korku kültürünün en somut etkisi insan ilişkileri alanında. Özellikle kentli orta sınıflar arasında her yabancının potansiyel hırsız, soyguncu, esrarkeş, ırz düşmanı veya en azından bir sahtekâr olabileceği korkusu yerleşmiş durumda. Yoğun korku bombardımanı altında kentli orta sınıflar "paranoyak" oldular. Sanki evlerinin dışındaki dünya sadece tehlikelerle dolu bir yer, sürekli tetikte durmak gerekiyor.

Korku kültürünün maliyetini en çok çocuklar ödüyor. Onları doğadan koparıp, ellerine pahalı bilgisayarlar tutuşturarak evlere hapsediyoruz. Evden okula servisle gidiyorlar. Ömründe hiç ormanda gezinmemiş, pikniğe gitmemiş, sokakta top veya saklambaç oynamamış, sandala binmemiş, gece yıldızlara bakmamış çocuklar var. Ailede verilen terbiyenin esası, çocukları dışarıdaki tehlikeler konusunda dolduruşa getirmekten ibaret oldu.

Birkaç yıl önce, bir okul arkadaşımı ziyaret etmiştim. Kendisi 14 yaşındaki kızını her gün evden sadece üç durak ötedeki liseye arabasıyla götürüyordu. Bendeniz, "Yahu, neden böyle yapıyorsun. Bırak kız belediye otobüsüne binip okuluna gitsin. Bizler okula otobüsle giderdik" diyeceğim tuttu. Cevap olarak, "Olur mu? Ya otobüste kızımı taciz ederlerse?" dedi. Kocasını onaylayan bir şekilde kafa sallayan karısına döndüm: "Gençliğinde seni hiç otobüste ellediler mi? Ne yaptın o zaman" diye sordum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hayat Bilgisi'nden sınıfta kalmak...

Ayhan Aktar 29.08.2011

Geçen haftaki "**Kavanozda yetiştirilen çocuklar**" başlıklı yazımla ilgili olarak bir sürü elektronik posta aldım. Galiba, çoğu okurumun gözlemlediği veya varlığından rahatsız olduğu bir meseleyi gündeme getirmişim. Yazıda, "aşırı korumacı" kaygılarla evden dışarı çıkmasına izin verilmemiş, sürekli olarak bilgisayarla oynayan, sokakta hiç top koşturmamış ve hatta Kadıköy vapuruna binmesine izin verilmemiş çocuklardan bahsederek, bunların iyi okulları bitirseler veya birkaç yabancı dili bilseler bile "başarılı" sayılmalarının mümkün olmadığını ifade etmiştim. Kendi dar çevresi dışındaki insanlarla hiç ilişki kurmamış bir gencin meslek hayatında en azından "sorunlu" olacağını iddia etmiştim.

Aldığım elektronik postalardan biri, şimdi emekli olan bir üst düzey yöneticiden geliyordu. Mesajın bazı bölümlerini dikkatinize sunuyorum:

“Ben üç yıl önce emekli olmuş, büyük bir topluluğumuzda, son 13 yılı genel müdür, ondan önceki on yılı ise fabrika müdürü olmak üzere 32 yıl çalışmış ve yüzlerce yüksek tahsilli personeli işe alıp, çalıştırmış bir yöneticiyim. Yıllarca, örnek verdiğiniz sorunlarla mücadele ettim, söz konusu çocukları eğitmek için çaba gösterdim!

Örnek vermek gerekirse; çok iyi yetişmiş –topluluğumuzda sayısı bolca olan Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü mezunları diyelim– birkaç lisan bilen, dünyayı tanıyan, zeki çocuklar, maalesef ürünü satacağımız tüketicuyu ve müşteriyi hiç tanımıyorlardı! Düşünebiliyor musunuz, üretilen ürünü tüketecek halkın yaşadığı şartlar ve ortam, özlemleri, beklentileri, hatta ürünü nasıl kullandıklarını hiç biri bilmiyorlardı! ‘Nereden biliyorsunuz’ dersiniz, hep kendilerine soruyordum: Kendisi ve ailesi ile yakın arkadaşlarının tarifini veriyorlardı! Hedef [müşteri] kitlesinin yüzde 99’nun yaşamları ve beklentileri hakkında hiçbir fikirleri yoktu! Diğer yandan, işin daha vahim yönü, bu tür çocuklar ağırlıklı olarak kuruluşların ‘pazarlama ve satış’ bölümlerinde istihdam ediliyorlardı! .

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

–

Ayhan Aktar 05.09.2011

Yazarımız yıllık izninin bir bölümünü kullandığından bugünkü yazısı gazetede yayımlanmamıştır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tarihe not düşmek...

Ayhan Aktar 12.09.2011

Yakın tarihle ilgili çalışma yapanlar için gazete haberleri ve yorumlar önemlidir. Kütüphanede bir dönemin gazetelerini okumak işin gereği sayılır. Bazen öyle bir haber veya yorum okursunuz ki konu aydınlanır ve o güne kadar çözümleyemediğiniz bazı meseleler kafanızda birden netleşir.

Şimdilerde gazete okurken bazen “Bu haber acaba 50 yıl sonra nasıl anlaşılacak?” diye söylendiğim oluyor. Bazı haberlerin yazımındaki yanlışlık, sorumsuzluk ve bilgi kirliliği insanı çileden çıkarıyor. Geçtiğimiz hafta böyle bir haber **Bianet** haber sitesinde Korhan Gümüş tarafından yayınlandı (bianet.org/bianet/azinliklar/132546-2005te-6-7-eylul-sergisine-kim-saldirdi).

Önce konuyu özetleyeyim: 2005 yılında, Tarih Vakfı koleksiyonlarında bulunan ve 6 - 7 Eylül 1955 Olayları’ndan sonra kurulan sıkıyönetim mahkemelerinin savcısı merhum Emekli Tümamiral Fahri Çoker’in ancak ölümünden sonra kamuya açılmak üzere bağışladığı fotoğraflardan oluşan bir sergi açıldı. Merhum Çoker soruşturma esnasında olaylarla ilgili birçok fotoğraf ve belge toplamış, fakat DP hükümetinin ve Sıkıyönetim Komutanı Korgeneral Nurettin Aknoz’un olayların faturasını komünistlere çıkartmak için çaba göstermesi sonucunda sağlıklı bir yargılama yapılamayacağını anlayarak belgeleri evine götürmüş ve saklamıştı.

Serginin açılması için Tarih Vakfı, Helsinki Yurttaşlar Derneği ve Karşı Sanat Galerisi birlikte çalıştılar. Serginin küratörlüğünü doktora çalışmasını da 6-7 Eylül Olayları üzerine yapmış olan Dr. Dilek Güven üstlendi, ben de danışmanlık yaptım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbakan Erdoğan'a açık mektup

Ayhan Aktar 19.09.2011

Bugün Beşiktaş Adliye'sinde Dink Cinayeti davasının duruşması var. Hrant'ın katili diye ortaya sürülenleri kimlerin azmettirdiği, yıllar boyu Karadeniz bölgesinde psikolojik operasyonlar düzenleyerek it-kopuğun silaha sarılmasını sağlayanların kimliği bizce hâlâ meçhul. Sevgili Rakel Dink'in anlatımı ile "bir bebekten katil yaratan karanlığın" hâlâ aydınlatılmasını bekliyoruz. Bu amaçla kaleme alınan metni dikkatinize sunuyorum:

Sayın Başbakan,

Arkadaşımız Hrant Dink'i öldürdüler.

Beşinci yılına yaklaşan adalet arayışımız kadük kalmıştır.

Dilekçe verdiğimiz topyekûn devlet, kendini katile yakın gördü.

Zaten; katil, polis, bayrak ve muzaffer gülümseme kahramanlık posterinde poz vermişti.

Bir türlü ilamını malum edemediğiniz o kalabalık güruh, elbirliği ile kıstırmışlar, hain pusuda kurşun sıkmışlar, kaçmışlar, saklanmışlardı

Şikâyetçiyiz.

"Namus Sözümdür Adalet" diye ölü evinde ant içtiğiniz halde, Hrant Dink'i işaret parmağıyla gösterip "bunu" diyen yardımcınızı "Meclis Başkanı", resmî makamda, adamları resmen "yakarız canını bak" diyen valinizi "Vekil", emanet edilen canı kollamayan, kötülerin işini kolaylaştıran Emniyet Müdürü'nüzü "Vali", 17 yaşındaki O.S'yi kocaman "Ogün Samast" ettiniz.

Kan adaletle susar, şikâyetçiyiz.

İsim verdik soruşturun diye, İçişleri Bakanı'nız olmaz onlar bizim çocuklar dedi.

Dışişleri Bakanı'nız AIHM savunmasında bu toprakların yiğit evladına "Nazi" dedi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kıbrıs'ta milliyetçi gaz

Ayhan Aktar 26.09.2011

Kıbrıs adası ile Mısır arasındaki 12 numaralı parselde Kıbrıs Rum yönetiminin yaptığı petrol ve doğalgaz arama çalışmaları "bir bardak suda fırtına" kopardı. Aslında kriz yeni değil, fakat fırtınanın çıkışındaki zamanlama ilginç.

Dört yıl önce de benzer bir kriz olmuş, fakat kısa sürede alevi sönmüştü. 2007'de Kıbrıs Rum yönetimi Akdeniz'de petrol aramak amacıyla Mısır ile anlaşmıştı. Arama çalışmaları başlarken Ankara duruma müdahil oldu. Türk donanması uluslararası karasularda bir tatbikat yapma kararı aldı. Dışışleri, Mübarek yönetimine diplomatik baskı yaptı ve geri adım attırdı. Mesele, kapandı. O günlerde Kıbrıs Rum toplumunun âkil adamı, liberal politikacı, eski Dışışleri Bakanı ve Ticaret Bakanı Nicos Rolandis şunları yazmıştı:

"Dokuz yıl önce Ticaret Bakanı iken, sahillerimizde petrol arama girişimini ben başlatmışım. Birçokları o zaman benimle dalga geçtiler. Petrol varlığı, refahın kaynağıdır. Fakat aynı zamanda çatışmaları da tetikler. 1976 yılında, dünyanın ikinci petrol devi olan Amerikan Caltex şirketi, Malta ile adanın güneyinde petrol aramak için anlaşma imzalamıştı. Bir Libya savaş gemisinin müdahalesi sonucunda kurdukları petrol platformunu 48 saat içinde terk ettiler. Dünyada buna benzer şeyler çok oldu. Yunanistan, Türkiye'den gelen tehditler sonucunda Ege'de petrol aramaktan ve 1982 yılında imzaladığı Uluslararası Deniz Hukuku Antlaşmasının kendisine vermiş olduğu karasularını 12 mile çıkartma hakkından vazgeçti."

"Kıbrıs'a gelince: 1980'den bu yana, adanın çevresindeki muhtemel hidrokarbon yakıt rezervleri ile ilgili olarak –Kıbrıslı Türklerin haklarını korumak amacıyla– Türkiye'den sürekli tehditler geliyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

–

Ayhan Aktar 03.10.2011

Yazarımız seyahatte olduğundan bugünkü yazısı gazetede yayımlanmamıştır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni anayasa ve muhalefet partileri

Ayhan Aktar 10.10.2011

TBMM'nin açılmasından ve BDP milletvekillerinin gelip yemin etmesinden sonra anayasa çalışmaları hız kazanmaya başladı. Anayasa Uzlaşma Komisyonu'na üye yollayacak olan muhalefet partileri şimdiden kıvırmaya ve göbek dansının özgün örneklerini sergilemeye başladılar.

Önce CHP'den başlayalım. Siyasi partilerin TBMM'de sahip oldukları sandalye sayısına göre değil de üç üye ile eşit olarak temsil edileceği **Anayasa Uzlaşma Komisyonu** hakkında CHP'nin anayasa allâmesi Süheyl Batum şunları söylemiş:

"Eşit temsilli insanlar da önerileri oybirliğiyle ya da **dörtte üç çoğunlukla** kabul ederler. O zaman toplumun anayasası olur. Yoksa 'diğerleri hazırlayamıyor, Anayasa ve diğer komisyonlardaki adamlar bilgisizdir, o zaman çok bilen adam seçelim, bunlar hazırlıkları yapsınlar, ondan sonra istenilen çoğunlukla kabul edelim' anlayışı yanlıştır" (**Habertürk**, 6 ekim).

Süheyl Batum'un derdi şu: Eğer CHP dışındaki partiler (AKP, MHP, BDP) bir maddenin yazımında anlaşılırlarsa, bu anlaşmanın iki partinin mutabakatı ile değil, CHP dışındaki tüm partilerin mutabakatı ile kesinleşmesini istiyor. Tahmin edebileceğiniz gibi, örneğin vatandaşlık tanımı ile ilgili maddenin yazımında AKP, MHP ve BDP'nin uzlaşması pek mümkün değil. AKP ile BDP anlaşsa bile MHP muhalefet edecektir. Dolayısıyla, daha uzlaşma komisyonu toplanmadan önce karar sayısının dörtte üç olarak belirlenmesi istemek, aslında "karar çıkmasın" demektir! 2007 yılında Cumhurbaşkanlığı seçimi sırasında 367 ucubesini savunmuş birinden başka ne beklenir ki? Aynı haberde Süheyl Batum, esas baklayı ağzından çıkarıyor:

"Türk toplumun en büyük sıkıntısı, bölünmüş bir yapı söz konusu. Birbirine güvenmeyen katmanlar var. İşçi işverene güvenmez, sağcı solcuya güvenmez, biz AKP'ye güvenmeyiz, AKP bize güvenmez. Ben AKP'nin hukukçularına güvenmem, AKP'nin hukukçuları bize güvenmez. Süreci çabuklaştırmak için yapılacak şey herkesin güveneceği bir anayasa yapım süreci oluşturulmasıdır. Sürece güvenirsen bu iş çok çabuk biter... Bizim sıkıntımız, birbirimize güvenmememiz."

Peki, madem AKP'ye güvenmiyorsun, o zaman kendi anayasa önerini masaya koyarsın ve tartışmanın sınırlarını belirlersin, değil mi? En azından ne istediğin belli olur ve önerinin arkasında durursun! Aslında mesele o değil! Maalesef, CHP kendine bile güvenmiyor. O kadar hukukçu, hâkim ve avukatın bulunduğu bir parti yeni anayasa hakkında ortak bir görüş geliştiremiyor.

Çok merak ediyorum, yerel yönetimler (özerklik) ile ilgili madde tartışılırken Diyarbakır Barosu eski Başkanı Sezgin Tanrıkulu ile Emine Ülker Tarhan veya Süheyl Batum nasıl anlaşacaklar? Aslında anayasa yapım süreci CHP için bir mayın tarlası işlevi görebilir. Anayasa tartışmaları sırasında CHP grubu çatlayabilir. CHP'den istifa edecek on tane akli başında milletvekili TBMM'de anahtar parti haline gelerek AKP'yi demokratikleşme konusunda adım atmaya zorlayarak tarihe geçebilir.

CHP'nin durumu böyle de BDP farklı mı? Her şeyden evvel, BDP Anayasa değişiklikleri konusunda "ayıplı" bir partidir! 12 Eylül referandumuna sunulan Anayasa değişiklikleri TBMM'de tartışılırken Meclis'ten kaçmış olmak gibi bir kara lekeyi hâlen alınlarında taşıyorlar. Onların "oynak" siyasi tavırları yüzünden parti kapatma ile ilgili madde de yeterli oyu alamamıştı. Nevruz sırasında BDP'nin anayasa önerilerinin yakında yazılı olarak ortaya çıkacağını söylemişlerdi. Bekliyoruz, ama hâlâ tık yok!

Kürt siyasi hareketi eğer bu kez de Kemalistlerin kuyruğuna takılıp "istemezük" havasına girerlerse, o zaman AKP için tek çare var: Erken seçime gitmek! Geçen hafta bir tartışma programında birlikte olduğumuz deneyimli gazeteci Avni Özgürel şunları söyledi:

"Anayasa meselesinde katkı sunmak BDP ve CHP'nin kendi meselesini çözme derdidir. Bu yeni anayasa AKP'nin derdini çözmekten ziyade bunların derdini çözecek. Bu katkıyı sunarlar, sunarlar. Sunmazlarsa AKP bunu zorlar, gerekirse Meclis'i feshederek erken seçime gider. Halka da der ki 'Biz bu yetkiyi istedik, meseleyi de şu noktaya getirdik. Ama bunlar engelliyor.' Ve seçmenden çok daha büyük bir darbe alabilir bu partiler."

Başbakan Erdoğan böyle bir riski göze alabilir mi? Bence alır. Ve korkarım ki yine kazanır! Gölgesinden korkan, lafazanlığı muhalefet sanan, yaşadığımız ülke hakkında hiçbir iddiası ve vizyonu olmayan bir muhalefete karşı AKP girdiği seçimleri hep kazanacaktır. Acı, ama maalesef gerçek bu!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

BDP ve başörtüsü

Ayhan Aktar 17.10.2011

Geçtiğimiz hafta, CHP Milletvekili Şafak Pavey'in bacak protezinden dolayı TBMM gündemine gelen "kadın milletvekillerinin Meclis Genel Kurulu'nda pantolon giymesine imkân sağlayan" içtüzük değişikliği teklifi AKP yönetimi tarafından geri çekildi. BDP Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'in verdiği, TBMM'de başörtüsünün serbest kalmasına imkân sağlayan değişiklik önergesinin işleri karıştırdığı söyleniyor. Anlaşılan, AKP yönetimi bu öneriye "Hayır" dememek için teklifi geri çekmiş.

Süreyya Önder'in önergesinde "Genel Kurul salonunda yer alan milletvekilleri, bakanlar, TBMM teşkilat memurları ve diğer kamu personelinden erkekler ceket ile pantolon giyer, kadınlar ise tayyör, ceket ve pantolon giyer, **dinî inancının gerekli kıldığı başörtüsünü takabilir**" ifadeleri yer almıştı. Bu öneriye MHP de destek verdi. Ama AKP çamura yattı. İslâmcı basın da bu konuda "kafayı kuma gömmüş" durumda.

Yıllardır başörtüsünü kullanarak siyasi rant sağlayan AKP'nin yöneticilerinden Hüseyin Çelik, *NTV* muhabirine şunları söylemiş: "Kadın milletvekilleri saçlarını açıkta bırakır; türban, başörtüsü veya bone takar. Böyle olsa giremezler veya girerler diye bir şey var mı? Üniversitelerde kılık kıyafeti yasaklayan bir hüküm var mı? Yok. Ama yıllardan beri keyfî ve fiili bir yasak uygulanıyordu. TBMM'de başörtülü bir hanım olabilir mi? Olabilir. Bana göre sarışın-esmer bayan ayrımı yapmadığımız gibi, başı açık- başı kapalı gibi bir ayrım da yapamayız. ... Yeter ki CHP, MHP ve BDP bu konuda iyi niyetli olsun. Birbirimizi hırpalamadan, rejim tartışmalarını gündeme getirmeden bu mesele kendiliğinden hallolabilir. Şahsen bana kalırsa bunun için kanuni bir düzenlemeye de gerek yok."

Ne yazık ki *NTV* muhabiri Hüseyin Çelik'e "Mademki TBMM'de başörtülü bir kadın milletvekili bulunmasında yasal bir engel yoktu. Neden son seçimde başörtülü bir aday milletvekili listesine koymadınız" sorusunu sormayı unutmuş! Okurlarımız hatırlayacaktır, Nisan ayında başörtülü kadınlardan oluşan bir grup "Başörtülü aday yoksa oy da yok!" kampanyası başlatmıştı. Bu kampanyaya katılan başörtülü yazar Nihal Bengisu Karaca da şunları yazmıştı:

"[Bugünlerde soruyorlar] AK Parti başörtülü aday göstermedi. Bu durumda tercihiniz ne olacak? Cevabım, altına imza attığım sloganın içinde var. Aday yoksa oy da yok... **'Daha zamanı gelmedi'** diyerek korku senaryolarını üzerimize boca eden ve kendisine yakışanı yapmaktan geri duran AK Parti'ye de, **'Oturun yerinizde, evinizin kadını, partinizin destekçisi olun!'** ayarlarını vermeye soyunan hazır kıta muhafazakâr demokratlara da, bu ayarları gönül rahatlığıyla yiyen ve kendileri için uğraştığımız halde dönüp bizi sigaya çeken bazı başörtülü partili hanımlara da, **'Ay bir siz eksiktiniz Meclis'te'** diyen laikçi teyzelere amcalara da, kırk dereden su getirip sonunda işi **'Başörtülüler aşiretleştirilmek mi isteniyor?'** şeklinde ultra-yapay analize bağlayan **Papermoon** müdavimi modern muhafazakârlara da, hadiseye **'Oh ne güzel dindarlar birbirine düştü, lezzet tavanda'** neşesiyle eşlik eden ve **Sunset'e** gidemediğimiz için ontolojik krize giriyormuşuz gibi davranan hedonist yazarlara da... Baktım, baktım ve hepsinin aynı kumaştan kesilmiş olduğunu gördüm" (*Habertürk*, 13 Nisan 2011).

“Aday yoksa oy da yok” çıkışı İslâmcı cenahta tepkiyle karşılanmış, hatta o kesimin ağır abileri bu kampanyanın “derin devlet tarafından tezgâhlandığını” iddia etmişlerdi.

O günlerde BDP grubu olanları sadece seyretti. Eğer bu tartışma sırasında BDP’li kadın milletvekilleri başlarını örtüp genel kurula girselerdi, AKP’nin önünde iki seçenek vardı. Ya genel kurula “başörtüsü ile girilmez” diyerek BDP’li kadın milletvekillerini dışarı attıracaklardı. Veya hiç ses çıkarmayıp TBMM’de başörtüsünün varlığını kabulleneceklerdi. İki durumda da, BDP seçimlerden daha kazançlı çıkardı. Birinci durumda AKP’nin riyakâr ve yasakçı tavrını sergilemiş, ikinci durumda da milyonlarca başörtülü kadına siyasetin yolunu açmış olacaktı. O zaman fırsatı kaçırdılar. Ama aynı gol pası, tekrar BDP’nin önüne geldi. Yarın BDP’nin kadın milletvekilleri başlarını bağlayıp genel kurula girseler, yine kazançlı çıkarlar. Türkiye partisi olmak yolunda adım atarlar.

Bunu yapabilirler mi? Bence yapamazlar!

Neden mi? Efendim, BDP’liler okumuş Kürt çocuklarıdır. TC’nin Kemalist ve laikperest tornasından geçmişlerdir. Zihniyet bakımından Türkleşmişlerdir. Geçici olarak bile başlarını örtemezler. Keşke, başörtüsü takıp TBMM’ye girebilecek siyasi cesaretleri olsa ve beni de utandırsalar.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Park Otel’in laneti...

Ayhan Aktar 24.10.2011

İstanbul’da her semtin önemli yapıları vardır. Nasıl ki Bebek dendiğinde Bebek Camii ve Mısır Konsoloslugu akla gelirse, Ayaspaşa ve Gümüşsuyu dendiğinde de Alman Konsoloslugu ve Park Otel akla gelirdi. Allahtan, Alman Konsoloslugu diplomatik korunma altında olduğu için otel, rezidans veya alışveriş merkezi olmaktan kurtuldu. Bugün, Park Otel’in ve o mahallede oturan bizlerin başına gelenleri anlatmak istiyorum.

Çocukluğumda Park Otel İstanbul’un en hoş mekânlarından biriydi. Geniş yemek salonları, lobisi, pastanesi ve muhteşem balkonuyla İstanbul’un en seçme yerlerindendi. Efendim, Atatürk de Dolmabahçe Sarayı’nda sıkıldığında Park Otel’e gelirdi; Menderes ve Yahya Kemal merhum da orada kalırlardı; ben de ilk kez kekikli zeytin ile rakının tadına orada bakmıştım gibilerden nostalji edebiyatı yapmak istemiyorum. Ama Londra’da Savoy Otel ne ise; İstanbul’da da Park Otel oydu.

1979 yılında, otelin sahibi Aram Hıdır Bey’in vefatından sonra Park Otel kapandı. Sonra turizmciler Yalçın Sürmeli tarafından satın alındı. Beklentimiz otelin restorasyondan geçirilip tekrar açılmasıydı. Ama öyle olmadı! Zamanın Belediye Başkanı Bedrettin Dalan’ın iktidarında alavere-dalavere sonucu otelin yıkılmasına ve tekrar yapılmasına karar verildi. (Dalan şimdi Ergenekon’dan aranıyor ve en son Moldova’da kaçak olarak yaşadığı öğrenildi. Beter olsun!)

Dalan’ın verdiği ruhsat, sadece oteli 18 kata yükselterek şehrin silüetini mahvetmekle kalmıyordu. Otelin arkasındaki Ağa Çırağı Sokak ve Reis Sokak Sürmeli ailesine satıldığı için Gümüşsuyu Caddesi’ne bakan blok aşağıya doğru hem derinleşiyor, hem de genişliyordu. Çocukluğunu Ayaspaşa’da yaşayanlar bilirler,

mahallemizde yokuş boldu. Park Otel'in arkasındaki Ağa Çırağı Sokak bizim top oynayabileceğimiz yegâne düz sokaktı. Satıldığını duyduğumda çok üzülmüştüm.

1980'lerin ikinci yarısında eski otelin yıkımı ve alt parselin hafriyatı sırasında semt sakinleri kâbus yaşadı. Sonra Danıştay'a davalar açıldı. Dalan da seçimi kaybetti. SHP'li Nurettin Sözen de Danıştay kararlarını uyguladı ve inşa edilen o korkunç ucubenin 10 katı yıkıldı. Binanın üst kotu Alman Konsolosluğu'nun çatısı ile aynı seviyeye indirildi. Herhalde mahalle sakinlerinin çok bedduasını almış olmalı ki, Yalçın Sürmeli kalpten ölüverdi. Sonra bina çürümeye terk edildi. Ama birileri binanın peşindeydi. 2005 yılında binayı Mahmut Kutman ve İsraili Sami Hofer satın almışlar. İsraili yatırımcı Hofer, Galataport ihalesini de almıştı. O ihale de iptal edildi. Sami Hofer de geçenlerde evinde ölü bulundu.

Şimdi basından izlediğimiz kadarıyla bir madencilik şirketi Park Otel'i satın almış. Yaklaşık altı aydır otelin bazı bölümleri yıkılıyor ve semt sakinleri tekrar bir kâbus yaşıyor. Her gün onlarca beton ve hafriyat kamyonu dar sokaklardan beton ve inşaat artıklarını taşıyorlar. Toz ve gürültüden cam açamaz olduk. Sürekli olarak belediyeye şikâyetle bulunduk. Aldığımız cevap "gak" ve "guk" şeklinde oldu. 30 temmuz günü semt sakinleri protesto eylemi yaptılar. Basın bildirisinin bir bölümünü sizinle paylaşmak istiyorum:

"Her gece sabahlara kadar süren bu çalışma sebebiyle, mahallelerimiz ve evlerimiz, aralıksız gürültüye ve toza boğulmuştur. Eylemimizin amacı yapının durdurulması değil, doğru düzgün yapılmasıdır. Gece yarıları molozların üst katlardan aşağı atılmaması, yıkım sırasında su kullanılması, ilaçlama yapılması gibi insani taleplerdir bizi biraraya getiren. Ve bu taleplerin, yetersiz denetim ve ilgililerin sorumsuzlukları olduğu gün gibi aşikâr. Harcının insana saygı ile karılmadığı bir yapının, yedi yıldızlı hizmet iddiası bizce inandırıcı değildir."

Benim merak ettiğim bazı şeyler var:

1. Park Otel'in yerine ne yapılıyor? Otel mi, Rezidans mı, AVM mi? Bilmiyoruz!
2. Bitince binanın görüntüsü nasıl olacak? Neden projesi ve bina maketi bir köşede sergilenmiyor? Bizlerden saklanan nedir?
3. Eskiden ucube bina otopark olarak kullanıyordu. Arabalarımızı girişi **Kolçak Sokak** üzerinde olan otoparka bırakıyorduk. Yeni projede –yanlış anlaşılmasın bedava değil, para ödeyerek(!)– arabamızı bırakabileceğimiz bir otopark olacak mı? Bilmiyoruz.

Açık söylüyorum: "Kör tuttuğunu öper" mantığı ile yapılan, semtin insanlarını yok sayan her türlü inşaaata karşıyım. Resmî şikâyetlerden bir sonuç alamadığımız için kendilerini Allah'a havale ediyorum. Umarım, binanın yeni sahiplerinin ve bu rezilliğe göz yuman belediyecilerin sonu Yalçın Sürmeli, Sami Hofer ve Dalan gibi olmaz!

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tek suçlu hırsız müteahhit mi

Yıllar önce Mimarlar Odası'nın düzenlediği bir toplantıya gitmiştim. Çoğu mimar olan konuşmacılar, ülkemizde egemen olan kapkaççı müteahhit düzeni hakkında esip savuruyorlardı. Kapitalist soygun düzeni değişmeden şehirlerimizdeki çirkinliklerin ortadan kalkmayacağını söylüyorlardı. Toplantıya ara verilince, İstanbul Mimarlar Odası'nın yöneticilerinden birine yaklaşıp bir önerim olduğunu söyledim. "Nedir" diye sorduğunda anlattım:

"Mimarlar Odası olarak size bir yarışma düzenlemeyi teklif ediyorum: İstanbul'da **En Çirkin Bina Yarışması**. Bu yarışmaya insanlar çirkin binaların fotoğraflarını çekerek katılacaklar. Jüri kurulacak ve fotoğraflara bakarak **Yılın En Çirkin Binası**'nı seçecek. Jürinin kararından sonra bu binaların profesyonel fotoğrafları çekilecek. Birinci, ikinci ve diğer dereceler açıklanarak fotoğraflar sergilenecek, en çirkin binayı bulanlara ödül verilecek."

Önce muhabıım gülümsedi. "Neden olmasın?" dedi. Ben de devam ettim: "Biliyorsunuz, bu kentteki çirkin binaların çoğunun ruhsatı var. Her ruhsatlı binanın da mimari projesi var. Projeler belediye ve tapu arşivlerinde saklanır. Çirkin binaların projesinin altında imzası olan mimarların ve mühendislerin isimlerini, hangi fakülteden, hangi yıl mezun olduklarını da yazalım. Ayrıca, mimarların bitirme projelerini hangi profesör ile yaptıklarını okulların arşivinden bulup ilave edelim. Böylece, çarpık sistemin sadece müteahhitler tarafını değil, aynı zamanda kendi mesleklerine saygısı olmayan, sorumsuz mimar ve hocaları da deşifre etmiş oluruz." Tahmin edebileceğiniz gibi, muhabıım yüzünü buruşturarak yanımdan ayrıldı.

Van depreminden sonra, TMMOB, İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Serdar Harp ile yapılan bir mülakat yayımlandı. Serdar Harp'in söylediklerini okuyunca ben o toplantıyı hatırladım. Sn. Harp şöyle diyor:

"Bölgede yıkılan binalar, yer seçiminden başlayarak yapı üretim süreçlerinde yeterli mühendislik, mimarlık hizmetlerinin alınmadığını ve denetlenmediğini gösteriyor. Yıkıma uğrayan köylerdeki yapıların, tüm ülkede olduğu gibi hiçbir mühendislik mimarlık hizmeti almadığı, pek çoğunun taş, toprak malzemeye gelişigüzel inşa edildiğini gördük. Haliyle yıkım da büyük oldu. Van'daki yapıların ise çoğu kaçak. Ne projeleri ne de ruhsatları bulunmuyor. İncelemelerimizde yan yana aynı tarihlerde yapılmış, aynı yükseklikteki binalardan birinin tek çatlağa dahi sahip olmadığını, diğerinin ise **tost** tabir ettiğimiz duruma geldiğini gözlemledik. Yıkılan binaların 1998'de yapıldığını, ancak bu tarihten sonra yapılan binalarda da ciddi hasarlar bulunduğunu tespit ettik. Örneğin, öğrenci yurt binası 2005 yılında yapılmış ve 2006 yılında hizmete girmişti. (Ancak, buna rağmen binada büyük hasar var/ ya da yıkılmış.) Sonuç olarak, afet bölgesi ilan edilen Van Gölü kıyısında kamu kurumlarının yer seçmesine, tarım arazileriyle gevşek zemine sahip ovalarda çok katlı yapılaşmaya izin veren anlayış, Van ve Erciş'teki görüntünün ortaya çıkmasına neden oldu" (**Taraf**, 27 ekim).

Köydeki binaların kaçak veya mühendislik hizmeti almadan yapılmış olmasını anlayabiliyoruz. Peki, Serdar Harp'in tabiri ile "tost" olan kamu binalarının da projesi, mimarı veya mühendisi yok mu? Konu, kamu binalarına gelince Serdar Harp bu kez lafı değiştirip, meseleyi AKP'li müteahhitlere ve denetim eksikliğine getiriyor:

"Kamu yapılarında denetim yok. Kâr etmek isteyen firmalar inşaat maliyetlerini düşürüyor. Bunu ya düşük maliyetli işçilik ya da malzemeden çalarak yapıyorlar. Kamu yapılarında bu ortaya çıkıyor. Depremler sonrası en çok zarar gören kamu binaları oluyor."

Bir hatırlatma yapalım: Türkiye'de mimarlık veya mühendislik yapmak için sadece üniversite diploması yetmez. Mimar ve Mühendis Odalarına üye olmak şarttır. Serdar Harp ve diğer TMMOB yöneticileri, hiç inşaatla gitmeden projelerin altına para karşılığı imza atan, müteahhitten parayı alıp denetim yapmayan üyelerinin oda kayıtlarını artık silmek zorundadır.

1999 Marmara depreminde olduğu gibi birkaç müteahhidi içeri atarak bu rezaletin üzeri örtülemez. Van Cumhuriyet Savcılığı'nın **tost** olan binalar hakkında soruşturma başlattığını biliyoruz. Eğer, TMMOB yöneticileri

bu binaların projesinde imzası olan üyeleri hakkında soruşturma başlatmazsa, Van'daki cinayette suç ortağı olduklarına karar verebiliriz. Artık sadece hırsız müteahhitlere değil, sorumsuz mimar ve mühendislerle de hesap sormanın vakti gelmiştir.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Sorumsuz' mühendis korunuyor!

Ayhan Aktar 07.11.2011

Geçtiğimiz hafta, "Tek Suçlu Hırsız Müteahhit mi?" başlıklı bir yazı yazmıştım. İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Serdar Harp ile yapılan mülakattan yola çıkarak, artık meslek odalarının depremde **tost** olan binaları yapan mühendisleri cezalandırması gerektiğini ifade ederek yazımı şöyle bağlamıştım:

"Türkiye'de mimarlık veya mühendislik yapmak için sadece üniversite diploması yetmez. Mimar ve Mühendis Odalarına üye olmak şarttır. Serdar Harp ve diğer TMMOB yöneticileri, hiç inşaatla gitmeden projelerin altına para karşılığı imza atan, müteahhitten parayı alıp denetim yapmayan üyelerinin Oda kayıtlarını artık silmek zorundadır. 1999 Marmara Depremi'nde olduğu gibi birkaç müteahhidi içeri atarak bu rezaletin üzeri örtülemez. Van Cumhuriyet Savcılığı'nın **tost** olan binalar hakkında soruşturma başlattığını biliyoruz. Eğer, TMMOB yöneticileri bu binaların projesinde imzası olan üyeleri hakkında soruşturma başlatmazsa, Van'daki cinayette suç ortağı olduklarına karar verebiliriz. Artık sadece hırsız müteahhitlere değil, **sorumsuz** mimar ve mühendislerle de hesap sormanın vakti gelmiştir."

İki gün önce, TMMOB, İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu imzalı bir elektronik posta aldım. Yazının genel havasının "sorumsuz" mühendisler yerine, sistemin eleştirisi üzerine odaklandığını söylemeliyim. Fakat inşaat mühendislerinin meslek örgütü olarak 85.000'i aşkın üyesi olan Oda'nın, her şeye rağmen sistemin içindeki "sorumsuz" bireyi açığa çıkartmaya çalıştığını gözlemledim. Yazıdan öğrendiklerimi sizinle paylaşmak istiyorum.

Van Depremi'nde yıkılan kamu binalarının projelerinin ve inşaatlarının kamu kuruluşlarının sadece "kendi birimleri" tarafından denetlendiğini, normal denetimin dışında olduklarını öğrenmiştik. Örneğin, depremde bir okul binası **tost** olduğu zaman, bu binanın projesinin ve inşaatının Milli Eğitim Bakanlığı tarafından denetlendiğini –veya denetlenmediğini! – zaten biliyorduk. Süreç şöyle işliyor: MEB, İnşaat ve Emlak Grup Başkanlığı bünyesinde çalışan mimar ve mühendisler yapılacak bir okul binasının önce projesini çiziyorlar. Sonra işin ihalesi yapılıyor. İnşaatın kontrolü ise bakanlığın mühendisleri tarafından yapılıyor. Buraya kadar bilmediğimiz bir şey yok.

Geçen haftaki yazımda, örneğin MEB bünyesinde çalışan mühendislerin de Oda'ya kayıtlı olmasının bir yasal zorunluk olduğunu, bu nedenle devlette çalışan mühendislerin binaları **tost** olduğu zaman, disiplin mekanizması işletilerek bunların Oda'dan atılmalarının gerektiğini yazmıştım. Yanılmışım!

Gelen yazıda, şöyle deniyor: "12 Eylül 1980 sonrası bağlı olduğumuz 6235 sayılı TMMOB Yasası'nın 33. maddesine eklenen bir fıkra ile kamu kurumunda çalışan mühendislerin Odamıza üye olması **ihhtiyari** yâni

isteğe bağılı kılınmıştır.” Yâni devlette mühendis olarak çalışıyor iseniz, meslek odasına üyelik keyfinize kalmış bir şey! Bunu yeni öğrendim.

Bir de örnek olay anlatmışlar ki içler acısı: Efendim, 1 Mayıs 2003 tarihinde Bingöl’de deprem olmuş. Tahmin edebileceğiniz gibi, yine kamu binaları **tost** olmuş. Depremin ardından, TMMOB yıkılan kamu binalarının sorumlu mühendislerinin isimlerine ulaşmak için 22 Mayıs 2003 tarihinde resmî yazı yazar. Bingöl’deki “sorumsuz” mühendislerin isimleri çalıştıkları kamu kurumları tarafından tam **iki yıl** saklanır. TMMOB, Bingöl Valiliği’ne, Bingöl Belediyesi’ne, İçişleri ve Bayındırlık Bakanlıklarına, en sonunda Başbakan Erdoğan’a tam **dokuz** tane resmî yazı yazar. Nihayet, 2005 yılının mart ayında bu “sorumsuz” mühendislerin isimleri Oda yetkililerine bildirilir.

Yazıda, iki yıllık mücadele sonucunda isimleri elde edilen mühendislerin soruşturma sonucunda Oda Onur Kurulu’na sevk edildiği söyleniyor. Kaçının “meslekten men” cezası aldığını bilmiyorum. Eğer “sorumsuz” mühendisler soruşturmayı “kınama” gibi sudan cezalarla atlattılar ise, yazıklar olsun! Açıkçası, ne ceza aldıklarını merak ediyorum. Umarım, Van’daki sorumsuz mühendislerin isimlerini elde etmek mümkün olur. Böylece, mühendislik mesleğinin yüz karası olan bu insanlar TMMOB Disiplin Yönetmeliği doğrultusunda cezalandırılır ve belki de meslekten men edilirler.

İnşaat Mühendisleri Odası’nın yazısı, gazetelerde 13 yaşındaki N.Ç’nin ırzına geçen 26 kişinin isimlerinin gizli tutulması –çünkü içlerinde devlet memurları da varmış!– ile ilgili haberlerin olduğu gün elime ulaştı. Irza geçme suçuna indirim uygulayan anlayış, herhalde “sorumsuz mühendisleri” koruyup kollamak için elinden geleni yapacaktır. Ama sistemin koruduğu “sorumsuz” mühendisi bulup meslekten men etmek, Oda’nın görevi olmalıdır.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

–

Ayhan Aktar 14.11.2011

Yazarımız seyahatte olduğundan bugünkü yazısı gazetede yayımlanmamıştır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mâzi, kalbimde bir yaradır

Ayhan Aktar 21.11.2011

Geçen akşam, CHP Milletvekili Muharrem İnce televizyondaydı. TBMM kürsüsünde esip gürlüyordu: Bir elinde, geçen hafta Dolmabahçe Sarayı’nda düzenlenen “Vefatının 150. Yılında **Sultan Abdülmecid** ve Dönemi Uluslararası Sempozyumu”nun şık davetiyesi, diğer elinde de Atatürk’ün ölüm yıldönümü törenleri dolayısıyla TMBB Başkanlığı’ndan yollanmış tek sayfalık bir program. CHP’li İnce, lüks, kalın kâğıda basılmış davetiye ile diğerini yâni dosya kâğıdına fotokopi edilmiş olan programı karşılaştırıyor. Ve gürlüyor: “İşte, padişahlığa

özenen bir Meclis Başkanı!" Sonra da, "**Son Halife Abdülmecid Dönemi** ile ilgili Meclis Başkanı'nın bastığı davetiye" lafları ederek dünyadan haberi olmadığını ortaya koyuyordu.

TBMM web sitesinden, üniversite mezunu ve mesleğinin "Fizik Öğretmeni" olduğunu öğrendiğimiz Muharrem İnce, eğitim ordumuzun güzide bir elemanı imiş. Uzun süre öğretmenlik, dersane müdürlüğü ve tabii ki **Atatürkçü Düşünce Derneği** Başkanlığı yapmış. Ne yazık ki, 1839 ile 1861 yılları arasında saltanat süren **Sultan Abdülmecid** ile 1868 ile 1944 yılları arasında yaşamış olan **Son Halife Abdülmecid**'i aynı kişi zannediyor! Sultan Abdülmecid'in saltanatında Tanzimat Fermanı okunmuş (1839), modern okullar açılmış, toprakta özel mülkiyetin kabul edildiği Arazi Kanunnamesi (1858) yürürlüğe girmiştir. Batılılaşma döneminin en önemli padişahlarından biri olan Abdülmecid devlet dairelerine resmini astırmış, birçok yeniliğe imzasını atmış bir reformcudur.

Son Halife Abdülmecid'e gelince... Sanatçı ve ressam kişiliği ile sivrilmiş bir hanedan üyesidir. 1909'da kurulan 'Osmanlı Ressamlar Cemiyeti'nin de fahri başkanlığını yapmıştır. Yetenekli gençlerin Fransa'da resim ve müzik eğitimi görmesi için çalışmıştır. 1918 yılında Vahdettin'in tahta çıkması üzerine veliaht olmuştur. 1 Kasım 1922 günü, saltanat ilga edilince Abdülmecid'in veliahtlık statüsü ortadan kalkmıştır. Son Sultan Vahdettin'in sürgüne yollanmasından sonra da 18 Kasım 1922'de, Abdülmecid Efendi TBMM tarafından "Halife" olarak seçilmiştir. Belki Muharrem İnce'nin canı sıkılacak ama yine de hatırlatalım: TBMM tarihinde "Halife seçmiş olmak" gibi bir tuhafılık da vardır!

3 Mart 1924 tarihinde, yine TBMM kararı ile halifelik lağvedilir. Osmanlı hanedanına mensup kişilerin yurtdışına çıkarılmasına karar verilir. Böylece, Son Halife Abdülmecid Efendi de sürgüne yollanır ve 1944 yılında Paris'te vefat eder.

Bütün bunları neden anlattım? Efendim, muhalefet yapmak basit bir iş değildir. İki ayrı davetiyenin kâğıt ve baskı kalitesinden kalkınarak TBMM Başkanı'nı "Padişahlığa özenen biri" olarak ilan etmek ancak "ıdrardan karakter tahlili yapmak" gibi ucuz ve kolay geri tepecek bir hamleden ileri gidemez.

Son günlerde, "yeni CHP" olarak kendini pazarlamaya çalışan CHP yönetiminin Suriye rejimine destek vermekten, "Vallahi, Dersim'de olup bitenlerden Atatürk'ün haberi yoktu!" gibi zırvalara kadar üst üste yaptığı gafları izliyoruz. Maalesef, CHP kendi geçmişi ile hesaplaşmıyor ve bir türlü aynaya bakamıyor. Sn. Bülent Arınç, geçen gün 1938 Dersim katliamları konusunda bir Meclis araştırma komisyonu kurulmasını önerdi. Eğer bu komisyon kurulur ve Genelkurmay arşivleri ortaya dökülürse, CHP yönetiminin ve onlara 'karşılıksız bir aşkla bağlı' Alevi seçmenin ne yapacağını çok merak ediyorum.

CHP'nin sergilediği gaflara cevap vermek, Başbakan Erdoğan için kolay gol paslarıdır. Nitekim konu Dersim'deki katliamlara geldiğinde Erdoğan, bizzat Kılıçdaroğlu'nun dedelerinin 1938'de Dersim'den sürülmüş olduğunu hatırlatmıştır. Aynı şekilde, konu Osmanlılara ve Sultan Abdülmecid'e geldiğinde de Mirliva [Tümgeneral] Mustafa Kemal Paşa'nın bir Osmanlı subayı olduğunun ve Samsun'a giderken Osmanlı III. Ordu'sunun Müfettişi ve fahrî Yâver-i Hazreti Şehriyârî [Sultan Vahdettin'in Fahri Yâveri] olarak görev yaptığının altını çizmiştir. Miralay İsmet [İnönü]'nün de Ankara'ya geçmeden önce Osmanlı Harbiye Nezareti Müsteşarı olduğunu hatırlatalım.

Peki, CHP'den olumlu bir şey beklenebilir mi? Açıkça söyleyeyim, bu CHP'den ne köy olur; ne de kasaba... Ayrıca, son günlerde yaşadıklarımızın son derece moral bozucu olduğunu itiraf etmeliyim. Çünkü bir tarafta sürekli 'aba altından sopa göstererek' eleştirileri boğmak isteyen bir başbakan var. Diğer tarafta da muhalefet görevini laf ebeliği veya amigolukla geçiştirmek isteyen, daha iyisini becermeye kabiliyeti olmayan bir muhalefet partisi var. Biz ne kadar şanssız insanlarız, yahu!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Dedemin İnsanları': Giritli Mehmet Bey'in hikâyesi

Ayhan Aktar 28.11.2011

Lozan Barış Konferansı zabıtlarına göre, 13 Aralık 1922 günkü oturumda İngiliz Hariciye Vekili Lord Curzon, Türkiye ve Yunanistan arasında nüfus mübadelesi yapılması teklifi ile ilgili olarak şunları söylüyordu:

"Lord Curzon, düşünülmekte olan çözüm yolunun zorunlu nüfus mübadelesi olmasından kendi hesabına çok üzülmektedir; bu çözüm, **baştan aşağı sakat** bir yoldur. Dünya gelecek yüz yıl boyunca bunun acısını çekecektir. Lord Curzon, böyle bir çözümden **tiksinmektedir**."

Lozan'da İsmet Paşa ve Venizelos mecburi nüfus mübadelesini istemektedir. İki taraf da, ülkelerinin dinî bakımdan homojen ve tek tip insanlardan oluşmasını arzu etmektedir. Lozan Konferansı'na gözlemci olarak katılan Amerikalı diplomat Richard W. Child, 12 Aralık 1922 tarihli oturumda dayanamayıp şunları söyler:

"Bizler, ulus-devletlere kendi vatandaşları içinden büyük kitleleri başka ulus-devletlerin kucağına atarak, sınırdışı etme hakkını veren yeni hukuki örnekler yaratılması işine onay vermeden önce –devletler hukukunun ve adaletin hiçe sayıldığı yeni ve **ahlâka mugayir** bir ilkenin kabul edilmesini önlemek amacıyla– iyice düşünülmesi gerektiğine inanıyoruz."

Bu konuşmaların üzerinden neredeyse doksan yıl geçti. Lozan'da atılan imzalar sonucunda yaklaşık 1.200.000 Anadolu Rum'u Yunanistan'a; 400.000 civarındaki Rumeli Müslüman'ı da Türkiye'ye yollandılar. İnsanlar doğup büyüdüleri topraklardan kopartıldılar. Mallarını ve mülklerini geride bıraktılar.

Yunanistan'a giden Anadolu Rumları çok sıkıntı çektiler. Doğup büyüdüleri yerleri terk eden mübadiller bir kopuş duygusu içindeydiler. Aralarında Türkçe konuştukları için Yunanlılar onları aşağıladılar. Anadolu geleneklerini sürdürdükleri için onlara "Türk tohumu" dediler.

Aynı durum, Türkiye'ye gelen mübadiller için de geçerlidir. Yerli halk, onlara da "gâvur" veya "Yunan tohumu" diyerek aşağılamıştır. **Çağan Irmak**'ın **Dedemin İnsanları** filminde, Türkiye'ye gelen mübadillerin acı hikâyesi anlatılıyor. Çağan Irmak'ın çocukluğunun İzmir'in Seferihisar ilçesinde geçtiğini biliyoruz. **Dedemin İnsanları** bu bakımdan otobiyografik öğeler taşıyor. Zaten filmi, dedesi Mehmet Bey'in anısına ithaf etmiş.

Film Ege'de bir sahil kasabasında geçiyor. Dede Mehmet Bey, yedi yaşında Girit'in Resmo kasabasından mübadil olarak İzmir'e gelmiştir. Sürekli olarak doğduğu yeri bir daha görme özlemi içinde yaşamaktadır. Kızınca, Rumca konuşur. Kasabanın sevilen bir insanıdır, tuhafiyeci dükkânı vardır. Dede Mehmet Bey rolünde Çetin Tekindor'un oyunculuğu gerçekten göz kamaştırıyor. Hatırlarsanız, Çağan Irmak'ın **Babam ve Oğlum** filminde de Çetin Tekindor yine döktürüyordu.

Torun Ozan ise okulda aldığı Kemalist terbiyenin sonucu olarak "yabancı düşmanı" bir anlayışla yetişmektedir. Arkadaşları onun "gâvur" veya "sünnetsiz" olduğunu iddia ederler, donunu indirip göstermek zorunda kalır. Ozan, toplumdan dışlanma korkusuyla ailesinin Giritli geçmişinden nefret etmektedir. Ailede Girit lafı açıldıkça, zavallı çocuk "Biz Türk'üz; gâvur değiliz" diye ağlamaktadır. Kasabanın yerli ahalisi ile mübadiller arasında bir

gerginlik vardır. Kasabanın yerlileri, çocuklarına mübadillerin ve muhacirlerin evlerinin camlarını taşlatırlar, kızlarını taciz ettirirler. Filmde, kasabalarımızda yeşeren faşizan kültürün net bir anlatımı var. Çağan Irmak, küçük adamların şiddeti yücelten banal milliyetçiliğini iyi biliyor. Filmin sonuna doğru, Mehmet Bey ailesiyle Girit'e gitmek için pasaport çıkartır. Fakat birkaç gün sonra 12 Eylül darbesi olur. Ozan'ın İlçe Belediye Başkan Yardımcısı olan solcu babası tutuklanır ve her şey karışır.

Bu hazin hikâyeyi bu kadar sıcak ve sevgi dolu bir sinema diliyle anlattığı için Çağan Irmak'ı kutluyorum. Sinemadan çıkarken, muhtemelen siz de benim gibi nemlenen gözlerinizi sileceksiniz. Adına mübadele dediğimiz bu "baştan aşağı sakat" ve "ahlak dışı" politikanın hayata geçmesine sebep olan milliyetçiliklere küfrü basacaksınız. Ege'nin iki yakasında tek dinli ve homojen nüfusa sahip birer ulus-devlet kurmak adına, kendi vatandaşlarını aynen "mal gibi" takas eden diplomatlardan ve siyasal seçkinlerden tiksineceksiniz.

Geçtiğimiz hafta benim gündemimde iki torun vardı: Birincisi, 1937'de idam edilen dedesi Dersimli Seyit Rıza'nın mezarını arayan torun Rüstem Polat. İkincisi ise, yaptığı filmle dedesi Giritli Mehmet Bey'in hikâyesini ölümsüz kılan torun Çağan Irmak. İkisini de saygıyla selamlıyorum...

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İnşallah yanılırim!

Ayhan Aktar 05.12.2011

Geçen hafta Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu basın toplantısı düzenleyerek hükümetin Suriye'ye karşı uygulayacağı yaptırımları açıkladı. Dokuz maddeden oluşan liste, Suriye'ye silah satışının durdurulması, halka zulüm yaptığı bilinen bazı yetkililere seyahat yasağı konulması ve son olarak ekonomik ilişkilerin dondurulması gibi yaptırımlardan oluşuyor.

Davutoğlu'nun açıklamasından kısa bir süre sonra, Washington'daki Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Konseyi Sözcüsü Tommy Vietor şu açıklamayı yapmış: "Türk hükümetini, Suriye rejimine karşı ekonomik yaptırımlar ve diğer tedbirleri içeren açıklamasından dolayı kutluyoruz." İngiliz Dışişleri Bakanı William Hague ise, Türk hükümetinin Suriye'ye yaptırımlar uygulama kararını memnuniyetle karşıladığını bildirmiş.

Bakan Davutoğlu Suriye'ye karşı yaptırımları açıkladığı basın toplantısında, BM tarafından Suriye'deki insan hakları ihlallerini araştırmak için kurulan komisyonun raporundan da bahsetmiş. Raporda Suriye güvenlik güçlerinin halka karşı şiddet kullanarak "insanlığa karşı suç işlediği" sonucuna varıldığını da hatırlatarak şöyle devam etmiş:

"Suriye yönetiminin, meşru taleplerini dile getiren sivil halka karşı uyguladığı şiddetin, kendi halkına karşı silah doğrultan bir zihniyetin kabul edilmesi mümkün değildir... Suriye ile ulaşılan bu noktada sivil halka yönelik aşırı güç kullanımının derhal durdurulması, güvenlik güçlerinin şehirlerden derhal çekilmesi şarttır. Halkın meşru talepleri doğrultusunda anayasal demokrasiye geçiş sürecinin ... bir an önce başlatılması gerekmektedir. Bunu rejimin kendiliğinden yapmayacağı maalesef dokuz aydır süren tecrübeyle sabittir. Dolayısıyla halka karşı

şiddet uygulayan Suriye yönetimi üzerinde bölgesel ve uluslararası baskının arttırılması ve bu yönetimin kendi halkına zulüm etmesini engellemek yolunda adımlar atılması zorunlu hale gelmiştir.”

Esad’ın günlerinin sayılı olduğunu düşünebilirsiniz. Fakat Suriye yönetiminin kendi kendine yıkılacağını düşünmek, Baas rejimini hafife almak olur. Türkiye’nin Suriye muhalefetine kucak açtığını biliyoruz. Hatta Libya’da muhalefet güçleri arasında savaşmış bazı kişilerin, Türkiye’den geçerek Suriye muhalefet kuvvetlerine katıldıklarına ilişkin haberler de çıktı.

Baştan söyleyeyim, bendeniz Suriye rejiminin ancak Türkiye’nin bir askerî müdahalesi sonucunda yıkılacağını düşünüyorum. Peki, Baas rejiminin halka zulüm yapması, Sünni sivilleri bombalaması halkımız nezdinde ordunun Suriye’ye girmesi için yeterli bir sebep midir? Bence hayır! Daha ciddi birtakım sebepler lazım!

Ancak PKK’nın Suriye tarafından desteklendiğini gösterdiğiniz zaman, “terörle mücadele” etiketi altında böyle bir askerî operasyonun mazeretini hazırlayabilirsiniz. Aksi takdirde, Türkiye’de kimse oğlunun Suriye’de şehit düşmesini içine sindiremez. Tabii ki Türkiye’nin Suriye’ye karşı girişeceği bir askerî müdahale ABD, NATO ve AB tarafından alkışlanacaktır. Hatta Suriye’nin zulüm altındaki Sünni nüfusunun sevineceğini düşünebiliriz.

Basında PKK ile Suriye yönetimi arasındaki tehlikeli ilişkilerin sergilenmesini epeydir bekliyordum. Nihayet Emre Uslu’nun barışseverleri eleştirdiği yazısında bunun ışığını gördüm. Yazının can alıcı kısmı şöyle:

“PKK’da Öcalan’ın açıklamalarına rağmen şiddeti tırmandıran şahin kanadın lideri Fehman Hüseyin’in kim olduğuna iyi bakmak gerekiyor. Fehman Hüseyin’in bu özel ilişkisi, PKK’nın şiddeti neden tırmandırdığını, barışı neden istemediğini, Suriye’ye kurulan PKK kamplarını, bu ülkeye kaydırılan PKK militanlarının neden kaydırıldığını da açıklayabilir nitelikte...”

“Şimdiye kadar Fehman Hüseyin’in Suriye istihbaratı ile yakın ilişkisi olduğu yönünde iddialar vardı. Öğrendiğim kadarıyla bu ilişki bir istihbaratçı- PKK lideri ilişkisinden daha derin. O bilgi şu: Fehman Hüseyin ve Beşşar Esad Şam Üniversitesi Tıp Fakültesi’nden sınıf arkadaşı. Esad 1988 yılında bu üniversiteden mezun olmuş. Erdal da aynı yıl okuldan ayrılıp PKK’ya karışmış. O yıllarda Şam yönetiminin PKK’ya verdiği destek düşünülürse, Fehman Hüseyin’in Beşşar Esad ile olan sınıf arkadaşlığının nasıl anlam kazandığı da daha önem kazanıyor” (**Taraf**, 30 kasım).

Yazının sonunda, Esad’ın Suriye Devlet Başkanlığı’na yükselişi ile sınıf arkadaşı Fehman Hüseyin’in de PKK’nın askerî kanadının lideri olması arasındaki paralellikler anlatılıyor. Emre Uslu, PKK komutanı ile Esad arasındaki karanlık ilişkiler anlaşılmadan yapılacak barış girişimlerinin havada kalacağını belirtiyor.

Sanıyorum, Suriye yönetimi ile PKK arasındaki işbirliği haberleri çoğaldıkça, maalesef “bindik bir alâmete; gideriz kıyamete” duygusu içine gireceğiz. Tatsız bir senaryodan bahsettiğimi biliyorum, inşallah yanılıyorum.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Komşudan şike dersleri...

Ayhan Aktar 12.12.2011

Bugün Yunanistan'daki şike soruşturmasından bahsetmek istiyorum. Efendim, komşudaki şike skandalı geçen yıl Yunan Süper Ligi'nde 40 maçta şike yapıldığına ilişkin UEFA raporunun basına sızması ile başladı. 25 Haziran 2011 tarihinde şikeye bulaşan 60 kişi hakkında soruşturma başlatıldı. On kişi tutuklandı. Bunların içinde kulüp başkanları, futbolcular, hakemler ve polisler vardı. Soruşturma raporunda tehdit içeren telefon kayıtlarının dökümü ve şike kanıtları bulunuyordu.

26 temmuz tarihinde UEFA Başkanı Michel Platini Atina'ya geldi. Yunan Federasyon yetkilileri ve Başbakan Papandreu ile görüştü. Resmî Atina Haber Ajansı'na göre, bu toplantılarda "Platini, Yunanlı yetkililere alınması gereken tedbirler konusunda bir tavsiyede bulunmamış!" (Ah sevsinler sizin milli gururunuzu.)

28 temmuz tarihinde, Yunan Futbol Federasyonu **OlimpiyakosVolos** ve **Kavala** futbol takımlarının ikinci lige düşürülmesine, yöneticilerine de ömür boyu boykot cezasına çarptırılmasına karar verdi. Tabii ki Yunanistan da bizimki gibi bir "hukuk devleti" olduğundan, iki takım da kararın iptali için Federasyon Tahkim Kuruluna gittiler.

10 ağustosta Yunan Federasyonu tükürdüğünü yaladı. İki takımın süper ligde kalmasına, takımlardan sadece puan silinmesine ve her birine 300.000 avro ceza verilmesine karar verildi. Adalet yerini bulmuş; Yunan futbol mafyası derin bir nefes almıştı!

Ertesi gün, 11 ağustosta UEFA **OlimpiyakosVolos**'un beş yıllığına Avrupa liglerinden atılmasına karar verdi. Eminim, bunun üzerine Yunan basınında "federasyon Yunan futbolunu sattı" yahut "pis emperyalistler futbolumuza da karışıyorlar" gibilerden bazı yazılar yazılmıştır. Ama bendeniz Yunanca bilmediğim için bu değerli görüşleri sizlere yansıtamıyorum. 23 ağustosta toplanan Yunan Profesyonel Spor Kurulu, bu iki kulübün profesyonel kulüp statüsünden çıkarılarak 4. Amatör Lig'e düşürülmelerine karar verdi. Anlaşılan, UEFA'nın tokadı işe yaramıştı.

Bizdeki süreç de komşu ile paralel gidiyor. 3 temmuzda başlayan tutuklamalardan sonra, şike soruşturmasını yöneten Savcı Mehmet Berk önce Futbol Federasyonu (TFF) yetkililerine bilgi verdi. Sonra da elindeki delillerin bir kısmını, Etik Kurul gereğini yapsın diye TFF'ye teslim etti. UEFA normlarına göre, şike konusunda karar almak için "şüphe yeterli" iken ve TFF'nin elinde "somut deliller olmasına" rağmen topu taca attılar. 15 ağustos günü, TFF'nin şike konusunda kovuşturma başlatmak için "iddianamenin beklenmesine karar verdiği" açıklandı.

22 ağustosta UEFA Başmüfettişi, meslekten hukukçu Pierre Cornu İstanbul'a geldi. Savcı Mehmet Berk ile görüştü. Neler konuştuklarını bilemiyoruz, ama Berk'in Cornu'yu "aydınlattığını" tahmin edebiliriz. Cornu İsviçre'ye döndükten sonra, kıyamet koptu.

24 ağustosta Federasyon şu açıklamayı yaptı: "UEFA... ülkemizde sürmekte olan şike soruşturması çerçevesinde, FB Spor Kulübü'nün bu sezon Şampiyonlar Ligi'ne katılmaktan çekilme kararı vermesi gerektiğini, kulüp bu yola gitmeyecek olursa TFF'nin Fenerbahçe'yi 2011-2012 sezonunda Şampiyonlar Ligi'ne katılmaktan men etmesi gerektiğini, bu iki yoldan herhangi birisi benimsenmeyecek olursa UEFA'nın kendi disiplin soruşturmasını başlatabileceğini ve TFF, yani ülkemiz aleyhine disiplin yaptırımları uygulama yoluna gideceğini" bildirmiştir. Böylece, UEFA'nın baskısıyla Fenerbahçe Şampiyonlar Ligi'nden atıldı. Futbolu temizlemek yerine, yayıncı kuruluşu kurtarmak isteyen Federasyon'a bir ders verildi!

Nihayet iddianame açıklandı. Güzel bir metin! Özellikle, İBB futbolcusu İbrahim Akın'ın gol atmama karşılığında Fener'den 100.000 avro istediği bölümler çok eğlenceli (s. 264 ve 275). İbrahim, dindar bir futbolcu. Şikeyi kabul etmeden önce, bunun dinen sakıncalı olup olmadığı konusunda Erzurumlu Hoca'ya görüş sormuş! Tabii ki UEFA yöneticileri okusun diye, iddianame Fransızcaya tercüme edilecektir. Eminim, Platini de gülmekten kırılacaktır.

Bence, UEFA yönetimi yine Federasyon'a bir mektup yollayıp, "iddianamede adı geçen takımları cezalandırın, yoksa işin sonu fena olur" diyecektir. Belki de, Platini yakında Başbakan Erdoğan'ı ziyaret edecektir. Erdoğan'a "iddianamede adı geçen takımları sizin federasyon küme düşürsün, yoksa biz Türkiye'yi beş yıl için Avrupa Kupalarından atmak zorunda kalabiliriz" diyebilir.

Başbakan Erdoğan'ın ülkemizin tanıtımı için Yunanistan ile birlikte Avrupa Kupası organizasyonuna girmek istediğini biliyoruz. Dolayısıyla, milli takım dâhil tüm Türk takımlarının Avrupa kupalarından atılması riskini kimse göze alamaz. UEFA'nın dediği olur. Kafanızı yormayın, bu maçın sonucu bellidir.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Üç korner, bir penaltı' olsun...

Ayhan Aktar 19.12.2011

Eski Dışişleri Bakanlarından rahmetli Turan Güneş, yıllar önce "Avrupa Birliği, bir Briç Kulübü gibidir. Oraya **briç** oynamayı bilmeyen giremez. Briç Kulübü'nde, **pişpirik** oynayacağım diye tutturmanın âlemi yoktur" demişti.

Geçtiğimiz hafta Cumhurbaşkanı Gül'ün sulandırılmış hâli ile şike yasasını onaylayacağı açıklamasından sonra mahkeme şikeden tutuklu bazı futbolcu ve yöneticileri salıverdi. Amigolar cezaevinin önünde sevinç gösterileri yaptılar, bazı kulüp başkanları kararı alkışladılar. Oysa 16. Ağır Ceza Mahkemesi'nin tahliye kararları, kendi iradesinin altına dinamit koyan TBMM'ye verilmiş bir cevap gibiydi. Düşünün, nisan ayında bir yasa çıkıyor. Savcı olarak siz bu yasaya uygun soruşturmaları yürütüp iddianame hazırlıyorsunuz. Bazı kulüp yöneticilerini ve futbolcuları şikeden tutukluyorsunuz. Kısacası, "kötü adam" oluyorsunuz. Sonra siyasi irade baskılara boyun eğiyor ve bence "kendi ayağına ateş ederek" yasayı değiştiriyor. Kendinizi, "aldatılmış gibi" hissetmez misiniz? Artık şike soruşturmasını yürüten savcılığın ve 16. Ağır Ceza'nın büyük ölçüde etkisiz hâle getirildiğini söyleyebiliriz.

Şimdi etkisizleştirme operasyonunun ikinci adımı olarak UEFA hedef alınıyor. Dikkat ederseniz, şike iddianamesi açıklandıktan sonra herkes suspus oldu. Basındaki değerlendirmeler iki gün sonra bitti. Çünkü iddianame iyi yazılmış ve hukuken sağlam duruyor. TBMM'de yapılan değişikliklerle delinse bile, UEFA nezdinde iddianame ciddiyetini koruyor.

Türkiye'yi yöneten kadroların en önemli korkularından birisi "ecnebiler ne der?" korkusudur. Bizimkiler, uluslararası kuruluşların kararlarından çok çekinirler. Şike konusunda çıkacak UEFA kararı, bazılarının korkulu rüyası oldu. Bu nedenle, futbol mafyası basındaki işbirlikçileri ile birlikte UEFA'nın şike konusunda yetkiyi bizim federasyona bıraktığı palavrasını yaygınlaştırıyor. Yâni Avrupa'da futbolun kurallarını en ince ayrıntısına kadar belirleyen UEFA, şike konusunda işi bizim federasyona mı bırakacak? Buna inanmak mümkün mü?

Efendim, sözde bir UEFA yetkilisi şöyle demiş: "Türkiye Futbol Federasyonu'nun kendi içinde alacağı kararlar UEFA'yı ilgilendirmez. Ancak UEFA'yı ilgilendiren konuların başında, UEFA'nın tertip ettiği müsabakalar vardır. Örneğin, Avrupa kupalarında yapılan şike kokan maçlar ya da oyuncuların dopingli çıkması. Bizi bunlar

ilgilendiriyor. TFF'nin aldığı kararlar ve içerdiği konular onları ilgilendirir. Küme düşürülüp düşürülmeyeceği de TFF'nin kararıdır" (*haber7.com*, 12 aralık).

Yâni bu palavra habere göre, UEFA yetkilisi "Türkler, kendi liglerinde kafalarına göre takılabilirler. Şike falan da yaparlar. Ama Avrupa'da böyle şeyler olmaz" demiş. Kısacası, psikolojik operasyon tam gaz gidiyor.

Kulüpler Birliği toplantısında, Fenerbahçe'nin Başkan Vekili Nihat Özdemir sulandırılmış şike yasasının bile kendilerini tatmin etmediğinden dem vurarak şunları söylemiş: "Eski yasa ile yeni yasa arasında fazla bir değişiklik olduğunu düşünmüyoruz. Bizleri temsil eden Futbol Federasyonu'ndan şunu rica ediyoruz; küme düşme kaldırılсын. Fenerbahçe'siz Süper Lig ağır darbe alır. Bu konuda anlayış bekliyoruz" (*Hürriyet*, 10 aralık).

Sn. Özdemir'in bahsettiği "ligin ağır darbe alması" meselesi, herhalde yayıncı kuruluşun Federasyon'a ve oradan da kulüplere verdiği paranın azalması demek oluyor. Nihat Özdemir, futbolseverlere aslında şunu söylüyor: "Fenerbahçe ve diğer yedi takım küme düşürülür ise ligin değeri düşer. Futbol ekonomisi yara alır. Bu nedenle, şaibeli futbola aynen devam edelim ve UEFA da buna karışmasın. Bize **annemizin ligi** yeter. Zaten bu kafa ile Avrupa liglerinde başarı umudumuz yok. Aman, ekmeğimizle oynamayın!"

Basında sürdürülen psikolojik operasyon UEFA'nın da kulağına gitmiş olmalı ki, meslekten hukukçu olan UEFA Genel Sekreteri Gianni Infantino'nun *Anadolu Ajansı*'na verdiği demeç şöyle:

"İddianameyi inceliyoruz ve Türkiye Futbol Federasyonu ile istişare halindeyiz... Bu mesele çok ciddi görünüyor ve gerçekten çok mühim. Çözülmesi gerekiyor, çünkü böyle icraatlar futbolun içinde olamaz... Eminim, TFF ne yapması gerektiğini bilecektir." Süreci izleyerek, UEFA olarak kendi yollarını çizceklerini anlatan Infantino, iddianame hakkında ön bilgiler aldıklarını ve İngilizceye tercümesinin devam ettiğini dile getirmiş (*t24.com*, 16 aralık).

Anlaşılan, UEFA palavralara pabuç bırakmıyor! UEFA'ya "Şike konusunda bizi idare edin" demek, bence "Bizim mahallede futbolunda üç korner, bir penaltı ederdi. Bırakın, biz böyle oynayalım" demekten farksızdır. UEFA, Briç Kulübünde pişpirik oynamak isteyenlere kapıyı gösterecektir. Hiç merak etmeyin!

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Milliyetçilerin yanlış hesapları

Ayhan Aktar 26.12.2011

Geçen hafta, Filistin lideri Mahmud Abbas'ın iki ay evvel İsrail televizyonunda söylediklerini tekrar düşündüm. Mahmud Abbas, 29 Kasım 1947 tarihli Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu'nun Filistin topraklarının taksimi kararının "aslında çok kötü bir karar olmadığını" ve bu kararın Arap Birliği tarafından reddedilmesinin "yanlış olduğunu" söylemişti (*Jerusalem Post*, 30 Ekim 2011).

BM'nin 181 sayılı kararı, Filistin topraklarında ortak ekonomiye sahip İsrail ve Filistin devletlerinin kurulmasını, iki taraf bakımından kutsal sayılan Kudüs'ün ise BM tarafından yönetilen bir açık şehir olmasını öngörüyordu.

Ayrıca, BM'nin **1947 Taksim Planı**'nı harita üzerinden incelediğimiz zaman kıyılara sıkışmış ve Necef Çölü'ne doğru genişleyen bir İsrail devletine karşılık, günümüzdeki hâline nazaran büyükçe bir Filistin devletinin tasarlandığını görüyoruz. Bu planın açıklanmasından sonra, İngiliz hükümeti Filistin'deki manda yönetiminin 14 Mayıs 1948 günü sona ereceğini ilan etmişti.

Yahudi liderliği taksim planını kabul etti. Fakat Arap Birliği ise planı reddetti. Araplar plana "hayır" derken sayısal üstünlüklerine güveniyorlardı. Yahudiler azınlıktı. Fakat, soykırımdan kurtulan ve Nazi ordularına karşı Avrupa'daki direniş örgütleri içinde çalışmış veya müttefik ordularında savaşmış olan Yahudilerin savaş tecrübesi vardı. Sayıları azdı, fakat emir ve komuta altında savaşmayı biliyorlardı. Arapların ise sayısal gücü fazlaydı, ama aralarında koordinasyon yoktu.

Önce her tarafta küçük gerginliklerle başlayan çatışmalar bir süre sonra Suriye, Irak, Ürdün ve Mısır ordularının da katılımı ile kanlı bir savaşa dönüştü. Arap Birliği, Yahudileri denize dökme iddiası ile silaha sarıldı. Ama evdeki hesap, çarşıya uymadı. Yahudiler ölümüne direndiler. 14 Mayıs 1948 günü BM'de yapılan oylama sonucunda İsrail Devleti'nin kurulması ile birlikte, Filistin'de bir **etnik temizlik** hareketi başlatarak karşılık verdiler. İsrail ordusu, Arap köylerini kuşatıyor ve Filistinlileri doğuya sürüyordu.

1948 savaşında 710.000 civarında Filistinli doğdukları köyleri ve kentleri terk edip Ürdün, Lübnan, Suriye, Batı Şeria ve Gazze'deki mülteci kamplarına sığındılar. 60 küsur yıldan beri son derece kötü şartlarda, gecekondu gibi evlerde ve gettolarda yaşıyorlar. Çoğu, yaşadıkları ülkelerin vatandaşlığına bile alınmadılar. BM'nin mülteci pasaportu ile seyahat ediyorlar. 1949'dan beri BM yardımı ile geçiniyorlar. Günümüzde, Filistin mültecilerinin nüfusunun 4.700.000 civarında olduğu tahmin ediliyor. Mülteciler içinde 1948'i hatırlayan pek az kaldı, çünkü birinci nesil Filistinlilerin çoğu sürgünde öldüler. Ama çocukları, doğdukları yerlere dönme umidini hâlâ yaşıyor. İsrail Devleti ise, onların dönüşünü kabul etmeye niyetli değil.

1948 yılında 13 yaşında bir çocuk olan Mahmud Abbas, kuzeyde Galile Gölü yakınlarında Safed Kasabası'nda doğmuş. Ailesi ile birlikte Golan tepelerini aşip Suriye'ye sığınmışlar. Şam, Kahire ve Moskova'da eğitim gören Mahmud Abbas, 1961 yılında Filistin Kurtuluş Hareketi'ne katılmış. Bugün, **1947 Taksim Planı**'nın "makul bir plan olduğunu" itiraf etmek Filistin lideri için hayli zor olmalı.

Dünyada etnik çatışmaları sürdüren milliyetçi liderliklerin temel bir sorunu vardır: Kendi güçlerini abartmak ve "düşman" kabul ettikleri tarafı bir hamlede yok edebileceklerine veya ciddi kayıplar verdirebileceklerine inanmak!

Bölgemizdeki etnik çatışmaları incelediğimiz zaman, belli tarihsel anlarda tarafların barışa çok yaklaştıklarını görüyoruz. İşte bu noktada, bir taraf gerçeğe ilişkisini kaybederek "aşırı güçlü" olduğu vehmine kapılıyor! Yanlış hesap yaparak, silaha sarılıyorlar. Aynen 1948'de Arap Birliği'nin gazına gelen Filistin liderliği gibi savaşa girişiyorlar. Dimyat'a pirince giderken; eldeki bulgurdan oluyorlar. Bu yanlış hesabın faturasını ise genç nesiller ödüyor.

Bunları neden mi anlattım? Geçen hafta Diyarbakır'da sürdürülen operasyonun haberini okuyunca Filistinlileri düşündüm. Haber şöyle:

"İçişleri Bakanlığı verilerine göre PKK, 14 Temmuz Silvan baskını sonrasında gerçekleştirilen operasyonlar sonrasında büyük kayıplar verdi. Son dört ay içinde 150 terörist kendiliğinden teslim oldu. Gerçekleştirilen sınır ötesi ve sınır içi operasyonlarda da yaklaşık 340 terörist ölü, 110'u yaralı, 50'si sağ olarak ele geçirildi. PKK'nın lider kadrosunun yurtiçi ve yurtdışında belirli alanlara sıkıştığı belirtiliyor" (**Sabah**, 20 aralık).

Umarım, Kürt milliyetçilerinin geçtiğimiz temmuz ayında başlattıkları "silahlı halk ayaklanması"nın **yanlış ve zamansız** olduğunu itiraf etmeleri için 60 yıl beklemek zorunda kalmayız!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Suriye'den 'Kurtar bizi Baba' sesleri...

Ayhan Aktar 02.01.2012

Suriye politikasına ilişkin bir yazımda Türkiye'nin Suriye'ye muhtemel askerî müdahalesi ile ilgili olarak şunları söylemiştim:

"Bendeniz Suriye rejiminin ancak Türkiye'nin bir askerî müdahalesi sonucunda yıkılacağını düşünüyorum. Peki, Baas rejiminin halka zulüm yapması, Sünni sivilleri bombalaması halkımız nezdinde ordunun Suriye'ye girmesi için yeterli bir sebep midir? Bence hayır! Daha ciddi birtakım sebepler lazım! Ancak PKK'nın Suriye tarafından desteklendiğini gösterdiğiniz zaman, 'terörle mücadele' etiketi altında böyle bir askerî operasyonun mazeretini hazırlayabilirsiniz. Aksi takdirde, Türkiye'de kimse oğlunun Suriye'de şehit düşmesini içine sindiremez. Tabii ki Türkiye'nin Suriye'ye karşı girişeceği bir askerî müdahale ABD, NATO ve AB tarafından alkışlanacaktır. Hatta Suriye'nin zulüm altındaki Sünni nüfusunun sevineceğini düşünebiliriz" (**Taraf**, 5 aralık).

Evet, Suriye nüfusunun çoğunluğunu oluşturan Sünnilerin olası bir askerî müdahaleye sevineceklerini tahmin ediyordum. Fakat bunun "askerî müdahaleye davet" şeklinde ortaya çıkacağı aklıma gelmemişti.

Geçtiğimiz hafta, Arap Birliği bir gözlemci heyetini Suriye'ye yolladı. Suriye'nin kuzeyindeki Humus şehri zaten Esad rejimine karşı muhalefetin merkezidir. Haftalardır Suriye ordusunun kuşatması altındaki şehirde kan gövdeyi götürüyor. Suriye muhalefeti, Arap Birliği gözlemcilerini Humus'ta bir gösteri örgütleyerek karşılamışlar. **Sabah**'ın haberi şöyle:

"Suriye'de ordunun haftalardır kuşatma altında tuttuğu Humus, dün isyanın başlangıcından bu yana düzenlenen en büyük gösterilerden birine sahne oldu. Arap Birliği gözlemcilerinin ziyareti sırasında kent merkezinde toplanan 70 bin civarında insan Türk bayrakları açarak **Büyük Erdoğan** sloganları attı. Gösterilerde ayrıca uluslararası kamuoyunu Suriye'de yaşanan krize müdahale etmeye çağıran çok sayıda pankart da açıldı. Görgü tanıklarının ifadelerine göre, polis göz yaşartıcı bomba ile kalabalığı dağıtmaya çalıştı." (**Sabah**, 28 aralık).

Başbakan Erdoğan'ın Suriye'de sevildiğini biliyordum, ama bu kadarını beklemiyordum. Mesele, sırf Sünni Humus ahalisinin Başbakan Erdoğan'ı kendilerine çok yakın görüp "Kurtar bizi Baba" diye seslenmeleri değil. Devamı da var! Efendim, **Özgür Suriye Ordusu**'ndan Yüzbaşı Ayham Kürdî, Antakya'da *Reuters* muhabirinin sorularını cevaplandırmış. Yüzbaşı Kürdî, "Eğer Arap devletleri dökülen kanı durduramazlar ise, Avrupa ve ABD'nin askerî müdahalesi gereklidir. Diplomatik çözümü tercih ederiz, ama olmazsa askerî müdahale istiyoruz" demiş. Ayrıca Yüzbaşı Kürdî, Türkiye'de konuşlanmış olan **Özgür Suriye Ordusu**'nun daha fazla silaha ihtiyacı olduğunu da belirtmiş (**Reuters**, 11 aralık).

Türkiye-Suriye sınırında Suriyeli askerlerle Suriye'ye girmeye çalışan bir grup arasında sıcak çatışma yaşandığını da basından öğrendik. Suriye resmî haber ajansı *SANA*'nın haberine göre, Suriye ordusuna bağlı özel birliklerin

sınırı geçmeye çalışan "bir grup silahlı kişiyi öldürdüğü ve yaraladığı, ayrıca bazı özel silahlar, cephane, ordu üniforması, cep telefonu ve sahte kimlik kartlarının ele geçirildiği" belirtiliyor (**Sabah**, 28 aralık).

Bu haberleri okuyunca, içim karardı. Bana dönüp şunları söyleyebilirsiniz: "Yahu, neden telaşlanıyorsun? Kendi halkına karşı zulüm yapan bir rejimin yıkılmasına katkı yapmak bir insanlık görevidir. Türkiye, komşularına demokrasi ihraç edecektir. Fena mı?" İzninizle, itirazlarımı sıralamak istiyorum.

1. Bendeniz, Mustafa Kemal Paşa'nın şu sözlerine yürekten inanıyorum: "Şu veya bu sebepler için, milleti harbe sürüklemek taraftarı değilim. Harp zarurî ve hayatî olmalıdır. Hakiki kanaatim şudur: Milleti harbe götürünce, vicdanımda azap duymamalıyım. 'Öldüreceğiz' diyenlere karşı, 'ölmeyeceğiz' diye harbe girebiliriz. Lâkin, hayat-ı millet tehlikeye maruz kalmayınca, harp bir cinayettir" (16 Mart 1923).

2. Demokrasinin "ihraç edilebilir bir meta" olduğunu düşünmüyorum. Demokrasi getirmek üzere Saddam'ı deviren Amerikan ordusunun Irak'ta nasıl bir yıkıma neden olduğunu gördük.

3. "Suriye'ye girme" fikri, Ankara'da birilerinin fetih rüyalarını azdırabilir. Ama bizim devletlû takımı "girdiği yerden edebince çıkmak" konusunda biraz yeteneksizdir. 1974'te girdikleri Kıbrıs'tan hâlâ çıkamadıklarını hatırlatmak isterim.

4. Siyasi kültürümüz, kendimizden farklı olanı kabullenmek ve onu anlayışla karşılamak konusunda çok güdüktür. Suriye'yi Esad rejiminden kurtarmak, ilk anda makul karşılanabilir. Ama fetih rüyaları görenlerin orada duracaklarını sanmıyorum. Onlar, "Suriye'yi yönetmek ve Arapları muasır medeniyet seviyesine yükseltmek" işine girişeceklerdir. Örneğin, Sn. İdris Naim Şahin'in **Suriye'den Sorumlu Devlet Bakanı** olarak atandığını varsayalım. O zaman, Halep'te neler olabileceğini düşünebiliyor musunuz? Bilmem, derdimi anlatabildim mi?

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

—

Ayhan Aktar 09.01.2012

Yazarımız seyahatte olduğundan bugünkü yazısı gazetede yayımlanmamıştır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Militarist Modernleşme...

Ayhan Aktar 16.01.2012

Murat Belge'nin yeni yayımlanan ***Militarist Modernleşme: Almanya, Japonya ve Türkiye*** (İletişim Yayınları, 2011) isimli hacimli eserini okurken, sosyal bilimlerin en önemli özelliğinin "karşılaştırma" olduğuna bir kez daha ikna oldum. İçinde yaşadığımız milliyetçilikler çağında egemen tarih yazımının "fabrika ayarları", maalesef yaşadığımız tarihin ne kadar "özgün" veya "nev'i şahsına münhasır" olduğunu ve sırf bu nedenle olsa bile "emsalsiz" olduğunu bize belletmek üzere kurgulanmıştır. Bu nedenle, "şanlı tarihimiz" başkalarının tarihi ile karşılaştırılmaz. Karşılaştırmaya kalkışmak bile çizmeyi aşmak demektir. Murat Belge, karşılaştırmalı bir modernleşme tarihi yazarak bu milliyetçi mistisizmi yıkıp geçiyor.

Murat Belge, bize militarist modernleşme olarak özetlediği gelişme süreci üzerine bazı tesbitler yaparken iki tür gelişme çizgisinin altını çiziyor: Bunlardan birincisine göre, bazı toplumlar "burjuva devrimlerini" kendi içsel dinamiklerinin etkisi ile hayata geçirebiliyorlar. Kalıcı, işleyen, kurumlaşmasını tamamlamış, askerî vesayeti sınırlamış demokratik rejimler kurabiliyorlar. Murat Belge, bu süreci tamamlamış toplumların gelişmelerini "organik gelişme" olarak adlandırıyor.

Türkiye'nin de içinde bulunduğu bazı toplumlar ise "güdümlü" veya "güdülenmiş" bir gelişme tipi içine giriyorlar. Onlar, "modernleşme sürecini" başlatan ve sırtlanan kurumun ordu olması nedeniyle bizzat modernleşme sürecinin kendisi bu süreçten zarar görmeye başlıyor. Murat Belge, bizim gibi toplumların modernleşme macerasını anlatmak amacıyla işte bu noktada karşılaştırma işine giriyor. Almanya ve Japonya'nın modernleşme maceralarını son derece tatlı ve okuyucuyu sıkmayan bir üslupla anlatıyor.

Yıllar önce, Mısırlı bir antropolog arkadaşım ile Türkiye ve Mısır'ı karşılaştıran bir akademik sohbet içine girmiştik. İttihatçı- Kemalist siyasi gelenek ile Nâsır ve Baas ideolojisini karşılaştırıyorduk. Mısırlı dostum, Baasçılığın Mısır toplumunun hücrelerine nüfuz edemediğini, bu nedenle Mısır toplumunu dönüştürmek konusunda Kemalistlere nazaran daha başarısız olduğunu ifade edip şunları söylemişti: "Zaten Türkler, Ortadoğu'nun Almanları olarak görülmelidir. Onlar, Almanlar gibi çalışkan, otoriter ve ırkçıdır!" Türklerin modernleşme macerasının bir Mısırlı sosyal bilimci tarafından anlaşılma ve açıklanma biçimi o zaman beni hayli düşündürmüştü. Farklı modernleşme süreçlerinin karşılaştırılması, Türkiye'nin yaşadığı maceranın değerlendirilmesi bakımından son derece gerekli.

Murat Belge'nin kitabı çok tipik bir akademik çalışma değil. Kitabın kurgusunda, bu tür kitaplarda çok rastlanan yoğun bir "dipnot bombardımanı" altında kalmıyor okuyucu. Ama kitabın yazılmasında ne kadar fazla kaynak kullanılmış olduğu, eserin sonundaki kaynakçada ortaya çıkıyor. Belge'nin kitabını karşılaştırmalı bir tür "ordular tarihi" olmaktan alıkoyan çok önemli bir özellik de var. İncelenen tüm örneklerde, modernleşme süreci ülkelerin sınıf yapısı, silahlı kuvvetlerin toplumla ilişkileri eksenlerinde ele alınmış olduğu için karşılıklı belirlenmelerin haritası da çıkarılmış oluyor.

Son olarak, Murat Belge'nin ele aldığı İngiltere, Fransa, Almanya, Japonya, İtalya, Hindistan ve Türkiye örneklerini tartışırken kullandığı üslubun okuyucuyu yormayan, samimi ve akademik standartlardan taviz vermeden kurgulandığını belirtmeliyim. Bu hacimli eseri okurken, yazarın sizi detaylara boğmak yerine her örneğin ilginç ve önemli taraflarına dikkatinizi çekmek için zekice bir çaba içinde olduğunu görüyorsunuz. Murat Belge'nin bu tercihi okuyucuyu hem rahatlatıyor, hem de yazar ile okuyucu arasında her zaman var olan otorite ilişkisini yumuşatıyor. Kitabı da "kolaylıkla okunur" hâle getiriyor.

Kısacası, Murat Belge son derece kalıcı ve öğretim üyeleri açısından rahatlıkla öğrencilere tavsiye edilebilecek bir eser yazmış. Belge'nin kitabı sosyoloji, siyaset bilimi ve tarih öğrencileri için harika bir kaynak. Bu nedenle, hep gündemde kalacağını ve başvuru kitabı olacağını tahmin ediyorum. Murat Ağabey'e teşekkür ediyor ve eline, aklına sağlık diyorum.

Lefter'in ölümü...

Fenerbahçe'nin efsane oyuncusu **Lefter Küçükandoniadis** için Şükrü Saracoğlu Stadi'nda yapılan tören beni hüzünlendirdi. Milli Takım kaptanı olduğu günlerde, 6-7 Eylül Olayları sırasında Büyükdade'daki evi saldırıya uğrayan, küçük kızları ölümden dönen Lefter'e hepimizin özür borcumuz var diye düşünüyorum. Varlık Vergisi'nin mimarı faşist Şükrü Saracoğlu'nun adını statlarına veren Fenerli dostlarımdan bir ricam var: O stadın ismini değiştirme zamanı gelmedi mi? O stada Lefter'in ismini verseniz ne olur? Düşünsenize, bugün Düsseldorf'taki stada Hitler'in Dışişleri Bakanı Joachim von Ribbentrop'un ismi verilmiş olsa, biraz tuhaf olmaz mıydı? Lefter ile Saracoğlu yan yana iyi durmuyor. Benim gönlüm Lefter'den yana!

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Resmî görüşler ve gerçek fikirler...

Ayhan Aktar 23.01.2012

Kültürümüzün temel özelliklerinden biri de, bireylerin samimi kanaatlerini açıkça söylemekten kaçınmalarıdır. Cennet vatanımızda, özellikle bürokratların resmî görüşleri vardır. Sorulduğunda papağan gibi tekrarlarlar. Zaten devletimizin de istediği budur. Böylece, ne kadar saçma olursa olsun, resmî görüşün kamu alanında tekrarı ve yaygınlaşması sağlanır. Necip Türk basını sayesinde de ortalama vatandaş bu görüşleri ezberler ve sorulduğunda tekrarlar. Ama arkadaşlarla çay içerken veya rakı sofrasında gerçek görüşlerini dile getirirler.

Bu nedenle, ortalama TC vatandaşına "En güvendiğiniz kurum hangisidir" sorusu yöneltildiği zaman hemen "ordumuz" diye cevap verirler. Ama anketörler gittikten sonra, TSK'nın ne kadar kirlenmiş bir kurum olduğunu ballandırarak anlatırlar. Oğulları da "askerlikten yırtmak" için uğraşırlar. Zaten "macho" halleri ve yiğitlikleri ile pek övünen Türk erkeklerinin en çok tekrarladığı atasözü şudur: Erkekliğin onda dokuzu kaçmak; biri ise hiç görünmemektir!

Ortalama TC vatandaşı, bu şizofrenik zihniyet yapısından pek rahatsız değildir. Kendilerine riyakârlıkları hatırlatıldığında ise, boyunlarını büküp "idare et, abi!" türünden pespaye cevaplar verirler. Güneri Cıvaoğlu'nun bir yazısı, devlet yönetimindeki şizofrenik zihniyet yapısının güzel bir örneğini veriyordu.

Yıl 1963. Aralık ayında Kıbrıs'ta etnik çatışmalar alevlenmiştir. EOKA örgütü, Türkleri öldürmeye başlar. Kıbrıslı Türkler devlet yönetiminden çekilir ve gettolarda toplanmaya başlarlar. Kendi aralarında savunma birlikleri kurarlar.

O günlerde, İnönü'nün başında olduğu koalisyon hükümeti iktidardadır. Kıbrıslı Rumların girdiği katliam İnönü'ye İstanbul Rumlarından kurtulmak için bir fırsat sunmuştur. Zaten 6-7 Eylül olayları ile rejime güveni sarsılmış olan Rum cemaatine karşı ölümcül bir politika geliştirilir. Türkiye ve Yunanistan arasında 1930 yılında imzalanmış olan "İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Antlaşması" yürürlükten kaldırılır. Basında, Ertuğrul Özkök'ün babaları sayılabilecek bazı yazarlar da, bu politikayı ağız köpürmüş bir biçimde desteklerler.

Aslında karardan etkilenen Rumların sayısı 12 bin civarındadır. Fakat çoğu evlidir. Mecburen eşleri ve çocukları ile birlikte giderler. 1964'te yaklaşık 30- 40 bin Rum ülkeyi terk eder. Kendilerine verilen 10 günlük süre içinde, ceplerinde sadece 200 TL (22 dolar!) ve toplam 20 kg'lık şahsi eşyaları ile sınır dışı edilirler. Tassos Boulmetis'in **Bir Tutam Baharat** (Politiki Kouzina, 2003) filmi bu hazin hikâyeyi anlatmaktadır.

O günlerde, İnönü'nün damadı Metin Toker'in **Akis** dergisinde çalışan genç gazeteci Güneri Cıvaoğlu, dönemin Dışişleri Bakanı Feridun Cemal Erkin (1899-1980) ile bu konuyu görüşür. Sözü, Cıvaoğlu'na bırakalım:

"Erkin, beni Dışişleri Konutu'nda kabul etti... Bana 'ülkedeki Rumların gönderilmesinin önemli ve gerekli olduğunu', bunun politik ve diplomatik nedenlerini, nasıl da yararlar sağlayacağını inandırıcı bir dille anlattı. Bakan Erkin, 'Resmî konuşma bitti. Hadi limonluğa geçelim. Orada birer kadeh viski içelim, resmî olmayı konuşalım' dedi."

"Erkin, limonlukta tam tersini konuştu: 'Birkaç dakika önceye kadar devletin resmî politikasını anlattım. Şimdi Feridun Cemal Erkin olarak konuşuyorum. Rumların, Yahudilerin. Ermenilerin bu memleketten gönderilmeleri, umutlarını keserek gitmeleri büyük yanlışlık olur. En basitinden başlayayım: Şu adalara giden vapur güvertelerini düşünmek bile yeter. Rumca, Ermenice, Fransızca, Ladino duyulmayan vapur, renklerini kaybeder. Lokantaları da saymak lazım. Ama görünenin ötesinde Türkiye'de sermaye erozyonu yaşanır. Yüzlerce yıllık sermaye birikimi başka ülkelere gidecektir. İkincisi... Onların hepsi dış ticaret uzmanlarıdır. Türkiye'nin dışarıya açılan pencereleri kapanacaktır. Yenilerin açılması zaman alacaktır. Üçüncüsü... Hepsinin Batı ülkelerinde akrabaları vardır. Çoğu da güçlüdür. Türkiye'nin Batı ülkelerindeki avukatları gibidirler. Onları da karşımıza almış oluruz. Dördüncüsü... Azınlıklar iyi sanatçıdırlar, zanaatkârdırlar. Terzilikten aşçılığa, inşaata, ahşap işlerine, mimariye iyi sanatçıları yetireceğiz. Onların yanında yetişecek olan gençleri de bu hayat okulundan mahrum edeceğiz. Beşincisi... Elbette insani değerler...' Birkaç uyarı cümlesi... Sustu... Gülümseyip yüzüme baktı. 'Bundan sonrası sana kalmış, ne istersen öyle yaz. Ama bu genç yaşında gerçekleri görmüş oluyorsun' der gibiydi bakışları" (**Milliyet**, 26 Mayıs 2009).

Samimi fikirleri böyle olan, anlı şanlı diplomat Feridun Cemal Erkin neden direnmez veya bakanlıktan istifayı düşünmez? Bu rezilliği, sadece "oportünizm" ile izah edemeyiz. Kamu yönetimini biçimlendiren "şizofrenik zihniyet yapısı" dışında cevap bulmak zor! Acaba, Güneri Cıvaoğlu bu görüşmeyi **Akis** dergisinde nasıl haberleştirdi? Benim bazı tahminlerim var, ama size söylemem!

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Amele akli!

Ayhan Aktar 30.01.2012

Bir zamanlar, üç büyüklerin anlı şanlı başkanları vardı: **Faruk Ilgaz, Fikret Arıcan, Tahsin Kaya (FB), Selahattin Beyazıt, Ulvi Yenil, Ali Uras (GS), Hakkı Yeten, Mehmet Üstünkaya, Süleyman Seba (BJK)** ilk aklıma gelenler. Başkanların bir kısmı eski futbolculardan seçilmişti. Örneğin, Fikret Arıcan, Baba Hakkı veya Süleyman Seba son derece düzgün ve ağırlığı olan insanlardı. Bazı başkanlar ise zengin oldukları için seçilmişlerdi. Fakat

onlar da “alçak dağları ben yarattım” havası içine girmezlerdi. Başkanı oldukları kulübe para koyarken, kendi kazandıkları paraları dikkatli harcarlardı. Ne de olsa, baba, dede veya dayı parası ile hovardalık yapmıyorlardı!

1989 yılıydı. FB bir sezon önce tarihî bir şampiyonluk kazanmış ve Rıdvan da parlamıştı. Ama sakatlıklar ve sorumsuzluk yüzünden dökülüyordu. Yine Fener’in kötü oynadığı bir maçta açık tribünden **“Rıdvan sahaya”** sesleri geldi. **FB Başkanı, müteahhit Tahsin Kaya** tribünleri susturdu. Gazeteciler, Başkan’a neden böyle davrandığını sordular. Cevap nefisti: **“Amele akli ile inşaat yapılmaz!”**

Tahsin Kaya’nın “amele akli” dediği şey, **açık tribün duyarlılığı** idi. Açık tribün seyircisi, tekstil işçisi veya çırak olabilir. Kendi varoluşsal ezikliğini takımının galibiyeti ile dengelemek ister. İnsani bir şeydir. Ama Tahsin Kaya futbolu biliyordu. Sırf taraftarı memnun etmek için aptalca işler yapmayacak biriydi. **Açık tribün seyircisine kalsa, takımın şampiyon olması için şike dâhil her şey mubahtır. “Ben de isterem” hödüklüğü, fanatiklerin gıdasıdır.**

Zaman içinde futbol gelişti, 400 milyon dolarlık bir ligimiz oldu. Bu arada, **amele aklına sahip birileri güzide kulüplerimize başkan oldular. Kulüpleri borçlandırıp, Avrupa’nın “kalas” futbolcularına milyonlar harcadılar. Paralar çöpe gitti, ama başkanlar kulüplerin sahibi oldular.** Dünyada çapında antrenörleri getirip, onları maymuna çevirmeye çalıştılar. Adamlar direnince, “Bu Hoca, kaportacı ustası gibi. Gitsin!” dediler. Hocalar gitti, ama milyonlarca avro tazminat ödendi. **“Amele akli” kulüpleri batırdı.**

Sonunda iş gelip, **şike iddianamesine** dayandı. **Ortada, üzeri örtülemeyecek bir rezalet var.** Tabii ki **“amele aklının temsilcileri” iddianamedeki kanıtları yok sayıyorlar.** UEFA ise “acilen bir ceza verin, yoksa satırı alıp ben doğrarım” diyor. Bunlar “mahkemenin kararını bekleyelim” diyerek, **2011 yılındaki şikenin cezasının 2014 yılına ötelenmesini istiyorlar. Amele akli, zaman kazanmak peşinde.**

Ayrıca, yeni cinlikler devrede: **Efendim, şahıslara ceza verilsin; ama kulüplere küme düşme olmasın!** Peki, o zaman vergi kaçakçılığı ve usulsüzlük yapan Doğan Holding’e ceza olarak sadece patron Aydın Doğan’ı ve müdürlerini hapse atalım. Şirkete ceza vermeyelim, ne dersiniz?

Artık, siyasi otoritenin devreye girmesi şart oldu. Çünkü Futbol Federasyonu Genel Kurulu’nun özerklikten anladığı, amele aklının egemenliğinden başka bir şey değil. Bu noktada, **Başbakan Erdoğan’a bazı sorularım var:**

1. Futbolun kurallarını UEFA belirliyor. Mahallemizdeki “üç korner, bir penaltı” kuralı geçerli değil. Şike ile ilgili her türlü belge ânında İngilizceye çevrilip UEFA’nın önüne konuyor. **Yaşanan rezilliği nasıl saklayacaksınız?**

2. 2020 yılında yapılacak Avrupa Kupası organizasyonuna talip olduğunuzu biliyorum. Yeni statlar yapıyorsunuz. Türkiye’nin tanıtımı için iyi bir fırsat, tebrikler. Eğer, şike yüzünden –milli takım dâhil!– **tüm Türk takımları beş yıl Avrupa liglerinden atılırsa, UEFA bu organizasyonu Türkiye’ye verebilir mi?**

3. Sarkozy, Ermeni Soykırımı ile ilgili yasayı Senato’dan geçirdi. Ortalama TC vatandaşı açısından bunun pek önemi yoktur. Çünkü, daha önce 19 ülke parlamentosu benzer kararlar almıştır. Peki, **Türk takımları Avrupa’dan kovulursa, ne olur?** Hemen söyleyeyim: Halkımız bunu, “Sarkozy’nin takımı, Platini’nin ayağından Tayyip Erdoğan’ın kalesine gol attı” olarak algılayacaktır. Bu algı sayesinde –muhalefetin de gaz vermesiyle– ülkemizde “yabancı düşmanlığı” artacaktır. Kıbrıs nedeniyle **AB ile ilişkileri dondurmaya hazırlandığınız sırada, bu siyasi faturayı ödemeye hazır mısınız?** Mübalağa ettiğimi düşünüyorsanız, bu konuyu sosyolog meslektaşım Beşir Atalay’la konuşabilirsiniz.

4. Unutmayın, "Avrupa Avrupa, duy sesimizi!" nakaratı, 1992 yılında GS- Werder Bremen maçında çıktı. **Avrupa hedefi olmayan futbol, Türkler için futboldan sayılmaz.** Artık, "annemizin ligi" kimseye heyecan vermiyor.

5. Bugüne kadar, Futbol Federasyonu "Digitürk Bayii" gibi davrandı. Ama insanlar maç seyretmez oldular. **Futbol ekonomisini kurtarmak istiyorsanız, önce futbolu temizlemek zorundasınız.** Benden söylemesi...

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Diyarbakır 1915: Kötülüğün arkeolojisi

Ayhan Aktar 01.02.2012

Diyarbakır 1915: Kötülüğün arkeolojisi Geçen hafta Diyarbakır İçkale'de yapılan arkeolojik kazılar sırasında ortaya çıkan kafatasları ve kemikler kamuoyunu hayli meşgul etti. İlk olarak bunların yakın zamana kadar polis ve jandarma tarafından kullanılan İçkale'deki binalarda JİTEM'in yaptığı yargısız infazlarda ölenlere ait olduğu sanılıyordu. Fakat olay yerinde inceleme yapan Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı Başsavcısı Vekili Ahmet Karaca, bu kazılarda bulunan kemik ve kafataslarının faili meçhul cinayetlerin yoğun olduğu 1990'lı yıllara değil, daha eski dönemlere ait olabileceğini vurguluyordu.

İçkale'de incelemelerde bulunan Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay da şunları söylemiş: "Burada çok geniş bir alan ve çok sayıda yapı var. Eğer gerçekten bir katliam merkezi olarak kullanılmışsa elbette biz o acı hatıranın küllenmemesini istemeyiz. Bir biçimde o ibret olsun diye onu da koruyacak olan ve onu gelecek nesillere taşıyacak olan bir düzenlemeyi düşünebiliriz. Ama bu konuda karar vermek için öncelikle Adli Tıp'ın ne diyeceğini bilmek gerekiyor."(Vatan, 23 Ocak 2012)

Konu ile ilgili olarak, AKP Diyarbakır Milletvekili Galip Ensarioğlu da şunları söylemiş: "Cezaevinin yapılış tarihi 1880. Bulunan kemikler o tarihten sonraya ait. Mezarlık düzeni içinde tesbit edilmiş değil. Üst üste atılmış cesetler. Ama dışarıdan baktığınız zaman kemikler çok eski döneme ait gibi görünüyor. Cesetlerin üzerinde elbise yok. 90'lı yıllara ait olsa, genelde elbiseleriyle gömüyorlardı... 1910-25 arası benim şahsi tahminim. İstiklal Mahkemeleri'nde binlerce insan sorgulanmadan yargılanmadan idam edilmiş." (Habertürk, 25 Ocak 2012)

Tomas Mıgırdıçyan'ın raporu

Diyarbakır tarihinde her zaman "devletlu" takımının yerleştiği İçkale'deki eski hapisanenin Sultan II. Abdülhamid (1876-1909) döneminde yapıldığı tahmin ediliyor. Yakın zamana kadar cezaevi olarak kullanılan eski hapisane binasının Diyarbakır'ın yaşadığı katliamların tarihinde özel bir yeri vardır. 1915'teki Ermeni katliamında şehrin Ermeni eşrafı bu hapisaneyeye doldurulmuş ve daha sonra da katledilmiştir.

1915'te Diyarbakır İngiliz Konsolosluğu'nda tercüman olarak çalışan Tomas Mıgırdıçyan, 1919 yılında, Kahire'de kaleme aldığı "Diyarbakır Katliamları ve Kürt Mezalimi" başlıklı raporunda, yaşanan terör ve baskıyı ayrıntılı

olarak anlatmaktadır. Rapor, Amerikan Milli Arşivleri'nde bulunmaktadır. Mıgırdıçyan, Osmanlı Devleti'nin savaşa girmesinden sonra, İngiliz Konsolosu Monck-Mason ile birlikte 1 Kasım 1914 tarihinde şehri terk etmiştir. Rapor, esas olarak katliamdan kurtulan Diyarbakırlı Ermenilerden Levon Kasapyan ve Tomas Doncuyan'ın tanıklıklarına dayanmaktadır.

Dr. Reşit Bey'in vali olarak atanması

Diyarbakır'da yaşanan katliamların mimarı, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin kurucularından Dr. Reşit Bey'dir. Diyarbakır'a gelmeden önce Musul Valisi olarak görev yapan Çerkes Reşit Bey, daha Musul'dayken Talat Paşa'ya yolladığı telgrafta şunları yazar: "[Diyarbakır'ın] ehemmiyet-i askeriyesinden ziyade ehemmiyet-i inzibatiyesini calib-i dikkat görmekteyim. Bu sırada ne yapılırsa kâr sayılacağından Ermenilere karşı en kestirme usulü tatbik etmek fikrindeyim."

Burada "en kestirme usulden" ne anlamamız gerektiğini, İttihat ve Terakki, Katib-i Umumisi Mithat Şükrü Bey'in anılarından çıkarabiliriz. Dr. Reşit, 1917 yılında İttihat ve Terakki, Katib-i Umumisi Mithat Şükrü [Bleda] Bey'i ziyaret eder. Ermeni meselesini konuşurlar. Sohbet esnasında, Mithat Şükrü Bey, Dr. Reşit'e şu soruyu sorar: "Siz hekimsiniz ve bir hekim sıfatıyla can kurtarmakla vazifeli bir insansınız. Nasıl oldu da, [Diyarbakır'da] bunca mâsumun sürü sürü yakalanıp ölümün kucağına atılmasına sebep oldunuz?" Doktor Reşit'in Mithat Şükrü Bey'e cevabı, "en kestirme usulün" ne olduğunu açık bir şekilde anlatmaktadır: "(...) Ermeni eşkiyası, bu vatanın bünyesine musallat olmuş birtakım zararlı mikroplardı. Hekimin vazifesi de mikropları öldürmek değil midir?" (Resimli Tarih Mecmuası, 1953, sayfa 2444).

Talat Paşa'nın raporuna göre, Diyarbakır vilayetinde 1914 yılında 56,166 Ermeni bulunuyordu. Raporun kaleme alındığı 1917 yılında, Diyarbakır dışındaki çeşitli şehirlerde bulunan Ermenilerin toplamı da sadece 1,849 kişiydi. Dolayısıyla, Diyarbakır Ermenilerinin % 97'si yok olmuştu. 18 Eylül 1915'te yine Vali Dr. Reşit Bey tarafından merkeze yollanan bir telgrafta, tehcir edilen Diyarbakır Ermenilerine bu kez çevre illerden tehcir edilerek Diyarbakır'dan geçenler de ilave ediliyor ve çöllerde yollanan toplam Ermeni nüfusun miktarı 120 bin olarak veriliyordu (Osmanlı Belgelerinde Ermenilerin Sevk ve İskânı: 1878-1920. Ankara, 2007, s. 262).

Dr. Reşit Bey'in sahneye çıkışı

Tomas Mıgırdıçyan'ın raporuna göre, Dr. Reşit Bey yanında jandarma komutanları Rüştü ve Şakir, Mektupçu (Vilayet Genel Sekreteri) Bedri Bey ve 50'den fazla jandarma eri ile 28 Mart 1915 tarihinde Diyarbakır'a ulaşır. Jandarma erleri içinde şahsen Dr. Reşit'e bağlı olan Çerkes Harun ve çetesi de bulunmaktadır. Şehrin ileri gelenlerinden ve İttihat ve Terakki'nin Diyarbakır Mebusu Pirinççizâde Feyzi [Pirinççioğlu] Bey tarafından karşılanırlar. Feyzi Bey, 1896'da Ermeni kıyımına katılmış olan Pirinççizâde Arif Bey'in oğlu ve aynı zamanda Ziya Gökalp'in dayısının oğludur.

Aynı günlerde, Talat Paşa yolladığı telgraflarda Ermenilerin bir silahlı ayaklanma girişimi içinde oldukları konusunda bütün valileri uyarıyordu. Diyarbakırlı Mustafa Akif Tütenk'in anılarında, Dr. Reşit Bey'in şehre geldikten sonra şehirde saklanan asker kaçakları, Ermeni mahallesinde gizlenen silahlar ve Talat Paşa'nın şifreli telgraflarında bahsedilen ayaklanma ihtimali konusunda bir "Tahkik Heyeti" oluşturduğunu anlatılmaktadır. Heyetin başkanlığına Albay Cemilpaşazâde Mustafa Nüzhet Bey, Diyarbakır Mebusu Pirinççizâde Feyzi Bey, Vilayet Mektupçusu İbrahim Bedri, Jandarma Komutanı Binbaşı Rüştü, İttihat ve Terakki Katib-i Mes'ulü Yasinzâde Şevki [Ekinci] ve kardeşi Yasinzâde Yahya [Ekinci] beyler, Milli Müdafaa Cemiyeti Başkanı Veli Necdet, Polis Müdürü Memduh, Milis Komutanı Şevki ve Müftüzade Şeref [Uluğ] bulunuyordu.

Gavur Mahallesi'ne baskın

Mıgırdıçyan'ın anlatısına göre, 16 Nisan 1914 cuma günü, Diyarbakır'da Ermenilerin oturduğu Hançepek Mahallesi askerler ve milisler tarafından kuşatılır. Evlerde asker kaçakları ve silah aranır, 300 kişi gözaltına alınır. Asker kaçakları Askerlik Şubesi'ne teslim edilmek yerine, İçkale'deki hapishaneye konurlar.

Üç gün sonra Diyarbakır'daki bütün Ermeni hayır kurumlarının yöneticileri ve Ermeni toplumunun ileri gelenleri toparlanırlar. 21 nisan günü ise, Taşnak, Hınçak ve Demokratik partilerin başkan ve yöneticileri hapse atılırlar. 1 mayısa geldiğimizde artık sıra Ermeni toplumunun bütün okumuş insanlarına, tüccarlara, doktorlara, avukatlara, mühendislere, dükkan sahiplerine, devlet memurlarına, hâkimlere, Piskopos Çalgadyan dahil, Katolik, Protestan tüm rahiplere gelmiştir. İçkale'deki hapishane artık adam almamaktadır. Mahkûmlardan bazılarının tırnakları sökülür, falakaya çekilirler. İşkencenin amacı silahların saklandığı yerleri öğrenmek ve ayaklanma planlarını çıkarmaktır. Kapasitesi sınırlı olan hapishanede yaklaşık 1000 kişi bulunmaktadır.

Mıgırdıçyan'ın raporunda Diyarbakır Ermeni cemaatinin ileri gelenlerinin listesi bulunmaktadır. Bütün bu insanlar Diyarbakır Hapishanesi'nde cephanelerin ve ayaklanma planlarının itiraf edilmesi amacıyla inanılmaz işkencelere tabi tutuldular ve can verdiler. Piskopos Mıgırdıç Çalgadyan ise, önce elleri bağlı olarak şehirde gezdirilir, sonra şehrin eşraf ve yöneticilerinin toplandığı Ulucami Avlusu'nda üzerine gaz dökülerek yakılır.

Diyarbakır Ermeni cemaatinin seçkinleri hapishanede iken Dr. Reşit Bey, 21 Mayıs günü Talat Paşa'ya ikinci raporunu yollar: "Ermeni komiteleri hakkındaki tahkikat [ilerledikçe] birçok teşkilat-ı ihtilaliye [ihtitilal örgütü] bütün vüzuhuyla tebeyyün ve tezahür [netleşmekte ve ortaya çıkmaktadır] etmektedir... 18 Mayıs 1915 tarihinden beri de mülhakat [çevrede] ve merkez-i vilayetde 625 muhtelif cins tüfek ve 581 tabanca ve 5544 fişek, bir çok âlât-ı câriha [kesici alet] elde edilmiştir."

Dört gün sonra, Talat Paşa'ya yolladığı telgrafta, yollarda silahlı Ermeni komitecilerine rastlandığını ve bu nedenle yol güvenliğinin azaldığını bildirdikten sonra, "Derdest edilen ihtilalcilerin mikdarı heman 1000'i tecavüz etmesine [aşmasına] nazaran, bunların burada uzun müddet taht-ı tevkifte [gözaltında] kalmaları mahzurdan salim olmayacağı gibi tevkifhane de hapishane de istiab etmemekdedir [yetmemektedir]. [Bunların] Diyarbekir'den Musul ve Cizre'ye tağrîb ve teb'îdleri [uzaklaştırılmaları ve sürülmeleri] gerekir" der.

Pirinççizade Feyzi Bey propaganda turunda

Mıgırdıçyan'ın raporuna göre, İttihat ve Terakki Mebusu olan Pirinççizâde Feyzi Bey, 19 Nisan 1915'te Cizre'ye doğru yola çıkar. Yolda uğradığı bütün köy, kasaba ve beldelerde Kürtlere ve diğer Müslüman topluluklara İslamiyet'in gereğini yerine getirmelerini, gavurları ve özellikle Ermenileri genç-yaşlı veya erkek-kadın ayrımı yapmadan kırıma tabi tutmaları gerektiğini anlatır. Genç ve güzel kızların bu kıyımından hariç tutulmasını ve onları nikahlananın dinen caiz olduğunu vurgular.

Ziyaret ettiği bütün beldelerdeki dini liderler, şeyhler ve imamlar da kendisini destekleyen bir biçimde konuşurlar. Hatta, gavurların hayatının ve karılarının Müslümana helâl olduğu hakkında halka teminat verirler

Pirinççizâde Feyzi Bey, dönüş yolunda Batman ile Hasankeyf arasında Dicle kenarına kurulmuş olan Şikefta Köyü'nde mola verir. Köy, Ramanlı Aşireti reisinin dul eşi Perihan Hanım'ın köyüdür. Perihan'ın büyük oğlu Emin, Rus Cephesi'nde kendi milisleri ile birlikte Kazım Karabekir'in yanında savaşa katılmıştır. Perihan Hanım, Pirinççizâde Feyzi'yi misafir eder. Aslında Feyzi Bey, Perihan Hanım'ın diğer iki oğlu ile ilgilidir. Mustafa ve

Ömer çeşitli suçlardan aranmaktadırlar. Ömer, Heso Ağa'yı taammüden öldürmekten suçludur. Mustafa'nın ise ufak tefek vukuatları vardır.

Feyzi Bey, Ramanlı Mustafa ve Ömer'in bazı hizmetler karşılığında vali tarafından affedileceğini annelerine söyler. Onları Diyarbakır'a Vali Dr. Reşit ile görüşmeye davet eder.

Ramanlı Aşireti devrede

Şimdi aynı olayı Ramanlı Emin'in oğlu Hüseyin Demirer'in kitabından takip edelim: Ramanlı Mustafa, Dr. Reşit tarafından son derece sıcak bir biçimde karşılanır. Kahveler içildikten sonra Mustafa af karşılığında valinin nasıl bir hizmet beklediğini öğrenmek ister. Vali, ağabeyi Emin'in Rus cephesinde savaştığını bildiğini, Ruslara da Ermenilerin yardım ettiğini anlatır. Ayrıca Ermenilerin, Hz. İsa'yı Allah'ın oğlu olarak gördüklerini, zındık olduklarını, bunları öldürmenin sevap olduğunu belirtir. Müftünün ve diğer şeyhlerin böyle düşündüklerini ilave eder. Mustafa'nın tava geldiğini anlayan Dr. Reşit, Ramanlılardan istediklerini şöyle anlatır: "Bak Ağa! Burada çok zengin Ermeniler var. Sen, kardeşin Ömer ve adamların kelek tedarik edeceksiniz. Aranızda yabancı olmayacak, adamlarınızın ağzı çok sıkı olacak... Ben sizlere katile katile Ermeni teslim edeceğim. Şayet sizlere sorarlarsa, 'Sizleri Musul'a götürüyoruz' diyeceksiniz... Onları keleklerle Dicle üzerinden götüreceksiniz. Kimsenin göremeyeceği bir yere varınca, hepsini öldürüp Dicle'ye atacaksınız... Ne kadar malları varsa adamlarınıza. Ne kadar altın, para ve mücevherat varsa onların yarısı sizin, diğer yarısını da Hilal-i Ahmer'e [Kızılay'a] vermek üzere bana getireceksiniz. Yalnız bu sırrı kimse bilmeyecek, duymayacak." (Hüseyin Demirer, Ha Wer Delal. Ankara, 2008, s. 79)

Ramanlı Mustafa, Vali'ye "Allah, senden razı olsun paşam" dedikten sonra, Dr. Reşit'ten af mektubunu alır. Adamlarından biri ile mektubu kardeşi Ömer'e yollar. O gece, eskiden Adliye Sarayı olarak kullanılan İçkale'deki Vali Konağı'nda ipek çarşafly yataklarda misafir edilirler. Ertesi gün, kelek tedariki için hazırlıklara başlanır.

Listeler hazırlanıyor

Mıgırdıçyan'ın anlatısına göre, o günlerde Pirinççizâde Feyzi Bey, Musul'a keleklerle gönderilecek Ermenilerin ilk kafilesinin listesini hazırlamaktadır. 30 Mayıs pazar günü Diyarbakır Ermeni cemaatinin kaymak tabakasını oluşturan 635 kişi, Mardinkapı Köprüsü önünde bekleyen 25 keleşe bindirilir. Ramanlılar, nehrin akıntısında uzun süre yol aldıktan sonra Şikefte Köyü'nde kelekleri kıyıya çekerek mola verirler. Altı kişilik gruplar halinde köye çıkan Ermeniler önce soyulurlar ve ardından öldürülürler. Cesetleri Dicle'ye atılır.

Hüseyin Demirer'in anlatımına göre, ikinci günün ikindi sonrasında daha Şikefte Köyü'ne gelmeden önce, iki tarafı sarp ve dağlarla çevrili bir yere varırlar. Burada kelekler kıyıya çekilip mola verildikten sonra yemekler yenir, sazlar çalınır içkiler içilir. Bütün katile öldürölüp cesetlerin içine taş konarak Dicle'ye atılır. Sonra Ömer ve Mustafa paranın, mücevher ve altınların kendilerine düşen payını evlerine bıraktıktan sonra Dr. Reşit'in payını alıp Diyarbakır'a giderler. Hisselerini kendisine şahsen teslim ederler. İkinci ve üçüncü katileler de yola çıkar ve aynı kaderi yaşarlar.

Ramanlılar, öldürdükleri Ermenilerin elbiselerini giyip Diyarbakır çarşısında gezinirler. Bu durum, kalan Ermenilerin dikkatini çeker, artık dördüncü katileden sonra kimse keleklerle Musul'a gitmek istemez. Dr. Reşit, Ramanlı Ömer ve Mustafa'ya artık ayak altından çekilmelerini ve Diyarbakır'a yakın Tilalo Köyü'nde (yeni ismi Karaçalı Köyü) saklanmalarını söyler. Köyde saklanan iki kardeş, Dr. Reşit'in Çerkes fedailerinden öldürölür.

Kissadan hisse

Sonuç olarak, Diyarbakır İçkale’de yapılan arkeolojik kazılarda ortaya çıkan kafatası ve kemikler, 1915 yılı bahar aylarında İçkale’deki hapishaneye tıklan ve “ihtilal planlarını” itiraf etsinler diye işkencede can veren Ermenilere ait olabilir. Tabii ki esas sonuç Adli Tıp Kurumu’nun kafatasları ve kemikler üzerinde yapacağı araştırmadan sonra ortaya çıkacaktır. Ama görebildiğim kadarıyla, Diyarbakır’da devletlu takımının her zaman kullandığı İçkale’de yapılacak her kazı kötülüğün arkeolojisi olacaktır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tekinalp

Ayhan Aktar 06.02.2012

Geçtiğimiz hafta, **Rıfat Bali**’nin **Bir Günah Keçisi: Munis Tekinalp** başlıklı üç ciltlik kitabı elime geçti.

Munis [Moiz Kohen] Tekinalp 1883 yılında Serez’de doğmuştur. 1900’lerin başlarında Selanik’te **Asır** gazetesinde yazı hayatına başlamıştır.1908 sonrasında Moiz Kohen’in hayatı yeni bir ivme kazanır. İttihat ve Terakki Cemiyeti’ne giren ve Tekinalp ismini benimseyen Moiz Kohen, Osmanlı Musevileri arasında Türkçe kullanımı konularında yazılar yazmış ve konferanslar vermiştir. Selanik’te çıkan İttihatçı gazetelerde yazılar yazan Tekinalp, 1910 yılından sonra Ziya Gökalp’in Selanik’te oluşturduğu **Genç Kalemler** grubuna katılır. Bu çevrenin “yeni dil, yeni hayat” konularındaki fikirlerinin mutfağında yer alan Tekinalp, 1912’de Balkan savaşlarından sonra İstanbul’a göç eder.

Türk milliyetiliğın kurucusu Ziya Gökalp’in yakın çalışma arkadaşı olan Tekinalp’in yazı hayatı Cumhuriyet yıllarında devam etmiştir. Musevi cemaatinin Türk ulusal topluluğının ayrılmaz bir parçası olmasını savunan Tekinalp, 1928 yılında İstanbul yüksek öğrenim genliğı tarafından gayrimüslim vatandaşlarımıza karşı başlatılan “Vatandaş Türkçe Konuş!” kampanyaları sırasında **Türkleştirme** başlıklı kitabını yayımlayacaktır. Tekinalp, Hz. Musa’nın *10 Emir*’inden esinlenerek Musevi cemaatine şu öğütleri vermiştir:

1. İsimlerini Türkleştir.
2. Türkçe konuş.
3. Havralarda dualarının hiç olmazsa bir kısmını Türkçe oku.
4. Mekteplerini Türkleştir.
5. Çocuklarını memleket mekteplerine gönder.
6. Memleket işlerine karış.
7. Türklerle düşüp kalk.
8. Cemaat ruhunu kökünden sök.
9. Milli İktisat konusunda görevini yap.
10. Hakkını bil.

Türkleştirme kitabı, gayrimüslimleri Türk ulusal topluluğının dışında gören Kemalistler tarafından bir “meydan okuma” olarak algılanır. Ziya Gökalp’in Balkan Savaşı sırasında geliştirdiğı “kültürel milliyetçilik” yaklaşımına göre, çok daha geri bir noktada bulunan Kemalistlerin etnik milliyetçilik anlayışı gayrimüslimleri dışlamaya kararlıdır.

Tekinalp, gayrimüslimlere saldırgan bir biçimde “Türkçe konuş!” diye bağırarak milliyetçi tosuncuklara “Tamam, Türkçe konuşacağım. Ama siz de benim anayasal vatandaşlık haklarımı tanıyın. Acaba, sizler bizim Türkleşmemizi istiyor musunuz? Bizi aranızda almaya hazır mısınız” sorusunu sormaktadır. Tabii ki bu soruların cevabı olumsuzdur. 2009 yılında bir Ermeni gencinin AB Genel Sekreterliği’ne memur olarak atanmasının haberi **Hürriyet** gazetesinde manşetten veriliyorsa, Tekinalp’in 1928 yılındaki çıkışının hâlâ güncelliğini koruduğunu söyleyebiliriz.

Türkleştirmeyi önce kendine uygulayan Tekinalp, “Munis” ismini alır. Tekinalp’in bu çıkışları Yahudi cemaati içinde rahatsızlık yaratmıştır. Düşmanları çoğalmıştır. Rifat Bali’nin **Bir Günah Keçisi: Munis Tekinalp** başlıklı kitabının piyasaya çıktığı günlerde, nedense elinde Marx ve Engels’in kitapları ile poz veren İshak Alaton, **Radikal**’den Ezgi Başaran’ın sorduğu “Kemalist Rejimin gayrimüslim politikası, sadece imparator artığı olmanın kompleksiyle açıklanabilir mi” sorusuna şu cevabı veriyordu:

“Hayır. Bu işin bir sorumlusu belli: Selanikli Yahudi dönmeleri! Çünkü en şiddetli İttihatçılar onların içinden çıktı. Munis Tekinalp mesela. Türkleştirme ve diğer Türk olmayanları ifna etme [yok etme] felsefesini yazan bu adam. Yani gayrimüslimlere karşı bu muamelenin proje mimarı bir Yahudi. Bundan büyük rezillik olur mu?” (23 ocak).

Sanki karşımızda her şeyin altında “Yahudi Komplosu” arayan paranoyak bir İslâmcı var! İshak Alaton her Varlık Vergisi konusu açıldığında, babası Hayim Bey’in Aşkale’ye yollandığını hüngürdeyerek anlatır. Peki, eğer Tekinalp’in arzuladığı “anayasal vatandaşlık” anlayışı hayata geçmiş olsaydı, bu rezillikler yaşanır mıydı?

Alaton, ne yazık ki bunları göremiyor!

Tekinalp, 1937 yılında **Le Kémalisme** isimli Fransızca kitabını yayımlayarak, rejimin yurtdışında tanıtımını yapar. Ama bütün bunlar Tekinalp’i Kemalistlerin gözünde “makbul adam” yapmaktan uzaktır. Dananın kuyruğu, 1943 yılında Varlık Vergisi tahsilâtı sırasında kopar. Tekinalp, o günlerde **Türk Ruhu** isimli kitabını yayıma hazırlamaktadır. Kendisine salınan Varlık Vergisi’ni ödeyemez. Aşkale’ye yollanmak üzere polis nezaretinde Sirkeci’deki kampa alınır. Son anda Fenerbahçe Kalamış Caddesi’ndeki köşkünü Emlak Bankası’na ipotek edip 12.000 TL borç alır (Kadıköy Tapu Sicil Müdürlüğü Arşivi, 16 Şubat 1943, İşlem No. 351). Bu para ile Varlık Vergisi’ni öder, ama krediyi geri ödeme imkânı yoktur. 27 Mayıs 1943 tarihinde Fenerbahçe’deki köşkünü 50.000 TL karşılığında satar ve borçlarını kapatır.

Hayatı boyunca “ne İsa’ya, ne de Musa’ya yaranabilen” Munis Tekinalp’i hatırlayan ve bu kitapla ölümsüzleştiren Rifat Bali’ye teşekkürler.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

—

Ayhan Aktar 13.02.2012

Yazarımız seyahatte olduğundan bugünkü yazısı gazetede yayımlanmamıştır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Atatürk ve hukuk

Ayhan Aktar 20.02.2012

Geçtiğimiz günlerde **Taha Akyol**'un **Atatürk'ün İhtilal Hukuku** başlıklı kitabı yayımlandı. Titiz bir çalışmanın ürünü olan bu kitabın kalıcı olacağını sanıyorum.

Kemalistler, 1923-1938 yılları arasını "kutsal" sayarlar. Nasıl ki İslâmcılar için, Hz. Muhammed'in yaşadığı günler "Asr-ı Saadet" olarak kabul ediliyorsa, Kemalistler bakımından da Tek Parti Dönemi, "Ulu Önder Atatürk" yönetiminde yaşanmış coşku ve mutluluk dolu yıllardır. O dönemin bir kusuru yoktur. Örneğin, 1938'de Dersim'de olduğu gibi bazı aşırılıklar (!) yaşanmışsa da, aslında bunlar "çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmak için" yapılması gerekli şeylerdir. Zaten, kısaca "devrimler" dediğimiz uygulamalar da demokratik yöntemlerle yapılabilir miydi?

Böyle laflar eden birine, şu soruyu sormanızı tavsiye ederim: Acaba, Tek Parti Dönemi'nde uygulanan bazı "devrimci" politikalar cennet vatanımızdaki devlet yapısı üzerinde kalıcı etkiler yaratmış olabilir mi? Malumunuz –benzetmek gibi olmasın ama!– çocuklukta geçirilen "çocuk felci" veya "menenjit" gibi hastalıklar kalıcı hasar bırakıyor. Şu günlerde boğuştuğumuz sorunların altında, atalarımızdan bize miras kalan birtakım sakatlıklar olmasın? Bu sorular, Kemalistlerin gözünde sizi "antipatik" yapacaktır, kuşkunuz olmasın.

Eğer, Tek Parti Dönemi'nden bizlere miras kalan sakatlıkların ne olduğunu merak ediyorsanız, Taha Akyol'un kitabını okuyarak bilgilenmeye başlayabilirsiniz. Ayrıca, **Prof. Taha Parla**'nın **Türkiye'de Siyasi Kültürün Resmî Kaynakları** (İletişim Yayınları, 3 Cilt) başlıklı çalışmasını da özellikle tavsiye ederim. Son derece ufuk açıcı bir eserdir.

Taha Akyol'un kitabı 23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılışından itibaren milli mücadeleyi sürdüren heyetin siyasal eylemlerini meşrulaştırma biçimi olan "kanun yapma" mantığını ele alıyor. Kitapta TBMM'nin yaptığı kanunlar ve anayasalar kadar, özellikle kanunları biçimlendiren mantık ve yönetim zihniyeti de tartışılıyor.

Kitapta, Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşlarının "kuvvetler ayrılığı" ilkesine karşı çıkarak yasama, yürütme ve yargı erklerinin işin sonunda tamamen yürütmenin denetimine vermelerinin hikâyesini anlatıyor. Kurulan bu devlet sisteminde ne yasamanın özerkliğinden, ne de yargının bağımsızlığından bahsetmek mümkün. Siyasal iktidarın keyfine göre karar veren İstiklal Mahkemeleri gibi olağanüstü mahkemeler kuruluyor, hiçbir hukuk mantığı ile ilgisi olmayan Takrir-i Sükûn Kanunu (1925) gibi yasalar çıkarılıyor. Özellikle, 1924 Anayasası ile iktidarın gücünü ve inkılâbın otoritesini pekiştiren bir düzen kuruluyor. İşin sonunda, tüm yetkiler cumhurbaşkanında toplanıyor. Kısacası, otoriter/jakoben bir rejim ortaya çıkıyor, muhalefet susturuluyor.

Taha Akyol'un kitabını okurken, Tek Parti Dönemi'nde (1925-1945) egemen olan siyasi pratiğin ülkemizde nasıl aşırı siyasallaşmış bir bürokrat kesimini yarattığını da izlemek mümkün oluyor. Türkiye'de kamu kesiminde çalışanların önemli bir kısmı, bugün bile belli bir siyasi ideoloji doğrultusunda (Atatürk İlke ve İnkılâpları) tavır almayı veya karar vermeyi "normal" karşılarlar. Yakalarında at nalı büyüklüğünde Atatürk rozeti taşıyan bazı bürokratların ciddi ciddi "başörtüsünün siyasi simge olduğu" hakkında nutuk atmaları cennet vatanımızda doğal karşılanır. Kendilerine, "Efendim, yakanızdaki rozet acaba bir siyasi simge sayılmaz mı" sorusunu yönelttiğiniz zaman da pek sinirlenirler!

Ülkemizde bürokrasinin siyasallaşması hakkında enfes bir anı var: 18 Haziran 1936 tarihinde CHP Genel İdare Kurulu, Başbakan İsmet İnönü başkanlığında toplanarak bir genelge yayınlar. Bu genelgeye göre, artık Dâhiliye Vekili CHP'nin Genel Sekreter'i olacaktır. İllerde ise, Valiler CHP İl Başkanlıklarına atanırlar. Böylece Kemalist

devlet, CHP'yi yutar. Zavallı CHP, yıllardır devletimizin sindirim sisteminde dolanıp duruyor. Bir türlü tahliye olamadı. Ne diyelim, Allah kurtarsın!

O günlerde Dâhiliye Vekili olan Hilmi Uran, Memurin Kanunu'nun 9. maddesinin değiştirilmesini ister. Çünkü Memurin Kanunu'na göre, devlet memurlarının siyasi partilere girmesi yasaktır. TBMM'de bu maddenin değişmesi ve genelge ile uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir. (Lütfen, 'kanuna aykırı genelge nasıl çıkarılır' diye sormayın, densizliğin lüzumu yok!) Mesele, CHP'nin Değişmez Genel Başkanı Atatürk'e anlatılır. Gerisini Hilmi Uran'dan okuyalım:

"Atatürk maddeyi okudu ve biraz düşündükten sonra: 'Ben bu maddede değiştirilecek bir şey görmüyorum. Çünkü burada memurların siyasi cemiyetlere girmemesinden maksat, onların benim partimden [CHP] başka bir partiye katılmaması demektir; bu bakımdan bu madde hatta faydalıdır ve katiyen değiştirilmemelidir" (**Meşrutiyet, Tek Parti, Çok Parti Hatıralarım: 1908-1950**, s. 250).

Ne demiş eskiler: Geçmiş zaman olur ki, hayâli cihan değer...

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AKP'nin Taksim Prosesi...

Ayhan Aktar 27.02.2012

Geçen yıl, Başbakan Erdoğan'ın kamuoyuna "**çılgın proje**" olarak sunulan **Kanal İstanbul** projesi tartışılırken şunları yazmıştım:

"Kanal İstanbul projesinin belki bir hayırlı sonucu da olabilir: Eğer bu proje sayesinde, müteahhit takımı bütün gücünü Silivri - Çatalca bölgesine yoğunlaştırıp, İstanbul'daki lise binalarını yıkıp rezidans veya AVM yapmaktan vazgeçerse, eğer Taksim - İstinye aksı üzerinde daha fazla AVM inşa etme çılgınlığından uzaklaşırlarsa belki İstanbul rahat nefes alır... AKP hükümeti, duble yol müteahhitleri ve Silivri - Çatalca halkı el ele vererek Kanal İstanbul'u açsınlar, etrafına istedikleri köprüleri, yolları ve uydu kentleri kondursunlar. Ama İstanbul'dan ellerini çeksinler, daha fazla tahrip etmesinler" (**Taraf**, 9 Mayıs 2011).

Maalesef benim dualarım kabul olmadı. İstanbul'a yönelik yeni projeler devreye sokuldu. Bunların sonuncusu Taksim Meydanı ile ilgili. Efendim, Taksim Meydanı'nda trafik çok yoğun imiş. Yayalar bu trafik içinde mağdur oluyor imiş. Bu nedenle trafiği yerin altına alıp, meydanı yaya kullanımına açmak gerekiyor imiş. Taksim Meydanı'ndan trafiği uzaklaştırmanın çaresi de yedi ayrı caddeden dalış tünelleri inşa edip trafiği yerin altına indirmek olmalı imiş! Aynen Çağlayan'da yaptıkları gibi...

Taksim'de oturan ve şehir sosyolojisinden biraz anlayan biri olarak benim yetkililere bazı sorularım var:

1. Peki, İstanbul'un az kalmış düzgün caddelerinden birkaçını ortasından delerek trafiği yerin altına indirdiniz diyelim. Trafik yerin altında da tıkanmayacak mı?
2. Taksim'de akşam saatlerinde trafik tıkanıyor ise, sizin açtığınız Dolmabahçe tünelleri sayesinde olmadı mı? Tünelere çıkış yolu vermek için Gümüşsuyu Caddesi'nin trafiğini tek şeride düşürdünüz. Önce tıkanıklığı

yarattınız, şimdi de başka bir "proce" için mazeret yaratıyorsunuz.

3. Taksim Meydanı'ndan trafiği tamamen kaldırmak mümkün müdür? Yakında Atatürk Kültür Merkezi açılacak. Sn. Kadir Topbaş AKM'ye geldiğinde makam arabası ile kapıya kadar gitmeyecek mi? Peki, **The Marmara** otelinde kalan turistler karda kışta bavulları sürükleyerek mi meydandan geçecekler? Otelden çıkan bir turist taksi bulmak için yerin altına inse, tünellerde biriken egzoz gazından zehirlenmeyecek mi?

4. Projeye göre, 1939'da yıkılan ve yerine Henry Prost tarafından tasarlanan Taksim Gezi Parkı ortadan kaldırılıyor. Başbakan Erdoğan'ın tv'de ifade ettiği gibi, Topçu Kışlası yeniden otel, rezidans vs. olarak inşa ediliyor. Şimdiki Gezi Parkı da onun avlusu oluyor (Bkz: <http://vimeo.com/24651018>). Peki, bugün halka açık olan bir parkı özelleştirerek "rezidans avlusu" yapmak, "Taksim'i yayalara açmak" mı oluyor?

Soruları çoğaltabilirim, ama gereksiz. Fakat bilmenizi istediğim bir şey var: Bu proje İstanbul Anakent Belediye Meclisi'nden "oybirliği" ile geçti. CHP grubu itiraz etmedi. Acaba neden?

Efendim, Anakent Meclisi'nde yılda yaklaşık 1500 civarında "plan tadil teklifi" görüşülüyor. AKP veya CHP'li başkanların bulunduğu ilçe belediyesi sınırları içinde de birçok plan tadili yapılıyor. Örneğin, CHP'li başkanların yönettiği ilçelerde gökdelen veya AVM mi yapılacak, bunun için de plan tadili gerekiyor. Milyarlarca liralık rant yaratılıyor. Dolayısıyla, AKP'nin ekmeğine mani olmamak için CHP'li üyeler de bu rezilliğe göz yummuşlar! Çünkü bu değişikliğe taş koysalar kendi müteahhitlerini zengin etme imkânları ortadan kalkacak. AKP de onların projelerini veto edecek!

AKP iktidarında ihale yasası tam on altı defa değişti. Her yasayı büyük havalarla Anayasa Mahkemesi'ne götüren CHP, bu değişikliklerin hiçbirini Anayasa Mahkemesi'ne götürmedi. Tabii ki AKP'nin "Duble Yol Müteahhitleri" varsa; CHP'nin de "Kanalizasyon Müteahhitleri" var. Aldığım duyumlara göre, parti yönetiminde bazı Sünnilerin kalmış olması (!), CHP örgütünde rahatsızlığa sebep oluyor imiş! "Devlet kuran parti" CHP'nin düştüğü duruma bakın.

Taksim Projesi belediyeden çıktıktan sonra Yüksek Anıtlar Kurulu'na yollandı ve hemen onaylandı. Kurulun daha önce Taksim için almış olduğu kararlar da yok sayıldı. Acaba Anıtlar Kurulu nasıl "ikna" edildi, çok merak ediyorum!

Yanlış anlamayın, Taksim Meydanı için tabii ki bazı değişiklikler düşünülebilir. Ama projeyi kamuoyunda tartışarak yapmalıyız. Kapalı kapılar ardında kararlar alıp, birilerini zengin etmemeliyiz. Ayrıca, planlama ve tasarım konusunda yaratıcılığı ortaya çıkaracak uluslararası yarışmalar açmak lazım. Gizli kapaklı ve "ben yaptım oldu" kafasıyla yapılan işler "çılgin proce" olmaktan ileri gitmiyor. Yazık!

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Zavallı Beşiktaş

Ayhan Aktar 05.03.2012

Yıldırım Demirören Federasyon Başkanlığına seçildi. Yeni başkanın ilk mesajları şöyle: **1.** Şike dolayısıyla küme düşme ve puan silme cezası yok (Oh be yırttık!). **2.** Kişiler ile kulüpler ayrı tutulsun, kişilere vereceğimiz cezalar

yeterli olsun (Abi, birileri durup dururken şike yapıyor, kulüplerle ne alâkası var ?). **3.** Yargı sürecinin tamamlanması beklensin (Yargıtay aşaması dâhil üç yıl daha bekleyelim! Sonrası Allah kerim).

Merak etmeyin, UEFA gerekeni yapacaktır. Şüphesiz, UEFA'nın vereceği cezanın siyasi faturası da AKP'ye çıkacaktır. Sn. Demirören, Başbakan Erdoğan'dan icazetli olarak göreve talip olduğuna göre, siyasi desteği vardır. UEFA Türk takımlarını beş yıl süreyle Avrupa'dan kovarsa, bunun hesabını sadece Demirören'den sormak biraz haksızlık olur. AKP de suça ortaktır.

Eğer şike davası olmasaydı, örneğin Beşiktaş seneye UEFA'ya gidebilir mi? Hayır! Çünkü 2013 yılında UEFA'nın mali kontrol sistemi devreye giriyor. Bırakın BJK gibi fiilen iflas etmiş kulüpleri, futbolcularına transfer borcu veya devlete vergi borcu olan kulüpler bile Avrupa'ya gidemeyecek. Puan silme ve para cezaları yolda. UEFA, **Gaziantepspor**'un biletini kesti bile. Önümüzdeki dört yıl içinde bir kez Avrupa kupalarına katılamayacak. **Bursaspor**, futbolcu Mbesuma'nın parasını geciktirdiği için 200.000 avro ceza ödeyecek. **Beşiktaş** ise futbolcularına para ödemediği için UEFA Disiplin Kurulu'na sevk edildi (**Sabah**, 2 mart).

Şimdi anladınız mı, neden Kulüpler Birliği'ndeki kodamanlar "şike nedeniyle küme düşme olmasın; puan da silinmesin" diyerek UEFA'nın Türk takımlarını atmasına çanak tutuyorlar? Çünkü, yakında kendi kulüplerini batırdıkları ortaya çıkacak ve onlara Avrupa yolu zaten kapanacak. Herkese kapansın da rezillik açığa çıkmasın istiyorlar!

Şimdi, Demirören'in Beşiktaş'a başkan seçildiği 2004'ten bu yana takıma alınan ve gönderilen futbolcuların listesine bakalım. İsmi karartılmış oyuncular hâlen kadrodadır. Ayrıca, Beşiktaş'ın sportif başarısı da özetlenmiştir (www.ntvspor.net/haber).

2004-05 Sezonu: J. Carew, Garcia "Juanfran", Ali Güneş, Berkant Gökten, Çağdaş Atan, Fatih Sonkaya, İbrahim Akın, **İbrahim Toraman**, Murat Şahin, Mustafa Doğan, Okan Buruk, Veyssel Cihan, Tayfun Korkut, Koray Avcı (FB şampiyon, BJK dördüncü).

2005-06 Sezonu: Youla, Ali Tandoğan, Güven Kocabal, Kürşat Duymuş, Adem Dursun, Volkan Ünlü, Da Silva, Ahmet Dursun, Jose K. Pereira, "Bobo", Thomas Jun, Gökhan Güleç, Aydın Karabulut (GS şampiyon, BJK üçüncü).

2006-07 Sezonu: Runje, Nobre, Baki Mercimek, Fahri Tatan, Serdar Kurtuluş, Burak Yılmaz, Delgado, "Ricardinho" (FB şampiyon, BJK ikinci).

2007-08 Sezonu: Alvaro Tello, Hakan Arıkan, **Rüştü Reçber**, Mehmet Yozgatlı, Atilla Özmen (kiralık), Cisse, Diatta, Higuain, **Holosko**, Schindenfeld (GS şampiyon, BJK üçüncü).

2008-09 Sezonu: **Tomas Sivok**, Zapotocny, Seric, Uğur İnceman, **Ekrem Dağ**, Tuna Üzümcü, Yusuf Şimşek, **F. Ernst**, Erkan Zengin (**BJK şampiyon**).

2009-10 Sezonu: Micheal Fink, Nihat Kahveci, **İsmail Köybaşı**, Erhan Güven, Rıdvan Şimşek, Ferrari, İbrahim Kaş, Tabata, Ramazan Özcan (Bursaspor Şampiyon, BJK dördüncü).

2010-11 Sezonu: **Quaresma**, Guti Hernandez, **Roberto Hilbert**, **Cenk Gönen**, **Ersan Gülüm**, Onur Bayramoğlu, **Aurelio**, Fatih Tekke, **Simao Sabrosa**, **H. Almeida**, **M. Fernandes** (FB şampiyon, BJK beşinci).

2011-12 Sezonu: Egemen Korkmaz, Veli Kavlak, Mustafa Pektemek, Tanju Kayhan, Mehmet Akyüz, Burak Kaplan, Julio Alves, Edu, Sidnei, Bebe (GS lider, BJK 14 puan geride).

Sekiz yılda Beşiktaş bir kez şampiyon olmuş ama yönetim 84 futbolcu almış ve bunlardan sadece 24 tanesi kadroda. 60 futbolcu ise "yaramaz" denip yollanmış. Gelelim, teknik direktörlere. BJK son sekiz yılda, sekiz ayrı hoca ile çalışmış: Del Bosque, Rıza Çalımbay, Tigana, Ertuğrul Sağlam, Mustafa Denizli, Schuster, Tayfur Havutçu ve Carlos Carvalhal. Bunlardan ilk altı tanesi "yollandı", yedincisi şikeden yargılanıyor. Carvalhal şimdilik yerinde. Sadece Del Bosque'nin sözleşmesini feshetmekten ötürü, Beşiktaş 18,5 milyon tazminat ödemiş. İyi mi?

Fenerbahçe dâhil birçok kulübün yönetim mantığı, "şımarık zengin çocuklarının sürekli yeni oyuncak diye tutturmaları ve her yeni oyuncaktan çabucak sıkılmaları" olarak özetlenebilir. Geçen hafta yapılan mali kongrede Beşiktaş'ın yaklaşık 500 milyon borcu olduğu ortaya çıktı. Demirören'in de şahsi alacağı, 103 milyon imiş!

Beşiktaş AŞ battığında "iflas masası" kulübe el koyacaktır. Peki, "özerk" Federasyon iflas ederse ne olacak? Bu sorunun cevabını bilemiyorum.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mızrak çuvala sığmıyor!

Ayhan Aktar 12.03.2012

2 şubat tarihli yazımda, o günlerde **Diyarbakır'da İçkale**'deki Osmanlı döneminden kalma hapisanenin duvarının dibinde yapılan kazılarda bulunan **kafatası ve kemiklerin** 1915 yılında Ermeni tehciri sırasında Diyarbakır ve çevresinde yaşanan terör ve katliamda hayatını kaybeden **Ermenilere ait olabileceğini öne sürmüştüm**. Galiba haklı çıktım. Ama sevindiğimi söylemem mümkün değil.

Geçtiğimiz günlerde, Adli Tıp Kurumu 38 kişiye ait olduğu söylenen kafatası ve kemikler üzerinde yaptığı ilk çalışmayı tamamladı. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılan açıklamada rapor özetlenmiş ve "insana ait olduğu saptanan tüm kemiklerde ortak olarak toprak altında en az 100 yıl gömülü kalmaya bağlı olarak bazı morfolojik değişikliklerin tespit edildiği" ifade edilmiştir. Ayrıca, "kemiklerde ölüm sebebini açıklayabilecek herhangi bir bulgu saptanmadığı, bütünlüğü bozulmamış kemik dokuları üzerinde herhangi bir ateşli silah, kesici delici/ kesici ezici alet veya herhangi bir patlayıcı ile oluşması muhtemel lezyon görülmediği" açıklanmıştır (**Vatan**, 1 mart). Rapor yeteri kadar açık. Bulunan **kemikler 1990'larda JİTEM tarafından katledilen insanlara ait değil!** Kemikler hem eski, hem de üzerlerinde faili meçhul cinayetin göstergesi sayılabilecek silah yarası izine rastlanmamış.

Bu sonuç, kayıp yakınlarını hayal kırıklığına sevk etmiş olmalı. Anlaşılabilir bir şey. Onlar, yakınlarının kemiklerini bulup dinî törenle toprağa verdikten sonra mezarları başında bir "Fatihâ" okumak isteyen Kürt vatandaşlarımız. Umarım, bir gün dilekleri gerçekleşir.

1915 yılında Vilayet, Vali Konağı, Mahkemeler, Hapishane, Jandarma Komutanlığı ve asker koğuşlarının bulunduğu bir alanda yapılan kazılarda bulunan **kemiklerin**, aynı yılın mayıs ve haziran aylarında Diyarbakır Hapishanesi'nde son derece kötü şartlarda tutulan ve orada açlık, işkence ve hastalıktan ölen **Ermenilere ait olduğu** iddiamızı tekrarlıyoruz.

1915 yılında Diyarbakır Hapishanesi'nde tıklan Ermenilere yapılan işkencelerin, Diyarbakır'daki İngiliz Konsolosluğu'nda tercüman olarak çalışan **Tomas Mıgırdıçyan**'ın 1919 yılında Kahire'de kaleme aldığı **Diyarbakır Katliamları ve Kürt Mezalimi** başlıklı raporunda anlatıldığını yazmıştık. Burada raporun detaylarına girerek asabınızı bozmak istemiyorum. Fakat, insanların tırnaklarını sökmek, tabanlarına kızgın nal çakarak koşmaya zorlanmak, 300 kişilik hapishaneye 1000 kişi doldurarak insanların tuvalete gitmelerine izin vermemek gibi işkenceler sonucunda gözetilindeki Ermenilerin ölmesi anlaşılabilir bir şeydir. Tabii ki haziran sıcağında insanlar öldüğünde yapılacak en makul iş cesetleri oracıkta gömmektir. Çünkü gömülmeyen cesetler kokar!

Peki, bu Adli Tıp Kurumu'nun raporu açıklandıktan sonra **"necip Türk basını"** meseleye nasıl yaklaştı? İşte, size bir örnek. **Mehmet Tezkan**'ın **"Fışkıran Cesetler ve Medyanın Hâli"** (*Milliyet*, 1 mart) başlıklı yazısından bazı satırları kopyalıyorum:

"Yapmayın etmeyin.. Duygu sömürüsü yapmayın.. Faili meçhuller üzerinden kendinize rant yaratmayın.. İnsanları kandırmayın, acılı insanları kullanmayın dedik.. Bu köşede dilimizin döndüğünce anlatmaya çalıştık.. Tınlayan olmadı.. Medyada başlıklar şöyleydi: Topraktan ceset fışkırıyor.. Diyarbakır, İçkale'nin altı ceset dolu..."

"Güneydoğu yaralı bölge, faili meçhul bölgesi.. Kimini JİTEM temizlemiş, kimini PKK indirmiş.. İnsanlar hâlâ kaybolan canlarının cesetlerini arıyor.. Mezarları olsun diye.. Ortalık ayağa kaldırılınca 60'a yakın aile savcılığa başvurdu.. Meçhulüm var diyen diyeneydi..."

"Sonuç; kemikler en az yüz yıllıkmış... Belki yüz elli, belki iki yüz.. Ama en az bir yüzyılları var.. Adli Tıp; raporunda ateşli silah, kesici, delici, ezici alet veya herhangi bir patlayıcı izine rastlanmadı demiş.. Belli ki orası eskiden küçük bir mezarlıkmış.. Karacaahmet gibi.. Karacaahmet'e de kepçeyle, kazma kürekle dalsan, topraktan ceset fışkırır.."

Bu satırları okurken benim yüzüm kızardı. Eski öğrencim, Mehmet Tezkan adına ben utandım. Diyarbakır'ın tarihi boyunca, devletin sıkıştığı bir yer olan İçkale'de Karacaahmet gibi bir mezarlık bulunduğunu iddia etmek okurları **"salak yerine koymak"** değil midir? **Hangi ilimizde Vali Konağı'nın hemen arkasında mezarlık vardır?** Kusura bakmayın ama **"mızrak çuvala sığmıyor"!**

Yapılacak tek şey var: Kemiklerin bulunduğu yere siyah mermerden bir taş koyup, üzerine "1915 yılı mayıs - haziran aylarında bu hapishanede hayatlarını kaybeden Diyarbakır Ermenilerinin anısına" yazmaktır. Özür falan da gerekmez. Asgari insanî ve vicdani duyarlılık, bunu gerektirir.

Eğer JİTEM'in faili meçhul cinayetlerine kurban giden Diyarbakırlı Kürtlerin yakınları, 1915'te benzer bir kaderi paylaşmış olan Ermeni hemşerileri için durup o taşın önünde "Fatihâ" okurlar ise, kendi bilecekleri bir iştir. Peki, **Hristiyanların ruhuna "Fatihâ" okunması dinî bakımdan caiz midir? Bu sorunun cevabını bilemiyorum. İlahiyatçılara sorun, lütfen.**

ayhanaktar@gmail.com

İsveç'te Ecevit'i hatırlamak...

Ayhan Aktar 19.03.2012

Geçtiğimiz hafta konferans vermek üzere Lund Üniversitesi, Orta Doğu Araştırmaları Merkezi'nin (CMES) davetlisi olarak İsveç'e gittim. Tarihî bir kent olan Lund, İsveç'in güneyinde bulunuyor. Üniversite 1666 tarihinde kurulmuş ve 45 bin öğrencisi var. Şehrin nüfusu 100 bin civarında. CMES Müdürü olan Prof. Leif Stenberg ve orada "Misafir Öğretim Üyesi" olarak bulunan Prof. Umut Özkırımlı merkezin gelişmesi ve "Modern Türkiye Araştırmaları Kürsüsü" kurulması için çaba gösteriyorlar. Bilge insan, Ingmar Karlsson'u da görmek benim için güzel bir sürpriz oldu. Eskiden İsveç'in eski İstanbul Başkonsolosu olan emekli Büyükelçi Karlsson da Lund'da oturuyor ve CMES'in gelişmesi için katkıda bulunuyor. Daha önceki ziyaretlerime nazaran, bu kez İsveç'te ülkemize karşı özel bir ilginin gelişmekte olduğunu gözlemledim.

İstanbul'un hayhuyundan uzakta, Lund'un sakin sokaklarında gezinirken Bülent Ecevit'i hatırladım. Merhum Ecevit her fırsatta İsveç'i ziyaret etmekten büyük keyif alırdı. Hatta o kadar ki 1977 seçimlerinden sonra AP'den 14 milletvekiline bakanlık vererek ikna edip (!) mahalle gayreti ile bir hükümet kurduktan sonra bile Bülent ve Rahşan Ecevit yine İsveç'e gitmişlerdi.

O günlerde bendeniz İngiltere'de öğrenciydim. Canterbury şehrindeki Kent Üniversitesi'nde arkadaşlarımız Ayşe Güneş Ayata, eşi Sencer Ayata ve Hurşit Güneş de öğrenci olarak bulunuyorlardı. Ayşe ve Hurşit, rahmetli Dışişleri Bakanı Prof. Turan Güneş'in çocuklarıydı. Turan Hoca her fırsatta çocuklarını görmeye gelirdi. Ziyaretlerinde çantasında "Meclis" sigaraları ve Kulüp Rakısı bulunduğu için bizler bayram ederdik. Turan Hoca geldiğinde bendeniz Ayşe'nin mutfağını işgal eder, sofrayı donatmak için elimden geleni yapardım. Sohbetin tadına doyum olmazdı.

O günlerde Türkiye'de siyasi karmaşa yaşanırken Ecevit yine İsveç'e gitmişti. Ben de dayanamayıp Turan Hoca'ya "Ecevit'in niye hep İsveç'e gittiğini" sordum. Turan Hoca'nın Ecevit ile arası açıktı. Bıyık altından gülerek "Ayhan, sen CHP'nin İsveç'te ciddi bir oy tabanı olduğunun farkında değilsin galiba, oradaki seçmenlerimizi de ihmal etmemek lazım" demişti. İkimiz de kahkahayı patlatmıştık.

Robert Kolej mezunu olan, Londra'da yaşamış ve Anglosakson kültürüne aşina olan Ecevit'i İsveç'e çeken neydi acaba? Samimi bir Kemalist olan Ecevit'in İsveç sevgisinin altında İsveç'in siyasi kültürünün bazı özelliklerini aramak lazım gelir diye düşünüyorum.

İsveç siyasal kültürünün en belirgin özelliklerinden birisi "eşitlikçi" olmasıdır. İngiltere'de olduğu gibi İsveç'te de kraliyet ailesi vardır, fakat İngilizlerin tersine İsveçlileri kraliyet ailesi bir reklam aracı olarak kullanmazlar. İngiltere'de olduğu gibi saray hayatının debdebesi, düğünleri, prenseslerin aşkları İsveç'te çok fazla magazin malzemesi olmaz. İsveç'te toplumsal hiyerarşi vardır, ama bu gözlerden uzak tutulur.

İsveç kültürünün eşitlikçi yapısının temelinde **gösterişçi tüketime karşı olmak** vardır. İsveçlilerin hayat tarzında egemen olan tevazu, itidal ve gösterişten uzak olma duygusu o kadar egemendir ki evinin garajında son model bir **Volvo** otomobili olan bir İsveçli yağmur veya kar yağmadığı zaman işine bisiklet ile gitmeyi tercih eder. Evlerde ve kamu binalarındaki mimarlık ve dekorasyon anlayışı da basit, fonksiyonel ve gözü rahatsız etmeyecek bir üslupla tasarlanmıştır.

İsveçli siyasetçiler de gösterişten uzak yaşarlar. Örneğin, 1986 yılında Başbakan Olof Palme, Stockholm'de eşiyile birlikte gittiği sinemanın çıkışında vurulmuştu. Yanında koruma polisi yoktu! O günlerde necip Türk

basınında kalem oynatanlar, “koskoca başbakan öyle tek başına sokakta gezerse, olacağı budur” gibilerden alaturka yorumlar yaptılar. Bu hazin olaydan sonra bile İsveçli siyasetçiler kendilerini koruma duvarı ile çevirmediler. Aynı şekilde, 2003 yılında Dışişleri Bakanı Anna Lindh, Başkent Stockholm’de bir mağazanın kadın reyonunda tek başına alışveriş yaparken öldürüldü. İsveçliler yine alışkanlıklarını değiştirmediler.

Samimi bir Kemalist ve mütevazı bir insan olan Ecevit de, sanıyorum İsveç’teki gösterişten uzak yaşama kültürüne hayran olmuş olmalı. Ama merhum Ecevit’in içinden çıktığı Osmanlı/Türk toplumu gösterişçi tüketim ve debdebeye ziyadesiyle düşkündür. Geçenlerde Başbakan Erdoğan Cuma namazı için bir polis ordusu refakatinde Süleymaniye Camii’ne gelmişti. Mübalağa etmiyorum, o gün Beyazıt ve çevresinde hayat birkaç saat için durdu.

Tarihçi ağabeyimiz Mehmet Genç, 18. yüzyılda Osmanlıların kendileri hakkında şöyle bir tesbit yaptıklarını söylemişti:

Kumaş, Hindistan’da
Akıl, Frengistan’da
İhtişâm Osmanlıda!

Galiba bu üç satır siyasi kültürümüzü ve hayat tarzımızı çok güzel özetliyor.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Halep Fatih

Ayhan Aktar 26.03.2012

Son günlerde olup bitenler, Türkiye’nin tuhaf bir yolculuğun öncesinde olduğunu gösteriyor. Seyahatimiz dünyanın taşrasına doğru olacak. Cumhuriyet tarihimizin “Türk’ün Türk’ten başka dostu yoktur” özdeyişi ile özetlenen “eski fabrika ayarlarına” geri dönüleceğini tahmin ediyorum. Önümüzdeki dönemde Türkiye’nin eski Güney Afrika rejimi gibi bir miktar dünyadan soyutlanmış ve kenarda kalmış bir ülke haline geleceğini düşünüyorum. İnşallah yanılırim.

Mesele, Suriye ile ilgili. Geçtiğimiz hafta Suriye’ye yaptırım uygulamak konusunda direnen Rusya ve Çin’in ikna edilmiş (!) olmasıyla Ankara’nın Suriye’ye müdahil olma yolu açıldı galiba. Müdahalenin ABD ve AB tarafından destekleneceğini sanıyorum. Ama sonra?

Gözlemlerimi sıralayayım:

1. Aralık başındaki bir yazımda, Suriye’deki Baas rejiminin kendi iç dinamikleriyle yıkılmayacağını, ancak dışarıdan gelen bir askerî müdahale ile devrileceğini yazmıştım (**Taraf**, 5 aralık). Türkiye’nin böyle bir askerî müdahale için aday olduğunu, fakat böyle bir maceranın halkımız tarafından meşru görülmesi için müdahalenin **PKK ve terörle mücadele ambalajı** içinde sunulmasının şart olduğunu yazmıştım. Kimse bir anneye “oğlunuz Halep yollarında şehit oldu” haberini veremez. Çünkü, adama “Halep’te ne işiniz vardı” diye sorarlar.

Aynı yazıda, yaklaşan harekâtın sinyallerini duymak için, basınımızda “PKK ile Suriye yönetimi arasındaki işbirliği” haberlerinin çıkmasını beklemek gerekir demiştim. Son günlerde, basınımızda PKK’nın Suriye’nin Kamışlı Kürt bölgesinde örgütlendiği konusundaki haberlerin sayısı arttı. Son çıkan haber şöyle:

“Suriye sınırındaki önemli noktalarda arazi koşullarını inceleyen ekibin 1 nisanı İstanbul’da yapılacak kritik **Suriye’nin Dostları Grubu** toplantısından önce çalışmalarını tamamlayacağı öğrenildi. Çalışma kapsamında silahlı ve siyasi hâkimiyet alanları oluşturmaya çalışan PKK’nın faaliyetleri de mercek altına alındı. PKK’nın manevra alanı oluşturma çabası içinde olduğu bazı stratejik alanlar da 20 kilometrelik tampon bölge içerisine alınacak. Böylece Suriye lideri Beşşar Esed desteğindeki Dr. Bahoz kod adlı Fehman Hüseyin’in ‘PKK nüfuz alanı’ kurma girişiminin de önleneyeceği belirtildi.”

“Suriye sınırları içinde oluşturulacak 20 kilometrelik güvenli bölgenin İdlip, Halep’in kuzeyi, Rakka ve Haseki kentlerini kapsayacağı öğrenildi. Söz konusu bölgede haziran ayından bu yana, PKK’nın PYD eliyle etki alanı oluşturma çabası içinde olduğu biliniyor. PKK elebaşlarından **Dr. Bahoz** kod adlı **FehmanHüseyin**’in, sınır bölgesindeki Kamışlı, Haseki, Amada, Malikiye, Ayndivar, Amude, Derbasiye, RafelAyn, Ayb El Arap, Halep ve Afrin’i kapsayan alanda hâkimiyet sağlamaya çalıştığı belirtiliyor. Suriyeli Fehman Hüseyin’in, iki hafta önce *El Muhaberat* ve Esed’in bir danışmanı ile üç saatlik bir görüşme yaptığı bildirildi... Suriye’de düzenlenen Nevruz etkinliklerinde Öcalan posterleri asıldı ve sloganlar atıldı. Suriyeli güvenlik güçleri ise duruma sessiz kaldı” (**Yeni Şafak**, 24 mart).

Bu haberlerin ne kadarı doğru, bilmiyorum. PKK’nın Suriye ile işbirliği hakkındaki haberler –benzetmek gibi olmasın ama!– bana Bush yönetiminin Irak’ı işgal etmeden önce Saddam’ın elinde kitlesel imha silahları olduğu ile ilgili haberleri hatırlatıyor. Bildiğiniz gibi, ABD basınında çıkan o haberler Irak’ın işgaline meşruiyet kazandırmıştı.

Ankara’da bir şeyler pişiriliyor anlaşılan. Geçen hafta Başbakan Erdoğan’ın Harp Akademilerinde basına kapalı olarak yaptığı konuşmayı da bendeniz aynı çerçevede değerlendiriyorum. Ayrıca, askerî müdahale 20 kilometrelik tampon bölge ile sınırlı kalmaz. Ama genişleme nerede durur, bilemiyorum.

2. Temmuz başından itibaren AB dönem başkanlığının Kıbrıs Rum kesimine geçeceğini ve bunun sonucunda Ankara’nın AB ile ilişkilerini altı ay donduracağını biliyoruz. Böylece, Ankara’nın dış politikada eli rahatlayacaktır. AB baskısından kurtulmuş Türkiye, dışarıda yeni maceralara girişebilir.

3. Son olarak, İstanbul’daki UEFA toplantısında Platini’nin Başbakan Erdoğan’a verdiği cevap, Türk takımlarının Avrupa kupalarından atılacağını sinyalini verdi. Fenerli medyanın zaten “şike yok” veya “iddianame palavra” safsatalarıyla uyuttuğu ortalama futbolsever UEFA boykotu ile karşılaşınca kolaylıkla “Batı karşıtı” bir havanın içine girecektir. Aynı Fenerli medya “pis emperyalistler bizi sevmiyor” türünde yazılar yayımlayacaktır. Böylece, halk arasında “Türk’ün Türk’ten başka dostu yoktur” hissiyatı sağlanacaktır.

Bu süreç, **Türkiye’nin dünyanın taşrasına doğru kayması** demektir. Önümüzdeki dönemde yabancı düşmanlığının artacağını, AKP’nin giderek Kemalizm’in tek partili yıllarına özgü bir siyaset dilini ve üslubunu benimseyeceğini düşünüyorum. Ayrıca, fiilen savaşa girmiş bir ülkenin cezaevlerinde yüz küsur general ve amirali tutamazsınız. Kapıdan kovulan militarizm, bacadan geri gelecektir. Yeni Adalet Reformu ile Silivri’nin yakında boşalacağını sanıyorum.

İçinizden, “2014 yılında kim Cumhurbaşkanı seçilir” sorusunu sorduğunuzu duyuyorum. Tabii ki “Halep Fatih” seçilecektir! Yoksa, şüphemiz mi vardı?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ver yesin, bak ölmesin!

Ayhan Aktar 02.04.2012

Nihayet eğitim reformu Meclis'ten geçti de spor programlarındaki futbolcu eskileri gibi 4+2+4 yahut 3+5+2 gibi formüllerle tartışan adamlardan kurtulduk. Çılgık çılgığa tartışan taraflara "yahu, kardeşim bu derslerin içeriği ne olacak" sorusunu yönelttiğiniz zaman cevap şu oluyor: "Efendim, içeriği **Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı** (TTKB) belirleyecek!"

Cennet vatanımızda okutulacak ders kitaplarının içeriğine, hangi dersin ne zaman verileceğine ve hangi hafta hangi konunun işleneceğine TTKB karar verir. 1924 yılında çıkarılan Tevhîd-i Tedrisât Kanunu (Eğitimde Birlik Yasası) ile medreseler kapatılmış ve eğitim tek elde toplanmıştır. 1926 yılında ise eski ismi **Millî Talim ve Terbiye Dairesi** kurulur (Buradaki "millî" lafına dikkat!). Başından beri özerk ve "devlet içinde devlet" konumunda olan bu kurul, bence ülkemizde eğitimin iflasından birinci derece sorumludur.

Ders kitaplarındaki "nefret söylemi" sayılabilecek ifadelerin, yabancı düşmanlığını körükleyen yaklaşımların, okullarda varlığını sürdüren "Yerli Malı Haftası" gibi tuhafıkların hâlâ sürdürülmesi bu kurul sayesinde mümkün olabilmektedir. Akıllı başında bir edebiyatçı "yahu, ben genç nesillerde edebiyat zevkini geliştiren bir ders kitabı yazayım" diye yola çıksa, sadece o kitabı yazmış olmakla kalır. O ders kitabı, katiyen TTKB'den onay alamayacağı için okullarda okutulamaz.

Peki, siyasal iktidar ne yapar? TTKB'nin onayından geçmiş kitapları bedava olarak çocuklara dağıtır. Okullara "akıllı tahta" monte eder. Şimdi de tablet bilgisayarları çocuklara bedava verecekler, aileler de "çağ atladık" diye sevinecekler. Yâni "içerik bakımından çağ dışı" olan bilgiler, en son teknolojinin yardımı ile çocukların beynine sokulacak, o kadar.

Medreseler kapatıldı, ama medrese tipi ezber sistemi hâlâ okullarımızda varlığını koruyor. Türkiye ekonomik açıdan globalleşiyor, ama eğitim sistemiyle verilen "millî bilgiler" Kapıkule'nin ötesinde bir değer taşıyor. Bir de bunlara gayri insani test ve üniversite sınav sistemini ilave ettiğiniz zaman, Türkçeyi 200 kelime ile konuşan, birbirine "tşklr" diye –ilk anda müstehcen bazı şeyleri akla getirebilecek!– mesajlar atan, evinde bir hafta sular akmasa belediyeye şikâyet dilekçesi yazmaktan aciz nesiller yetiştiriliyor.

Kanun Meclis'te tartışılırken, Türk eğitim sisteminin ürünü olan bir kızımız tv'deki "Kim Milyoner Olmak İster?" isimli yarışma programına katılmış. Kendisine sorulan, "**TBMM başka hangi adla anılır**" sorusuna **Parlamento** yerine **Yüce Divan** cevabını vermiş! Bu kızımız Yeditepe Üniversitesi, Siyaset Bilimi Bölümü 2. sınıf öğrencisi imiş! Yâni güzel kızımız hem liseyi bitirebilmiş, hem de üniversite sınavında başarılı olup Yeditepe'yi kazanmış ve bu güzide üniversitemizde ikinci sınıfa bile geçmiş. Vallahi tebrikler!

Kızımız meşhur olunca, *CNN Türk*'te Cüneyt Özdemir'in programına çıktı. Yarışmada pek heyecanlandığını anlattı. Cüneyt'in sorduğu, "**Şimdi Yüce Divan'ın ne olduğunu öğrendin mi**" sorusuna da şu cevabı verdi:

“Evet, öğrendim. Anayasa’nın Mahkemesi imiş!” Bu cevap bile, kızımızın yetenekleri hakkında bir fikir veriyor tabii. Rahmetli Saadet Halam, böylelerine ev kedisi muamelesi yapardı. Bir yandan çocuğun yanaklarını okşarken, diğer yandan da annesine dönüp kederli bir ses tonu ile “ver yesin, bak ölmesin!” lafını sokuştururdu.

Geçenlerde Bilgi Üniversitesi Yayınları çok önemli bir kitap yayımladı. **Dr. Güven Gürkan Öztan**’ın **Türkiye’de Çocukluğun Politik İnşası** başlıklı kitap, Cumhuriyet’in ilk yıllarında eğitimi biçimlendiren anlayışı örneklerle anlatıyor. Cumhuriyet’i kuran kadroların eğitimden anladığı, rejime ve Atatürk ilkelerine yürekten bağlı, Türklük bilincine ulaşmış nesiller yetiştirmekten ibarettir. Evet, “millî” meselemiz budur!

Eğitimin temel amacı, itaat kültürünü öne çıkarmak ve bunu Osmanlı otoriter mirasıyla birleştirmektir. Kısacası, 10. Yıl Marşı’nı gür sesle söyleyen fakat global dünyada para eder bir becerisi olmayan gençler yetiştirmektir. Dr. Öztan, Türk eğitim sisteminin “özgür yurttaş” yetiştirmek gibi bir derdinin olmadığını nefis bir biçimde anlatıyor. Devlet, TTKB’nin onayladığı ders kitapları vasıtasıyla çocuğa “itaat ruhu” aşıyor. Her sabah, “varlığım Türk varlığına armağan olsun” diye çocukları bağırmanın amacı, onları savaş meydanlarında ölmeye hazır insanlar haline dönüştürmekten başka bir şey olabilir mi?

Eğitimde 4+4 +4 yasası, vatana millete hayırlı olsun. Ama bence eğitim sistemimizi açıklayan formül şudur: Sıfıra sıfır, elde var sıfır!

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Erbakan’ı özleyenler...

Ayhan Aktar 09.04.2012

Geçen hafta **Yeni Akit** gazetesine konuşan eski MGK Genel Sekreteri Org. **Tuncer Kılınç**, “Allah gani gani rahmet eylesin, Erbakan millici bir liderdi. Onu doğru anlayamadık, askerler Erbakan’ı doğru anlamadı. Ülkesinin çıkarlarını önde tutan, sanayiye önem veren bir liderdi” demiş. Gazetenin haberi şöyle devam ediyor:

“Erbakan’ın millici olduğunu ve Türkiye’nin çıkarlarını önde tuttuğunu kaydeden Kılınç, ‘Tabii Erbakan ile ilgili söylenecek belki de en net şey millici olmasıydı. Necmettin Erbakan başbakanlığı döneminde devamlı ülkesinin çıkarlarını önde tuttu. Ülke sanayisinin gelişmesi için çaba harcadığı gizlenemez bir gerçektir’ şeklinde konuştu.” (**Yeni Akit**, 1 nisan)

Şimdi Org. Tuncer Kılınç’ın dünyaya nasıl baktığını özetleyelim: 2002 yılı mart ayında daha AKP iktidarı ufukta görünmez iken İstanbul’da Harp Akademileri’nde yapılan bir toplantıda “Ulusalçı İktisatçı” Prof. Erol Manisalı bir konuşma yaparak Avrupa Birliği (AB) içindeki kavgalara rağmen bir gün Avrupa Birleşik Devletleri’nin kurulacağını ancak Rusya, Ukrayna ve Beyaz Rusya ile birlikte Türkiye’nin bunun dışında tutulacağını ileri sürmüştü. Prof. Manisalı, “Hoşlanalım, hoşlanmayalım AB kesinlikle Hıristiyan kulübüdür” demişti.

Prof. Manisalı, sonra şunları söylemişti: “AB bizim yararımızdır ancak, pazarı ele geçirecekse, ulusal sanayiye bitirecekse, bürokrasiyi Brüksel’den yönetecekse, Kıbrıs, Avrupa ordusu, PKK ve Ermeni konularında Türkiye’ye taban tabana zıt koşullar öne sürüp, ‘Aksi halde olmaz’ diyecekse...” diye devam etmiş ve AB projesini yerden

yere vurmuştu. O dönemde AB üyelik müzakereleri başlamamıştı. Yani Türkiye'nin AB üyelik görüşmelerine başlaması çok uzakta bir ihtimaldi.

Toplantıda söz alan, dönemin MGK Genel Sekreteri Org. Tuncer Kılınç da şunları söylemişti: "Prof. Manisalı'nın her sözüne tamamen katılıyorum. Türkiye'nin yeni birtakım arayışlar içinde olması kesinkes ihtiyaç. Bunun da en doğru yöntemi zannediyorum, **Rusya Federasyonu** ile birlikte, ABD'yi gözardı etmeksizin mümkünse **İran**'ı da içerecek şekilde arayış içinde olunması. Türkiye, AB'den hiç yardım görmemiştir. AB, Türkiye'yi ilgilendiren sorunlara menfi bakıyor." (**Radikal**, 8 Mart 2002)

Bu fikirler, ulusalcıların safkan Kemalistlerle olan seviyeli birlikteliğinin ürünü tabii ki. Peki, "Erbakan ile bunların ne ortak tarafı var?" yahut "Yıllar sonra emekli generaller Erbakan'ı neden göklere çıkarıyor?" diyorsanız, Erbakan'ın fikriyatının Türk siyasetindeki **Kemalist fabrika ayarlarından** beslendiğini gözardı ediyorsunuz demektir.

Necmettin Erbakan, 1926 doğumlu bir Cumhuriyet çocuğudur. İTÜ'yü bitirdikten sonra doktora yapmak için Almanya'ya giden Erbakan, Alman ordusuna tank imal eden Deutz Motor Fabrikası'nda çalışmıştı. Yurda döndükten sonra Nakşibendî Tarikatı'na bağlı olan Gümüşhaneli Tekkesi müritlerinin hissedar olduğu Milli Sanayi örneği Gümüş Motor firmasını kurdu ve yöneticisi oldu. Firmanın adı bile tekkeden geliyordu. Yapılan yanlış yatırımlar ve hatalı üretim nedeniyle firma battı. Erbakan da 1963'te görevinden ayrıldı.

Daha sonra siyasete atılıp 1970'de Milli Nizam Partisi'ni (MNP) kurdu. Bu partinin sonradan MSP, Refah, Fazilet ve Saadet Partilerine dönüştüğünü biliyoruz. MNP'nin fikriyatı aslında Prof. Manisalı ve Org. Tuncer Kılınç'a çok da ters sayılmazdı. Ama bir tek laiklik, başörtüsü vs. konularında anlaşıyorlardı.

MNP, İstanbul'un Fethi, Viyana Kuşatması gibi tarihî olayları göklere çıkaran çıkışları ile "Osmanlıcı"; Kurtuluş Savaşı'na yaptığı göndermelerle "Millici"; ayetlerden yaptığı alıntılarla "İslamcı"; ve sanayileşme söylemiyle "Modernist" bir partiydi. Ancak bunların yanı sıra ciddi bir antikomünist, antisemitik bir söylemi vardı. Erbakan ve partilileri "Beynelmilel Yahudilik", "AB Siyonizm'in bir oyunudur", "AB'ye girmek Türkiye'nin İsrail'e bir vilayet olmasıyla sonuçlanabilir" gibi lafları ile yukarıda özetlediğimiz Ulusalcı/Kemalist dünya görüşüne yakın düşüyordu.

Dolayısıyla, durup dururken, nereden çıktı bu paşaların "Erbakan aşkı" demeyin! Erbakan'ın siyaset anlayışı Kemalizm'in genel matrisi içinde kaldığı için, Org. Tuncer Kılınç tarafından bugün hasretle aranıyor. 28 Şubat sürecinde Erbakan'a açıkça küfür eden Tümgeneral Osman Özbek de **Samanyolu Haber**'e "Keşke Milli Görüşü anlasaydık. O günler hiç yaşanmasaydı. Milli Görüşün emperyalizmle mücadelesini ve dik duruşunu gerçekten çok önemsiyorum. Milli Görüşün ülkenin bağımsızlığı konusundaki hassasiyetini takdir ediyorum" diyerek nedamet getirmiş. (23 Mart 2012)

Erbakan'ın cenazesine paşaların gitmesi ve Erdoğan'la saf tutmaları hiç tesadüf değil. Aralarında ciddi anlamda ideolojik akrabalık ilişkileri var. Hele üzerlerinden bir de AKP, AB perspektifi ve Silivri silindiri geçince emekli paşaların "Erbakan aşkını" anlayışla karşılamak lazım.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İşbirlikçiler

Ayhan Aktar 16.04.2012

Geçen hafta başlayan 28 Şubat ile ilgili gözaltı dalgası kamuoyunda "fail" ile "azmettirici" tartışmasını başlattı. Bir suçu işleyen kişi ile, o suçun işlenmesine yol açan ortamı hazırlayan, faili suç işlemeye yönelten ve suçun işlenmesini teşvik eden kişiler arasındaki ilişkiler ceza hukukunun en karmaşık konularından biridir.

1996-1997 yıllarındaki Refahiyol hükümetinin İçişleri Bakanı ve şimdi MHP milletvekili olan Meral Akşener önemli açıklamalar yaptı. Sn. Akşener ile ilgili haber şöyle:

"Meral Akşener, soruşturmanın işbirlikçilere kadar uzanmasını istedi. Akşener, 'O dönemde en derin krizlerden birini çıkaran Emniyet Genel Müdürü Alaattin Yüksel, bugün Ankara Valisi'dir. Bu tür arkadaşlara dikkat çekmek isterim' dedi. Soruşturmayı olumlu bir adım olarak gördüğünü, ancak ilerlemesine bakacaklarını kaydeden Akşener, şöyle konuştu: 'Dikkat çekmek istediğim konular var. **Birincisi**, 28 Şubat'ın işbirlikçileri vardı, bu işbirlikçilerin bir kısmı, süreci o gün en şiddetli şekilde alkışlayanlar, nedamet getirdiğini söyleyip, şu anda sosyal ve yazın hayatımızda baş tacı ediliyor. Sayın Çevik Bir ve arkadaşları da 'Ben nedamet getirdim, özür dilerim' dediği zaman baş tacı edilecek midir?'"

"**İkincisi**, yargı mensuplarının brifinge gitmeleriyle ilgili. Korkmuşlardır, gitmişlerdir ona bir şey demiyorum ama sekiz dakika ayakta alkışlayan bu yargıçıların bugün hangi görevleri yaptığını ve hangi kararları verdiğini bilmek isterim."

"**Üçüncü** konu ise o dönemde devlet ve sivil bürokrasi içinde işbirlikçiler vardı. ... Akşener, başka bir soru üzerine de soruşturmanın bütün işbirlikçilere uzanması gerektiğini belirtti." (**Yeni Şafak**, 14 nisan)

Sn. Akşener'in tesbitleri önemli. Tabii ki askerler 28 Şubat dehşetinin asli failleridir. İnsanları fişleyen, işten attıran, genç kızları üniversite kapılarında süründüren, eğitim sisteminde keyfi değişiklik yaparak ülkemizde mesleki eğitimin çökmesini sağlayan onlardır. 28 Şubat sürecinde bütün toplum üzerinde bir psikolojik operasyon düzenlenerek bir cadı avı başlatılmıştır. Org. Çevik Bir ve arkadaşlarının bu işlerden birinci derece sorumlu tutulmaları ve yargılanmaları gerekir. Ama onlar bütün bu işleri yalnız mı yaptılar? Sn. Akşener haklıdır, yalnız değildiler!

Ankara'da o günlerde yapılan toplantı ve kokteyllerde Org. Çevik Bir ve arkadaşlarının etrafında, "Paşam, ne duruyorsunuz? Bir şeyler yapın!" diyen Çankaya ve Gaziosmanpaşa çevrelerinin tayyörlü, sarı meçli saçlı ve zımbalı pabuç giyen gülleri vardı. Ayrıca, "İslamcı sermaye geliyor" diye korkan İstanbul burjuvazisi de işbirlikçi olarak sayılabilir. Bunlara bir de gazetelerinde korkunç manşetler atarak, sürece destek veren basın mensuplarını da ilave edersek suçun işlenmesinin "doğallaştığı" sosyolojik ortamı daha iyi anlarız.

Sn. Akşener, darbecilerin bürokrasi içinde de işbirlikçileri olarak Genelkurmay'daki brifingleri ayakta alkışlayan yargı mensuplarını örnek veriyor. Evet, suçun asli faileri olan darbeciler içeri atılıp, azmettiriciler ve işbirlikçiler cezalandırılmazsa ne olacak?

Aslında, bu soru 1945 sonrası Almanya'da kurulan Nürnberg Mahkemelerinin de temel meselesidir. Biliyorsunuz, Nazilerin insanlık suçu işlemesine, 6,5 milyon Yahudi'nin gaz odalarında öldürülmesini fikren destekleyen herkes o mahkemelerde yargılanmadı. Elebaşılar asıldı veya hapsedildi. Destekçiler veya azmettiriciler de kurtulmuş oldular.

Tabii ki "1000 yıl sürecek" denen otoriter rejimlerin tasfiyesi herkesi içeri tıkarak olmaz. Bu rezilliğin bir daha olmaması için zihniyet değişikliği gerekir. Zihniyet değişikliğine giden yol ise önce yasal değişikliklerden geçer. Fakat sadece yeni anayasa ile iş bitmez! Askerî okullarda okuyan öğrencilerin büyüünce darbe yapmasını

meşru kabul eden askerî eğitim sisteminin de değişmesi şarttır. Genelde, eğitim sistemini tartışırken de 4+4+4 gibi anlamsız formüllerle değil, ciddi müfredat ve ders kitabı değişiklikleri ile meseleye eğilmek gerekir.

Son olarak şunu söylemeliyim: 1997’de RefahYol döneminde Tansu Çiller ile Meral Akşener’in bir kış günü asker parkası giyerek Ankara’da Emniyet Özel Kuvvetler’in gösterisine katıldıkları günü ve o törenle ilgili tv görüntülerini bendeniz bugün gibi hatırlıyorum. O törende, Akşener ve Çiller’in “Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik” havası içinde Mehmet Ağar ve arkadaşlarının yanında kıkırdadıklarını görmüştüm. Yine onların döneminde Kürt bölgesinde yüzlerce köy yakıldı, faili meçhul cinayetler işlendi ve terörle mücadele adına eroin ticareti dâhil korkunç işler yapıldı. Sn. Akşener’in tesbitleri önemlidir, ama önce kendisinin de bir ideolojik nedamet sürecinden geçmesi gerekmiyor mu?

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Toplumsal değişme ve Prof. Kıray

Ayhan Aktar 30.04.2012

1980 yılı başında, o zamanki ismi İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi olan Marmara Üniversitesi’nde akademik hayata adımımı attım. Beni asistan olarak kürsüsüne kabul eden hoca, **Prof. Mübeccel Kıray**’dı. Dile kolay, otuz küsur yıl geçmiş! 2006 yılında Marmara’dan emekli oldum, şimdi İstanbul Bilgi Üniversitesi’nde akademik çalışmalarımı sürdürüyorum. Düşünüyorum da, eğer Mübeccel Hoca olmasaydı, acaba ben akademik hayata başlayabilir miydim? Herhalde, benim gibi delibozuk ve sivri dilli bir genç adamı kimse asistan olarak yanına almazdı! Mübeccel Hoca’ya çok şey borçluyum.

O yıllarda, öğrenciler arasında ismi “Şişli Siyasal” olan iş hanından bozma üniversitede epey delişmen asistan vardı. İlk aklıma gelenler **Ali Bayramoğlu, Günay Özdoğan, Sema Erder, Nihal İncioğlu, Filiz Kardam, Yüksel Yalova, Orhan Koçak, İbrahim Anıl, Binali Doğan ve Erol Katırcıoğlu**. Mübeccel Hoca’nın hepimizin üzerinde kesin bir otoritesi vardı. 12 Eylül darbesinden sonra üniversitelerde uygulanan baskıya dayanamayıp istifayı basmadıysak, bunda Mübeccel Hoca’nın payı büyüktür. Hoca, sürekli olarak, bu günlerin geçeceğini ve hayatın normalleşeceğini bizlere telkin ederdi. Toplumsal değişme süreçlerini anlamaya hayatını vermiş bir akademisyen olarak bizlere değişimin uç verdiği, görünürlük kazandığı alanları işaret ederdi. Sıkı bir pozitivist olarak, değişimin semptomlarını tesbit etmek ve onları bir bütünlük içinde değerlendirmek konusunda inanılmaz yetenekliydi. Toplumsal değişme dalgalarının kitleleri, insanların zihniyet dünyasını nasıl değiştirdiğini çok iyi yakalardı. İyi yetişmiş bir sosyal bilimciydi. 1940’larda Ankara Üniversitesi, DTCF’de oluşan ve sonra da Milli Şef yönetimi tarafından dağıtılan akademik çevrenin ürünüydü. **Behice Boran, Niyazi Berkes, Pertev Naili Boratav, Muzaffer Şerif** ve o yıllarda Nazilerden kaçan Alman etnolog **Wolfram Eberhard**’ın öğrencisiydi.

Bendeniz Prof. Kıray’ın hiç öğrencisi olmadım, doğrudan asistanı oldum. Sonradan o benim doktora tezimin yöneticisi oldu. Kısacası, benim Mübeccel Hanım ile akademik ilişkim esas olarak bir “asistan - profesör” veya “usta - çırak” ilişkisi idi. Ama giderek daha eşitlikçi olan, özellikle emeklilik yıllarında dostluğa dönüşen sıcak bir ilişkiydi. Bugün ülkemizdeki sosyal bilimciler arasında Prof. Mübeccel Kıray’ın yüreklendirdiği ve akademik çalışmaları konusunda destek olduğu kişilerin sayısı az değildir. Derslerini coşku ile anlatan bir hoca olduğu

için, öğrenciler onun derslerinde büyülenirdi. Mübeccel Hanım, 1960'ların başında ODTÜ - Sosyoloji Bölümü'nü kurmuş ve 12 Mart 1971 darbesinden sonra baskılardan yılıp ODTÜ'den istifa etmişti.

Geçtiğimiz günlerde, Mübeccel Hoca'nın ODTÜ yıllarından öğrencisi **Sezgin Tüzün**'ün yayına hazırladığı **Değişmenin ve Geçiş Toplumunun Sosyoloğu: Mübeccel B. Kıray** (İstanbul, Bağlam Yayınları) başlıklı kitap piyasaya çıktı. Bu derleme sayesinde, hem 2007 yılında kaybettiğimiz Mübeccel Hoca'yı anmak; hem de onun eski öğrencilerinin ve akademisyen dostlarının Kıray'ın ülkemizdeki sosyal bilimlere katkısını değerlendiren yazılarını okumak mümkün oldu. Kitapta **Sezgin Tüzün, Bahattin Akşit, Çiğdem Kağıtçıbaşı, Nermin Abadan-Unat, Ferhunde Özbay**, merhum **Hasan Ünal Nalbantoğlu** ve **İhsan Bilgin**'in yazıları var. Ayrıca Prof. Kıray'ın daha önce yayımlanmamış üç konuşması **Filiz Kardam** ve kızı **Emine Kıray** tarafından yayına hazırlanmış ve bu derlemede yer alıyor. Kitabın en hoş sürprizi, Kıray'ın kendi hayatını ve sosyal bilimlere bakışını anlattığı 30 dakikalık bir CD'nin kitapla birlikte ek olarak veriliyor olması.

Geçen akşam, kitabı okuyup ekte verilen CD'yi izledim. Birden, Mübeccel Hoca'yı ve onunla olan sohbetlerimizi çok özlediğimi hissettim. Bana bu duyguyu tattırdığı için sevgili Sezgin Tüzün'e çok teşekkür ediyorum.

Mola!

Taraf gazetesinde "**Pusu Kültürü**" başlıklı ilk yazım 25 Şubat 2008 tarihinde yayımlanmış. Dört yıldan beri her hafta, toplam olarak 200 küsur yazı yazmışım. Yazıların bir kısmı **İlginç Zamanlar** başlığı altında kitaplaştı (Kitap Yayınları, 2011). **Çetin Altan** üstadımız bu satırları okursa, eminim bana gülecektir! O'nun yazıları on binleri aştı. Ama bendeniz, maalesef Çetin Bey kadar yetenekli değilim. Ayrıca gazete yazısı yazmak, benim ikinci işim sayılır.

İzninizle, artık bir mola almak istiyorum! Önümüzdeki aylarda tamamen akademik çalışmalarına yoğunlaşmak niyetindeyim. 2008'den bu yana yazdığım yazılara olumlu veya olumsuz tepki gösteren, e-mail yollayan bütün okurlara teşekkür ederim. Tekrar görüşmek üzere, sağlıklı kalınız.

ayhanaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)